Protokol fra bestyrelsesmøde den 1. september 2022 kl. 13.30 i Svendborg Forsyning A/S, Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S, Svendborg VE A/S og Svendborg Forsyningsservice A/S, Broholm, Broholmsvej 32 5884 Gudme.

Deltagere:	Bestyrelsesformand:	Karl Magnus Bidstrup
	Bestyrelsesnæstformand:	Arne Knudsen
	Bestyrelsesmedlem:	Torben Frost
	Bestyrelsesmedlem:	Birger Jensen (fra punkt 5 og frem)
	Bestyrelsesmedlem:	Henrik Nielsen
	Bestyrelsesmedlem:	Jesper Kiel
	Bestyrelsesmedlem:	Johan Weltzin Kristensen
	Bestyrelsesmedlem:	Åsa Roth
	Bestyrelsesmedlem:	Hans Jordan Kroman
	Direktion:	Ole Steensberg Øgelund
	Økonomichef:	Michael Jørgensen (punkt 5)
	Anlægschef:	Gry Tully Robsahm (punkt 7-8)
	Erhvervs-ph.d. stud.	Patrick Jørgensen (punkt 9 -11)

Dagsorden:

1) Godkendelse af dagsorden
2) Meddelelser fra formanden
3) Forelæggelse og stillingtagen til revisionsprotokollen
4) Beretning fra direktionen om selskabets virksomhed i den forløbne periode
5) Budgetopfølgning
6) Forretningsordner
7)
8)
9) Råderetsaftale varmepumper
10)
11) Pilotprojekt om VE fællesskab
12) Strategiplan 2030
13) Opfølgning på virksomhedsplan 2021-2023
14) Mål og målsætninger 2022
15) Forsikringsoversigt
16) Indkøbspolitik
17) Brancheudvikling
18) Eventuel

1) Godkendelse af dagsorden
Punkterne 12) til 17) var også fremsat på årets første bestyrelsesmøde den 11/3 2022. Bestyrelsen besluttede at punkterne skulle behandles af den tiltrædende bestyrelse på første ordinære bestyrelsesmøde efter tiltrædelsen.

Det indstilles at:
Dagsordenen godkendes.

Beslutning:
Dagsordenen blev godkendt

2) Meddelelser fra formanden

Velkommen til den ny bestyrelse.

Vedtægterne i Svendborg Vejbelysning A/S indstilles tilpasset, således det bliver muligt at udpege samme enhedsbestyrelse som i øvre selskaber under Svendborg Forsyning A/S. Bestyrelsen i Svendborg Vejbelysning A/S holder bestyrelsesmøde efterfølgende med henblik på ændring af vedtægterne.

3) Forelæggelse og stillingtagen til revisionsprotokollen
PWC har ikke udført løbende revision siden sidste møde.

Det indstilles at:
Ovenstående tages til efterretning.

Beslutning
Ovenstående blev taget til efterretning.

4) Beretning fra direktionen om selskabets virksomhed i den forløbne periode
Beretning fra direktionen er vedlagt som bilag.

Det indstilles at:
Beretningen tages til efterretning.

Beslutning:
Bestyrelserne i Svendborg Forsyning A/S, Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S, Svendborg VE A/S og Svendborg Forsyningsservice A/S tog direktionens beretning til efterretning.

5) Budgetopfølgning
Budgetopfølgning for 2. kvartal 2022 for Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S og Svendborg Forsyningsservice A/S er vedlagt. Økonomichef Michael Jørgensen deltager gennemgå budgetopfølgningen under punktet.

Det indstilles at:
Budgetopfølgningen for 2. kvartal 2022 tages til efterretning.

Beslutning:
Bestyrelserne i Svendborg Forsyning A/S, Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S og Svendborg Forsyningsservice A/S tog budgetopfølgning for 2. kvartal 2022 til efterretning. Bestyrelsen ønsker en ny mere overordnet model for investeringsoversigt.

6) Forretningsordner
I nuværende forretningsordner i Svendborg Forsyning A/S, Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S, Svendborg VE A/S og Svendborg Forsyningsservice A/S er der beskrevet i punkt 3.2 under tiltrædelse af forretningsordenen:
"Når nye medlemmer indtræder i bestyrelsen, skal de tiltræde forretningsordenen ved at underskrive den originale forretningsorden."

Endvidere står der i punkt 18.2:
"Ændringer i eller tillæg til forretningsordenen kan ske, såfremt et flertal af bestyrelsens medlemmer stemmer herfor"

De nuværende enslydende forretningsordner for Svendborg Forsyning A/S, Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S, Svendborg VE A/S og Svendborg Forsyningsservice A/S er vedhæftet og gjort mulig for de nye medlemmer at tiltræde disse.

Såfremt bestyrelsen ønsker at justere de nuværende forretningsordner, er dette naturlig muligt.

Det indstilles at:
Bestyrelsen drøfter om der er behov for ændringer af forretningsordnerne i Svendborg Forsyning A/S, Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S, Svendborg VE A/S og Svendborg Forsyningsservice A/S. Hvis der ikke er behov for ændringer besluttes at de nye medlemmer tiltræder nuværende forretningsordner med deres underskrift.

Beslutning:
Bestyrelsen i Svendborg Forsyning A/S, Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S, Svendborg VE A/S og Svendborg Forsyningsservice A/S fandt de nuværende forretningsordner dækkende og de nye medlemmer tiltræder nuværende forretningsordner med deres underskrift.

7)

8)

9) Råderetsaftale varmepumper
Kommunalbestyrelsen besluttede på deres møde den 28. juni 2022 (vedhæftet med bilag), at der skal indgås en aftale med Svendborg VE A/S med følgende vilkår:

- Kommunen udlejer sine nuværende varmepumper til selskabet
- Kommunen forpligter sig til at købe den producerede varme til en pris, som skal aftales forud for en given leveringsperiode
- At der anvendes rådgiver til udarbejdelse af råderetsaftalen samt budget for selskabet og at udgifterne til rådgiver finansiers via de sparede udgifter.

Processen med udarbejdelse af råderetsaftaler og budget for selskabet er igangsat i samarbejde med Svendborg Kommune og revisionsfirmaet BDO.

Det indstilles at:
Bestyrelsen i Svendborg VE A/S tager status til efterretning.

Beslutning:
Bestyrelsen i Svendborg VE A/S tog status til efterretning.

10)

11) Pilotprojekt om VE fællesskab
Økonomiudvalget besluttede på mødet den 23. september at principgodkende at Svendborg VE A/S igangsætter arbejdet med et pilotprojekt med den hensigt at etablere et VE-fællesskab i et lokalsamfund i Svendborg, samt at evt. medfinansiering overgår til budgetforhandlingerne. Indstilling og bilag til punktet er vedhæftet til orientering. Kommunalbestyrelsen skal den 30. august ligeledes behandle indstillingen.

Svendborg VE A/S har haft indledende drøftelser med lokalrådet i Skårup, som er positive over at kunne deltage i et pilotprojekt.

Det forslås at pilotprojektet sættes i gang og der løbende undersøges muligheder for at søge fonde mv. til yderligere finansiering. Projektorganisering og kommissorie vil blive forelagt bestyrelsen til orientering. Det foreslås at Svendborg VE A/S stiller en opstartskapital til rådighed på maksimalt kr 500.000, som forhåbentlig vil blive suppleret at et beløb fra Svendborg Kommune i de kommende budgetforhandlinger og andre eksterne muligheder.

Det indstilles at:
Bestyrelsen i Svendborg VE A/S godkender at pilotprojektet igangsættes med en budgetramme fra Svendborg VE A/S på kr 500.000 og at der arbejdes efter at VE fællesskabet kan etableres i Skårup.

Beslutning:
Bestyrelsen i Svendborg VE A/S godkendte at pilotprojektet igangsættes med en budgetramme fra Svendborg VE A/S på kr 500.000 og at der arbejdes efter at VE fællesskabet kan etableres i Skårup.

12) Strategi 2030
Jævnfør forretningsordenen skal bestyrelsen årligt evaluere virksomhedens strategier. Gældende strategiplan 2030 er vedhæftet.

Det indstilles at
Bestyrelsen fastholder gældende strategiplan.

Beslutning:
Bestyrelsen i Svendborg Forsyning A/S, Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S, Svendborg VE A/S og Svendborg Forsyningsservice A/S fastholder gældende strategiplan. Til bestyrelsesmøde i 1. kvartal 2023 udarbejdes forslag til justeringer bl.a. som konsekvens af ny ejerpolitik.

13) Virksomhedsplan 2021- 2023
Jævnfør forretningsordenen skal bestyrelsen årligt evaluere virksomhedens strategier.
Opfølgning på virksomhedsplan 2021-2023, status pr. 15. august 2022 er vedlagt.

Det indstilles at:
Bestyrelsen tager status på virksomhedsplan 2021 – 2023 til efterretning.

Beslutning:
Bestyrelsen i Svendborg Forsyning A/S, Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S, Svendborg VE A/S og Svendborg Forsyningsservice A/S tog status på virksomhedsplan 2021 – 2023 til efterretning.

14) Mål og målsætninger 2022
I forbindelse med ledelsens evaluering af det integrerede ledelsessystem (certificeret efter kvalitet, miljø, arbejdsmiljø og fødevaresikkerhed) er der foretaget en mindre justering af mål og målsætninger 2022. Udkast til mål og målsætninger 2022 er vedlagt.

Det indstilles at:
Bestyrelsen tager mål og målsætninger for 2022 til efterretning.

Beslutning:
Bestyrelsen i Svendborg Forsyning A/S, Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S, Svendborg VE A/S og Svendborg Forsyningsservice A/S tog mål og målsætninger 2022 til efterretning

15) Forsikringsoversigt
Jævnfør forretningsordenerne skal bestyrelsen vurdere om selskabet er tilstrækkeligt forsikret. Til brug for denne, er oversigt over forsikringsforholdene i selskaberne vedlagt. Endvidere har Forsikringsmægler RTM udarbejdet den vedhæftede erklæring om forsikringerne i VA selskaberne, og en oversigt over forsikringspolitik. RTM's konklusion er;

RTM vurderer, at Svendborg Forsyningsservice har en forsikringsdækning på markedskonforme vilkår og til konkurrencedygtige præmier. Der er i vid udstrækning tegnet forsikring for de forsikringsbare risici, trusler og krav, der ville kunne true virksomhedens fortsatte eksistens.

Police på bestyrelses- og direktionsansvarsforsikring er ligeledes vedhæftet.

Det indstilles at:
Bestyrelsen vurderer om selskaberne vurderes tilstrækkeligt forsikrede.

Beslutning:
Bestyrelsen i Svendborg Forsyning A/S, Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S, Svendborg VE A/S og Svendborg Forsyningsservice A/S vurderede at selskaberne er tilstrækkelig forsikret.

16) Indkøbspolitik
Der er ikke foretaget ændringer i vedhæftede indkøbspolitik udover dateringen.

Det indstilles at:
Bestyrelsen fastholder nuværende indkøbspolitik.

Beslutning:
Bestyrelsen i Svendborg Forsyning A/S, Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S, Svendborg VE A/S og Svendborg Forsyningsservice A/S fastholdt nuværende indkøbspolitik.

17) Brancheudvikling
Jfr. forretningsordenen skal bestyrelsen årligt evaluere brancheudviklingen mv. Brancheudviklingen følges løbende gennem året med bl.a. udsendelse af diverse nyheder, rapporter og emner. Som bilag til punktet er der vedhæftet ny ejerpolitik, udkast til klimaplan, udkast til klimaindsatsplaner, National klimaaftale om grøn strøm og varme 2022.

Det indstilles at:
Bestyrelsen drøfter brancheudviklingen, og om der på denne baggrund er behov for igangsætning af særlige initiativer eller justeringer af gældende strategier og planer.

Beslutning:
Bestyrelsen i Svendborg Forsyning A/S, Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S, Svendborg VE A/S og Svendborg Forsyningsservice A/S drøftede brancheudvikling og fandt ikke behov for justeringer af gældende strategier og planer.

18) Eventuelt
Bestyrelsen vurderer offentliggørelse af protokol fra dagens møde.

Første spadestik på den ny hovedpumpestation afholdes den 19. september eftermiddag. Bestyrelsen vil modtage en invitation.

Alle punkter på dagsordenen på nær punkt 7, 8 og 10 med tilhørende bilag offentliggøres på www.vandogaffald.dk

Ovenstående vedtaget på bestyrelsesmøde den 1. september 2022.

Karl Magnus Bidstrup

Arne Knudsen

Henrik Nielsen

Birger Jensen *Torben Frost* *Jesper Kiel*

Johan Weltzin Kristensen *Hans Jordan Kroman* *Åsa Roth*

Beretning fra direktionen, Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S, Svendborg Forsyningsservice A/S, Svendborg VE A/S og Svendborg Forsyning A/S, den 2. september 2022

Tværgående udviklingsaktiviteter i den forløbne periode

Ved Generalforsamlingen den 25. maj tiltrådte ny bestyrelse. Denne gang blev der udpeget enhedsbestyrelse til alle selskaber, undtagen Svendborg Vejbelysning A/S. I Svendborg Vejbelysning A/S kræver dette en vedtægtsændring, hvilket vil ske i efteråret 2022 på ekstraordinær bestyrelsesmøde, således enhedsbestyrelsen også bliver muligt i dette selskab.

Forløb med undervisning i dansk, matematik og særlig tilbud til ordblinde er taget godt imod, og godt 20 medarbejdere har afsluttet forløbet hos VUC i første halvår af 2022. Nyt forløb om IT kundskaber planlægges i samarbejde med VUC.

Siden 1. januar 2022 har vi varetaget lønkørsel for Ærø Forsyning A/S.

Vores opgaver og aktiviteter i forbindelse med afholdelse af Landsstævne 2022 forløb uden problemer. Formidlingsinstallation om klimatiltag af genbrugspaller og sko blev godt modtaget af deltagere.

Power BI er taget i brug, og skal udvikles yderligere i forbindelse med rapportering af KPI'er.

Mulighed for et større fælles natur- og formidlingscenter undersøges i partnerskab med geopark sydfynske øhav og Svendborg Kommune.

Arbejdet med at opstille et mere specifikt klimaregnskab for alle vores aktiviteter er igangsat i en tværgående arbejdsgruppe.

Uddrag af artikler og annoncer i perioden er vedhæftet som bilag.

Driftsspecifikke aktiviteter i den forløbne periode

Vand

Partnerskab om skovrejsning i oplandet til Skovmølleværket
Den 14. juni blev der afsagt en delkendelse i forbindelse med den igangværende multifunktionelle jordfordeling. Med delkendelsen erhverves 22 hektar jord til skovrejsning. Arealet ser umiddelbart ud til at være interessant at undersøge nærmere med henblik på muligheden for at etablere nye indvindingsboringer i tilknytning til Holmdrup Kildeplads. Denne vurdering er bl.a. baseret på den geofysiske tTEM-kortlægning, der blev udført i området i foråret 2019.

Der er endnu ikke sat dato på den næste delkendelse. Her forventes det, at der vil blive erhvervet et noget større areal til skovrejsning.

Erhvervelsen af et areal på 22 hektar indenfor oplandet til Holmdrup Kildeplads, muliggør en udvidelse af kildepladsen og det indledende arbejde er igangsat.

Partnerskab om pesticidpunktkilder
Som et led i partnerskabet har Region Syddanmark gennemført en supplerende kortlægning med tTEM i området omkring Skårup Tværvej i 2022. Resultatet af denne kortlægning er blevet afrapporteret i maj 2022. Kortlægningsresultaterne indgår i regionens arbejde med punktkildeopsporing.

Fornyelse af vandindvindingstilladelser
Svendborg Kommune har endnu ikke truffet afgørelse om fornyelse af vandindvindingstilladelserne for kildepladserne tilknyttet Sørupværket. Svendborg Kommune har taget sagen videre til Miljøstyrelsen. Den manglende afklaring af indvindingstilladelse fra Hvidkildemagasinerne, søgt i november 2019, gør det umuligt at komme videre med BNBO forhandlingerne da kildepladsen fremtid er uafklaret pga. den manglende indvindingstilladelse og risikovurdering. Dette er utilfredsstillende for såvel lodsejer som os. Vi rykker løbende for status på afklaring af indvindingstilladelserne.

BNBO forhandlinger
Forhandlinger med lodsejerne, der bliver berørt af BNBO-indsatsen på Lunde Kildeplads samt kildepladserne tilknyttet Skovmølleværket har pågået siden slutningen af januar. Niras har været rundt ved alle relevante lodsejere og har i starten af uge 27 fremsendt erstatningstilbud til lodsejerne.

Sektionering af ledningsnettet
Sidste sektioneringsbrønd bliver etableret i løbet af august måned. Sektionering har været afgørende for en effektiv lækagesøgning, der sammen med ledningsrenovering har bevirket et historisk lavt lækageprocent i 2021 på 3,5%.

Fremtidens Vand
Udbudsmateriale til nyt Skovmølleværk er udsendt efter partneringmodel, se særskilt punkt på dagsordenen.

Der arbejdes med at afklare diverse forhold i forbindelse med den fremtidige vandforsyning på Tåsinge i samarbejde med Bjerreby og Vindeby vandforsyning.

Formidling
I forbindelse med afholdelse af Kulinarisk Sydfyn var det muligt at tappe postevand fra vores vandbar, og dukketeater om Victor vanddråbe blev godt modtaget af børn og forældre.

Spildevand

Lokalplan for ny hovedpumpestation blev vedtaget den 28.juni 2022. Sag om hovedpumpestation og varmepumpeprojekt er beskrevet i særskilt punkt på dagsordenen.

Miljøstyrelsen udsendte den 15. oktober 2021 en foreløbig ny vejledende grænseværdi for PFAS i spildevandsslam. For slammet som udbringes på landbrugsjord er indholdet af PFAS under grænseværdien.

På Strandgården Renseanlæg er der udtaget en særskilt prøve af slammet, og koncentrationen på Strandgården er fire gange højere end grænseværdien. Slammet fra Strandgården udbringes ikke på landbrugsjord, men behandles i et slammineraliseringsanlæg (tagrørsbede). Der er ikke udbragt slam herfra. Der er udtaget prøve fra slambeddene som ligeledes viser for høje værdier for PHAS. Dialog er igangværende med myndighed i Svendborg Kommune.

Der er indkøbt og monteret en sensor til måling af lattergas på Egsmade Renseanlæg. Dette for at få erfaringer med målinger. I 2025 kommer der grænseværdier for lattergas på større renseanlæg (mere end 30.000 PE). Lattergas påvirker klimaet næsten 300 gange mere end CO^2.

Svendborg Kommune har som DK 2020 Kommune udarbejdet udkast til en klimahandleplan. Planen og indsatserne forventes at blive endelig i løbet af efteråret 2022 og beskriver bl.a. indsatser, der gør Svendborg Kommune robust over for kommende klimaforandringer. Svendborg Spildevand A/S har bidraget til klimahandleplanen med udgangspunkt i masterplan for regn og spildevand, samt den nylig vedtagne spildevandsplan.

Projekt på Egsmade renseanlæg med udskiftning til bundbeluftere er under udarbejdelse og vil først blive implementeret i 2023. Projektet bliver beskrevet yderligere i budgetoplæg 2023.

I forlængelse af Rødkilde Gods Facebook opslag om spildevandsudledning og efterfølgende artikel i Fyns Amts Avis har administrationen i Svendborg Kommune udarbejdet en orientering til Teknik og Miljø Udvalget den 18. august 2022. Indstilling og bilag hvor de enkelte punkter kommenteres er vedhæftet til orientering.

Affald

Røde kasser i lejligheder
I løbet af 1. halvår har alle ejere af lejligheder får tilbudt røde kasser.

De største kunder har vi været i direkte kontakt med, og de mindre har fået brev med mulighed for at bestille kasser til deres lejligheder.

Det har mange benyttet sig af – i en del tilfælde deler flere boliger en kasse.
Der er uddelt 21.285 røde kasser i kommunen.

Der er stadig lejligheder, som ikke har bestilt kasser, og der kommer løbende bestillinger.

Konsekvens af ny lovgivning
Den nye Affaldsbekendtgørelse og senest Affaldsaktørbekendtgørelse kræver at Vand og Affald ændrer praksis på flere områder:

Behandling af genanvendeligt affald
Al behandling af genanvendeligt affald skal udbydes. Hos Vand og Affald betyder det at vi som udgangspunkt længere må kompostere haveaffald.

Vand og Affald behandler i dag have- parkaffald fra Svendborg Kommunes borgere, indsamlet med Genbrugsbilen og på Genbrugsstationen på Miljøvej 10. Haveaffald indsamlet på Genbrugsstationen i Hesselager sendes til Klintholm I/S til behandling. Affaldet komposteres i miler i området på Miljøvej, hvor der tidligere var deponi. Klintholm IS varetager en del af processen – neddeling og sortering, mens VA's medarbejdere varetager resten af processen fra kunden afleverer affaldet på genbrugsstationen til den færdige kompost.

Denne behandling er det ifølge den nye lov nr. 898 ikke længere lovligt for Vand og Affald at gennemføre. Al behandling af genanvendeligt affald skal privatiseres/udbydes fra 1. juni 2022. Det er dog muligt at søge tilladelse til i en overgangsperiode at forsætte med aktiviteten frem til 2027 forudsat at den selskabsgøres inden 1. juli 2024.

Vi planlægger at sende denne ansøgning til Forsyningstilsynet inden fristen 30. september via Svendborg Kommune, som jf. Energistyrelsen skal være afsender.

Bemærkninger til lov nr. 898 åbner mulighed for at ministeren kan undtage f.eks. kompostering af have- parkaffald fra udbudspligten. Dette vil betyde at Vand og Affald evt. kan fortsætte uændret med aktiviteten, såfremt undtagelsen tages i brug.

Indsamling af affald fra erhverv
Vi har hidtil ikke måttet indsamle genanvendeligt affald fra erhverv. Den nye lovgivning giver mulighed for at vi må indsamle genanvendeligt affald der i art og mængde svarer til en husstand. Det betyder, at vi nu kan servicere en del af de mindre virksomheder, som har efterspurgt vores service.
Virksomhederne skal afregnes til markedspriser. Vejledning for dette fastlægges i løbet af efteråret.

Indsamling af tekstilaffald
Fra 1. juli 2023 er vi forpligtet til at indsamle tekstilaffald, samtidig med at vi sandsynligvis ikke må indsamle tøj til genbrug.
Det vil ikke kræve ændring i vores indsamling – blot i vores vejledning.
Den store udfordring er at sikre afsætning til reel genanvendelse, da markedet for dette ikke er udviklet endnu.
Vi afventer endelig vejledning på dette.

Øget fokus på direkte genbrug
Vand og affald skal stille ting, der egner sig til direkte genbrug til rådighed for at private organisationer.
Det gør vi i forvejen – spørgsmålet er, om det er udbudt bredt nok, eller om vi skal lave en "udbudsproces" for det, så der kan komme andre aktører end Karrusellen i spil.
Vi må ikke drive genbrugsforretning – vi gøre pt. i lille målestok på GSB i Hesselager byggemarked. Det skal vurderes, om vi kan fortsætte med det.
Der vil komme en udmøntning af den del af loven i løbet af efteråret 2022.

Restaffald – omlæsning
Fristen for lukning af Svendborg Kraftvarme er blevet udskudt fra udgangen af 2022 til november 2023.

Da affaldet som minimum skal køres til Odense, er det nødvendigt at etablere en omlæsning af affaldet for at optimere logistikken.

Vi arbejder pt. med en løsning, hvor vi kan omlæsse affaldet på den gamle genbrugsplads. Det vil kræve en kloakering af pladsen for at opnå miljøgodkendelse til dette formål. Der overvejes også andre alternativer

Fællesudbud på Fyn
Der er d.d. fire igangværende fælles udbud på affaldsområdet:
Behandling af plastaffald – udbuddet er afsluttet, og vinderen fundet.
Forbrænding af restaffald
Behandling af madaffald
Indkøb af plastposer til madaffald mm.

Ud over kvaliteten og prisen sættes der i udbuddene særligt fokus på sporbarhed af affaldet samt klima og miljø i forbindelse med produktion/behandling og transport.

Affaldsplan
Vand og Affald har i samarbejde med Svendborg Kommune udarbejdet forslag til affaldsplanen for 2023-2034.
Planen er pt. i offentlig høring, og forventes vedtaget i løbet af efteråret.

Der er bl.a. fokus på forebyggelse af affald samt mere og bedre genbrug og genanvendelse - Vand og Affald er indskrevet i handlingsplanen med planerne om ressourcecenter, fokus på formidling mm.

Planen findes her

Miljøstyrelsen modtog i august 2021 en anmodning om undtagelse fra særskilt kildeindsamling af plast og madkartonner. Denne undtagelse er en forudsætning for at et eftersorteringsanlæg kan blive til en realitet. Miljøstyrelsen har efterfølgende bedt om en LCA analyse af eftersorteringsanlægget versus særskilt indsamling. LCA analysen er sendt til Miljøstyrelsen den 5. august og vi ser nu frem til en snarlig afgørelse fra deres side.

Bestyrelsen i Klintholm I/S har på deres møde den 31. august 2022 en sag på om fremtidig organisering af drift af Klintholm I/S's aktiviteter. Driftsaftale med VA er et af tre scenarier.

Vedvarende Energi (VE)

Det blev den 28. juni på kommunalbestyrelsesmøde besluttet, at Svendborg VE A/S skal forestå drift og administration af 77 mindre varmepumper. Processen med udarbejdelse af råderetsaftaler er igangværende.

Igangsætning af pilotprojekt VE fællesskaber er på TMU dagsorden den 18. august og skal videre til ØK den 23. august.

Ansøgning om solcellemarker skal være sendt til Svendborg Kommune, Plankontoret senest den 5. september.

Der er indkaldt til ekstraordinær bestyrelsesmøde i Svendborg VE A/S den 26. august for nærmere drøftelser af ansøgning til solenergianlæg.

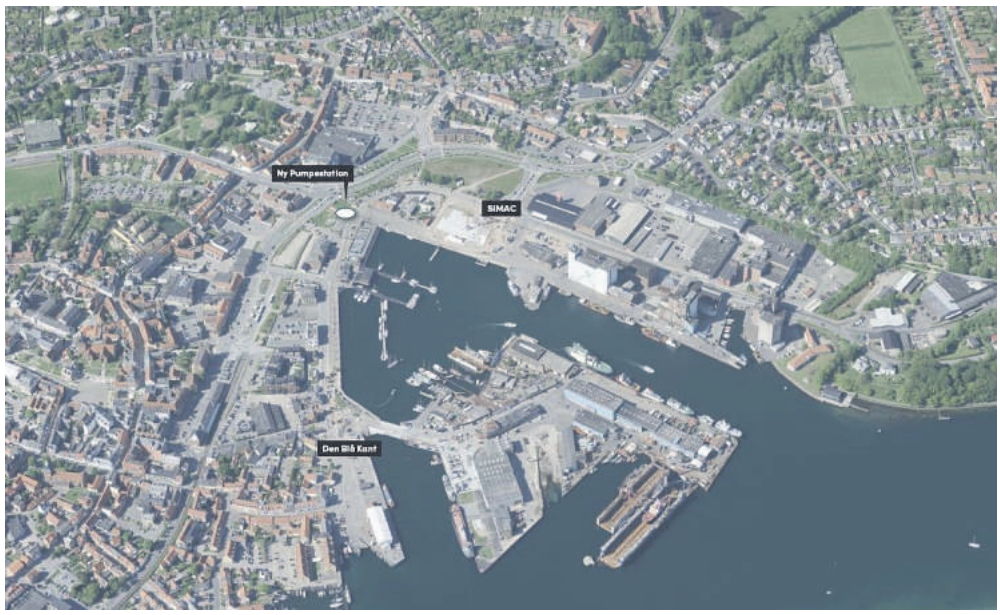
Realiserede mål pr. 30. juni 2022

I forbindelse med det integrerede ledelsessystem er de realiserede præstationer for 2. kvartal opgjort i relation til de nye mål og målsætninger. Grafisk oversigt over KPI'er med bemærkninger er vedhæftet som bilag.

Kvalitet, Miljø, Arbejdsmiljø- og energimålsætninger og mål for Vand og Affald - 2022

Opgjort ultimo: juni

Fokus	Nr.	Påvirkninger	Afdeling	Sidste år (Samme periode)	Periode	Målsætninger	Mål	Realiseret
	1	Rensekvalitet	Spildevand	-	juni	Vi vil maksimalt belaste vores renseanlæg med 90% af udløbskrav.	Rensekvalitet	
	2	AKK. analyse-overskridelse [stk]	Vand	0	juni	Ingen verificerede akkrediterede analyser må overskride grænseværdier.	0	0 ✓
	3	CO_2 [ton]	Alle	113	2021	I 2025 skal 75% af energiforbrug være CO_2-neutal. Resultat opgøres i Q2	813	158 ✓
	4	Elforbrug [MWh]	Alle	3.971	juni	I 2025 vil vi have reduceret elforbruget med 10% i forhold til 2019. Reduktionen på 10% vil gælde for alle selskaber. Elforbrug opgøres som absolut forbrug.	3.854	3.839 ✓
	5	Energiproduktion [MWh]	Alle	428	juni	Vi vil gennem etablering af CO_2-neutrale energikilder reducere vores miljømæssige påvirkning ved at øge vores energiproduktion 2,5% årligt.	407	404 !
	6	Genanvendelses %	Affald	72,2%	juni	I takt med at de 7 fokusfraktioner i højere grad sendes til genanvendelse vil den generelle genanvendelsesprocent øges tilsvarende.	71,9%	72,9% ✓
	7	Genanvendelses % efter Bilag 5	Affald	57,8%	juni	Min. 55 % af det samlede husholdningsaffald genanvendes i 2022.	55,5%	58,7% ✓
	8	Vandtabs %	Vand	4,1%	2021	Vi vil reducere spildet af vand. Resultat opgøres i Q2	7,0%	3,5% ✓
	9	Driftsstop [stk]	Spildevand	0,0	juni	Vi vil opretholde en høj aftagesikkerhed målt som driftsstop i hoved- og stikledning pr. år, oplevet hos kunden.	0,65	0,0 ✓
	10	Ledningsbrud [brud pr. 100 km.]	Vand	3,5	juni	Vi vil opretholde en høj forsyningssikkerhed. Ledningsbrud ÅTD skal være færre end gennemsnit for forgangne 5 år. Mål revideres årligt.	2,9	2,2 ✓
	11	Driftsfejl [stk]	Vejbelysning	126	juni	Vi vil opretholde en høj driftssikkerhed. Antal driftsfejl må ikke overstige forgående år.	124	118 ✓
	12	Husstandsindsamling [$^0/_{00}$]	Affald	8,93	juni	Vi vil reducere mængden af afvigelser. Andelen af uafhentet beholdere må maksimalt udgøre 4,0 $^0/_{00}$. Målopfyldelse anses for indikator for kundetilfredshed i Affald.	4,00	4,45 ✗
	13	Kundetilfredshed [%]	Vand	100%	1. halvår	Vi vil sikre en høj kundetilfredshed. Minimum 95 % af de kunder, der har henvendt sig vedrørende en afvigelse, skal opleve vores behandling af afvigelsen som positiv.	95%	100% ✓
	14	Kundetilfredshed [%]	Spildevand	100%	1. halvår	Vi vil sikre en høj kundetilfredshed. Minimum 95 % af de kunder, der har henvendt sig vedrørende en afvigelse, skal opleve vores behandling af afvigelsen som positiv.	95%	100% ✓
	15	Elever [stk]	Alle	5	2021	Vi vil efterleve vores sociale ansvar om at uddanne elever. Vi vil kontinuerligt uddanne min. 3 elever.	3	6 ✓
	16	Antal praktikanter og arbejdsprøvning [stk]	Alle	9	2021	Antal praktikanter og arbejdsprøvninger skal svare til min. 10% af antal heltidsansatte. Mål fastsættes årligt.	7,7	4 ✓
	17	Sygefravær [%]	Alle	1,24%	Q2	Sygefraværet måles uden langtidssygemeldinger.	3,00%	3,01% ✓
	18	Arbejdsulykker [stk]	Alle	1,0	Q2	Arbejdsulykker opgøres kvartalsvis. Antal arbejdsulykker må ikke overstige antal forgående år opgjort kvartalsvis.	1,0	2,0 ✗
	19	Projektinvesteringer [t.kr]	Alle	0	Q2	Mål følger budget i AX. Afventer implementering af BI-løsning	0	0
	20	Budgetopfølgning [t.kr]	Alle	0	Q2	Mål følger budget i AX. Afventer implementering af BI-løsning	0	0
	21	FADO [t. kr]	Alle		2021	FADO følger posteringer i AX. FADO reduceres med 1% årligt. Afventer implementering af BI-løsning		

En oversigt over placeringen af den nye pumpestation ved Svendborg Havn. Grafik: Vand og Affald

Ny pumpestation på vej ved Svendborg Havn

Vand og Affald er i fuld gang med planlægningen af en ny pumpestation på Svendborg Havn, som bliver en aktiv og integreret del af havneparken, både hvad angår design, funktion og placering.

Cille Adele Hansen
cilah@jfmedier.dk

SVENDBORG: Det er ikke til at se det, hvis man ikke lige ved det, men gemt væk under jorden på Svendborg Havn ligger Svendborgs hovedpumpestation, der sikrer at regn- og spildevand fra store dele af kommunen ledes sikkert mod Egsmade Renseanlæg ved Skårup.

Pumpestationen med pumper fra 1991 er dog efterhånden ved at være nedslidte, og derfor planlægger Vand og Affald en ny pumpestation på havnen. Men denne gang skal den ikke gemmes væk, tværtimod kommer den til at være en synlig del af havneområdet, fortæller ingeniør Ole René Rasmussen fra Vand og Affald:

- Vi har en problemstilling med klimaforandringer, og vandstanden der stiger, og derfor skal vi have den hævet over terrænet, så vi kan sikre alt installation, som kan blive skadet af en vandstigning. Vi har haft situationer nogle gange nede på havnen, hvor vandet stiger op over kajkanten og vi kan risikere, at det slukker for strømmen til pumpestationen. Det vil vi gerne undgå, siger han og uddyber, at det også handler om, at folk kender til dens funktioner:

- Og så vil vi også gerne informere om, hvad det er der sker på havnen, og hvorfor det sker.

Den nuværende hovedpumpestation på Svendborg Havn er et knudepunkt i kommunens afløbssystem og er af væsentlig betydning for Svendborg Spildevand. Al spildevand fra Svendborg by, det nærtliggende opland samt Skarø, Drejø og store del af Tåsinge, løber igennem dette anlæg hvilket udgør cirka 90 procent af spildevandet og fællesvandet i Svendborg Kommune. Af den grund er det vigtigt, at pumpestationen fungerer optimalt, og med over 30 år på bagen, er det altså blevet tid til at udskifte den.

- Man kan sammenligne det lidt med, hvis man har en bil i den alder - så begynder man også at tænke på, at man skal investere i en ny, fremfor at reparere den, smiler Ole René Rasmussen.

En integreret del af havneområdet

Den nye pumpestation kommer til at indgå som en synlig og integreret del af det nye havneområde. Bygningen, der skal rumme selve pumpeanlægget, er tænkt udformet som et pumpehjul eller en snegl, og det er planen, at der skal være et rekreativt område på bygningens top, hvor besøgende fra nær og fjern kan nyde udsigten over havneområdet.

Den nye pumpestation kan blive cirka otte meter høj og vil ligge i krydset mellem Nordre Kajgade og Nordre Havnevej, hvor skaterparken i dag ligger. Der arbejdes på at sikre en midlertidig skaterpark på havnen i den periode bygge- og anlægsarbejderne står på. Hvorvidt skaterparken bliver opført et andet sted, kan Ole René Rasmussen ikke svare på.

- Det er et område, der ligger hos kommunen, fortæller han.

Projekteringen af pumpeanlægget er endnu ikke afsluttet, men i planen er der desuden fokus på at udvikle en løsning, der gør det muligt på sigt at udvinde varmen fra spildevandet og genbruge det i Svendborg Fjernvarmes ledningsnet.

Mens den nye pumpestation opføres, vil den eksisterende pumpestation være i fuld drift.

Partnerskab bag opførelsen

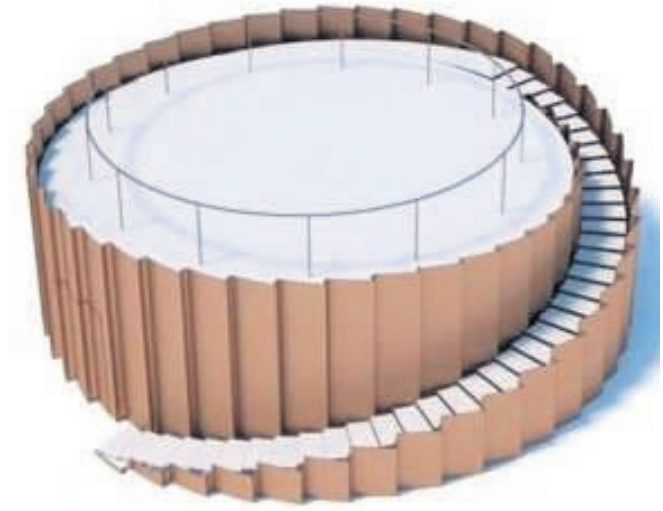
For at sikre, at design og funktion af både bygning og pumpeanlæg optimeres bedst muligt gennem alle faser af projektet, gennemføres projektet i et partnerskab.

Det er et partnerskab mellem Vand og Affald (bygherre), EnviDan (rådgivende ingeniør) og Arkil (entreprenør), hvor alle parter forpligter sig til at arbejde tæt sammen under både optimering, projektering og udførelse af pumpestationen, med udgangspunkt i fælles mål for blandt andet kvalitet, økonomi, miljø og arbejdsmiljø.

- Arkil er dem, der har godt styr på selve byggeprocessen, EnviDan er skarpe indenfor pumper og beregninger, mens vi hos Vand og Affald har en stor viden indenfor, hvordan det er at drifte en pumpestation, siger Ole René Rasmussen og forklarer, at de med dette partnerskab har samlet ekspertisen indenfor alle relevante felter.

Optimerings- og projekteringsfasen er allerede i fuld gang, mens de første synlige arbejder på havnen forventes at starte op i september 2022, når DGI Landsstævnet er afviklet. Pumpestationen forventes at stå færdig i foråret 2024.

Udarbejdelsen af pumpestationen giver gæster mulighed for at nyde havneudsigten fra toppen. Visualisering: Ginnerup Arkitekter

> Man kan sammenligne det lidt med, hvis man har en bil i den alder - så begynder man også at tænke på, at man skal investere i en ny, fremfor at reparere den
>
> **OLE RENÉ SØRENSEN, INGENIØR, VAND OG AFFALD**

Den nye pumpestation vil blive placeret på hjørnet mellem Nordre Kajgade og Nordre Havnevej. Her set fra Nordre Kajgade. Visualisering: Ginnerup Arkitekter

Svendborgenserne er flittige til at sortere

Mængden af restaffald fra husstandene i Svendborg Kommune er mere end halveret på to år, mens mere plastik og mad kommer til genanvendelse.

Rikke Laugesen
rilau@jfmedier.dk

Dorte Eg Auerbach fra Vand og Affald er overrasket over, hvor hurtigt svendborgenserne har taget den nye affaldsordning til sig. Arkivfoto: Cille Adele Hansen

SVENDBORG: Pap, papir, glas, metal, plast, mad- og drikkekartoner, mad, farligt affald og restaffald.

Det er med at bevare overblikket, når man skal sortere sit affald, så det hele lander det rigtige sted. Og det er svendborgenserne gode til, lyder det fra projektleder ved Vand og Affald Dorte Eg Auerbach, der var med til at udrulle den nye sorteringsordning i Svendborg Kommune, hvor husstandene skal sortere affaldet i ni fraktioner.

- Det kom lidt bag på os, at genanvendelsen steg så hurtigt. Vi havde troet, at det ville tage længere tid, før folk vænnede sig til at sortere mere. Men fra mere eller mindre dag 1 tog svendborgenserne ordningen til sig, siger hun.

Det kan ses på den mængde affald, der er blevet samlet ind til genanvendelse. Ifølge Vand og Affalds statistikker nåede det i januar, februar og marts i år op på 58 procent til genanvendelse, når man måler på de syv fraktioner: pap, papir, glas, metal, madaffald, plast, træ og restaffald. Men kigger man på det helt store billede for Svendborg Kommune, er tallet endnu højere, forklarer Dorte Eg Auerbach.

- Hvis man tager alt affald med - det vil også sige det, der bliver samlet ind på genbrugspladserne, hvor der blandt andet er haveaffald, som vejer temmelig tungt - så bliver den samlede genanvendelsesprocent på omkring 75 procent, fortæller hun.

Mindre restaffald

Den større masse af affald, der bliver genanvendt afspejles også i tallene for restaffald, der bliver indsamlet ved husstandene. Mængden af restaffaldet er nemlig mere end halveret, når første kvartal 2022 bliver sammenlignet med første kvartal af 2020.

Her er der raslet 1.818.340 kilo af den samlede mængde restaffald.

Den reduktion skyldes blandt andet, at madaffald nu bliver sorteret for sig selv. Æggeskaller, kartoffelskræl og andet madaffald blev der indsamlet 1.358.990 kilo af i første kvartal af indeværende år.

Men nytter det så noget, at det bliver sorteret fra?

Hvis man spørger Dorte Eg Auerbach, så er svaret ja. Hun fortæller nemlig, at alene den mængde madaffald, som blev indsamlet i de tre første måneder af 2022, kan gøre stor gavn, da det bliver omdannet til gødning og biogas.

- Det giver biogas nok til at opvarme cirka 85 huse om året, siger hun.

Fokus på sorteringen

Mens madaffald er kommet til som en ny fraktion, har plast også været der tidligere. Og det er et af de områder, der særligt overrasker Dorte Eg Auerbach.

For måden, at plastikken bliver indsamlet på, er den samme. Storskraldsbilen kommer forbi og tager eventuelle sække med.

Men mængden, der bliver taget med, er øget fra 99.514 kilo i første kvartal af 2020 til 237.940 kilogram i samme periode i år. Her tror Dorte Eg Auerbach på, at et generelt større fokus på sortering har haft betydning.

- Vi var slet ikke forberedt på, at der ville blive indsamlet så meget mere plast. Men det, at ordningen med de to spande ved husstanden blev indført, gjorde også, at rigtig mange blev opmærksomme på behovet på sortere og fik øje på ordningen, siger hun.

Og hvis nogle skulle håbe på, at der snart kommer en affaldsspand til plastik ved husstanden, så bliver de desværre skuffet.

Optimering

- En af grundene til, at det ikke har været på tale at udrulle en spand specifikt til plast, er, at der er snak om en fælles fynsk efter-sorteringsanlæg, hvor man ud af restaffaldet kan indhente endnu mere genanvendeligt materiale. For selvom vi sorterer rigtig meget, så er der stadig noget tilbage, der kan genanvendes. Men den plan ligger ikke fast endnu, forklarer Dorte Eg Auerbach.

Overordnet går det altså godt med affaldssorteringen i Svendborg Kommune. Men det kan altid blive bedre, mener Dorte Eg Auerbach.

- Vi prøver i hele tiden at holde øje med, om der er nogle områder i byen, som har sværere ved at sortere end andre. Og om der er nogle steder, hvor der oftere ikke er sorteret, eller der er sorteret forkert.

- Det er typisk lidt nemmere i parcelhuskvarterne, hvor man har sin egne affaldsbeholdere, og dermed nok lidt mere ejerskab. I større boligområder er det lidt mindre privat og måske lidt nemmere at glemme. Det er nok også sværere i mindre lejligheder. For hvor gør man lige af affaldet, indtil man kan putte det i den rigtige beholder? Det ved jeg, er en udfordring for en del. Så det har vi været meget i dialog med folk om. Men det er sådan nogle ting, vi bliver ved med at arbejde med, siger Dorte Eg Auerbach.

RADIO Diablo
RADIODIABLO.DK

NYHEDER

Dato: Fredag 20. May. 2022

Det kører med affaldssorteringen i Svendborg Kommune

Borgerne i Svendborg Kommune har i den grad taget affaldssortering til sig. Så meget at det er kommet bag på Vand & Affald, hvor meget mængden af restaffald er blevet reduceret. Det fortæller Fyns Amts Avis.

Borgerne har ganske enkelt været hurtigere til at få styr på korrekt sortering af affaldet end det var ventet hos Vand & Affald, som kan konstatere, at mængden af restaffald fra husstandene i Svendborg Kommune er mere end halveret på to år.

I første kvartal i år var det 58 procent af affaldet fra husstandene, der blev genanvendt og regner man også affaldet fra genbrugsstationerne med, er genanvendelsesprocenten oppe på 75.

Svendborg Avis: Tlf.: 62 21 46 21

Lokalredaktør:
Andreas Wraae Nielsen,
63 45 21 50, anwni@faa.dk

Souschef
Henrik Nguyen
63 45 21 36, heng@faa.dk

Redaktion:
Sankt Nicolai Gade 3,
Box 40, 5700 Svendborg.
Tlf: 62 21 46 21. Man.-fre. kl. 8-16.

Ekspedition: Man.-tors. kl. 8-16, fre. kl. 8-15.00. Lørdag lukket.
E-mail: svendborg@faa.dk

Svendborgenserne er flittige til at sortere deres affald

Mængden af restaffald fra husstandene i Svendborg Kommune er mere end halveret på to år, mens mere plastik og mad kommer til genanvendelse.

Rikke Laugesen
rilau@jfmedier.dk

Dorte Eg Auerbach fra Vand og Affald er overrasket over, hvor hurtigt svendborgenserne har taget den nye affaldsordning til sig. Arkivfoto: Cille Adele Hansen

SVENDBORG: Pap, papir, glas, metal, plast, mad- og drikkekartoner, mad, farligt affald og restaffald.

Det er med at bevare overblikket, når man skal sortere sit affald, så det hele lander det rigtige sted. Og det er svendborgenserne gode til, lyder det fra projektleder ved Vand og Affald Dorte Eg Auerbach, der var med til at udrulle den nye sorteringsordning i Svendborg Kommune, hvor husstandene skal sortere affaldet i ni fraktioner.

- Det kom lidt bag på os, at genanvendelsen steg så hurtigt. Vi havde troet, at det ville tage længere tid, før folk vænnede sig til at sortere mere. Men fra mere eller mindre dag 1 tog svendborgenserne ordningen til sig, siger hun.

Det kan ses på den mængde affald, der er blevet samlet ind til genanvendelse. Ifølge Vand og Affalds statistikker nåede det i januar, februar og marts i år op på 58 procent til genanvendelse, når man måler på de syv fraktioner: pap, papir, glas, metal, madaffald, plast, træ og restaffald. Men kigger man på det helt store billede for Svendborg Kommune, er tallet endnu højere, forklarer Dorte Eg Auerbach.

- Hvis man tager alt affald med - det vil også sige det, der bliver samlet ind på genbrugspladserne, hvor der blandt andet er haveaffald, som vejer temmelig tungt - så bliver den samlede genanvendelsesprocent på omkring 75 procent, fortæller hun.

Mindre restaffald

Den større masse af affald, der bliver genanvendt afspejles også i tallene for restaffald, der bliver indsamlet ved husstandene. Mængden af restaffaldet er nemlig mere end halveret, når første kvartal 2022 bliver sammenlignet med første kvartal af 2020.

Her er der raslet 1.818.340 kilo af den samlede mængde restaffald.

Den reduktion skyldes blandt andet, at madaffald nu bliver sorteret for sig selv. Æggeskaller, kartoffelskræl og andet madaffald blev der indsamlet 1.358.990 kilo af i første kvartal af indeværende år.

Men nytter det så noget, at det bliver sorteret fra?

Hvis man spørger Dorte Eg Auerbach, så er svaret ja. Hun fortæller nemlig, at alene den mængde madaffald, som blev indsamlet i de tre første måneder af 2022, kan gøre stor gavn, da det bliver omdannet til gødning og biogas.

- Det giver biogas nok til at opvarme cirka 85 huse om året, siger hun.

Fokus på sorteringen

Mens madaffald er kommet til som en ny fraktion, har plast også været der tidligere. Og det er et af de områder, der særligt overrasker Dorte Eg Auerbach.

For måden, at plastikken bliver indsamlet på, er den samme. Storskraldsbilen kommer forbi og tager eventuelle sække med.

Men mængden, der bliver taget med, er øget fra 99.514 kilo i første kvartal af 2020 til 237.940 kilogram i samme periode i år. Her tror Dorte Eg Auerbach på, at et generelt større fokus på sortering har haft betydning.

Mængden af indsamlet af plastik fra husstandene er mere end fordoblet hen over to år. Arkivfoto: Hans-Henrik Dyssel

- Vi var slet ikke forberedt på, at der ville blive indsamlet så meget mere plast. Men det, at ordningen med de to spande ved husstanden blev indført, gjorde også, at rigtig mange blev opmærksomme på behovet på sortere og fik øje på ordningen, siger hun.

Og hvis nogle skulle håbe på, at der snart kommer en affaldsspand til plastik ved husstanden, så bliver de desværre skuffet.

- En af grundene til, at det ikke har været på tale at udrulle en spand specifikt til plast, er, at der er snak om en fælles fynsk efter-sorteringsanlæg, hvor man ud af restaffaldet kan indhente endnu mere genanvendeligt materiale. For selvom vi sorterer rigtig meget, så er der stadig noget tilbage, der kan genanvendes. Men den plan ligger ikke fast endnu, forklarer Dorte Eg Auerbach.

Optimering

Overordnet går det altså godt med affaldssorteringen i Svendborg Kommune. Men det kan altid blive bedre, mener Dorte Eg Auerbach.

- Vi prøver i hele tiden at holde øje med, om der er nogle områder i byen, som har sværere ved at sortere end andre. Og om der er nogle steder, hvor der oftere ikke er sorteret, eller der er sorteret forkert.

- Det er typisk lidt nemmere i parcelhuskvarterne, hvor man har sin egne affaldsbeholdere, og dermed nok lidt mere ejerskab. I større boligområder er det lidt mindre privat og måske lidt nemmere at glemme. Det er nok også sværere i mindre lejligheder. For hvor gør man lige af affaldet, indtil man kan putte det i den rigtige beholder? Det ved jeg, er en udfordring for en del. Så det har vi været meget i dialog med folk om. Men det er sådan nogle ting, vi bliver ved med at arbejde med, siger Dorte Eg Auerbach.

Affald/Genbrug Svendborg

fyens.dk

★ 1.818.340 kilo mindre restaffald: Svendborgenserne er flittige til at sortere deres affald

Fyens.dk, 18. maj 2022 08:03, Rikke Laugesen..., 775 ord, Id:e8d73fa8,

Mængden af restaffald fra husstandene i Svendborg Kommune er mere end halveret på to år, mens mere plastik og mad kommer til genanvendelse.

Svendborg: Pap, papir, glas, metal, plast, mad- og drikkekartoner, mad, farligt affald og restaffald.

Det er med at bevare overblikket, når man skal sortere sit affald, så det hele lander det rigtige sted. Og det er svendborgenserne gode til, lyder det fra projektleder ved Vand og Affald Dorte Eg Auerbach, der var med til at udrulle den nye sorteringsordning i Svendborg Kommune, hvor husstandene skal sortere affaldet i ni fraktioner.

- Det kom lidt bag på os, at genanvendelsen steg så hurtigt. Vi havde troet, at det ville tage længere tid, før folk vænnede sig til at sortere mere. Men fra mere eller mindre dag 1 tog svendborgenserne ordningen til sig, siger hun.

Det kan ses på den mængde affald, der er blevet samlet ind til genanvendelse. Ifølge Vand og Affalds statistikker nåede det i januar, februar og marts i år op på 58 procent til genanvendelse, når man måler på de syv fraktioner: pap, papir, glas, metal, madaffald, plast, træ og restaffald. Men kigger man på det helt store billede for Svendborg Kommune, er tallet endnu højere, forklarer Dorte Eg Auerbach.

- Hvis man tager alt affald med - det vil også sige det, der bliver samlet ind på genbrugspladserne, hvor der blandt andet er haveaffald, som vejer temmelig tungt - så bliver den samlede genanvendelsesprocent på omkring 75 procent, fortæller hun.

Mindre restaffald

Den større masse af affald, der bliver genanvendt afspejles også i tallene for restaffald, der bliver indsamlet ved husstandene. Mængden af restaffaldet er nemlig mere end halveret, når første kvartal 2022 bliver sammenlignet med første kvartal af 2020.

Her er der raslet 1.818.340 kilo af den samlede mængde restaffald.

Den reduktion skyldes blandt andet, at madaffald nu bliver sorteret for sig selv. Æggeskaller, kartoffelskræl og andet madaffald blev der indsamlet 1.358.990 kilo af i

første kvartal af indeværende år.

Men nytter det så noget, at det bliver sorteret fra?

Hvis man spørger Dorte Eg Auerbach, så er svaret ja. Hun fortæller nemlig, at alene den mængde madaffald, som blev indsamlet i de tre første måneder af 2022, kan gøre stor gavn, da det bliver omdannet til gødning og biogas.

- Det giver biogas nok til at opvarme cirka 85 huse om året, siger hun.

Fokus på sorteringen

Mens madaffald er kommet til som en ny fraktion, har plast også været der tidligere. Og det er et af de områder, der særligt overrasker Dorte Eg Auerbach.

For måden, at plastikken bliver indsamlet på, er den samme. Storskraldsbilen kommer forbi og tager eventuelle sække med.

Men mængden, der bliver taget med, er øget fra 99.514 kilo i første kvartal af 2020 til 237.940 kilogram i samme periode i år. Her tror Dorte Eg Auerbach på, at et generelt større fokus på sortering har haft betydning.

- Vi var slet ikke forberedt på, at der ville blive indsamlet så meget mere plast. Men det, at ordningen med de to spande ved husstanden blev indført, gjorde også, at rigtig mange blev opmærksomme på behovet på sortere og fik øje på ordningen, siger hun.

Og hvis nogle skulle håbe på, at der snart kommer en affaldsspand til plastik ved husstanden, så bliver de desværre skuffet.

- En af grundene til, at det ikke har været på tale at udrulle en spand specifikt til plast, er, at der er snak om en fælles fynsk efter-sorteringsanlæg, hvor man ud af restaffaldet kan indhente endnu mere genanvendeligt materiale. For selvom vi sorterer rigtig meget, så er der stadig noget tilbage, der kan genanvendes. Men den plan ligger ikke fast endnu, forklarer Dorte Eg Auerbach.

Optimering

Overordnet går det altså godt med affaldssorteringen i Svendborg Kommune. Men det kan altid blive bedre, mener Dorte Eg Auerbach.

- Vi prøver i hele tiden at holde øje med, om der er nogle områder i byen, som har sværere ved at sortere end andre. Og om der er nogle steder, hvor der oftere ikke er sorteret, eller der er sorteret forkert.

- Det er typisk lidt nemmere i parcelhuskvarterne, hvor man har sin egne affaldsbeholdere, og dermed nok lidt mere ejerskab. I større boligområder er det lidt mindre privat og måske lidt nemmere at glemme. Det er nok også sværere i mindre lejligheder. For hvor gør man lige af affaldet, indtil man kan putte det i den rigtige beholder? Det ved jeg, er en udfordring for en del. Så det har vi været meget i dialog med folk om. Men det er sådan nogle ting, vi bliver ved med at arbejde med, siger Dorte Eg Auerbach.

- Dorte Eg Auerbach fra Vand og Affald er overrasket over, hvor hurtigt svendborgenserne har taget den nye affaldsordning til sig. Arkivfoto: Cille Adele Hansen Mængden af indsamlet af plastik fra husstandene er mere end fordoblet hen over to år. Arkivfoto: Hans-Henrik Dyssel

DANVAs nye bestyrelse 2022

Stabilitet og fornyelse – DANVA har valgt ny bestyrelse og forperson

Vandsektorens brancheorganisation, DANVA, har ved sin generalforsamling torsdag 19. maj 2022 valgt ny bestyrelse og ny forperson. Det bliver en blanding af nye og gamle navne, der de næste fire år skal sætte kursen for vandet i Danmark.

19. maj 2022

Lars Fischer

DANVAs medlemmer har valgt 15 nye bestyrelsesmedlemmer ved foreningens generalforsamling i København torsdag 19. maj 2022. Da tidligere forperson Lars Therkildsen for et halvt år siden meddelte, at han ønskede at pensionere sig selv, skulle generalforsamlingen dermed vælge en ny til at stå i spidsen for vandsektorens brancheorganisation.

Mens forpersonsspørgsmålet blev klaret ved, at medlemmer enstemmigt pegede på Lasse Frimand Jensen fra Aalborg Forsyning, skulle det vise sig, at de øvrige pladser blev fordelt i et tæt opløb blandt de 23 kandidater.

Resultatet blev, at der kom syv nye, friske kræfter til. DANVAs bestyrelse vil konstituere sig fredag 20. maj og her udpege sin næstforperson.

Den nye bestyrelsesforperson var glad for valget og den store interesse, der havde været om DANVAs bestyrelse:

"Det er en kæmpe ære for mig at være DANVAs nye forperson. At der var så mange, der gerne vil arbejde i DANVAs bestyrelse, vidner om, at det er et hverv af stor betydning. Bestyrelsen skal sikre sammenhængskraften i foreningen og arbejde for en forenet vandbranche med udgangspunkt i vandselskabernes interesser. Sammen skal vi i sektoren styrke vandets position i samfundet," siger Lasse Frimand Jensen.

Vandselskaberne sikrer sundt liv. Det gør DANVAs medlemmer ved at rense spildevandet, beskytte grundvandet, levere rent drikkevand, og ved at skabe løsninger, der passer på klimaet og vores fremtid.

"Derfor skal vi passe på vores vandsektor. Det kræver en tillidsbaseret regulering, som ikke dikterer dobbelt effektivisering i stedet for at understøtte de store krav, der er til os fra samfundet. Vi skal have omkostningsdækning for investeringer og sikre vandselskaberne bedre økonomiske rammer. De skal kunne levere på deres kerneopgaver og understøtte den grønne omstilling. Vi har store udfordringer foran os, og jeg glæder mig til at komme i gang sammen med mine bestyrelseskollegaer," siger Lasse Frimand Jensen.

DANVA med sundt årsmøde

DANVA årsmøde foregår den 19.-20. maj 2022 på Comwell Copenhagen Portside og samler 500 vandfolk fra hele landet.

Klima-, Energi-, og Forsyningsminister, Dan Jørgensen, talte årsmødet i gang.Torsdagen i øvrigt er vandets og sundhedens tegn. I to debatter vil interessenter og politikere diskutere potentialer i at styrke aksen mellem vand og sundhed: hvad det kræver af samarbejde på tværs af samfundets institutioner, og hvilke fordele, vandselskaberne kan bibringe Danmark i en verden, hvor danskernes sundhed trues af miljøfarlige stoffer, højvirulente eller vandbårne sygdomme og livsstilrelaterede sygdomme.

Inden det faglige program for alvor skal omslutte tilhørernes hjerner, vil dr.med. Peter Lund Madsen fredag få den samlede hjernepool i salen i topform. Dermed er deltagerne klar til spændende indlæg om Power to X, klimatilpasning ved Harrestrup å og afslutningsvis til tidligere miljøminister og EU-klimakommissær og nuværende formand for bestyrelsen Concito, Connie Hedegaard. Hun skal gøre tilhørerne klogere på ambitioner og status for klimamålet i 2050.

DANVAs nye bestyrelse er:

- Lasse Frimand Jensen, formand, Aalborg Vand Holding A/S (Forperson)
- Carsten Nystrup, Novafos (Næstforperson)
- Ellen Trane Nørby, Sønderborg Forsyning A/S
- Lone Loklindt, Frederiksberg Forsyning A/S
- Birgitte Mogensen, VandCenter Syd A/S
- Jesper Frost Rasmussen, DIN Forsyning
- Carsten Rasmussen, Fors A/S

- Thomas Møller Nielsen, Halsnæs Forsyning A/S
- Jørn Pedersen, BlueKolding
- Karina Topp, Aarhus Vand
- Line Hollesen, KLAR Forsyning A/S
- Lars Nørgård Holmegaard, Lemvig Vand A/S
- Henrik Plougmann Olsen, HOFOR A/S
- Jens Bastrup, Silkeborg Forsyning A/S
- Ole Steensberg Øgelund, Svendborg Forsyningsservice

Kontakt

Carl-Emil Larsen

Direktør

T: +45 87 93 35 05
M: +45 20 33 85 15
cel@danva.dk

FORENING

Skovprojektet skudt i gang – 22 hektar bliver plantet i 2025

Målet om at plante Fyns største skov øst for Svendborg er rykket en smule nærmere, eftersom der er erhvervet 22 hektar landbrugsjord, som forventes beplantet i 2025. Da der er planer om at plante 540 hektar, er der dog lang vej igen.

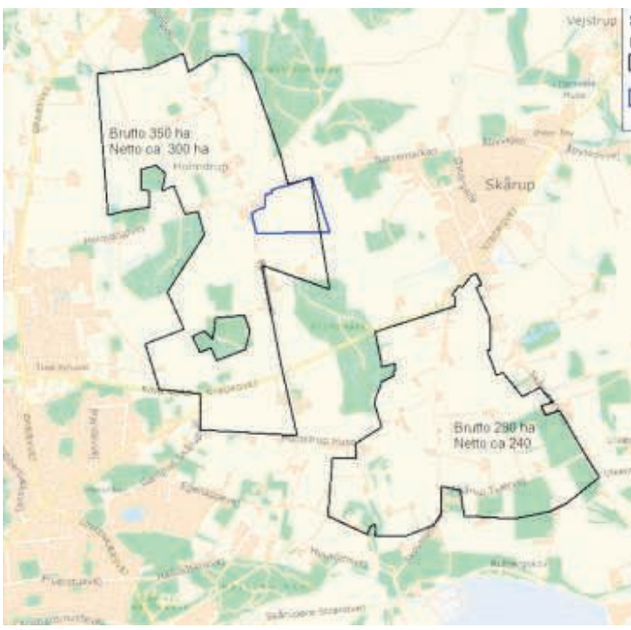
Finn Eriksen
fier@faa.dk

SVENDBORG: Målstregen kan ikke skimtes, men i det mindste er startblokken nu forladt.

Det er status for det ambitiøse projekt, som et trekløver bestående af Svendborg Kommune, Vand og Affald og Naturstyrelsen har for et område mellem Svendborg og Skårup.

Planen er i løbet af en 20-årig periode at sikre rent grundvand og i øvrigt også give naturen mere plads ved at plante i alt 540 hektar skov, og de tre parter underskrev aftalen i september 2020.

Siden er der ikke rigtigt sket noget synligt - altså før nu.

Det er på de to i alt 540 hektar store områder, som er markeret med sorte linjer, kommunen, Vand og Affald og Naturstyrelsen vil plante skov, og nu er de første 22 hektar erhvervet. De er markeret med blåt på kortet.

For der har været arbejdet i kulisserne, og parterne oplyser, at de nu har erhvervet 22 hektar i det udpegede område.

Og i en pressemeddelelsen udtrykker Jakob Harrekilde Jensen, der er skovrider ved Naturstyrelsen Fyn, tilfredshed.

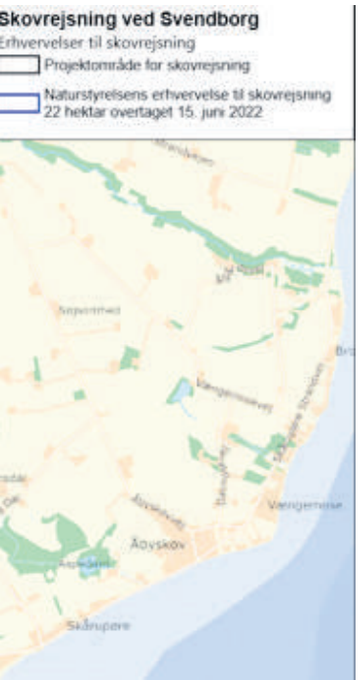
- Det er en god start. De 22 hektar ligger som ét sam-

Naturstyrelsen, Svendborg Kommune og Vand & Affald har aftalt at plante op til 540 hektar ny skov nordøst for Svendborg, og fotoet her blev taget, da aftalen blev underskrevet og nogle få træer plantet symbolsk i september 2020. Det er borgmester Bo Hansen (S) på vandkande, og nu sker der for alvor noget, eftersom det er lykkedes parterne at erhverve 22 hektar jord. Arkivfoto: Hans Henrik Dyssel

En god start, siger skovrider Jakob Harrekilde Jensen om det faktum, at det er lykkedes at erhverve 22 hektar jord. Han vedgår dog også, at der er et pænt stykke vej til målet om at plante 540 hektar skov. Arkivfoto

menhængende areal, og der vil kunne laves fin skov med løvskov, lysninger og en stirundtur, siger han ifølge pressemeddelelsen.

Jordfordeling

Ligefrem et frimærke er 22 hektar ikke, men omvendt er det et pænt stykke fra målet på 540 hektar - hvad Jakob Harrekilde Jensen da også erkender.

Men han lader forstå, at det ikke er helt ligetil at erhverve jorden.

Alt skal ske ad frivillighedens vej, og i januar 2021 igangsatte Landbrugsstyrelsen derfor en proces, som kaldes jordfordeling.

Der er tale om en større kabale, som kort fortalt blandt andet handler om, at styrelsen har købt noget jord uden for det udpegede område for så at tilbyde det til lodsejere med jord i selve området.

- Det kan nogle gange betyde, at nogle får mulighed for at afstå jord, som ligger langt fra deres ejendomme, og i stedet få noget, som ligger tættere på, siger Jakob Harrekilde Jensen, der desuden forklarer, at der har været nogle bytterier flere lodsejere imellem.

Faktisk har der været tale om en større omgang byttebytte-landmand, idet i alt 127 hektar er blevet omlagt, og det er så resulteret i, at Svendborg Kommune, Vand og Affald og Naturstyrelsen har kunnet erhverve de 22 hektar.

Ingen løfter

Da jordfordelingsprocessen i denne omgang vil vare året ud, kan det sagtens tænkes, at der bliver mulighed for at købe endnu mere muld i området i nogenlunde nær fremtid, forklarer Jakob Harrekilde Jensen, der dog ikke vil garantere, at målet på 540 hektar vil være nået i løbet af den 20-årige periode.

Udelukke det vil han dog heller ikke.

- Det kommer i klumper. Erfaringerne fra andre skovrejsningsprojekter, hvor vi arbejder på 20-årige samarbejdsaftaler, er, at der kan gå år, hvor der ikke sker noget, hvorefter der pludselig kommer et areal til salg. Efter yderligere nogle år kan der igen komme interesse for at fordele jord, men om vi når helt i mål, kan jeg ikke sige, siger han for så at tilføje:

- Men vi arbejder for det, og lige nu glæder vi os over, at vi har taget første skridt.

Vigtig kildeplads

Hos Vand og Affald er der tilfredshed med nyerhvervelsen.

I pressemeddelelsen peger selskabets bestyrelsesformand, Karl Magnus Bistrup (S), på, at projektet i høj grad handler om at sikre grundvandet.

- Erhvervelsen af arealet er et vigtigt første skridt i beskyttelsen af Holmdrup Kildeplads - vores absolut vigtigste kildeplads, siger han ifølge pressemeddelelsen, hvor han også anfører, at beliggenheden harmonerer fint med de ambitioner, Vand og Affald har om at udvide benævnte kildeplads.

Også formanden for Svendborg Kommunes Teknik- og Miljøudvalg, Jesper Kiel (EL) udtrykker sig i positive vendinger i pressemeddelelsen.

- Jeg ser virkelig frem til, at vi kommer i gang med at plante skoven. Den er en del af vores indsats for klimaet og vil give naturen mere plads. Vi får mere skov, hvor alle har ret til at færdes, og det kommer til at give flere rekreative muligheder, er Jesper Kiel citeret for at sige.

Langt sigte

Trekløveret erhvervede jorden 15. juni og ejer den altså allerede nu, men det betyder ikke, at skovplantningen ligger lige for.

Ifølge skovrider Jakob Harrekilde Jensen er der en del at gøre først. Der skal laves borgerinddragelse, det skal kortlægges, hvad der ligger af dræn og kloakrør i jorden, og så skal der foretages jordbundsprøver for at klarlægge, hvilke træsorter der egner sig bedst til området.

De første plantninger forventes først gennemført i foråret 2025, oplyser skovrideren, og endelig er der den økonomiske side af det.

Trekløveret har betalt 4,5 millioner kroner for de 22 hektar, og det er Landbrugsstyrelsen, der har fastsat prisen. Et simpelt regnestykke viser, at der er betalt små 205.000 kroner pr. hektar, og hvis alle 540 hektar kommer til at ligge på samme pris, vil det samlede areal løbe op i 110 millioner kroner.

Hvilket er skidt, da der er sat 94,5 millioner kroner af til jordkøb i budgettet.

Det hører dog ifølge Jakob Harrekilde med, at de erhvervede 22 hektar jord er bedre end det meste i området, og at det mindre frugtbare formentlig vil blive prissat lavere.

Det er i øvrigt en enkelt landmand, nemlig Henrik Halmø Terkelsen fra Gudme, der har afhændet de 22 hektar mod at få noget andet i bytte.

Han ønsker ikke at udtale sig til Fyns Amts Avis.

Fyns Amts AVIS

Fyns Amts AVIS.DK | 1. SEKTION. | 160. ÅRGANG UGE 25 NR. 143 KR. 25,00 | Fredag 24. juni 2022

Svendborgs kæmpeskov er fire procent i mål

Over de næste 20 år skal der plantes 540 hektar skov vest for Svendborg. Svendborg Kommune, Vand og Affald og Naturstyrelsen har netop erhvervet de første 22 hektar.

1. sektion 4-5

Arkivfoto: Kristian Isaksen / Fotomanipulation: Hans-Henrik Dyssel

Få inspiration til mere bæredygtig adfærd

Ved du, hvor meget energi, der skal produceres, for at se en tv-serie? Og hvordan får man 1,5 ton affald omdannet til kompost på bare ét døgn?

Måske synes du, det er spændende, hvad helt unge mennesker tænker om bæredygtighed? Det er alt sammen nogle af de aktiviteter om bæredygtighed, du kan opleve til Landsstævnet.

Genvejen er en særlig rute, der ligger tæt på Landsstævnecentrum. Her kan du opleve og lære om, hvordan Landsstævnet arbejder med bæredygtighed. Her kan du føle, lære, se og opleve, hvad bæredygtig udvikling også kan være. Mød blandt andet DGI Verdensholdet, Vand og Affald, Verden er Vores, SEF og andre aktører, der på forskellig vis arbejder for at skabe en bedre verden. Lørdag kan du opleve et såkaldt speak up, hvor unge fra udskolingen i Svendborg Kommune og efterskolerne rundt i landet afholder deres eget event og blandt andet bygger bæredygtige møbler.

Et af de helt store tiltag under Landsstævnet er affaldssortering. For at skraldet ikke bare skal "gå til spilde", sættes der en stor komposteringsmaskine op. Den kan omdanne 1,5 ton bioaffald i døgnet til kompost - herunder også det komposterbare service. Efter kompostering skal det spredes ud på græsarealer, hvor det giver næring tilbage til jorden. Det er målsætningen, at i alt 60 procent af affaldet til Landsstævnet skal sorteres fra til genanvendelse.

1. juli 2022

Affaldsplan 2023-2034 - Offentlig høring

Offentlig høring af Affaldsplan 2023-2034

Svendborg Kommune har i samarbejde med Vand og Affald udarbejdet et udkast til Svendborg Kommunes nye affaldsplan.

Hvert 6. år skal landets kommuner lave nye affaldsplaner, der dækker en 12-årig periode. Denne affaldsplan omfatter derfor de mål og indsatser, som Svendborg Kommune har sat for affaldshåndteringen indtil 2034.

Affaldsplanen er udarbejdet på baggrund af fire temaer som understøttes af syv indsatsområder som skal sikre, at Svendborg Kommune når de nationale krav for affaldshåndteringen.

Udkast til affaldsplanen kan ses på dette link:
https://svendborg.cowiplan.dk/planportal/sammen-for-en-cirkulaer-oekonom...

Høringsperiode

Udkastet til affaldsplanen er i høring i 8 uger i perioden fra d. 1. juli 2022 til og med den 26. august 2022.

Har du indsigelser, bemærkninger eller ændringsforslag skal de sendes til vand@svendborg.dk.

Miljøvurdering

Svendborg Kommune har foretaget en screening af affaldsplanen i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Konklusionen på screeningen er, at planen ikke forventes at medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, og derfor ikke er omfattet af lovens krav om, at der skal udarbejdes en miljørapport.

Afgørelsen kan påklages til Planklagenævnet (link til: https://naevneneshus.dk/start-din-klage/planklagenaevnet/) inden otte uger fra den offentlige bekendtgørelse, hvilket vil sige frem til og med d. 26. august 2022.

Affald/Genbrug Svendborg

★ Genanvendelse, minimeret madspild og fordeling af restmaterialer: Landsstævnet har sendt sit overskudslager videre

Faa.dk, 12. juli 2022 04:55, Maja Bader Ulriksen mabul@jfmedier.dk..., 978 ord, Id:e8eebc8b,

Under DGI Landsstævnet i Svendborg har bæredygtighed været et nøgleord, der har sat sit præg på flere af de faciliteter og initiativer, som kunne opleves under selve stævnet. Her efter den store afslutning har man dog også kunne se eksempler på bæredygtige tiltag, hvor materialer og madspild er forsøgt at blive udnyttet på bedst mulige vis.

Svendborg: Alt, der var i overskud, er sendt videre til andre, der kan bruge det.

Arrangørerne bag landsstævnet i Svendborg havde en målsætning om at være så bæredygtige som muligt, når sportsfolk fra hele landet skulle samles til tre dages fest og fejring. Blandt andet ønskede man at kunne sende minimum 60 procent af alt affald til genanvendelse og så vidt muligt undgå madspild.

- Det handler i bund og grund om at få minimeret affaldsmængden ved sådan en begivenhed som landsstævnet, og det starter jo allerede med de indkøb, der bliver foretaget. Ideelt set skulle der helst ikke være noget madspild, men selvfølgelig er der det - det er praktisk taget umuligt at ramme det eksakte antal bananer, der bliver spist, når man bestiller varer, siger Rasmus Hørsted Jensen, der er partner i Worldperfect, som har været bæredygtighedsoperatør til landsstævnet.

Allerede i den spæde start af planlægningen af DGI Landsstævnet i Svendborg var der fra bestyrelsens side et ønske om at gennemføre stævnet med et bæredygtigt præg. Et ønske, som Svendborg Kommune helt bestemt også havde for den store sportsbegivenhed, og som kommunen hurtigt erfarede ville kræve specialviden og erfaring.

Til at hjælpe med at løfte den bæredygtige ambition, inspirere til gode initiativer, men ikke mindst også til at filtrere de mest urealistiske drømme fra, blev rådgivningsvirksomheden Worldperfect, der har arbejdet med bæredygtig udvikling de sidste 12 år, derfor hyret ind.

Flere af de bæredygtige tiltag kunne besluttes på forhånd, såsom den komposteringsmaskine, der blev sat op inde på selve pladsen og skulle omdanne alle madrester og det nedbrydelige service til kompost, der efterfølgende skal anvendes lokalt på Svendborgs naturarealer. De bæredygtige ambitioner har dog også krævet en vis grad af fleksibilitet og is i maven, da flere aftaler for at komme af med stævnets

efterladenskaber først er faldet på plads kort før eller under selve afholdelsen af landsstævnet.

Én måde, man har forsøgt at undgå madspild på, har været ved kun at bestille ting som for eksempel yoghurt til én dag ad gangen, og så om eftermiddagen den efterfølgende dag kigget på, hvad der har været tilbage efter morgenmaden og først derefter taget stilling til, hvor meget mere der så har skulle bestilles til den efterfølgende dag. På den måde har arrangørerne forsøgt at undgå at komme til at bestille for meget af enkelte madvarer, men i stedet stilet efter at få spist de ting op, som allerede var leveret.

Ifølge Rasmus Hørsted Jensen fra Worldperfect er sådanne fleksible aftaler, hvor man kan skrue op eller ned efter behov, vejen frem, når man ønsker at arbejde i en bæredygtig retning.

Overskudsfrugt sendt til dyrene i Odense Zoo

Lidt madspild kan dog ikke helt undgås ved sådan et stort arrangement, men også her er der blevet fundet nogle kreative løsninger, hvor udefrakommende aktører har vist sig at være meget interesserede i at modtage den overskydende mad. Eksempelvis har Odense Zoo fået tre paller med frugt, der ikke var blevet spist, og to forsorgshjem i Svendborg har under selve stævnet modtaget overskydende madvarer såsom mælk og yoghurt.

- Man er nødt til at tænke bæredygtig udvikling holistisk. Det er ét stort sammenhængende system, og selvom madspild naturligvis primært stammer fra for stort indkøb, så kan man ofte nå at omdirigere en del mad fra skraldespanden til sultne maver, bare man er er lidt vaks. Og så skal vi lære af vores erfaringer, siger Rasmus Hørsted Jensen.

En anden aftale, der kom på plads, var med Kirkens Korshær i Svendborg, som et par dage efter arrangementets afslutning kunne sende en chauffør ud til campingområdet og samle både madrasser, luftmadrasser, klapstole og meget andet sammen. Alle de ting, der var i god stand, blev derefter kørt til Kirkens Korshærs varmestue på Dronninghomsvej i Svendborg og delt ud til hjemløse borgere.

Svendborgafdelingen af Kirkens Korshær fortæller, at genstandene blev taget godt imod, og at både de frivillige og borgerne var glade for at kunne overtage de efterladte materialer.

Arbejde videre med den bæredygtige udvikling

Mikkel Harritslev, der er projektleder med ansvar for landsstævnet i Svendborg Kommune, er generelt set tilfreds med den indsats og de løsninger, som kommunen, DGI og Worldperfect i fællesskab er kommet frem til - især de aftaler, der er kommet i hus løbende.

- Man ser ikke alt og alle udfordringerne, før man står med det. Så må man agere på det, som der kommer, og få det bedste ud af det, siger Mikkel Harritslev.

Han er derudover enig med Rasmus Hørsted Jensen i forhold til at lære af deres erfaringer, og han er overbevist om, at DGI helt sikkert vil kunne bruge netop de erfaringer, der er blevet gjort her i Svendborg, som et udgangspunkt for at arbejde videre med den bæredygtige udvikling til næste landsstævne i Vejle i 2025.

- Det er efterhånden et krav fra forbrugerne, at man gør noget og tager visse initiativer for at gøre en begivenhed som landsstævnet så bæredygtig som muligt. Man har en vis forpligtigelse, når man samler så mange mennesker, men selve eventet kan også være en løftestang og et middel til at synliggøre bæredygtige initiativer, uddyber Mikkel Harritslev.

Det vides endnu ikke med sikkerhed, om landsstævnet i Svendborg har nået sin ambition om at kunne sende minimum 60 procent af alt affald til genanvendelse, da de endelige målinger og tal endnu ikke er blevet samlet.

- For os handler det nu om at samle op og dokumentere, hvordan det er gået, så man kan videreudvikle på den bæredygtige udvikling til næste landsstævne og give vores erfaringer videre, siger Rasmus Hørsted Jensen fra WorldPerfect.

- Bæredygtighed har været et nøgleord under det netop overståede landsstævne. Foto: Emil Bang Hansen FGU (Forberedende Grunduddannelse) i Svendborg har efter landsstævnet afhentet forskellige restmaterialer såsom ødelagte campingstole og træplader, som eleverne kan få lov til at bruge i undervisningen.

Nyhedschef:
Tlf: 65 45 51 21
Sander Schmidt Astrup, sasa@fyens.dk

Nyhedsredaktør:
Tlf: 65 45 52 08
Helle Kryger, hhy@fyens.dk

Journalister
Birgit Bakkær, 56 45 51 95
bakkaer@fyens.dk
Lars Krejberg, 65 45 51 63 (Orlov til den 06.10)
lakl@jfmedier.dk
Nina Vibe Petersen, 65 45 52 23
nvp@fyens.dk
Bjarke Vestesen, 65 45 51 48
bve@fyens.dk
Kenneth Klingenberg, 65 45 51 40
kek@fyens.dk
Thea Kaadt, 65 45 59 14
theka@jfmedier.dk
Anders Ranthe, 65 45 56 30
andra@jfmedier.dk
Mille Tindal Thomsen, 65 45 50 67
mith@jf.medier.dk

Få overblikket over forskellen på de fynske affaldsordninger

I dag er der forskel på, hvordan man sorterer sit affald, og hvor mange skraldespande man har stående hjemme på adressen - men om ganske kort tid bliver det mere ens på tværs af de fynske kommuner. Få hele overblikket her.

Matilde Lunding Kusk
maluk@jfmedier.dk

Du har sikkert allerede indrettet køkkenet - eller kender en der har - med de farverige klistermærker med forskellige affalds-logoer på.

Og om ganske kort tid kommer der nye til.

Med udgangen af i år skal alle danskere til at sortere affald i ni forskellige typer - og i løbet af næste år bliver tekstiler tilføjet som nummer 10 på listen.

De 10 kommende sorteringer bliver: Madaffald, papir, pap, metal, glas, plastik, fødevarekartoner, restaffald, farligt affald og tekstil.

I Nyborg Kommune har man allerede udrullet de ni sorteringstyper, mens man andre steder på Fyn arbejder hårdt for at nå i mål.

- Det bliver udfordrende, fordi alle landets kommuner lige nu skal ud og købe nye spande, affalds-beholdere og skraldebiler. Så det kan blive svært at efterleve kravet om at nå det til udgangen af i år. Og så er der også nogle enorme prisstigninger på olie, som plastik og dermed spandene er lavet af, fortæller kommunikationsmedarbejder hos Assens Forsyning, Gerdt Hylbæk.

Mere sortering - flere spande

Hos Middelfart-, Nyborg-, Nordfyns- og Faaborg-Midtfyn Kommune har borgerne allerede tre skraldespande stående hjemme på adressen.

Og hos de resterende kommuner på Fyn - med undtagelse af Svendborg - arbejder man stadig med at få rullet den tredje spand ud.

- Et typisk parcelhus i Odense Kommune har lige nu to skraldespande stående. Fra 15. august begynder vi at rulle en ekstra affaldsbeholder ud til borgerne. Her kan man aflevere plast - både hård og blød - og drikkekartoner i samme rum. Efterfølgende skal beholderen så køres på sorteringsanlæg, hvor materialerne skilles fra hinanden, fortæller funktionsleder hos Odense Renovation, Morten Glasius.

Ud over en tredje skraldespand på hjemmeadressen kan fynboer, der ikke allerede har fået en rød boks til farligt affald leveret, forvente at få den leveret snart.

Hos Kerteminde Kommune har man valgt at udsætte den røde boks til farligt affald til efter nytår.

- Hos os har vi ikke en kasse til farligt affald endnu, og det er simpelthen fordi, vi ikke er tilfredse med det udvalg, der er lige nu. Dem, der findes på markedet i øjeblikket, er små kasser, der ikke kan indeholde ret mange kilo. Der vil vi gerne have nogle lidt større kasser, der kan indeholde lidt flere kilo, fortæller driftschef hos Kerteminde Forsyning, Bo Hvidkær.

En mere ensartet indsamling

Det er Folketinget, der som et led i en større klimaplan har besluttet, at der skal genanvendes mere affald. Og måden, husholdningsaffaldet bliver indsamlet på, skal være nogenlunde den samme, uanset hvor i landet man bor.

Den nye ordning gør fynboernes måde at håndtere affald på mere ensartet, men der vil stadig være forskel på hyppigheden af tømningen af de forskellige skraldespande fra kommune til kommune samt inddelingen af rummene i skraldespandene.

- I og med at man skal samle i 10 fraktioner over hele landet, så nærmer vi os en ens løsning. Men om du så lige i en kommune må blande plast og metal, og du i en anden kommune har det hver for sig, det vil der fortsat kunne ses forskel på, fortæller kommunikationskonsulent Lene Helbo Penon fra Affald og Genbrug hos Middelfart Kommune.

Hos både Nordfyns- og Nyborg Kommune tror man ligeledes på, at affaldsordningerne med tiden vil komme til at ligne hinanden på Fyn.

- Stille og roligt tror jeg, at det vil blive mere ensrettet i kommunerne. Med den nye ordning bliver sorteringerne mere ens, og hen ad vejen tænker jeg da, at hyppigheden af tømningerne også vil komme til at ligne hinanden, lyder det fra leder af Genbrug og Renovation hos Nordfyns Kommune, Hans Rasmussen.

- Det kommer. Lige nu er man forskellige steder i modningsprocessen. Nu er det vedtaget, at vi alle sammen skal sortere i 10 fraktioner. Så vil der måske stadig være lidt forskel på beholderne. Den ensretning, som man efterlyser, skal nok komme, pointerer direktør hos Nyborg Forsyning og Service, Erik Hansen.

Fælles affaldsanlæg på Fyn

De seneste år har man hos flere kommuner arbejdet på at gøre affaldsordningerne mere ens på Fyn.

- Det er en super god idé. Det er faktisk noget, som vi allerede har arbejdet med. Odense Kommune har haft et rigtig godt samarbejde med Svendborg og Kerteminde Kommune på det punkt. Det gælder både klistermærker, information og selve indsamlingen. Det giver rigtig god mening at hjælpes ad mellem kommunerne, fortæller funktionsleder hos Odense Renovation, Morten Glasius.

Hos Assens Forsyning ser man gerne, at der bliver lavet et fælles fynsk anlæg af flere årsager.

- Vi ser gerne, at vi får et fælles anlæg med robotteknologi her på Fyn. Det vil give en højere genanvendelsesprocent, og så vil det vil lettere for borgeren at komme af med affald, fortæller kommunikationsmedarbejder hos Assens Forsyning, Gerdt Hylbæk og tilføjer:

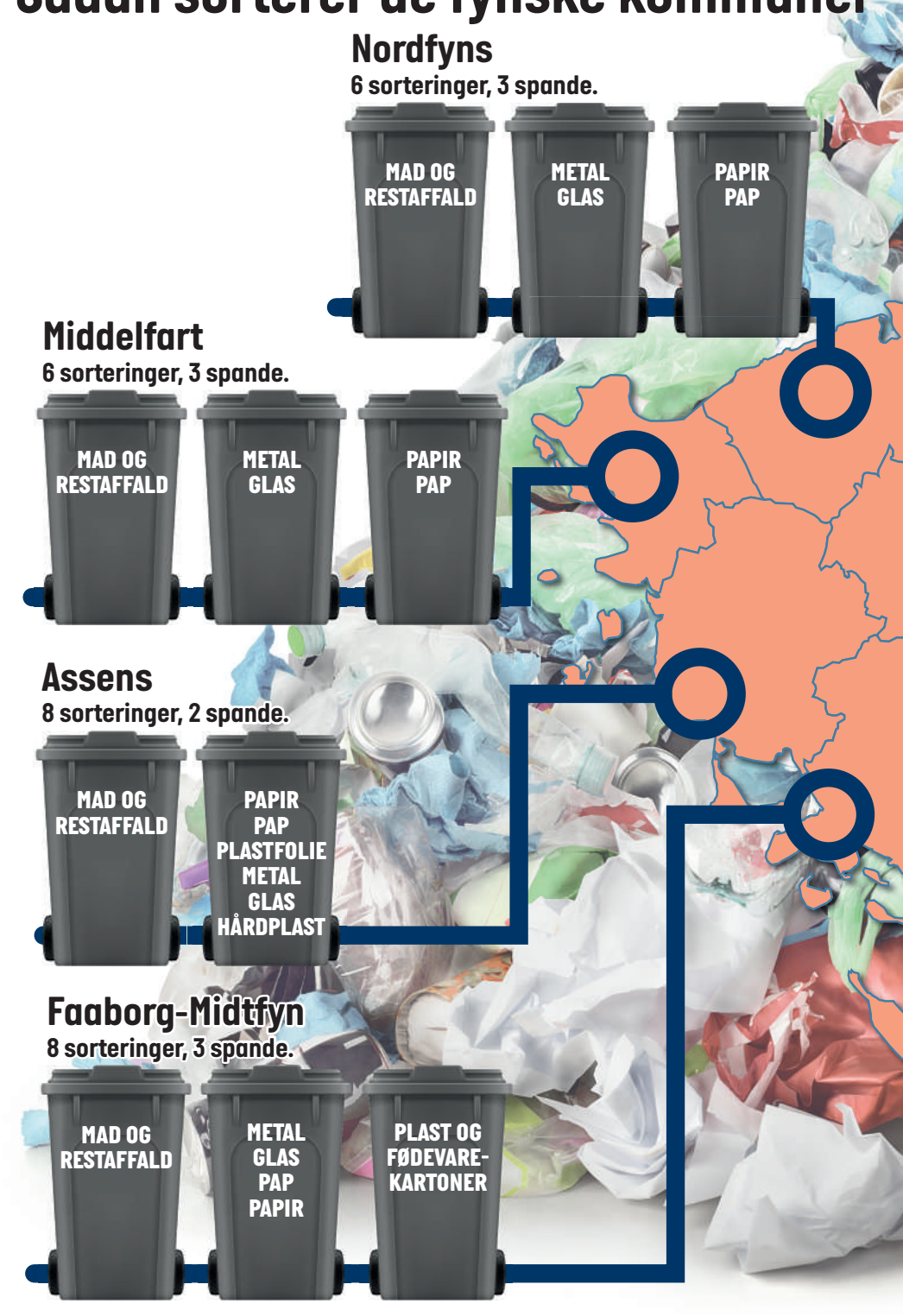
- Der findes et hav af forskellige plasttyper, og som almindelig borger er det umuligt at kende forskel på disse. Det vil en robot kunne gøre bedre, og derfor tror jeg på, at et fælles anlæg med robotteknologi vil give en højere genanvendelses-procent.

Hos Middelfart Kommune er man mere skeptisk indstillet overfor en samlet affaldsordning på Fyn.

- Kommunerne har frihed til at lave indsamlingsordning. Der kan være nogle kommuner, hvor det kan give mening at samle ind på én måde frem for en anden. De forskellige kommuner har forskellige afsætninger. Nogle kommuner ligger måske tættere på et afbrændingsanlæg eller et biogasanlæg end andre, så derfor kan der være forskel hos de forskellige kommuner på, hvad der er den billigste og bedste løsning, fortæller kommunikationskonsulent hos Affald og Genbrug i Middelfart Kommune, Lene Helbo Penon og tilføjer:

- Et scenarie, hvor der er nogen, der skal byde ind på opgaven på hele Fyn, ser jeg ikke for mig. Det kan jeg ikke forestille mig, fordi kommunerne er forskellige. Noget giver mening et sted og ikke et andet.

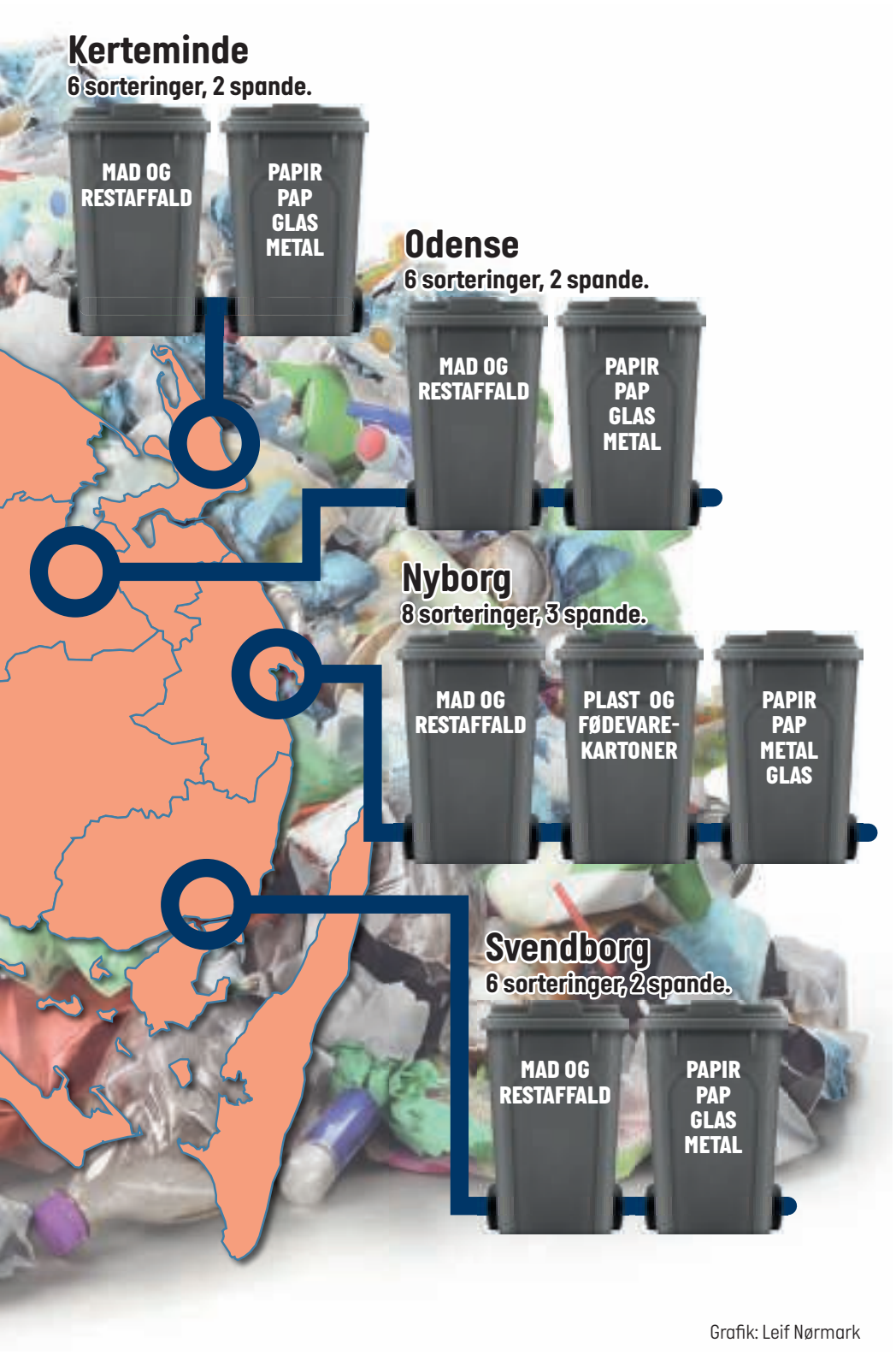
Sådan sorterer de fynske kommuner

Odenseanerne skal fremover vænne sig til at have tre affaldsbeholdere stående. Den nye til plastik og mad- og drikkekartoner ses længst til højre. Foto: Odense Renovation

Jane Qaulmann er blevet bedre til at sortere efter den nye affaldsordning trådte i kraft sidste år 1. juli. Tirsdag 12. juli 2022. Foto: Mads Dalegaard

Grafik: Leif Nørmark

> Vi ser gerne, at vi får et fælles anlæg med robotteknologi her på Fyn. Det vil give en højere genanvendelses-procent, og så vil det blive lettere for borgeren at komme af med affald.
>
> **GERDT HYLBÆK, KOMMUNIKATIONS-MEDARBEJDER HOS ASSENS FORSY-NING.**

Der går ikke længe, før den nye affaldsordning udrulles på hele Fyn. Foto: Ritzau Scanpix

Stor forskel på hvor ofte fynboerne får tømt skraldespanden

Selvom alle danskere nu skal til at sortere i samme antal affaldstyper, vil der stadig være stor forskel på, hvor ofte fynboerne får tømt deres skraldespande på hjemmeadressen.

Matilde Lunding Kusk
maluk@jfmedier.dk

Lige om lidt skal alle landets borgere til at inddele affald på hjemmeadressen i ni typer - og efter nytår kommer den tiende.

Men der vil stadig være stor forskel på, hvor ofte man får tømt de forskellige skraldespande, alt efter hvilken kommune på Fyn man er bosat i.

I alle kommunerne på Fyn bliver skraldespanden med mad- og restaffald tømt hver 14. dag - mens der er forskel på spand nummer to og den kommende tredje spand.

Bor man i Kerteminde-, Nyborg-, Odense-, Faaborg-Midtfyn- eller Svendborg Kommune får man tømt spanden med pap, papir, glas og metal hver fjerde uge, mens man i Assens- og Nordfyns Kommune får den tømt hver anden uge og i Middelfart hver ottende uge.

Ligeledes er der forskel på, hvornår man får tømt tredje spand, der typisk vil indeholde plast og fødevarekartoner, alt efter hvilken kommune man er bosat i.

I alle kommunerne på Fyn vil den blive tømt hver fjerde uge, med undtagelse af Faaborg-Midtfyn Kommune der vil være hver sjette uge, og Nordfyns Kommune der vil være hver ottende uge.

Flere tømninger koster flere penge

Hos Nordfyns Kommune har man valgt at skraldespanden med pap, papir, glas og metal skal gå fra at blive tømt hver fjerde uge til hver anden uge.

Det har man gjort, da rummene i spanden nu vil blive lavet mindre, fordi der skal være plads til flere sorteringstyper.

- Vi har valgt at sætte frekvensen op på tømningen af spanden med papir og pap. Det er selvfølgelig en omkostning for kommunen, fordi når vi tømmer dobbelt så mange gange, så er det dobbelt så dyrt – det er en prioritering, der er taget i Nordfyns Kommune, fortæller leder af Genbrug og Renovation hos Nordfyns Kommune, Hans Rasmussen og tilføjer:

- Stille og roligt hen ad vejen, tror jeg da, at det vil blive mere ensrettet i kommunerne. Med den nye ordning bliver sorteringerne mere ens, og henad vejen tænker jeg da, at hyppigheden af tømning også vil komme på et tidspunkt.

Gods langer ud efter Vand og Affald

Ifølge Rødkilde Gods udledes der hvert år tre mio. liter spildevand på godsets arealer. Nu vil lokal politiker se nærmere på sagen.

Foto: Vand & Affald

AF ANDREAS BUNDGAARD HANSEN
Offentliggjort: 22.07.22 kl. 14:00

Det svendborgensiske forsyningsselskab Vand og Affald udleder, ifølge et Facebook-opslag fra godsejer Kim Kronshage Rasmussen, hvert år tre mio. liter spildevand i skoven på Rødkilde Gods.

Det skriver Fyns Amts Avis.

I Facebook-opslaget langer godsejeren ud efter Svendborg Kommune og forsyningsselskabet Vand og Affald, da han mener, at det er dem, der bærer ansvaret for udledningen.

Opslaget får blandt andet respons fra Jesper Kiel (EL), formand for Teknik-og Miljøudvalget i Svendborg Kommune.

"Der skal naturligvis gøres noget, men det kan ikke ske med et snuptag. Vi har problemet i store dele af kommunen, hvor regnvand og kloakvand ikke er adskilt. Det giver overløb ved kraftig regn. Det er dog stærkt fortyndet spildevand, der er tale om, når der sker overløb," lyder det.

Udledningen sker, når det regner så meget, at kloakledninger og bassiner ikke kan følge med. Skiftende ejere af Rødkilde Gods har i 75 år prøvet at få udledningen stoppet, da der menes at være tale om ulovlig udledning.

Læs også

Stor hollandsk undersøgelse: Der er høje niveauer af PFAS i vandmiljøet

København pønser på forsøg med pant på takeaway-emballage

Fanø Vand installerer anlæg til rensning for PFAS

Få muligheder for at fylde sin vanddunk op koster klimaet dyrt

Ny investering fra Den Europæiske Investeringsbank skal sikre rent vand

Relaterede

Svendborg Forsyning bereder sig på reguleringsmæssige udfordringer

Byrådet i Svendborg

Søren Bach-Hansen er erhvervschef i Svendborg Kommune, og han har i noget tid kigget på udskiftning af Hjortøboen, der i dag mest sejler til Hjortø. En ny Hjortøbo ville også kunne sejle til Skarø og Drejø, og det det vil blive med den dobbelte hastighed af, hvad den sejler i dag.
Foto: Linea Andersen

en del om de her elmotorer. Eldrift er jo i sin vorden, og vi vil meget nødig løbe ind i, at der er færger, der aflyses, fordi de igen og igen skal i dok, påpeger Lars Milling med henvisning til, at det er noget, kommunen bør have for øje, inden de beslutter noget.

Kort sejltid er gunstigt

Vælger Svendborgs politikere at prioritere en ny Hjortøbo-færge på de kommende budgetforhandlinger, så vil kommunen skulle betale 20 millioner for den. Omkostninger for driften af færgen vil blive nogenlunde de samme som i dag. Det er dog en vigtig kommunal opgave, siger Søren Bach-Hansen.

- Vi har en forpligtelse som kommune til at lave god infrastruktur. Det skal være lige så nemt at bo på Drejø, som det er at bo i Ulbølle.

- Derudover er der flere fordele: Vi kan drifte en ny færge til samme økonomi, som der er til den i dag, altså foruden den engangsinvestering produktionen af en ny færge er. Vi har nogle mål om at blive fossilfri, som vi kan komme tættere på. Og så har vi mulighed for at understøtte det, øboerne drømmer om, og gøre det mere attraktivt at bo på øerne. Der er bare en klar kobling til sejlads og overfartstid. Jo kortere sejltid, des mere gunstigt er det at bo på øerne, lyder det fra erhvervschefen.

> Vi skal stadig kunne have køretøjer med over, så det er vigtigt, at vi har Højestene, men det vil gavne os meget, at vi kan komme hurtigt over til fastlandet, så vi eksempelvis kan gå op og handle de varer, vi har brug for, og sejle hurtigt tilbage igen.
>
> **LARS MILLING, Ø-REPRÆSENTANT, DREJØ**

Rødkilde Gods laver opråb om spildevand

I et facebookopslag skriver Rødkilde Gods, at der hvert år bliver udledt tre millioner liter spildevand i skoven på Rødkilde. I opslaget står der, at det sker ad fem omgange om året, når der regner så meget, at bassiner og magasiner ikke kan kapere indholdet. Lokalpolitikere vil se nærmere på sagen.

Emil Bang Hansen
embha@jfmedier.dk

Rødkilde Gods skriver i et facebookopslag, at der årligt bliver udledt tre millioner liter urenset spildevand fra Ulbølle i skoven.

ULBØLLE: Rødkilde Gods har brug for hjælp fra borgerne i Ulbølle. Sådan formulerer godsejer Kim Kronshage Rasmussen det i et facebookopslag.

I opslaget langer han ud efter Svendborg Kommune og forsyningsselskabet Vand og Affald, da han mener, de bærer ansvaret for, at der hvert år bliver udledt tre millioner liter urenset spildevand fra Ulbølle i skoven på Rødkilde. Spildevand, som ender i Hundstrup Å og til sidst Nakkebølle fjord.

Kim Kronshage Rasmussen ønsker ikke at udtale sig til avisen, men i opslaget skriver han, at det skyldes en kloakledning, der blev lavet i 40'erne fra Ulbølle Mejeri og Ulbølle Vaskeri til skoven på Rødkilde, hvor det endte i et bassin.

Og selvom hverken mejeri eller vaskeri eksisterer i dag, bliver kloakledningen nu brugt til alt det urensede spildevand fra Ulbølle. Og det er ikke så lidt, der ender i skoven, må man forstå på godsejerens opslag.

- Vi taler om cirka tre millioner liter urenset spildevand fra Ulbølle, som hvert år ender i skoven på Rødkilde, skriver Kim Kronshage Rasmussen, som ydermerer forklarer, hvad der sker:

- Hver gang det regner mere end magasinet ved Ulbølle kan tage, så ryger alt spildevand urenset direkte ned i de usikrede bassiner i vores skov, derefter ud i vores søer i skoven, videre ud på vores vådenge, videre til Hundstrup Å og til sidst Nakkebølle fjord.

Ifølge opslaget er der tale om en ulovlig udledning, som skiftende ejere af Rødkilde har forsøgt at få stoppet de seneste 75 år. Men uden held. I stedet bliver der nu lagt op til, at der skal laves en ny kloakledning, som kan rumme langt mere. Og så vil kommunen give tilladelse til udledningen, så den lovliggøres.

Opslaget er blev delt mere end 300 gange og flere politikere fra kommunalbestyrelsen er blevet tagget i opslaget.

Politikere vil undersøge sagen

Avisen har forsøgt at få en udtalelse fra Jesper Kiel (EL), der er formand for Teknik- og Miljøudvalget, men det har desværre ikke været muligt. Han skriver i en sms, at han vil kigge på sagen, men ikke kender den godt nok til at udtale sig endnu.

I en kommentar i facebookgruppen Lokalpolitik i Svendborg (tidl. Svendborg-KV17Debat) skriver han dog, at det er et kendt problem flere steder i kommunen.

- Der skal naturligvis gøres noget, men det kan ikke ske med et snuptag. Vi har problemet i store dele af kommunen, hvor regnvand og kloakvand ikke er adskilt. Det giver overløb ved kraftig regn, skriver Jesper Kiel.

Han maner også lidt til besindighed, da det ikke kun er urenset spildevand.

- Det er dog stærkt fortyndet spildevand, der er tale om, når der sker overløb, skriver han.

Urenset spildevand er aldrig godt

Hvad der helt præcist er op og ned i sagen, er indtil videre svært at komme nærmere. Det står klart, at der vil blive kigget på det fra politisk side. Men når man læser Svendborg Kommunes miljøtekniske vurdering, fremgår det ikke som noget, der påvirker naturen i området negativt.

Der står blandt andet, at der er høj økologisk tilstand både op- og nedstrøms udløbet til Hundstrup A, og at der således ikke er en påvirkning af åen. Derudover er der ikke observeret uhygiejnske forhold og vandet lugtede ikke er spildevand, lyder konklusionen fra rapporten.

Men det skal muligvis tages med et gran salt, hvis man spørger René Lund Chetronoch, der er lokalformand for Danmarks Naturfredningsforening i Svendborg, og som nu vil kigge nærmere på udledningen, da han ikke kender til den konkrete sag.

- Det med at udlede urenset vand, det er aldrig godt. Det er vi generelt imod, og det er uanset om, det er menneskeafføring, eller hvad det er. Vi skal ikke have en øget mængde næringsstoffer ud i vandløb.

- Vi skal jo regne med, at spildevandet med stor sandsynlighed ender i det Sydfynske Øhav, og vi ved i forvejen, at der er iltsvind i vandet, og det bliver kun værre, fordi der allerede er for mange næringstoffer, fortæller René Lund Chetronoch

TEKST: JESPER WITH, JOURNALIST / **FOTO:** VANDCENTER SYD OG SK FORSYNING

De gode løsninger TAGER TID

VandCenter Syd (VCS) og Vand & Affald i Svendborg er først kommet i gang med BNBO-indsatsen fra starten af 2022. Det meste af 2021 gik i de berørte fynske kommuner med at risikovurdere BNBO-arealerne og foretage den politiske behandling. Processen er dog godt i gang.

Det er ikke realistisk at have frivillige aftaler med alle lodsejere ved udgangen af 2022, lyder det fra Troels Bjerre, der er projektchef i VandCenter Syd (VCS) og samtidig projektleder hos Vand & Affald i Svendborg. Han har derfor kendskab til situationen i kommunerne Odense, Nordfyn, Assens og Svendborg.

"Vi har endnu ikke landet frivillige aftaler i de berørte kommuner. Men i VCS har vi, via vores hidtidige indsats, beskyttet et areal på godt 760 hektar, hvoraf en del er udpegede BNBO-arealer. Af de i alt 357 hektar, der er udpeget som BNBO på VCS' kildepladser, mangler vi at gennemføre en indsats på ca. 140 hektar, så vi er godt på vej. I Svendborg starter vi fra scratch," siger Troels Bjerre.

Både VCS og Vand & Affald har engageret konsulenter til at hjælpe med at løse opgaven og have dialogen med lodsejerne. VCS har i alt 7 kildepladser, der kræver en BNBO-indsats. De kildepladser, hvor VCS allerede er i fuld gang med en indsats for at beskytte grundvandet, bliver prioriteret højest. Det gælder bl.a. der, hvor der er planer om at rejse skov eller er gang i multifunktionel jordfordeling. Det har man fx på Holmehave Kildeplads, hvor VCS sammen med Assens Kommune, Hedeselskabet og Landbrugsstyrelsen forsøger at få skovrejsning, vådområdeindsats og BNBO til at gå op i en højere enhed.

Hos Vand & Affald i Svendborg arbejdes der også på at kombinere skovrejsning med BNBO-indsats. Her er der samtidig igangsat multifunktionel jordfordeling i samarbejde mellem Svendborg Kommune, Naturstyrelsen og Landbrugsstyrelsen. Det skal bane vej for beskyttelse af hele oplandet til vandselskabets kildepladser øst for Svendborg.

"Der er en logik i at prøve at kombinere skovrejsning og vådområdeindsats med sikring af BNBO'er. Men den ene del er baseret på frivillighed, mens den anden er et krav, så det kan godt blive kompliceret alligevel," siger Troels Bjerre.

BNBO-indsatsen handler i VCS' interesseområde om et forbud mod brug af pesticider. Udfordringen er større i Svendborg, fordi man i nogle BNBO'er også pålægges begrænsninger i brugen af kvælstof, så her vil der kun være mulighed for ekstensiv drift.

> "Vi forventer ikke at blive færdige i 2022 med indgåelse af frivillige aftaler, men vi vil have sendt tilbud ud til de lodsejere, der er interesserede.
>
> **Marie Vej Ugelvig, projektleder i SK Forsyning**

Gode aftaler tager tid

"Konventionelle landmænd vil blive nødt til at omlægge driften, hvis ikke de kan bruge pesticider. Er der tale om landbrug på hobbybasis, så kan det som udgangspunkt nemmere indpasses. Nogle landmænd kan have en forventning om at vores store interesse i at få beskyttet grundvandet skal afspejle sig i den erstatning, vi tilbyder. Men vi kan ikke give mere end markedsprisen," siger Troels Bjerre.

Han peger på, at det ikke gavner processen, at fronterne er trukket skarpt op flere steder i landet som følge af konflikter og retssager. Det forplanter sig til resten af landet. Men VCS og Vand & Affald i Svendborg arbejder målrettet på at få frivillige aftaler i hus på ekspropriationslignende vilkår.

357 hektar er udpeget som BNBO på VandCenter Syds kildepladser, og man mangler at gennemføre en indsats på ca. 140 hektar. I Svendborg starter man fra "scratch," fortæller Troels Bjerre, projektchef i VandCenter Syd og samtidig projektleder i Vand og Affald i Svendborg.

"Det er vigtigt for store projekter om skovrejsning og multifunktionel jordfordeling at få god tid til at lande dem. Derfor har vi i de forskellige kommuner fastsat pejlemærker for indsatsen, der ligger langt ude i fremtiden", lyder det fra Troels Bjerre.

SK Forsyning: Det er udfordrende, men vi er på vej

Hos SK Forsyning i Slagelse forventer man inden sommer at sende tilbud om engangserstatning til de lodsejere, der har udvist interesse for at indgå en frivillig aftale med SK Forsyning. Selskabet har hyret en rådgiver med landbrugsfaglig baggrund til opgaven, der kender de udfordringer, som landmændene vil sidde med, når de mister retten til at bruge pesticider. Det er gjort for at få en så god dialog med lodsejerne som mulig. Rådgiveren har afholdt individuelle møder med lodsejerne, der danner baggrund for tilbuddet om en engangserstatning. Tilbuddet er baseret på en individuel vurdering af arealernes jordtype – herunder om der er afgrøder eller natur på jorden.

"Vi forventer ikke at blive færdige i 2022 med indgåelse af frivillige aftaler, men vi vil have sendt tilbud ud til de lodsejere, der er interesserede. Intentionen er dog stadig at have nogle aftaler i hus i løbet af efteråret," siger Marie Vej Ugelvig, der er projektleder i SK Forsyning.

I alt skal der ske sikring af grundvandet indenfor BNBO på 122 hektar fordelt på SK Forsynings otte kildepladser. Af dem er selskabet i en proces om frivillig aftale med engangserstatning på 35 hektar. Samtidig er der en sideløbende proces omkring jordfordeling og skovrejsning på det resterende areal.

I Slagelse Kommunes indsatsplan har man udpeget prioriterede indsatsområder. De udgør en del af de indsatsområder, som Miljøstyrelsen har udpeget på landsplan. Områderne er noget større arealmæssigt end BNBO. I de prioriterede indsatsområder arbejder man, ifølge Marie Vej Ugelvig, på at indgå aftaler om jordfordeling og skovrejsning. Områderne skal beskyttes både mod pesticider og nitrat.

Noget af det, der har givet udfordringer i processen med aftaler i BNBO og de prioriterede indsatsområder er, at der ikke fra start har været klarhed over retningslinjerne for at indregne erstatninger i den økonomiske regulering.

"Vi har brugt meget tid på at afklare, hvordan og om erstatning for de "hjørner", der opstår udenom BNBO og de prioriterede indsatsområder for at tilgodese landmændenes drift, kan medregnes i den økonomiske regulering. Derudover var der i en lang periode uklarhed over muligheden for at fordele omkostninger til eventuelle jordkøb over flere år i den økonomiske regulering. En anden udfordring er, at der ikke fra start var en fælles retningslinje for erstatningernes størrelse. Der er store variationer imellem overtaksationsniveauer det seneste år og tidligere erstatningsniveauer i tilsvarende aftaler," siger Marie Vej Ugelvig. ■

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Pressemeddelelse

Naturstyrelsen Fyn

21-06-2022

Første skridt til ny skov ved Svendborg

De første 22 ha er erhvervet til den nye skov øst for Svendborg, hvor Svendborg Vand, Svendborg Kommune og Naturstyrelsen er gået sammen om at rejse skov inden for et område på 540 ha.

I januar 2021 startede Landbrugsstyrelsen en jordfordeling i området. Der er tale om en multifunktionel jordfordeling, hvor formålet både er at fremskaffe jord til skovrejsningsprojektet og at forbedre arronderingen af de involverede landbrugsejendomme.

Der er nu som et første resultat af jordfordelingen erhvervet 22 ha til skovrejsningsprojektet. Der deltog i alt 10 ejendomme i jordfordelingens 1. del, hvor i alt 127 ha jord blev omlagt. Jordfordelingens 1. del blev godkendt af Jordfordelingskommissionen ved et kendelsesmøde tirsdag den 14. juni 2022.

”Det er en god start. De 22 ha ligger som ét sammenhængende areal og der vil kunne laves en fin skov med løvskov, lysninger og en stirundtur., ” udtaler Jakob Harrekilde Jensen, skovrider for Naturstyrelsen Fyn.

Jordfordelingen, der gennemføres af Landbrugsstyrelsen, fortsætter og forventes afsluttet sidst på året.

Jesper Kiel, der er formand for kommunens Teknik- og Miljøudvalg, glæder sig også over, at der nu er erhvervet det første areal til skovrejsningen øst for Svendborg. ”Jeg ser virkelig frem til, at vi kommer i gang med at plante skoven, den er en del af vores indsats for klimaet og vil give naturen mere plads. Vi får mere skov, hvor alle har ret til at færdes, og det kommer til at give flere rekreative muligheder” siger Jesper Kiel og fortsætter ”Og så håber jeg, at der er lodsejere, som er klar til at indgå i næste runde med jordfordeling”.

Ligeledes er Karl Magnus Bidstrup, formand for bestyrelsen i Svendborg Vand, glad for at der med jordfordelingen nu er banet vej for realisering af skovrejsningen. ”Erhvervelsen af arealet er et vigtigt første skridt i beskyttelsen af Holmdrup Kildeplads - vores absolut vigtigste kildeplads. Arealet er tilmed godt beliggende i forhold til vores planer om udvidelse af kildepladsen, så vi forventer, at vi i løbet af 2023 vil udføre undersøgelsesboringer på det erhvervede areal for at få dette undersøgt nærmere”.

Efter afslutningen af jordfordelingen vil der i 2023 blive gennemført en række forundersøgelser på de erhvervede arealer. Næste skridt bliver en borgerinddragelse, hvor naboer, foreninger og borgere kan komme med forslag

Naturstyrelsen • Sollerupvej 24 • Sollerup • 5600 Faaborg
Tlf. 72 54 30 00 • CVR 33157274 • EAN 5798000860728 • fyn@nst.dk • www.nst.dk

til hvordan der skal indrettes skov på de erhvervede arealer. De første plantninger forventes gennemført i foråret 2025.

Samarbejdsaftalen om grundvandsbeskyttende skovrejsning ved Svendborg blev underskrevet den 21. september 2020 efter gennemførelse af en miljøvurdering og høring af aftalen.

Formålet med skovrejsningen er at beskytte grundvandet inden for det område, hvor Skovmølleværket pumper grundvand op til en stor del af kommunens borgere samt at etablere en offentlig bynær og rekreativ skov, som også bidrager med at optage CO_2.

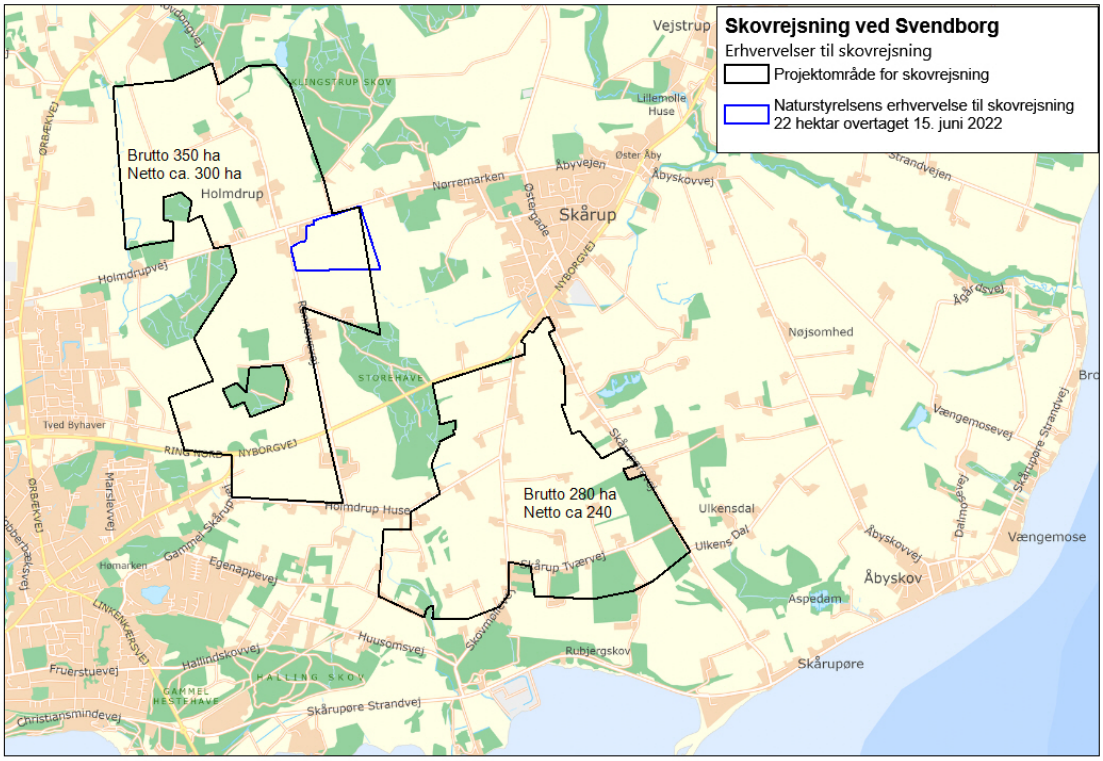
Aftalen om skovrejsning er 20-årig og løber i perioden 2020 – 2040. Der er et budget på 121 mio. kr. fordelt med 47 fra Svendborg Vand, 21 mio. kr. fra Svendborg Kommune og 53 mio. kr. til Naturstyrelsen.

Yderligere oplysninger:

Naturstyrelsen Fyn: skovrider Jakob Harrekilde Jensen, tlf. 41 78 20 43, mail: har@nst.dk

Svendborg Kommune: teknisk chef Marianne Wedderkopp, tlf. 30 17 56 50, mail: marianne.wedderkopp@svendborg.dk

Svendborg Vand: projektleder Troels Kærgaard Bjerre, tlf. 26 69 24 07, mail: tbk@vandcenter.dk

HOVEDPUMPESTATION VED SVENDBORG HAVN

Ny pumpestation på vej ved Svendborg Havn

Svendborg
19.april 2022

Vand og Affald
Direkte tlf. 6321 5515

Endnu et led i planerne for Den Blå Kant står foran realisering: Vand og Affald er i fuld gang med planlægningen af en ny pumpestation på Svendborg Havn, som både hvad angår design, funktion og placering bliver en aktiv og integreret del af havneparken.

Det er ikke til at se det, hvis man ikke lige ved det, men gemt væk under jorden på Svendborg Havn ligger Svendborgs hovedpumpestation, der sikrer at regn- og spildevand fra store dele af kommunen ledes sikkert mod renseanlægget Egsmade ved Skårup.

Pumpestationen er dog utidssvarende og renoveringsmoden, og derfor planlægger Vand og Affald en ny pumpestation på havnen. Men denne gang skal den ikke gemmes væk, tværtimod kommer den til at være en synlig del af havneområdet omkring Nordre Havnegade, fortæller ingeniør Ole René Rasmussen fra Vand og Affald:

”Før i tiden forsøgte man at gemme de tekniske anlæg væk, men i dag ønsker vi både at synliggøre de nødvendige funktioner, der er på havnen, og at øge bevidstheden om de klimaændringer, vi skal håndtere nu og i fremtiden. Samtidig skal vi sikre de tekniske anlæg mod høj vandstand, og derfor er det ikke længere hensigtsmæssigt at etablere tekniske installationer under jorden.”

En integreret del af det nye havneområde
Den nye pumpestation kommer til at indgå som en synlig og integreret del af det nye havneområde og planerne for Den Blå Kant. Bygningen, der skal rumme selve pumpeanlægget, er tænkt udformet som et pumpehjul eller en snegl, og det er planen, at der skal være et rekreativt område på bygningens top, hvor besøgende kan nyde udsigten over havneområdet.

Projekteringen af pumpeanlægget er endnu ikke afsluttet, men i planen er der desuden fokus på at udvikle en løsning, der gør det muligt på sigt at udvinde varmen fra spildevandet og genbruge det i Svendborg Fjernvarmes ledningsnet.

Mens den nye pumpestation opføres, vil den eksisterende pumpestation være i fuld drift.

Partnerskab bag opførelsen af den nye pumpestation
For at sikre at design og funktion af både bygning og pumpeanlæg optimeres bedst muligt gennem alle faser af projektet, gennemføres projektet i såkaldt partnering.

Det er et partnerskab mellem Vand og Affald (bygherre), EnviDan (rådgivende ingeniør) og Arkil (entreprenør), hvor alle parter forpligter sig til at arbejde tæt sammen under både optimering, projektering og udførelse af pumpestationen, med udgangspunkt i fælles mål for blandt andet kvalitet, økonomi, miljø og arbejdsmiljø.

"Vi bruger den type samarbejde i flere af vores projekter og har god erfaring med, at det øger kvaliteten af det samlede projekt", fortæller Ole René Rasmussen om forventningerne til partnerskabet

Optimerings- og projekteringsfasen er i fuld gang, mens de første synlige arbejder på havnen forventes at starte op i september 2022, når DGI Landsstævnet er afviklet. Pumpestationen forventes at stå færdig i foråret 2024.

Forslag til lokalplanen for en havnepark og ny pumpestation er i høring *frem til og med den 8. maj 2022, læs mere på https://www.svendborg.dk/nyheder.*

Du er desuden velkommen til ***borgermøde om forslag til lokalplanen****, som blandt andet skal muliggøre den nye pumpestation, torsdag den 21. april kl. 17-18.30. Det foregår på Fremtidsfabrikken ved Kvægtorvet, Frederiksgade 8. Alle interesserede er velkomne. Tilmelding er ikke nødvendig.*

Fakta:

- Den nye pumpestation vil ligge i krydset mellem Nordre Kajgade og Nordre Havnevej, hvor skaterparken i dag ligger. Der arbejdes på at sikre en midlertidig skaterpark på havnen i den periode bygge- og anlægsarbejderne står på.
- Byggeriet starter i september 2022 og forventes afsluttet i løbet af foråret 2024.
- Pumpestationen vil være en synlig og integreret del af havnen, og blandt andet vil det være muligt at gå op på toppen af bygningen.
- Vand og Affald er bygherre på projektet.

For yderligere oplysninger kontakt ingeniør hos VA, Ole Rene Rasmussen, tlf. 23251992

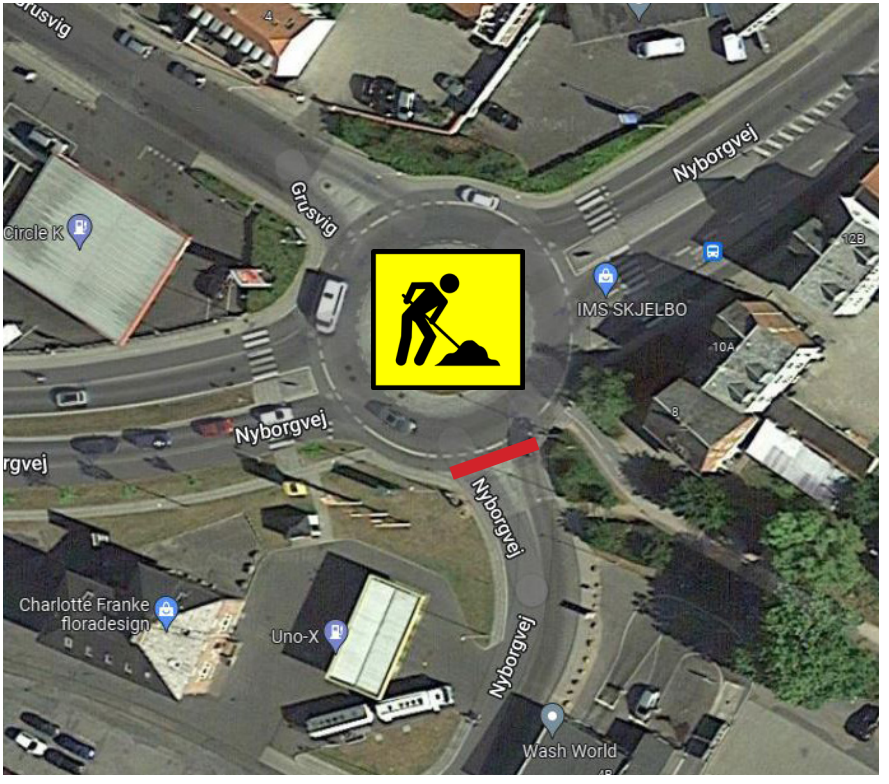
Vi arbejder i Nyborgvej ved Grusvig

Vi skal arbejde i Nyborgvej ved Grusvig i perioden 8. august til 23. september.

Det vil være muligt at køre på både Nyborgvej og Grusvig.

Skal du til området omkring Bowl 'n Fun og Power Fitness, skal du benytte indkørslen fra Østre Havnevej.

Husk at du altid kan følge med i, hvor vi graver på vandogaffald.dk/hergravervi.

vand og affald

Vand og Affald - Ryttermarken 21 - 5700 Svendborg
www.vandogaffald.dk - post@vandogaffald.dk

Kvalitet, Miljø, Arbejdsmiljø- og energimålsætninger og mål for Vand og Affald - 2022

Opgjort ultimo: juni

Fokus	Nr.	Påvirkninger	Afdeling	Sidste år (Samme periode)	Periode	Målsætninger	Mål	Realiseret
	1	Rensekvalitet	Spildevand	-	juni	Vi vil maksimalt belaste vores renseanlæg med 90% af udløbskrav.	Rensekvalitet	
	2	AKK. analyse-overskridelse [stk]	Vand	0	juni	Ingen verificerede akkrediterede analyser må overskride grænseværdier.	0	0 ✓
	3	CO_2 [ton]	Alle	113	2021	I 2025 skal 75% af energiforbrug være CO_2-neutal. Resultat opgøres i Q2	813	158 ✓
	4	Elforbrug [MWh]	Alle	3.971	juni	I 2025 vil vi have reduceret elforbruget med 10% i forhold til 2019. Reduktionen på 10% vil gælde for alle selskaber. Elforbrug opgøres som absolut forbrug.	3.854	3.839 ✓
	5	Energiproduktion [MWh]	Alle	428	juni	Vi vil gennem etablering af CO_2-neutrale energikilder reducere vores miljømæssige påvirkning ved at øge vores energiproduktion 2,5% årligt.	407	404 !
	6	Genanvendelses %	Affald	72,2%	juni	I takt med at de 7 fokusfraktioner i højere grad sendes til genanvendelse vil den generelle genanvendelsesprocent øges tilsvarende.	71,9%	72,9% ✓
	7	Genanvendelses % efter Bilag 5	Affald	57,8%	juni	Min. 55 % af det samlede husholdningsaffald genanvendes i 2022.	55,5%	58,7% ✓
	8	Vandtabs %	Vand	4,1%	2021	Vi vil reducere spildet af vand. Resultat opgøres i Q2	7,0%	3,5% ✓
	9	Driftsstop [stk]	Spildevand	0,0	juni	Vi vil opretholde en høj aftagesikkerhed målt som driftsstop i hoved- og stikledning pr. år, oplevet hos kunden.	0,65	0,0 ✓
	10	Ledningsbrud [brud pr. 100 km.]	Vand	3,5	juni	Vi vil opretholde en høj forsyningssikkerhed. Ledningsbrud ÅTD skal være færre end gennemsnit for forgangne 5 år. Mål revideres årligt.	2,9	2,2 ✓
	11	Driftsfejl [stk]	Vejbelysning	126	juni	Vi vil opretholde en høj driftssikkerhed. Antal driftsfejl må ikke overstige forgående år.	124	118 ✓
	12	Husstandsindsamling [$^0/_{00}$]	Affald	8,93	juni	Vi vil reducere mængden af afvigelser. Andelen af uafhentet beholdere må maksimalt udgøre 4,0 $^0/_{00}$. Målopfyldelse anses for indikator for kundetilfredshed i Affald.	4,00	4,45 ✗
	13	Kundetilfredshed [%]	Vand	100%	1. halvår	Vi vil sikre en høj kundetilfredshed. Minimum 95 % af de kunder, der har henvendt sig vedrørende en afvigelse, skal opleve vores behandling af afvigelsen som positiv.	95%	100% ✓
	14	Kundetilfredshed [%]	Spildevand	100%	1. halvår	Vi vil sikre en høj kundetilfredshed. Minimum 95 % af de kunder, der har henvendt sig vedrørende en afvigelse, skal opleve vores behandling af afvigelsen som positiv.	95%	100% ✓
	15	Elever [stk]	Alle	5	2021	Vi vil efterleve vores sociale ansvar om at uddanne elever. Vi vil kontinuerligt uddanne min. 3 elever.	3	6 ✓
	16	Antal praktikanter og arbejdsprøvning [stk]	Alle	9	2021	Antal praktikanter og arbejdsprøvninger skal svare til min. 10% af antal heltidsansatte. Mål fastsættes årligt.	7,7	4 ✓
	17	Sygefravær [%]	Alle	1,24%	Q2	Sygefraværet måles uden langtidssygemeldinger.	3,00%	3,01% ✓
	18	Arbejdsulykker [stk]	Alle	1,0	Q2	Arbejdsulykker opgøres kvartalsvis. Antal arbejdsulykker må ikke overstige antal forgående år opgjort kvartalsvis.	1,0	2,0 ✗
	19	Projektinvesteringer [t.kr]	Alle	0	Q2	Mål følger budget i AX. Afventer implementering af BI-løsning	0	0
	20	Budgetopfølgning [t.kr]	Alle	0	Q2	Mål følger budget i AX. Afventer implementering af BI-løsning	0	0
	21	FADO [t. kr]	Alle		2021	FADO følger posteringer i AX. FADO reduceres med 1% årligt. Afventer implementering af BI-løsning		

Punkt 13 Orientering om udledningstilladelse i forbindelse med overløb til Hundstrup Å

Beslutningstema

Orientering om offentlig debat I forbindelse med, at Vand og Affald har fået tilladelse til at udlede spildevand til Hundstrup Å via arealer ved Rødkilde Gods.

Indstilling

Direktionen indstiller til Teknik- og Miljøudvalget,

- at orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

Administrationen træffer den 28. juni 2022 afgørelse om, at Vand og Affald fortsat må udlede spildevand fra Ulbølle via et regnvandsbetinget udløb til Hundstrup Å. Udledningen af opspædet spildevand foregår kun i forbindelse med kraftig nedbør, og sker gennem et bassinanlæg i Rødkildeskoven, samt dræn og åbne render i et naturområde ejet af Rødkilde Gods. Tilladelsen er påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ejeren af Rødkilde Gods.

Siden har der været en del opmærksomhed om tilladelsen i medierne herunder på Facebook. Det er sket efter, at Rødkilde Gods har lavet et opslag på Facebook om udledningen, der er gået viralt. Desuden har Folketingsmedlem Erling Bonnesen bedt miljøminister Lea Wermelin redegøre for forholdene for den sydfynske spildevandsudledning. Rødkildes opslag og en artikel om Erling Bonnesens henvendelse til ministeren er vedlagt som hhv. bilag 1 og bilag 2: (Bilag 1 – Rødkilde Gods Facebook-opslag om overløbet ved Rødkilde) og (Bilag 2 – Henvendelse til miljøministeren vedrørende overløbet ved Rødkilde).

Udvalget orienteres i dette dagsordenspunkt efter formandens anmodning om Rødkildes opslag, tilladelsens indhold og udledningens konsekvenser for vandmiljøet i Hundstrup Å.

Administrationen har udarbejdet et notat, hvor Rødkilde Gods Facebook-opslag kommenteres punkt for punkt. Notatet er vedlagt som bilag 3 (Bilag 3 – Svendborg Kommunes bemærkninger til Rødkildes Facebook-opslag vedr. spildevand).

Notatet summeres i det følgende: Rødkilde Gods henvender sig via Facebook til borgerne i Ulbølle og beder om deres hjælp til at passe på Rødkildes natur, som forurenes med offentligt urenset spildevand fra husstandene i Ulbølle. Hjælpen skal blandt andet bestå i at påvirke deres lokale politikere, så udledningen kan stoppe.

Godset oplyser blandt andet borgerne i Ulbølle om, at der årligt ulovligt ledes 3 millioner liter urenset spildevand svarende til indholdet af 150 tankvogne ud gennem beskyttede naturområder

til Hundstrup Å via Rødkilde Gods skove. Citat: ”Det er altså alle gode sager fra dit toilet, dit afløb, overfladevand fra tage, veje, indkørsler m.m. som flyder til Rødkilde”.

Det hævdes, at bassinanlægget i Rødkildeskoven stadig indeholder en række miljøfremmede stoffer fra et nedlagt mejeri og et nedlagt vaskeri. Bassinanlægget i Rødkildeskoven ønskes derfor oprenset. Godset har anmodet Vand og Affald om at oprense bassinanlægget for slam, men ønsket er ikke blevet efterkommet. Nu planlægger forsyningsselskabet at udskifte kloakledningen mellem Ulbølle og Rødkilde på grund af ledningens dårlige tilstand. Samtidig skal ledningen have en større kapacitet, dvs. større dimension, jf. krav i Spildevandsplanen, hvilket kommunen vil give tilladelse til. Det finder Rødkilde Gods ikke er en god løsning. De foreslår i stedet, at udledningen stoppes helt, og at spildevandet i stedet pumpes til det eksisterende rensningsanlæg ved Ringsgården, hvor det kan blive renset.

Der er tidligere foretaget en konservativ teoretisk beregning, i forbindelse med indrapportering i PULS databasen. Den lød på 2.4 mio liter opspædet spildevand som middelværdi for den årlige aflastning fra bassinet i Ulbølle. I forbindelse med ansøgning om udledningstilladelsen er der foretaget en ny beregning i henhold til retningslinje 7 i statens vandplan. Denne beregning viser en forventet årlig middelmængde på 1.65 mio liter.

Overløbsvandet, der udledes til skoven og naturområderne ved Rødkilde Gods består primært af tag- og overfladevand. Kun en begrænset del af det er miljøbelastende husspildevand. Mængden af husspildevand er lidt under, hvad en husstand med fem personer forventes at udlede om året uden rensning.

Rødkilde Gods hævder, at udledningen er ulovlig. Det er administrationen ikke enig i. Der er i 1940’erne og 50’erne givet tilladelser til at lede spildevand fra Ulbølle via et bassinanlæg i Rødkildeskoven til Hundstrup Å. Disse tilladelser er stadig gældende. Tilladelserne kan ses i bilag 4 (Bilag 4 – LVK af 28. september 1942 – Rødkilde) og bilag 5 (Bilag 5 – LVK af 26. november 1956 – Ulbølle).

I forbindelse med udskiftningen af kloakledningen har administrationen besluttet at give en ny tilladelse til udledning via overløbet, som er opdateret i forhold til de nuværende principper og viden. Administrationen skal træffer sine beslutninger på et fagligt og oplyst grundlag. Derfor er der fortaget en undersøgelse af smådyrssammensætningen i Hundstrup Å på strækninger opstrøms og nedstrøms, hvor spildevandet udledes. Smådyrene bruges som miljøindikator, og prøverne viser, at den nuværende udledning af spildevand ikke påvirker vandmiljøet i Hundstrup Å væsentligt. I forhold til vandløbets smådyrssammensætning er der således ikke forskel på sammensætningen opstrøms og nedstrøms udløbet. Samtidig lever Hundstrup Å op til de statslige vandmiljøkrav. Analyserapporten er vedlagt som bilag 6 (Bilag 6 – Resultat af biologisk vandløbsbedømmelse Hundstrup Å og tilløb). I bilag 7 er vedlagt Svendborg Kommunens tilladelse til udledning af spildevand til Hundstrup Å (Bilag 7 – Tilladelse til udledning af opspædet spildevand til Hundstrup Å).

Det er i øvrigt Miljøstyrelsen, der undersøger de danske vandløbs tilstand herunder påvirkning af spildevand. De vurderer også hvilke regnbetingede udløb, hvor udledningen af overløbsvand skal reduceres, med henblik på at opfylde de statslige miljømål. Staten har ikke udpeget Hundstrup Å, som et vandløb der er påvirket af spildevand og hvor der skal ske en indsats.

Kommunen kan også selv undersøge vandløb og udpege regnbetingede udløb, som skal reduceres. Et krav er dog, at udledningen påvirker vandløbet i en sådan grad, at det ikke kan opfylde vandområdeplanens miljømål. Administrationen finder ikke, der er en miljømæssige begrundelse for, at Vand og Affald skal reducere udledningen af spildevand til Hundstrup Å.

Vand og Affald er økonomisk begrænset af en anlægsramme. Der er desuden krav om, at de vælger løsninger, som er omkostningseffektive. En investering i et ekstra opmagasineringsbassin og kloakledning, som forslås af Rødkilde Gods, for at stoppe udledningen fra hvad der svarer til en husstand på fem personer, vurderes ikke at være økonomisk ansvarligt set i forhold til den opnåede miljøgevinst.

Administrationen og Vand og Affald er enige med Rødkilde Gods i, at regnbetingede udløb til vandløb generelt bør mindskes mest muligt eller helt ophøre. Når der ikke er miljømæssige eller økonomiske forhold, der taler for at regnbetingede udløb skal mindskes, kan kommunen dog ikke påbyde en reduktion eller et stop. I stedet kan kommunen opfordre alle dens borgerne og i særdeleshed i dette tilfælde borgerne i Ulbølle til selv at håndtere deres overfladevand og derved reducere belastningen af kloaksystemet og dermed antallet af overløb til vandløbene. En sådan indsats skal dog være frivillig og skal finansieres af borgerne selv.

Økonomiske og erhvervsmæssige konsekvenser

Ingen konsekvenser

CO2-Konsekvensvurdering

Ingen ændring af CO_2-udledning

Lovgrundlag

Miljøbeskyttelsesloven nr. 100 af 19-01-2022
Spildevandsbekendtgørelsen nr. 1393 af 21-06-2021

Sagen afgøres i

Teknik- og Miljøudvalget.

Kilde-URL:https://www.svendborg.dk/dagsorden_punkt/6554376/print

Bilag 3: Natur og Klimas bemærkninger til Rødkilde Gods Facebook-opslag fra den 20. juli 2022 vedr. spildevandsudledninger fra Ulbølle til magasinbassinerne i skoven ved Rødkilde Gods og til Hundstrup Å.

Rødkildes opslag er grafisk opstillet på punktform. De enkelte punkter er indsat i nedenstående dokument efterfulgt at administrationens bemærkninger. Opslaget fra Facebook er indsat nederst i dokumentet.

Rødkilde Gods:

Kære Ulbølle borger

Vi kunne godt bruge din hjælp til at passe på vores natur. Det er endda dit eget urensede spildevand og din egen kommune og vandforsyning som er problemet.

Vi taler om ca 3 mill liter urenset spildevand fra Ulbølle som hvert år ender i skoven på Rødkilde.

Administrationens bemærkninger: Der er tidligere foretaget en konservativ teoretisk beregning, i forbindelse med indrapportering i PULS databasen. Den lød på 2.4 mio liter opspædet spildevand som middelværdi for den årlige aflastning fra bassinet i Ulbølle. I forbindelse med ansøgning om udledningstilladelsen er der foretaget en ny beregning i henhold til retningslinje 7 i statens vandplan. Denne beregning viser en forventet årlig middelmængde på 1.65 mio liter. Denne beregning danner grundlag for den nye udledningstilladelse.

Dette spildevand består hovedsageligt af tag- og overfladevand. En mindre del af det er husspildevand, hvor mængden om året er lidt under, hvad en husstand på fem personer forventes at udlede. Dette er baseret på beregninger udført i forbindelse med tilladelsen, sammenholdt med hvad miljøstyrelsen mener en gennemsnitlig person udleder om året, defineret ved 1 personækvivalent (PE), jf. § 4 stk. 5 i spildevandsbekendtgørelsen.

Rødkilde Gods: Hvordan det? Jo, I 40'erne blev der etableret en kloakledning fra Ulbølle Mejeri og Ulbølle Vaskeri til skoven på Rødkilde. Alt spildevand inkl chlorerede opløsningsmidler, kulbrinter og BTEX endte direkte i et bassin i skoven på Rødkilde hvor en del af det nok stadig er.

Administrationens bemærkninger: Der er ikke nogen tegn på, at der er forurening med klorerede opløsningsmidler, kulbrinter eller BTEX i området. Disse stoffer er flygtige og det vurderes derfor, at de enten er fordampet eller er skyllet væk igennem de sidste 60 år.

Uanset om der i området stadig er disse stoffer, er der i givet fald tale om en jordforureningssag, som regionen er myndighed for. Da disse stoffer ikke forefindes i selve udledningen i dag, er det ikke noget der vil påvirke tilladelsen til overløbet. Administrationen har i øvrigt ikke kendskab til indholdet af miljøfremmede stoffer i bassinet i skoven.

Rødkilde Gods: Vi har flere gange bedt Svendborg Kommune (SK) og Svendborg Vand og Affald (SVA) om oprensning af bassinerne. Uden held. SVA har vedligeholdelsespligt på bassinerne. Det er aldrig sket.

Administrationens bemærkninger: Det er korrekt, at Vand og Affald har pligt til at vedligeholde bassinerne. Det skal dog kun ske i det omfang, der er behov i forhold til anlæggets kapacitet til at opstuve spildevandet og rense spildevandet, inden det ledes videre til Hundstrup Å. Så længe der ikke er problemer med kapaciteten eller mistanke om forurening, har Vand og Affald således ikke pligt til at oprense bassinerne.

Rødkilde Gods: Mejeriet og vaskeriet eksisterer ikke i dag. Men kloakledningen bruges i stedet til alt det urensede spildevand fra Ulbølle. Hver gang det regner mere end magasinet ved Ulbølle kan tage, så ryger alt spildevand urenset direkte ned i de usikrede bassiner i vores skov, derefter ud i vores søer i skoven, videre ud på vores vådenge, videre til Hundstrup Å og til sidst Nakkebølle fjord.

Administrationens bemærkninger: Kloakledningen, der fører spildevand fra Ulbølle til bassinerne i skoven, er modtager kun overløbsvand når det regner kraftigt. Ellers ledes spildevand fra Ulbølle til Egebjerg Syd Renseanlæg. Spildevandssystemet i området er anlagt således, at husspildevand og "first flush" af tag- og overfladevand ledes til et opmagasineringsbassin, tæt ved idrætsefterskolen, på 268 m^3. Herfra bliver det pumpet videre til Egebjerg Syd Renseanlæg, når der er plads igen i kloaksystemet. Først når magasinbassinets kapacitet er overskredet, sker der et overløb af opspædet spildevand der ledes videre til arealerne ved Rødkilde Gods. Dette spildevand består primært af tag- og overfladevand, samt det husspildevand, som der produceres i Ulbølle i den tid, hvor bassinets kapacitet er overskredet. I den periode pumpes der konstant 38 liter spildevand i sekundet videre til Egebjerg Syd Renseanlæg.

Rødkilde Gods: Det er altså alle gode sager fra dit toilet, dit afløb, overfladevand fra tage, veje, indkørsler m.m. som flyder til Rødkilde. Vi er jo nederst i terrænet så vi skal tage mod vand. Men ikke urenset spildevand som ingen kender indholdet af.

Administrationens bemærkninger: Spildevand er alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse og befæstede arealer. Det fremgår af spildevandsbekendtgørelsens § 4. Det er administrationens vurdering, at størstedelen af det vand, som ledes til arealerne ved Rødkilde Gods, stammer fra befæstede arealer i Ulbølle typisk fra tage og veje. Den type vand indeholder meget lave koncentrationer af forurenende stoffer, som organisk stof og næringsstoffer, kvælstof og fosfor.

Det er således også administrationens vurdering, at det er meget små mængder husspildevand, eksempelvis fra toilet og vask, som føres til skoven ved Rødkilde. Hovedparten af spildevandet fra Ulbølle føres via kloaksystemet til Egebjerg Syd Renseanlæg, hvor det renses.

Rødkilde Gods: Disse overløb sker ca. 5 gange om året, afhængig af hvor kraftigt det regner. De 3 mill liter urenset spildevand svarer til ca. 150 tankvogne.

Administrationens bemærkninger: I den udledningstilladelse, som netop (28. juni 2022) er givet til Vand og Affald, er det et vilkår, at der i gennemsnit kun må ske overløb fem gange om året. Såfremt der i gennemsnit

skulle forekomme flere overløb, vil tilladelsen skulle tages op til revurdering. Vand og affald registrerer antal og varighed af overløb hvert år og indrapporterer dette til PULS.

Rødkilde Gods: Eller groft sagt kan man sige at der ca. hver anden dag tømmes en tankvogn urenset spildevand lige ned i vores natur.

Administrationens bemærkinger: Se bemærkningerne i punktet ovenfor.

Rødkilde Gods: Vi har flere gange bedt SK og SVA om at stoppe udledningen af urenset spildevand. Uden held.

Administrationens bemærkninger: At reducere eller helt at stoppe for overløb af spildevand er både meget dyrt, og kan samtidigt øge risikoen for, at huse og infrastruktur bliver oversvømmet ved kraftig regn. I øjeblikket har kommunen og Vand og Affald i øvrigt ikke hjemmel til at gennemføre en indsats, som kan reducere udledningen blandt andet, fordi en indsats i forhold til udledningen ikke er en del af den statslige vandområdeplanens indsatsprogram og fordi udledningen ikke er til skade for vandmiljøet eller naturen i området.

Rødkilde Gods: Udledningen fra Ulbølle direkte ned i Rødkildeskoven er ulovlig, der eksisterer ingen udledningstilladelse og skiftende ejere på Rødkilde har de sidste 75 forsøgt at få den stoppet. Uden held.

Administrationens bemærkninger: Landvæsenskommissionen har både i 1942 og 1956 truffet afgørelse om, at der kan udledes spildevand til bassinerne i skoven ved Rødkilde Gods og derfra via grøfterne til Hundstrup Å.

For tilladelsen i 1956, er der inkluderet det tidligere nævnte vaskeri og mejeri, som ikke længere eksisterer. I 1980 blev der lavet en pumpestation, der ledte spildevandet til det nuværende Egebjerg Syd renseanlæg, imens der i 2000 til 2002 blev lavet et magasineringsbassin på 268 m^3. Tilladelserne fra 1942 og 1956 er stadig gældende. Udledningen er således ikke ulovlig, som det hævdes af Rødkilde Gods. De to tilladelser er vedlagt som bilag 4 og bilag 5.

Det skal i øvrigt også oplyses, at i 1940'-og 50'erne har Ulbølle Kommune indgået en aftale med Rødkilde Gods omkring etablering af bassin og ledning og i den forbindelse er der betalt erstatning til godset for de gener, som er fulgt med anlægget.

Rødkilde Gods: SVA vil udskifte kloakledningen med en ny, som har ca 7 x så stor kapacitet

Administrationens bemærkninger: Uanset om husspildevandet blev fjernet fra ledningen, ville den alligevel skulle udføres i en dimension så den kan aflede de fremtidige regnvandsmængder fra Ulbølle By. Spildevandsplanen indeholder retningslinjer for dimensionering af nye afvandingsledninger mhp. fremtidssikring. Ledningsdimensionen har ikke betydning for mængden af overløbsvand.

Kloakledninger har en levetid på cirka 80 år. Da den nuværende kloakledning, der leder overløbsvand fra Ulbølle til skoven på Rødkilde Gods er etableret i 1942, har Vand og Affald vurderet, at den er udtjent og ønsker derfor, at den skal udskiftes. I 1942 er der ikke taget højde for den øgede regnmængde, som der forventes i dette århundrede, derfor skal der etableres en kloakledning med større kapacitet.

Det er også en del af kendelserne fra 1942 og 1956, at Rødkilde Gods marker skal kunne drænes til kloakledningen, og herfra forventes der også en større regnmængde.

Rødkilde Gods: SK vil give SVA en udledningstilladelse så det ulovlige overløb bliver lovliggjort

Administrationens bemærkninger: I et ovenstående punkt er der redegjort for, hvorfor overløbet er lovligt. Da der skal udskiftes en kloakledning, der giver en ændring af udledningen, har administrationen besluttet at lave en ny tilladelse til overløbet, så de nye forhold er beskrevet og dokumenteret.

Rødkilde Gods: Grunden til at det kan lade sig gøre, er SK ikke er forpligtet til at rense spildevandet. Derfor bliver det ikke gjort. En let løsning kunne ellers være at lave et ekstra overløbsbassin ved siden af det andet ved Idrætsefterskolen og derefter sende spildevandet til det eksisterende renseanlæg ved Ringsgården når der er kapacitet. Så ville der være styr på hvad der udledes.

Administrationens bemærkninger: Det er korrekt, at Vand og Affald ikke er forpligtet til at rense eller forsinke spildevandet mere end det sker i dag. Det skyldes som tidligere nævnt, at der ikke er krav om det i de statslige vandområdeplaner. Årsagen til, at der ikke skal ske en indsats her, er at Hundstrup Å på den pågældende strækning ikke er påvirket af organisk stof som følge af udledning af spildevand.

Strækningen omkring udløbet opfylder dog ikke vandplanens miljømål om god økologisk tilstand, som er en tilstand der er defineret som: "Værdierne for de biologiske kvalitetselementer for den pågældende type overfladevandområde udviser niveauer, der er svagt ændret som følge af menneskelig aktivitet, men afviger kun lidt fra, hvad der normalt gælder for denne type overfladevand under uberørte forhold." Årsagen til at strækningen ikke opfylder miljømålet er mangel på fysisk variation.

I forbindelse med at kommunen har givet udledningstilladelsen har administrationen foretaget en faunaundersøgelse af Hundstrup Å, der dokumenterer smådyrssammensætningen. Den viser, at vandløbsstrækningen i forhold til smådyr opfylder vandplanens mål om god økologisk tilstand, og det gælder både for en strækning opstrøms og nedstrøms spildevandsudløbet. Administrationen har derfor vurderet, at udledningen af spildevand fra Ulbølle ikke forhindre målopfyldelse og i væsentligt omfang påvirker Hundstrup Å.

Rapporten, som dokumenterer faunaundersøgelsen er vedlagt som bilag 6. Den "lette" løsning som Rødkilde Gods foreslår, vil både være bekostelig og kan give større anledning til oversvømmelser i Ulbølle ved

skybrud, da vandet ikke kan komme hurtigt væk fra området. Det er administrationens vurdering, at det ikke vil være meningsfuldt for Vand og Affald at skulle investere et betydeligt beløb i det forslåede anlæg i forhold til den begrænsede miljøgevinst, som kan opnås.

Administrationen har beregnet, på baggrund af oplysninger fra Vand og Affald, at den mængde organisk materiale, kvælstof og fosfor, som udledes via overløbene, svarer til, den mængde urenset spildevand en husstand med fem personer årligt vil udlede til vandløbet.

Rødkilde Gods: Det er ikke gratis, men det der foregår nu bør ikke foregå i 2022. At det ulovlige overløb både udvides og lovliggøres af kommunen er endnu værre.

Administrationens bemærkninger: Der er redegjort for de økonomiske forhold ved en anlægsløsning som foreslået af Rødkilde Gods ovenfor. Administrationen vurderer, som nævnt tidligere, at udledningen er lovlig.

Rødkilde Gods: Spildevandet ender i indtil flere §3 beskyttede søer og områder på Rødkilde. Men åbenbart er de ikke beskyttede imod 150 tankvogne med spildevand fra Ulbølle.

Administrationens bemærkninger: Udledningen af spildevand har foregået siden 1942, imens naturbeskyttelseslovens regler om beskyttelse af natur først blev besluttet i 1992.

Naturbeskyttelseslovens § 3 lyder således: ” Der må ikke foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m^2, eller af vandløb eller dele af vandløb, der af miljøministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen er udpeget som beskyttede. Dette gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.”

De beskyttede naturområder omkring Hundstrup Å er således beskyttet mod at der fortages en tilstandsændring. Og det er ikke sket i dette tilfælde, fordi udledningen har været uændret eller er blevet reduceret siden 1942.

Rødkilde Gods: Antag at vi på Rødkilde selv havde haft et gylleudslip på bare 1/10 tankvogn. Det ville resultere i store bøder. Men for SVA og SK gælder der andre regler.

Administrationens bemærkninger: Der gælder ikke andre regler for hverken Vand og Affald eller for Svendborg Kommune. Der er givet en tilladelse til udledning af spildevand til Vand og Affald efter de gældende regler i Miljøbeskyttelsesloven, og den er givet under forudsætning af, at der ikke sker en belastning af vandmiljøet, som forhindrer at vandløbsstrækningen kan opfylde vandplanens miljømål.

Et udslip af gylle vil derimod resultere i en meget højere koncentration af organisk materiale og kvælstof, som vil udgøre en større akut fare for overlevelsen af fisk og smådyr i vandløbet.

De to typer udledninger er på ingen måder sammenlignelige.

Rødkilde Gods: Vi har klaget og klaget, men som du kan se i vedlagte pdf er det kommenteret med "Grundejers bemærkninger drejer sig overordnet om, at han er imod udledningen og gerne ser den stoppet." Her kan du også se, at urenset spildevand behændigt kaldes "opspædet spildevand" og at der tales om 1.5 mill liter vand selvom PULS databasens 2019-2021 gennemsnit er ca 3 mill liter.

Administrationens bemærkninger: Der er ikke nogen miljømæssige, økonomiske eller lovgivningsmæssige forhold, der gør at der ikke skal gives tilladelse til overløbet.

Der er tidligere foretaget en konservativ teoretisk beregning, i forbindelse med indrapportering i PULS databasen. Den lød på 2.4 mio liter opspædet spildevand som middelværdi for den årlige aflastning fra bassinet i Ulbølle. I forbindelse med ansøgning om udledningstilladelsen er der foretaget en ny beregning i henhold til retningslinje 7 i statens vandplan. Denne beregning viser en forventet årlig middelmængde på 1.65 mio liter.

Vand og Affald og Svendborg Kommune er enige om, at regnbetingede udløb generelt bør reduceres og gerne stoppes. Man har allerede investeret betydelige beløb i spildevandsrensning i Svendborg Kommune. Prioriteringen er primært fortaget ud fra, hvor vandløbene ikke opfylder vandområdeplanens miljømål på grund af spildevand og ud fra et hensyn til omkostningseffektivitet. Sagt med andre ord der hvor man får mest miljø for pengene.

Borgere i Svendborg Kommune herunder i Ulbølle, kan faktisk selv gøre noget for at reducere spildevandsudledningerne ved frivilligt at etablere lar-løsninger således, at de selv kan nedsive tag- og overfladevand på egen grund, og dermed forhindre at det ender i de fælles kloakker. Svendborg Kommune kan i dette tilfælde ikke påbyde borgerne at gøre dette, da miljøbelastningen er så ringe og vandløbet ikke påvirkes væsentligt af spildevandet. En ekstra indsats skal således foregå på frivillig basis.

Rødkilde Gods Facebook-opslag fra den 20. juli 2022 er indsat nedenfor.

Rødkilde Gods
20. juli kl. 17.09 ·

👉 Kære Ulbølle borger 👈

👉 Vi kunne godt bruge din hjælp til at passe på vores natur. Det er endda dit eget urensede spildevand og din egen kommune og vandforsyning som er problemet.

😮 Vi taler om ca 3 mill liter urenset spildevand fra Ulbølle som hvert år ender i skoven på Rødkilde.

🤔 Hvordan det? Jo, I 40'erne blev der etableret en kloakledning fra Ulbølle Mejeri og Ulbølle Vaskeri til skoven på Rødkilde. Alt spildevand inkl chlorerede opløsningsmidler, kulbrinter og BTEX endte direkte i et bassin i skoven på Rødkilde hvor en del af det nok stadig er.

😖 Vi har flere gange bedt Svendborg Kommune (SK) og Svendborg Vand og Affald (SVA) om oprensning af bassinerne. Uden held. SVA har vedligeholdelsespligt på bassinerne. Det er aldrig sket.

⛔ Mejeriet og vaskeriet eksisterer ikke i dag. Men kloakledningen bruges i stedet til alt det urensede spildevand fra Ulbølle. Hver gang det regner mere end magasinet ved Ulbølle kan tage, så ryger alt spildevand urenset direkte ned i de usikrede bassiner i vores skov, derefter ud i vores søer i skoven, videre ud på vores vådenge, videre til Hundstrup Å og til sidst Nakkebølle fjord.

👉 Det er altså alle gode sager fra dit toilet, dit afløb, overfladevand fra tage, veje, indkørsler m.m. som flyder til Rødkilde. Vi er jo nederst i terrænet så vi skal tage mod vand. Men ikke urenset spildevand som ingen kender indholdet af.

🚚 Disse overløb sker ca 5 gange om året, afhængig af hvor kraftigt det regner. De 3 mill liter urenset spildevand svarer til ca 150 tankvogne 🚚🚚🚚🚚🚚.

📆 Eller groft sagt kan man sige at der ca hver anden dag tømmes en tankvogn urenset spildevand lige ned i vores natur.

😖 Vi har flere gange bedt SK og SVA om at stoppe udledningen af urenset spildevand. Uden held.

⛔ Udledningen fra Ulbølle direkte ned i Rødkildeskoven er ulovlig, der eksisterer ingen udledningstilladelse og skiftende ejere på Rødkilde har de sidste 75 år forsøgt at få den stoppet. Uden held.

👉 I stedet er der sket to overraskende ting.

😱 SVA vil udskifte kloakledningen med en ny, som har ca 7 x så stor kapacitet
😱 SK vil give SVA en udledningstilladelse så det ulovlige overløb bliver lovliggjort

♻️ Grunden til at det kan lade sig gøre, er SK ikke er forpligtet til at rense spildevandet. Derfor bliver det ikke gjort. En let løsning kunne ellers være at lave et ekstra overløbsbassin ved siden af det andet ved Idrætsefterskolen og derefter sende spildevandet til det eksisterende renseanlæg ved Ringsgården når der er kapacitet. Så ville der være styr på hvad der udledes.

⛔ Det er ikke gratis, men det der foregår nu bør ikke foregå i 2022. At det ulovlige overløb både udvides og lovliggøres af kommunen er endnu værre.

⛔ Spildevandet ender i indtil flere §3 beskyttede søer og områder på Rødkilde. Men åbenbart er de ikke beskyttede imod 150 tankvogne med spildevand fra Ulbølle.

💸 Antag at vi på Rødkilde selv havde haft et gylleudslip på bare 1/10 tankvogn. Det ville resultere i store bøder. Men for SVA og SK gælder der andre regler.

😏 Vi har klaget og klaget, men som du kan se i vedlagte pdf er det kommenteret med "Grundejers bemærkninger drejer sig overordnet om, at han er imod udledningen og gerne ser den stoppet." Her kan du også se, at urenset spildevand behændigt kaldes "opspædet spildevand" og at der tales om 1.5 mill liter vand selvom PULS databasens 2019-2021 gennemsnit er ca 3 mill liter.

🛟 Hvordan kan du hjælpe? 🛟

👉 DEL dette opslag på din lokalpolitikers side. Eller send en mail til din lokale politiker og bed ham/hun om at gøre noget. Hvis de gik til valg på at skaffe bedre miljø er her en vindersag og en chance for at leve op til valgløfterne.
👉 Fortæl dem at det ikke kan være rigtigt at der skal ende op til 3 mill liter af dit eget urensede spildevand i vores natur og til sidst i Hundstrup Å og Nakkebølle fjord.

👉 Det er forkert at SK blot lovliggør en ulovlig udledning med en tilladelse og dermed slipper for at rense det op. Det gør man ikke i 2022.
👉 Der er ingen der aner hvad der er i det spildevand. Skal vi have en potentiel PFAS forurening her på Sydfyn også?

🤠 Kunne du tænke dig at få læsset en fuld lastbil tanket med urenset spildevand af i din have/sø hver anden dag året rundt? - Nej vel. Så vi håber du vil hjælpe os ved at forsøge at påvirke din lokalpolitiker.

🌲 Hvis tilstrækkelig mange forsøger at få lidt politisk interesse for sagen kan vi måske sammen få det stoppet.

😀 Tak for din hjælp og god sommer.

Photocredit: Julius
Link: https://www.svendborg.dk/.../regnbetinget-udloeb-ved...

Budgetopfølgning for

Svendborg Vand A/S
Svendborg Spildevand A/S
Svendborg Affald A/S
Svendborg Forsyningsservice A/S

jun-22

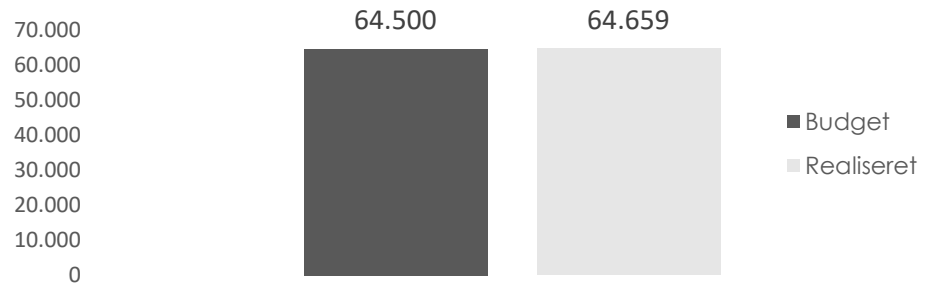
Budgetopfølgning - Koncern sammendrag

Resultatopgørelse 30. juni 2022

i 1.000 kr.	Prod. & dist. omk.* Budget	Prod. & dist. omk.* Realiseret	Administrationsomk. Budget	Administrationsomk. realiseret	Omsætning Budget	Omsætning realiseret
Svendborg Vand A/S	5.568	5.311	1.537	1.546	13.689	12.939
Svendborg Spildevand A/S	20.077	20.316	1.879	1.980	49.753	48.913
Svendborg Affald A/S	33.730	34.455	1.710	1.840	38.688	38.409
Svendborg Forsyningsservice A/S	23.910	24.350	6.025	6.183	31.500	31.671
I alt	**83.284**	**84.433**	**11.151**	**11.549**	**133.629**	**131.932**

** FADO er anvendt (FADO = Faktiske driftsomkostninger, dvs. uden afskrivninger)*

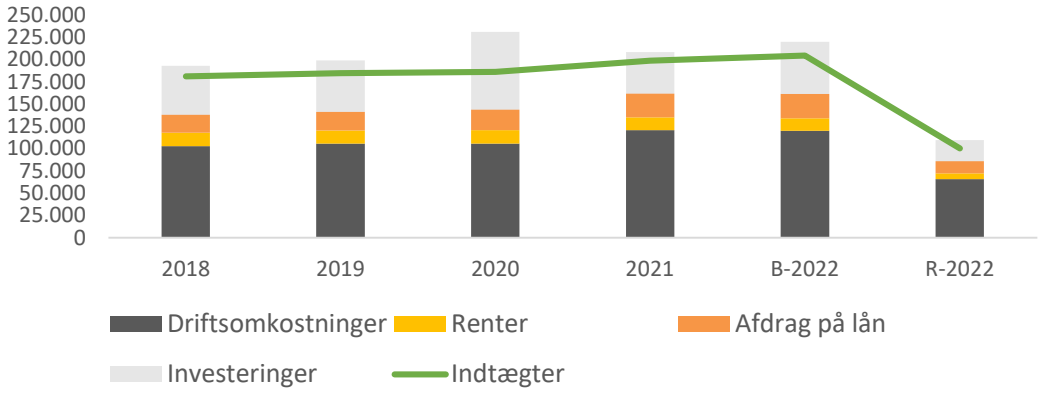
Koncerneliminering, realiserede FADO ift. budget (i 1.000 kr.)

Projektinvesteringer i perioden

i 1.000 kr.	Budget for 2022	ÅTD	Forbrug i %
Svendborg Vand A/S	22.800	7.174	31%
Svendborg Spildevand A/S	38.000	16.038	42%
Svendborg Affald A/S	2.700	168	6%
Svendborg Forsyningsservice A/S	455	300	66%
Investeringsbudget, total	**63.955**	**23.680**	**37%**

Koncernlikviditet (i 1.000 kr.)

Langfristet koncerngæld kontra Investeringer

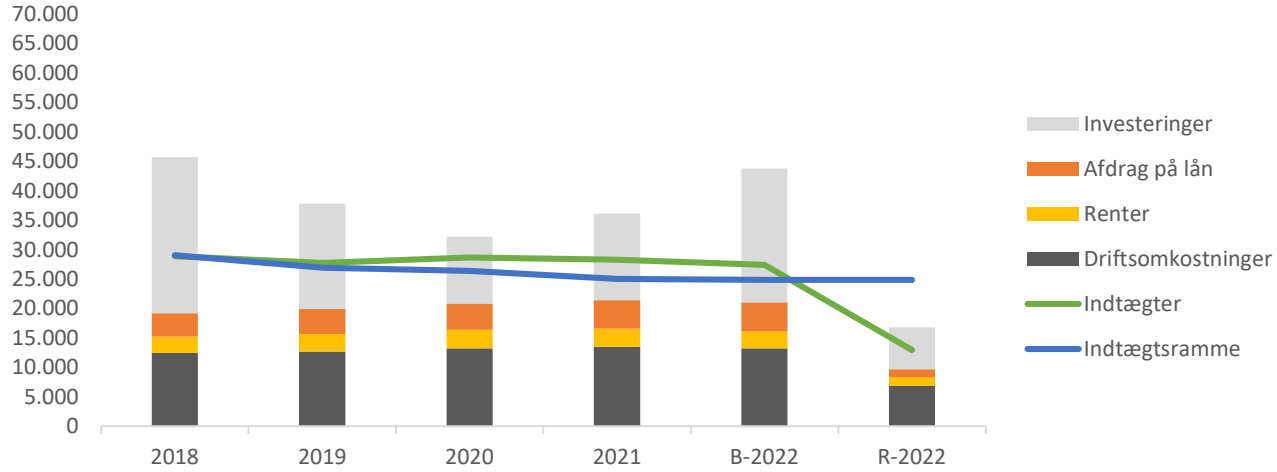
i 1.000 kr.	2018	2019	2020	2021	2022
Rentebærende gæld (KommuneKredit)	479.290	467.155	485.581	458.786	445.168
Anlægsinvesteringer pr. år	57.574	56.341	82.279	48.562	23.680

Budgetopfølgning - Svendborg Vand A/S

Resultatopgørelse 30. juni 2022

i 1.000 kr.	Budget	Resultat	Afvigelse	Afv. i %	
Omsætning					
Vandbidrag - variabel	8.156	7.474	-682	-8%	
Vandbidrag - fast	5.125	5.109	-16	0%	
Tilslutningsbidrag	158	156	-1	-1%	
Andre indtægter	250	201	-49	-20%	
Omsætning i alt	**13.689**	**12.939**	**-749**	**-5%**	
Produktionsomkostninger					
Boringer	-350	-168	182	-52%	
Vandværker	-1.850	-1.859	-9	0%	
Afskrivninger produktion	-995	-972	23	-2%	
Produktionsomkostninger i alt	**-3.195**	**-2.999**	**196**	**-6%**	
Distributionsomkostninger					
Ledningsnet, trykf. og stik	-3.368	-3.284	84	-2%	
Afskrivninger distribution	-2.760	-2.697	63	-2%	
Distributionsomkostninger i alt	**-6.128**	**-5.981**	**146**	**-2%**	
Resultat af primær drift	**4.366**	**3.959**	**-407**		
Administrationsomkostninger	-1.537	-1.546	-9	1%	
Afskrivninger administration	-200	-172	28	-14%	
Finansielle poster, netto	-1.441	-1.427	13	-1%	
Periodens resultat før skat og regulering	**1.189**	**813**	**-375**		

Likviditet og indtægtsramme (i 1.000 kr.)

Projektinvesteringer i perioden

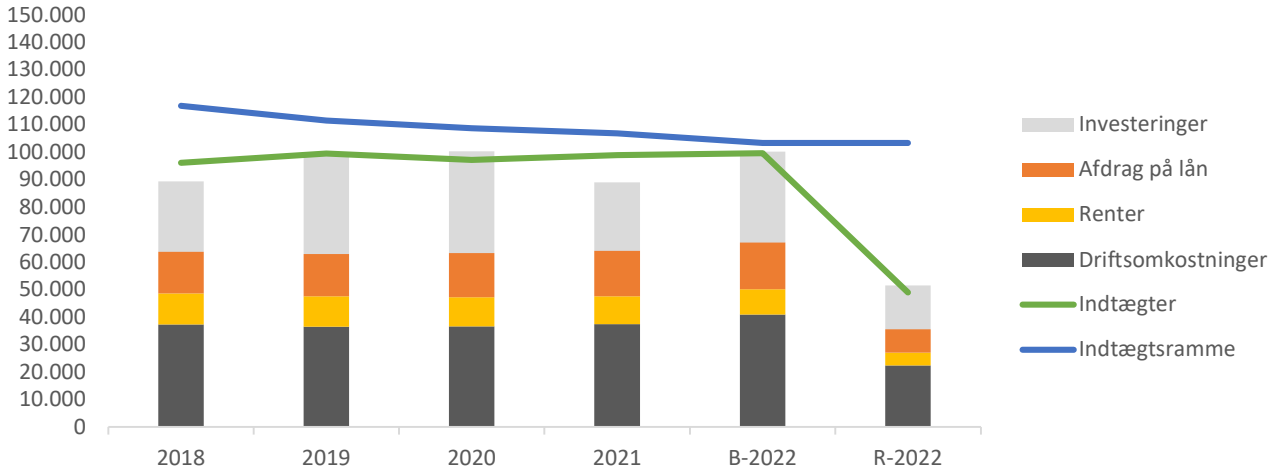
i 1.000 kr.	Budget for 2022	ÅTD	Forbrug i %
Projektinvesteringer	22.800	7.174	31%

Budgetopfølgning - Svendborg Spildevand A/S

Resultatopgørelse 30. juni 2022

i 1.000 kr.	Budget	Resultat	Afvigelse	Afv. i %	
Omsætning					
Vandafledning - variabel	44.634	43.608	-1.026	-2%	
Vandafledning - fast	3.090	3.096	6	0%	
Vejafvandingsbidrag	889	889	0	0%	
Tilsl., filterskv. og særbidrag	841	967	126	15%	
Andre indtægter	300	353	53	18%	
Omsætning i alt	**49.753**	**48.913**	**-840**	**-2%**	
Produktionsomkostninger					
Rens- og slambehandling	-11.625	-11.459	166	-1%	
Afskrivninger produktion	-1.745	-1.763	-18	1%	
Produktionsomkostninger i alt	**-13.370**	**-13.223**	**147**	**-1%**	
Distributionsomkostninger					
Ledningsnet og stik	-2.640	-2.729	-89	3%	
Pumpestationer og bassiner	-5.812	-6.128	-317	5%	
Afskrivninger distribution	-14.585	-14.417	168	-1%	
Distributionsomkostninger i alt	**-23.037**	**-23.274**	**-238**	**1%**	
Resultat af primær drift	**13.347**	**12.416**	**-930**		
Administrationsomkostninger	-1.879	-1.980	-101	5%	
Afskrivninger administration	-225	-196	29	-13%	
Finansielle poster, netto	-4.643	-4.687	-44	1%	
Periodens resultat før skat og regulering	**6.600**	**5.554**	**-1.046**		

Likviditet og indtægtsramme (i 1.000 kr.)

Projektinvesteringer i perioden

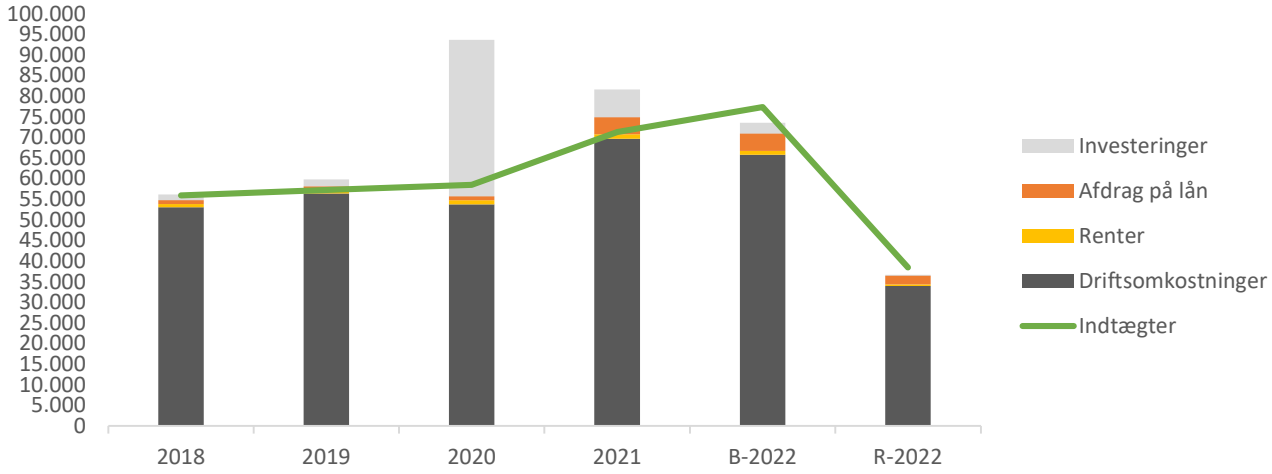
i 1.000 kr.	Budget for 2022	ÅTD	Forbrug i %
Projektinvesteringer	38.000	16.038	42%

Budgetopfølgning - Svendborg Affald A/S

Resultatopgørelse 30. juni 2022

i 1.000 kr.	Budget	Resultat	Afvigelse	Afv. i %	
Omsætning					
Restaffald	12.431	12.248	-183	-1%	
Boligbidrag	25.757	25.542	-215	-1%	
Erhvervsordninger	300	338	38	13%	
Andre driftsindtægter fra affaldsordninger	200	281	81	40%	
Omsætning i alt	**38.688**	**38.409**	**-279**	**-1%**	
Produktionsomkostninger					
Tømning af restaffaldsbeholdere	-11.275	-11.710	-435	4%	
Tømning af ressourcebeholdere	-2.575	-2.422	153	-6%	
Genbrugsstationer	-15.608	-15.687	-80	1%	
Genbrugsbilen	-4.273	-4.636	-363	8%	
Afskrivninger produktion	-2.655	-2.944	-289	11%	
Produktionsomkostninger i alt	**-36.385**	**-37.400**	**-1.015**	**3%**	
Resultat af primær drift	**2.303**	**1.009**	**-1.294**		
Administrationsomkostninger	-1.710	-1.840	-130	8%	
Afskrivninger administration	-225	-224	1	-1%	
Finansielle poster, netto	-450	-451	-1	0%	
Periodens resultat før skat og regulering	**-83**	**-1.506**	**-1.423**		

Likviditet (i 1.000 kr.)

Projektinvesteringer i perioden

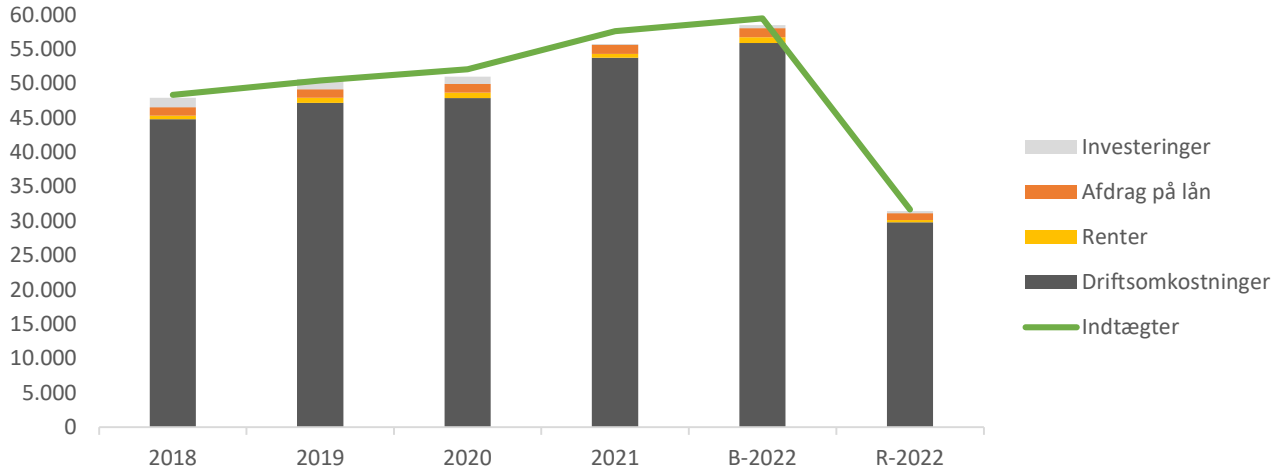
i 1.000 kr.	Budget for 2022	ÅTD	Forbrug i %
Projektinvesteringer	2.700	168	6%

Budgetopfølgning - Svendborg Forsyningsservice A/S

Resultatopgørelse 30. juni 2022

i 1.000 kr.	Budget	Resultat	Afvigelse	Afv. i %	
Omsætning					
Svendborg Spildevand A/S	11.750	12.002	252	2%	
Svendborg Vand A/S	5.650	5.555	-95	-2%	
Svendborg Affald A/S	13.750	13.712	-38	0%	
Svendborg Vejbelysning A/S	350	403	53	15%	
Omsætning i alt	**31.500**	**31.671**	**171**	**1%**	
Produktionsomkostninger					
Løn og personaleomkostninger	-22.725	-22.926	-201	1%	
Ejendomsomkostninger	-700	-926	-226	32%	
Autodrift	-35	-63	-28	80%	
Afskrivninger produktion	-450	-436	14	-3%	
Produktionsomkostninger i alt	**-23.910**	**-24.350**	**-440**	**2%**	
Resultat af primær drift	**7.590**	**7.321**	**-269**		
Administrationsomkostninger	-5.625	-5.869	-244	4%	
Afskrivninger administration	-400	-315	85	-21%	
Finansielle poster, netto	-430	-349	81	-19%	
Periodens resultat før skat og regulering	**1.135**	**789**	**-346**		

Likviditet (i 1.000 kr.)

Projektinvesteringer i perioden

i 1.000 kr.	Budget for 2022	ÅTD	Forbrug i %
Projektinvesteringer	455	300	66%

Status 2. kvartal 2022
Svendborg Vand A/S
Investeringer i kr.

	Samlet budget	Budget 2022	Korrigeret budget	Saldo pr. 31.12.2021	Saldo pr. 30.06.2022	Forbrug i 2022	Status: Tid	Status: Økonomi	Bemærkninger
Grundvand og Boringer									
Grundvandsbeskyttelse	2.000.000	100.000		996.630	1.278.448	**281.818**			**Alle udgifter til konsulent i forbindelse med forhandlinger med lodsejere om BNBO bogføres på dette sagsnr. og derfor forventes forbruget i 2022 at blive noget større end budgetteret. Udgifter til erstatninger bogføres på undersager.**
Dyrkningsaftaler indenfor BNBO på Hvidkilde Kildeplads	**5.400.000**	**150.000**		**243.908**	**243.908**	**0**			**Forhandlinger med lodsejer er sat på pause indtil Svendborg Kommune har foretaget en risikovurdering og der foreligger end endelig vandindvindingstilladelse.**
Dyrkningsaftaler indenfor BNBO på Lunde Kildeplads	**225.000**	**200.000**		**35.761**	**35.761**	**0**			**Der er fremsendt et erstatningstilbud til lodsejer på ca. 500.000 kr. for en dyrkningsaftale på knap 6 hektar. Hvorvidt lodsejer vil acceptere dette tilbud er uvist.**
Dyrkningsaftaler indenfor BNBO på kildepladserne tilknyttet Skovmølleværket	**2.500.000**	**1.200.000**		**0**		**0**			**Der er fremsendt erstatningstilbud til de berørte lodsejere for ca. 3 mio kr. Det samlede areal der er omfattet af erstatningstilbuddene er på ca. 42 hektar. I hvilket omfang lodsejerne vil acceptere de fremsendte erstatningstilbud er uvist. Budgettet for 2022 er baseret på en gennemsnitlig succesrate på 50 % for et lidt mindre areal. Fastholdes denne vurdering giver det et forbrug i 2022 på 1.500.000 kr.**
To nye boringer i Holmdrup	3.000.000	1.000.000		67.667	67.667	**0**			**Borearbejdet vil først blive gennemført efter høst i 2023. I 2022 vil der derfor kun være udgifter til konsulentbistand. Der forventes udgifter i 2022 på i størrelsesordenen 150.000 kr.**
Grundvandskortlægning (dokumentation af grundvandsressourcen)	1.300.000	500.000		1.175.670	1.193.831	**18.161**			**Aktivitetsniveauet har hidtil været lavt i 2022 og det forventes ikke at der vil blive ændret på det i den resterende del af året. Forbruget vil derfor næppe blive mere end samlet set 100.000 kr.**
Renovering af boring B4 på Grubbemølleværket	850.000	750.000		92.955	651.855	**558.899**			Der skal etableres en ny boring som erstatning for en boring som var udfordret pga. meget overfladevand. Afvigelse i forbindelse m. ISO 22.000. Projektet er udført.
Vandindvindingstilladelser	750.000	200.000		641.041	750.887	**109.847**			**Svendborg Kommune har endnu ikke afsluttet behandlingen af ansøgningen om fornyelsen af vandindvindingstilladelsen til kildepladserne tilknyttet Sørupværket. Budgettet dækker over udgifter til konsulentbistand.**
Grubbemøllen reduktionsventil / trykforøger	700.000	0		7.413	1.301.773	**1.294.360**			Etablering af trykforøger/trykreduktion er en del af fremtidens vand, og skal foretages inden landsstævnet. Projektet er udført. Projektet er blevet dyere end budgetteret, men hænger tæt sammen med projektet Renovering af B4 på Grubbemølleværket.
Indvindingsboringer renovering v. Skovmøllen	6.400.000	1.600.000		0	26.371	**26.371**			Myndighedskrav fra Svendborg Kommune om flowmåler på alle boringer senest i udgangen 2023, samt renovering ift. Fremtidens Vand ift. bedre arbejdsmiljøforhold (ISO 45001) og optimering af boringsydelser ca. 640.000 kr. pr boring i gennemsnit. Det vurderes ift. myndighedskrav, at nødvendige ombygninger for installation af flowmåler udgør 1/3 af det samlede budget (ca. 200.000 kr./station i gennemsnit), som der vil kunne søges §11 tillæg for.
Samlede investeringer - Grundvand og Boringer						**2.289.456**			
Vandværker og højdebeholdere									
Nyt vandværk ved Skovmølleværket	**53.000.000**	**1.000.000**		**3.556.478**	**3.889.363**	**332.884**			**Udbudsproces for partnering for rådgiver og entreprenør er i gang og løber frem til oktober 2022. Økonomien afspejler Forundersøgelser, VA tidsforbrug samt brug af rådgivere i udbudsprocessen.**
Samlede investeringer - Vandværker og Højdebeholdere						**332.884**			
Investering i ledningsnet - eksisterende:									
Bispeløkken	560.000	560.000		0	384.996	**384.996**			Dårlige ledninger med mange brud. Er afsluttet
H.C. Ørstedsvej - Kristian Erslevs Vej - Niels Finsensvej	1.650.000	1.650.000		0	78.222	**78.222**			Ledninger trænger til renovering. Koordineres med asfaltprojekt. Er i gang og forventes afsluttet oktober 2022.
Falkenbjerg	630.000	630.000		12.801	594.129	**581.328**			Dårlige ledninger med mange brud.Er afsluttet
Ole Rømers Vej - etape 1	810.000	810.000		4.556	550.321	**545.765**			Fra Femte Maj Plads til Johs. Jørgensensvej. Vandledningerne er har høj brudstatistik, og ledningen er en flaskehals. Koordineret med L2022. Er afsluttet.
Sørupvej	1.300.000	0		161.416	735.339	**573.923**			Projekt er afsluttet.
Slotsvængevej	800.000	800.000		0	575.998	**575.998**			Tvedvej til St. Byhavevej. Tilstanden af ledningen er meget dårlig. Er afsluttet.
Havnepark og Hovedpumpestation - omlægning af ledninger			250.000		4.950	**4.950**			Omlægning af omkringliggende ledninger i forbindelse med etablering af ny Hovedpumpestation. Udføres efterår 2022.
Koordinerede ledningsprojekter	1.350.000	1.350.000		0		**0**			Koordinering med andre projekter i Svendborg kommune. Økonomien er brugt på ovenstående sager - derfor ingen kontering på denne sag.
Investeringsplan for ledninger	200.000	200.000		0		**0**			Træder i stedet for UR-plan.
Samlede investeringer Eksisterende Ledningsnet						**2.745.183**			
Ledningsnet Nyanlæg									
Ledningsanlæg Tankefuld	840.000	800.000	100.000	207.234	305.160	**97.926**			Der er etableret et teknikhus i forbindelse med landsstævnet, men der skal ikke udføres ledningsanlæg. Derfor er forbruget i 2022 mindre end forventet. Projektet er afsluttet
Fremtidig forsyningsstruktur på Tåsinge	**10.000.000**	**300.000**		**929.111**	**960.936**	**31.825**			**Projektet forventes ændret til scenario S3 i Fremtidens Vand (forventet forbrug 300.000 kr i 2022).**
Ny ledning mellem Landet Vandværk og Stenodden	**3.000.000**	**3.000.000**		**0**	**46.231**	**46.231**			**Projekt til løsning på vandtryksudfordring til Stenodden - det er besluttet at der ikke etableres ny ledning til Stenodden, og der er i stedet etableret en bedre pumpe i trykforøgeren.**

Status 2. kvartal 2022
Svendborg Vand A/S
Investeringer i kr.

	Samlet budget	Budget 2022	Korrigeret budget	Saldo pr. 31.12.2021	Saldo pr. 30.06.2022	Forbrug i 2022	Status: Tid	Status: Økonomi	Bemærkninger
Karen Billesvej - 37 grunde	120.000	0	840.000	27.948	581.376	553.428			Projektet fortsætter i 2022. Det er et kompliceret nyanlæg, som endnu ikke er afsluttet.
Øvrige byggemodninger	1.400.000	1.400.000		0		**0**			Øvrige forventede byggemodninger.
Slidlag 2022	0	0		0	63.310	**63.310**			
Tværgående projekter 2022	0	0		0	443.373	**443.373**			
Sektionering 2022	2.850.000	700.000		0	13.578	**13.578**			Sektioneringsprojekter forventes afsluttet i 2022.
Målerudskiftning 2022	700.000	700.000		0	338.780	**338.780**			Planlagt udskiftning af 9 partier i 2022
Stik 2022	500.000	500.000		0	191.841	**191.841**			Løbende tilkomst af enkeltbyggerier.
Samlede investeringer Ledningsnet nyanlæg						**1.780.291**			Det samlede forbrug på Eksisterende ledningsnet har været væsentligt lavere end forventet på grund af større forventet aktivitet ift. byggemodninger end der er kommet.
Samlede investeringer Svendborg Vand A/S						**7.147.815**			

Tilknyttede projekter

Formidlingscenter Skovmøllen		0		132.823	159.473	**26.650**			Projekt fortsættes i samarbejde med Nyt Skovmølleværk. Afklaring omkring rådighedsarealer forventes i 2023. Aktivitetsniveau begrænset i 2022 pga. udbud af partneringprojekt for Nyt Skovmølleværk.
VUDP - Plastrør til fremtidens forsyning		0		0		**0**			VUDP-projekt med Lemvig Vand
Skovrejsning i oplandet til Skovmølleværket (Håndteres som driftsudgift)	**50.000.000**	**100.000**		**4.000.000**	**4.000.000**	**0**			**Der forventes tidligst udgifter til arealerhvervelser i 2022.**

Nytilkomne projekter 2021
Som planlagt
OBS på ændrede forhold
Skærpet fokus

Samlet forbrug Q2 2022 7.147.815 kr.
Budgetramme 2022 18.800.000 kr.

Status 1. halvår 2022 - Svendborg Spildevand A/S
Investeringer i kr.

	Baggrund	Projektkategori	Samlet budget	Korrigeret budget	Saldo pr. 31.12.2021	Saldo pr. 30.06.2022	Forbrug i 2022	Status: Tid	Status: Økonomi	Bemærkninger
Ledningsnet nyinvestering:										
Opsamling kloakering i det åbne land jf. Spildevandsplan 2020-2031	Spildevandsplan		500.000		0	165.592	165.592			Opsamling på kloakering i det åbne land jf. Spildevandsplan 2020 - 2031. Svendborg Kommune har udsendt ny varsling (opfølgning) om kloakering til ejerne.
Samlede investeringer - ledningsnet nyinvestering							**165.592**			
Ledningsnet renovering:										
Renovering af ledninger										
Renovering af udluftningsventiler på trykledning til Egsmade Renseanlæg	Vedligeholdelse		600.000		321.648	385.980	64.332			Ventilbrøndene på trykledningen fra hovedpumpestationen på Svendborg Havn til Egsmade Renseanlæg skal ombygges pga. dårlig arbejdsmiljøforhold i brøndene. Desuden er mange af ventilerne meget tæret og står under indtrængende grundvand. Projektering er i gang og de første ventilbrønde er udskiftet. Arbejdet med udskiftning af de resterende ventiler og ventilbrønde forventes afsluttet i 2022.
Fornyelse overløbsledning Ulbølle til bassin Rødkildevej	Fornyelsesplan / Klimatilpasning		2.500.000		59.810	59.810	0			Projektet er udsat på ubestemt tid.
Undersøgelse af tilstand havledninger til øerne	Vedligeholdelse		600.000		143.800	156.400	12.600			Tilstanden af havledninger til øerne skal undersøges for at afklare nødvendige tiltag. Der planlægges en rensning af havledningerne med rensegrise, hvilket vil omfatte to nye oppumpningsbrønde hhv. på Skarø og ved Lehnskov. Det forventes, at arbejdet kan opstartes i efteråret 2022.
Forundersøgelser åbning af Kobberbækken	Klimatilpasning		500.000		7.700	178.100	170.400			Forundersøgelser og beregninger vedr. Vand og Affalds medfinansiering af kommunens projekt for åbning af Kobberbækken. Budget foreløbigt. Justeres i takt med projektets udvikling.
Renovering olieudskillere Elvira Madigans Vej og Lundbyvej	Vedligeholdelse		600.000		14.400	500.171	485.771			Entreprisen er afsluttet.
Katodisk beskyttelse trykledning Bratenskoven til Øreodden	Vedligeholdelse		250.000		148.653	208.457	59.804			Den fælles katodiske beskyttelse af gasledningen og spildevandstrykledningen fra Bratenskoven til Øreodden er blevet adskilt
Udskiftning af stikledninger 2022	Vedligeholdelse		300.000		0	98.307	98.307			Der er udskiftet stikledninger i baghaverne ved Høje Bøge Vej.
Opsamling afsluttede projekter 2022			500.000		0	207.775	207.775			Omkostningerne dækker bl.a udgifter til erstatninger og tinglysning.
Klimatilpasning Strandvænget, Svendborg	Fornyelsesplan / Klimatilpasning		1.250.000		26.461	76.711	50.250			Planlægning er igangsat. Budgettet er skønnet.
Strømpeforing 2022	Fornyelsesplan		1.000.000		0	19.898	19.898			Strømpeforing af Pengekrogen og Bagergade 7 er udført. Ledninger i Søgårdsbækken ved Glentevej-Skovvej, Åbyskovvej-Dalmosevej samt nogle strækninger på Vievej, Vievænget og Nattergalevej forventes strømpeforet i september / oktober 2022
Kloakfornyelse diverse 2022	Fornyelsesplan		500.000		0	62.502	62.502			Ledning ved Skovsbovej 250-252 er omlagt.
Skarø Havn, omlægning af regnvandsledning	Vedligeholdelse		300.000		0	262.519	262.519			Ad hoc opgave grundet tilsandet udløb i kysten. Er udført.
Klimatilpasning opland pumpestation Storkehavevej, Gudme	Fornyelsesplan / Klimatilpasning		950.000		402.332	402.782	450			Plan for klimatilpasning af oplandet til pumpestationen ved Storkehavevej i Gudme er under udarbejdelse. Ledningsstrækning i markareal er blevet fornyet, da ledningen var faldet sammen.
Kloakfornyelse regnvandsledning Fjællebrovejen	Fornyelsesplan		460.000		361.930	405.956	44.026			Projekt er afsluttet.
Kloakfornyelse Vestergade 165 - 167	Fornyelsesplan / Klimatilpasning			1.500.000	0	15.300	15.300			Kapacitetsforøgelse nødvendig for kloak under Vestergade. Koordineret med Svendborg Kommunes vejmyndighed. Budget usikkert grundet markedssituationen. Udgiften kan afholdes indenfor budgetrammen for 2022
Investeringsplan for kloakfornyelse og klimatilpasning	Fornyelsesplan / Klimatilpasning		500.000		0	6.750	6.750			Eksisterende investeringsplan for kloakfornyelse skal ajourføres, således at reinvesteringsniveauet opdateres. I denne revision skal der også indbygges model for Asset Management
Kloakfornyelse Nyborgvej 86 - 112	Fornyelsesplan		300.000		309.834	319.556	9.722			Projektet er afsluttet.

Nye projekter 2022
Som planlagt
OBS på ændrede forhold
Skærpet focus

Status 1. halvår 2022 - Svendborg Spildevand A/S **Investeringer i kr.**	**Baggrund**	**Projektkategori**	**Samlet budget**	**Korrigeret budget**	**Saldo pr. 31.12.2021**	**Saldo pr. 30.06.2022**	**Forbrug i 2022**	**Status**		**Bemærkninger**
								Tid	**Økonomi**	
Renovering af pumpestationer										
Ny hovedpumpestation Svendborg Havn	**Tilstandsvurdering pumpestationer / Helhedsplan for havneområdet**	**A**	**100.639.000**		**8.735.469**	**11.337.239**	**2.601.770**			**Projekteringen er i gang og opstarten forventes d. 19. sept. 2022. Særskilt notat på bestyrelsesmødet den 2. september**
Renovering af pumpestation Mejerivej	Tilstandsvurdering pumpestationer		1.000.000		12.600	13.500	900			Pumpestation ved Mejerivej, Thurø. Forventes udført i 2022
Renovering og energioptimering af pumpestationer 2022	Tilstandsvurdering pumpestationer		500.000		0	64.317	64.317			Pumpestation ved Rantzausvej er blevet renoveret.
Renovering pumpestation Nyborgvej 518	Tilstandsvurdering pumpestationer		500.000		0	38.250	38.250			Planlægningen er igangsat.
Tilbagestrømssikring af pumpestationer	Tilstandsvurdering pumpestationer		600.000		9.000	20.788	11.788			Arbejdet med opgradering af tappesteder til kl. 4 og kl. 5 er i gang.
Renovering pumpestation Drejø, Færgehavn	Tilstandsvurdering pumpestationer		2.700.000		751.941	751.941	0			Projektets omfang skal afklares i 2022
LAR (Lokal afledning af regnvand)										
LAR-refusioner 2022	Klimatilpasning		1.450.000		0	222.129	222.129			I 2022 har 5 ejendomme etableret private LAR-anlæg, og dermed frakoblet regnvandet fra kloaksystemet og 2 ejendomme har delvis frakoblet regnvandet.
Ledningsregistrering										
Ledningsregistrering 2022			600.000		0	217.454	217.454			Løbende ajourføring af ledningsdatabasen
Samlede investeringer Ledningsnet renovering							**4.727.011**			
Bassiner:										
Regnvandsbassiner										
Regnvandsbassin Assensvej 270	Klimatilpasning		1.100.000		336.103	1.138.138	802.035			Anlægsarbejdet forventes afsluttet ultimo august 2022. Der er øgede udgifter til bortkørsel af muldjord, da muldlagstykkelsen var større end forventet. Bassindæmningen skal opbygges med leret jord.
Rørlagt regnvandsbassin Nordre Ringvej	Klimatilpasning		3.000.000		0	2.286.517	2.286.517			Entreprisen er udført. Der resterer tinglysning
Supplerende tilløb til bassin ved Poul Smeds Vej	Klimatilpasning		400.000		0	367.075	367.075			Ad hoc opgave grundet behov for skybrudssikring. Er udført.
Samlede investeringer bassiner							**3.455.627**			
Byggemodninger:										
Stik 2022			600.000		0	554.972	554.972			Etablering af kloakstik ved byggemodning af grunde
Byggemodning Karen Billes Vej, Tankefuld	Lokalplan		2.000.000		157.136	2.087.435	1.930.299			Anlægsarbejdet er afsluttet.
Byggemodning Vestergårds Allé 21 -42	Lokalplan		1.200.000		1.098.049	1.282.624	184.575			Anlægsarbejdet er afsluttet.
Byggemodning Søbakkerne, etape 2	Lokalplan			3.200.000	0	47.600	47.600			Etablering af regn- og spildevandsledninger i forbindelse med byggemodning af 40 parcelgrunde i Søbakkerne. Projektet er sendt udbud. Anlægsarbejdet forventes udført i perioden 5. september til 2. december 2022. Budget er usikkert grundet markedssituationen. Udgiften kan afholdes indenfor budgetrammen for 2022
Byggemodning Vestergårds Allé, etape 2	Lokalplan			3.000.000	0	11.638	11.638			Etablering af regn- og spildevandsledninger i forbindelse med byggemodning af 44 parcelgrunde på Vestergårds Alle i Skårup. Projekteringen pågår. Privat bygherre afventer markedssituationen før projektet sendes i udbud. Budget er skønnet. Udgiften kan afholdes indenfor budgetrammen for 2022
Byggemodning Eriksholmvej 6	Lokalplan			2.000.000	0	9.900	9.900			Byggemodning i forbindelse med Thurø Børnehus. Forventet licitation 20. september og udførelse inden julen 2022. Budget usikkert grundet markedssituationen. Udgiften kan afholdes indenfor budgetrammen for 2022
Byggemodning Brolunden, Thurø	Lokalplan		200.000		6.300	58.106	51.806			Privat bygherre afventer markedssituationen
Samlede investeringer byggemodninger							**2.790.790**			

Nye projekter 2022
Som planlagt
OBS på ændrede forhold
Skærpet focus

Status 1. halvår 2022 - Svendborg Spildevand A/S
Investeringer i kr.

	Baggrund	Projektkategori	Samlet budget	Korrigeret budget	Saldo pr. 31.12.2021	Saldo pr. 30.06.2022	Forbrug i 2022	Status: Tid	Status: Økonomi	Bemærkninger
Øvrige projekter:										
Masterplan, forskningsprojekter mv.										
Implementering af Masterplan	Masterplan for regn- og spildevand / Klimatilpasning		1.050.000		862.829	1.093.313	230.484			Arbejdet omkring implementering af Masterplan for regn- og spildevand pågår i tæt samspil med Svendborg Kommunes Klimahandleplan, i form af koordinering og fælles planlægning for klimatilpasning af Svendborg Kommune
Flytning og forbedring af vaskeplads - flytning af olieudskiller Ryttermarken 21	Sørupværket/Drift		1.500.000		608.330	623.805	15.475			Vaskepladsen flyttes udfra en hygiejnebetragning, da den eksisterende vaskeplads er placeret tæt på Sørupværket uden barriere. Desuden lever den eksisterende vaskeplads ikke op til gældende krav mht. sandfang og fundering til brug af de køretøjer vi har idag. Der har været afholdt licitation med meget høje priser, hvilket betyder at prisen for projektet er markant højere end først estimeret af rådgiveren. Bestyrelsen har på mødet den 17. september 2021 besluttet at udskyde projektet til 2023
Udtagning af prøver for Covid 19 på renseanlæg	Vi er pålagt af udtage prøver til Covid 19 analyse på Egebjerg Syd, Strandgården og Egsmade		0		21.450	49.450	28.000			SSI betaler eventuelle omkostninger forbundet med prøvetagningen.
MUDP med rensegrisafsender	Forsknings- og udviklingsprojekt		100.000		66.125	116.975	50.850			MUDP projektet omhandler svovlbrintebekæmpelse ved hjælp af automatisk rensegrisafsender, luftrensning samt koordinering med kemikalietilsætning mod svovlbrintedannelse i kloaksystemer. Projektet er opstartet i dec. 2020, og fortsætter i 2022. Budgettet er delvist finansieret af statstilskud, ca. 50%.
Overdragelse rensegrisafsender Hvidkilde og Kilenvej pumpestationer	Forsknings- og udviklingsprojekt		500.000		0	201.458	201.458			Budgettet omfatter overtagelse af anlæg fra Svendborg Motor samt udgift til udarbejdelse af CE-mærkning af stationerne, KS-materiale, drift- og vedligeholdelsesmanualer og "som udført tegninger".
Tværgående projektarbejde 2022			1.300.000			1.025.225	1.025.225			Omkostningerne dækker forbrug som ikke kan konteres på enkelte projekter
Samlede investeringer øvrige projekter							**1.551.491**			
Renseanlæg:										
Generelt										
Reinvestering Renseanlæg 2021	Driftsoptimering / Vedligeholdelse		900.000		164.968	776.233	611.265			Kapselblæsere er installeret
Reinvestering Renseanlæg 2022	Driftsoptimering / Vedligeholdelse		850.000		0	82.542	82.542			Tilbudsindhentning af Eltavle på Strandgården udestår. Øvrige projekter er gennemført
Struktur, energi og ressourceoptimering Renseanlæg	Drifts- og energioptimering		525.000		73.850	349.945	276.095			Der arbejdes i 2022 videre med energioptimering på renseanlæggene. Udarbejdelse af en masterplan for fremtidig renseanlægsstruktur forventes igangsat i 2022.
Udskiftning / opgradering af STAR til Hubgrade	Driftsoptimering		1.000.000		1.006.661	1.218.441	211.780			Projektet er afsluttet
Egsmade										
Ny modtagerstation for slamsuger, Egsmade	Driftsoptimering		550.000		47.250	135.024	87.774			Der er indkøbt en slamkiosk til 200.000 kr. udover installation af denne forventes der ikke igangsat yderligere
Ny indløbsrist samt sandpumper, Egsmade	Driftsoptimering / Vedligeholdelse		1.900.000		245.476	1.767.811	1.522.335			Installeret og driftssat i uge 16
Bundbeluftning af procestankene, Egsmade	**Drifts- og energioptimering**	**A**	**8.100.000**		**0**	**174.890**	**174.890**			**Projektet er igangsat. Projektet forventes udbudt i efteråret m.h.p. installation forår/sommer 2023**
Renovering af rotorgear, Egsmade	Vedligeholdelse		1.000.000		744.031	1.077.705	333.674			Projektet afsluttes og fortsættes i ny sag "Bundbeluftning af procestankene, Egsmade"
Egebjerg Syd										
Hus over omrører til gasmixer, Egebjerg Syd	Vedligeholdelse		150.000		1.508	1.508	0			Planlægning er i gang.
Renovering indløbsledning efterklaringstank 1, Egebjerg Syd	Vedligeholdelse		150.000		0	12.600	12.600			Den eksisterende indløbsledning er gennemtæret og korroderet. Strækningen skal renoveres ved coating og strømpeforing. Projektet er igangsat.
Ny brønd fra pumpestation til fordelerbygværk, Egebjerg Syd	Vedligeholdelse			150.000	0	11.631	11.631			Etablering af en ny brønd for tilslutning af spildevandet fra Scan-Hide. Brønden er placeret direkte på den eksisterende Ø700 ledning umiddelbart efter udløbet fra mellempumpestationen. Projekteringen er igangsat. Udgiften kan afholdes indenfor budgetrammen for 2022
Omlægning af indløbsledning til rist, Egebjerg Syd	Vedligeholdelse		150.000		6.750	29.250	22.500			Den eksisterende omløbsledning er placeret før ristebygværket. For at undgå udledning af ristestof til recipienten flyttes den nye omløbsledning til efter ristebygværket. Projektet er igangsat.
Samlede investeringer renseanlæg							**3.347.085**			

Samlet forbrug i 2022: **kr.** **16.037.597**
Budgetramme 2022: **kr.** **56.500.000**

Nye projekter 2022
Som planlagt
OBS på ændrede forhold
Skærpet focus

vand og affald

Forretningsorden for bestyrelsen i

Svendborg Forsyning A/S

1. Forretningsordenens hjemmel

1.1 Nærværende forretningsorden er oprettet i henhold til selskabslovens § 130.

1.2 Originaleksemplaret skal stedse findes i bestyrelsesprotokollen.

2. Bestyrelsens konstitution

2.1 Bestyrelsen vælges af generalforsamlingen for 4 år ad gangen. Generalforsamlingen vælger bestyrelsesformand og næstformand.

2.2 I tilfælde af formandens forfald varetages formandens opgaver af næstformanden.

3. Tiltrædelse af forretningsorden

3.1 Samtlige bestyrelsesmedlemmer lover ved deres underskrift på nærværende forretningsorden, at de i deres arbejde i bestyrelsen alene vil være motiveret af hensyn til selskabets tarv.

3.2 Når nye medlemmer indtræder i bestyrelsen, skal de tiltræde forretningsordenen ved at underskrive den originale forretningsorden.

4. Bestyrelsesmødernes antal og indkaldelse

4.1 Bestyrelsen afholder møde, når formanden skønner det nødvendigt, samt når det begæres af et bestyrelsesmedlem, en direktør eller selskabets generalforsamlingsvalgte revisor, jf. selskabslovens § 123, 2. pkt. Der afholdes normalt 4 ordinære bestyrelsesmøder årligt.

4.2 Formanden indkalder til møderne – almindeligvis med mindst 6 dages varsel – ved brev eller pr. e-mail til alle bestyrelsesmedlemmer. Mødeindkaldelsen til hvert enkelt bestyrelsesmedlem skal indeholde en dagsorden samt så vidt muligt eventuelt bilagsmateriale. Ethvert medlem af ledelsen kan forlange, at spørgsmål optages på dagsordenen.

4.3 Møderne afholdes på selskabets adresse, medmindre formanden i indkaldelsen har angivet andet sted i Danmark.

5. Bestyrelsens afgørelser

5.1 Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når over halvdelen af samtlige medlemmer er til stede, for så vidt der ikke efter vedtægterne stilles større krav. Beslutninger må dog ikke træffes, uden at så vidt muligt samtlige medlemmer har haft adgang til at deltage i sagens behandling.

5.2 Beslutninger træffes ved simpel stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed gør formandens stemme udslaget.

5.3 Bestyrelsen kan ikke delegere sin beslutningskompetence. Undtaget herfra er behandling af standardiserede sager, som kan henlægges til behandling og afgørelse i et udvalg under bestyrelsen, hvis der på forhånd af den samlede bestyrelse er fastlagt retningslinjer for sagernes behandling. Disse retningslinjer samt udvalgets behandling af de pågældende sager skal løbende evalueres af den samlede bestyrelse. Bestyrelsens ansvar for sagernes behandling kan ikke delegeres.

5.4 Væsentlige anliggender, der ikke er optaget på dagsordenen, kan behandles, hvis samtlige medlemmer af bestyrelsen er til stede og tiltræder behandlingen.

Telefoniske og skriftlige bestyrelsesmøder:

5.5 I særlige tilfælde kan formanden beslutte, at en bestyrelsesbeslutning kan træffes ved telefonisk eller elektronisk votering, herunder e-mail, dog skal bestyrelsesmøde fysisk afholdes, såfremt direktionen eller et medlem af bestyrelsen ønsker dette.

5.6 Betingelserne for skriftlig behandling af bestyrelsesanliggender er følgende:

- Bestyrelsen skal på forhånd have besluttet, hvilke typer af emner, der egner sig til skriftlig behandling, og dette skal fremgå af protokollen.
- Det skal være sager af standardmæssig karakter eller presserende sager, hvor der ikke skal tages stilling til væsentlige eller usædvanlige forhold, og hvor en fælles drøftelse ikke er påkrævet.
- Der skal være angivet et tidspunkt for sagens afslutning, så sagen ikke trækker unødigt ud.

5.7 I det omfang en bestyrelsesbeslutning træffes, uden at bestyrelsen er samlet, kræves som minimum en egentlig tilkendegivelse fra de enkelte bestyrelsesmedlemmer, der skal protokolleres. En undladelse af at reagere på fremsendt materiale er ikke tilstrækkelig.

6. Bestyrelsesmedlemmers forfald

6.1 Har et medlem af bestyrelsen forfald, underretter han omgående formanden herom.

6.2 Har et medlem forfald, og er der valgt en suppleant, skal der gives suppleanten adgang til at træde i medlemmets sted, så længe forfaldet varer. Medmindre andet er besluttet af bestyrelsen eller fastsat i vedtægterne, kan et medlem i enkeltstående tilfælde give fuldmagt til at et andet medlem kan give møde i stedet for at indkalde en suppleant, hvis dette er betryggende henset til emnet for drøftelserne.

7. Dagsorden

7.1 Bestyrelsesmøderne ledes af formanden.

7.2 På hvert ordinært bestyrelsesmøde skal dagsordenen mindst indeholde følgende punkter:

1. Meddelelser fra formanden.
2. Forelæggelse og stillingtagen til indholdet af Revisionsprotokollen samt underskrift af denne.
3. Beretning fra direktionen om selskabets virksomhed i den forløbne periode.
4. Opfølgning på budgetter, kvalitets- og miljømål.
5. Dato for næste møde.
6. Eventuelt.

8. Protokol

8.1 Formanden er ansvarlig for, at der føres en beslutningsprotokol over bestyrelsens forhandlinger og beslutninger.

8.2 Det bestyrelsesmedlem eller den direktør, der ikke er enig i bestyrelsens beslutninger, har ret til at fa sin mening indført i protokollen.

8.3 Af forhandlingsprotokollen skal til hver en tid fremgå:

- Hvem der har deltaget.
- Hvem der har ledet mødet.
- Dagsorden samt forhandlinger og beslutninger for hvert enkelt punkt i henhold hertil.
- Hvem der har ført protokollen.

8.4 Protokollatet udarbejdes og tilstilles bestyrelsens medlemmer snarest muligt efter mødets afholdelse.

8.5 Forhandlingsprotokollen underskrives af samtlige de medlemmer, der var til stede på det protokollerede møde.

8.6 Bestyrelsesmedlemmer, der ikke deltager i et bestyrelsesmøde, har pligt til efterfølgende at orientere sig om, hvad der er drøftet og besluttet på mødet. Disse bestyrelsesmedlemmer påtegner protokollen med dato og "læst" som tilkendegivelse af, at de er gjort bekendt med indholdet af denne.

8.7 Protokollen skal indrettes således, at risikoen for efterfølgende tilføjelser, rettelser eller udeladelser er mindst mulig. Protokollen føres som et løsbladssystem.

8.8 Hver side i forhandlingsprotokollen skal være fortløbende nummereret.

8.9 Hvis beslutninger træffes ved elektroniske eller skriftlige bestyrelsesmøder, skal det fremgå af protokollen.

8.10 Såfremt bestyrelsen ønsker, at andre, f.eks. en ekstern rådgiver, en konsulent eller en anden person, skal deltage under et eller flere punkter i dagsordenen, skal det protokolleres, under hvilke punkter den pågældende deltog.

9. Inhabilitet

9.1 Et bestyrelsesmedlem eller en direktør må ikke deltage i behandlingen eller afstemningen af spørgsmål om aftaler mellem selskabet og ham selv eller om selskabets søgsmål mod ham selv. Dette gælder også spørgsmål om aftale mellem selskabet og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, såfremt han har væsentlig interesse deri, der kan være stridende mod selskabets.

9.2 Ethvert bestyrelsesmedlem er forpligtet til af egen drift at give oplysning om sin eventuelle inhabilitet forud for sagernes drøftelse. Opstår der tvivl om et bestyrelsesmedlems habilitet, er det pågældende medlem forpligtet til enten ikke at deltage i behandlingen og afstemningen af det pågældende forhold eller besvare alle de oplysninger, som bestyrelsen måtte kræve for at træffe afgørelse i spørgsmål om inhabiliteten.

10. Direktionen

10.1 Direktionen har ret til at være til stede og udtale sig ved bestyrelsens møder, medmindre bestyrelsen i det enkelte tilfælde bestemmer andet.

10.2 Direktionens løn- og ansættelsesvilkår aftales med bestyrelsen.

10.3 Bestyrelsen ansætter og afskediger direktionen.

10.4 Direktionen varetager, efter nærmere aftale med formanden, forholdet til omverdenen.

10.5 Orientering af personalet om selskabets forhold sker udelukkende gennem direktionen.

11. Direktionens opgaver

11.1 Direktionen forestår den daglige ledelse af selskabets virksomhed og skal herved følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Bestyrelsen skal løbende kontrollere, at direktionen følger de udstukne retningslinjer.

11.2 Direktionen har pligt til at holde bestyrelsen underrettet om alle sager af væsentlig betydning for selskabets virksomhed.

11.3 Direktionen skal, hvis der sker ændringer i det til Erhvervsstyrelsen anmeldte, rettidigt foretage de fornødne anmeldelser herom.

11.4 Direktionen skal sørge for, at selskabets bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde. Direktionen skal herudover sikre, at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder. Direktionen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

11.5 Direktionens daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter selskabets forhold er af usædvanlig art eller af stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktionen kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for selskabets virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den trufne disposition.

11.6 De overordnede beslutninger skal træffes af bestyrelsen på bestyrelsesmøderne.

12. Bestyrelsens pligter med hensyn til virksomhedens ledelse

12.1 Bestyrelsen forestår i samarbejde med direktionen ledelsen af selskabet. Bestyrelsen forestår den overordnede ledelse af selskabets anliggender. Bestyrelsen skal sørge for en forsvarlig organisation af selskabets virksomhed.

12.2 Bestyrelsen fører tilsyn med selskabets virksomhed og påser, at denledes i overensstemmelse med selskabets vedtægter, bestyrelsens forretningsorden, selskabsloven og andre love, der måtte have betydning for selskabet og i øvrigt på forsvarlig måde.

12.3 Bestyrelsen godkender målsætninger, hovedretningslinjer for selskabets drift, regnskaber, årlige budgetter, takster, investeringsplaner og eventuelle lån og kreditter.

12.4 Bestyrelsen skal endvidere påse:

at bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter selskabets forhold er tilfredsstillende,

at der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller,

at bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om selskabets finansielle forhold,

at direktionen udøver sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer og

at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og bestyrelsen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

12.5 Bestyrelsen skal herudover årligt evaluere virksomhedens strategier og vurdere brancheudviklingen samt sikre, at virksomheden er tilstrækkelig forsikret.

12.6 Bestyrelsen sørger for førelse af en ejerbog i henhold til bestemmelserne i selskabslovens §§ 50 ff. Ejerbogen skal være tilgængelig for offentlige myndigheder.

13. Tavshedspligt

13.1 Alle oplysninger, mundtlige som skriftlige, herunder dokumentmateriale, som et bestyrelsesmedlem modtager, er fortrolige. Medlemmerne har tavshedspligt med hensyn til alt, hvad de erfarer i deres egenskab af medlem af bestyrelsen, med mindre der er tale om forhold, der af be- styrelsen er bestemt eller ifølge Selskabslovens regler er genstand for umiddelbar offentliggørelse.

13.2 Hvert enkelt bestyrelsesmedlem er ansvarlig for, at det materiale, han modtager, ikke kommer udenforstående i hænde.

13.3 Brud på tavshedspligten er tidsmæssigt ubegrænset. Overtrædelse af tavshedspligten kan medføre strafforfølgning og erstatningspligt efter dansk rets almindelige regler.

13.4 Fratræder et bestyrelsesmedlem, skal vedkommende makulere eller tilbagelevere alt fortroligt materiale, som er modtaget i egenskab af bestyrelsesmedlem samt eventuelle kopier heraf. Hvis et bestyrelsesmedlem afgår ved døden, påhviler denne pligt boet efter bestyrelsesmedlemmet.

14. Revision

14.1 Ethvert medlem af bestyrelsen kan begære revisors tilstedeværelse ved et bestyrelsesmøde.

14.2 Revisor har ret til at deltage i bestyrelsesmøder, hvor årsrapporten m.v. er til behandling, og har pligt til at deltage, hvis blot et medlem af bestyrelsen anmoder herom. Revisor skal herunder blandt andet udtale sig om, hvorvidt årsrapporten efter revisionens opfattelse giver et retvisende billede af selskabets aktiver og passiver, dens økonomiske stilling samt driftsresultatet.

14.3 Revisor skal revidere den af selskabet udarbejdede årsrapport og foretage en kritisk gennemgang af selskabets regnskabsmateriale og dets forhold i øvrigt. Han skal påse, at lovgivningens og vedtægternes krav til regnskabets materielle og formelle indhold er iagttaget, herunder at regnskabet er opgjort under omhyggelig hensyntagen til tilstedeværende værdier, rettigheder og forpligtelser.

14.4 Bestyrelsen forventer, at revisor foretager revision flere gange om året som led i forberedelsen af årsrapportens revision.

Afgivelse af oplysninger, m.v. til revisor

14.5 Ledelsen i selskabet skal give enhver revisor eller granskningsmand, der er valgt af generalforsamlingen, og som skal erklære sig om selskabets forhold, de oplysninger, som må anses af betydning for bedømmelsen af selskabet, og hvis selskabet er et moderselskab, dets

koncern i henhold til årsregnskabsloven.

14.6 Ledelsen i selskabet skal give enhver revisor eller granskningsmand, der er valgt af generalforsamlingen, og som skal erklære sig om selskabets forhold, adgang til at foretage de undersøgelser, denne finder nødvendige, og skal sikre, at revisor eller granskningsmand får de oplysninger og den bistand, som den pågældende anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv.

15. Revisionsprotokollens førelse og fremlæggelse

15.1 Revisor fører til brug for bestyrelsen en revisionsprotokol, hvori han skal anføre, hvilke revisionsarbejder der er udført og konklusionerne heraf, og hvilke mangler vedrørende selskabets bogholderi og regnskabsvæsen der måtte være forefundet. Revisionsprotokollen skal være i overensstemmelse med de for revisionen i lovgivningen fastsatte regler og god revisionsskik.

15.2 Revisionsprotokollen skal forelægges på det første bestyrelsesmøde efter foretagen revision og enhver protokoltilførsel underskrives af samt- lige bestyrelsesmedlemmer til bekræftelse af, at de er gjort bekendt med indholdet. Revisor skal sende enhver tilførsel direkte til hvert bestyrelsesmedlem inden mødet.

15.3 Et indtrædende bestyrelsesmedlem skal ved indtrædelsen have udleveret revisors seneste protokollat om revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling.

16. Årsrapportens udarbejdelse

16.1 Direktionen udarbejder og forelægger udkast til årsrapport til bestyrelsens godkendelse.

16.2 Bestyrelsen skal påse, at årsrapporten giver et retvisende billede af selskabets økonomiske stilling og resultat og i øvrigt er opgjort og udfærdiget i overensstemmelse med lovgivningen, vedtægterne samt således som god forretnings- og revisionsskik tilsiger.

16.3 Bestyrelsen skal endvidere påse, at årsrapporten kan revideres og godkendes i tide, ligesom bestyrelsen skal påse, at årsrapporten indsendes til Erhvervsstyrelsen inden for de i loven fastsatte frister.

16.4 Årsrapporten underskrives og dateres af bestyrelsen og direktionen i tilknytning til en ledelsespåtegning. Selv om et bestyrelsesmedlem eller en direktør er helt eller delvis uenig i en årsrapport eller har indvendinger mod, at den skal godkendes med det indhold, der er besluttet, kan medlemmet ikke undlade at underskrive årsrapporten. Den pågældende kan dog tilkendegive sine indvendinger med konkret og fyldestgørende begrundelse i tilknytning til sin underskrift og ledelsespåtegningen.

16.5 Bestyrelsen udarbejder forslag om anvendelse af overskud eller dækning af tab i henhold til årsrapporten og forelægger forslaget for den ordinære generalforsamling.

17. Generalforsamlingen

17.1 Formanden indkalder til generalforsamlingen samt udarbejder generalforsamlingens dagsorden under hensyntagen til de i vedtægterne anførte bestemmelser. Indkaldelse til generalforsamling skal foretages tidligst 4 uger og senest 2 uger før generalforsamlingen. Ordinær generalforsamling skal afholdes hvert år inden udgangen af maj måned. Indkaldelsen offentliggøres på Vand og affalds og Svendborg Kommunes hjemmeside. Samtidig gives der revisor meddelelse om tidspunktet.

18. Ændring og tillæg

18.1 Bestyrelsen skal efter behov og mindst en gang om året vurdere nærværende forretningsorden og om nødvendigt revidere den.

18.2 Ændringer i eller tillæg til forretningsordenen kan ske, såfremt et flertal af bestyrelsens medlemmer stemmer herfor.

****

Således vedtaget af bestyrelsen på bestyrelsesmøde, den 26/9 2018

Bestyrelsen

Søren Kristian Kongegaard Mortensen

Arne Knudsen

Niels Chr. Nielsen

Jesper Kiel

Birger Møller Jensen

Claus Bøgeskov Mogensen

Per Nykjær Jensen

Hans Jordan Kroman

Peer Munk

Tiltrådt af direktionen, den 26/9 2018

Ole Steensberg Øgelund

Tiltrådt, den 11/09-2020

Karl Magnus Bidstrup

Tiltrådt, den _____

Henrik Nielsen

Tiltrådt, den _____

Torben Frost

Tiltrådt, den _____

Åsa Roth

Tiltrådt, den _____

Johan Weltzin Kristensen

vand og affald

Forretningsorden for bestyrelsen i

Svendborg Vand A/S

1. Forretningsordenens hjemmel

1.1 Nærværende forretningsorden er oprettet i henhold til selskabslovens § 130.

1.2 Originaleksemplaret skal stedse findes i bestyrelsesprotokollen.

2. Bestyrelsens konstitution

2.1 Bestyrelsen vælges af generalforsamlingen for 4 år ad gangen. Generalforsamlingen vælger bestyrelsesformand og næstformand.

2.2 I tilfælde af formandens forfald varetages formandens opgaver af næstformanden.

3. Tiltrædelse af forretningsorden

3.1 Samtlige bestyrelsesmedlemmer lover ved deres underskrift på nærværende forretningsorden, at de i deres arbejde i bestyrelsen alene vil være motiveret af hensyn til selskabets tarv.

3.2 Når nye medlemmer indtræder i bestyrelsen, skal de tiltræde forretningsordenen ved at underskrive den originale forretningsorden.

4. Bestyrelsesmødernes antal og indkaldelse

4.1 Bestyrelsen afholder møde, når formanden skønner det nødvendigt, samt når det begæres af et bestyrelsesmedlem, en direktør eller selskabets generalforsamlingsvalgte revisor, jf. selskabslovens § 123, 2. pkt. Der afholdes normalt 4 ordinære bestyrelsesmøder årligt.

4.2 Formanden indkalder til møderne – almindeligvis med mindst 6 dages varsel – ved brev eller pr. e-mail til alle bestyrelsesmedlemmer. Mødeindkaldelsen til hvert enkelt bestyrelsesmedlem skal indeholde en dagsorden samt så vidt muligt eventuelt bilagsmateriale. Ethvert medlem af ledelsen kan forlange, at spørgsmål optages på dagsordenen.

4.3 Møderne afholdes på selskabets adresse, medmindre formanden i indkaldelsen har angivet andet sted i Danmark.

5. Bestyrelsens afgørelser

5.1 Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når over halvdelen af samtlige medlemmer er til stede, for så vidt der ikke efter vedtægterne stilles større krav. Beslutninger må dog ikke træffes, uden at så vidt muligt samtlige medlemmer har haft adgang til at deltage i sagens behandling.

5.2 Beslutninger træffes ved simpel stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed gør formandens stemme udslaget.

5.3 Bestyrelsen kan ikke delegere sin beslutningskompetence. Undtaget herfra er behandling af standardiserede sager, som kan henlægges til behandling og afgørelse i et udvalg under bestyrelsen, hvis der på forhånd af den samlede bestyrelse er fastlagt retningslinjer for sagernes behandling. Disse retningslinjer samt udvalgets behandling af de pågældende sager skal løbende evalueres af den samlede bestyrelse. Bestyrelsens ansvar for sagernes behandling kan ikke delegeres.

5.4 Væsentlige anliggender, der ikke er optaget på dagsordenen, kan behandles, hvis samtlige medlemmer af bestyrelsen er til stede og tiltræder behandlingen.

Telefoniske og skriftlige bestyrelsesmøder:

5.5 I særlige tilfælde kan formanden beslutte, at en bestyrelsesbeslutning kan træffes ved telefonisk eller elektronisk votering, herunder e-mail, dog skal bestyrelsesmøde fysisk afholdes, såfremt direktionen eller et medlem af bestyrelsen ønsker dette.

5.6 Betingelserne for skriftlig behandling af bestyrelsesanliggender er følgende:

- Bestyrelsen skal på forhånd have besluttet, hvilke typer af emner, der egner sig til skriftlig behandling, og dette skal fremgå af protokollen.
- Det skal være sager af standardmæssig karakter eller presserende sager, hvor der ikke skal tages stilling til væsentlige eller usædvanlige forhold, og hvor en fælles drøftelse ikke er påkrævet.
- Der skal være angivet et tidspunkt for sagens afslutning, så sagen ikke trækker unødigt ud.

5.7 I det omfang en bestyrelsesbeslutning træffes, uden at bestyrelsen er samlet, kræves som minimum en egentlig tilkendegivelse fra de enkelte bestyrelsesmedlemmer, der skal protokolleres. En undladelse af at reagere på fremsendt materiale er ikke tilstrækkelig.

6. Bestyrelsesmedlemmers forfald

6.1 Har et medlem af bestyrelsen forfald, underretter han omgående formanden herom.

6.2 Har et medlem forfald, og er der valgt en suppleant, skal der gives suppleanten adgang til at træde i medlemmets sted, så længe forfaldet varer. Medmindre andet er besluttet af bestyrelsen eller fastsat i vedtægterne, kan et medlem i enkeltstående tilfælde give fuldmagt til at et andet medlem kan give møde i stedet for at indkalde en suppleant, hvis dette er betryggende henset til emnet for drøftelserne.

7. Dagsorden

7.1 Bestyrelsesmøderne ledes af formanden.

7.2 På hvert ordinært bestyrelsesmøde skal dagsordenen mindst indeholde følgende punkter:

1. Meddelelser fra formanden.
2. Forelæggelse og stillingtagen til indholdet af Revisionsprotokollen samt underskrift af denne.
3. Beretning fra direktionen om selskabets virksomhed i den forløbne periode.
4. Opfølgning på budgetter, kvalitets- og miljømål.
5. Dato for næste møde.
6. Eventuelt.

8. Protokol

8.1 Formanden er ansvarlig for, at der føres en beslutningsprotokol over bestyrelsens forhandlinger og beslutninger.

8.2 Det bestyrelsesmedlem eller den direktør, der ikke er enig i bestyrelsens beslutninger, har ret til at fa sin mening indført i protokollen.

8.3 Af forhandlingsprotokollen skal til hver en tid fremgå:

- Hvem der har deltaget.
- Hvem der har ledet mødet.
- Dagsorden samt forhandlinger og beslutninger for hvert enkelt punkt i henhold hertil.
- Hvem der har ført protokollen.

8.4 Protokollatet udarbejdes og tilstilles bestyrelsens medlemmer snarest muligt efter mødets afholdelse.

8.5 Forhandlingsprotokollen underskrives af samtlige de medlemmer, der var til stede på det protokollerede møde.

8.6 Bestyrelsesmedlemmer, der ikke deltager i et bestyrelsesmøde, har pligt til efterfølgende at orientere sig om, hvad der er drøftet og besluttet på mødet. Disse bestyrelsesmedlemmer påtegner protokollen med dato og "læst" som tilkendegivelse af, at de er gjort bekendt med indholdet af denne.

8.7 Protokollen skal indrettes således, at risikoen for efterfølgende tilføjelser, rettelser eller udeladelser er mindst mulig. Protokollen føres som et løsbladssystem.

8.8 Hver side i forhandlingsprotokollen skal være fortløbende nummereret.

8.9 Hvis beslutninger træffes ved elektroniske eller skriftlige bestyrelsesmøder, skal det fremgå af protokollen.

8.10 Såfremt bestyrelsen ønsker, at andre, f.eks. en ekstern rådgiver, en konsulent eller en anden person, skal deltage under et eller flere punkter i dagsordenen, skal det protokolleres, under hvilke punkter den pågældende deltog.

9. Inhabilitet

9.1 Et bestyrelsesmedlem eller en direktør må ikke deltage i behandlingen eller afstemningen af spørgsmål om aftaler mellem selskabet og ham selv eller om selskabets søgsmål mod ham selv. Dette gælder også spørgsmål om aftale mellem selskabet og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, såfremt han har væsentlig interesse deri, der kan være stridende mod selskabets.

9.2 Ethvert bestyrelsesmedlem er forpligtet til af egen drift at give oplysning om sin eventuelle inhabilitet forud for sagernes drøftelse. Opstår der tvivl om et bestyrelsesmedlems habilitet, er det pågældende medlem forpligtet til enten ikke at deltage i behandlingen og afstemningen af det pågældende forhold eller besvare alle de oplysninger, som bestyrelsen måtte kræve for at træffe afgørelse i spørgsmål om inhabiliteten.

10. Direktionen

10.1 Direktionen har ret til at være til stede og udtale sig ved bestyrelsens møder, medmindre bestyrelsen i det enkelte tilfælde bestemmer andet.

10.2 Direktionens løn- og ansættelsesvilkår aftales med bestyrelsen.

10.3 Bestyrelsen ansætter og afskediger direktionen.

10.4 Direktionen varetager, efter nærmere aftale med formanden, forholdet til omverdenen.

10.5 Orientering af personalet om selskabets forhold sker udelukkende gennem direktionen.

11. Direktionens opgaver

11.1 Direktionen forestår den daglige ledelse af selskabets virksomhed og skal herved følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Bestyrelsen skal løbende kontrollere, at direktionen følger de udstukne retningslinjer.

11.2 Direktionen har pligt til at holde bestyrelsen underrettet om alle sager af væsentlig betydning for selskabets virksomhed.

11.3 Direktionen skal, hvis der sker ændringer i det til Erhvervsstyrelsen anmeldte, rettidigt foretage de fornødne anmeldelser herom.

11.4 Direktionen skal sørge for, at selskabets bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde. Direktionen skal herudover sikre, at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder. Direktionen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

11.5 Direktionens daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter selskabets forhold er af usædvanlig art eller af stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktionen kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for selskabets virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den trufne disposition.

11.6 De overordnede beslutninger skal træffes af bestyrelsen på bestyrelsesmøderne.

12. Bestyrelsens pligter med hensyn til virksomhedens ledelse

12.1 Bestyrelsen forestår i samarbejde med direktionen ledelsen af selskabet. Bestyrelsen forestår den overordnede ledelse af selskabets anliggender. Bestyrelsen skal sørge for en forsvarlig organisation af selskabets virksomhed.

12.2 Bestyrelsen fører tilsyn med selskabets virksomhed og påser, at denledes i overensstemmelse med selskabets vedtægter, bestyrelsens forretningsorden, selskabsloven og andre love, der måtte have betydning for selskabet og i øvrigt på forsvarlig måde.

12.3 Bestyrelsen godkender målsætninger, hovedretningslinjer for selskabets drift, regnskaber, årlige budgetter, takster, investeringsplaner og eventuelle lån og kreditter.

12.4 Bestyrelsen skal endvidere påse:

at bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter selskabets forhold er tilfredsstillende,

at der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller,

at bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om selskabets finansielle forhold,

at direktionen udøver sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer og

at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og bestyrelsen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

12.5 Bestyrelsen skal herudover årligt evaluere virksomhedens strategier og vurdere brancheudviklingen samt sikre, at virksomheden er tilstrækkelig forsikret.

12.6 Bestyrelsen sørger for førelse af en ejerbog i henhold til bestemmelserne i selskabslovens §§ 50 ff. Ejerbogen skal være tilgængelig for offentlige myndigheder.

13. Tavshedspligt

13.1 Alle oplysninger, mundtlige som skriftlige, herunder dokumentmateriale, som et bestyrelsesmedlem modtager, er fortrolige. Medlemmerne har tavshedspligt med hensyn til alt, hvad de erfarer i deres egenskab af medlem af bestyrelsen, med mindre der er tale om forhold, der af be- styrelsen er bestemt eller ifølge Selskabslovens regler er genstand for umiddelbar offentliggørelse.

13.2 Hvert enkelt bestyrelsesmedlem er ansvarlig for, at det materiale, han modtager, ikke kommer udenforstående i hænde.

13.3 Brud på tavshedspligten er tidsmæssigt ubegrænset. Overtrædelse af tavshedspligten kan medføre strafforfølgning og erstatningspligt efter dansk rets almindelige regler.

13.4 Fratræder et bestyrelsesmedlem, skal vedkommende makulere eller tilbagelevere alt fortroligt materiale, som er modtaget i egenskab af bestyrelsesmedlem samt eventuelle kopier heraf. Hvis et bestyrelsesmedlem afgår ved døden, påhviler denne pligt boet efter bestyrelsesmedlemmet.

14. Revision

14.1 Ethvert medlem af bestyrelsen kan begære revisors tilstedeværelse ved et bestyrelsesmøde.

14.2 Revisor har ret til at deltage i bestyrelsesmøder, hvor årsrapporten m.v. er til behandling, og har pligt til at deltage, hvis blot et medlem af bestyrelsen anmoder herom. Revisor skal herunder blandt andet udtale sig om, hvorvidt årsrapporten efter revisionens opfattelse giver et retvisende billede af selskabets aktiver og passiver, dens økonomiske stilling samt driftsresultatet.

14.3 Revisor skal revidere den af selskabet udarbejdede årsrapport og foretage en kritisk gennemgang af selskabets regnskabsmateriale og dets forhold i øvrigt. Han skal påse, at lovgivningens og vedtægternes krav til regnskabets materielle og formelle indhold er iagttaget, herunder at regnskabet er opgjort under omhyggelig hensyntagen til tilstedeværende værdier, rettigheder og forpligtelser.

14.4 Bestyrelsen forventer, at revisor foretager revision flere gange om året som led i forberedelsen af årsrapportens revision.

Afgivelse af oplysninger, m.v. til revisor

14.5 Ledelsen i selskabet skal give enhver revisor eller granskningsmand, der er valgt af generalforsamlingen, og som skal erklære sig om selskabets forhold, de oplysninger, som må anses af betydning for bedømmelsen af selskabet, og hvis selskabet er et moderselskab, dets

koncern i henhold til årsregnskabsloven.

14.6 Ledelsen i selskabet skal give enhver revisor eller granskningsmand, der er valgt af generalforsamlingen, og som skal erklære sig om selskabets forhold, adgang til at foretage de undersøgelser, denne finder nødvendige, og skal sikre, at revisor eller granskningsmand får de oplysninger og den bistand, som den pågældende anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv.

15. Revisionsprotokollens førelse og fremlæggelse

15.1 Revisor fører til brug for bestyrelsen en revisionsprotokol, hvori han skal anføre, hvilke revisionsarbejder der er udført og konklusionerne heraf, og hvilke mangler vedrørende selskabets bogholderi og regnskabsvæsen der måtte være forefundet. Revisionsprotokollen skal være i overensstemmelse med de for revisionen i lovgivningen fastsatte regler og god revisionsskik.

15.2 Revisionsprotokollen skal forelægges på det første bestyrelsesmøde efter foretagen revision og enhver protokoltilførsel underskrives af samt- lige bestyrelsesmedlemmer til bekræftelse af, at de er gjort bekendt med indholdet. Revisor skal sende enhver tilførsel direkte til hvert bestyrelsesmedlem inden mødet.

15.3 Et indtrædende bestyrelsesmedlem skal ved indtrædelsen have udleveret revisors seneste protokollat om revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling.

16. Årsrapportens udarbejdelse

16.1 Direktionen udarbejder og forelægger udkast til årsrapport til bestyrelsens godkendelse.

16.2 Bestyrelsen skal påse, at årsrapporten giver et retvisende billede af selskabets økonomiske stilling og resultat og i øvrigt er opgjort og udfærdiget i overensstemmelse med lovgivningen, vedtægterne samt således som god forretnings- og revisionsskik tilsiger.

16.3 Bestyrelsen skal endvidere påse, at årsrapporten kan revideres og godkendes i tide, ligesom bestyrelsen skal påse, at årsrapporten indsendes til Erhvervsstyrelsen inden for de i loven fastsatte frister.

16.4 Årsrapporten underskrives og dateres af bestyrelsen og direktionen i tilknytning til en ledelsespåtegning. Selv om et bestyrelsesmedlem eller en direktør er helt eller delvis uenig i en årsrapport eller har indvendinger mod, at den skal godkendes med det indhold, der er besluttet, kan medlemmet ikke undlade at underskrive årsrapporten. Den pågældende kan dog tilkendegive sine indvendinger med konkret og fyldestgørende begrundelse i tilknytning til sin underskrift og ledelsespåtegningen.

16.5 Bestyrelsen udarbejder forslag om anvendelse af overskud eller dækning af tab i henhold til årsrapporten og forelægger forslaget for den ordinære generalforsamling.

17. Generalforsamlingen

17.1 Formanden indkalder til generalforsamlingen samt udarbejder generalforsamlingens dagsorden under hensyntagen til de i vedtægterne anførte bestemmelser. Indkaldelse til generalforsamling skal foretages tidligst 4 uger og senest 2 uger før generalforsamlingen. Ordinær generalforsamling skal afholdes hvert år inden udgangen af maj måned. Indkaldelsen offentliggøres på Vand og affalds og Svendborg Kommunes hjemmeside. Samtidig gives der revisor meddelelse om tidspunktet.

18. Ændring og tillæg

18.1 Bestyrelsen skal efter behov og mindst en gang om året vurdere nærværende forretningsorden og om nødvendigt revidere den.

18.2 Ændringer i eller tillæg til forretningsordenen kan ske, såfremt et flertal af bestyrelsens medlemmer stemmer herfor.

****

Således vedtaget af bestyrelsen på bestyrelsesmøde, den 26/9 2018

Bestyrelsen

Søren Kristian Kongegaard Mortensen

Arne Knudsen

Niels Chr. Nielsen

Jesper Kiel

Birger Møller Jensen

Claus Bøgeskov Mogensen

Per Nykjær Jensen

Hans Jordan Kroman

Peer Munk

Tiltrådt af direktionen, den 26/9 2018

Ole Steensberg Øgelund

Tiltrådt, den 11/09-2020

Karl Magnus Bidstrup

Tiltrådt, den _____

Henrik Nielsen

Tiltrådt, den _____

Torben Frost

Tiltrådt, den _____

Åsa Roth

Tiltrådt, den _____

Johan Weltzin Kristensen

vand og affald

Forretningsorden for bestyrelsen i

Svendborg Spildevand A/S

1. Forretningsordenens hjemmel

1.1 Nærværende forretningsorden er oprettet i henhold til selskabslovens § 130.

1.2 Originaleksemplaret skal stedse findes i bestyrelsesprotokollen.

2. Bestyrelsens konstitution

2.1 Bestyrelsen vælges af generalforsamlingen for 4 år ad gangen. Generalforsamlingen vælger bestyrelsesformand og næstformand.

2.2 I tilfælde af formandens forfald varetages formandens opgaver af næstformanden.

3. Tiltrædelse af forretningsorden

3.1 Samtlige bestyrelsesmedlemmer lover ved deres underskrift på nærværende forretningsorden, at de i deres arbejde i bestyrelsen alene vil være motiveret af hensyn til selskabets tarv.

3.2 Når nye medlemmer indtræder i bestyrelsen, skal de tiltræde forretningsordenen ved at underskrive den originale forretningsorden.

4. Bestyrelsesmødernes antal og indkaldelse

4.1 Bestyrelsen afholder møde, når formanden skønner det nødvendigt, samt når det begæres af et bestyrelsesmedlem, en direktør eller selskabets generalforsamlingsvalgte revisor, jf. selskabslovens § 123, 2. pkt. Der afholdes normalt 4 ordinære bestyrelsesmøder årligt.

4.2 Formanden indkalder til møderne – almindeligvis med mindst 6 dages varsel – ved brev eller pr. e-mail til alle bestyrelsesmedlemmer. Mødeindkaldelsen til hvert enkelt bestyrelsesmedlem skal indeholde en dagsorden samt så vidt muligt eventuelt bilagsmateriale. Ethvert medlem af ledelsen kan forlange, at spørgsmål optages på dagsordenen.

4.3 Møderne afholdes på selskabets adresse, medmindre formanden i indkaldelsen har angivet andet sted i Danmark.

5. Bestyrelsens afgørelser

5.1 Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når over halvdelen af samtlige medlemmer er til stede, for så vidt der ikke efter vedtægterne stilles større krav. Beslutninger må dog ikke træffes, uden at så vidt muligt samtlige medlemmer har haft adgang til at deltage i sagens behandling.

5.2 Beslutninger træffes ved simpel stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed gør formandens stemme udslaget.

5.3 Bestyrelsen kan ikke delegere sin beslutningskompetence. Undtaget herfra er behandling af standardiserede sager, som kan henlægges til behandling og afgørelse i et udvalg under bestyrelsen, hvis der på forhånd af den samlede bestyrelse er fastlagt retningslinjer for sagernes behandling. Disse retningslinjer samt udvalgets behandling af de pågældende sager skal løbende evalueres af den samlede bestyrelse. Bestyrelsens ansvar for sagernes behandling kan ikke delegeres.

5.4 Væsentlige anliggender, der ikke er optaget på dagsordenen, kan behandles, hvis samtlige medlemmer af bestyrelsen er til stede og tiltræder behandlingen.

Telefoniske og skriftlige bestyrelsesmøder:

5.5 I særlige tilfælde kan formanden beslutte, at en bestyrelsesbeslutning kan træffes ved telefonisk eller elektronisk votering, herunder e-mail, dog skal bestyrelsesmøde fysisk afholdes, såfremt direktionen eller et medlem af bestyrelsen ønsker dette.

5.6 Betingelserne for skriftlig behandling af bestyrelsesanliggender er følgende:

- Bestyrelsen skal på forhånd have besluttet, hvilke typer af emner, der egner sig til skriftlig behandling, og dette skal fremgå af protokollen.
- Det skal være sager af standardmæssig karakter eller presserende sager, hvor der ikke skal tages stilling til væsentlige eller usædvanlige forhold, og hvor en fælles drøftelse ikke er påkrævet.
- Der skal være angivet et tidspunkt for sagens afslutning, så sagen ikke trækker unødigt ud.

5.7 I det omfang en bestyrelsesbeslutning træffes, uden at bestyrelsen er samlet, kræves som minimum en egentlig tilkendegivelse fra de enkelte bestyrelsesmedlemmer, der skal protokolleres. En undladelse af at reagere på fremsendt materiale er ikke tilstrækkelig.

6. Bestyrelsesmedlemmers forfald

6.1 Har et medlem af bestyrelsen forfald, underretter han omgående formanden herom.

6.2 Har et medlem forfald, og er der valgt en suppleant, skal der gives suppleanten adgang til at træde i medlemmets sted, så længe forfaldet varer. Medmindre andet er besluttet af bestyrelsen eller fastsat i vedtægterne, kan et medlem i enkeltstående tilfælde give fuldmagt til at et andet medlem kan give møde i stedet for at indkalde en suppleant, hvis dette er betryggende henset til emnet for drøftelserne.

7. Dagsorden

7.1 Bestyrelsesmøderne ledes af formanden.

7.2 På hvert ordinært bestyrelsesmøde skal dagsordenen mindst indeholde følgende punkter:

1. Meddelelser fra formanden.
2. Forelæggelse og stillingtagen til indholdet af Revisionsprotokollen samt underskrift af denne.
3. Beretning fra direktionen om selskabets virksomhed i den forløbne periode.
4. Opfølgning på budgetter, kvalitets- og miljømål.
5. Dato for næste møde.
6. Eventuelt.

8. Protokol

8.1 Formanden er ansvarlig for, at der føres en beslutningsprotokol over bestyrelsens forhandlinger og beslutninger.

8.2 Det bestyrelsesmedlem eller den direktør, der ikke er enig i bestyrelsens beslutninger, har ret til at fa sin mening indført i protokollen.

8.3 Af forhandlingsprotokollen skal til hver en tid fremgå:

- Hvem der har deltaget.
- Hvem der har ledet mødet.
- Dagsorden samt forhandlinger og beslutninger for hvert enkelt punkt i henhold hertil.
- Hvem der har ført protokollen.

8.4 Protokollatet udarbejdes og tilstilles bestyrelsens medlemmer snarest muligt efter mødets afholdelse.

8.5 Forhandlingsprotokollen underskrives af samtlige de medlemmer, der var til stede på det protokollerede møde.

8.6 Bestyrelsesmedlemmer, der ikke deltager i et bestyrelsesmøde, har pligt til efterfølgende at orientere sig om, hvad der er drøftet og besluttet på mødet. Disse bestyrelsesmedlemmer påtegner protokollen med dato og "læst" som tilkendegivelse af, at de er gjort bekendt med indholdet af denne.

8.7 Protokollen skal indrettes således, at risikoen for efterfølgende tilføjelser, rettelser eller udeladelser er mindst mulig. Protokollen føres som et løsbladssystem.

8.8 Hver side i forhandlingsprotokollen skal være fortløbende nummereret.

8.9 Hvis beslutninger træffes ved elektroniske eller skriftlige bestyrelsesmøder, skal det fremgå af protokollen.

8.10 Såfremt bestyrelsen ønsker, at andre, f.eks. en ekstern rådgiver, en konsulent eller en anden person, skal deltage under et eller flere punkter i dagsordenen, skal det protokolleres, under hvilke punkter den pågældende deltog.

9. Inhabilitet

9.1 Et bestyrelsesmedlem eller en direktør må ikke deltage i behandlingen eller afstemningen af spørgsmål om aftaler mellem selskabet og ham selv eller om selskabets søgsmål mod ham selv. Dette gælder også spørgsmål om aftale mellem selskabet og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, såfremt han har væsentlig interesse deri, der kan være stridende mod selskabets.

9.2 Ethvert bestyrelsesmedlem er forpligtet til af egen drift at give oplysning om sin eventuelle inhabilitet forud for sagernes drøftelse. Opstår der tvivl om et bestyrelsesmedlems habilitet, er det pågældende medlem forpligtet til enten ikke at deltage i behandlingen og afstemningen af det pågældende forhold eller besvare alle de oplysninger, som bestyrelsen måtte kræve for at træffe afgørelse i spørgsmål om inhabiliteten.

10. Direktionen

10.1 Direktionen har ret til at være til stede og udtale sig ved bestyrelsens møder, medmindre bestyrelsen i det enkelte tilfælde bestemmer andet.

10.2 Direktionens løn- og ansættelsesvilkår aftales med bestyrelsen.

10.3 Bestyrelsen ansætter og afskediger direktionen.

10.4 Direktionen varetager, efter nærmere aftale med formanden, forholdet til omverdenen.

10.5 Orientering af personalet om selskabets forhold sker udelukkende gennem direktionen.

11. Direktionens opgaver

11.1 Direktionen forestår den daglige ledelse af selskabets virksomhed og skal herved følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Bestyrelsen skal løbende kontrollere, at direktionen følger de udstukne retningslinjer.

11.2 Direktionen har pligt til at holde bestyrelsen underrettet om alle sager af væsentlig betydning for selskabets virksomhed.

11.3 Direktionen skal, hvis der sker ændringer i det til Erhvervsstyrelsen anmeldte, rettidigt foretage de fornødne anmeldelser herom.

11.4 Direktionen skal sørge for, at selskabets bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde. Direktionen skal herudover sikre, at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder. Direktionen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

11.5 Direktionens daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter selskabets forhold er af usædvanlig art eller af stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktionen kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for selskabets virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den trufne disposition.

11.6 De overordnede beslutninger skal træffes af bestyrelsen på bestyrelsesmøderne.

12. Bestyrelsens pligter med hensyn til virksomhedens ledelse

12.1 Bestyrelsen forestår i samarbejde med direktionen ledelsen af selskabet. Bestyrelsen forestår den overordnede ledelse af selskabets anliggender. Bestyrelsen skal sørge for en forsvarlig organisation af selskabets virksomhed.

12.2 Bestyrelsen fører tilsyn med selskabets virksomhed og påser, at den ledes i overensstemmelse med selskabets vedtægter, bestyrelsens forretningsorden, selskabsloven og andre love, der måtte have betydning for selskabet og i øvrigt på forsvarlig måde.

12.3 Bestyrelsen godkender målsætninger, hovedretningslinjer for selskabets drift, regnskaber, årlige budgetter, takster, investeringsplaner og eventuelle lån og kreditter.

12.4 Bestyrelsen skal endvidere påse:

at bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter selskabets forhold er tilfredsstillende,

at der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller,

at bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om selskabets finansielle forhold,

at direktionen udøver sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer og

at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og bestyrelsen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

12.5 Bestyrelsen skal herudover årligt evaluere virksomhedens strategier og vurdere brancheudviklingen samt sikre, at virksomheden er tilstrækkelig forsikret.

12.6 Bestyrelsen sørger for førelse af en ejerbog i henhold til bestemmelserne i selskabslovens §§ 50 ff. Ejerbogen skal være tilgængelig for offentlige myndigheder.

13. Tavshedspligt

13.1 Alle oplysninger, mundtlige som skriftlige, herunder dokumentmateriale, som et bestyrelsesmedlem modtager, er fortrolige. Medlemmerne har tavshedspligt med hensyn til alt, hvad de erfarer i deres egenskab af medlem af bestyrelsen, med mindre der er tale om forhold, der af be- styrelsen er bestemt eller ifølge Selskabslovens regler er genstand for umiddelbar offentliggørelse.

13.2 Hvert enkelt bestyrelsesmedlem er ansvarlig for, at det materiale, han modtager, ikke kommer udenforstående i hænde.

13.3 Brud på tavshedspligten er tidsmæssigt ubegrænset. Overtrædelse af tavshedspligten kan medføre strafforfølgning og erstatningspligt efter dansk rets almindelige regler.

13.4 Fratræder et bestyrelsesmedlem, skal vedkommende makulere eller tilbagelevere alt fortroligt materiale, som er modtaget i egenskab af bestyrelsesmedlem samt eventuelle kopier heraf. Hvis et bestyrelsesmedlem afgår ved døden, påhviler denne pligt boet efter bestyrelsesmedlemmet.

14. Revision

14.1 Ethvert medlem af bestyrelsen kan begære revisors tilstedeværelse ved et bestyrelsesmøde.

14.2 Revisor har ret til at deltage i bestyrelsesmøder, hvor årsrapporten m.v. er til behandling, og har pligt til at deltage, hvis blot et medlem af bestyrelsen anmoder herom. Revisor skal herunder blandt andet udtale sig om, hvorvidt årsrapporten efter revisionens opfattelse giver et retvisende billede af selskabets aktiver og passiver, dens økonomiske stilling samt driftsresultatet.

14.3 Revisor skal revidere den af selskabet udarbejdede årsrapport og foretage en kritisk gennemgang af selskabets regnskabsmateriale og dets forhold i øvrigt. Han skal påse, at lovgivningens og vedtægternes krav til regnskabets materielle og formelle indhold er iagttaget, herunder at regnskabet er opgjort under omhyggelig hensyntagen til tilstedeværende værdier, rettigheder og forpligtelser.

14.4 Bestyrelsen forventer, at revisor foretager revision flere gange om året som led i forberedelsen af årsrapportens revision.

Afgivelse af oplysninger, m.v. til revisor

14.5 Ledelsen i selskabet skal give enhver revisor eller granskningsmand, der er valgt af generalforsamlingen, og som skal erklære sig om selskabets forhold, de oplysninger, som må anses af betydning for bedømmelsen af selskabet, og hvis selskabet er et moderselskab, dets

koncern i henhold til årsregnskabsloven.

14.6 Ledelsen i selskabet skal give enhver revisor eller granskningsmand, der er valgt af generalforsamlingen, og som skal erklære sig om selskabets forhold, adgang til at foretage de undersøgelser, denne finder nødvendige, og skal sikre, at revisor eller granskningsmand får de oplysninger og den bistand, som den pågældende anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv.

15. Revisionsprotokollens førelse og fremlæggelse

15.1 Revisor fører til brug for bestyrelsen en revisionsprotokol, hvori han skal anføre, hvilke revisionsarbejder der er udført og konklusionerne heraf, og hvilke mangler vedrørende selskabets bogholderi og regnskabsvæsen der måtte være forefundet. Revisionsprotokollen skal være i overensstemmelse med de for revisionen i lovgivningen fastsatte regler og god revisionsskik.

15.2 Revisionsprotokollen skal forelægges på det første bestyrelsesmøde efter foretagen revision og enhver protokoltilførsel underskrives af samt- lige bestyrelsesmedlemmer til bekræftelse af, at de er gjort bekendt med indholdet. Revisor skal sende enhver tilførsel direkte til hvert bestyrelsesmedlem inden mødet.

15.3 Et indtrædende bestyrelsesmedlem skal ved indtrædelsen have udleveret revisors seneste protokollat om revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling.

16. Årsrapportens udarbejdelse

16.1 Direktionen udarbejder og forelægger udkast til årsrapport til bestyrelsens godkendelse.

16.2 Bestyrelsen skal påse, at årsrapporten giver et retvisende billede af selskabets økonomiske stilling og resultat og i øvrigt er opgjort og udfærdiget i overensstemmelse med lovgivningen, vedtægterne samt således som god forretnings- og revisionsskik tilsiger.

16.3 Bestyrelsen skal endvidere påse, at årsrapporten kan revideres og godkendes i tide, ligesom bestyrelsen skal påse, at årsrapporten indsendes til Erhvervsstyrelsen inden for de i loven fastsatte frister.

16.4 Årsrapporten underskrives og dateres af bestyrelsen og direktionen i tilknytning til en ledelsespåtegning. Selv om et bestyrelsesmedlem eller en direktør er helt eller delvis uenig i en årsrapport eller har indvendinger mod, at den skal godkendes med det indhold, der er besluttet, kan medlemmet ikke undlade at underskrive årsrapporten. Den pågældende kan dog tilkendegive sine indvendinger med konkret og fyldestgørende begrundelse i tilknytning til sin underskrift og ledelsespåtegningen.

16.5 Bestyrelsen udarbejder forslag om anvendelse af overskud eller dækning af tab i henhold til årsrapporten og forelægger forslaget for den ordinære generalforsamling.

17. Generalforsamlingen

17.1 Formanden indkalder til generalforsamlingen samt udarbejder generalforsamlingens dagsorden under hensyntagen til de i vedtægterne anførte bestemmelser. Indkaldelse til generalforsamling skal foretages tidligst 4 uger og senest 2 uger før generalforsamlingen. Ordinær generalforsamling skal afholdes hvert år inden udgangen af maj måned. Indkaldelsen offentliggøres på Vand og affalds og Svendborg Kommunes hjemmeside. Samtidig gives der revisor meddelelse om tidspunktet.

18. Ændring og tillæg

18.1 Bestyrelsen skal efter behov og mindst en gang om året vurdere nærværende forretningsorden og om nødvendigt revidere den.

18.2 Ændringer i eller tillæg til forretningsordenen kan ske, såfremt et flertal af bestyrelsens medlemmer stemmer herfor.

****

Således vedtaget af bestyrelsen på bestyrelsesmøde, den 26/9 2018

Bestyrelsen

Søren Kristian Kongegaard Mortensen

Arne Knudsen

Niels Chr. Nielsen

Jesper Kiel

Birger Møller Jensen

Claus Bøgeskov Mogensen

Per Nykjær Jensen

Hans Jordan Kroman

Peer Munk

Tiltrådt af direktionen, den 26/9 2018

Ole Steensberg Øgelund

Tiltrådt, den 11-09-2020

Karl Magnus Bidstrup

Tiltrådt, den _____

Henrik Nielsen

Tiltrådt, den _____

Torben Frost

Tiltrådt, den _____

Åsa Roth

Tiltrådt, den _____

Johan Weltzin Kristensen

vand og affald

Forretningsorden for bestyrelsen i

Svendborg Affald A/S

1. Forretningsordenens hjemmel

1.1 Nærværende forretningsorden er oprettet i henhold til selskabslovens § 130.

1.2 Originaleksemplaret skal stedse findes i bestyrelsesprotokollen.

2. Bestyrelsens konstitution

2.1 Bestyrelsen vælges af generalforsamlingen for 4 år ad gangen. Generalforsamlingen vælger bestyrelsesformand og næstformand.

2.2 I tilfælde af formandens forfald varetages formandens opgaver af næstformanden.

3. Tiltrædelse af forretningsorden

3.1 Samtlige bestyrelsesmedlemmer lover ved deres underskrift på nærværende forretningsorden, at de i deres arbejde i bestyrelsen alene vil være motiveret af hensyn til selskabets tarv.

3.2 Når nye medlemmer indtræder i bestyrelsen, skal de tiltræde forretningsordenen ved at underskrive den originale forretningsorden.

4. Bestyrelsesmødernes antal og indkaldelse

4.1 Bestyrelsen afholder møde, når formanden skønner det nødvendigt, samt når det begæres af et bestyrelsesmedlem, en direktør eller selskabets generalforsamlingsvalgte revisor, jf. selskabslovens § 123, 2. pkt. Der afholdes normalt 4 ordinære bestyrelsesmøder årligt.

4.2 Formanden indkalder til møderne – almindeligvis med mindst 6 dages varsel – ved brev eller pr. e-mail til alle bestyrelsesmedlemmer. Mødeindkaldelsen til hvert enkelt bestyrelsesmedlem skal indeholde en dagsorden samt så vidt muligt eventuelt bilagsmateriale. Ethvert medlem af ledelsen kan forlange, at spørgsmål optages på dagsordenen.

4.3 Møderne afholdes på selskabets adresse, medmindre formanden i indkaldelsen har angivet andet sted i Danmark.

5. Bestyrelsens afgørelser

5.1 Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når over halvdelen af samtlige medlemmer er til stede, for så vidt der ikke efter vedtægterne stilles større krav. Beslutninger må dog ikke træffes, uden at så vidt muligt samtlige medlemmer har haft adgang til at deltage i sagens behandling.

5.2 Beslutninger træffes ved simpel stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed gør formandens stemme udslaget.

5.3 Bestyrelsen kan ikke delegere sin beslutningskompetence. Undtaget herfra er behandling af standardiserede sager, som kan henlægges til behandling og afgørelse i et udvalg under bestyrelsen, hvis der på forhånd af den samlede bestyrelse er fastlagt retningslinjer for sagernes behandling. Disse retningslinjer samt udvalgets behandling af de pågældende sager skal løbende evalueres af den samlede bestyrelse. Bestyrelsens ansvar for sagernes behandling kan ikke delegeres.

5.4 Væsentlige anliggender, der ikke er optaget på dagsordenen, kan behandles, hvis samtlige medlemmer af bestyrelsen er til stede og tiltræder behandlingen.

Telefoniske og skriftlige bestyrelsesmøder:

5.5 I særlige tilfælde kan formanden beslutte, at en bestyrelsesbeslutning kan træffes ved telefonisk eller elektronisk votering, herunder e-mail, dog skal bestyrelsesmøde fysisk afholdes, såfremt direktionen eller et medlem af bestyrelsen ønsker dette.

5.6 Betingelserne for skriftlig behandling af bestyrelsesanliggender er følgende:

- Bestyrelsen skal på forhånd have besluttet, hvilke typer af emner, der egner sig til skriftlig behandling, og dette skal fremgå af protokollen.
- Det skal være sager af standardmæssig karakter eller presserende sager, hvor der ikke skal tages stilling til væsentlige eller usædvanlige forhold, og hvor en fælles drøftelse ikke er påkrævet.
- Der skal være angivet et tidspunkt for sagens afslutning, så sagen ikke trækker unødigt ud.

5.7 I det omfang en bestyrelsesbeslutning træffes, uden at bestyrelsen er samlet, kræves som minimum en egentlig tilkendegivelse fra de enkelte bestyrelsesmedlemmer, der skal protokolleres. En undladelse af at reagere på fremsendt materiale er ikke tilstrækkelig.

6. Bestyrelsesmedlemmers forfald

6.1 Har et medlem af bestyrelsen forfald, underretter han omgående formanden herom.

6.2 Har et medlem forfald, og er der valgt en suppleant, skal der gives suppleanten adgang til at træde i medlemmets sted, så længe forfaldet varer. Medmindre andet er besluttet af bestyrelsen eller fastsat i vedtægterne, kan et medlem i enkeltstående tilfælde give fuldmagt til at et andet medlem kan give møde i stedet for at indkalde en suppleant, hvis dette er betryggende henset til emnet for drøftelserne.

7. Dagsorden

7.1 Bestyrelsesmøderne ledes af formanden.

7.2 På hvert ordinært bestyrelsesmøde skal dagsordenen mindst indeholde følgende punkter:

1. Meddelelser fra formanden.
2. Forelæggelse og stillingtagen til indholdet af Revisionsprotokollen samt underskrift af denne.
3. Beretning fra direktionen om selskabets virksomhed i den forløbne periode.
4. Opfølgning på budgetter, kvalitets- og miljømål.
5. Dato for næste møde.
6. Eventuelt.

8. Protokol

8.1 Formanden er ansvarlig for, at der føres en beslutningsprotokol over bestyrelsens forhandlinger og beslutninger.

8.2 Det bestyrelsesmedlem eller den direktør, der ikke er enig i bestyrelsens beslutninger, har ret til at fa sin mening indført i protokollen.

8.3 Af forhandlingsprotokollen skal til hver en tid fremgå:

- Hvem der har deltaget.
- Hvem der har ledet mødet.
- Dagsorden samt forhandlinger og beslutninger for hvert enkelt punkt i henhold hertil.
- Hvem der har ført protokollen.

8.4 Protokollatet udarbejdes og tilstilles bestyrelsens medlemmer snarest muligt efter mødets afholdelse.

8.5 Forhandlingsprotokollen underskrives af samtlige de medlemmer, der var til stede på det protokollerede møde.

8.6 Bestyrelsesmedlemmer, der ikke deltager i et bestyrelsesmøde, har pligt til efterfølgende at orientere sig om, hvad der er drøftet og besluttet på mødet. Disse bestyrelsesmedlemmer påtegner protokollen med dato og "læst" som tilkendegivelse af, at de er gjort bekendt med indholdet af denne.

8.7 Protokollen skal indrettes således, at risikoen for efterfølgende tilføjelser, rettelser eller udeladelser er mindst mulig. Protokollen føres som et løsbladssystem.

8.8 Hver side i forhandlingsprotokollen skal være fortløbende nummereret.

8.9 Hvis beslutninger træffes ved elektroniske eller skriftlige bestyrelsesmøder, skal det fremgå af protokollen.

8.10 Såfremt bestyrelsen ønsker, at andre, f.eks. en ekstern rådgiver, en konsulent eller en anden person, skal deltage under et eller flere punkter i dagsordenen, skal det protokolleres, under hvilke punkter den pågældende deltog.

9. Inhabilitet

9.1 Et bestyrelsesmedlem eller en direktør må ikke deltage i behandlingen eller afstemningen af spørgsmål om aftaler mellem selskabet og ham selv eller om selskabets søgsmål mod ham selv. Dette gælder også spørgsmål om aftale mellem selskabet og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, såfremt han har væsentlig interesse deri, der kan være stridende mod selskabets.

9.2 Ethvert bestyrelsesmedlem er forpligtet til af egen drift at give oplysning om sin eventuelle inhabilitet forud for sagernes drøftelse. Opstår der tvivl om et bestyrelsesmedlems habilitet, er det pågældende medlem forpligtet til enten ikke at deltage i behandlingen og afstemningen af det pågældende forhold eller besvare alle de oplysninger, som bestyrelsen måtte kræve for at træffe afgørelse i spørgsmål om inhabiliteten.

10. Direktionen

10.1 Direktionen har ret til at være til stede og udtale sig ved bestyrelsens møder, medmindre bestyrelsen i det enkelte tilfælde bestemmer andet.

10.2 Direktionens løn- og ansættelsesvilkår aftales med bestyrelsen.

10.3 Bestyrelsen ansætter og afskediger direktionen.

10.4 Direktionen varetager, efter nærmere aftale med formanden, forholdet til omverdenen.

10.5 Orientering af personalet om selskabets forhold sker udelukkende gennem direktionen.

11. Direktionens opgaver

11.1 Direktionen forestår den daglige ledelse af selskabets virksomhed og skal herved følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Bestyrelsen skal løbende kontrollere, at direktionen følger de udstukne retningslinjer.

11.2 Direktionen har pligt til at holde bestyrelsen underrettet om alle sager af væsentlig betydning for selskabets virksomhed.

11.3 Direktionen skal, hvis der sker ændringer i det til Erhvervsstyrelsen anmeldte, rettidigt foretage de fornødne anmeldelser herom.

11.4 Direktionen skal sørge for, at selskabets bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde. Direktionen skal herudover sikre, at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder. Direktionen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

11.5 Direktionens daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter selskabets forhold er af usædvanlig art eller af stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktionen kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for selskabets virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den trufne disposition.

11.6 De overordnede beslutninger skal træffes af bestyrelsen på bestyrelsesmøderne.

12. Bestyrelsens pligter med hensyn til virksomhedens ledelse

12.1 Bestyrelsen forestår i samarbejde med direktionen ledelsen af selskabet. Bestyrelsen forestår den overordnede ledelse af selskabets anliggender. Bestyrelsen skal sørge for en forsvarlig organisation af selskabets virksomhed.

12.2 Bestyrelsen fører tilsyn med selskabets virksomhed og påser, at den ledes i overensstemmelse med selskabets vedtægter, bestyrelsens forretningsorden, selskabsloven og andre love, der måtte have betydning for selskabet og i øvrigt på forsvarlig måde.

12.3 Bestyrelsen godkender målsætninger, hovedretningslinjer for selskabets drift, regnskaber, årlige budgetter, takster, investeringsplaner og eventuelle lån og kreditter.

12.4 Bestyrelsen skal endvidere påse:

at bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter selskabets forhold er tilfredsstillende,

at der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller,

at bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om selskabets finansielle forhold,

at direktionen udøver sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer og

at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og bestyrelsen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

12.5 Bestyrelsen skal herudover årligt evaluere virksomhedens strategier og vurdere brancheudviklingen samt sikre, at virksomheden er tilstrækkelig forsikret.

12.6 Bestyrelsen sørger for førelse af en ejerbog i henhold til bestemmelserne i selskabslovens §§ 50 ff. Ejerbogen skal være tilgængelig for offentlige myndigheder.

13. Tavshedspligt

13.1 Alle oplysninger, mundtlige som skriftlige, herunder dokumentmateriale, som et bestyrelsesmedlem modtager, er fortrolige. Medlemmerne har tavshedspligt med hensyn til alt, hvad de erfarer i deres egenskab af medlem af bestyrelsen, med mindre der er tale om forhold, der af be- styrelsen er bestemt eller ifølge Selskabslovens regler er genstand for umiddelbar offentliggørelse.

13.2 Hvert enkelt bestyrelsesmedlem er ansvarlig for, at det materiale, han modtager, ikke kommer udenforstående i hænde.

13.3 Brud på tavshedspligten er tidsmæssigt ubegrænset. Overtrædelse af tavshedspligten kan medføre strafforfølgning og erstatningspligt efter dansk rets almindelige regler.

13.4 Fratræder et bestyrelsesmedlem, skal vedkommende makulere eller tilbagelevere alt fortroligt materiale, som er modtaget i egenskab af bestyrelsesmedlem samt eventuelle kopier heraf. Hvis et bestyrelsesmedlem afgår ved døden, påhviler denne pligt boet efter bestyrelsesmedlemmet.

14. Revision

14.1 Ethvert medlem af bestyrelsen kan begære revisors tilstedeværelse ved et bestyrelsesmøde.

14.2 Revisor har ret til at deltage i bestyrelsesmøder, hvor årsrapporten m.v. er til behandling, og har pligt til at deltage, hvis blot et medlem af bestyrelsen anmoder herom. Revisor skal herunder blandt andet udtale sig om, hvorvidt årsrapporten efter revisionens opfattelse giver et retvisende billede af selskabets aktiver og passiver, dens økonomiske stilling samt driftsresultatet.

14.3 Revisor skal revidere den af selskabet udarbejdede årsrapport og foretage en kritisk gennemgang af selskabets regnskabsmateriale og dets forhold i øvrigt. Han skal påse, at lovgivningens og vedtægternes krav til regnskabets materielle og formelle indhold er iagttaget, herunder at regnskabet er opgjort under omhyggelig hensyntagen til tilstedeværende værdier, rettigheder og forpligtelser.

14.4 Bestyrelsen forventer, at revisor foretager revision flere gange om året som led i forberedelsen af årsrapportens revision.

Afgivelse af oplysninger, m.v. til revisor

14.5 Ledelsen i selskabet skal give enhver revisor eller granskningsmand, der er valgt af generalforsamlingen, og som skal erklære sig om selskabets forhold, de oplysninger, som må anses af betydning for bedømmelsen af selskabet, og hvis selskabet er et moderselskab, dets

koncern i henhold til årsregnskabsloven.

14.6 Ledelsen i selskabet skal give enhver revisor eller granskningsmand, der er valgt af generalforsamlingen, og som skal erklære sig om selskabets forhold, adgang til at foretage de undersøgelser, denne finder nødvendige, og skal sikre, at revisor eller granskningsmand får de oplysninger og den bistand, som den pågældende anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv.

15. Revisionsprotokollens førelse og fremlæggelse

15.1 Revisor fører til brug for bestyrelsen en revisionsprotokol, hvori han skal anføre, hvilke revisionsarbejder der er udført og konklusionerne heraf, og hvilke mangler vedrørende selskabets bogholderi og regnskabsvæsen der måtte være forefundet. Revisionsprotokollen skal være i overensstemmelse med de for revisionen i lovgivningen fastsatte regler og god revisionsskik.

15.2 Revisionsprotokollen skal forelægges på det første bestyrelsesmøde efter foretagen revision og enhver protokoltilførsel underskrives af samt- lige bestyrelsesmedlemmer til bekræftelse af, at de er gjort bekendt med indholdet. Revisor skal sende enhver tilførsel direkte til hvert bestyrelsesmedlem inden mødet.

15.3 Et indtrædende bestyrelsesmedlem skal ved indtrædelsen have udleveret revisors seneste protokollat om revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling.

16. Årsrapportens udarbejdelse

16.1 Direktionen udarbejder og forelægger udkast til årsrapport til bestyrelsens godkendelse.

16.2 Bestyrelsen skal påse, at årsrapporten giver et retvisende billede af selskabets økonomiske stilling og resultat og i øvrigt er opgjort og udfærdiget i overensstemmelse med lovgivningen, vedtægterne samt således som god forretnings- og revisionsskik tilsiger.

16.3 Bestyrelsen skal endvidere påse, at årsrapporten kan revideres og godkendes i tide, ligesom bestyrelsen skal påse, at årsrapporten indsendes til Erhvervsstyrelsen inden for de i loven fastsatte frister.

16.4 Årsrapporten underskrives og dateres af bestyrelsen og direktionen i tilknytning til en ledelsespåtegning. Selv om et bestyrelsesmedlem eller en direktør er helt eller delvis uenig i en årsrapport eller har indvendinger mod, at den skal godkendes med det indhold, der er besluttet, kan medlemmet ikke undlade at underskrive årsrapporten. Den pågældende kan dog tilkendegive sine indvendinger med konkret og fyldestgørende begrundelse i tilknytning til sin underskrift og ledelsespåtegningen.

16.5 Bestyrelsen udarbejder forslag om anvendelse af overskud eller dækning af tab i henhold til årsrapporten og forelægger forslaget for den ordinære generalforsamling.

17. Generalforsamlingen

17.1 Formanden indkalder til generalforsamlingen samt udarbejder generalforsamlingens dagsorden under hensyntagen til de i vedtægterne anførte bestemmelser. Indkaldelse til generalforsamling skal foretages tidligst 4 uger og senest 2 uger før generalforsamlingen. Ordinær generalforsamling skal afholdes hvert år inden udgangen af maj måned. Indkaldelsen offentliggøres på Vand og affalds og Svendborg Kommunes hjemmeside. Samtidig gives der revisor meddelelse om tidspunktet.

18. Ændring og tillæg

18.1 Bestyrelsen skal efter behov og mindst en gang om året vurdere nærværende forretningsorden og om nødvendigt revidere den.

18.2 Ændringer i eller tillæg til forretningsordenen kan ske, såfremt et flertal af bestyrelsens medlemmer stemmer herfor.

****

Således vedtaget af bestyrelsen på bestyrelsesmøde, den 26/9 2018

Bestyrelsen

Søren Kristian Kongegaard Mortensen

Arne Knudsen

Niels Chr. Nielsen.

Jesper Kiel

Birger Møller Jensen

Claus Bøgeskov Mogensen

Per Nykjær Jensen

Hans Jordan Kroman

Peer Munk

Tiltrådt af direktionen, den 26/9 2018

Ole Steensberg Øgelund

Tiltrådt, den 11/09-2020

Karl Magnus Bidstrup

Tiltrådt, den _____

Henrik Nielsen

Tiltrådt, den _____

Torben Frost

Tiltrådt, den _____

Åsa Roth

Tiltrådt, den _____

Johan Weltzin Kristensen

vand og affald

Forretningsorden for bestyrelsen i

Svendborg VE A/S

1. Forretningsordenens hjemmel

1.1 Nærværende forretningsorden er oprettet i henhold til selskabslovens § 130.

1.2 Originaleksemplaret skal stedse findes i bestyrelsesprotokollen.

2. Bestyrelsens konstitution

2.1 Bestyrelsen vælges af generalforsamlingen for 4 år ad gangen. Generalforsamlingen vælger bestyrelsesformand ognæstformand.

2.2 I tilfælde af formandens forfald varetages formandens opgaver af næstformanden.

3. Tiltrædelse af forretningsorden

3.1 Samtlige bestyrelsesmedlemmer lover ved deres underskrift på nærværende forretningsorden, at de i deres arbejde i bestyrelsen alene vil være motiveret af hensyn til selskabets tarv.

3.2 Når nye medlemmer indtræder i bestyrelsen, skal de tiltræde forretningsordenen ved at underskrive den originale forretningsorden.

4. Bestyrelsesmødernes antal og indkaldelse

4.1 Bestyrelsen afholder møde, når formanden skønner det nødvendigt, samt når det begæres af et bestyrelsesmedlem, en direktør eller selskabets generalforsamlingsvalgte revisor, jf. selskabslovens § 123, 2. pkt. Der afholdes normalt 4 ordinære bestyrelsesmøder årligt.

4.2 Formanden indkalder til møderne - almindeligvis med mindst 6 dages varsel -ved brev eller pr. e-mail til alle bestyrelsesmedlemmer. Mødeindkaldelsen til hvert enkelt bestyrelsesmedlem skal indeholde en dagsorden samt så vidt muligt eventuelt bilagsmateriale. Ethvert medlem af ledelsen kan forlange, at spørgsmål optages på dagsordenen.

4.3 Møderne afholdes på selskabets adresse, medmindre formanden i indkaldelsen har angivet andet sted i Danmark.

5. Bestyrelsens afgørelser

5.1 Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når over halvdelen af samtlige medlemmer er til stede, for så vidt der ikke efter vedtægterne stilles større krav. Beslutninger må dog ikke træffes, uden at så vidt muligt samtlige medlemmer har haft adgang til at deltage i sagens behandling.

5.2 Beslutninger træffes ved simpel stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed gør formandens stemme udslaget.

5.3 Bestyrelsen kan ikke delegere sin beslutningskompetence. Undtaget herfra er behandling af standardiserede sager, som kan henlægges til behandling og afgørelse i et udvalg under bestyrelsen, hvis der på forhånd af den samlede bestyrelse er fastlagt retningslinjer for sagernes behandling. Disse retningslinjer samt udvalgets behandling af de pågældende sager skal løbende evalueres af den samlede bestyrelse. Bestyrelsens ansvar for sagernes behandling kan ikke delegeres.

5.4 Væsentlige anliggender, der ikke er optaget på dagsordenen, kan behandles, hvis samtlige medlemmer af bestyrelsen er til stede og tiltræder behandlingen.

Telefoniske og skriftlige bestyrelsesmøder:

5.5 I særlige tilfælde kan formanden beslutte, at en bestyrelsesbeslutning kan træffes ved telefonisk eller elektronisk votering, herunder e-mail, dog skal bestyrelsesmøde fysisk afholdes, såfremt direktionen eller et medlem af bestyrelsen ønsker dette.

5.6 Betingelserne for skriftlig behandling af bestyrelsesanliggender er følgende:

- Bestyrelsen skal på forhånd have besluttet, hvilke typer af emner, der egner sig til skriftlig behandling, og dette skal fremgå af protokollen.
- Det skal være sager af standardmæssig karakter eller presserende sager, hvor der ikke skal tages stilling til væsentlige eller usædvanlige forhold, og hvor en fælles drøftelse ikke er påkrævet.
- Der skal være angivet et tidspunkt for sagens afslutning, så sagen ikke trækker unødigt ud.

5.7 I det omfang en bestyrelsesbeslutning træffes, uden at bestyrelsen er samlet, kræves som minimum en egentlig tilkendegivelse fra de enkelte bestyrelsesmedlemmer, der skal protokolleres. En undladelse af at reagere på fremsendt materiale er ikke tilstrækkelig.

6. Bestyrelsesmedlemmers forfald

6.1 Har et medlem af bestyrelsen forfald, underretter han omgående formanden herom.

6.2 Har et medlem forfald, og er der valgt en suppleant, skal der gives suppleanten adgang til at træde i medlemmets sted, så længe forfaldet varer. Medmindre andet er besluttet af bestyrelsen eller fastsat i vedtægterne, kan et medlem i enkeltstående tilfælde give fuldmagt til at et andet medlem kan give møde i stedet for at indkalde en suppleant, hvis dette er betryggende henset til emnet for drøftelserne.

7. Dagsorden

7.1 Bestyrelsesmøderne ledes af formanden.

7.2 På hvert ordinært bestyrelsesmøde skal dagsordenen mindst indeholde følgende punkter:

1. Meddelelser fra formanden.
2. Forelæggelse og stillingtagen til indholdet af revisionsprotokollen samt underskrift af denne.
3. Beretning fra direktionen om selskabets virksomhed i den forløbne periode.
4. Opfølgning på budgetter, kvalitets- og miljømål.
5. Dato for næste møde.
6. Eventuelt.

8. Protokol

8.1 Formanden er ansvarlig for, at der føres en beslutningsprotokol over bestyrelsens forhandlinger og beslutninger.

8.2 Det bestyrelsesmedlem eller den direktør, der ikke er enig i bestyrelsens beslutninger, har ret til at fa sin mening indført i protokollen.

8.3 Af forhandlingsprotokollen skal til hver en tid fremgå:

- Hvem der har deltaget.
- Hvem der har ledet mødet.
- Dagsorden samt forhandlinger og beslutninger for hvert enkelt punkt i henhold hertil.
- Hvem der har ført protokollen.

8.4 Protokollatet udarbejdes og tilstilles bestyrelsens medlemmer snarest muligt efter mødets afholdelse.

8.5 Forhandlingsprotokollen underskrives af samtlige de medlemmer, der var til stede på det protokollerede møde.

8.6 Bestyrelsesmedlemmer, der ikke deltager i et bestyrelsesmøde, har pligt til efterfølgende at orientere sig om, hvad der er drøftet og besluttet på mødet. Disse bestyrelsesmedlemmer påtegner protokollen med dato og "læst" som tilkendegivelse af, at de er gjort bekendt med indholdet af denne.

8.7 Protokollen skal indrettes således, at risikoen for efterfølgende tilføjelser, rettelser eller udeladelser er mindst mulig. Protokollen føres som et løsbladssystem.

8.8 Hver side i forhandlingsprotokollen skal være fortløbende nummereret.

8.9 Hvis beslutninger træffes ved elektroniske eller skriftlige bestyrelsesmøder, skal det fremgå af protokollen.

8.10 Såfremt bestyrelsen ønsker, at andre, f.eks. en ekstern rådgiver, en konsulent eller en anden person, skal deltage under et eller flere punkter i dagsordenen, skal det protokolleres, under hvilke punkter den pågældende deltog.

9. Inhabilitet

9.1 Et bestyrelsesmedlem eller en direktør må ikke deltage i behandlingen eller afstemningen af spørgsmål om aftaler mellem selskabet og ham selv eller om selskabets søgsmål mod ham selv. Dette gælder også spørgsmål om aftale mellem selskabet og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, såfremt han har væsentlig interesse deri, der kan være stridende mod selskabets.

9.2 Ethvert bestyrelsesmedlem er forpligtet til af egen drift at give oplysning om sin eventuelle inhabilitet forud for sagernes drøftelse. Opstår der tvivl om et bestyrelsesmedlems habilitet, er det pågældende medlem forpligtet til enten ikke at deltage i behandlingen og afstemningen af det pågældende forhold eller besvare alle de oplysninger, som bestyrelsen måtte kræve for at træffe afgørelse i spørgsmål om inhabiliteten.

10. Direktionen

10.1 Direktionen har ret til at være til stede og udtale sig ved bestyrelsens møder, medmindre bestyrelsen i det enkelte tilfælde bestemmer andet.

10.2 Direktionens løn- og ansættelsesvilkår aftales med bestyrelsen.

10.3 Bestyrelsen ansætter og afskediger direktionen.

10.4 Direktionen varetager, efter nærmere aftale med formanden, forholdet til omverdenen.

10.5 Orientering af personalet om selskabets forhold sker udelukkende gennem direktionen.

11. Direktionens opgaver

11.1 Direktionen forestår den daglige ledelse af selskabets virksomhed og skal herved følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Bestyrelsen skal løbende kontrollere, at direktionen følger de udstukne retningslinjer.

11.2 Direktionen har pligt til at holde bestyrelsen underrettet om alle sager af væsentlig betydning for selskabets virksomhed.

11.3 Direktionen skal, hvis der sker ændringer i det til Erhvervsstyrelsen anmeldte, rettidigt foretage de fornødne anmeldelser herom.

11.4 Direktionen skal sørge for, at selskabets bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde. Direktionen skal herudover sikre, at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder. Direktionen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

11.5 Direktionens daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter selskabets forhold er af usædvanlig art eller af stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktionen kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for selskabets virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den trufne disposition.

11.6 De overordnede beslutninger skal træffes af bestyrelsen på bestyrelses- møderne.

12. Bestyrelsens pligter med hensyn til virksomhedens ledelse

12.1 Bestyrelsen forestår i samarbejde med direktionen ledelsen af selskabet. Bestyrelsen forestår den overordnede ledelse af selskabets anliggender. Bestyrelsen skal sørge for en forsvarlig organisation af selskabets virksomhed.

12.2 Bestyrelsen fører tilsyn med selskabets virksomhed og påser, at den ledes i overensstemmelse med selskabets vedtægter, bestyrelsens forretningsorden, selskabsloven og andre love, der måtte have betydning for selskabet og i øvrigt på forsvarlig måde.

12.3 Bestyrelsen godkender målsætninger, hovedretningslinjer for selskabets drift, regnskaber, årlige budgetter, takster, investeringsplaner og eventuelle lån og kreditter.

12.4 Bestyrelsen skal endvidere påse:

fil bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter selskabets forhold er tilfredsstillende,

fil der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller,

fil bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om selskabets finansielle forhold,

at direktionen udøver sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer og

fil selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og bestyrelsen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

12.5 Bestyrelsen skal herudover årligt evaluere virksomhedens strategier og vurdere brancheudviklingen samt sikre, at virksomheden er tilstrækkelig forsikret.

12.6 Bestyrelsen sørger for førelse af en ejerbog i henhold til bestemmelserne i selskabslovens§§ 50 ff. Ejerbogen skal være tilgængelig for offentlige myndigheder.

13. Tavshedspligt

13.1 Alle oplysninger, mundtlige som skriftlige, herunder dokumentmateriale,som et bestyrelsesmedlem modtager, er fortrolige. Medlemmerne har tavshedspligt med hensyn til alt, hvad de erfarer i deres egenskab af medlem af bestyrelsen, med mindre der er tale om forhold, der af be- styrelsen er bestemt eller ifølge Selskabslovens regler er genstand for umiddelbar offentliggørelse.

13.2 Hvert enkelt bestyrelsesmedlem er ansvarlig for, at det materiale, han modtager, ikke kommer udenforstående i hænde.

13.3 Brud på tavshedspligten er tidsmæssigt ubegrænset. Overtrædelse af tavshedspligten kan medføre strafforfølgning og erstatningspligt efter dansk rets almindelige regler.

13.4 Fratræder et bestyrelsesmedlem, skal vedkommende makulere eller til bagelevere alt fortroligt materiale, som er modtaget i egenskab af be styrelsesmedlem samt eventuelle kopier heraf. Hvis et bestyrelsesmedlem afgår ved døden, påhviler denne pligt boet efter bestyrelsesmedlemmet.

14. Revision

14.1 Ethvert medlem af bestyrelsen kan begære revisors tilstedeværelse ved et bestyrelsesmøde.

14.2 Revisor har ret til at deltage i bestyrelsesmøder, hvor årsrapporten m.v. er til behandling, og har pligt til at deltage, hvis blot et medlem af be-styrelsen anmoder herom. Revisor skal herunder blandt andet udtale sig om, hvorvidt årsrapporten efter revisionens opfattelse giver et retvisende billede af selskabets aktiver og passiver, dens økonomiske stilling samt driftsresultatet.

14.3 Revisor skal revidere den af selskabet udarbejdede årsrapport og foretage en kritisk gennemgang af selskabets regnskabsmateriale og dets forhold i øvrigt. Han skal påse, at lovgivningens og vedtægternes krav til regnskabets materielle og formelle indhold er iagttaget, herunder at regnskabet er opgjort under omhyggelig hensyntagen til tilstedeværende værdier, rettigheder og forpligtelser.

14.4 Bestyrelsen forventer, at revisor foretager revision flere gange om året som led i forberedelsen af årsrapportens revision.

Afgivelse af oplysninger, m.v. til revisor

14.5 Ledelsen i selskabet skal give enhver revisor eller granskningsmand, der er valgt af generalforsamlingen, og som skal erklære sig om selskabets forhold, de oplysninger, som må anses af betydning for bedømmelsen af selskabet, og hvis selskabet er et moderselskab,dets

koncern i henhold til årsregnskabsloven.

14.6 Ledelsen i selskabet skal give enhver revisor eller granskningsmand, der er valgt af generalforsamlingen, og som skal erklære sig om selskabets forhold, adgang til at foretage de undersøgelser, denne findernødvendige, og skal sikre, at revisor eller granskningsmand får de oplysninger og den bistand, som den pågældende anser for nødvendig for udførelsen af sithverv.

15. Revisionsprotokollens førelse og fremlæggelse

15.1 Revisor fører til brug for bestyrelsen en revisionsprotokol, hvori han skal anføre, hvilke revisionsarbejder der er udført og konklusionerne heraf, og hvilke mangler vedrørende selskabets bogholderi og regnskabsvæsen der måtte være forefundet. Revisionsprotokollen skal være i overensstemmelse med de for revisionen i lovgivningen fastsatte regler og god revisionsskik.

15.2 Revisionsprotokollen skal forelægges på det første bestyrelsesmøde efter foretagen revision og enhver protokoltilførsel underskrives af samt- lige bestyrelsesmedlemmer til bekræftelse af, at de er gjort bekendt med indholdet. Revisor skal sende enhver tilførsel direkte til hvert bestyrelsesmedlem inden mødet.

15.3 Et indtrædende bestyrelsesmedlem skal ved indtrædelsen have udleveret revisors seneste protokollat om revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling.

16. Årsrapportens udarbejdelse

16.1 Direktionen udarbejder og forelægger udkast til årsrapport til bestyrelsens godkendelse.

16.2 Bestyrelsen skal påse, at årsrapporten giver et retvisende billede af selskabets økonomiske stilling og resultat og i øvrigt er opgjort og udfærdiget i overensstemmelse med lovgivningen, vedtægterne samt således som god forretnings- og revisionsskik tilsiger.

16.3 Bestyrelsen skal endvidere påse, at årsrapporten kan revideres og godkendes i tide, ligesom bestyrelsen skal påse, at årsrapporten indsendes til Erhvervsstyrelsen inden for de i loven fastsatte frister.

16.4 Årsrapporten underskrives og dateres af bestyrelsen og direktionen i til- knytning til en ledelsespåtegning. Selv om et bestyrelsesmedlem eller en direktør er helt eller delvis uenig i en årsrapport eller har indvendinger mod, at den skal godkendes med det indhold, der er besluttet, kan medlemmet ikke undlade at underskrive årsrapporten. Den pågældende kan dog tilkendegive sine indvendinger med konkret og fyldestgørende begrundelse i tilknytning til sin underskrift og ledelsespåtegningen.

16.5 Bestyrelsen udarbejder forslag om anvendelse af overskud eller dækning af tab i henhold til årsrapporten og forelægger forslaget for den ordinære generalforsamling.

17. Generalforsamlingen

17.1 Formanden indkalder til generalforsamlingen samt udarbejder generalforsamlingens dagsorden under hensyntagen til de i vedtægterne anførte bestemmelser. Indkaldelse til generalforsamling skal foretages tidligst 4 uger og senest 2 uger før generalforsamlingen. Ordinær generalforsamling skal afholdes hvert år inden udgangen af maj måned. Indkaldelsen offentliggøres på Vand og affalds og Svendborg Kommunes hjemmeside. Samtidig gives der revisor meddelelse om tidspunktet.

18. Ændring og tillæg

18.1 Bestyrelsen skal efter behov og mindst en gang om året vurdere nærværende forretningsorden og om nødvendigt revidere den.

18.2 Ændringer i eller tillæg til forretningsordenen kan ske, såfremt et flertal af bestyrelsens medlemmer stemmer herfor.

****

Således vedtaget af bestyrelsen på bestyrelsesmøde, den 17/12 2018

Bestyrelsen

Søren Kristian Kongegaard Mortensen

Niels Chr. Nielsen

Birger Møller Jensen

Per Nykjær Jensen

Jesper Kiel

Tiltrådt af direktionen, den 17/12 2018

Ole Steensberg Øgelund

Tiltrådt, den 11/09-2020

Karl Magnus Bidstrup

Tiltrådt, den _____

Henrik Nielsen

Tiltrådt, den _____

Torben Frost

Tiltrådt, den _____

Åsa Roth

Tiltrådt, den _____

Johan Weltzin Kristensen

vand og affald

Forretningsorden for bestyrelsen i

Svendborg Forsyningsservice A/S

1. Forretningsordenens hjemmel

1.1 Nærværende forretningsorden er oprettet i henhold til selskabslovens § 130.

1.2 Originaleksemplaret skal stedse findes i bestyrelsesprotokollen.

2. Bestyrelsens konstitution

2.1 Bestyrelsen vælges af generalforsamlingen for 4 år ad gangen. Generalforsamlingen vælger bestyrelsesformand og næstformand.

2.2 I tilfælde af formandens forfald varetages formandens opgaver af næstformanden.

3. Tiltrædelse af forretningsorden

3.1 Samtlige bestyrelsesmedlemmer lover ved deres underskrift på nærværende forretningsorden, at de i deres arbejde i bestyrelsen alene vil være motiveret af hensyn til selskabets tarv.

3.2 Når nye medlemmer indtræder i bestyrelsen, skal de tiltræde forretningsordenen ved at underskrive den originale forretningsorden.

4. Bestyrelsesmødernes antal og indkaldelse

4.1 Bestyrelsen afholder møde, når formanden skønner det nødvendigt, samt når det begæres af et bestyrelsesmedlem, en direktør eller selskabets generalforsamlingsvalgte revisor, jf. selskabslovens § 123, 2. pkt. Der afholdes normalt 4 ordinære bestyrelsesmøder årligt.

4.2 Formanden indkalder til møderne – almindeligvis med mindst 6 dages varsel – ved brev eller pr. e-mail til alle bestyrelsesmedlemmer. Mødeindkaldelsen til hvert enkelt bestyrelsesmedlem skal indeholde en dagsorden samt så vidt muligt eventuelt bilagsmateriale. Ethvert medlem af ledelsen kan forlange, at spørgsmål optages på dagsordenen.

4.3 Møderne afholdes på selskabets adresse, medmindre formanden i indkaldelsen har angivet andet sted i Danmark.

5. Bestyrelsens afgørelser

5.1 Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når over halvdelen af samtlige medlemmer er til stede, for så vidt der ikke efter vedtægterne stilles større krav. Beslutninger må dog ikke træffes, uden at så vidt muligt samtlige medlemmer har haft adgang til at deltage i sagens behandling.

5.2 Beslutninger træffes ved simpel stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed gør formandens stemme udslaget.

5.3 Bestyrelsen kan ikke delegere sin beslutningskompetence. Undtaget herfra er behandling af standardiserede sager, som kan henlægges til behandling og afgørelse i et udvalg under bestyrelsen, hvis der på forhånd af den samlede bestyrelse er fastlagt retningslinjer for sagernes behandling. Disse retningslinjer samt udvalgets behandling af de pågældende sager skal løbende evalueres af den samlede bestyrelse. Bestyrelsens ansvar for sagernes behandling kan ikke delegeres.

5.4 Væsentlige anliggender, der ikke er optaget på dagsordenen, kan behandles, hvis samtlige medlemmer af bestyrelsen er til stede og tiltræder behandlingen.

Telefoniske og skriftlige bestyrelsesmøder:

5.5 I særlige tilfælde kan formanden beslutte, at en bestyrelsesbeslutning kan træffes ved telefonisk eller elektronisk votering, herunder e-mail, dog skal bestyrelsesmøde fysisk afholdes, såfremt direktionen eller et medlem af bestyrelsen ønsker dette.

5.6 Betingelserne for skriftlig behandling af bestyrelsesanliggender er følgende:

- Bestyrelsen skal på forhånd have besluttet, hvilke typer af emner, der egner sig til skriftlig behandling, og dette skal fremgå af protokollen.
- Det skal være sager af standardmæssig karakter eller presserende sager, hvor der ikke skal tages stilling til væsentlige eller usædvanlige forhold, og hvor en fælles drøftelse ikke er påkrævet.
- Der skal være angivet et tidspunkt for sagens afslutning, så sagen ikke trækker unødigt ud.

5.7 I det omfang en bestyrelsesbeslutning træffes, uden at bestyrelsen er samlet, kræves som minimum en egentlig tilkendegivelse fra de enkelte bestyrelsesmedlemmer, der skal protokolleres. En undladelse af at reagere på fremsendt materiale er ikke tilstrækkelig.

6. Bestyrelsesmedlemmers forfald

6.1 Har et medlem af bestyrelsen forfald, underretter han omgående formanden herom.

6.2 Har et medlem forfald, og er der valgt en suppleant, skal der gives suppleanten adgang til at træde i medlemmets sted, så længe forfaldet varer. Medmindre andet er besluttet af bestyrelsen eller fastsat i vedtægterne, kan et medlem i enkeltstående tilfælde give fuldmagt til at et andet medlem kan give møde i stedet for at indkalde en suppleant, hvis dette er betryggende henset til emnet for drøftelserne.

7. Dagsorden

7.1 Bestyrelsesmøderne ledes af formanden.

7.2 På hvert ordinært bestyrelsesmøde skal dagsordenen mindst indeholde følgende punkter:

1. Meddelelser fra formanden.
2. Forelæggelse og stillingtagen til indholdet af Revisionsprotokollen samt underskrift af denne.
3. Beretning fra direktionen om selskabets virksomhed i den forløbne periode.
4. Opfølgning på budgetter, kvalitets- og miljømål.
5. Dato for næste møde.
6. Eventuelt.

8. Protokol

8.1 Formanden er ansvarlig for, at der føres en beslutningsprotokol over bestyrelsens forhandlinger og beslutninger.

8.2 Det bestyrelsesmedlem eller den direktør, der ikke er enig i bestyrelsens beslutninger, har ret til at fa sin mening indført i protokollen.

8.3 Af forhandlingsprotokollen skal til hver en tid fremgå:

- Hvem der har deltaget.
- Hvem der har ledet mødet.
- Dagsorden samt forhandlinger og beslutninger for hvert enkelt punkt i henhold hertil.
- Hvem der har ført protokollen.

8.4 Protokollatet udarbejdes og tilstilles bestyrelsens medlemmer snarest muligt efter mødets afholdelse.

8.5 Forhandlingsprotokollen underskrives af samtlige de medlemmer, der var til stede på det protokollerede møde.

8.6 Bestyrelsesmedlemmer, der ikke deltager i et bestyrelsesmøde, har pligt til efterfølgende at orientere sig om, hvad der er drøftet og besluttet på mødet. Disse bestyrelsesmedlemmer påtegner protokollen med dato og "læst" som tilkendegivelse af, at de er gjort bekendt med indholdet af denne.

8.7 Protokollen skal indrettes således, at risikoen for efterfølgende tilføjelser, rettelser eller udeladelser er mindst mulig. Protokollen føres som et løsbladssystem.

8.8 Hver side i forhandlingsprotokollen skal være fortløbende nummereret.

8.9 Hvis beslutninger træffes ved elektroniske eller skriftlige bestyrelsesmøder, skal det fremgå af protokollen.

8.10 Såfremt bestyrelsen ønsker, at andre, f.eks. en ekstern rådgiver, en konsulent eller en anden person, skal deltage under et eller flere punkter i dagsordenen, skal det protokolleres, under hvilke punkter den pågældende deltog.

9. Inhabilitet

9.1 Et bestyrelsesmedlem eller en direktør må ikke deltage i behandlingen eller afstemningen af spørgsmål om aftaler mellem selskabet og ham selv eller om selskabets søgsmål mod ham selv. Dette gælder også spørgsmål om aftale mellem selskabet og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, såfremt han har væsentlig interesse deri, der kan være stridende mod selskabets.

9.2 Ethvert bestyrelsesmedlem er forpligtet til af egen drift at give oplysning om sin eventuelle inhabilitet forud for sagernes drøftelse. Opstår der tvivl om et bestyrelsesmedlems habilitet, er det pågældende medlem forpligtet til enten ikke at deltage i behandlingen og afstemningen af det pågældende forhold eller besvare alle de oplysninger, som bestyrelsen måtte kræve for at træffe afgørelse i spørgsmål om inhabiliteten.

10. Direktionen

10.1 Direktionen har ret til at være til stede og udtale sig ved bestyrelsens møder, medmindre bestyrelsen i det enkelte tilfælde bestemmer andet.

10.2 Direktionens løn- og ansættelsesvilkår aftales med bestyrelsen.

10.3 Bestyrelsen ansætter og afskediger direktionen.

10.4 Direktionen varetager, efter nærmere aftale med formanden, forholdet til omverdenen.

10.5 Orientering af personalet om selskabets forhold sker udelukkende gennem direktionen.

11. Direktionens opgaver

11.1 Direktionen forestår den daglige ledelse af selskabets virksomhed og skal herved følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Bestyrelsen skal løbende kontrollere, at direktionen følger de udstukne retningslinjer.

11.2 Direktionen har pligt til at holde bestyrelsen underrettet om alle sager af væsentlig betydning for selskabets virksomhed.

11.3 Direktionen skal, hvis der sker ændringer i det til Erhvervsstyrelsen anmeldte, rettidigt foretage de fornødne anmeldelser herom.

11.4 Direktionen skal sørge for, at selskabets bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde. Direktionen skal herudover sikre, at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder. Direktionen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

11.5 Direktionens daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter selskabets forhold er af usædvanlig art eller af stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktionen kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for selskabets virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den trufne disposition.

11.6 De overordnede beslutninger skal træffes af bestyrelsen på bestyrelsesmøderne.

12. Bestyrelsens pligter med hensyn til virksomhedens ledelse

12.1 Bestyrelsen forestår i samarbejde med direktionen ledelsen af selskabet. Bestyrelsen forestår den overordnede ledelse af selskabets anliggender. Bestyrelsen skal sørge for en forsvarlig organisation af selskabets virksomhed.

12.2 Bestyrelsen fører tilsyn med selskabets virksomhed og påser, at den ledes i overensstemmelse med selskabets vedtægter, bestyrelsens forretningsorden, selskabsloven og andre love, der måtte have betydning for selskabet og i øvrigt på forsvarlig måde.

12.3 Bestyrelsen godkender målsætninger, hovedretningslinjer for selskabets drift, regnskaber, årlige budgetter, takster, investeringsplaner og eventuelle lån og kreditter.

12.4 Bestyrelsen skal endvidere påse:

at bogføringen og regnskabsaflæggelsen foregår på en måde, der efter selskabets forhold er tilfredsstillende,

at der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller,

at bestyrelsen løbende modtager den fornødne rapportering om selskabets finansielle forhold,

at direktionen udøver sit hverv på en behørig måde og efter bestyrelsens retningslinjer og

at selskabets kapitalberedskab til enhver tid er forsvarligt, herunder at der er tilstrækkelig likviditet til at opfylde selskabets nuværende og fremtidige forpligtelser, efterhånden som de forfalder, og bestyrelsen er således til enhver tid forpligtet til at vurdere den økonomiske situation og sikre, at det tilstedeværende kapitalberedskab er forsvarligt.

12.5 Bestyrelsen skal herudover årligt evaluere virksomhedens strategier og vurdere brancheudviklingen samt sikre, at virksomheden er tilstrækkelig forsikret.

12.6 Bestyrelsen sørger for førelse af en ejerbog i henhold til bestemmelserne i selskabslovens §§ 50 ff. Ejerbogen skal være tilgængelig for offentlige myndigheder.

13. Tavshedspligt

13.1 Alle oplysninger, mundtlige som skriftlige, herunder dokumentmateriale, som et bestyrelsesmedlem modtager, er fortrolige. Medlemmerne har tavshedspligt med hensyn til alt, hvad de erfarer i deres egenskab af medlem af bestyrelsen, med mindre der er tale om forhold, der af be- styrelsen er bestemt eller ifølge Selskabslovens regler er genstand for umiddelbar offentliggørelse.

13.2 Hvert enkelt bestyrelsesmedlem er ansvarlig for, at det materiale, han modtager, ikke kommer udenforstående i hænde.

13.3 Brud på tavshedspligten er tidsmæssigt ubegrænset. Overtrædelse af tavshedspligten kan medføre strafforfølgning og erstatningspligt efter dansk rets almindelige regler.

13.4 Fratræder et bestyrelsesmedlem, skal vedkommende makulere eller tilbagelevere alt fortroligt materiale, som er modtaget i egenskab af bestyrelsesmedlem samt eventuelle kopier heraf. Hvis et bestyrelsesmedlem afgår ved døden, påhviler denne pligt boet efter bestyrelsesmedlemmet.

14. Revision

14.1 Ethvert medlem af bestyrelsen kan begære revisors tilstedeværelse ved et bestyrelsesmøde.

14.2 Revisor har ret til at deltage i bestyrelsesmøder, hvor årsrapporten m.v. er til behandling, og har pligt til at deltage, hvis blot et medlem af bestyrelsen anmoder herom. Revisor skal herunder blandt andet udtale sig om, hvorvidt årsrapporten efter revisionens opfattelse giver et retvisende billede af selskabets aktiver og passiver, dens økonomiske stilling samt driftsresultatet.

14.3 Revisor skal revidere den af selskabet udarbejdede årsrapport og foretage en kritisk gennemgang af selskabets regnskabsmateriale og dets forhold i øvrigt. Han skal påse, at lovgivningens og vedtægternes krav til regnskabets materielle og formelle indhold er iagttaget, herunder at regnskabet er opgjort under omhyggelig hensyntagen til tilstedeværende værdier, rettigheder og forpligtelser.

14.4 Bestyrelsen forventer, at revisor foretager revision flere gange om året som led i forberedelsen af årsrapportens revision.

Afgivelse af oplysninger, m.v. til revisor

14.5 Ledelsen i selskabet skal give enhver revisor eller granskningsmand, der er valgt af generalforsamlingen, og som skal erklære sig om selskabets forhold, de oplysninger, som må anses af betydning for bedømmelsen af selskabet, og hvis selskabet er et moderselskab, dets

koncern i henhold til årsregnskabsloven.

14.6 Ledelsen i selskabet skal give enhver revisor eller granskningsmand, der er valgt af generalforsamlingen, og som skal erklære sig om selskabets forhold, adgang til at foretage de undersøgelser, denne finder nødvendige, og skal sikre, at revisor eller granskningsmand får de oplysninger og den bistand, som den pågældende anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv.

15. Revisionsprotokollens førelse og fremlæggelse

15.1 Revisor fører til brug for bestyrelsen en revisionsprotokol, hvori han skal anføre, hvilke revisionsarbejder der er udført og konklusionerne heraf, og hvilke mangler vedrørende selskabets bogholderi og regnskabsvæsen der måtte være forefundet. Revisionsprotokollen skal være i overensstemmelse med de for revisionen i lovgivningen fastsatte regler og god revisionsskik.

15.2 Revisionsprotokollen skal forelægges på det første bestyrelsesmøde efter foretagen revision og enhver protokoltilførsel underskrives af samt- lige bestyrelsesmedlemmer til bekræftelse af, at de er gjort bekendt med indholdet. Revisor skal sende enhver tilførsel direkte til hvert bestyrelsesmedlem inden mødet.

15.3 Et indtrædende bestyrelsesmedlem skal ved indtrædelsen have udleveret revisors seneste protokollat om revisionens formål, udførelse og omfang samt ansvarsfordeling.

16. Årsrapportens udarbejdelse

16.1 Direktionen udarbejder og forelægger udkast til årsrapport til bestyrelsens godkendelse.

16.2 Bestyrelsen skal påse, at årsrapporten giver et retvisende billede af selskabets økonomiske stilling og resultat og i øvrigt er opgjort og udfærdiget i overensstemmelse med lovgivningen, vedtægterne samt således som god forretnings- og revisionsskik tilsiger.

16.3 Bestyrelsen skal endvidere påse, at årsrapporten kan revideres og godkendes i tide, ligesom bestyrelsen skal påse, at årsrapporten indsendes til Erhvervsstyrelsen inden for de i loven fastsatte frister.

16.4 Årsrapporten underskrives og dateres af bestyrelsen og direktionen i tilknytning til en ledelsespåtegning. Selv om et bestyrelsesmedlem eller en direktør er helt eller delvis uenig i en årsrapport eller har indvendinger mod, at den skal godkendes med det indhold, der er besluttet, kan medlemmet ikke undlade at underskrive årsrapporten. Den pågældende kan dog tilkendegive sine indvendinger med konkret og fyldestgørende begrundelse i tilknytning til sin underskrift og ledelsespåtegningen.

16.5 Bestyrelsen udarbejder forslag om anvendelse af overskud eller dækning af tab i henhold til årsrapporten og forelægger forslaget for den ordinære generalforsamling.

17. Generalforsamlingen

17.1 Formanden indkalder til generalforsamlingen samt udarbejder generalforsamlingens dagsorden under hensyntagen til de i vedtægterne anførte bestemmelser. Indkaldelse til generalforsamling skal foretages tidligst 4 uger og senest 2 uger før generalforsamlingen. Ordinær generalforsamling skal afholdes hvert år inden udgangen af maj måned. Indkaldelsen offentliggøres på Vand og affalds og Svendborg Kommunes hjemmeside. Samtidig gives der revisor meddelelse om tidspunktet.

18. Ændring og tillæg

18.1 Bestyrelsen skal efter behov og mindst en gang om året vurdere nærværende forretningsorden og om nødvendigt revidere den.

18.2 Ændringer i eller tillæg til forretningsordenen kan ske, såfremt et flertal af bestyrelsens medlemmer stemmer herfor.

****

Således vedtaget af bestyrelsen på bestyrelsesmøde, den 26/9 2018

Bestyrelsen

Søren Kristian Kongegaard Mortensen

Arne Knudsen

Niels Chr. Nielsen

Jesper Kiel

Birger Møller Jensen

Claus Bøgeskov Mogensen

Per Nykjær Jensen

Hans Jordan Kroman

Peer Munk

Tiltrådt af direktionen, den 26/9 2018

Ole Steensberg Øgelund

Tiltrådt, den 11/9-2020

Karl Magnus Bidstrup

Tiltrådt, den _____

Henrik Nielsen

Tiltrådt, den _____

Torben Frost

Tiltrådt, den _____

Åsa Roth

Tiltrådt, den _____

Johan Weltzin Kristensen

Punkt 17 Råderetsaftale for varmepumper i kommunale bygninger

Beslutningstema

Det daværende Teknik- og Erhvervsudvalg blev på møde den 9.12.2021 orienteret om muligheden for at aktivere selskabet Svendborg VE A/S med henblik på at selskabet kan stå for driften af en række varmepumper, som er opstillet i bygninger ejet af Svendborg Kommune.

Administrationen har efterfølgende undersøgt mulighederne for indgåelse af en råderetsaftale mellem Svendborg Kommune og Svendborg VE A/S om drift af varmepumper i kommunens bygninger.

Indstilling

Direktionen indstiller til Teknik- og Miljøudvalget, at det overfor Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen anbefales, at

- der indgås en aftale med selskabet Svendborg VE A/S, herunder med følgende vilkår:
  - Kommunen udlejer sine nuværende varmepumper til selskabet
  - Kommunen forpligter sig til at købe den producerede varme til en pris, som aftales forud for en given leveringsperiode
  - At der anvendes rådgiver til udarbejdelse af råderetsaftalen samt budget for selskabet og at udgifterne til rådgiver finansieres via de sparede afgifter.

Sagsfremstilling

I budgetforliget for 2021 blev det - som et led i indsatsen for at nå kommunens klimamål - besluttet, at muligheden for at aktivere selskabet Svendborg VE A/S (datterselskab af det kommunalt ejede Svendborg Forsyning A/S) skulle undersøges.

Der er udarbejdet et notat fra BDO, som redegør for de juridiske og økonomiske rammer for aktivering af selskabet. I dette notat anbefalede BDO, at kommunen bevarer ejerskabet til de nuværende varmepumper, men at varmepumperne stilles til rådighed for Svendborg VE A/S, som i modsætning til kommunen vil have mulighed for at opnå refusion af elafgiften på den indkøbte el.

I Varmeforsyningsloven er der hjemmel til at en kommune kan drive store varmepumper (effekt større end 250 kW). Der er derimod ikke umiddelbart en hjemmel i varmeforsyningsloven til at en kommune kan drive små individuelle varmepumper (effekt under 250 kW) via et selskab. Kommunen har derfor forespurgt Ankestyrelsen om kommunen kan etablere og drive 58 små individuelle varmepumper i et selskab med begrænset ansvar.

Ankestyrelsen har den 3. november 2021 besvaret kommunens henvendelse. Ankestyrelsen vurderer, at Svendborg Kommune med hjemmel i kommunalfuldmagten kan etablere og drive individuelle varmepumper via selskabet Svendborg VE A/S og samtidig bevare rådigheden over selskabet.

Administrationen har udarbejdet et notat, som beskriver fordele og ulemper ved drift af varmepumper i et kommunalt ejet selskab herunder muligheden for at selskabet kan få refunderet elafgiften på den indkøbte el jf. bilag 1 (Bilag 1 – Notat om individuelle varmepumper)

I forbindelse med etablering af råderetsaftalen vil der være behov for en klart defineret ansvarsfordeling mellem Svendborg VE A/S og Svendborg Kommune. Det forventes, at det i forbindelse med indgåelsen af en råderetsaftale vil være nødvendigt med en indkøringsperiode med fokus på sikker drift. I indkøringsperioden kan der indhøstes erfaringer omkring driften af varmepumperne og snitfladerne mellem kommunen og selskabet kan afklares. I dette forløb vil der blive foretaget en evaluering af samarbejdet og snitfladerne, således at der på lang sigt etableres den mest hensigtsmæssige og optimale driftsform. Det må derfor forventes, at selskabet i indkøringsperioden vil have behov for at købe konkrete ydelser af kommunen,

Økonomiske og erhvervsmæssige konsekvenser

Der er ved udgangen af 2021 opsat i alt 77 varmepumper i kommunens bygninger med en samlet kapacitet på 1.266 kW. Alle varmepumper er små individuelle varmepumper (effekt under 250 kW). Den beregnede årlige afgiftsmæssige besparelse ved drift af de 77 varmepumper i selskabet fremfor drift via kommunen udgør 591.940 kr.

Det vil i årene frem mod 2029 være muligt dels at opsætte nye pumper på lokationer, hvor der i dag er opsat varmepumper og dels på lokationer, hvor der i dag ikke er opsat varmepumper. Hvis der opsættes nye individuelle varmepumper på alle lokationer, som i dag er beliggende i et område, som ikke er udlagt til fjernvarmeområde, vil den årlige afgiftsmæssige besparelse udgøre 1.364.945 kr.

Installering af de nye varmepumper frem mod 2029 vil kræve en samlet ny investering på 27.778.000 kr.

Pris for selskabets leje af varmepumperne og prisen for levering af varme skal være på markedsvilkår.

Udgifter til udarbejdelse af råderetsaftale samt budget for selskabet er skønnet til 75.000-80.000 kr.

CO2-Konsekvensvurdering

Under forudsætning af at der opsættes det maksimalt mulige antal nye varmepumper, vil der ved udgangen af 2029 være opnået en årlig besparelse på sammenlagt 654 tons CO2.

Lovgrundlag

Varmeforsyningsloven og projektbekendtgørelsen

Sagen afgøres i

Kommunalbestyrelsen

Beslutning i Teknik- og Miljøudvalget den 16-06-2022

Indstillingen anbefales overfor Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning i Økonomiudvalget den 21-06-2022

Indstilles.

Beslutning i Kommunalbestyrelsen den 28-06-2022

Godkendt.
Afbud fra Stina Sølvberg Thomsen (Ø) og Dorthe Ullemose (O). Som suppleanter deltog Johan Weltzin Kristensen (Ø) og Marianne Mix Larsen (O).
Lars Erik Hornemann (V) var fraværende.

Kilde-URL:https://www.svendborg.dk/dagsorden_punkt/6550966/print

Svendborg Kommune

Notat

Individuelle mindre varmepumper

Kommunaldirektør
Økonomi
Ramsherred 5
5700 Svendborg

karsten.effe.jespersen@svendborg.dk
mikael.Nielsen@svendborg.dk
peter.lorup@svendborg.dk
steffen.larsen@svendborg.dk

25. maj 2022

Indeværende notat omhandler muligheden for at få refunderet elafgiften på den el som anvendes til drift af varmepumper, ved at lade Svendborg VE A/S stå for driften af de mindre individuelle varmepumper, enten via overdragelse af varmepumperne eller via en råderetsaftale.

Håndtering af "store varmepumper" med en effekt på over 250 kW er mere kompliceret, da disse er omfattet af bestemmelserne i varmeforsyningsloven, hvilket blandet andet indebærer, udarbejdelse af varmeprojektforslag og samfundsøkonomisk nytteberegning. Notatet omhandler derfor alene, individuelle mindre varmepumper, som kan håndteres umiddelbart med det samme.

Overdragelse af varmepumper til Svendborg VE A/S
Hvis kommunen ønsker at overdrage de nuværende varmepumper til selskabet Svendborg VE A/S (herefter selskabet) kan dette ske i form af:

- Apportindskud svarende til værdien af pumperne
- Modtagelse af et vederlag

Uanset overdragelsesform skal der handles til markedsværdi, hvilket betyder, at der skal laves en vurdering af pumpernes nuværende værdi (ekstern vurdering) og restgælden vedr. lån optaget til finansiering af pumperne skal opgøres. Nettoværdien af pumperne kan herefter enten være positiv eller negativ.

Ved apportindskud vil værdien af pumperne blive betragtet som et kapitalindskud i selskabet.
Ved salg af pumperne vil provenuet forlods skulle dække restgælden på lån optaget til finansiering af pumperne.
Hvis markedsværdien af pumperne overstiger restgælden, vil der blive et nettoprovenu for kommunen. Der vil i så fald ske modregning i kommunens bloktilskud svarende til nettoprovenuet.

Modregningsregler ifm. eventuel overdragelse
Kommunens vederlag fra salg af varmeanlæg eller elproduktionsanlæg vil jf. § 15 i Lov om kommunal udligning og generelle tilskud blive modregnet i det årlige bloktilskud til kommunen[1]. Modregningen kan ske på to måder. Enten kan kommunen vælge en modregning i bloktilskuddet svarende til 40 pct. af vederlaget og samtidig deponere de øvrige 60 pct. eller vælge en modregning i bloktilskuddet på 60 pct. uden deponering. Ved deponering vil der efterfølgende ske frigivelse af deponeringsbeløbet med en 1/10 årligt.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 63 af 19.1.2021

Modregningen vil ske af et beløb, som er opgjort af Forsyningstilsynet jf. kommunens indberetning herom.
Det fremgår af § 3, stk. 3 i Bekendtgørelse om kommuners indberetning og erklæring efter elforsyningslovens §§ 37 og 37a og varmeforsyningslovens §§ 23 l og 23m[2], at kommuner, der ejer eller har ejet varmeproduktionsanlæg, skal registrere vederlaget for afståelse af sådanne anlæg som en *uddeling* og oplyse dette til Forsyningstilsynet.

Råderetsaftale
I stedet for at overdrage varmepumperne til selskabet kan kommunen stille varmepumperne til rådighed for selskabet, som så skal stå for driften af pumperne og sælge varme til kommunen. Denne konstruktion indebærer, at der skal laves en råderetsaftale mellem kommunen og selskabet, således at selskabet lejer varmepumperne af kommunen med henblik på at sælge varme til kommunen.

Varmen skal afsættes til kommunen på markedsvilkår hvilket vil sige, at selskabet skal indregne udgifter til leje af varmepumperne samt administrationsomkostninger i varmeprisen. Afregningsprisen for varmen skal endvidere fastlægges således, at der er en reel risiko for selskabet ved at drive virksomhed. Dette kan f.eks. ske ved at varmeprisen fastsættes på forhånd for en aftalt periode.

Anbefaling
Følgende taler for at kommunen bevarer ejerskabet til varmepumperne og således indgår en råderetsaftale:

- Selskabet vil, uanset om det ejer varmepumperne eller blot drifter dem via en råderetsaftale, kunne opnå refusion af elafgiften på indkøbt el.
- En overdragelse af varmepumperne til selskabet er at sidestille med et kapitalindskud i selskabet. Dette betyder, at såfremt kommunen på et senere tidspunkt modtager udlodning eller anden form for uddeling fra selskabet, vil der blive foretaget en modregning i kommunens bloktilskud.
- Det vil være en større administrativ opgave at opgøre restværdien på de lån, der har finansieret de nuværende varmepumper, idet der ikke er optaget særskilte lån til finansiering af varmepumperne. Lån til finansiering af varmepumperne indgår i kommunens årlige låneramme.
- Selskabet vil ikke kunne låne via KommuneKredit men vil være henvist til bankfinansiering med mulighed for kommunegaranti (dyrere belåning).

[2] Bekendtgørelse nr. 1624 af 18.12.2017

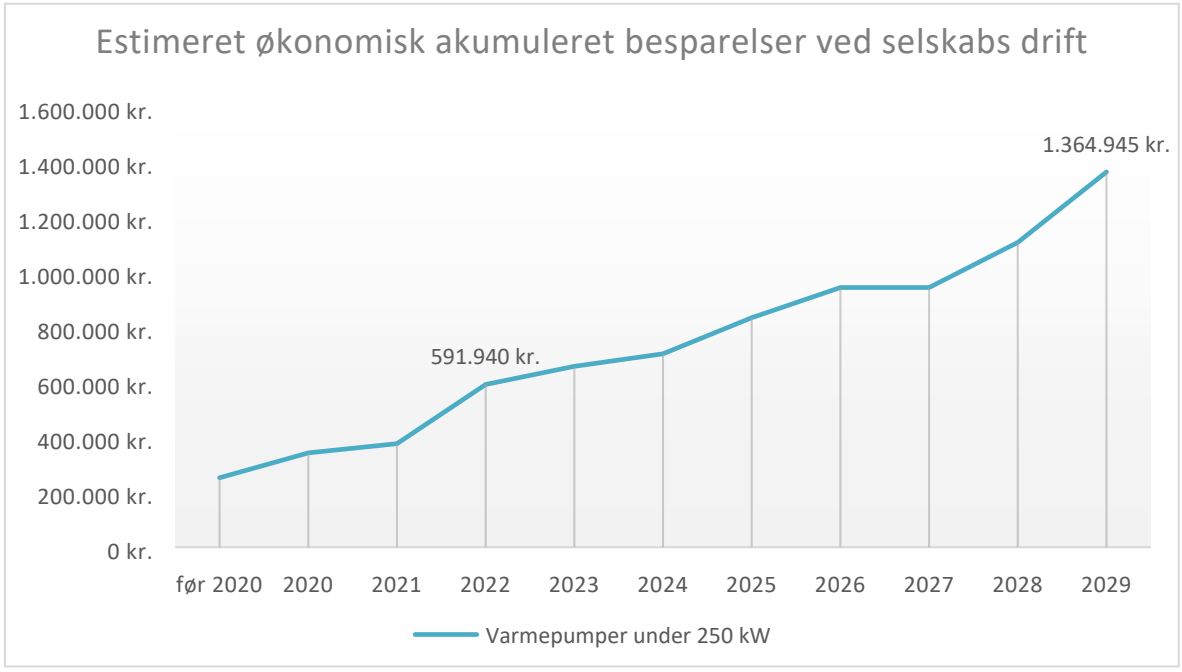
Økonomi
Hvis selskabet står for driften af varmepumperne, vil det være muligt for selskabet at få refunderet elafgiften på den anvendte el til drift af varmepumperne.

Under hensyn til den eksisterende varmeplan for Svendborg Kommune har administrationen kortlagt hvilke kommunale bygninger, der i dag opvarmes helt eller delvist med gas. Der er ved udgangen af 2021 opsat i alt 77 varmepumper med en samlet kapacitet på 1266 kW. Den beregnede afgiftsmæssige besparelse ved drift af disse 77 varmepumper, i selskabet frem for i kommunen, udgør 591.940 kr. årligt.

Det vil i årene frem mod 2029 være muligt dels at opsætte nye pumper på lokationer, hvor der i forvejen er opsat varmepumper og dels på lokationer, hvor der i dag ikke er opsat varmepumper. Notatet omhandler som nævnt alene de mindre individuelle varmepumper.

Hvis der opsættes små varmepumper på alle de lokationer hvor dette vil være relevant, og som i dag er beliggende i et område, der ikke er udlagt til fjernvarmeområde, vil den årlige afgiftsmæssige besparelse udgøre 1.364.945 kr. i 2029. Dette omfatter 25 nye små varmepumper til en samlet investering på 27,8 mio. kr. og en årlig CO2 besparelse på 654 tons.

Ved udgangen af 2021 udgør den potentielle afgiftsbesparelse som nævnt 591.940 kr., hvilket er indregnet i ovenstående beløb.

Usikkerhedsmomenter:
Beregningerne er foretaget ud fra nuværende priser på varmepumper og nuværende afgiftssatser. Heri er indregnet den nedsættelse af elafgiften, som allerede er politisk vedtaget, og som frem mod 2029 vil sænke afgifterne med yderligere ca. 17 øre pr. kWh set i forhold til den nuværende afgiftssats. Hvis priserne på indkøb og opsætning af varmepumper stiger, vil investeringsbehovet stige tilsvarende. Hvis elafgiften ændres i forhold til nuværende satser, kan den afgiftsmæssige besparelse ved drift i selskabet ændre sig. Stigende afgifter vil medføre en større afgiftsbesparelse, mens en nedsættelse af elafgiftssatsen vil have modsatrettet effekt.

I ovenstående beregning antages det, at der etableres varmepumper i områder, der ikke pt. er udlagt til fjernvarme. Områder, der er udlagt til fjernvarme, kan ændre sig over tid, hvorfor der nogle steder potentielt kan komme et attraktivt alternativ til varmepumper, hvilket der ikke er taget højde for i ovenstående.

Opstart og snitflader
I forbindelse med etablering af en eventuel råderetsaftale med selskabet, vil der være behov for en klart defineret ansvarsfordeling mellem selskabet og Svendborg kommune.

Det må forventes at det vil blive nødvendigt med en indkørings-/overdragelses periode, med fokus på sikker drift, hvor der kan høstes erfaring og hvor snitflader kan prøves af. I dette forløb vil der blive foretaget en løbende evaluering af samarbejdet og snitfladerne, således man sammen (selskab/kommunen) og på lang sigt, får etableret den mest hensigtsmæssige og optimale driftsform. Det må derfor forventes at selskabet i en periode, køber ydelser, ifm. drift og nyetablering af varmepumperne, hos kommunen.

Punkt 8 Etablering af VE-fællesskab

Beslutningstema

Svendborg VE A/S anmoder om mandat og økonomi til at igangsætte et pilotprojekt med det formål at etablere et VE-fællesskab i et lokalområde i Svendborg Kommune· I VE-fællesskabet kan Svendborg Kommune gå sammen med lokale aktører (borgere og SMV'er) om produktion og deling af vedvarende energi, hvormed lokale borgere inddrages i den grønne omstilling, sammen med Svendborg Kommune. Der lægges op til en principbeslutning, herunder om kommunen skal medfinansiere pilotprojektet.

Indstilling

Direktionen indstiller til drøftelse i Teknik- og Miljøudvalget med anbefaling til Økonomiudvalget, om

- Principgodkendelse for, at Svendborg VE A/S igangsætter arbejdet med at etablere VE-fællesskaber
- Evt. medfinansiering skal overgå til budgetforhandlingerne.

Sagsfremstilling

Baggrund
Den 8. juni 2021 og den 22. juni 2021 principgodkendte henholdsvis Miljø- og Naturudvalget og Økonomiudvalget, at Svendborg VE A/S skulle undersøge mulighederne for at investere i solcelleanlæg på konkrete kommunale ejendomme. Svendborg VE A/S har nu undersøgt mulighederne og anmoder om, at Svendborg Kommune godkender, at Svendborg VE A/S igangsætter et pilotprojekt med formålet at etablere VE-fællesskab i et lokalområde i Svendborg Kommune, jævnfør bilag 1 (Bilag 1. Pilotprojekt – etablering af VE-fællesskab).

Hvad er et VE-fællesskab?
I et VE-fællesskab går aktører i et lokalsamfund sammen i et andelsselskab eller forening om f.eks. produktion og deling af vedvarende energi (VE). Deltagere i et VE-fællesskab kan være kommunen, borgere, virksomheder (SMV), mindre boligselskaber, nogle uddannelsesinstitutioner, mv, jævnfør bilag 2 (Bilag 2. Illustration af VE-fællesskab). Igennem VE-fællesskabet involveres lokalsamfundet i den grønne omstilling som (med)ejere af VE-anlæg (solceller, ladestandere, varmepumper, mv.) eller som aftagere af den lokalt producerede, grønne strøm. I et VE-fællesskab vil de forskellige aktører formentlig bruge energi på forskellige tidspunkter. Dermed kan strøm fra solceller bruges, når den produceres, hvilket minimerer behovet for at lagre eller transportere den over store afstande. Det vil give en mere effektiv udnyttelse af forsyningsnettets kapacitet (strømmen produceres og forbruges lokalt) og dermed bidrage til det samlede energisystems effektivitet.

I et VE-fællesskab er desuden mulighed for fælles indkøb og drift, hvilket vil give stordriftsfordele. Et overskud i VE-fællesskabet kan desuden indskydes i nye investeringer i grøn

energi.

Hvorfor et VE-fællesskab?
Når en kommune vil investere i solceller på kommunale tage, skal solcellerne som udgangspunkt udskilles i et selskab (der er dog undtagelser ved nybyggeri og gennemrenovering). I et kommunalt selskab må anlæggene udelukkende producere strøm til eget forbrug, og vil skulle levere overskydende strøm til elnettet. Det kan derfor være en udfordring at opnå en god økonomi i anlæggene.

Svendborg VE A/S foreslår derfor, at Svendborg Kommune i stedet investerer i solceller gennem et VE-fællesskab, hvor den overskydende strøm sælges direkte til andre i VE-fællesskabet. Dette kan give en bedre økonomi i anlæggene, samtidig med at lokale borgere inviteres til at deltage i VE-projekter, hvilket både styrker lokalsamfundet og den grønne omstilling.

Loven om VE-fællesskaber er en relativt ny lovgivning, og en uprøvet model i dansk sammenhæng. Pilotprojektet skal derfor bidrage med erfaringer og anbefalinger af, hvorvidt der bør ske en udbygning af VE-fællesskaber i Svendborg Kommune.

Svendborg kommunes pilotprojekt
I pilotprojektet kan VE-fællesskabet med fordel etableres i et lokalsamfund, hvor der foruden relevante kommunale bygninger, også er organisering og ressourcer til at deltage aktivt i VE-fællesskabet. Svendborg VE A/S foreslår i første omgang at undersøge interessen i Skårup, som er et aktivt lokalsamfund. Her er også kommunale bygninger, hvor det kan være relevant at etablere tagbaserede solceller. En anden mulighed er at kigge mod Sundhøj/Vindeby, hvor der ligeledes er en del kommunale bygninger og mange andre oplagte aktører at inddrage i et VE-fællesskab.

Pilotprojektet forventes af blive opdelt i følgende faser med løbende afrapportering:
Fase 1: Undersøgelse af grundlag for VE-fællesskab
Fase 2: Dannelse af VE-fællesskab,
Fase 3: Økonomiske aftaler og udbud,
Fase 4: Etablering og drift (Administration og teknisk drift vil dog skulle finansieres af VE-fællesskabet. Svendborg VE A/S kan tilbyde at stå for dette, men det er op til VE-fællesskabet, hvordan det skal administreres og driftes.
Fase 5: Evaluering og afrapportering

Økonomiske og erhvervsmæssige konsekvenser

Svendborg VE A/S vurderer, at pilotprojektet samlet set kommer til at koste ca. 1.500.000 mio. kr., hvoraf en del vil være personaleressourcer. På grund af det store potentiale for at skabe ny viden om VE-fællesskaber, vurderer Svendborg VE A/S, at der kan være gode chancer for at få dækket nogle af omkostningerne gennem eksterne fonde. Det må dog forventes, at Svendborg Kommune skal bidrage med en medfinansiering.

Udgifter til eventuelle indkøb, etablering og drift af solceller på kommunale tage eller andre VE-anlæg vil være udover de ansøgte midler. Det forventes derfor, at Svendborg Kommune enten skyder eksisterende VE-anlæg ind i VE-fællesskabet eller allokerer midler til etablering af nye. Dette skal dog ses som en investering, som tilbagebetales over en tidshorisont, der aftales internt i energifællesskabet. Der vil komme et særskilt beslutningspunkt om dette.

Svendborg VE A/S forslår én af følgende finansieringsmodeller for pilotprojektet.

Forslag 1.
Svendborg Kommune finansierer 750.000 kr. til projektet, mens der ansøges om ekstern finansiering til den andel halvdel af projektet. En del af den kommunale finansiering vil være i form af personalemæssige ressourcer (kommunal repræsentant i projektet, samarbejde om kommunikation og borgermøder, teknisk og regulatorisk bistand, mv).

Forslag 2.
Svendborg Kommune anmoder bestyrelsen i Svendborg VE A/S om at være medfinansierende, så Svendborg VE A/S og Svendborg Kommune tilsammen finansierer halvdelen af projektet (375.000 kr. hver), mens der søges ekstern finansiering af den andel halvdel af projektet.
Det vil give en udgift for Svendborg Kommune på 375.000 kr., hvoraf en del vil være i form af personalemæssige ressourcer (kommunal repræsentant i projektet, samarbejde om kommunikation og borgermøder, teknisk og regulatorisk bistand, mv).

Det skal bemærkes, at Svendborg VE A/S jf. Årsregnskab 2021 har en likviditet på knap 1,5 mio.kr.

CO2-Konsekvensvurdering

Hvis der etableres VE-løsninger gennem VE-fællesskabet, vil de bidrage til en reduktion af drivhusgasser.

Hvis pilotprojektet giver grundlag for at etablere flere VE-fællesskaber i Svendborg Kommune, vil der være potentiale for væsentlige CO_2-reduktioner.

Lovgrundlag

Bekendtgørelse om VE-fællesskaber og borgerenergifællesskaber og forholdet mellem VE-fællesskaber og borgerenergifællesskaber og elhandelsvirksomheder og kollektive elforsyningsvirksomheder.

Sagen afgøres i

Økonomiudvalget.

Beslutning i Teknik- og Miljøudvalget den 18-08-2022

Indstillingen anbefales overfor Økonomiudvalget.

Beslutning i Økonomiudvalget den 23-08-2022

Indstilles.

Der var afbud fra Pia Dam (A). Som suppleant deltog Karl Magnus Bidstrup (A).

Kilde-URL:https://www.svendborg.dk/dagsorden_punkt/6555593/print

Pilotprojekt: Etablering af VE-fællesskab

Svendborg VE

Pia Duus Jensen

20. april 2022

Svendborg VE anmoder om mandat til at igangsætte et pilotprojekt med det formål at etablere et VE-fællesskab i et lokalområde i Svendborg Kommune[1].

VE-fællesskaber har potentiale til at blive et centralt værktøj ift. at accelerere den grønne omstilling lokalt ved at lette adgangen til og øge interessen for vedvarende energi-løsninger som solceller, ladestandere, husstandsvindmøller, varmepumper, mm. Samtidig kan de skubbe til det lokale engagement i energi- og klimaprojekter.

I et VE-fællesskab ("energifællesskab") går aktører i et geografisk afgrænset område sammen i et andelsselskab eller forening om eksempelvis produktion og deling af vedvarende energi (VE). Energien produceres og forbruges dermed primært lokalt, fremfor at skulle transporteres over store afstande. Deltagerne i et VE-fællesskab kan være kommunen, borgere, virksomheder (SMV), mindre boligselskaber, uddannelsesinstitutioner, der ikke er underlagt statslig kontrol/finansiering, mv.

VE-fællesskaber (også kendt som energifællesskaber) er en relativt uprøvet model i dansk og europæisk sammenhæng, og pilotprojektet skal derfor bidrage med erfaringer og anbefalinger vedrørende:

1. Potentialer for at styrke lokalsamfund og øge lokalt engagement i energi- og klimadagsordenen.
2. Potentialer (herunder økonomiske potentialer) ved etablering af solceller på kommunale tage i Svendborg Kommune gennem VE-fællesskaber.
3. Potentialer for udbygning af VE gennem VE-fællesskaber, herunder for at øge private investeringer.
4. Mulighederne for at øge lokal viden og kompetencer vedr. produktion og forbrug af energi og andre klimaforhold.
5. Økonomiske og driftsmæssige potentialer i VE-fællesskaber, herunder fælles indkøb og drift.
6. Hvordan økonomi og intern deling af energi mellem aktører i VE-fællesskabet kan håndteres.
7. Svendborg VE og Svendborg Kommunes roller i forbindelse med VE-fællesskaber.
8. Endelig kan pilotprojektet danne baggrund for en beslutning om, hvorvidt der skal ske en udbygning af VE-fællesskaber i Svendborg Kommune med Svendborg Kommune og Svendborg VE som hhv. deltager og facilitator.

Svendborg Kommunes rolle

Svendborg Kommunes rolle i pilotprojektet vil være at:

1. Udpege mindst én repræsentant for Svendborg Kommune, som kan repræsentere kommunen i projektet og i de(t) VE-fællesskab(er), der etableres i projektperioden.
2. Investere i VE-fællesskabet gennem solceller på kommunale tage og evt. indskydelse af varmepumper.
3. Allokere ressourcer til at hjælpe Svendborg VE med at udpege relevante bygninger/tagarealer, afdække nuværende forbrug, mv.

[1] Følgende tager udgangspunkt i notaterne *Organisering af Svendborg VE A/S* fra EBO Consult, 27.januar 2022 og *Svendborgs vedvarende energifællesskaber* fra Svendborg VE, 26. januar 2022.

Svendborg VE's rolle

Svendborg VE's rolle i pilotprojektet vil være at:

1. Agere tovholder på pilotprojektet.
2. Igangsætte og facilitere VE-fællesskab, herunder finde et relevant lokalområde, deltagere og udarbejde vedtægter.
3. Planlægning, etablering, udbud, drift, vedligehold og renovering i det omfang, VE-fællesskabet ønsker det.

Økonomi

Qua det store potentiale for at skabe ny viden om VE-fællesskaber / energifællesskaber vurderer Svendborg VE, at der kan være gode chancer for at opnå ekstern finansiering af dele af pilotprojektet. I Finansloven afsat 5 millioner til energifællesskaber, ligesom der også er andre relevante fonde. Baseret på erfarings- og tilbudsindhentning fra eksterne forventer Svendborg VE at der skal allokeres i omegnen af 1.500.000 kr. til projektet, hvoraf en stor del vil være personaleressourcer. Det skal påregnes, at Svendborg Kommune og Svendborg VE skal bidrage med en medfinansiering, og for Svendborg Kommunes vedkommende kan en medfinansiering ligge i størrelsesordenen 750.000 kr. Dette skal ses som en kommunal investering, der vil skubbe på borgerinvolveringen i lokale energiprojekter og som en nødvendig investering for at opnå viden om VE-fællesskabers potentialer.

Udgifterne til pilotprojektet vil dække:

- Interessentanalyse (kortlægning af lokalsamfund, potentielle deltagere, øvrige berørte)
- Borgerinddragelse og -mobilisering, workshops og møder
- Stiftelse af VE-fællesskab, herunder forretningsorden og vedtægter
- Kommunikationsstrategi og kommunikationsplan (herunder presse, hjemmeside, nyhedsbreve, SoMe)
- Teknisk og regulatorisk bistand
- Fælles udbud på indkøb, efter aftale med VE-fællesskabet
- Udgifter til ekstern bistand
- Øvrigt sekretariatsarbejde

Udgifter til indkøb, etablering og drift af solceller på kommunale tage vil være udover de ansøgte midler, og det forudsættes derfor, at Svendborg Kommune allokerer midler til dette. Dette skal dog ses som en investering, som tilbagebetales over en tidshorisont, der aftales internt i energifællesskabet.

Tidsperspektiv

Pilotprojektet forventes at løbe over en tidsperiode på 1-2 år.

Opsummering

Svendborg VE beder Svendborg Kommune tage stilling til:

- Kan Svendborg VE igangsætte et pilotprojekt vedr. etablering af et VE-fællesskab i Svendborg Kommune.
- Kan Svendborg Kommune allokere de nødvendige ressourcer til pilotprojektet.

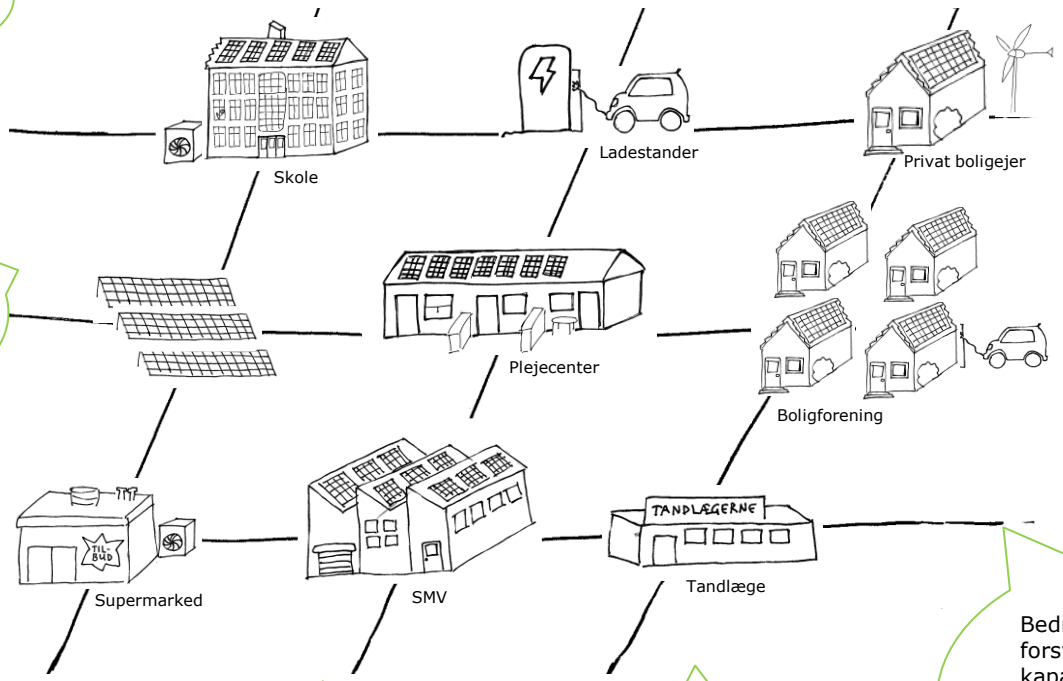
- Kan der afsættes midler til gennemførsel af pilotprojektet, herunder midler til igangsætning og facilitering, samt midler til investering i solceller på kommunale tage i det pågældende område.

VE-fællesskaber i Svendborg Kommune

I et VE-fællesskab ("energifællesskab") går aktører i et geografisk afgrænset område sammen i et andelsselskab eller forening om eksempelvis produktion og deling af vedvarende energi (VE). Energien produceres og forbruges dermed primært lokalt, fremfor at skulle transporteres over store afstande. Deltagerne i et VE-fællesskab kan være kommunen, borgere, virksomheder (SMV), boligselskaber, uddannelsesinstitutioner, mv.

Lokal handel med energi

Styrkelse af lokalsamfund

Optimering og effektiv udnyttelse af anlæg, f.eks. gennem fælles indkøb eller drift

Forskellige aktører i VE-fællesskabet bruger strøm på forskellige tidspunkter. Dermed kan strømmen bruges, når den produceres

Evt. mulighed for lavere nettariffer

Øget bevidsthed om energiforbrug kan føre til bæredygtige energiforbrugsmønstre.

Opmuntrer til øget produktion af VE gennem fællesskaber og på tværs af lokale aktører

Bedre udnyttelse af forsyningsnettets kapacitet (strømmen produceres og forbruges lokalt) – bidrager til det samlede energisystems effektivitet

vand og affald

Strategi 2030, 23. april 2018

INDLEDNING

I en verden, hvor betingelser og grundlaget for liv synes at forandre sig med stor hast, er det nyttigt at være opmærksom på de vigtigste udfordringer og opgaver, som kan og skal præge vores udvikling.

Sjældent arter livet sig, som vi planlægger det. At planlægge betyder således at udstikke en kurs, så alle kender retningen.

Strategien hjælper til at prioritere bevidst og løbende kunne justere vores indsats, så vi bliver ved med at være et velfungerende hold, der evner at navigere i forandringer.

Den er blevet til igennem dialog om udfordringer, risici og muligheder i bestyrelse, ledergruppe og med alle medarbejdere.

BAGGRUND OG RAMME

VA er sat i verden for at forvalte en fælles ressource. Det er en vigtig opgave, og opgaven er ikke blevet mindre vigtig i en tid, hvor vores fælles ressource – fælleden – på mange måder er under pres.

> *"Fælleder er fælles ressourcer, som deles mellem mennesker, der bruger dem med mere eller mindre respekt. Alle har lige adgang, ingen har ejerskab og kontrol, man deler fælleden. Det kan være en græsmark, hvor kvæget græsser; et lufthav alle ånder af eller et hav fuld af fisk og et sprog fuld af ord. Afgørende for, at det er en fælled er, at det er fælles. Ikke nogens, men fælles."*

Sådan skriver Søren Hermansen og Tor Nørretranders i bogen *Fælledskab* (2011), der handler om, hvordan klimakrisen og den grønne omstilling kalder på, at vi går sammen i fællesskaber for at forvalte vores fælles ressourcer bedst muligt. Ordene rammer lige ned i kernen af VA's eksistens: Vi er sat i verden for at forvalte en fælles ressource, en fælled. Og vi kan ikke gøre det alene – vi er født af fællesskabet, og vi har brug for fællesskabet for at håndtere tidens nye opgaver og udfordringer.

Men først et kort tilbageblik på hvad VA er rundet af:

Siden de første mennesker rejste fra sted til sted for at finde egnede steder at bosætte sig, har det vigtigste kriterium for valg af boplads været en let og sikker adgang til rent vand. Det var og er stadig en livsbetingelse.

Vand er grundlaget for alt liv. Voksne mennesker består af 60 procent vand, spædbørn af op til 90 procent. Alt det vand, vi har i os, har vi drukket – så vi *er* bogstaveligt talt, hvad vi drikker. Selvfølgelig skal det vand være rent, sundt og livsbevarende.

Menneskers efterladenskaber blev oprindelig set som en ressource. Før vi kloakerede, tømte natmændene baggårdenes tønder, hvorefter det blev kørt med tog ud på landet for at indgå i naturens kredsløb igen. "Det er møget, der sætter maden på bordet", lyder et gammelt mundheld, som på glimrende vis illustrerer visheden om behovet for cirkulation af næringsstoffer.

Det samme gælder "affald", som oprindeligt var et ord for blade, der falder til jorden om efteråret. Som et udtryk for årets og livets cyklus og grundlaget for overlevelse og vækst efter vinteren. Først senere blev ordet affald brugt om et udtjent produkt, der skal bortskaffes.

I 1853 rasede en koleraepidemi i Svendborg, ligesom det jævnligt var (og stadig er) tilfældet i andre byer over hele verden. Når epidemierne kunne sprede sig så voldsomt, som de gjorde, skyldtes det blandt andet, at drikkevandet blev forurenet af stigende befolkningstæthed og uhensigtsmæssig omgang med spildevand og affald.

I 1867 fik Svendborg sit første vandværk, kort efter besluttede man at kloakere, og spildevand blev noget, man bare "skulle af med". I begyndelsen blev spildevandet ikke renset, men ledt direkte ud i hav og åer, men med stigende opmærksomhed på forurening af vandmiljøet indså man nødvendigheden af at rense spildevandet, så det ikke ødelægger vores omgivelser og livsgrundlag.

VA er altså skabt af fællesskabets beslutning om at prioritere sundhed, rent vandmiljø og bevarelse af vores fælles livsgrundlag, vores fælled, højt.

Men vores opgave slutter ikke der, for i dag står vi foran nye udfordringer og krav.

Klimaforandringer og deres konsekvenser udgør globalt nogle af de største udfordringer. Når World Economic Forum vurderer de største globale risici, ligger ekstremt vejr, naturkatastrofer og klimaforandringer øverst på listen. Adgangen til rent drikkevand rangerer også højt som en udfordring, der har indflydelse på mange menneskers liv. Også lokalt – i Svendborg – mærker vi de globale udfordringer: Effekterne af klimaforandringerne, fokus på mere cirkulær økonomi og truslen om forurening af drikkevandet.

Internationale klimaaftaler gennem COP og europæiske mål om energieffektivitet og cirkulær økonomi forsøger at imødekomme nogle af de globale udfordringer og er med til at sætte den politiske ramme for VA's virke. Med nutidens tanker om cirkulær økonomi og øget fokus på reduktion af drivhusgasser er forståelsen af både affald og spildevand under forandring. Samtidig med at vi fortsat skal håndtere begge dele, så vi bevarer vores sundhed og livsgrundlag, har vi fået øget bevidsthed om ressourcerne i form af næringsstoffer, råstoffer og produktion af grøn energi, der kan være med til at løse nogle af vores nuværende samfundsproblemer.

Den fælled vi er sat til at passe på er altså ikke blevet mindre betydningsfuld, tværtimod. Fra at være "gemt væk" er vand, affald og regn- og spildevand blevet noget, vi alle er nødt til at forholde os til. Det betyder, at VA ikke kan stå alene, men har brug for fællesskabet til at løfte opgaven med sikre drikkevand for fremtiden, mindske effekterne af klimaforandringerne og arbejde hen imod en grøn omstilling.

VISION OG MISSION

VA har sin rod i fællesskabets beslutning om at investere i sundhed og bevarelse af livsgrundlag. At passe på noget, der er større end den enkeltes behov og ønsker - kort sagt at skabe og bevare forudsætningen for bysamfundets fortsatte eksistens, med boliger, håndværk og øvrigt erhvervs- og kulturliv.

Dette har ikke ændret sig. Men vi står på kanten af en ny æra, hvor opgaven bliver endnu større, end den var før.

Vores vision handler om ***i fællesskab at bevare vores livsgrundlag, vores fælled***. For os som samfund, individer og for planter og dyr omkring os.

Vores opgave er vigtig. Vi er en vigtig spiller i en bæredygtig by- og bosætningsøkologi, og gennem vores virke er vi med til at sikre det gode liv i Svendborg.

Vi er ikke en virksomhed, der "forsyner" med en "vare". Vi er en virksomhed med rod i fællesskabet, der passer på noget af uvurderlig værdi. Vi er samtidig en aktiv spiller i samfundets omstilling til bæredygtighed.

Det er især tre store temaer, der kommer til at sætte dagsordenen for VA's arbejde de kommende år:

- Vi har en vigtig opgave at sikre vores grundvand mod forurening, så vi kan levere rent drikkevand, også til vores børn og børnebørn.
- Vi skal sørge for en bedre udnyttelse af ressourcerne i vores affald gennem øget genbrug og genanvendelse.

- Det ændrede klima betyder fortsat større regnmængder, og vi skal afprøve og forfine metoder til at sikre, at regnvandet kan håndteres uden oversvømmelser og overløb af opspædet spildevand.

Vores opgaver kan beskrives som at:

- Fremme forståelsen hos alle vores interessenter for den rolle, vi alle spiller i fællesskabet og bevarelsen af vores livsgrundlag/fælled.
- Sikre, bevare og styre tilgængelighed og adgang til rent drikkevand.
- Udvikle og få øje på nye muligheder for at udvinde og anvende de værdifulde ressourcer i det, vi i mange år har kaldt for "spildevand" og "affald" og bidrage til reduktion af drivhusgasser.
- Som en lokalt funderet virksomhed levere de bedst mulige rammer for samfundsudviklingen på en forsvarlig og bæredygtig måde. Herunder også socialt og økonomisk bæredygtig.

STRATEGISKE PEJLEMÆRKER

Vores strategiske pejlemærker og udgangspunktet for vores overordnede prioriteringer i strategiperioden 2018-2022 er følgende: Sundhed og bevarelse af livsgrundlag – klima og ressourcer – fællesskaber og samarbejde – socialt ansvarlig virksomhed – økonomisk ansvarlig virksomhed.

SUNDHED OG BEVARELSE AF LIVSGRUNDLAG

VA er en livsbevarende virksomhed. Vi sælger ikke et "produkt" – vi bevarer forudsætningen for et velfungerende, sundt samfund.

Der vil i de kommende år være stigende behov for at sikre vores kildepladser mod forurening fra tidligere og nuværende aktiviteter, såsom nedsivning af plantegifte og deres nedbrydningsstoffer, gamle losseplads-ser og bynære indvindinger. Nye, ukendte risici sætter en ramme for vores arbejde, hvor vi skal arbejde for at minimere de risici, der truer det gode liv.

Stigende og mere voldsomme regnmængder betyder, at der er behov for at nytænke strategier, som forebygger, at områder af byen oversvømmes og ejendomme ødelægges. Det betyder, at der bliver behov for investeringer i ændrede anlæg og at etablere samarbejder omkring regnvand som værdi med grundejere, boligselskaber og virksomheder.

Samtidig skal vi sikre vores vandmiljø blandt andet ved at hindre overløb ved voldsom regn. Vel vidende den store værdi vandmiljøet har for det gode liv – og som forudsætning for rekreative aktiviteter, (fiskeri)turisme, lokal jobskabelse og vækst.

Indsatsområder:

- Sikre drikkevandet i dag og i fremtiden
    - Skabe overblik over risici for forurening af vores kildepladser
    - Udvikle metoder til at beskytte dem, f.eks. gennem indgåelse af dyrkningsaftaler, giftfrie haver og skovrejsning
- God badevandskvalitet og et rent vandmiljø
    - Kvalitet i rensning af spildevandet
    - Håndtere skybrud og regn på en måde, så vi minimerer overløb
- Integrere vandet i vores by
    - Synliggøre og indrette os i balance med vandet i åer og vandløb
    - Give regnvand værdi, hvor det falder og designe synligt med det
- Ingen oversvømmelser
    - Håndtere skybrud og regn lokalt i det omfang, det kan lade sig gøre
    - Minimere effekten af grundvandsstigning som følge af klimaforandringer
    - Udvikle kompetencer der fremmer nye løsninger omkring regnvand

KLIMA OG RESSOURCER

Som en del af den grønne omstilling har VA naturligt fokus på at bidrage til at mindske udledningen af drivhusgasser. VA kan bidrage som leverandør af energi, næringsstoffer og råvarer og gennem vores egen praksis ved energioptimering af anlæg, drift og processer.

Inden for affalds- og spildevandsområderne vil der de kommende år være yderligere fokus på øget ressourceudnyttelse og cirkulær økonomi: Spildevand ses i stigende grad som ressourcevand, hvorfra der kan hentes energi og værdifulde næringsstoffer. Affald betragtes som råvarekilde og energiressource.

Klimaproblematikker kræver samtidig, at vi optimerer vores anlæg, drift og processer i forhold til reduktion af drivhusgasser.

Indsatsområder

- Ressourcegenanvendelse (cirkulær økonomi)
    - Svendborg/Fyn uden affald (øget genanvendelse og direkte genbrug)
    - Øget udnyttelse af energi og næringsstoffer i spildevand (fra energiforbrugende til energiproducerende)
    - Tage stilling til hvordan vi bedst udnytter ressourcerne i vores slam
- Positiv energibalance
    - Energioptimering af eksempelvis bygninger, anlæg, drift og køretøjer
    - Egen produktion af grøn energi

FÆLLESSKABER OG SAMARBEJDE

Udfordringerne med klimaforandringer, voldsomme regnskyl og opdagelse af spor efter bl.a. sprøjtegifte i drikkevandet øger vores kunders bevidsthed om behovet for grøn omstilling – og kræver samtidig, at VA styrker samarbejdet med kunder og andre interessenter om udvikling af løsninger.

Udfordringerne er ikke lokale, men i høj grad regionale, nationale og globale. Derfor skal den enkelte i fællesskabet forstå sammenhængen mellem hverdagens adfærd og resten af den verden, vi er en del af – og for den rolle vi alle har i fællesskabet og for bevarelsen af vores livsgrundlag. Her spiller undervisning og kommunikation en vigtig rolle.

Som virksomhed skal vi fortsat indgå i samarbejder på mange niveauer og på tværs af traditionelle skel. Vi skal bruge vores samarbejdserfaringer i nye konstellationer og på nye områder, og i fællesskab med kunder og samarbejdspartnere udvikle og teste nye teknologier. Og vi skal tiltrække medarbejdere, hvis kompetencer matcher de nye krav til samarbejde og videndeling.

I takt med bevidstheden om udfordringernes globale karakter, styrkes nødvendigheden af en lokal, stabil virksomhed, der kan løse opgaverne kompetent og innovativt. Vi har derfor en vigtig opgave i at højne oplevelsen af den lokale værdi af selskabet og at vi ikke er en privat virksomhed, men netop fællesskabets ejerskab.

Indsatsområder

- Synliggøre betydningen af vores kunders rolle og adfærd
    - Synliggøre vores ordninger og udfordringer
    - Kundeinddragelse når det giver mening
    - Ansvarliggøre og hjælpe til ændret adfærd i forhold til LAR, affaldssortering, henkastet affald, kloakker mv.
    - Flytte det gængse *mindset* fra at se spildevand og affald som noget vi skal *af* med til at være en kilde til vigtige og nyttige ressourcer.

- Videndeling
    - Inddrage og skabe alliancer med vores kunder
    - Videndeling med samarbejdspartnere
- Samarbejdsrelationer
    - Søge nye partnerskaber og samarbejdsformer, som eksempelvis fælles fynsk affaldsordning
    - Koordinere og tænke synergier med byens andre aktiviteter
    - Være en aktiv spiller i branchen og med til at påvirke lovgivningen
    - Tiltrække projekter, der kan bidrage til at gøre os attraktive for kompetente medarbejdere
    - Søge samarbejdspartnere blandt eksempelvis leverandører, uddannelsesinstitutioner, kunder, netværk, lokale erhvervsvirksomheder, NGO'er, boligforeninger og kommunale institutioner
    - Være åbne for at bidrage med ydelser, der i dag er placeret andre steder, men relaterer sig til vores anlæg og viden
- En attraktiv arbejdsplads
    - Vi skal udvikle og synliggøre os som en attraktiv arbejdsplads med meningsfulde opgaver inden for grøn omstilling, som forudsætning for at kunne rekruttere og fastholde dygtige medarbejdere
    - Udvikle kompetencer, der matcher bevægelsen fra udelukkende at skulle "drifte" en forsyningsvirksomhed til at kunne samarbejde om løbende udvikling
- Undervisning og formidling
    - Udvikle vores undervisning af og formidling til skoleelever, ungdomsuddannelser, videregående uddannelser, foreninger mv
    - Udvide vores undervisning til nye områder, eksempelvis klimatilpasning
- Udvikling af teknologi og løsninger
    - Involvere kunder i udvikling af strategier, løsninger og teknologi
    - Søge flere og nye samarbejdspartnere i udviklingen af ny teknologi
    - Undersøge betydningen af ny teknologi for vores investeringer – og den nødvendige *know-how*, vi skal have
    - Følge med øget digitalisering og nyeste teknologier

SOCIALT ANSVARLIG VIRKSOMHED

Som en naturlig forlængelse af vores samfundsbevarende rolle og som en virksomhed ejet af fællesskabet skal vi overveje omfanget af vores sociale ansvar. Dette afspejler sig i vores ansættelser, arbejdsmiljø, uddannelsesansvar og socialøkonomiske initiativer.

Vi vil være en virksomhed, der giver vores medarbejdere de bedste muligheder for trivsel og udvikling, ligesom vi arbejder på at skabe bedre forudsætninger for andre både lokalt og internationalt.

Indsatsområder

- VA's sociale ansvar afspejler sig i ansættelser
    - Ansættelse af elever, lærlinge, studerende, praktikanter
    - Mangfoldighed i ansættelser med hensyn til alder, køn, etnicitet, mm.
    - Socialøkonomisk virksomhed
    - Vi øger bevidstheden om vores sociale- og samfundsansvarlighed, internt og eksternt.
- Godt arbejdsmiljø og gennemsigtighed
    - Arbejdsmiljø er i fokus både i dagligdagen og i fokuserede indsatser
    - Vi er en socialt ansvarlig og udviklende arbejdsplads – både menneskeligt og som organisation
    - Intern synlighed af prioriteringer og beslutninger

    - Styrke den interne kommunikation
- Uddannelse og kompetenceudvikling
    - Understøtte initiativer, som sikrer medarbejdes kompetenceudvikling

ØKONOMISK ANSVARLIG VIRKSOMHED

Vi kalder os en miljøforretning. Det betyder, at vi har fokus på bæredygtighed og klima – samtidig med at vi er en økonomisk veldrevet og robust virksomhed, og økonomisk ansvarlighed gennemsyrer vores aktiviteter.

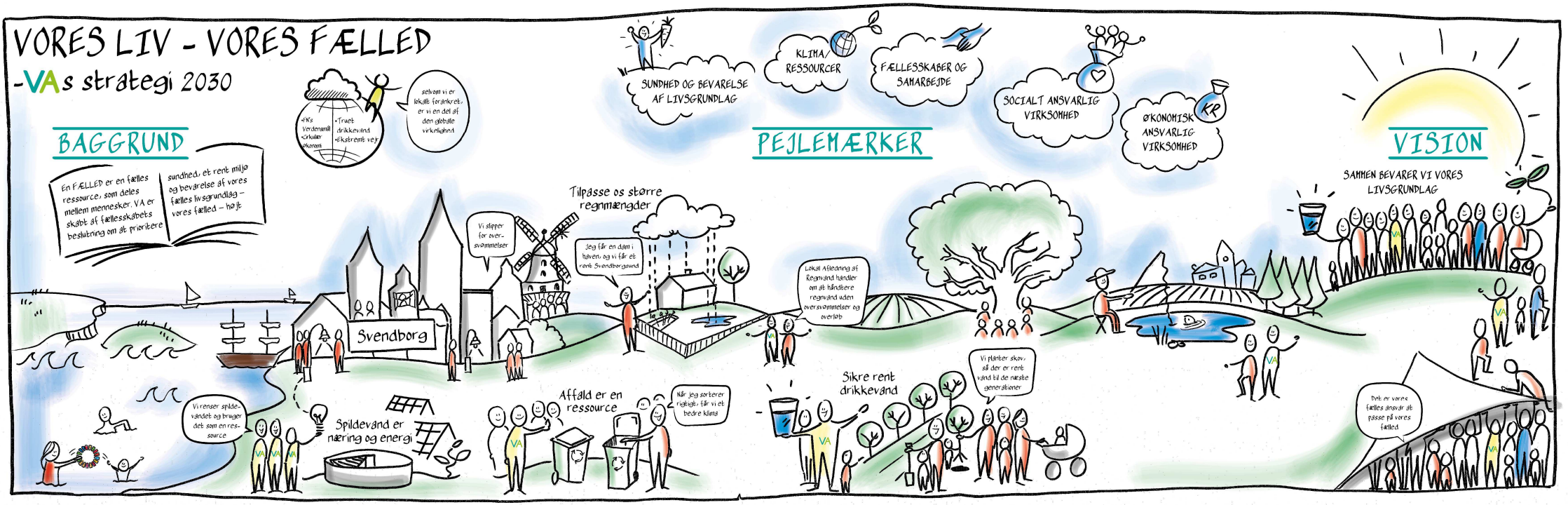
VA er ejet af fællesskabet og derfor ikke sat i verden for at tjene penge, men for at få det bedste ud af de midler, som fællesskabet betror os. Vi har en vigtig opgave i at forvalte fællesskabets ressourcer bedst muligt og synliggøre økonomiske prioriteringer og konsekvenser for vores kunder.

Indsatsområder

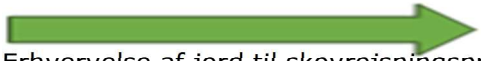
- Sund forretning og godt købmandskab
    - Anvende asset-management og udfordre vore reinvesterings- og investeringsbudgetter
    - Udfordre "det rigtige niveau" og koordinere med øvrige aktører, samt have overblik over, hvor det i de tilfælde kan betale sig for os at skifte før fuld afskrivning
    - Synliggøre hvorledes den optimale værdi for fællesskabet på kort og lang sigt skabes. Dvs. redegøre for "Best value"
    - Investere med bevidstheden om, at vi ikke kan spare os til vækst. Håndtere udfordringerne i balancen mellem økonomi og langsigtede løsninger.
    - Have for øje, at økonomisk regulering kan bremse grønne langsigtede løsninger
- Synliggøre økonomiske prioriteringer
    - Synliggøre hvordan vi bruger vores investeringskroner
    - Være tydelig med sammenhængen mellem mål, udfordringer og takster
    - Gøre det synligt for vores kunder, at når de tager ansvar gennem ændret adfærd, er det med til at holde omkostningerne nede. Adfærd har altså en afsmittende effekt på forretningen og fællesskabets økonomi
- Synergier i samarbejde
    - Tydeliggøre gevinsterne ved samarbejder. Eksempelvis økonomiske gevinster, som gør det muligt at fastholde grundlaget for lokalt ejerskab og lokal værdiskabelse

FRA STRATEGI TIL HANDLING

VA udarbejder virksomhedsplaner for konkrete aktiviteter, der skal understøtte vores strategi. Virksomhedsplanerne evalueres årligt.

VORES LIV - VORES FÆLLED
-VAs strategi 2030
BAGGRUND
En FÆLLED er en fælles ressource, som deles mellem mennesker. VA er skabt af fællesskabets beslutning om at prioritere sundhed, et rent miljø og bevarelse af vores fælles livsgrundlag – vores fælled – højt
FN's Verdensmål
Cirkulær økonomi
Truet drikkevand
Ekstremt vejr
selvom vi er lokalt forankret, er vi en del af den globale virkelighed
SUNDHED OG BEVARELSE AF LIVSGRUNDLAG
KLIMA/ RESSOURCER
FÆLLESSKABER OG SAMARBEJDE
PEJLEMÆRKER
SOCIALT ANSVARLIG VIRKSOMHED
ØKONOMISK ANSVARLIG VIRKSOMHED
KR
VISION
SAMMEN BEVARER VI VORES LIVSGRUNDLAG
Svendborg
Vi slipper for oversvømmelser
Tilpasse os større regnmængder
Jeg får en dam i haven, og vi får et rent Svendborgsund
Lokal Afledning af Regnvand håndter om at håndtere regnvand uden oversvømmelser og overløb
Vi renser spildevandet og bruger det som en ressource
Spildevand er næring og energi
Affald er en ressource
Når jeg sorterer rigtigt, får vi et bedre klima
Sikre rent drikkevand
Vi planter skov, så der er rent vand til de næste generationer
Det er vores fælles ansvar at passe på vores fælled

OPFØLGNING PÅ VIRKSOMHEDSPLAN 2021 – 2023

SUNDHED OG BEVARELSE AF LIVSGRUNDLAG	**Status pr. 15. august 2022**
1 Grundvandsbeskyttelse Der vil i de kommende år være et stigende behov for at sikre vores kildepladser mod forurening fra tidligere og nuværende aktiviteter. Vi skal arbejde for at minimere de risici, der truer det gode liv. Der er indgået samarbejdsaftale med Naturstyrelsen, Svendborg Kommune og VA om 540 hektar skovrejsningsprojekt. Proces med multifunktionel jordfordeling er igangværende. Partnerskab med Region Syddanmark, Svendborg Kommune og VA er indgået omkring pesticidproblematik ved Skovmølleværkets boringer. Nye indvindingstilladelser er ansøgt. Forhandlinger om dyrkningsrestriktioner i et BNBO-område er opstartet i 2020. Statens genberegning af BNBO-områder har været forsinket mange gange og forventes nu først medio 2021, hvorefter Svendborg Kommune skal vurdere disse og udarbejde en indsatsplan som baggrund for hvilke endelige BNBO-områder, der skal beskyttes med aftaler om dyrkningsrestriktioner. Frivillige aftaler skal indgås inden udgangen af 2022. Der vil i 2021/2022 blive udarbejdet en strategi for grundvandsbeskyttelse for samtlige af VA's kildepladser.	 Erhvervelse af jord til skovrejsningsprojektet er igangværende i en multifunktionel jordfordelingsproces, som varetages af landbrugsstyrelsen. Den første runde af jordfordeling har resulteret i at 22 hektar jord er erhvervet i juni 2022. Der er endnu ikke sat dato på den næste delkendelse. Her forventes det, at der vil blive erhvervet et noget større areal til skovrejsning. Herefter bliver der borgerinddragende processer om anvendelse af skoven og forventet første tilplantning i 2025. Statens genberegninger af BNBO blev fremsendt juni 2021. Svendborg Kommune har afsluttet risikovurderingen af flere kildepladser. Forhandlinger med lodsejerne, der bliver berørt af BNBO-indsatsen på Lunde Kildeplads samt kildepladserne tilknyttet Skovmølleværket har pågået siden slutningen af januar. Niras har været rundt ved alle relevante lodsejere, og der er udsendt erstatningstilbud til lodsejerne. Usikkerhed om Hvidkilde kildeplads udestår hos Svendborg Kommune. Igangværende BNBO-forhandlinger er sat på pause. Udredning om DMS pesticidproblematik ved Skovmølleværket i partnerskab med Svendborg Kommune og Region Syddanmark er igangværende. Strategi for grundvandsbeskyttelse er godkendt på bestyrelsesmødet den 11. marts 2022.
2 Opgradering af vandværker mv. Opgradering af de tekniske anlæg til højeste fødevarestandard er et vigtigt tiltag for fortsat at kunne levere drikkevand i høj kvalitet til de nuværende og kommende generationer.	 Udbud til partnering for Skovmølleværket er igangværende og indstilling til bestyrelsens godkendelse forventes i september 2022. Herefter starter

Realisering af Masterplanen for fremtidens vandforsyning er godt i gang med det etablerede Sørupværk og renoverede højdebeholderanlægget ved Heldagervej. Skitseprojektering til Skovmølleværket og sundledning til Tåsinge er igangværende som de næste større indsatser.	indgåelse af partneringaftale og den egentlige projektering i partneringgruppen. Fremtidens vandforsyning til Tåsinge er under drøftelse med de private vandværker på øen, og pt arbejdes der efter en overdragelsesmodel, hvor sundledning ikke bliver aktuel.
3 Afkobling af regnvand Stigende og mere voldsomme regnmængder betyder, at der er behov for at nytænke strategier, som forebygger, at områder af byen og land oversvømmes og ejendomme ødelægges. Det betyder, at der bliver behov for investeringer i ændrede anlæg og behov for at etablere samarbejder omkring regnvand som værdi med grundejere, boligselskaber og virksomheder. Samtidig skal vi sikre vores vandmiljø, blandt andet ved at minimere overløb ved voldsom regn. Masterplan for regn- og spildevand er udarbejdet og vedtaget som retningsgivende plan. Ny spildevandsplan er vedtaget i 2020 og giver grundlaget for det fremtidige arbejde med afkobling af regnvand. Svendborg Kommune har endvidere forpligtet sig til at udarbejde en klimahandleplan som DK2020 kommune, hvilket også indebærer planer om klimarobusthed for vand. Håndtering af øgede regnmængder kræver en lang og helhedsorienteret indsats, som kun kan lykkes i fællesskab med bidrag fra alle parter.	 Svendborg Kommune har som DK 2020 Kommune udarbejdet en klimahandleplan som undergår certificering i efteråret 2022. Planen anviser indsatser, der gør Svendborg Kommune robust over for kommende klimaforandringer. Indsatserne er beskrevet for mindst de næste fire år. Samarbejdet omkring dette er igangværende med udgangspunkt i masterplan for regn og spildevand, samt den nylig vedtagne spildevandsplan.
KLIMA OG RESSOURCER	
4 Ny affaldsbekendtgørelse og affaldsordninger Vi skal sørge for en bedre udnyttelse af ressourcerne i vores affald gennem øget genbrug og genanvendelse. Ny affaldsbekendtgørelse fra december 2020 stiller bl.a. krav om indsamling af 10 fraktioner. I det fynske samarbejder er der i	 Svendborg var blandt de 10 ud af 98 kommuner der den 1. juli 2021 levede op til kravene om husstandsindsamling af 9 fraktioner. Røde kasser til farligt affald til boligforeninger er under udrulning i 2022.

FYN2030 opstillet mål om genanvendelse af 80% plastaffald og 70% øvrigt affald. Hertil kommer strammere EU-krav både i relation til genanvendelsesprocenter og fraktioner. Svendborg har været initiativtager til at undersøge og konkretisere hvorledes affaldsressourcerne bedst kan genanvendes på Fyn i et fynsk samarbejde med kommuner, affaldsselskaber og SDU. Nye affaldsordninger er udrullet i 2020 og disse skal suppleres i 2021/2022 i forhold til ny affaldsbekendtgørelse og mulighed for eftersorteringsanlæg. Ordninger for genbrugsbil skal revurderes.	I juni 2022 er ny affaldsbekendtgørelse og ny affaldsaktørbekendtgørelse vedtaget i Folketinget. Konsekvenserne af disse skal håndteres i 2022 /2023. Bl.a. er nuværende drift af komposteringsplads ikke længere muligt, men klima ministeren har dog i lovteksten fået bemyndigelse til undladelser. En lang række fællesudbud for de fynske kommuner er igangværende i 2022. Mulighed for eftersorteringsanlæg på restaffald er fortsat uafklaret.
5 Fælles fynsk behandlingsmetode og anlæg Ny klimaaftale per 16.juni 2020 fratager kommunerne mulighed for at etablere og eje pulp behandlingsanlæg, dvs. etablering af fælles fynsk pulpanlæg er ikke længere muligt, hvorfor der arbejdes for fælles fynsk udbud af pulpning af det organiske husholdningsaffald.Gennem det fynske samarbejde er der blevet arbejdet for at et eftersorteringsanlæg på den tørre restaffaldsfraktion stadig er muligt inden for de nye lovgivningsmæssige rammer. Brug af eftersorteringsanlæg giver 3-4 gange højere genanvendelse for en væsentlig mindre omkostning i forhold til at indsamle plast samt mad- og fødevarekartonner i en tredje spand. Brug af eftersorteringsanlæg er nødvendig for at kunne nå såvel lokale, nationale og EU-mål i 2030. Der bliver i foråret 2021 sendt en ansøgning til Miljøstyrelsen om undtagelse fra affaldsbekendtgørelsen, således at Fyn kan udbyde eftersorteringsanlæg snarest muligt. Svendborg Kommune har besluttet at der skal arbejdes efter at Svendborg kraftvarme nedlægges med udgangen af 2022. Mulighed for fælles fynsk medejerskab af Fynsværket skal undersøges, idet dette forventelig vil give aftage- og transportsikkerhed samt kostpriser ved afsætning af restaffald til energiproduktion.	 Anmodning om undtagelse for særskilt kildesortering af plast og mad- og fødevarekartoner er sendt til Miljøstyrelsen august 2021. Undtagelsen er en forudsætning for eftersorteringsanlæg. Der har været afholdt flere møde med Miljøstyrelsen og der er blevet efterspurgt en komplet LCA-analyse på såvel eftersortering som kildesorteret indsamling. Denne er udarbejdet og fremsendt til Miljøstyrelsen den 5. august 2022. Analysen viser som forventet markante fordele til eftersorteringsanlæg både i forhold til mængder og CO2 reduktion. Fælles fynsk udbud af forbrænding af restaffald er startet i januar 2022 i regi af SamAqua A/S. Svendborg Kraftvarme har efterfølgende meldt ud at den forventede nedlukning 1. januar 2023 er udskudt til nov. 2023. Konsekvens af den nuværende geopolitiske situation er pt ukendt. VA deltager i det fælles udbud som en option. Flere forskellige muligheder for omlæsning af restaffald er under afklaring.

6 VA ressourcecenter Som konsekvens af de nye affaldsordninger er der etableret en omlastestation for bla. det organiske husholdningsaffald i en lejet hal, og midlertidige løsninger for de øvrige fraktioner. Når Svendborg kraftvarme nedlægges skal restaffaldet ligeledes omlastes. Hertil kommer at mulighed for at etablere genbrugsbyggecenter i forbindelse med genbrugsstationen skal undersøges efter principperne "her må du gi" og "her må du ta". Mulighed for etablering af social økonomisk virksomhed skal ligeledes undersøges. Muligheden for at etablere et fælles ressourcecenter for omlastning, genbrug af byggemateriale, spandelager, evt forarbejdning af fraktioner i social økonomisk virksomhed mv. skal undersøges og beskrives.	→ Workshop afholdt den 24. november 2021. Projektet har været sat på pause pga. andre mere presserende opgaver. Der arbejdes med to mulige løsninger på midlertidig omlastning. Enten omlastes der hos lokal underleverandør eller der omlastes på den gamle genbrugsplads. Sidstnævnte kræver en del etableringsomkostninger, hvorfor der regnes på, hvad der bedst kan svare sig – Den midlertidige løsning taget i betragtning.
7 Masterplan for klima og energipositiv forsyning Svendborg Kommune har vedtaget mål om, at kommunen som virksomhed skal være 75 % omstillet til vedvarende energi i 2025 og 100 % i 2030. I det fynske samarbejde FYN2030 er målet at Fyn er klimaneutral i 2040 og CO^2 udledningen er reduceret med 80 % i 2030. Vand og spildevandsforsyninger skal nationalt løbende indberette energi og klimapræstationer med henblik på mål om energi og klimaneutralitet i 2030. Som forsyning har vi et relativt højt energiforbrug og betydelige effekt på drivhusgasemission. Der skal udarbejdes en samlet masterplan for VA, hvor målsætningen skal opstilles jf. ovenstående og minimum følgende emner skal belyses: Energieffektivitet: hvilke muligheder er der for yderligere energieffektiviseringer i alle produktionsområder og enheder.	→ Arbejdet med at opstille en baseline for nuværende udledning af drivhusgasser er igangværende. Der er gennemført drøftelse at udledning af drivhusgasser for Team Vand. Der er planlagt tilsvarende drøftelse i efteråret for øvrige teams. Udstyr til måling af lattergas på Egsmade Renseanlæg er indkøbt. Udstyret er sat i drift i foråret. Der arbejdes på at få omsat målingen til en værdi, som udtrykker lattergasemissionen i absolutte størrelser Beslutning om etablering af delvis bundbeluftning på Egsmade Renseanlæg er taget og forventes gennemført i 2022 med en forventet reduktion i energiforbrug på 600.000 kWh. I samarbejde med rådgiver er behovet for iltning af spildevandet beregnet. Beregning danner grundlag for den igangværende kravsspecifikation, som indgår i udbuddet, der forventes gennemført i efteråret.

Energiproduktion: hvorledes kan egen vedvarende energiproduktion øges fx mindre vindmølle ved strandgården renseanlæg, solceller mv. Drivhusgasreduktion: Baseline skal opstilles for nuværende udledning af drivhusgasser og hvilke muligheder der er for at begrænse / kompensere for disse (fx skovrejsning).	Udarbejdelse af samlet masterplan er ikke igangsat.
8 Vedvarende energiaktiviteter i Svendborg VE A/S Selskabet Svendborg VE A/S har til formål at etablere vedvarende energiaktiviteter. Set i lyset af hvorledes der kan bidrages med at øge den vedvarende energiproduktion skal der arbejdes for følgende afklaringer og implementeringer. Mulighed for ca. 40 hektar andelsbaseret solcellepark, hvor andele kan udbydes til private, lokale forsyninger og virksomheder. VA og Svendborg Kommune investerer i andele svarende til eget forbrug (ca. 8 MW + 8 MW) Overdragelse af eksisterende og planlagte kommunale varmepumper til Svendborg VE A/S. Mulighed for etablering af solceller på alle større kommunale bygninger skal vurderes nærmere.	 Svendborg VE A/S har den 7. februar 2022 sendt materiale til Svendborg Kommune til beslutning om Svendborg VE rolle i igangsætning og facilitering af vedvarende energianlæg i Svendborg Kommune. Der er fremsendt forslag om overdragelse og udbygning af små og store varmepumper, proces om etablering af fællesejet solcellemark, samt pilotprojekt med etablering af VE energifælleskab. Processerne er baseret på borgerinddragelse. Overdragelse af små varmepumper er besluttet i Svendborg Kommune den 16. juni 2022, der arbejdes pt med råderetsaftale. Igangsætning af pilotprojekt VE-fællesskaber behandlet på TMU og ØK hhv. 18. og 23. august. Pilotprojekt indstilles igangsat og KB skal endelig tage stilling 30. august. Ansøgning om solcellemarker skal være sendt til Svendborg Kommune den 5. september.
9 Ressourcer i slam. Restproduktet slam fra renseanlæg indeholder en række næringsstoffer som i dag tilgår landbrugsjord. Der er imidlertid en række faktorer, der skal undersøges nærmere for at kunne vurdere fremtidig optimal udnyttelse af næringsstofferne i slam, uden at dette udgør en potentiel risiko for natur og grundvand. Udbringning på landbrugsjord er den danske miljøstyrelses højeste prioritet, men i Tyskland er der forbud mod slam på landbrugsjord.	 Statusnotat udarbejdet og drøftet på BM den 29. april 2022. PHAS koncentrationer i slamtagrørsbede på Strandgården renseanlæg er over ny skærpet grænseværdi. Der er ikke udspredt slam fra tagrørsbedene. PHAS koncentrationer i slam, der pt. udbringes på landbrugsjord er under grænseværdierne. Projektet skal opprioriteres.

De forskellige muligheder for såvel lokal som evt. fælles fynsk tilgang til alternativ behandling af slam skal undersøges.	
FÆLLESSKABER OG SAMARBEJDE	
10 Øget samarbejde med kunderne Udfordringerne med klimaforandringer, voldsomme regnskyl og opdagelse af spor efter bl.a. sprøjtegifte i drikkevandet øger vores kunders bevidsthed om behovet for grøn omstilling – og kræver samtidig, at VA styrker samarbejdet med såvel private som erhvervskunder og andre interessenter, om udvikling af løsninger og produkter. Der vil være særlig fokus på kundeinvolvering i udvikling af klimatilpasningsprojekter (afkobling af regnvand), mere affaldssortering, vedvarende energianlæg og grundvandspladsbeskyttelse.	 De sidste to år med CoVid19 har vanskeliggjort massiv borgerinddragelse. Den store succes med øget genanvendelse af affald, skyldes i høj grad at svendborgenserne har taget sorteringen til sig. Forud og under udrulning af de nye ordninger har der været meget kommunikation med kunderne. Forslag til VE-projekter er baseret på høj grad af borgerinddragelse. Erhvervs-ph.d. studerende er fra 1. februar tilknyttet VA og finansieret af Innovationsfonden i samarbejde med Roskilde universitet med fokus på grøn omstilling og borgerinddragende processer.
11 Formidlingscenter ved Skovmølleværket Det er vigtigt at den enkelte forstår sammenhængen mellem hverdagens adfærd og effekten på fællesskabets ressourcer. I forbindelse med nyt Skovmøllevandværk har vi en unik mulighed for at kunne udvikle vores undervisning og formidling yderligere. Placeringen ved Skovmølleværket giver mulighed for en naturlig vandring gennem skoven ned til renseanlægget så alle kan følge vandets vej. Koncept for formidlingscenter skal udvikles samtidigt med at mulighederne for fondsbevillinger til samme afklares.	 Status på konceptudvikling for et kommende formidlingscenter er udarbejdet og fremlagt på BM den 11. marts 2022. Der skal arbejdes videre med at udvide partnerkredsen. Der er etableret et samarbejde med Geopark det sydfynske øhav om et større formidlingscenter, og der har været indledende drøftelser med Svendborg kommune og Naturstyrelsen. Workshop afholdt den 16. August og projektorganisering og finansiering af fælles forprojekt skal afklares.

12 Øget samarbejde om udvikling og innovation Vi vil indgå med vores viden og øge graden af vores innovative samarbejder. Vi vil søge samarbejdspartnere blandt eksempelvis leverandører, uddannelsesinstitutioner, kunder, forsyninger, netværk, lokale virksomheder, Ngo'er, boligforeninger og kommunale institutioner. Vi ønsker at styrke vores involvering i relevante netværk, for at sikre at vi påvirker og henter ny viden og inspiration. Vi ønsker at bidrage til udviklingsprojekter gennem deltagelse i bl.a. VUDP og MUDP projekter.	 Samarbejde med SDU er etableret bl.a. i forbindelse med det fælles fynske ressourceprojekt. Samarbejdet sker med øvrige affaldsselskaber og kommuner på Fyn og er forankret i en fællessyregruppe under VA's formandskab. SDU-studerende, maskinmesterstuderende, fysioterapeutstuderende er løbende tilknyttet VA for studieprojekter og praktik. Erhvervs-ph.d. studerende, i samarbejde med Roskilde Universitet og støttet af Innovationsfonden, er startet den 1. februar 2022 med fokus på grøn omstilling og borgerinddragelse. Projekt til udnyttelse af varme i forbindelse med den ny hovedpumpestation er under udarbejdelse i samarbejde med Svendborg Fjernvarme. Udkast til hensigtserklæring fremlægges på BM den 2. september. Deltager i to udviklingsprojekter i regi af hhv. VUDP og EU-Fyrtårnsprojekt; begge vedr. anvendelse af genanvendt plast i forsyningsbranchen.
13 Havneudvikling Svendborg kommune har stor fokus på havneudvikling med involvering af en lang række interessenter. For VA betyder dette en række tiltag, bl.a. om regnvandshåndtering, evt. åbning af Kobberbækken og ny hovedpumpestation. Samarbejde om havneudvikling vil de kommende år kræve en væsentlig indsats.	 Lokalplan for ny hovedpumpestation er godkendt i juni 2022.Ny hovedpumpestation opføres fra september 2022 – ultimo 2024. Udredning omkring klimaeffekt af åbning af Kobberbækken er igangværende. Klimaprojekt ved Frederiksgade og Jessens Mole afsluttet i 2021.

OPFØLGNING PÅ VIRKSOMHEDSPLAN 2021 – 2023

SOCIALT ANSVARLIG VIRKSOMHED	
14 Lærlinge, elever, praktikpladser og mangfoldighed Vi vil understøtte en aktiv beskæftigelsesindsat med skabelse og tilbud om praktik, lærlinge- og elevpladser. Muligheden for at kunne tilknytte lærlinge og elever fra flere fagområder skal undersøges evt i deleordninger. Mulighed for at tilknytte studerende i perioder skal endvidere undersøges. Ved ansættelser skal mangfoldighed tilstræbes med hensyn til såvel, alder, køn, etnicitet mm.	 I 2021 har i alt 6 elever været tilknyttet VA. Antal praktikanter tilknyttet i 2021 har været 4 og mindre end normalt pga. CoVid19.
15 Attraktiv og udviklende arbejdsplads Vi vil give vores medarbejdere de bedste muligheder for kunne skabe resultater, trivsel og udvikling. Der er fokus på det gode arbejdsmiljø, fysisk som psykisk og på samarbejdsværdierne. Vi ønsker at understøtte initiativer som sikrer såvel den enkelte medarbejders som det selvforvaltende teams kompetenceudvikling. En attraktiv og udviklende arbejdsplads er forudsætning for at kunne fastfolde og tiltrække de bedste medarbejdere.	 Værdien af ansvarsfulde og engagerede medarbejdere organiseret i selvforvaltende team og understøttet tilpasset teknologi har vist sit fulde værd under de forskellige Covid nedlukninger, hvor det har været muligt at opretholde normal produktion. Tilbud om undervisning i dansk, matematik og ordblindhed er modtaget af godt, og 20 medarbejdere er startet på VUC i januar 2022. I efteråret gennemføres et lignende forløb, hvor der tilbydes grundlæggende IT-uddannelse for de medarbejdere, som vurderes at være i målgruppen. Den treårige APV med fokus på arbejdsmiljø er pga. CoVid19 været udsat og er gennemført i marts 2022. Konklusionerne i APV'erne vidner stadig om medarbejdere i høj trivsel og et stort tilhørsforhold til VA og virksomhedens værdier. Der gennemføres drøftelser af APV-konklusionerne i de enkelte teams.
16 Mulighed for social økonomisk virksomhed Særligt i forbindelse med affaldsområdet skal mulighederne for at kunne understøtte beskæftigelse af personer uden for	 Ikke opstartet, se punkt om VA ressourcecenter

arbejdsmarkedet undersøges nærmere. Dette vil bl.a. blive vurderet i forbindelse med overvejelser om et VA ressourcecenter, se endvidere punkt 6.	Ny affaldslovgivning juni 2022 begrænser mulighed for social økonomisk virksomhed.
ØKONOMISK ANSVARLIG VIRKSOMHED	
17 Best value og asset management Vi skal udfordre det rigtige niveau og tidspunkt for reinvesteringer og investeringer i vores anlæg gennem en øget brug af asset management. Vi skal synliggøre hvornår den optimale værdi for fællesskabet skabes på kort og lang sigt, dvs. redegøre for "best value". Vi skal øge synlighed og forståelse for hvordan vi anvender investeringskroner.	 Forskellige tiltag anvendes i dag, men samlet tilgang skal udarbejde.
18 Synergi i samarbejde Vi skal have fortsat fokus på realisering af synergier i samarbejde med andre forsyninger, virksomheder og interessenter. Vi skal udvikle fælles standarder på tværs af forsyninger og indhente synergier bla. gennem det fælles serviceselskab SamAqua A/S. Vi skal synliggøre gevinsterne ved samarbejdet.	 Ny strategi for SamAqua A/S er udarbejdet i efteråret 2021. Ny strategi skal underbygge muligheden for skabe endnu mere værdi i samarbejde i regi af SamAqua. Strategien er under implementering. Indledende samarbejde med lokale forsyninger i vedvarende energianlæg er under opstart.
19 Øget brug af risikovurderinger I de nye ISO standarder er der krav om øget brug af risikovurderinger. Vi ønsker at udvikle en fælles metode for at bruge risikovurderinger som et strategisk og værdiskabende værktøj til prioriteringer af indsatser og muligheder.	 Ny udgave af ledelsens evaluering af ledelsessytemet er under udarbejdelse. Denne inkluderer riskovurdering og nedbrydning af strategien til handleplaner og aktiviteter.

OPFØLGNING PÅ VIRKSOMHEDSPLAN 2021 – 2023

SUNDHED OG BEVARELSE AF LIVSGRUNDLAG	Status pr. 1. marts 2022
1 Grundvandsbeskyttelse Der vil i de kommende år være et stigende behov for at sikre vores kildepladser mod forurening fra tidligere og nuværende aktiviteter. Vi skal arbejde for at minimere de risici, der truer det gode liv. Der er indgået samarbejdsaftale med Naturstyrelsen, Svendborg Kommune og VA om 540 hektar skovrejsningsprojekt. Proces med multifunktionel jordfordeling er igangværende. Partnerskab med Region Syddanmark, Svendborg Kommune og VA er indgået omkring pesticidproblematik ved Skovmølleværkets boringer. Nye indvindingstilladelser er ansøgt. Forhandlinger om dyrkningsrestriktioner i et BNBO område er opstartet i 2020. Statens genberegning af BNBO områder har været forsinket mange gange og forventes nu først medio 2021, hvorefter Svendborg Kommune skal vurdere disse og udarbejde en indsatsplan som baggrund for hvilke endelige BNBO områder, der skal beskyttes med aftaler om dyrkningsrestriktioner. Frivillige aftaler skal indgås inden udgangen af 2022. Der vil i 2021/2022 blive udarbejdet en strategi for grundvandsbeskyttelse for samtlige af VA's kildepladser.	 Erhvervelse af jord til skovrejsningsprojektet er igangværende i en multifunktionel jordfordelingsproces, som varetages af landbrugsstyrelsen. Den første runde af jord forventes erhvervet i 2022, herefter borgerinddragende processer om anvendelse af skoven og forventet første tilplantning i 2025. Statens genberegninger af BNBO blev fremsendt juni 2021. Svendborg Kommune har afsluttet risikovurderingen af flere kildepladser. BNBO forhandlinger er under opstart. Usikkerhed om Hvidkilde kildeplads udestår hos Svendborg Kommune. Igangværende BNBO forhandlinger er sat på pause. Udredning om DMS pesticidproblematik ved Skovmølleværket i partnerskab med Svendborg Kommune og Region Syddanmark er igangværende. Udkast til strategi for grundvandsbeskyttelse behandles på bestyrelsesmødet den 11. marts 2022.
2 Opgradering af vandværker mv. Opgradering af de tekniske anlæg til højeste fødevarestandard er et vigtigt tiltag for fortsat at kunne levere drikkevand i høj kvalitet til de nuværende og kommende generationer. Realisering af Masterplanen for fremtidens vandforsyning er godt i gang med det etablerede Sørupværk og renoverede højdebeholderanlægget ved Heldagervej. Skitseprojektering til Skovmølleværket og sundledning til Tåsinge er igangværende som de næste større indsatser.	 Udbud til partneringmodel for Skovmølleværket er igangværende og indstilling til bestyrelsens godkendelse forventes i september 2022. Herefter starter den egentlige projektering i partneringgruppen. Fremtidens vandforsyning til Tåsinge er under drøftelse med de private vandværker på øen, og pt arbejdes efter en overdragelsesmodel, hvor sundledning ikke bliver aktuel.

3 Afkobling af regnvand Stigende og mere voldsomme regnmængder betyder, at der er behov for at nytænke strategier, som forebygger, at områder af byen og land oversvømmes og ejendomme ødelægges. Det betyder, at der bliver behov for investeringer i ændrede anlæg og behov for at etablere samarbejder omkring regnvand som værdi med grundejere, boligselskaber og virksomheder. Samtidig skal vi sikre vores vandmiljø, blandt andet ved at minimere overløb ved voldsom regn. Masterplan for regn- og spildevand er udarbejdet og vedtaget som retningsgivende plan. Ny spildevandsplan er vedtaget i 2020 og giver grundlaget for det fremtidige arbejde med afkobling af regnvand. Svendborg Kommune har endvidere forpligtet sig til at udarbejde en klimahandleplan som DK2020 kommune, hvilket også indebærer planer om klimarobusthed for vand. Håndtering af øgede regnmængder kræver en lang og helhedsorienteret indsats, som kun kan lykkes i fællesskab med bidrag fra alle parter.	 Svendborg Kommune skal som DK 2020 Kommune udarbejde en klimahandleplan. Planen skal bl.a. anvise indsatser, der gør Svendborg Kommune robust over for kommende klimaforandringer. Indsatserne skal være beskrevet for mindst de næste fire år og forventes fremlagt i foråret 2022. Samarbejdet omkring dette er igangværende med udgangspunkt i masterplan for regn og spildevand, samt den nylig vedtagne spildevandsplan.
KLIMA OG RESSOURCER	
4 Ny affaldsbekendtgørelse og affaldsordninger Vi skal sørge for en bedre udnyttelse af ressourcerne i vores affald gennem øget genbrug og genanvendelse. Ny affaldsbekendtgørelse fra december 2020 stiller bl.a. krav om indsamling af 10 fraktioner. I det fynske samarbejder er der i FYN2030 opstillet mål om genanvendelse af 80% plastaffald og 70% øvrigt affald. Hertil kommer strammere EU krav både i relation til genanvendelsesprocenter og fraktioner. Svendborg har været initiativtager til at undersøge og konkretisere hvorledes affaldsressourcerne bedst kan genanvendes på Fyn i et fynsk samarbejde med kommuner, affaldsselskaber og SDU. Nye	 Svendborg var blandt de 10 ud af 98 kommuner der den 1. juli 2021 levede op til kravene om husstandsindsamling af 9 fraktioner. I efteråret 2021 blev det besluttet at bibeholde genbrugsbilsordningen i sin nuværende form, da mange lovgivningsmæssige rammer stadig er uafklarede. Mulighed for eftersorteringsanlæg på restaffald er fortsat uafklaret.

affaldsordninger er udrullet i 2020 og disse skal suppleres i 2021/2022 i forhold til ny affaldsbekendtgørelse og mulighed for eftersorteringsanlæg. Ordninger for genbrugsbil skal revurderes.	
5 Fælles fynsk behandlingsmetode og anlæg Ny klimaaftale per 16.juni 2020 fratager kommunerne mulighed for at etablere og eje pulp behandlingsanlæg, dvs. etablering af fælles fynsk pulpanlæg er ikke længere muligt, hvorfor der arbejdes for fælles fynsk udbud af pulpning af det organiske husholdningsaffald. Gennem det fynske samarbejde er der blevet arbejdet for at et eftersorteringsanlæg på den tørre restaffaldsfraktion stadig er muligt inden for de nye lovgivningsmæssige rammer. Brug af eftersorteringsanlæg giver 3-4 gange højere genanvendelse for en væsentlig mindre omkostning i forhold til at indsamle plast samt mad- og fødevarekartonner i en tredje spand. Brug af eftersorteringsanlæg er nødvendig for at kunne nå såvel lokale, nationale og EU mål i 2030. Der bliver i foråret 2021 sendt en ansøgning til Miljøstyrelsen om undtagelse fra affaldsbekendtgørelsen, således at Fyn kan udbyde eftersorteringsanlæg snarest muligt. Svendborg Kommune har besluttet at der skal arbejdes efter at Svendborg kraftvarme nedlægges med udgangen af 2022. Mulighed for fælles fynsk medejerskab af Fynsværket skal undersøges, idet dette forventelig vil give aftage- og transportsikkerhed samt kostpriser ved afsætning af restaffald til energiproduktion.	 Fælles fynsk udbud af pulpning af det organiske husholdningsaffald er igangsat ultimo 2021 Anmodning om undtagelse for særskilt kildesortering af plast og mad- og fødevarekartoner er sendt til Miljøstyrelsen august 2021. Undtagelsen er en forudsætning for eftersorteringsanlæg. Miljøstyrelsen har efterspurgt flere udredninger og nyt møde afholdes 10. marts 2022. Mulighed for fælles fynsk medejerskab af Fynsværket er sat på pause pga. usikkerhed om kraftvarme værkers rammer fremover. Fælles fynsk udbud af forbrænding af restaffald er startet i januar 2022 i regi af Samaqua A/S. Svendborg Kraftvarme har meldt ud at nedlukning forventes 1. januar 2023. Midlertidig muligheder for omlastning er under afklaring.

6 VA ressourcecenter Som konsekvens af de nye affaldsordninger er der etableret en omlastestation for bla. det organiske husholdningsaffald i en lejet hal, og midlertidige løsninger for de øvrige fraktioner. Når Svendborg kraftvarme nedlægges skal restaffaldet ligeledes omlastes. Hertil kommer at mulighed for at etablere genbrugsbyggecenter i forbindelse med genbrugsstationen skal undersøges efter principperne "her må du gi" og "her må du ta". Mulighed for etablering af social økonomisk virksomhed skal ligeledes undersøges. Muligheden for at etablere et fælles ressourcecenter for omlastning, genbrug af byggemateriale, spandelager, evt forarbejdning af fraktioner i social økonomisk virksomhed mv. skal undersøges og beskrives.	 Workshop afholdt den 24. november. Konkretisering igangværende.
7 Masterplan for klima og energipositiv forsyning Svendborg Kommune har vedtaget mål om, at kommunen som virksomhed skal være 75 % omstillet til vedvarende energi i 2025 og 100 % i 2030. I det fynske samarbejde FYN2030 er målet at Fyn er klimaneutral i 2040 og CO^2 udledningen er reduceret med 80 % i 2030. Vand og spildevandsforsyninger skal nationalt løbende indberette energi og klimapræstationer med henblik på mål om energi og klimaneutralitet i 2030. Som forsyning har vi et relativt højt energiforbrug og betydelige effekt på drivhusgasemission. Der skal udarbejdes en samlet masterplan for VA, hvor målsætningen skal opstilles jf. ovenstående og minimum følgende emner skal belyses: Energieffektivitet: hvilke muligheder er der for yderligere energieffektiviseringer i alle produktionsområder og enheder.	 Arbejdet med at opstille en baseline for nuværende udledning af drivhusgasser er igangværende. Udstyr til måling af lattergas på Egsmade Renseanlæg er indkøbt. Beslutning om etablering af delvis bundbeluftning på Egsmade Renseanlæg er taget og forventes gennemført i 2022 med en forventet reduktion i energiforbrug på 600.000 kWh. Udarbejdelse af samlet masterplan er ikke igangsat.

Energiproduktion: hvorledes kan egen vedvarende energiproduktion øges fx mindre vindmølle ved strandgården renseanlæg, solceller mv. Drivhusgasreduktion: Baseline skal opstilles for nuværende udledning af drivhusgasser og hvilke muligheder der er for at begrænse / kompensere for disse (fx skovrejsning).	
8 Vedvarende energiaktiviteter i Svendborg VE A/S Selskabet Svendborg VE A/S har til formål at etablere vedvarende energiaktiviteter. Set i lyset af hvorledes der kan bidrages med at øge den vedvarende energiproduktion skal der arbejdes for følgende afklaringer og implementeringer. Mulighed for ca. 40 hektar andelsbaseret solcellepark, hvor andele kan udbydes til private, lokale forsyninger og virksomheder. VA og Svendborg Kommune investerer i andele svarende til eget forbrug (ca. 8 MW + 8 MW) Overdragelse af eksisterende og planlagte kommunale varmepumper til Svendborg VE A/S. Mulighed for etablering af solceller på alle større kommunale bygninger skal vurderes nærmere.	 Svendborg VE A/S har den 4. februar sendt materiale til Svendborg Kommune til beslutning om Svendborg VE rolle i igangsætning og facilitering af vedvarende energianlæg i Svendborg Kommune. Der er fremsendt forslag om overdragelse og udbygning af små og store varmepumper, proces om etablering af fællesejet solcellemark, samt pilotprojekt med etablering af VE energifælleskab. Processerne er baseret på borgerinddragelse.
9 Ressourcer i slam. Restproduktet slam fra renseanlæg indeholder en række næringsstoffer som i dag tilgår landbrugsjord. Der er imidlertid en række faktorer, der skal undersøges nærmere for at kunne vurdere fremtidig optimal udnyttelse af næringsstofferne i slam, uden at dette udgør en potentiel risiko for natur og grundvand. Udbringning på landbrugsjord er den danske miljøstyrelses højeste prioritet, men i Tyskland er der forbud mod slam på landbrugsjord. De forskellige muligheder for såvel lokal som evt. fælles fynsk tilgang til alternativ behandling af slam skal undersøges.	 Statusnotat vil blive udarbejdet til BM den 29. april 2022.

OPFØLGNING PÅ VIRKSOMHEDSPLAN 2021 – 2023

FÆLLESSKABER OG SAMARBEJDE	
10 Øget samarbejde med kunderne Udfordringerne med klimaforandringer, voldsomme regnskyl og opdagelse af spor efter bl.a. sprøjtegifte i drikkevandet øger vores kunders bevidsthed om behovet for grøn omstilling – og kræver samtidig, at VA styrker samarbejdet med såvel private som erhvervskunder og andre interessenter, om udvikling af løsninger og produkter. Der vil være særlig fokus på kundeinvolvering i udvikling af klimatilpasningsprojekter (afkobling af regnvand), mere affaldssortering, vedvarende energianlæg og grundvandspladsbeskyttelse.	 De sidste to år med CoVid19 har vanskeliggjort massiv borgerinddragelse. Den store succes med øget genanvendelse af affald, skyldes i høj grad at svendborgenserne har taget sorteringen til sig. Forud og under udrulning af de nye ordninger har der været meget kommunikation med kunderne. LAR projekter er også gennemført med stor inddragelse.
11 Formidlingscenter ved Skovmølleværket Det er vigtigt at den enkelte forstår sammenhængen mellem hverdagens adfærd og effekten på fællesskabets ressourcer. I forbindelse med nyt Skovmøllevandværk har vi en unik mulighed for at kunne udvikle vores undervisning og formidling yderligere. Placeringen ved Skovmølleværket giver mulighed for en naturlig vandring gennem skoven ned til renseanlægget så alle kan følge vandets vej. Koncept for formidlingscenter skal udvikles samtidigt med at mulighederne for fondsbevillinger til samme afklares.	 Status på konceptudvikling for et kommende formidlingscenter er udarbejdet og fremlægges på BM den 11. marts 2022. Der skal arbejdes videre med at udvide partnerkredsen.
12 Øget samarbejde om udvikling og innovation Vi vil indgå med vores viden og øge graden af vores innovative samarbejder. Vi vil søge samarbejdspartnere blandt eksempelvis leverandører, uddannelsesinstitutioner, kunder, forsyninger, netværk, lokale virksomheder, Ngo'er, boligforeninger og kommunale institutioner. Vi ønsker at styrke vores involvering i	 Samarbejde med SDU er etableret bl.a. i forbindelse med det fælles fynske ressourceprojekt. Samarbejdet sker med øvrige affaldsselskaber og kommuner på Fyn og er forankret i en fællessyregruppe under VA's formandskab.

relevante netværk, for at sikre at vi påvirker og henter ny viden og inspiration. Vi ønsker at bidrage til udviklingsprojekter gennem deltagelse i bl.a. VUDP og MUDP projekter.	SDU-studerende, maskinmesterstuderende, fysioterapeutstuderende er løbende tilknyttet VA for studieprojekter og praktik. Erhverv phD studerende, i samarbejde med Roskilde Universitet og støttet af Innovationsfonden, er startet den 1. februar 2022 med fokus på grøn omstilling og borgerinddragelse. Deltager i to udviklingsprojekter i regi af hhv. VUDP og MUDP. Projekt til udnyttelse af varme i forbindelse med den ny hovedpumpestation er under udarbejdelse i samarbejde med Svendborg Fjernvarme.
13 Havneudvikling Svendborg kommune har stor fokus på havneudvikling med involvering af en lang række interessenter. For VA betyder dette en række tiltag, bl.a. om regnvandshåndtering, evt. åbning af Kobberbækken og ny hovedpumpestation. Samarbejde om havneudvikling vil de kommende år kræve en væsentlig indsats.	 Lokalplanproces for ny hovedpumpestation er igangsat januar 2022. Udredning omkring klimaeffekt af åbning af Kobberbækken er igangværende. Klimaprojekt ved Frederiksgade og Jessens Mole afsluttet i 2021.
SOCIALT ANSVARLIG VIRKSOMHED	
14 Lærlinge, elever, praktikpladser og mangfoldighed Vi vil understøtte en aktiv beskæftigelsesindsat med skabelse og tilbud om praktik, lærlinge- og elevpladser. Muligheden for at kunne tilknytte lærlinge og elever fra flere fagområder skal undersøges evt i deleordninger. Mulighed for at tilknytte studerende i perioder skal endvidere undersøges. Ved ansættelser skal mangfoldighed tilstræbes med hensyn til såvel, alder, køn, etnicitet mm.	 I 2021 har i alt 6 elever været tilknyttet VA. Antal praktikanter tilknyttet i 2021 har været 4 og mindre end normalt pga. CoVid19.

15 Attraktiv og udviklende arbejdsplads Vi vil give vores medarbejdere de bedste muligheder for kunne skabe resultater, trivsel og udvikling. Der er fokus på det gode arbejdsmiljø, fysisk som psykisk og på samarbejdsværdierne. Vi ønsker at understøtte initiativer som sikrer såvel den enkelte medarbejders som det selvforvaltende teams kompetenceudvikling. En attraktiv og udviklende arbejdsplads er forudsætning for at kunne fastfolde og tiltrække de bedste medarbejdere.	 Værdien af ansvarsfulde og engagerede medarbejdere organiseret i selvforvaltende team og understøttet tilpasset teknologi har vist sit fulde værd under de forskellige CoVid nedlukninger, hvor det har været muligt at opretholde normal produktion. Tilbud om undervisning i dansk, matematik og ordblindhed er modtaget af godt 20 medarbejdere med opstart på VUC i januar 2022. Den tre årige APV med fokus på arbejdsmiljø er pga. CoVid19 været udsat og gennemføres i marts 2022.
16 Mulighed for social økonomisk virksomhed Særligt i forbindelse med affaldsområdet skal mulighederne for at kunne understøtte beskæftigelse af personer uden for arbejdsmarkedet undersøges nærmere. Dette vil bl.a. blive vurderet i forbindelse med overvejelser om et VA ressourcecenter, se endvidere punkt 6.	 Ikke opstartet.
ØKONOMISK ANSVARLIG VIRKSOMHED	
17 Best value og asset management Vi skal udfordre det rigtige niveau og tidspunkt for reinvesteringer og investeringer i vores anlæg gennem en øget brug af asset management. Vi skal synliggøre hvornår den optimale værdi for fællesskabet skabes på kort og lang sigt, dvs. redegøre for "best value". Vi skal øge synlighed og forståelse for hvordan vi anvender investeringskroner.	 Forskellige tiltage anvendes i dag, men samlet tilgang skal udarbejde.

18 Synergi i samarbejde Vi skal have fortsat fokus på realisering af synergier i samarbejde med andre forsyninger, virksomheder og interessenter. Vi skal udvikle fælles standarder på tværs af forsyninger og indhente synergier bla. gennem det fælles serviceselskab SamAqua A/S. Vi skal synliggøre gevinsterne ved samarbejdet.	 Ny strategi for SamAqua A/S er udarbejdet i efteråret 2021. Ny strategi skal underbygge muligheden for skabe endnu mere værdi i samarbejde i regi af SamAqua.
19 Øget brug af risikovurderinger I de nye ISO standarder er der krav om øget brug af risikovurderinger. Vi ønsker at udvikle en fælles metode for at bruge risikovurderinger som et strategisk og værdiskabende værktøj til prioriteringer af indsatser og muligheder.	 Systematisk gennemgang af risiko og muligheder er gennemført for den samlede strategi i 2021 og byggede op til recertificering efter de nye ISO standarder. Samme systematiske gennemgang af risiko og muligheder i forhold til virksomhedsplan 2021 – 2023 forventes genneført i juni 2022.

Kvalitet, Miljø, Arbejdsmiljø- og energimålsætninger og mål for Vand og Affald 2022

Fokus	Nr.	Påvirkninger	Afdeling	Realiseret 2021	Lovkrav	Frekvens	Målsætninger	Mål 2020	Mål 2021	Mål 2022	Mål 2023	Mål 2024
	1	Rensekvalitet	Spildevand	-	Ja	Måned	Vi vil maksimalt belaste vores renseanlæg med 90% af udløbskrav.	90%	90%	90%	90%	90%
	2	AKK. analyse-overskridelse [stk]	Vand	0	Ja	Måned	Ingen verificerede akkrediterede analyser må overskride grænseværdier.	0	0	0	0	0
	3	CO_2 [ton]	Alle	??	Nej	År	I 2025 skal 75% af energiforbrug være CO_2-neutal. Resultat opgøres i Q2	927	813	110	100	100
	4	Elforbrug [MWh]	Alle	7.946	Nej	Måned	I 2025 vil vi have reduceret elforbruget med 10% i forhold til 2019. Reduktionen på 10% vil gælde for alle selskaber. Elforbrug opgøres som absolut forbrug.	7.776	7.618	7.459	7.300	7.142
	5	Energiproduktion [MWh]	Alle	685	Nej	Måned	Vi vil gennem etablering af CO_2-neutrale energikilder reducere vores miljømæssige påvirkning ved at øge vores energiproduktion 2,5% årligt.	702	720	738	756	775
	6	Genanvendelses %	Affald	72,4%	Nej	Måned	I takt med at de 7 fokusfraktioner i højere grad sendes til genanvendelse vil den generelle genanvendelsesprocent øges tilsvarende.	60%	65%	70%	70%	70%
	7	Genanvendelses % efter Bilag 5	Affald	57,9%	Ja	Måned	Min. 55 % af det samlede husholdningsaffald genanvendes i 2022.	40%	45%	55%	55%	55%
	8	Vandtabs %	Vand	??	Nej	År	Vi vil reducere spildet af vand. Resultat opgøres i Q2	7%	7%	7%	7%	7%
	9	Driftsstop [stk]	Spildevand	0	Nej	Måned	Vi vil opretholde en høj aftagesikkerhed målt som driftsstop i hoved- og stikledning pr. år, oplevet hos kunden.	15	10	5	3	3
	10	Ledningsbrud [brud pr. 100 km.]	Vand	7,6	Nej	Måned	Vi vil opretholde en høj forsyningssikkerhed. Ledningsbrud ÅTD skal være færre end gennemsnit for forgangne 5 år. Mål revideres årligt.	4	3,6	-	-	-
	11	Driftsfejl [stk]	Vejbelysning	309	Nej	Måned	Vi vil opretholde en høj driftssikkerhed. Antal driftsfejl må ikke overstige forgående år.	338	303	303	303	303
	12	Dagrenovation [$^0/_{00}$]	Affald	3,33	Nej	Måned	Vi vil reducere mængden af afvigelser. Andelen af uafhentet dagrenovationsbeholdere må maksimalt udgøre 1,5 $^0/_{00}$. Målopfyldelse anses for indikator for kundetilfredshed i Affald.	1,5 $^0/_{00}$	1,5 $^0/_{00}$	4,0 $^0/_{00}$ Ny opgørelses-metode	3,5 $^0/_{00}$	3,0 $^0/_{00}$
	13	Kundetilfredshed [%]	Vand	100%	Nej	Halvår	Vi vil sikre en høj kundetilfredshed. Minimum 95 % af de kunder, der har henvendt sig vedrørende en afvigelse, skal opleve vores behandling af afvigelsen som positiv.	95%	95%	95%	95%	95%
	14	Kundetilfredshed [%]	Spildevand	100%	Nej	Halvår	Vi vil sikre en høj kundetilfredshed. Minimum 95 % af de kunder, der har henvendt sig vedrørende en afvigelse, skal opleve vores behandling af afvigelsen som positiv.	95%	95%	95%	95%	95%
	15	Elever	Alle	6	Ja	År	Vi vil efterleve vores sociale ansvar om at uddanne elever. Vi vil kontinuerligt uddanne elever.	3	3	4	4	4
	16	Antal praktikanter og arbejdsprøvning [stk]	Alle	4	Nej	År	Antal praktikanter og arbejdsprøvninger skal svare til min. 10% af antal heltidsansatte fra forgående år. Mål fastsættes årligt.	7,8	7,4	-	-	-
	17	Sygefravær [%]	Alle	??	Nej	Kvartal	Sygefraværet måles uden langtidssygemeldinger.	3%	3%	3%	3%	3%
	18	Arbejdsulykker [stk]	Alle	4	Nej	Kvartal	Arbejdsulykker opgøres kvartalsvis. Antal arbejdsulykker må ikke overstige antal forgående år opgjort kvartalsvis.	-	-	-	-	-
	19	Projektinvesteringer [t.kr]	Alle		Nej	Kvartal	Mål følger budget i AX. Afventer implementering af BI-løsning	-	-	-	-	-
	20	Budgetopfølgning [t.kr]	Alle		Nej	Kvartal	Mål følger budget i AX. Afventer implementering af BI-løsning	-	-	-	-	-
	21	FADO [t. kr]	Alle		Nej	År	FADO følger posteringer i AX. FADO reduceres med 1% årligt. Afventer implementering af BI-løsning	-	-	-	-	-

** Røde tal er mål ændret fra 2022*

RTM
FORSIKRINGSMÆGLER
For ansvarlige beslutninger

Forsikringsoversigt

Svendborg Forsyningsservice A/S
Ryttermarken 21
5700 Svendborg

FORSIKRINGSOVERSIGT

Svendborg Forsyningsservice A/S
Ryttermarken 21
5700 Svendborg

Den 01/02/2022

Selskab	Policenr	Forsikringsart/dækning	kr.	Selvrisiko kr.	Hoved-forfald	Årspræmie inkl. afgift
Protector Forsikring	2305241	All-Risk			01/01	393.411
	I kraft	Bygning - Skårupøre Strandvej 54D Mfl, 5700 Svendborg Løsøre - Skårupøre Strandvej 54D Mfl, 5700 Svendborg				
		Bygning:				
		Allrisk		10.000		
		Restværdi ved 50 % skade		10.000		
		Elskade/kortslutning		10.000		
		Anden bygningsbeskadigelse		10.000		
		Udv. rørskade og stikledning		10.000		
		Husejeransvar		10.000		
		Huslejetab 1. risiko	10.000.000	10.000		
		Lovliggørelse 1. risiko	10.000.000	10.000		
		Oprydning 1. risiko	10.000.000	10.000		
		Jordskadedækning 1. risiko	5.000.000	10.000		
		Byggeforsikring (brand & storm)				
		Løsøre:		10.000		
		Allrisk		10.000		
		Brand		10.000		
		Tyveri		10.000		
		Vand		10.000		
		El-skade	50.000	10.000		
		Låseomstilling 1. risiko	2.000.000			
		Overalt i Danmark 1. risiko	10.000.000	10.000		
		Genfremstillingsomkostninger 1. risiko	2.000.000	10.000		
		Løsøre under åben himmel 1. risiko	250.000	10.000		
		Lager af væsker i over og underjordiske tanke 1. risiko	768.000	10.000		
		Maskinkasko: Forsikringssum				

Oversigten er kun et kortfattet resume. Police og betingelser vil altid være gældende.

FORSIKRINGSOVERSIGT

Svendborg Forsyningsservice A/S
Ryttermarken 21
5700 Svendborg

Selskab	Policenr	Forsikringsart/dækning	kr.	Selvrisiko kr.	Hoved-forfald	Årspræmie inkl. afgift
Gjensidige	1375209	Ansvar			01/01	94.614
	I kraft	Erhverv og produktansvar	20.000.000	5.000		
		Behandling & Bearbejdning	5.000.000	5.000		
		I/K Skade	20.000.000	5.000		
		I/K Tab	10.000.000	5.000		
		Pludselig forurening	10.000.000	5.000		
		Fareafværgelse	2.000.000	5.000		
		Bygherreansvar	5.000.000	5.000		
		Medforsikrede: Svendborg Vejbelysning A/S Svendborg Spildevand A/S Svendborg Forsyningsservice A/S Svendborg VE A/S Svendborg Affald A/S				
		Omsætningsfordeling 2021 Koncern omsætning - 199.670.000 (Ikke oplyst for 2022)				
Gjensidige	1386386	Arbejdsskade			01/01	267.438
	I kraft	Kontoransatte - 20 Anlæg/Tilsyn - 10 Drift = 56,5 fastansatte Øvrige = 1,6 I alt 88,1 ansatte	Jf. Lov			
AIG	50002382	Direktions- og bestyrelsesansvar			01/01	23.679
	I kraft	Forsikringssum incl. Sagsomkostninger	25.000.000	250.000 pr. skade for krav rejst i USA 0 kr. pr skade for krav i resten af verden		

Oversigten er kun et kortfattet resume. Police og betingelser vil altid være gældende.

FORSIKRINGSOVERSIGT

Svendborg Forsyningsservice A/S
Ryttermarken 21
5700 Svendborg

Den 01/02/2022

Selskab	Policenr	Forsikringsart/dækning	kr.	Selvrisiko kr.	Hoved-forfald	Årspræmie inkl. afgift
Gjensidige	702451	Entreprise/montage			01/01	40.076
	I kraft	Allrisk for bygge/anlægsarbejde	30.000.000	25.00		
		Allrisk Bestående bygninger	5.000.000	25.000		
		Entrepriseansvar	10.000.000	25.000		
		Allrisk montagearbejde	15.000.000	25.000		
		Allrisk for eksisterende løsøre	5.000.000	25.000		
		Forventet omsætning for 2021 kr. 22.000.000				
Tryg Forsikring	682100006074	Kollektiv ulykke			01/01	3.691
	I kraft	Invaliditet	3.250.273			
		Død	3.250.273			
		Tandskade	Efter regning			
		Omfatter direktør Ole Stensberg Øgelund				
AIG	52001257	Kriminalitet			01/01	15.943
	I kraft	Forsikringssum	5.000.000	100.000		
Gjensidige	7842895	Motor			01/01	24.168
	I kraft	Flådeforsikring for biler og lastbiler for Svendborg Forsyningservice A/S		'		
		Dækninger biler:				
		Ansvar	Jf. Lov	0		
		Kasko	Se policen	10.000		
		Førerulykke v. invaliditet	1.500.000	0		
		Førerulykke v. død	750.000			
		Dækning for lastbiler:				
		Ansvar	Jf. Lov	0		
		Kasko	Se policen	10.000		

Oversigten er kun et kortfattet resume. Police og betingelser vil altid være gældende.

FORSIKRINGSOVERSIGT

Svendborg Forsyningsservice A/S
Ryttermarken 21
5700 Svendborg

Den 01/02/2022

Selskab	Policenr	Forsikringsart/dækning	kr.	Selvrisiko kr.	Hoved-forfald	Årspræmie inkl. afgift
Europæiske Rejseforsikring	50020339	Rejse			01/01	1.618
	I kraft	Akut sygdom og tilskadekomst	Ubegrænset			
		Graviditet og fødsel	Ubegrænset			
		Psykolog eller psykiater	15.000			
		Udgifter til lokaltransport	Ubegrænset			
		Hotelophold og fortæring	Ubegrænset			
		Kompensation ved sygemelding	12.000			
		Smertestillende tandbehandling	Ubegrænset			
		Tandskade	Ubegrænset			
		Fysioterapi og kiropraktik	10.000			
		Lægelig fejlbehandling	1.000.000			
		Krisehjælp	Ubegrænset			
		Hjemtransport	Ubegrænset			
		Begravelsesudgifter i udlandet	Ubegrænset			
		Ledsagelse	Ubegrænset			
		Tilkaldelse	Ubegrænset			
		Bagageforsinkelse	4.000			
		Erhvervsevnetab	Inkluderet			
		Transport hjem-arbejde	10.000			
		Hjælpemidel v. invaliditet	50.000			
		Teknisk ændring af nærmiljø	60.000			
		Genoptræning og omskoling	60.000			
		Koma	100.000			
		Død v. ulykke	785.141			
		Invaliditet v ulykke	1.256.225			
		Bagageforsinkelse	4.000			
		Bagage	33.292			
		Kontanter	5.000			
		Rejsedokumentation	30.000			
		Merudgift til politiraport	15.000			
		Evakuering	Ubegrænset			
		Forlænget ophold pga. tilbageholdelse	50.000			
		Ekstraudgifter ved myndighedsafspærring	6.000			
		Eftersøgning og redning	250.000			
		Gidselkompensation	750.000			
		Privatansvar - personskade	10.000.000			
		Privatansvar - tingskade	10.000.000			
		Global juridisk assistance	250.000			
		Sikkerhedsstillelse/kaution	100.000			
		Rejsedage:				

Oversigten er kun et kortfattet resume. Police og betingelser vil altid være gældende.

Svendborg Forsyningsservice A/S
Ryttermarken 21
5700 Svendborg

Selskab	Policenr	Forsikringsart/dækning	kr.	Selvrisiko kr.	Hoved-forfald	Årspræmie inkl. afgift
		Verden - 1				

FORSIKRINGSOVERSIGT

Svendborg Forsyningsservice A/S
Ryttermarken 21
5700 Svendborg

Den 01/02/2022

Selskab	Policenr	Forsikringsart/dækning	kr.	Selvrisiko kr.	Hoved-forfald	Årspræmie inkl. afgift
Gjensidige	7864884	Motor			01/01	82.454
	I kraft	Flådeforsikring for biler og påhængsvogne for Svendborg Affald A/S				
		Dækninger biler:				
		Ansvar	Jf. Lov	0		
		Kasko	Se policen	10.000		
		Førerulykke	500.000	0		
		Dækning arbejdsmaskiner:				
		Ansvar	Jf. Lov	0		
		Kasko	Se policen	10.000		
		Brand	Se policen	0		
		Dækning for lastbiler:				
		Ansvar	Jf. Lov	0		
		Kasko	Se policen	10.000		
		Førerulykke:				
		Sum ved invaliditet	1.500.000			
		Sum ved død	750.000			

FORSIKRINGSOVERSIGT

Svendborg Forsyningsservice A/S
Ryttermarken 21
5700 Svendborg

Den 01/02/2022

Selskab	Policenr	Forsikringsart/dækning	kr.	Selvrisiko kr.	Hoved-forfald	Årspræmie inkl. afgift
Gjensidige	7866474	Motor			01/01	105.420
	I kraft	Flådeforsikring for biler og påhængsvogne for Svendborg spildevand A/S				
		Dækninger biler:				
		Ansvar	Jf. Lov	0		
		Kasko	Se policen	10.000		
		Dækning påhængsvogne:				
		Kasko	Se policen	10.000		
		Brand	Se policen	0		
		Dækning for lastbiler:				
		Ansvar	Jf. Lov	0		
		Kasko	Se policen	10.000		
		Førerulykke for person/varebiler:				
		Sum ved invaliditet	1.500.000			
		Sum ved død	750.000			

FORSIKRINGSOVERSIGT

Svendborg Forsyningsservice A/S
Ryttermarken 21
5700 Svendborg

Selskab	Policenr	Forsikringsart/dækning	kr.	Selvrisiko kr.	Hoved-forfald	Årspræmie inkl. afgift
Gjensidige	7861241	Motor			01/01	37.959
	I kraft	Flådeforsikring for biler og arbejdsmaskiner -Svendborg Vand A/S				
		Dækninger for bil:				
		Ansvar	Jf.Lov	0		
		Kasko	Se policen	10.000		
		Førerulykke	500.000	0		
		Dækning for lastbil:				
		Ansvar	Jf. Lov	0		
		Kasko	Se policen	10.000		
		Brand	Se policen	0		
		Dækning for påhængsvogn:				
		Kasko	Se policen	10.000		
		Brand	Se policen	0		
		Førerulykke for person/varebiler:				
		Sum ved invaliditet	1.500.000			
		Sum ved død	750.000			

RTM
FORSIKRINGSMÆGLER
For ansvarlige beslutninger

International Insurance Brokers and Risk Consultants

Svendborg Forsyningsservice A/S
Ryttermarken 21
5700 Svendborg

vand og affald

Erklæring om forsikringsforhold i Vand og Affald

Udarbejdet af:
Karina van der Goot
RTM Marts 2022

Til brug for bestyrelsen og direktionen følger her erklæring om forsikringsforholdene i Svendborg Forsyning A/S (Vand og affald) samt associerede selskaber.
Svendborg Vand A/S
Svendborg Spildevand A/S
Svendborg Affald A/S
Svendborg Forsyningsservice A/S
Svendborg VE A/S
Svendborg Vejbelysning A/S

Forsikringsdækningen er i overensstemmelse med forsikringspolitikken, og Svendborg Forsyningsservice overholder samarbejdsaftalens forpligtelser til rapportering af væsentlige risikoændringer, så forsikringsdækningen er forsvarlig og uden væsentlige fejl og mangler.

Grundlaget for erklæringen
Erklæringen er baseret på indgået samarbejdsaftale mellem Svendborg Forsyningsservice og RTM. Forsikringsprogrammet er undergået en omfattende revision i forbindelse med at RTM overtager mæglerydelsen d. 01-04-2019.

Hvert år gennemgås og opdateres risikoen og sammenholdes med den eksisterende dækning, ligesom RTM løbende er i dialog med forsikringsselskaberne omkring forbedringer af vilkår, præmier mv.

Der er sidst afholdt møde d. 17. juni 2021. Herudover har der i forbindelse med udbuddet op til 31/12/2020, været en række onlinemøder og møder med vores ingeniører, i forbindelse med at risikorapporten og aktivlisten skulle opdateres.
På Vores møder har vi bl.a. drøftet risici og forsikringsafdækning.

Der er planlagt møde til d. 14. marts 2022, vedrørende enkeltstående projekt. I marts planlægges møde, hvor vi skal gennemgå det generelle forsikringsprogram.
Er der behov for møder i den mellemliggende periode står vi i RTM, herunder Karina van der Goot, til Jeres disposition.

Udbud af forsikringsydelser
Vand og affald's forsikringsprogram udbydes med tre års mellemrum, dog med option for to års forlængelse, således, at der kontinuerligt sikres de bedste og billigste produkter på markedet.

Den seneste udbudsrunde er gennemført op til d. 31-12-2020.

Svendborg Forsyningsservice har valgt at følge en kvalitativ strategi, hvor der tages hensyn til de risici, der truer virksomheden, men samtidig valgt en selvrisiko så mindre skader afholdes af virksomheden.

De holdende forsikringsselskaber imødekommer i langt overvejende grad de betingelser og krav, der er for Svendborg Forsyningsservice og RTM. Forsikringsprogrammet tilgodeser således Vand og Affalds ønsker til afdækning af risici.

De holdende forsikringsselskaber er alle højt ratede, og RTM indleder kun samarbejde med forsikrings-leverandører, der som minimum er A-rated og godkendt af finanstilsynet.

Svendborg Forsyningsservice har valgt at være u-forsikret for følgende risici:

Udbudsforsikring for SamAqua
Cyber risk (databedrageri, sabotage, virus etc. – cyber crime)
Miljøansvarsforsikring

Ovenstående er ikke udtømmende.

Det er planlagt snarest for 2022 at udarbejde/opdatere forsikringspolitikken.

Konklusion
RTM vurderer, at Svendborg Forsyningsservice har en forsikringsdækning på markedskonforme vilkår og til konkurrencedygtige præmier. Der er i vid udstrækning tegnet forsikring for de forsikringsbare risici, trusler og krav, der ville kunne true virksomhedens fortsatte eksistens.

Karina van der Goot – Forsikringsmægler
RTM Greve d. 03.03.2022.
tlf.nr. 43 57 51 11

Kort om RTM.

RTM Insurance Brokers A/S er med mere end 70 ansatte, den største danskejede forsikrings- og pensionsmægler i Danmark. Vi samarbejder med alle godkendte forsikrings- og pensionsselskaber i Danmark. Internationalt er vi med i netværket; unisonSteadfast, med mere end 160 medlemsvirksomheder i hele verden, og over 9.000 ansatte globalt. RTM har hovedkontor i Greve samt afdelingskontor i Fredericia.

Vi sonderer markedet og kommer løbende med anbefalinger, når der kommer nye produkter, der kunne have relevans for Vand og Affald. RTM er til hver en tid indstillet på at søge dækning på Vand og affald's vegne, også for de risici der ikke umiddelbart findes produkter for.

Om samarbejdet

Der er udarbejdet samarbejdsaftale samt en service- og betjeningsaftale, der danner rammerne om samarbejdet. Service- og betjeningsaftale gennemgås minimum en gang årligt.

Ved ændringer i Svendborg Forsyningsservice risici, aktiver eller eksponering underrettes RTM, hvorefter forsikringsprogrammet tilrettes og forsikringspolitikken korrigeres.

RTM
FORSIKRINGSMÆGLER
For ansvarlige beslutninger

Forsikringspolitik 2022 / 2023
for
Svendborg Forsyningsservice A/S

vand og affald

INDLEDNING 2

BYGNINGSFORSIKRING 3

LØSØREFORSIKRING 4

PRODUKTIONSUDSTYR/TEKNISK UDSTYR 5

DRIFTSTABSFORSIKRING 6

ANSVAR 7

MOTORKØRETØJ 8

TRANSPORT 9

MEDARBEJDERE 10

PENSION 11

ADMINISTRATION OG ANSVARSOMRÅDE 12

UNDERSKRIFTER 13

Dato for gennemgang af forsikringspoltik
17/06/2021

INDLEDNING

Forsikringspolitikken for Svendborg Forsyningsservice A/S har til formål at fastlægge de overordnede rammer for sikring og forsikring af personer, ting og øvrige interesser, der knytter sig til virksomheden.

Det skal således sikres, at forsikringsbare risici løbende vurderes og sikres og forsikres på en sådan måde, at virksomheden ikke udsættes for alvorlige økonomiske tab i forbindelse med indtrufne skader og erstatningspådragende handlinger.

Denne forsikringspolitik skal ajourføres minimum en gang årligt.

RTM A/S

BYGNINGSFORSIKRING

	Ønskes tegnet	Ønskes ikke tegnet	Ikke aktuelt	Er tegnet	RTM anbefaler tegning	Tilbud ønskes	Bemærkninger SIKKERHEDSFORSKRIFTER - Gasmotorer-, generatorer- og kedler - Ladesta oner / Anvendelse af motorredskaber, DBI vejl. 21 - Udend rs brandbart oplag - Brandfarlige v sker: - Varmt arbejde - Termografering Aktivliste vil til en hver tid v re g ldende for d kning og summer hvorfor I bedes holde denne opdateret og underrette RTM ved evt. ndringer.
All-risks betingelser				X			
Nyværdi				X			
Dagsværdi		X					
Brand, lynnedslag m.v				X			
Kortslutningsskade				X			
Svampe- og insektskade		X					tilvalg
Anden bygningsbeskadigelse				X			
Udvendigtproduktionsudstyr				X			
Bygningsrelateret udstyr				X			
Skjulte rør incl. stikledninger				X			
Skjulte rør excl. stikledninger		X					
Markiser				X			
Husejeransvar				X			
Restværdi				X			50%
Huslejetab				X			
Oprydningsomkostninger				X			DK 10.000.000
Glas		X					tilvalg
Sanitet		X					tilvalg
Skilte				X			
Lovliggørelse				X			DKK 10.000.000
Ombygning/tilbygning/vedlige				X			
Jordskadedækning				X			DKK 5.000.000
Terrorforsikring				X			Brandskade ved terrorisme samt statens ABC d kning.
Termografering							Skal foretages min. hvet 3 år
Selvrisiko				X			Generelt 10.000 Se dog police og respektive betingelser
Hærværk		X					tilvalg

LØSØREFORSIKRING

Medforsikret:	Ønskes tegnet	Ønskes ikke tegnet	Ikke aktuelt	Er tegnet	RTM anbefaler tegning	Tilbud ønskes	Bemærkninger: Aktivliste vil til en hver tid være gældende for dækning og summer hvorfor I bedes holde denne opdateret og underrette RTM ved evt. ændringer.
All-risks betingelser				X			Anden pludselig skade.
Brand-, tyveri- og vandskade				X			
BRAND							
Indeks- og investering for maskiner/driftsudstyr			X				
Kortslutningsskade				X			
Deklaration på varer/emballage			X				
Oprydningsomkostninger				X			DKK 10.000.000 det m bygning.
Bygningsmæssige forbedringer (bekostet af lejer)				X			Hvis nævnt i aktivlisten
Løsøre under åben himmel				X			brand- og kortslutningsforsikring DKK 2.000.000
Løsøre i skurvogne, container m.v				X			DKK 500.000
TYVERI							
Låseomstilling				X			DKK 50.000
Penge i alm. gemme				X			DKK 5.000
Penge i pengeskab				X			DKK 25.000
Ran og røveri under transport				X			15% af forsikringssummen. høist 250.000
VAND							
Løsøre direkte på kældergulv				X			Skal være hævet min. 40 cm
ANDET							
Genfremstillingsomkostninger				X			
Udvendigt produktionsudstyr				X			medforsikret under bygning.
Overtid, søn- og helligdage forceringsomkostninger		X					
Utilsigtet underforsikring		X					
Entrepriseforsikring							Kontakt RTM ved om- til- og nybyggeri
Akkvisitionsklausul				X			DKK 50.000.000
Varemærkeklausul			X				
Køle/frostvarer			X				
Terrordækning		X					Brandskade ved terrorisme samt statens ABC d kning.
Montageforsikring		X					Kontakt RTM ved om- til- & nybigning og øvrig behov.
Selvrisiko				X			Generelt 10.000 Se dog police og respektive
Subsidiær dækning for 3. mands løsøre				X			hvis med på aktiv listen
Løsøre udenfor forsikringsstedet				X			hvis med på aktiv listen
Byggepladsdækning				X			Se police
Sikringsniveau				X			10 / 20

PRODUKTIONSUDSTYR/TEKNISK UDSTYR

	Ønskes tegnet	Ønskes ikke tegnet	Ikke aktuelt	Er tegnet	RTM anbefaler tegning	Tilbud ønskes	Bemærkninger
AMBULANT							
Overalt i Danmark				X			DKK 2.000.000 - Løsøre i container o.l. DKK 500.000
Overalt i Europa		X					
Overalt i hele verden		X					
EDB ANLÆG							
Kasko excl. brand, indbudstyveri og vandskade		X					
Maskindriftstab		X					
Overtid, søn- og helligdage Forceringsomkostninger		X					
Databærer (Software)		X					
EDB-meromkostningsforsikring		X					
Bærbart EDB udstyr		X					
Selvrisiko		X					
PRODUKTIONSMASKINER							
Kasko excl. brand, indbudstyveri og vandskade				X			for Giant V761Tele (læssemaskine),
Maskindriftstab		X					
Meromkostningsforsikring		X					
Overtid, søn- og helligdage Forceringsomkostninger		X					
Selvrisiko				X			
Montageforsikring		X					
Selvrisiko		X					

DRIFTTABSFORSIKRING

	Ønskes tegnet	Ønskes ikke tegnet	Ikke aktuelt	Er tegnet	RTM anbefaler tegning	Tilbud ønskes	Bemærkninger
All-risks betingelser			X				
Branddriftstab			X				
Dækningsperiode			X				
Tyveri			X				
Vandskade			X				
Direkte løn			X				
Leverandørdriftstab		X					
Aftagerdriftstab		X					
Erstatningsbegrænsning			X				
Restværdidriftstab			X				
Lovliggørelsesdriftstab			X				
Svigtende energiforsyning ved brandskade på værket		X					
Reguleringsaftale			X				
Meromkostning				X			DKK 10.000.000
Avancetabsforsikring		X					
Debitorforsikring		X					
Garantiforsikring		X					
Politisk risiko		X					
Nøglepersonforsikring		X					
Katastrofeplan							

ANSVAR

Medforsikret:	Ønskes tegnet	Ønskes ikke tegnet	Ikke aktuelt	Er tegnet	RTM anbefaler tegning	Tilbud ønskes	Bemærkninger
Erhvervsansvar				X			
Produktansvar				X			
Ingrediens- og komponentsskade				X			
Ingrediens- og komponenttab				X			
Behandling/bearbejdning				X			
Pludselig forurening				X			
Miljøansvar - Gradvis - Incl. oprydning på egen grund		X					
Fareafværgelse				X			
Genkøb af sum				X			
Retshjælp		X					Tilbudt 2021 KK 136357 - FT takker nej.
Products Recall forsikring		X					
Hus- og grundejeransvar				X			
Graveansvar (inkl. bygning)				X			
Løfteansvar (kran)				X			
Salgs- og leveringsbetingelser				X			
Excess Automobil Liability			X				
Direktions- og bestyrelsesansvarforsikring				X			
Sociale aktiviteter, foreninger				X			
Professionel rådgiveransvar		X					KK 127499
Kontamineringsforsikring		X					
Produktsabotage		X					
Kriminalitetsforsikring				X			
Netbankforsikring				X			
Cyber Risks		X					
Projektansvarsforsikring		X					
Installatøransvar		X					
Laboratorieansvar		X					
Indirekte tab (alene)		X					
Selvrisiko				X			
Off-shore/militær/fly		X					

MOTORKØRETØJER

	Ønskes tegnet	Ønskes ikke tegnet	Ikke aktuelt	Er tegnet	RTM anbefaler tegning	Tilbud ønskes	Bemærkninger
FÆLLESPOLICE/ ENKELTPOLICE				X			
PERSONBILER							
Ansvar				X			
Kasko				X			
Glasskader		X					
Friskader		X					
GPS-Sporing				X			Ved nyværdi over 600.000
Bilafsavn		X					
Førerulykke				X			
Selvrisiko				X			
VAREBILER/LASTBILER							
Ansvar				X			
Kasko		X		X			
Glasskader		X					
Friskader		X					
GPS-Sporing				X			Ved nyværdi over 600.000
Bilafsavn		X					
Førerulykke				X			
Selvrisiko				X			
TRAILER/ANHÆNGER							
Kasko				X			Se police for omfattede enheder
ARBEJDSMASKINER							
Ansvar				X			
Kasko				X			Se police for omfattede enheder
Brand				X			Se police for omfattede enheder
Forhandler-/værksted		X					
Selvrisiko				X			

TRANSPORT

	Ønskes tegnet	Ønskes ikke tegnet	Ikke aktuelt	Er tegnet	RTM anbefaler tegning	Tilbud ønskes	Bemærkninger
Fra leverandør		X					
Intern transport		X					
Til aftager		X					
Udstillingsforsikring		X					
Egne instrumenter i egen bil		X					NEJ TAK - 21/06/2021 KK 131676
Egne værktøjer i egne biler		X					NEJ TAK - 21/06/2021 KK 131676
Varer i egne biler		X					NEJ TAK - 21/06/2021 KK 131676
Mellem udenlandske pladser		X					
Returvarer		X					
Varer til forarbejdning		X					
Krigsdækning		X					
Ikke faktureret varer		X					
Under ophold/transit		X					
Imaginær avance		X					
Temperaturskader		X					
Skjulte skader (90 dage)		X					
Uanset forsikringsrådighed		X					
Indbaksning/løftedækning		X					
Varemærkeklausul		X					
Omsætningsbestemt præmieberegning		X					
Transportdrifttab		X					
Fragtføreransvar		X					
Speditøransvar		X					
Stevedoreansvar		X					
Montageforsikring		X					
Selvrisiko		X					

MEDARBEJDERE

	Ønskes tegnet	Ønskes ikke tegnet	Ikke aktuelt	Er tegnet	RTM anbefaler tegning	Tilbud ønskes	Bemærkninger
ARBEJDSSKADEFORSIKRING							
Arbejdssskade ulykke				X			
Arbejdsskade sygdom				X			
Arbejdsledelsessystem							Fx ISO 45001, DS49001, EMAS, ISO 14001, KSM, M System, DAF
KOLLEKTIV ULYKKE							
Kollektiv ulykkesforsikring				X			Alene Ole Stensberg Øgelund
Autoulykkesforsikring				X			
Tandskadeforsikring		X					
REJSEFORSIKRING							
Sygdom/Hjemtransport				X			
Rejseulykke				X			
Bagage				X			
Bagageforsinkelse				X			
Privatansvar				X			
Overfaldsdækning				X			
Erstatningsrejse				X			
Tilkald privat/erhverv				X			
Rejseliv		X					
Sygeledsagelse				X			
Kaution/retshjælp/ sikkerhedsstillelse				X			
Danmarksrejser		X					
Udstationeringsforsikring		X					
Kidnapning/løsepenge							**SKAL** holdes hemmelig
Krigsdækning		X					
Eventforsikring		X					

PENSION

	Ønskes tegnet	Ønskes ikke tegnet	Ikke aktuelt	Er tegnet	RTM anbefaler tegning	Tilbud ønskes	Bemærkninger
FIRMAPENSION							
Opsparing markedsrente							
Opsparing gennemsnitrente							
Opsparing alderspension							
Invaliderente							
Invalidesum							
Præmiefritagelse							
Udbetaling til firma - invaliderente							
Fuld dækning af indtægtstab							
Dødsfaldsdækning							
Kollektiv Børnerente							
Visse Kritiske sygdomme							
Eget risikoregnskab							
Genkøb af pensionsordning							
Fravalg af medarbejdergrupper							
Individuelle rådgivningssamtaler							
Seniorrådgivning							
Sundhedsordning/-forsikring							Gjensidige - og forebyggende vi Topdanmark.
Helbredstjek							
Kollektiv ulykkesforsikring							
Årligt medarbejdermøde							
Medarbejderforsikring							

ADMINISTRATION OG ANSVARSOMRÅDE

Beslutninger af principiel karakter vedrørende:

- Risk Management og Forsikringspolitik træffes af den forsikringsansvarlige og bør præsenteres for bestyrelsen.

Daglig administration tilrettelægges således:

Alle forsikringsdokumenter, herunder meddelelser og opkrævninger, sendes fra forsikringsgiverne via RTM A/S, der herefter kontrollerer dokumenterne.

Alle præmieopkrævninger afleveres til den forsikringsansvarlige.
Betaling til forsikringsselskabet finder udelukkende sted, når godkendelse foreligger fra RTM A/S.

Direktionen skal tilsikre, at virksomheden lever op til de i denne politik givne retningslinier, herunder:

- Drage omsorg for, at der i virksomheden er udpeget en person, der har ansvaret for forsikringerne og som fungerer som daglig kontakt til RTM A/S.

- Drage omsorg for, at de til grund for forsikringsdækningen liggende risikooplysninger løbende opdateres og skriftligt meddeles til den forsikringsansvarlige.

Ændringer af Risk Management og Forsikringspolitik

- Hvis det i ledelsen findes nødvendigt eller blot hensigtsmæssigt at foreslå ændringer eller tilføjelser til denne politik, bedes der stillet begrundet forslag herom til direktionen.

BusinessGuard
Bestyrelses- og Direktionsansvarsforsikring

RTM FORSIKRINGSMÆGLER

Kontrolleret af:
Karina Van Der Goot
d. 15.feb.2022

Policenummer: 50.0.02.382-07

1. Oplysninger om forsikringstager

Forsikringstager	:	Svendborg Forsyning A/S
Adresse	:	Ryttemarken 21 DK - 5700 Svendborg
CVR nr.	:	33 25 42 88

2. Periode

(a) Forsikringsperioden	:	Fra kl. 00.01 den 01. januar 2022 Er aftale om automatisk fornyelse af tegningsperioden truffet, fornys Forsikringen for 1 år ad gangen, medmindre forsikringen opsiges senest 30 dage før hovedforfaldsdatoen, jf. policetillægget "Automatisk fornyelse".
(b) Hovedforfald	:	01. januar
(c) Kontinuitetsdato	:	01. januar 2012
(d) Retroaktiv dato	:	Der gælder ingen retroaktiv dato.

3. Forsikringsomfang, forsikringssummer og selvrisiko

(a) Forsikringssum	:	DKK 25.000.000 pr. skade og i alt pr. år.
(b) Sagsomkostninger	:	DKK 0,00 i alt pr. år, jf. betingelsernes pkt. 7.3.
(c) Non Executives	:	DKK 0,00 pr. non-excecutive director pr. skade og i alt pr. år. DKK 0,00 i alt pr. år under denne udvidelse.
(d) Udvidelser	:	Følgende undersummer er en del af og ikke i tillæg til forsikringssummen som anført under pkt. 3 (a) ovenfor.

5.1 Udvidet Opdagelsesperiode
Dækket – Fuld forsikringssum

5.2 Livsvarig Opdagelsesperiode for Fratrådte Sikrede
Dækket – Fuld forsikringssum

5.3 Ledelsesansvar udenfor Koncernen
Dækket – Fuld forsikringssum

5.4 Employment Practices Claims
Dækket – Fuld forsikringssum

5.5 Repræsentation ved Undersøgelse
Dækket – Fuld forsikringssum

5.6 Forundersøgelse
Dækket - Undersum DKK 750,000

5.7 Punitive Damage
Dækket – Fuld forsikringssum

5.8 Omkostninger til genetablering af Renommé
Dækket – Fuld forsikringssum

5.9 Nødsituationsomkostninger
Dækket – Undersum 20% af forsikringssummen

5.10 Person- og Tingsskade
Dækket – Undersum 20% af forsikringssummen

5.11 Arbejdsmiljøbegrundede dødsfald
Dækket – Fuld forsikringssum

5.13 Kaution, Frihedsberøvelse og Beslaglæggelse af Aktiver
Dækket – Fuld forsikringssum

5.14 Udleveringsomkostninger
Dækket – Fuld forsikringssum

5.15 Sikredes Bo
Dækket – Fuld forsikringssum

5.16 Sikredes Partner eller Ægtefælle
Dækket – Fuld forsikringssum

(e) Selvrisiko : Koncernens skadesløsholdelse, jf. pkt. 8 i betingelserne:

DKK 250.000 pr. skade for krav rejst i USA.
DKK 0 pr. skade for krav rejst i resten af verden.

4. Vilkår

Forsikringsbetingelser	:	BusinessGuard Bestyrelses- og Direktionsansvarsforsikring 12.2014
Geografisk område	:	Hele Verden
Særlige betingelser	:	Policetillæg nr. 1 Udvidelse for bøder
		Policetillæg nr. 2 Automatisk fornyelse
Lokalpolicer	:	Nærværende forsikring indeholder ikke udstedelse af lokalpolicer.
FOS skatter	:	Det er mellem parterne forstået og aftalt, at denne police ikke indeholder distribuering af FOS skatter.
Forsikringsskatter (generelt udenfor EU)	:	Det er mellem parterne forstået og aftalt, at denne police ikke indeholder distribution af forsikringsskatter udenfor EU.

5. Præmie og provision

Årlig præmie : DKK 23.421,62 eksklusiv mæglerprovision.

Policens præmie indekseres 1. januar med virkning fra den første forfaldsdag i kalenderåret. Reguleringen beregnes på baggrund af det af Danmarks Statistik offentliggjorte ikke-sæsonkorrigerede ILON2, hvilket offentliggøres august måned året forinden.

Ophører udgivelsen af ovennævnte reguleringsindeks, er selskabet berettiget til at fortsætte reguleringen på baggrund af et af selskabet valgt, tilsvarende indeks fra Danmarks Statistik

6. Udvidet opdagelsesperiode

Udvidet opdagelsesperiode, jf. betingelserne pkt. 5.1.1.

12 måneder for 75% af forsikringspræmien anført under pkt. 5, eller
24 måneder for 125% af forsikringspræmien anført under pkt. 5, eller
36 måneder for 150% af forsikringspræmien anført under pkt. 5, eller
72 måneder for 250% af forsikringspræmien anført under pkt. 5.

7. Skatter og afgifter

Skadeforsikringsafgift : Skadeforsikringsafgiften udgør 1,1% af præmien

Skadeforsikringsafgiften berigtiges i henhold til skadeforsikrings-afgiftsloven.

8. Forsikringsmægler

Forsikringsmægler : RTM

9. Selskab og kontakter

Selskab :
AIG Europe S.A.
Bryggernes Plads 2,
1799 København V
Danmark

Kontakt :
Policeudstedelse m.v.:
Louise.harmsen@aig.com
Aigdk@aig.com

Skader:
bo.berner@aig.com
anmeldelse@aig.com (brug til anmeldelse af skade)

Dato : 09. februar 2022

Bestyrelses- og direktionsansvarsforsikring

Policetillæg nr. 1

1 Udvidelse for bøder

Dette policetillæg udgør en integreret del af nærværende police udstedt af AIG.

1.1 Uanset betingelsernes undtagelse 6.4 og i tillæg til direkte formuetab er forsikringen udvidet til at dække bøder pålagt en sikret, som følge af en administrativ eller offentlig undersøgelse, granskning eller efterforskning iværksat af en offentlig myndighed i forbindelse med dennes undersøgelse af koncernens forhold, med mindre at:

1. bøden er pålagt i forbindelse med sikredes faktiske forsætlige skadeforvoldelse eller retsbrud; eller

2. bøden er af strafferetlig karakter; eller

3. bøden ikke er forsikringsbar under (a) anvendelse af den lovgivning, policen er underlagt eller (b) i den jurisdiktion eller under anvendelse af lovgivningen i det land eller den stat, hvor bøden er pålagt; eller

4. bøden er pålagt i forbindelse med nogen form for overtrædelse af skatteretlige regler eller regulering

1.2 Det samlede forsikringssum til rådighed for alle bøder pålagt alle sikrede under denne udvidelse er begrænset til en undersum på DKK 15.000.000 pr. skade og i alt pr. år, hvilket er en del af og ikke i tillæg til forsikringssummen jf. pkt. 3 på policen.

Uanset ovenstående skal denne udvidelse ikke omfatte bøder pålagt i eller under anvendelse af lovgivningen i USA.

Alle andre forhold er uændret gældende.

Bestyrelses- og direktionsansvarsforsikring

Policetillæg nr. 2

1 Automatisk fornyelse

Dette policetillæg udgør en integreret del af nærværende police udstedt af AIG.

Betingelsernes pkt. 16 "Forsikringens ophør" slettes i sin helhed og erstattes af følgende:

1.1 Forsikringsaftalen fornys automatisk for en ny 12 måneders policeperiode, jf. pkt. 2 (a) på Policen, på uændrede betingelser og til uændret præmie, medmindre et af følgende forhold foreligger inden 30 dage forud for hovedforfaldsdato:

1. Der er anmeldt krav eller omstændigheder som kan føre til krav under policen,

2. Der er sket ændring i et lovgrundlag, som forhindrer AIG Europe S.A. i at fortsætte policen på de aftalte betingelser og vilkår,

3. Der er ikke betalt præmie,

4. Forsikringstageren har registreret eller stiftet juridisk enhed i USA eller nogen stat, territorium eller besiddelse herunder,

5. Forsikringstageren er begyndt at drive virksomhed som en Finansiel Institution. Finansiel Institution defineres som: nogen form for bank, forsikringsselskab, og/eller forskelligartet finansiel virksomhed, herunder men ikke begrænset til børsmægler- eller investerings virksomhed,

6. Forsikringstageren eller koncernen udsteder eller registrerer værdipapirer ved offentligt udbud.

7. Der er sket risikoforandringer for forsikringstager, jf. de generelle betingelsers pkt. 14 eller forsikringstager har været i eller er under rekonstruktion, likvidation eller er under konkursforhandlinger eller er gået konkurs.

1.2 Forsikringsaftalen kan af enhver af parterne opsiges med en (1) måneds skriftlig varsel til en hovedforfaldsdato.

Alle andre forhold er uændret gældende.

BusinessGuard
Bestyrelses- og Direktionsansvarsforsikring

Forsikringsbetingelser 12.2014

1 Sikrede

1.1 Sikrede under forsikringen er enhver fysisk person, som er tidligere, nuværende eller kommende medlem af bestyrelse og/eller direktion eller tilsvarende ledelsesorgan i koncernen, herunder de facto medlemmer og shadow directors, samt enhver tidligere, nuværende eller kommende ansat i koncernen, som vil kunne pådrage sig et personligt ledelsesansvar.

Sikrede er også øvrige ansatte i koncernen som medsagsøgte sammen med direktions- og/eller bestyrelsesmedlem i koncernen for et krav, hvilket denne påstås at have assisteret eller medvirket til.

1.2 Som koncern anses forsikringstageren og dennes datterselskaber, hvorved forstås juridiske enheder, hvori forsikringstageren på tidspunktet for forsikringens ikrafttrædelse, jf. pkt. 2 (a) på policen, direkte eller indirekte:

(i) besidder mere end halvdelen af aktiekapitalen/anpartskapitalen; eller

(ii) kontrollerer flertallet af stemmerettighederne; eller

(iii) har ret til at udpege flertallet af bestyrelsesmedlemmerne; eller

(iv) ved vedtægt eller aftale i øvrigt har kontrol over den juridiske enhed, og som er 100 % konsolideret ind i forsikringstagerens koncernregnskab; eller

(v) på grundlag af aftale med andre ejere råder over flertallet af stemmerettighederne, og som er 100 % konsolideret ind i forsikringstagerens koncernregnskab; eller

(vi) øvrige juridiske enheder nævnt under "Øvrige virksomheder", jf. pkt. 1 på policen: "Forsikringstager".

1.3 Som del af koncernen anses tillige alle juridiske enheder, hvori koncernen tidligere har haft en indflydelse, som beskrevet i pkt. 1.2 (i)–(v) ovenfor.

1.4 Forsikringen omfatter automatisk de juridiske enheder som stiftes eller overtages efter forsikringens ikrafttrædelse, jf. pkt. 2 (a) på policen, hvori koncernen får indflydelse, som beskrevet i pkt. 1.2 (i)-(vi), med undtagelse af juridiske enheder der:

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

(i) a. er børsnoteret, men ikke har dets værdipapirer noteret på nogen børs eller marked i USA, eller

b. er registreret eller stiftet i USA, og

har samlede aktiver der overstiger 25 % af de samlede konsoliderede aktiver i koncernen på policens ikrafttrædelsesdato, eller

(ii) har og fortsætter med at have værdipapirer noteret på nogen børs eller marked i USA.

I tilfælde, hvor fremtidige stiftede eller overtagede juridiske enheder efter policeperiodens ikrafttræden, jf. pkt. 2 (a) på policen, falder ind under pkt. 1.4 (i) – (ii) ovenfor, dækkes disse som en del af koncernen i enten 60 dage fra første overtagelse eller stiftelse, eller indtil forsikringsperioden udløber, alt afhængigt af hvilken dato der kommer først.

1.5 Dækning for ethvert krav mod en sikret er betinget af at dette vedrører handlinger eller undladelser begået mens den juridiske enhed var en del af koncernen.

2 Forsikringens omfang

2.1 (i) Forsikringsselskabet vil:

a. betale på vegne af sikrede enhver erstatning for formuetab som følge af krav rejst første gang mod sikrede for personligt ledelsesansvar i forsikringsperioden, i det omfang sikrede ikke er blevet skadesløsholdt af koncernen, eller

b. godtgøre eller betale på vegne af koncernen enhver erstatning for formuetab som følge af krav rejst første gang mod sikrede for personligt ledelsesansvar i forsikringsperioden, i det omfang koncernen eller en juridisk enhed har skadesløsholdt sikrede.

(ii) Ved krav forstås:

a. ethvert søgsmål eller retsskridt rejst mod sikrede med påstand om erstatning, eller

b. ethvert skriftligt krav om erstatning, eller

c. en strafferetlig sigtelse direkte mod sikrede, eller

d. en administrativ eller offentlig proces eller sag vedrørende sikredes handlinger, eller

e. civilretlig, strafferetlig, administrativ eller offentlig undersøgelse, granskning eller efterforskning af en sikret:

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

1. når sikrede skriftligt er identificeret af en undersøgende myndighed som værende genstand for en procedure, som beskrevet ovenfor i pkt. 2.1 (ii) e, eller

2. når sikrede af en international eller lokal myndighed, som regulerer handelen med værdipapirer, har modtaget stævning,

som følge af en faktisk eller påstået ansvarspådragende handling eller undladelse, der medfører ledelsesansvar for sikrede i dennes egenskab af bestyrelsesmedlem, direktionsmedlem eller anden sikret i koncernen, eller for andre forhold, hvor der rejses krav mod sikrede udelukkende på grund af sikredes position som bestyrelsesmedlem, direktionsmedlem eller anden sikret i koncernen.

2.2 Forsikringen betaler rimelige omkostninger til sikredes forsvar i forbindelse med et krav. Omkostningerne betales på vegne af sikrede, efterhånden som de påløber.

Forsvarsomkostninger omfatter også rimelige omkostninger til indhentelse af ekspertudtalelse og –evaluering (ikke medregnet omkostninger til løn, honorar eller anden godtgørelse eller andre omkostninger til sikrede), herunder udarbejdelse af rapport, i forbindelse med forberedelse af forsvar af et dækket krav.

Betaling af forsvarsomkostninger er betinget af forsikringsselskabets forudgående skriftlige godkendelse, jf. dog. pkt. 5.9.

3 Forsikringsperioden

3.1 Forsikringen dækker krav, som første gang rejses mod sikrede i forsikringsperioden, jf. pkt. 2 (a) på policen.

3.2 Krav anses som rejst, når sikrede modtager første skriftlige henvendelse herom. Krav, som er rejst mod sikrede i forsikringsperioden, jf. pkt. 2 (a) på policen, men som anmeldes senere end 12 måneder efter forsikringsperiodens udløb, dækkes ikke.

3.3 Endvidere dækker forsikringen krav rejst i forsikringsperioden, jf. pkt. 2 (a) på policen, der udspringer af omstændigheder, der vil kunne give anledning til krav dækket under forsikringen, jf. betingelsernes pkt. 10.3, såfremt sådanne omstændigheder anmeldes indenfor forsikringsperioden, jf. pkt. 2 på policen, med detaljerede oplysninger om grundlaget for erstatningsansvaret.

4 Geografisk område

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

Med mindre andet er anført i pkt. 4 på policen, dækker forsikringen krav rejst i hele verden.

5 Dækningsudvidelser

Forsikringens øvrige vilkår og undtagelser gælder for nedenstående udvidelser i den udstrækning, de ikke specifikt er fraveget.

5.1 Udvidet opdagelsesperiode

5.1.1 Hvis forsikringen ikke fornyes og forsikring, der omfatter bestyrelses- og direktionsansvar eller lignende dækning, herunder nogen anden udvidet opdagelsesperiode, ikke tegnes andetsteds, gælder for nærværende forsikring en opdagelsesperiode på 60 dage efter forsikringens ophør.

Derudover er forsikringstageren berettiget til en udvidet opdagelsesperiode som anført i policens pkt. 6, hvis der fremsættes skriftligt anmodning derom, og den i policens pkt. 6 anførte præmie betales senest 30 dage efter præmiens opkrævning. Præmien er fuldt optjent, når den udvidede opdagelsesperiode er begyndt, og kan ikke refunderes.

5.1.2 Køb af en udvidet opdagelsesperiode berettiger sikrede til at anmelde krav, som rejses i den udvidede opdagelsesperiode, og som vedrører:

(i) ansvarspådragende handlinger eller undladelser begået før udløb af forsikringsperioden, eller

(ii) offentlig undersøgelse, efterforskning eller granskning, udlevering, kaution, frihedsberøvelse og beslaglæggelse af aktiver, som er indtrådt eller vedrører omstændigheder, som er indtrådt før udløb af forsikringsperioden.

5.1.3 I tilfælde af risikoforandringer, jf. betingelsernes pkt. 14, eller i forbindelse med konkurs, likvidation, rekonstruktion eller lignende foranstaltninger i Danmark eller andre jurisdiktioner, bortfalder forsikringstagerens og de sikredes ret til udvidet opdagelsesperiode som beskrevet ovenfor. Dog har forsikringstageren og de sikrede retten til senest 30 dage efter ophøret af forsikringsperioden at anmode forsikringsselskabet om tilbud på en udvidet opdagelsesperiode på op til 72 måneder. Forsikringsselskabet har pligt til at afgive tilbud på den anmodede udvidet opdagelsesperiode på betingelser og vilkår, som forsikringsselskabet finder rimelige.

5.2 Livsvarig opdagelsesperiode for fratrådte sikrede

5.2.1 Forsikringen er udvidet til at omfatte en livsvarig opdagelsesperiode for fratrådte sikrede.

Ved fratrådte sikrede forstås en sikret person, som fratræder sin position som følge af alder, helbredsmæssige årsager, omstruktureringer eller i øvrigt fratræder efter gensidig aftale.

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

Denne udvidelse finder ikke anvendelse, hvis:

(i) den eller de sikrede er fratrådt(e) i forbindelse med risikoforandringer, jf. betingelsernes pkt. 14 eller i forbindelse med konkurs, likvidation, rekonstruktion eller lignende foranstaltninger i Danmark eller andre jurisdiktioner.

(ii) forsikringen fornyes, eller forsikring der omfatter bestyrelses- og direktionsansvar eller lignende dækning, herunder afløbsforsikring, tegnes eller placeres andetsteds, medmindre en sådan dækning ikke giver mulighed for en udvidet opdagelsesperiode på mindst 6 år for sådanne sikrede.

Ethvert krav rejst og anmeldt som følge af denne udvidelse behandles efter de bestemmelser og den forsikringssum på den police, som er i kraft på det tidspunkt, hvor kravet anses for at være rejst, eller senest gyldige police herunder afløbspolice.

5.2.2 Denne udvidede opdagelsesperiode omfatter alene krav rejst mod fratrådte sikrede:

(i) der baserer sig på ansvarspådragende handlinger eller undladelser begået forud for udløb af den i policen pkt. 2 (a) fastsatte forsikringsperiode, og som ellers måtte være dækket af forsikringen, eller

(ii) i forbindelse med en offentlig undersøgelse, efterforskning eller granskning, samt ved sager om udlevering, kaution, frihedsberøvelse og beslaglæggelse af aktiver, som er indtrådt eller vedrører omstændigheder forud for policens ophør.

5.3 Ledelsesansvar udenfor koncernen

5.3.1 Forsikringen er udvidet til at dække krav rejst mod personer, som på specifik anmodning af koncernen var, er eller bliver medlem af bestyrelse og/eller direktion eller tilsvarende ledelsesorgan, herunder de facto medlemmer og shadow directors, i en relateret enhed, forudsat at dette krav rejses mod disse personer i deres egenskab af direktions- og/eller bestyrelsesmedlem som beskrevet ovenfor.

5.3.2 Dækning under denne udvidelse skal være subsidiær i forhold til enhver anden bestyrelses- og direktionsansvarsforsikring for den relaterede enhed, samt enhver skadesløsholdelse ydet fra den relaterede enhed eller ethvert andet selskab i koncernen.

5.3.3 Ved relateret enhed forstås enhver juridisk enhed, med undtagelse af:

(i) et datterselskab, eller

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

(ii) nogen form for bank, forsikringsselskab og/eller nogen anden form for finansiel virksomhed, herunder men ikke begrænset til projekt udbyder, børsmægler- eller investeringsvirksomhed, eller

(iii) enhver juridisk enhed der har nogen værdipapirer noteret på nogen børs/marked, og/eller herunder "over-the-counter" i USA eller nogen stat, territorium eller besiddelse herunder, og er genstand for nogen forpligtigelse, jf. Section 13 i den amerikanske U.S. Securities and Exchange Act of 1934.

5.3.4 Dækningen omfatter ikke krav rejst mod personer, der skyldes ansvarspådragende handlinger eller undladelser begået før kontinuitetsdatoen for ledelsesansvar udenfor koncernen, hvis disse personer før eller på denne dato vidste eller burde have vidst, at sådanne ansvarspådragende handlinger eller undladelser ville eller kunne give anledning til krav.

Ved kontinuitetsdatoen for ledelsesansvar udenfor koncernen forstås, i relation til denne udvidelse, den dato, hvor personen første gang tjente som direktions- eller bestyrelsesmedlem eller medlem af tilsvarende organ eller lignende position i en relateret enhed på specifik anmodning af koncernen.

5.4 Employment practices claims

5.4.1 Forsikringen er udvidet til at dække erstatningskrav vedrørende formuetab, der rejses af eller på vegne af ansatte mod sikrede i disses egenskab, som anført i pkt. 5.4.3. I tillæg til formuetab dækkes erstatning for følelsesmæssig forstyrrelse eller psykisk skade.

5.4.2 Krav fra ansatte betyder i denne udvidelse erstatningskrav, som er rejst af en tidligere, nuværende, kommende eller en potentiel ansat i koncernen, som følge af faktisk eller påstået chikane, diskrimination, forskelsbehandling eller lignende, herunder manglende vedtagelse eller fejlagtig gennemførelse af personalepolitik eller procedurer.

5.4.3 Sikrede under denne udvidelse er alle tidligere, nuværende og kommende bestyrelses- og direktionsmedlemmer samt ansatte i koncernen.

5.5 Repræsentation ved undersøgelse

5.5.1 Forsikringen er udvidet til at omfatte rimelige og nødvendige omkostninger (ikke medregnet omkostninger til løn, honorar eller andet vederlag til sikrede) forbundet med ethvert pligtig fremmøde for nogen sikrede under enhver offentlig udredning, afhøring, efterforskning eller lignende proces som koncernen eller en relateret enhed har givet anledning til, når meddelelse om sådant pligtigt fremmøde er modtaget i forsikringsperioden, og at omkostningerne på forhånd skriftligt er godkendt af forsikringsselskabet. Dette skal også gælde andet pligtig fremmøde for sikrede på baggrund af sikredes stilling i koncernen.

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

5.5.2 Denne udvidelse finder ikke anvendelse på offentlig udredning, afhøring, efterforskning eller lignende proces, der er at anse som et krav i henhold til betingelsernes pkt. 2.1 (ii) d ovenfor.

5.5.3 Denne udvidelse omfatter ikke processer som er foranlediget af omstændigheder, der generelt påvirker den branche hvori koncernen opererer.

5.6 Forundersøgelse

5.6.1 Forsikringen er udvidet til at omfatte rimelige omkostninger (ikke medregnet omkostninger til løn, honorar eller andet vederlag til sikrede) forbundet med at engagere juridiske rådgivere, eller til forberedelse af en rapport, herunder supplerende rapporter, til en offentlig myndighed, som er nødvendig i forbindelse med en forundersøgelse til en offentlig undersøgelse, efterforskning eller granskning af sikrede.

5.6.2 Ved en offentlig undersøgelse, efterforskning eller granskning forstås:

(i) et dawn raid eller virksomhedsbesøg i forsikringsperioden, jf. pkt. 2 (a) på policen, foretaget af en offentlig myndighed, som medfører produktion, gennemgang, kopiering eller konfiskation af dokumenter, eller samtale med sikrede, eller

(ii) en offentlig annoncering af det i pkt. 5.6.2 (i) nævnte, eller

(iii) en offentlig myndigheds formelle krav i forsikringsperioden, jf. pkt. 2 (a) på policen, om sikredes produktion af dokumenter til, besvarelse af spørgsmål af eller deltagelse i samtale med, denne myndighed.

5.6.3 Forsikringssummen til rådighed for omkostninger under denne udvidelse er begrænset til en undersum, jf. pkt. 3 (d) på policen.

5.7 Punitive damage

Forsikringen er udvidet til i tillæg til formuetab at dække ”aggravated-”, ”punitive-” og ”exemplary damages”, pålagt sikrede hvor ”aggravated-”, ”punitive-” og ”exemplary damages” er forsikringsbare. Rækkeviden af denne dækning skal afgøres efter den lovgivning, der i øvrigt er anvendelig på forholdet, og som i størst mulig omfang tillader forsikringsdækning for ”aggravated-”, ”punitive-” og ”exemplary damages”.

Denne udvidelse skal ikke finde anvendelse på dækning for Employment Practices Claims, jf. pkt. 5.4.

5.8 Omkostninger til genetablering af renommé

5.8.1 Forsikringen er udvidet til at dække sikredes omkostninger til genetablering af renommé, som følge at et dækningsberettiget krav eller ved gennemførelse af en offentlig undersøgelse.

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

5.8.2 Med omkostninger til genetablering af renommé forstås rimelige omkostninger (ikke medregnet omkostninger til løn, honorar eller anden godtgørelse eller andre omkostninger til sikrede), som sikrede med forsikringsselskabets forudgående godkendelse pådrager sig til konsulentydelser med henblik på at dæmpe den negative eller potentielt negative effekt på sikredes renommé, som følge af et dækket krav eller offentlig undersøgelse.

5.9 Nødsituationsomkostninger

Hvis forsikringsselskabets skriftlige godkendelse af forsvarsomkostninger ikke kan opnås indenfor rimelig tid, er forsikringen udvidet til at dække sådanne omkostninger uden forhåndsgodkendelse, som følge af et under forsikringen dækningsberettiget krav, med den under pkt. 3 (d) på policen anførte undersum.

5.10 Person- og tingsskade

5.10.1 Udover omkostninger som anført i pkt. 2.2, er forsikringen udvidet til at dække rimelige omkostninger til en sikrets forsvar overfor krav, jf. punkt 2.1 (ii), mod den pågældende sikrede i dennes egenskab som nævnt i pkt. 1.1 om erstatning for faktisk eller påstået legemsbeskadigelse, sygdom, lidelse, død, følelsesmæssig forstyrrelse eller psykisk skade eller anden personskade samt erstatningskrav for tingsskade, herunder for mistet brug af ting. Forsikringen yder ikke dækning for selve det fremsatte krav.

5.10.2 Forsikringssummen til rådighed for omkostninger under denne udvidelse er begrænset til en undersum, jf. pkt. 3 (d) på policen.

5.11 Arbejdsmiljøbegrundede dødsfald

5.11.1 Udover omkostninger som anført i pkt. 2.2, er forsikringen udvidet til at dække rimelige omkostninger til en sikrets forsvar overfor krav, jf. punkt 2.1 (ii), mod den pågældende sikrede i dennes egenskab som nævnt i pkt. 1.1 om erstatning for arbejdsmiljøbegrundet dødsfald. Forsikringen yder ikke dækning for selve det fremsatte krav.

5.11.2 Ved arbejdsmiljøbegrundet dødsfald forstås persondødsfald som følge af arbejdsgivers grove sikkerhedsmæssig pligtforsømmelse, herunder men ikke begrænset til krav rejst iht. Corporate Manslaughter and Corporate Homicide Act 2007.

5.12 Non-executive directors

5.12.1 I tillæg til forsikringssummen angivet i pkt. 3 (a) på policen, er forsikringen udvidet til at dække forsikringstagers non-executive directors, som defineret i pkt. 5.12.2, med den i pkt. 3 (c) på policen angivne sum, når følgende er udtømt:

(i) forsikringssummen angivet på policen pkt. 3 (a), og

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

(ii) enhver anden forsikringsdækning for ledelsesansvar til rådighed for non-executive directors, og

(iii) enhver anden mulighed for skadesløsholdelse af non-executive directors.

5.12.2 Ved non-executive directors forstås enhver sikret, der:

(i) besidder bestyrelseshverv hos forsikringstageren i løbet af forsikringsperioden, jf. pkt. 2 (a) på policen, og

(ii) ikke besidder eller har besiddet direktionshverv i koncernen, og

(iv) ikke er eller har været ansat i koncernen, og

(iv) ikke direkte eller indirekte modtager eller har modtaget betaling eller anden kompensation fra et selskab i koncernen for ydelser udført som konsulent, rådgiver eller enhver anden servicevirksomhed, der ikke er relateret til bestyrelseshvervet.

5.12.3 Forsikringssummen til rådighed for hver enkelte non-executive director under denne udvidelse, fremgår af tillægssummen anført i pkt. 3 (c) på policen.

5.13 Kaution, frihedsberøvelse og beslaglæggelse af aktiver

5.13.1 Forsikringen er udvidet til at dække rimelige og nødvendige omkostninger (ikke medregnet omkostninger til løn, honorar eller anden godtgørelse eller andre omkostninger til sikrede) som sikrede pådrager sig til sit forsvar eller for at opnå frifindelse eller omstødelse af en offentlig myndigheds påbud, der medfører:

(i) frakendelse af en sikrets ret til at besidde embede som medlem af bestyrelse, direktion eller tilsvarende ledelsesorgan i koncernen, eller

(ii) konfiskation, overtagelse af ejerskab og kontrol, suspension eller fastfrysning af ejendomsrettigheder over fast ejendom eller personlige aktiver som tilhører sikrede, eller

(iii) restriktioner over sikredes fast ejendom eller personlige aktiver, eller

(iv) midlertidigt eller permanent forbud mod sikredes besiddelse af embede eller udførelse af arbejde som medlem af bestyrelse, direktion eller tilsvarende ledelsesorgan i koncernen, eller

(v) begrænsning af sikredes personlige bevægelsesfrihed til en specifik privat bolig eller offentlig detention, eller

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

(vi) deportation af sikrede som følge af tilbagekaldelse af gældende og gyldig immigrationstilladelse, medmindre tilbagekaldelsen skyldes at sikrede er dømt skyldig i en strafbar handling.

Dækning under nærværende udvidelse forudsætter forsikringsselskabets forudgående skriftlige godkendelse.

5.13.2 I forbindelse med en offentlig myndigheds påbud i medfør af pkt. 5.13.1 (ii) ovenfor, betaler forsikringen udgifter direkte til sikredes privatskole for umyndige børn, privat bolig, privat husholdning, herunder og begrænset til privat forbrug af vand, elektricitet, gas, telefon og Internet, samt private personforsikringer.

Det er dog en betingelse for dækning, at:

(i) betalingsforpligtelserne er indgået forinden nedlæggelse af offentligt påbud, og

(ii) ethvert anden rådighedsbeløb stillet hertil er opbrugt.

Forsikringssummen til rådighed for disse omkostninger er begrænset til en undersum på DKK 500.000 pr. sikrede, og i alt DKK 1.500.000 pr. forsikringsperiode, og dækker, efter at en 30 dages karenstid er sprunget, indenfor forsikringssummen, indtil påbudets ophævelse, dog maksimalt i 12 måneder.

5.13.3 Forsikringen dækker udgifter til provision, gebyr og andre omkostninger med henblik på at stille kaution eller anden sikkerhed for et idømt eller krævet beløb med hensyn til et krav, som i øvrigt er dækket af forsikringen, såfremt sådan sikkerhed fordres af domstolene i forbindelse med sagsanlæg, appel eller lignende. Dækningen omfatter ikke selve sikkerhedsstillelsen eller pant eller anden sikkerhed, som måtte blive fordret af en kautionist, garant eller lignende som vilkår for at stille sikkerheden.

5.13.4 Såfremt krav om rettighedsfrakendelse m.v., jf. pkt. 5.13.1 ovenfor, rejses under en straffesag eller en anden sag som også angår andre forhold, omfatter omkostningsdækningen kun de omkostninger, som særskilt pådrages som følges af kravet om rettighedsfrakendelse m.v., men ikke sagens øvrige omkostninger.

5.14 Udleveringsomkostninger

Forsikringen er udvidet til at dække rimelige omkostninger (ikke medregnet omkostninger til løn, honorar eller anden godtgørelse eller andre omkostninger til sikrede) som enhver sikrede pådrager sig ved:

(i) enhver anmodning om udlevering af en sikret, herunder ved enhver appelsag, enhver juridisk undersøgelse og/eller prøvelse af anmodningen om udlevering, uanset hvilken konvention eller lov der ligger til grund for anmodningen og hvilken offentlig myndighed der træffer beslutning i sagen, eller enhver ansøgning

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol eller tilsvarende domstol i en anden jurisdiktion, eller

(ii) sikredes direkte engagering af en advokat eller skatterådgiver i forbindelse med en udleveringssag mod denne sikrede, eller

(iii) sikredes engagering af PR konsulenter i forbindelse med en udleveringssag, såfremt de er afholdt med forsikringsselskabets forudgående skriftlige godkendelse.

5.15 Sikredes bo

Ved sikredes død, umyndiggørelse, insolvens eller konkurs, er forsikringen udvidet til at dække krav, der rejses mod sikredes bo, administrator, repræsentant, bobestyrer eller arvinger, dog kun når sådanne krav baseres på sikredes personlige ledelsesansvar.

5.16 Sikredes partner eller ægtefælle

Forsikringen er udvidet til at dække krav rejst mod sikredes registrerede partner, samlever eller ægtefælle, såfremt sådanne krav rejses mod hende eller ham på baggrund af dennes status som sikredes registreret partner eller ægtefælle, dog kun når sådanne krav baseres på sikredes personlige ledelsesansvar.

6 Undtagelser

Forsikringen dækker ikke:

6.1 (i) Krav der skyldes, at sikrede faktisk har opnået uberettiget personlig vinding, eller

(ii) krav der skyldes sikredes faktiske forsætlige skadeforvoldelse eller retsbrud.

Ovenstående undtagelser i pkt. 6.1 (i) og (ii) finder først anvendelse, når det ved dom som ikke kan appelleres, eller anden endelig afgørelse er fastslået, at et undtaget forhold faktisk foreligger eller, hvis sikrede tilstår. At én sikrets handling er omfattet af ovenstående undtagelser i pkt. 6.1 (i) og (ii) påvirker ikke andre sikredes dækning.

6.2 (i) Krav der skyldes eller baseres på nogen tidligere eller verserende retssager per kontinuitetsdatoen, jf. pkt. 2 (c) på policen, eller i det væsentlige samme faktum og kendsgerninger som påstået isådanne tidligere eller verserende retssager, eller

(ii) krav der skyldes eller relaterer sig til faktiske eller påståede forhold, der har været anmeldt til en tidligere forsikringsgiver som omstændigheder, der vil kunne give anledning til krav.

6.3 Krav rejst af eller på vegne af nogen sikret, koncernen eller nogen relateret enhed, hvori sikrede var eller er medlem af bestyrelsen og/eller direktionen eller tilsvarende ledelsesorgan eller position, hvis kravet rejses i eller under

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

anvendelse af lovgivningen i USA eller nogen stat, territorium eller besiddelse herunder. Dog dækkes:

(i) ansættelsesretlige erstatningskrav (Employment Practice Claim) rejst af en sikret, og

(ii) regreskrav rejst af en sikret som følge af et i øvrigt dækningsberettiget krav, og

(iii) afledte aktionærkrav (shareholder derivative actions) rejst eller opretholdt på vegne af koncernen, uden anmodning eller deltagelse af nogen sikret eller koncernen, og

(iv) krav rejst af kurator eller nogen midlertidig bobestyrer som rejses og gennemføres uden anmodning fra eller deltagelse af nogen sikret eller koncernen, og

(v) krav rejst af en tidligere sikret, og

(vi) forsvarsomkostninger, og

(vii) sikrets engagement i enhver beskyttet aktivitet i medfør af 18 U.S.C. 1514(A) (whistleblower-beskyttelse, jf. Sarbanes-Oxley Act of 2002), eller enhver anden beskyttet aktivitet i medfør af enhver anden whistleblower-beskyttelse iht. tilsvarende lovgivning.

6.4 Krav om betaling af bøder, afgifter og skatter, eller andre forhold, som ikke er forsikringsbare i henhold til gældende ret, med undtagelse af sikredes ansvar for koncernens undladelse af betaling af skatter, såfremt ansvaret er pålagt sikrede i henhold til gældende ret i den jurisdiktion hvori kravet er rejst, og forudsat at koncernen eller den relaterede enhed ikke kan betale disse skatter (hverken fuldt eller delvist) på grund af insolvens.

6.5 Krav om erstatning for tab ved faktisk eller påstået legemsbeskadigelse, sygdom, lidelse, død, følelsesmæssig forstyrrelse eller psykisk skade eller anden personskade, eller beskadigelse eller ødelæggelse af fysiske ting, herunder tab af brug af samme. Dog skal undtagelsen for følelsesmæssig forstyrrelse og psykisk skade ikke finde anvendelse på ansættelsesretlige krav (Employment Practices Claims), jf. pkt. 5.4.

Denne undtagelse gælder dog ikke for forsvarsomkostninger ved:

(i) person- og tingsskade, jf. pkt. 5.10, og

(ii) arbejdsrelaterede dødsfald, jf. pkt. 5.11.

6.6 Krav der skyldes eller på nogen måde relaterer sig til tilbud om køb eller salg af, eller køb af eller salg af værdipapirer udstedt af koncernen eller nogen relateret enhed ved offentligt udbud.

Undtagelsen skal omfatte ethvert krav, som er en følge af, hidrører fra eller på nogen måde relaterer sig til urigtige, misvisende eller mangelfulde

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

oplysninger i noget registreringsdokument ("Registration statement"), prospekt, tilbudsdokument ("offering circular"), eller andet dokument eller meddelelse udarbejdet i forbindelse med udbuddet af værdipapirer, samt krav som skyldes eller på nogen måde relaterer sig til manglende registrering af dokumenter hos lokale eller udenlandske myndigheder, når sådan registrering er påkrævet.

Denne undtagelse skal dog ikke finde anvendelse ved:

(i) tilbud om køb eller salg af, eller køb af eller salg af værdipapirer udstedt af koncernen eller nogen relateret enhed før ikrafttrædelsen af denne forsikring, jf. pkt. 2 (a) på policen, eller

(ii) noget krav fra koncernens aktionærer eller indehavere af tegningsrettigheder til koncernens aktier, erhvervet før tilbud om køb eller salg af, eller køb af eller salg af finansielle instrumenter som nævnt i pkt. 6.6 fandt sted, eller

(iii) udstedelse af obligationer udenfor USA/Canada med en nominel værdi under DKK 1.000.000.000, og som udgør under 10% af koncernens samlede gæld på tidspunktet for udstedelsen.

6.7 Forsikringsselskabet er ikke ansvarlig for foretagelse af nogen udbetalinger af erstatning eller kompensation under nogen dækning eller udvidelse til denne forsikring for noget krav eller tab relaterende til borgere, juridiske enheder eller regeringer i territorierne eller jurisdiktionerne for Cuba, Iran Nordkorea, Myanmar, Sudan eller Syrien som anført i Office of Foreign Assets Control-sanktionerne (OFAC), administreret og håndhævet af Amerikas Forenede Staters finansministerium.

Derudover er forsikringsselskabet ikke ansvarlig for foretagelse af nogen erstatningsudbetalinger for noget krav eller tab, hvor begunstiget er en fysisk person, juridisk enhed eller organisation som er erklæret uhjemlet modtager af økonomiske bistand, som følge nogen handels- eller økonomiske sanktioner vedtaget af De Forenede Nationer, Den Europæiske Union eller Amerikas Forenede Stater, eller godtgørelse af en sikret som har kompenseret en sådan begunstiget.

7 Forsikringssum

7.1 Forsikringssummen er den højeste grænse for forsikringsselskabets forpligtelse for samtlige krav, rejst mod sikrede i forsikringsperioden, jf. pkt. 2 (a) på policen.

7.2 For alle dækninger og udvidelser gælder, at disse gives inden for forsikringssummen og ikke i tillæg hertil, med undtagelse af den i afsnit 5.12.3 nævnte tillægssummer for non-executive directors.

7.3 Forsvarsomkostninger dækkes i tillæg til forsikringssummen med det i pkt. 3 (b) på policen fastsatte beløb. Overstiger forsvarsomkostninger det i pkt. 3 (b)

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

fastsatte beløb, vil disse yderligere forsvarsomkostninger blive dækket indenfor forsikringssummen i pkt. 3 (a) på policen.

Renter dækkes ikke i tillæg til forsikringssummen, og skal således indeholdes i forsikringssummen i pkt. 3 (a) på policen.

8 Selvrisiko

Hvis koncernen er forpligtet til eller lovligt kan skadesløsholde sikrede for et krav, der i øvrigt er omfattet af denne forsikring, bærer koncernen selvrisikoen nævnt i pkt. 3 (e) på policen. Enhver betaling af selvrisiko kan ikke pålægges nogen sikret person.

Såfremt koncernen ifølge gældende ret, koncernens vedtægter eller aftale i øvrigt er forpligtet til, eller kan skadesløsholde sikrede, antages dette at være sket i videst mulig omfang.

Selvrisikoen skal forblive uforsikret.

9 Serieskadeklausul

Hvis én eller flere relaterede, gentagne eller ensartede ansvarspådragende handlinger eller undladelser bevirker, at der fremføres flere krav mod sikrede, anses samtlige sådanne krav for rejst på det tidspunkt, hvor det første af disse krav rejses og sådanne krav anses under forsikringen for ét krav.

10 Anmeldelse af skade

10.1 Når sikrede eller forsikringstageren får kendskab til, at der er rejst krav mod sikrede, skal der snarest muligt indgives skriftlig anmeldelse til forsikringsselskabet.

10.2 Krav, der anmeldes senere end 12 måneder efter udløbet af forsikringsperioden eller den udvidede opdagelsesperiode, dækkes ikke.

10.3 Sikrede eller forsikringstager har i forsikringsperioden ret til at anmelde omstændigheder, som med rimelighed kan forventes at give anledning til at krav vil blive rejst. Anmeldelsen skal indeholde oplysninger om omstændighederne og årsagerne til at forvente et sådant krav, med detaljeret information om grundlaget for erstatningspligten. Ethvert krav, der efterfølgende rejses mod sikrede, og som kan tilskrives disse omstændigheder, anses for at være rejst samtidig med, at meddelelsen om at sådanne forventede krav blev givet.

11 Behandling af skade

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

11.1 Forsikringsselskabet har en ret og en pligt til at forsvare sikrede mod krav.

11.2 Sikrede og forsikringstageren er forpligtet til at yde enhver bistand til sagens oplysning og afslutning.

11.3 Såfremt der opstår uenighed mellem sikrede og forsikringsselskabet omkring, hvorvidt et søgsmål mod de sikrede skal bestrides overfor sagsøger, skal hverken sikrede eller forsikringsselskabet være forpligtet til at bestride kravet, medmindre en opmand anbefaler, at kravet bestrides. Opmanden udpeges efter nærmere aftale mellem sikrede og forsikringsselskabet, og omkostningerne til denne opmand bæres af forsikringsselskabet.

11.4 Ved behandling af dækningsberettiget krav under nærværende forsikringen, udbetales i ethvert tilfælde først erstatning til:

(i) sikrede fysiske personer, og dernæst

(ii) indenfor den i policen fastsatte forsikringssum og på skriftlig anmodning fra forsikringstagers administrerende direktør eller tilsvarende ledende medarbejder hos denne, udbetales eller tilbageholdes erstatning til eventuelt andre sikrede på policen.

12 Allokation

12.1 Forsikringen dækker ikke koncernens forsvarsomkostninger eller noget erstatningskrav af nogen art mod koncernen.

12.2 Såfremt et krav involverer såvel dækkede som ikke dækkede forhold eller personer under denne forsikring, skal sikrede og forsikringsselskabet bestræbe sig på at fastslå en rimelige fordeling af formuetabet og forsvarsomkostningerne under forsikringens dækningen, idet der tages hensyn til den relative juridiske og økonomiske risiko, og de relative fordele opnået af de respektive parter.

12.3 Såfremt der ikke kan opnås enighed om, hvilket beløb som på vegne af sikrede skal betales som forsvarsomkostninger, da skal forsikringsselskabet betale det beløb i forsvarsomkostninger, som anses for rimeligt indtil et andet beløb på baggrund af forsikringens vilkår måtte blive fastslået af en opmand. Opmanden udpeges efter nærmere aftale mellem sikrede og forsikringsselskabet, og omkostningerne til denne opmand bæres af forsikringsselskabet.

13 Informationer afgivet ved forsikringens tegning

Forsikringen tegnes og fornyes på grundlag af de oplysninger, som er givet til forsikringsselskabet, da forsikringen blev tegnet og ved efterfølgende fornyelser. Enhver oplysning, som er afgivet ved forsikringens tegning og dens fornyelse, anses tillige for afgivet ved fremtidige fornyelser.

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

Oplysningerne fortolkes som afgivet af hver enkelt sikret. Oplysninger afgivet af én sikret, eller en sikredes viden, skal ikke påvirke andre sikredes ret til dækning.

14 Risikoforandringer

Forsikringstageren er forpligtet til at informere forsikringsselskabet ved risikoforandringer. I tillæg til forsikringsaftalelovens almindelige regler om fareforøgelse vil følgende altid være væsentlige risikoforandringer:

(i) forsikringstageren fusionerer med eller sælger alle eller en væsentlig del af sine aktiver til en anden person eller enhed, eller

(ii) nogen person eller enhed opnår kontrol med forsikringstageren gennem besiddelse af mere end 50% af forsikringstagerens aktiekapital eller stemmerettigheder, eller

(iii) forsikringstageren eller noget datterselskab eller selskab eller virksomhed i koncernen udsteder eller registrerer værdipapirer i USA eller nogen stat, territorium eller besiddelse herunder.

I tilfælde af ovennævnte hændelser ændres dækningen under forsikringen til alene at gælde krav baseret på ansvarspådragende handlinger eller undladelser begået før datoen for de i pkt. 14 (i)-(iii) ovenfor nævnte hændelser.

15 Regres

I tilfælde af, at der finder udbetaling sted under denne forsikring, indtræder forsikringsselskabet for dette beløb i alle rettigheder, der tilkommer sikrede. Koncernen og sikrede skal udfærdige alle nødvendige dokumenter og skal gøre alt, hvad der måtte være nødvendigt for at sikre disse rettigheder, herunder udarbejdelse af de dokumenter, der er nødvendige for forsikringsselskabets regres.

16 Forsikringens ophør

Forsikringen tegnes for den i pkt. 2 (a) på policen angivne forsikringsperiode og udløber automatisk ved hovedforfaldsdag.

17 Andre forhold

17.1 Forsikringen dækker ikke i det omfang, sikrede er dækket af anden forsikring. Er det i anden forsikring anført, at dækningen falder bort eller indskrænkes, hvis forsikring er eller bliver tegnet andetsteds, gælder nærværende forsikring med samme forbehold.

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

17.2 Forsikringstageren skal optræde på koncernens og de sikredes vegne med hensyn til at afgive og modtage meddelelse om rettigheder og pligter under nærværende forsikring.

17.3 Forsikringen og enhver af de rettigheder, der gælder i henhold hertil, kan ikke overdrages uden forsikringsselskabets skriftlige samtykke.

18 Præmiens betaling

18.1 Første præmie forfalder til betaling ved forsikringens ikrafttræden og senere præmier til betaling på de anførte forfaldsdage.

18.2 Betales præmien ikke rettidigt, sendes påkrav om betaling til den af forsikringstageren opgivne betalingsadresse.

18.3 Betales præmien ikke senest 14 dage efter modtagelse af påkrav, sender forsikringsselskabet 2. påkrav.

18.4 Betales præmien ikke senest 14 dage efter modtagelse af 2. påkrav, bortfalder forsikringsselskabets ansvar.

18.5 Har forsikringsselskabet udsendt 2. påkrav, er forsikringsselskabet berettiget til at opkræve et ekspeditionsgebyr.

19. Klager

Hvis en kunde ikke føler at have fået den ydelse, der er aftalt eller er krav på, eller hvis sagsbehandlingen trækker unødigt i langdrag, er der ret til at klage. Det kan ske ved at ringe eller skrive AIG Europe S.A., Bryggernes Plads 2, 1799 København V. , Danmark. AIG´s regler for klagebehandling kan hentes på vores hjemmeside.

Ankenævn for forsikring

AIG er tilsluttet Ankenævnet for Forsikring, der behandler klager vedrørende egne privat forsikringer og fra forbrugere, der er sikret under en af tredjemand tegnet forsikring. Dersom der opstår uenighed mellem forsikrede og AIG om forsikringens dækning og en fornyet henvendelse til AIG ikke fører til et tilfredsstillende resultat for forsikrede, kan der klages til:

Ankenævnet for Forsikring
Anker Heegaards Gade 2
DK – 1572 København V
Telefon (+45) 33 15 89 00

Ved indgivelse af klage skal der udfyldes et særligt klageskema, og der skal betales et mindre gebyr. Klageskemaet kan rekvireres ved henvendelse til Ankenævnet for Forsikring eller Forsikringsoplysningen på telefonnummer (+45) 41 91 91 91.

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

Klage over fastsættelse af ménprocenten

Angår klagen fastsættelse af ménprocent, kan forsikrede anmode AIG om at indsende sagen til:

Arbejdsskadestyrelsen
Sankt Kjelds Plads 11
Postboks 3000
2100 København Ø
Tlf.: 72 20 60 00
www.ask.dk

Mod Forsikredes indbetaling af Arbejdsskadestyrelsens gebyr. Gældende gebyrsatser findes på Arbejdsskadestyrelsens hjemmeside, eller ved telefonisk henvendelse til Arbejdsskadestyrelsen.

Der kan også rettes henvendelse til Forsikringsoplysningen:

Forsikring og Pension
Forsikringsoplysningen
Philip Heymans Allé 1
2900 Hellerup
Telefon (+45) 41 91 91 91

20. Behandling af personoplysninger

Forsikrede personer gøres udtrykkeligt opmærksom på, at Forsikringstager og Forsikringsgiver foretager elektronisk databehandling af Forsikredes og andre i forsikringsbetingelserne nævnte personers personoplysninger, som indhentes af Forsikringstager, Forsikringsgiver eller Forsikringsgivers skadebehandler vedrørende forsikringsdækningen og behandlingen deraf og af skader omfattet af forsikringen, og Forsikrede erklærer sig ved begæring af eller tilslutning til forsikringen indforstået dermed.

I henhold til Lov om behandling af Personoplysninger nr. 429 af 31. maj 2000 med senere ændringer gøres forsikrede udtrykkeligt opmærksom på, at afgivelse af personoplysninger er nødvendig for at opnå dækning og for behandling i henhold til forsikringsprogrammet, og at disse Personoplysninger kan blive videregivet til eller behandlet for AIG i lande uden for Danmark og EU.

Disse oplysninger er udelukkende bestemt for Forsikringstager og Forsikringsgiver og deres partnere med henblik på opfyldelse af opgaver i henhold til forsikringsprogrammet og til brug for myndigheders eventuelle tilsynsopgaver.

Personer har krav på indsyn i og anmode om en kopi af de personlige data, der opbevares om dem (for et mindre gebyr), og bede om at eventuelle fejl bliver rettet. Kontakt venligst AIG Europe S.A., Bryggernes Plads 2, 1799 København V. , Danmark. Der henvises til AIG Politik for Anvendelse af Person-oplysninger, som kan hentes på vores hjemmeside eller tilsendes efter skriftlig anmodning.

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

21. Værneting og lovregler

For denne forsikring gælder lov om forsikringsaftaler nr. 129 af 15. april 1930 med senere ændringer, medmindre andet følger af nærværende betingelser eller policen.

Tvister vedrørende forsikringsaftalen afgøres efter dansk ret ved danske domstole.

AIG Europe, dansk filial af AIG Europe S.A., Luxembourg, Bryggernes Plads 2, 1799 København V.
CVR-nr. 39475723 | Tlf: (+45) 91375300 | Fax (+45) 33732400

AIG Europe S.A. er et forsikringsselskab med R.C.S. Luxembourg nummer B 218806.
AIG Europe S.A. har hovedkontor på adressen 35 D Avenue J.F. Kennedy, L-1855, Luxembourg.

Vand og Affalds indkøbspolitik

Nærværende indkøbspolitik for Vand og Affald godkendt af bestyrelsen den 11.03.2022.

Det overordnede formål med indkøbspolitikken er, at indkøb fortsat sker med fokus på service og kvalitet under hensyntagen til miljø og økonomi, samt at brugerrepræsentanters erfaring og viden inddrages.

Indkøbspolitikken omfatter indkøb af varer og tjenesteydelser samt bygge og anlægsprojekter. Alle selskabets enheder er forpligtet til at leve op til denne indkøbspolitik.

Indkøbsfunktionen i SamAqua står for samordning og koordinering af selskabets indkøb, heriblandt at drive fælles udbud i samarbejde med andre selskaber.

Der skal sikres at selskabet overholder forpligtelserne for offentlige indkøb. Der skal indgås aftaler og kontrakter efter princippet om ligebehandling, proportionalitet og gennemsigtighed. Kontrakter og aftaler skal udbydes i henhold til danske og EU-retslige regler. Følgende love og direktiver vil som hovedregel være gældende: forsyningsvirksomhedsdirektivet, udbudsloven, tilbudsloven og vandsektorloven.

Det betyder, at selskabet ved deres indkøb skal skabe konkurrence således, at leverandører på lige, gennemsigtige og proportionale vilkår har mulighed for at blive leverandør til selskabet.

Indkøbspolitikken skal sikre, at indkøb vurderes i deres helhed og ud fra ressourcemæssige overvejelser - herunder medgået tid, forretningsmæssige principper, bæredygtighed herunder energieffektivitet og opnåelse af stordriftsfordele.

Selskabet har en særlig samfundsmæssig forpligtigelse til, at forholde sig til sociale- og miljømæssige hensyn og ansvarlighed. Sociale klausuler samt miljømæssige krav skal som udgangspunkt anvendes.

Selskabet skal sikre, at regler om sociale klausuler indenfor uddannelses- og praktikaftaler ved udbud af bygge- og anlægsopgaver samt tjenesteydelser følges. Krav om, at entreprenøren eller leverandøren skal beskæftige én eller flere praktikanter på opgaven, alternativt krav om udformning af uddannelsespolitik skal indskrives som minimumskrav i udbudsmaterialet.

Vand og Affald skal agere som én kunde og være en professional sparingsparter, der efter bedste overbevisning udbyder kontrakter i overensstemmelse med realistisk volumen og betingelser.

Svendborg Kommunes Ejerpolitik

2022 - 2025

For selskaberne:

Vand & Affald:

- Svendborg Forsyning A/S
- Svendborg Forsyningsservice A/S
- Svendborg Vand A/S
- Svendborg Spildevand A/S
- Svendborg Affald A/S
- Svendborg VE A/S
- Svendborg Vejbelysning A/S

Svendborg Kraftvarme P/S

- Under afvikling

Indholdsfortegnelse:

1. Baggrund og formål
2. Dialog og samarbejde
3. Generelle forventninger til selskaberne
4. Særligt for selskaberne
5. Væsentlige beslutninger
6. Offentlighed
7. Takster
8. Bestyrelser
9. Politikperiode

Acadre: 16-36.020

Revideret: 21.6.2022

Godkendt: Økonomiudvalget den 21.6.2022

1. Baggrund og formål

Svendborg Kommune er eneejer af Svendborg Kraftvarme P/S og Vand & Affald (Svendborg Forsyning A/S, Svendborg Forsyningsservice A/S, Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S, Svendborg VE A/S og Svendborg Vejbelysning A/S).

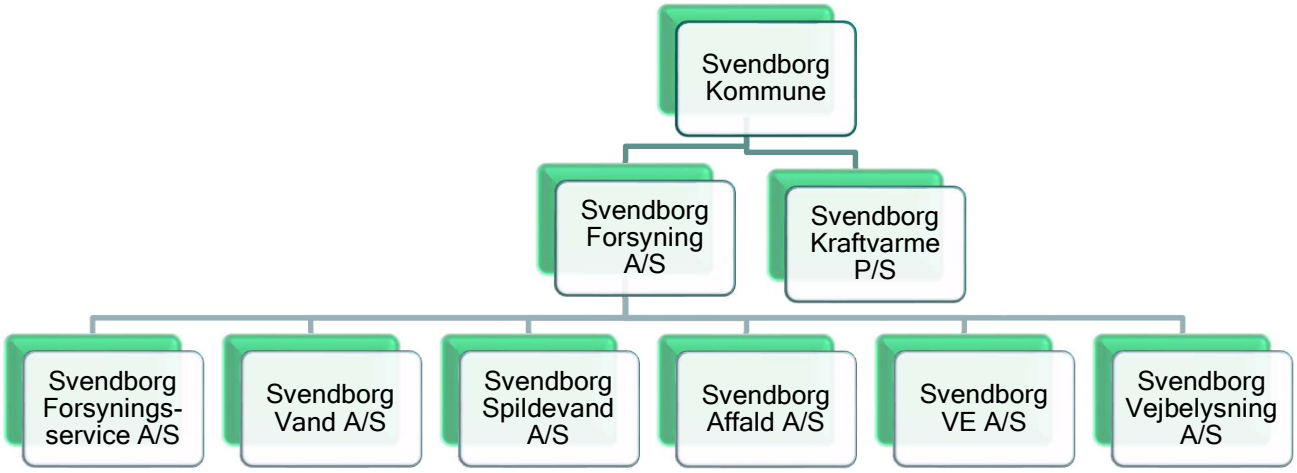
Svendborg Kommune ønsker aktivt at udøve sine ejerrettigheder og gøre sin indflydelse gældende over for selskaberne. Svendborg Kommune vil derfor bl.a. med denne politik medvirke til, at selskabernes ledelse inden for lovgivningens rammer også varetager Svendborg Kommunes interesser bedst muligt og sikrer en hensigtsmæssig og afbalanceret udvikling af selskaberne på kort og lang sigt til gavn for brugerne og kommunens borgere.

Svendborg Kommune ønsker at udøve det aktive ejerskab i positivt samspil med selskabernes ledelse.

Ejerpolitikken har til formål at sikre en åben dialog med selskaberne, samarbejde selskaberne imellem, samt at Svendborg Kommunes vision, politikker, værdier, strategier og planer følges.

Ejerpolitikken omhandler Svendborg Kommunes rolle som ejer, og ikke Svendborg Kommunes rolle som myndighed og samarbejdspartner over for selskaberne.

Ejerpolitikken ajourføres og udvikles i samarbejde mellem Svendborg Kommune og selskaberne. Ejerpolitikken, godkendt af Økonomiudvalget, er gældende i 4 år - svarende til valgperioden

2. Dialog og samarbejde

Ejerpolitikken er et vigtigt element i udøvelsen af det aktive ejerskab - men da et aktivt ejerskab og god selskabsledelse til stadighed forudsætter et godt, konstruktivt og positivt samarbejde mellem selskabernes ledelse og ejer, forudsættes det, at Svendborg Kommune og selskaberne sikrer dette.

Selskaberne og Svendborg Kommune er derfor gensidigt forpligtet til løbende at informere hinanden åbent om forhold, der må antages at have interesse for den anden part. Fra begge parters side tilstræbes det at informere hinanden så tidligt som muligt ud fra et princip om "ingen overraskelser".

Selskaberne og Svendborg Kommune udarbejder i fællesskab en rapporteringsplan / årshjul, som nærmere beskriver tidspunkterne for, hvilke oplysninger der som minimum skal udveksles. Det forudsættes, at der bl.a. kan fastsættes frister for kommunikation vedrørende selskabernes årsrapporter, budgetter og takster, og eventuelle oplysninger til kommunens årsregnskab.

I efteråret forud for selskabernes fremsendelse af budgetter og takster for det kommende år afholdes dialogmøder mellem formandskabet i selskaberne og Økonomiudvalget. Efter dialogmøder fremsendes selskabernes budgetter samt takster til Kommunalbestyrelsens behandling.

Der foretages en årlig opfølgning på selskabets handleplan for grøn omstilling gennem dialogmøde med Teknik- og Miljøudvalget. Opfølgningen indgår herefter i dialogmøde med Økonomiudvalget.

I 1. halvår orienterer selskaberne Kommunalbestyrelsen om realiserede resultatet og virksomhedsplaner for det kommende år.

For fastholdelse af den løbende dialog er der nedsat en administrativ selskabsgruppe bestående af selskabsdirektørerne og repræsentanter fra Svendborg Kommune.

I forlængelse af kommunalvalg, den efterfølgende konstituering, samt generalforsamlinger med valg af de nye bestyrelsesmedlemmer i selskaberne afholder Svendborg Kommune en fælles introduktion for de nye bestyrelser med henblik på at give en introduktion til bestyrelsesarbejdet.

Nærværende politik bygger på overordnede principper for god selskabsledelse, således at alle interessenter har tillid til, at Svendborg Kommunes rolle som ejer udøves på professionelt grundlag, ligesom der ikke må opstå tvivl om, at Svendborg Kommunes rolle som myndighed udøves sagligt og neutralt. Ejerskabet udøves i overensstemmelse med selskabslovens armslængdeprincip, hvilket indebærer, at Svendborg Kommune agerer som en "normal" aktionær med deraf følgende ansvarsfordeling mellem Svendborg Kommune og selskabets øverste ledelse. En forudsætning for at opnå de styringsmæssige fordele ved anvendelse af aktieselskabsformen er derfor, at der er respekt om bestyrelsens beslutningskompetence.

3. Generelle forventninger til selskaberne

Selskaberne forventes at arbejde ud fra et helhedsorienteret bæredygtighedsbegreb. Det betyder at arbejde for, at selskaberne er i økonomisk, social og miljømæssig balance. Med andre ord at vægte økonomisk balance, tilgodese sociale forhold og bidrag til mindst mulig miljøpåvirkning.

Selskaberne skal vægte miljøet, klimaet, forsyningssikkerheden, fremtidssikring af anlæg og social ansvarlighed højt samtidig med, at de økonomiske værdier i selskaberne skal bevares og udbygges.

Selskaberne skal løbende bidrage til at fremme og understøtte Svendborg Kommunes visioner, værdier, strategier, tværgående politikker og planer i det omfang, de er relevante for selskaberne.

Ved ændringer eller udarbejdelse af nye politikker mv. orienterer Svendborg Kommune selskaberne i en tidlig fase, såfremt dette har indflydelse på selskabernes virke.

Selskaberne skal inden for lovens rammer bidrage til, at Svendborg Kommune er et attraktivt sted at bo, leve og drive virksomhed.

Økonomisk ansvarlighed

Kommunalbestyrelsen forventer, at selskaberne er økonomisk veldrevne, robuste og økonomiske ansvarlige i alle deres aktiviteter, således at borgere og virksomheder sikres konkurrencedygtige og stabile takster.

Kommunalbestyrelsen forventer, at selskaberne løbende har fokus på effektivisering og beslutninger til gavn for selskabet, Svendborg Kommune og Svendborg Kommunes øvrige ejede selskaber indenfor de til enhver tid gældende rammevilkår.

Kommunalbestyrelsen forventer, at selskaberne har fokus på realisering af synergier i samarbejde med andre forsyninger, virksomheder og interessenter.

Det er vigtigt, at fællesskabet Svendborg Kommune begunstiges frem for enkelte individer.

Forpligtende klimamål og miljømæssig ansvarlighed

Selskaberne skal aktive medvirke til at opfylde de forpligtende klimamål som Kommunalbestyrelsen har tilsluttet sig. Det betyder, at de skal arbejde for at deres energiforbrug er omstillet til 100% vedvarende energi i 2030. Hertil skal selskaberne medvirke til en klimaneutral og klimarobust kommune senest i 2050. Desuden skal de arbejde for målsætningerne om genanvendelse og nedbringelse af affald (vist i efterfølgende tabel).

Regi:	***Målsætninger:***
DK2020	*Klimaneutral og klimarobust senest 2050.*
Fyn2030 - Sammen om en bæredygtig fremtid.	*Målsætning om at reducere CO2 – udledningen med 80% i 2030 for Fyn.* *Genanvende 80% af plastaffaldet og 70% af det øvrige husholdningsaffald i 2030.* *Vision om et klimaneutralt Fyn uden affald i 2040.*
Svendborg Kommunes Klima- og Energipolitik 2019	*Omstilling af energiforbruget til 100% vedvarende energi i 2030 for kommunen som virksomhed og i 2040 for kommunen som geografisk enhed.*

Målsætninger for klima og affald som Svendborg Kommune har tilsluttet sig.

Selskaberne skal bidrage til, at miljøet generelt får det bedre gennem en bæredygtig udvikling, hvor nuværende generationers behov opfyldes uden at bringe fremtidige generationers mulighed for at opfylde deres behov i fare. Det vil sige, at selskaberne skal bidrage til at opnå lokale og globale miljøforbedringer og på den måde bidrage til at sikre at målene i kommunens bæredygtighedsstrategi bliver opfyldt. Strategien rummer Svendborg Kommunes fokus på FN's verdensmål for bæredygtig udvikling samt kommunens lokale Agenda 21 strategi

Selskaberne skal have øget fokus på ressourceudnyttelse og cirkulær økonomi.

Social ansvarlighed

Selskaberne skal overholde Kommunalbestyrelsens til enhver tid gældende beslutninger om arbejd-, uddannelses-, og sociale klausuler.

Selskaberne skal tage et aktivt samfundsansvar og understøtte en aktiv beskæftigelsesindsats med skabelsen af nye praktikpladser på de erhvervsfaglige uddannelser.

Selskaberne skal aktivt og målrettet arbejde for at være attraktive arbejdspladser, hvor medarbejderne trives og sikres tryghed og udvikling gennem fokus på sikkerhed, arbejdsmiljø og kompetenceudvikling.

Samarbejde om formidling målrettet børn og unge: Ved hjælp af målrettet information, undervisning og rådgivning skal selskaberne sikre endnu flere tilfredse og miljøbevidste kunder og søge at skærpe børn, unge og voksnes bevidsthed om miljørigtig adfærd på selskabernes områder.

4. Særligt for selskaberne

For de enkelte selskabers håndtering af de generelle forventninger kan særligt nævnes:

Svendborg Forsyning A/S

Kommunalbestyrelsen ønsker, at forsyningen spiller en vigtig rolle i lokalområdernes udvikling, bl.a. i forhold til at sikre attraktiv natur, drikke- og badevandskvalitet, forsyningssikkerhed, klimatilpasning, cirkulær økonomi mv. samt attraktive priser, Kommunalbestyrelsen ønsker som udgangspunkt at bevare et selvstændigt, helejet forsyningskoncern, således den lokale indflydelse er størst mulig til glæde for borgere og virksomheder i Svendborg Kommune.

Svendborg Forsyning A/S og koncernforbundne selskaber, heriblandt SamAqua s ejere, kan efter aftale med Svendborg kommune benytte og deltage i Svendborg Kommunes udbud, samt udbud, hvor Svendborg Kommune deltager i et indkøbsfællesskab, eks. Komudbud.

Generelt skal alle selskaber i koncernen arbejde med følgende tiltag:

- Understøtte biodiversiteten ved driften af selskabernes grønne områder.
- Nedbringelse af energiforbrug gennem løbende investeringer og tiltag vedr. ejendomme, produktionsanlæg og optimering af processer. Senest i 2030 skal energiforbruget være 100% omstillet til vedvarende energi.
- Fastholdelse af certificeret ledelsessystem med fokus på kvalitet, miljø, arbejdsmiljø og fødevarer sikkerhed.
- Udarbejde årlig CSR (ansvarligheds) rapport
- Aktivt bidrage til den grønne omstilling, herunder udarbejde konkrete handleplaner for arbejdet med både CO2-reduktion og klimarobusthed.

Svendborg Forsyningsservice A/S

Svendborg Forsyningsservice A/S skal arbejde efter de ovenstående generelle tiltag

Svendborg Vand A/S

Svendborg Vand A/S skal arbejde aktivt for sikring af drikkevand i dag og for fremtidige generationer gennem opgradering af tekniske anlæg og sikring af kildepladser mod forurening af tidligere og nuværende aktiviteter.

Svendborg Vand A/S skal arbejde efter at fastholde målet med ”Bæredygtig produktion af drikkevand baseret på rent grundvand”, herunder bruge skovrejsning og dyrkningsaftaler som et virkemiddel til grundvandsbeskyttelse.

Svendborg Spildevand A/S

Svendborg Spildevand A/S skal i samarbejde med Svendborg Kommune arbejde med øget fokus på reduktion af regnvandsbetingede overløb og oversvømmelser ved kraftige skybrud og hermed aktivt bidrage til realisering af Masterplanen for det blågrønne Svendborg, som er skrevet ind i Spildevandsplan 2020-2031.

Svendborg Spildevand A/S skal indgå i tæt dialog med borgere og virksomheder ved udvikling og eksekvering af klimatilpasningsprojekter.

Svendborg Spildevand A/S skal overveje mulige tiltag for udnyttelse af energi og næringsstoffer fra spildevandet.

Svendborg Affald A/S

Svendborg Affald A/S skal i samarbejde med Svendborg Kommune arbejde for forebyggelse af affald og for at øge direkte genbrug og reel genanvendelse markant.

Konkret skal Svendborg Affald A/S arbejde for de fynske målsætninger for affaldshåndtering beskrevet i "Fyn2030 – sammen om en bæredygtig fremtid", som alle de fynske kommuner har tilsluttet sig.

Svendborg Affald A/S skal understøtte muligheden for at der bliver etableret et eftersorteringsanlæg som kan øge genanvendelsen markant.

Svendborg VE A/S

Svendborg VE skal gennem konkrete aktiviteter bidrage til at Svendborg Kommune når målene i klima- og energipolitikken, med fokus på:

- udbygning af VE-anlæg
- lokal involvering og ejerskab af VE-anlæg
- etablering af energianlæg på kommunale arealer, inklusive tagflader

Svendborg Vejbelysning A/S

Svendborg Vejbelysning A/S skal arbejde for at reducere energiforbruget, og senest i 2030 skal energiforbruget være 100% omstillet til vedvarende energi.

Svendborg Kraftvarme P/S (under afvikling)

Målsætningen for Svendborg Kraftvarme P/S er at tilrettelægge driften, så der opnås lavest mulige affalds- og varmetakster. Dette skal opnås ved en sikker og stabil drift med en kontinuerlig og afbalanceret tilførsel af brændsel.

Svendborg Kraftvarme P/S skal fokusere på at kunne tilbyde sine kunder en bæredygtig, effektiv, sikker og miljørigtig behandling af det brændsel der modtages, samtidig med at værket skal fremstå som en naturlig part i udmøntningen af Svendborg Kommunes Klima- og energipolitik i samspil med øvrige samarbejdspartnere inden for energiområdet. Energiudnyttelsen skal ske, således at det sikres, at virksomhedens økonomiske rammer overholdes.

Svendborg Kraftvarme P/S skal med sin drift bidrage til at fremme positive budskaber om energiudnyttelse af restaffald som brændsel sammenholdt med alternativerne hertil.

Svendborg Kraftvarme P/S skal drifte og udvikle virksomheden Svendborg Kraftvarme P/S med afsæt i, at der indgås strategiske samarbejder, som kan gavne virksomhedens drift.

Svendborg Kraftvarme P/S skal udvikle / afvikle virksomheden Svendborg Kraftvarme P/S i tæt samspil med selskabets primære kunde, Svendborg Fjernvarme A.m.b.a., således at afviklingen af Svendborg Kraftvarme P/S bliver til størst mulig gavn for såvel varme- som affaldskunder.

Kommunalbestyrelsen har besluttet at lukke Svendborg Kraftvarme P/S med en sidste produktionsdag den 30. november 2023.

Med baggrund i denne beslutning, er der på Svendborg Kraftvarme P/S igangsat en styret nedlukningsdrift som indebærer fokus på såvel bemandingsmæssige, tekniske, økonomiske og miljømæssige forhold.

På miljøområdet styres efter, at alle kravværdier skal overholdes.

Når Svendborg Kraftvarme P/S er taget ud af produktion, vil der være en nettoreduktion for udledning af CO2, når vurderingen alene er med baggrund i lokaliteten Svendborg.

5. Væsentlige beslutninger

Selskaberne ledelser skal sikre, at vedtægterne i selskaberne foreskriver, at bl.a. følgende forhold i vedtægterne beskrives som væsentlige beslutninger, der kræver godkendelse af Svendborg Kommune som ejer:

- Påbegyndelse af væsentlige, nye aktiviteter / forretningsområder.
- Etablering af datterselskaber, samt helt eller delvis salg heraf.
- Opkøb af kapitalandele i selskaber samt helt eller delvist salg heraf.
- Indgåelse af ejeraftaler.
- Beslutninger, der direkte eller indirekte berører fri egenkapital / indskudt kapital, samt forrentning heraf.
- Beslutninger, der har bloktilskudsmæssige konsekvenser for Svendborg Kommune.
- Lånoptagelse og garantistillelse.
- Fastsættelse af takster samt gennemførelse af ændringer i takststrukturen, herunder indførelse eller afskaffelse af fast bidrag, og foretagelse af væsentlige ændringer i opkrævningsmønstre.
- Indgåelse af samarbejdsaftaler med andre forsyningsvirksomheder om strategisk samarbejde

6. Offentlighed

Selskaberne skal virke for en åben og troværdig kommunikation, der gør det muligt for borgerne og virksomheder at få indsigt i selskabernes virke.

Selskaberne omfattet af offentlighedsloven.

Relevant og aktuel information fremlægges på selskabernes hjemmesider.

7. Takster

Bestyrelsen i de enkelte selskaber udarbejder taksterne.

Kommunalbestyrelsen fastsætter takster for Svendborg Affald A/S og Svendborg Kraftvarme P/S, og myndighedsgodkender takster for Svendborg Vand A/S og Svendborg Spildevand A/S.

Takster for Svendborg Vand A/S og Svendborg Spildevand A/S fastsættes på en generalforsamling.

8. Bestyrelser

Bestyrelsens sammensætning og virke

Efter selskabernes gældende vedtægter vælges bestyrelsen på førstkommende ordinære generalforsamling efter kommunalvalget.

Svendborg Forsyning A/S fik af Byrådet den 8.10.2013 godkendt vedtægtsændring om udvidelse af bestyrelsen med 2 forbrugervalgte bestyrelsesmedlemmer og mulighed for, at Svendborg Kommune (hvis kommunen ønsker det) kan vælge yderligere bestyrelsesmedlemmer – evt. med indsættelse af personer udenfor Kommunalbestyrelsen.

I Svendborg Forsyning A/S og datterselskaber er det kommunens ønske, at selskaberne drives med enhedsbestyrelser. Dvs. at forbrugervalgte og medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer også udpeges af Generalforsamlingen til de øvrige selskaber for herved at kunne opnå enhedsbestyrelser.

Svendborg Kraftvarme P/S fik af Økonomiudvalget den 19.8.2014 godkendt udvidelse af bestyrelsen med 2 eksterne bestyrelsesmedlemmer.

Jf. Økonomiudvalgsbeslutning af 23. maj 2017 henstilles, at bestyrelserne undlader at træffe beslutninger, der binder de politisk udpegede bestyrelsesmedlemmer i sager, der ikke nødvendiggør en bindende beslutning, f.eks. i situationer, hvor de politisk udpegede bestyrelsesmedlemmer ønsker at blive fritstillet i forhold til eksterne organisationer.

Evalueringer af bestyrelsernes og direktionens arbejde fastlægges af det konkrete selskab.

Som led i samspillet mellem kommunen og selskaberne har selskaberne udarbejdet informations- og kommunikationspolitikker. Endvidere er der ud over nærværende ejerpolitik fastlagt retningslinjer i selskabernes vedtægter og forretningsordner.

Bestyrelsesdagsordener ledsages af CO2 konsekvensvurderinger.

Bestyrelsen og direktionens vederlag

Bestyrelsens vederlag bør være rimelige i forhold til de stillede opgaver og det ansvar, der er forbundet med løsningen af disse opgaver.

Bestyrelsens vederlag fremgår af årsrapporterne.

9. Politikperiode

Nærværende ejerpolitik er gældende for perioden 2022 – 2025, og godkendt på Økonomiudvalgsmøde 21. juni 2022.

Svendborg Kommune kan til enhver tid foretage ændringer eller justeringer i ejerpolitikken efter forudgående dialog med selskaberne og godkendelse af Økonomiudvalget.

UDKAST

Klimahandleplan

2022

Svendborg
Kommune

Indhold

DEL 1 ..... **5**
INTRODUKTION OG RAMMESÆTNING **5**
Forord **6**
Introduktion **7**
Klimahandling efter international standard 7
Et lokalt, nationalt og internationalt ansvar 7
En fælles indsats på tværs af kommunen, borgerne og virksomhederne 8
Kommunens fire roller 8
Partnerskaber 8
Lokalt engagement 9
Opbygningen af klimahandleplanen 9
Igangværende såvel som nye indsatser 10
Klimaudfordringer: CO_2 ..... **12**
Svendborg Kommunes klimaregnskab 12
CO_2-udledningen i Svendborg Kommune 12
Energi 13
Transport 13
Landbrug 14
Hvor sætter vi ind? 14
Scenarier for reduktion af drivhusgasudledningen i Svendborg Kommune 14
Mål for klimaneutralitet **16**
Klimaudfordringer: Robusthed **17**
Fremtidens klima 17
Svendborg Kommunes særlige klimaudfordringer 17
Hvor sætter vi ind? 18
Vi har taget de første skridt 19
Mål for klimarobusthed **21**
Principper for prioritering **23**
DEL 2 ..... **24**
INDSATSER **24**
NEUTRALITET **25**
Energi **26**
Fra fossil til grøn varme 26
Mere vind og sol 26
Energioptimering 26
Transport **30**
Elektrificering 30

Grøn offentlig transport 30
Bedre mobilitet 30
Landbrug 34
Mere skov 34
Udtagning af lavbundsjorde 34
Samarbejde med landbruget 34
Forudsætninger og barrierer 35
Affald 38
Sortering i 10 fraktioner 38
Forebyggelse af affald 38
Stort potentiale i direkte genbrug af bygge- og anlægsaffald 38
Forudsætninger og barrierer 39
Fødevarer 42
Mere plantebaseret mad 42
Mindre madspild 42
Forudsætninger og barrierer 42
ROBUSTHED 44
Vand 45
Skybrud 45
Stormflod 45
Kysterosion 45
Forudsætninger og barrierer 46
Varme 51
Overophedning i byerne 51
Øget pres på grønne områder 51
Længere vækstsæson 51
Forudsætninger og barrierer 51
Tørke 53
Naturbrande 53
Vandmangel 53
Forudsætninger og barrierer 53
TVÆRGÅENDE 55
Tværgående 56
Undervisning i grundskolen 56
Bæredygtig turisme 56
Grønne og bæredygtige indkøb og udbud 56
Oplysning, engagement og samskabelse 57
Sikring af det nødvendige beredskab 57
Sikring af offentlige services og infrastruktur 57

DEL 3 ..... **60**
NÆSTE SKRIDT **60**
Sådan følger vi op **61**
Det, vi mangler for at nå i mål – mankoen 61
Proces for opfølgning 61
Revision af klimahandleplanen 61
Ordforklaring **62**

DEL 1
INTRODUKTION OG RAMMESÆTNING

Forord

For ikke særligt mange år siden var klimaforandringerne et fænomen, de færreste af os forstod alvoren af. Det var noget, der ville ske langt ude i fremtiden, langt fra Danmark. Og hvis det endelig skulle være, ville det da ikke skade med lidt flere lune sommeraftener.

Sådan er der ikke mange, der tænker længere. Tværtimod. For hver tredje vælger var klima og miljø blandt de tre mest afgørende emner for, hvor de satte deres kryds ved kommunalvalget i 2021. Det er næsten en fordobling alene siden valget 2017. Og vi ved, at borgerne i Svendborg Kommune er mere end almindeligt optagede af klimaforandringerne.

Det er ingen tilfældighed. Med 179 kilometers kyst, lavtliggende beboede øer, sårbare landområder, kystbyer og en hovedby med havnen liggende for foden af stejle bakker går svendborgegnen nemlig ikke fri for konsekvenserne af klimaforandringerne. Men vi er også selv en del af årsagen. Måden, vi har indrettet os på – i fællesskab og hver især – er ganske enkelt ikke bæredygtig.

Som mennesker, som borgere og ikke mindst som politikere har vi derfor et stort ansvar. Vi skal begrænse forandringerne af vores klima. Og vi skal begrænse skaderne af de klimaforandringer, vi allerede oplever i dag. Helt konkret skal vi mindske drivhusgasudledningen og beskytte vores byer og borgere mod de klimaforandringer, vi allerede oplever, og som vi ved, kun bliver værre.

Som kommunalbestyrelse har vi et særligt stort ansvar. Vi har nemlig muligheden for at skabe forandring. De beslutninger, vi træffer, sætter i vid udstrækning rammerne for, hvad vores borgere og virksomheder kan gøre. Det er os, der kan gøre det let at træffe klimavenlige valg – store som små.

Klima og bæredygtighed har heldigvis længe været en høj prioritet i Svendborg Kommune. Vi har en ambitiøs klima- og energipolitik. Byplanlæggere fra hele landet kommer til os for at se, hvordan vi klimasikrer Svendborg Havn med respekt for historien. Men vi skal op i tempo, hvis virkeligheden ikke skal indhente os.

Verden forandrer sig med en overvældende hastighed. Gang på gang melder aviserne om nye klimarekorder. Den tørreste sommer. Den vådeste vinter. Senest har krigen i Ukraine med al tydelighed vist os, hvor skrøbelige vores samfund er, så længe vi er afhængige af fossile brændsler – og dermed også af dem, der producerer dem.

Helt grundlæggende handler den grønne omstilling derfor om at forme det gode liv med omtanke for planeten og verden omkring os. Det samfund, vi giver videre til vores børn, børnebørn og flere kommende generationer, skal være bæredygtigt i bred forstand.

Med Svendborg Kommunes første klimahandleplan har vi sat retningen mod en mere bæredygtig fremtid. Senest i 2050 skal hele kommunen være både klimaneutral og robust over for klimaforandringerne. Klimahandleplanen viser vejen derhen. Men den sværeste opgave venter stadig forude: at gøre planen til virkelighed.

Dén opgave kan vi som kommunalbestyrelse ikke løse alene. Vi har brug for, at vores borgere og virksomheder løfter sammen med os. Ikke mindst når vi skal træffe de svære beslutninger, som griber ind i både hverdagen og landskabet.

God læselyst!

Bo Hansen

Borgmester i Svendborg Kommune

Introduktion

Klimahandleplan 2022 er Svendborg Kommunes første samlede plan for, hvordan kommunen kan bidrage til at forhindre yderligere klimaforandringer og forberede os på fremtidens vådere, varmere og vildere vejr.

Da byrådet i 2020 tilsluttede sig det landsdækkende klimapartnerskab DK2020, forpligtede de sig til at udarbejde, vedtage og implementere en klimahandleplan, der lever op til Parisaftalens målsætninger.

Det betyder, at hele kommunen skal være klimaneutral og robust over for konsekvenserne af klimaforandringerne senest i 2050.

Nærværende klimahandleplan er blevet til på dén baggrund. Den sætter således retningen for Svendborg Kommunes langsigtede klimaindsats frem mod 2050.

Klimahandleplan 2022 er den første – men ikke den sidste. Den skal som udgangspunkt revideres hvert fjerde år, hvor vi kan skrue både op og ned for de forskellige indsatser, afhængigt af hvor langt vi er fra mål, og hvordan verden omkring os udvikler sig.

Klimahandling efter international standard

Svendborg Kommunes klimahandleplan lever op til den internationale standard for ambitiøs klimaplanlægning, som bynetværket C40 Cities står bag. I Danmark har den grønne tænketank CONCITO med støtte fra Realdania oversat C40's standarder til kommunernes klimaarbejde i DK2020, som Svendborg Kommune sammen med 94 andre kommuner er en del af.

C40 stiller høje krav til, hvad en klimahandleplan skal indeholde: Den skal pege på konkrete handlinger, dække alle sektorer, opstille ambitiøse delmål og udstikke en proces for, hvordan der følges op på indsatserne.

Desuden skal den ikke kun forholde sig snævert til klima, men også tage hensyn til eksempelvis sociale, økonomiske og miljømæssige konsekvenser ved de enkelte indsatser. Med andre ord skal den være bæredygtig i bred forstand.

Et lokalt, nationalt og internationalt ansvar

På COP15 i Paris i 2015 indgik de 196 medlemslande af FN's klimakonvention en juridisk bindende aftale om at begrænse den globale temperaturstigning til under 2 grader – og helst 1,5 grader. Med aftalen har landene forpligtet sig til at fremlægge nationale reduktionsmål, som bidrager til den samlede reduktion i udledningen af drivhusgasser.

I Danmark har vi med klimaloven fra 2020 sat et nationalt mål om 70% reduktion af

Klimaneutralitet

Klimaneutralitet betyder, at der ikke udledes flere drivhusgasser, end der optages. Drivhusgasser er en fælles betegnelse for de luftarter, der bidrager til drivhuseffekten og dermed til opvarmning af jorden. Luftarterne omfatter gasserne kuldioxid (CO_2), metan, lattergas og freongasser. I daglig tale bruges ofte ordet CO_2 for den samlede drivhusgasudvikling. Et mere teknisk korrekt ord er CO_2-ækvivalenter (CO_2e), som man også kan møde. Eksempelvis er drivhusgassen metan 21 gange kraftigere end CO_2.

Klimarobusthed

Klimarobusthed handler om modstandsdygtigheden over for konsekvenserne af klimaforandringer som stormflod, skybrud, tørke og hedebølger. Fysiske anlæg såsom sluser og regnvandsbassiner er vigtige løsninger, men klimarobusthed kan også indebære sikring af det nødvendige beredskab – og meget mere.

drivhusgasser i 2030 målt i forhold til 1990. Siden er der indgået en lang række klimaaftaler om alt fra forskning i grønne teknologier til transport og landbrug, der til sammen viser en stor del af vejen til 2030.

I Svendborg Kommune mener vi, at vi også lokalt har et ansvar for at bidrage til at indfri de nationale og internationale mål. Derfor har vi sammen med de øvrige fynske kommuner en ambitiøs målsætning om at reducere CO_2-udledningen på Fyn med 80% i 2030 i forhold til 1990 og en vision om et klimaneutralt Fyn uden affald i 2040. For at nå det fælles fynske mål i 2030, skal Svendborg bidrage med en CO_2-reduktion på 70%. Desuden har vi selv i Svendborg Kommune et mål om, at kommunen som geografisk enhed skal være 100% omstillet til vedvarende energi i 2040 og allerede i 2030 for kommunen som virksomhed.

Svendborg Kommunes mulighed for at nå disse og en lang række andre klimamål afhænger langt hen ad vejen af de beslutninger, der bliver truffet på nationalt og internationalt niveau, og som kan have stor betydning for de incitamenter, virksomheder, institutioner, foreninger og borgere såvel som kommunen har for at gennemføre den grønne omstilling. Dertil kommer den teknologiske udvikling, ændringer i befolkningens holdninger, økonomiske konjunkturer – og meget mere.

En fælles indsats på tværs af kommunen, borgerne og virksomhederne

Den lokale klimaindsats afhænger dog ikke kun af udviklingen i resten af Danmark, EU og verden. Også lokalt i Svendborg Kommune er der mange faktorer, der har betydning for, om vi kan indfri vores klimamål – og kommunen kan ikke løfte opgaven alene.

Kort fortalt hænger graden af Svendborg Kommunes indflydelse ikke nødvendigvis sammen med potentialet for at skabe forandring. Kommunens drift, som vi har direkte indflydelse på, står kun for ca. 2% af den samlede CO_2-udledning for kommunens geografi. Tilsvarende er det som udgangspunkt den enkelte grundejer, som har ansvaret for at sikre sin ejendom mod oversvømmelser fra regnvand og stigende havvand.

Svendborg Kommunes drift står kun for 2% af den samlede geografiske CO_2-udledning.

Skal vi indfri vores klimamål, kræver det derfor en omfattende, fælles indsats, ikke kun fra kommunen, men også fra virksomheder, institutioner, foreninger og borgere – og naturligvis et godt samarbejde.

I konkretisering af klimaindsatserne vil der blive lagt vægt på de handlinger, som kommunen har muligheder for at medvirke til i egenskab af de fire kommunale roller som er beskrevet herunder.

Kommunens fire roller

Svendborg Kommune vil på tværs af klimahandleplanens mange indsatser indtage forskellige roller, som har hver sine muligheder og begrænsninger.

- Som **virksomhed** kan kommunen gå foran med det gode eksempel ved at energioptimere bygninger, omstille kantinedriften til mere klimavenlig mad, udskifte benzin- og dieselbiler med elbiler og meget mere.
- Som **medejer** af forsyningsselskaber og via ejerstrategier kan kommunen trække selskaberne i en grønnere retning.
- Som **myndighed og planlægger** kan kommunen stille krav, der fremmer den grønne omstilling, og indtænke klimatilpasning i bygge- og anlægsprojekter, lokalplaner og kommuneplan.
- Som **facilitator** kan kommunen tage initiativ til samarbejder og partnerskaber, understøtte projekter, oplyse og motivere til adfærdsændringer mv.

Partnerskaber

Fordi klimaindsatsen i høj grad afhænger af, at virksomheder og borgere foretager de nødvendige investeringer og ændrer deres adfærd, er det vigtigt, at indsatserne er udviklet med deres behov og udfordringer for øje.

Som en del af udviklingen af klimahandleplanen har vi derfor arbejdet aktivt med partnerskaber, både i form af forberedelse af nye partnerskaber og integrering af klima i eksisterende samarbejder og partnerskaber og i form af udvikling

af en model for kommende partnerskaber med erhvervslivet samt fælles fynske partnerskaber. Eksempler er vi for nylig indgået i partnerskabet POGI, Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb.

Nye partnerskaber kan både være partnerskaber, som Svendborg Kommune medvirker til at etablere lokalt i kommunen og eventuelt deltager i, og partnerskaber, som opstår uden kommunens deltagelse.

Desuden har vi også i udviklingen af klimahandleplanen arbejdet med andre former for inddragelse af erhvervslivet, f.eks. et stort dialogmøde om CO_2-reducerende indsatser og en workshop for professionelle madaktører i Svendborg Kommune. I videreudviklingen og implementeringen af de enkelte indsatser vil inddragelse i andre former end formelle partnerskaber fortsat spille en stor rolle.

Lokalt engagement

Rigtig mange borgere og lokalsamfund ønsker at være aktive deltagere i den grønne omstilling.

Borgerne i Svendborg Kommune bekymrer sig mere om klimaet end borgerne i mange af de andre syddanske kommuner. Næsten ni ud af ti bekymrer sig i høj eller nogen grad om konsekvenserne af klimaforandringerne. Heldigvis afspejler det sig også i et stort engagement. Der er således flere borgere i Svendborg, der mener, de gør noget for klimaet i hverdagen, end gennemsnittet for Region Syddanmark (Kontur 2021).

Det engagement vil kommunen arbejde målrettet for at styrke, både ved at inddrage borgere og lokalsamfund i beslutninger, ved at klæde dem på til at træffe klimavenlige valg med den rette viden og ved at facilitere og understøtte borgerdrevne tiltag, dér hvor det kan lade sig gøre.

Svendborg Kommune har allerede gennem mange år samarbejdet med borgere om klimaindsatser, eksempelvis i forbindelse med opstilling af vedvarende energianlæg og arbejdet med klimatilpasning af Svendborg Havn. Udviklingen af Svendborg Kommunes klimahandleplan bygger videre på dette mangeårige samarbejde – et samarbejde, som ikke stopper, før vi er i mål med vores klimamål.

Derudover vil vi fortsætte og styrke kommunens arbejde med at oplyse borgerne om klimaforandringernes årsager, konsekvenser og løsninger og dermed klæde dem på til at træffe klimavenlige valg. For eksempel har kommunens folkeskoler i flere år haft et stærkt fokus på klima, miljø og bæredygtighed i undervisningen, og hvert år afholder vi i samarbejde med den lokale NGO Go2Green en klimauge.

Opbygningen af klimahandleplanen

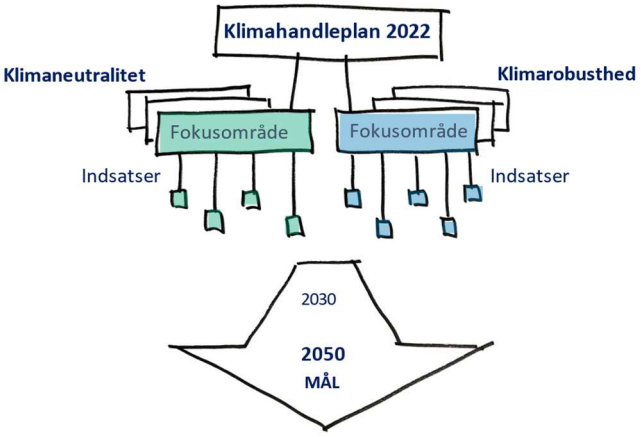
Svendborg Kommunes klimahandleplan følger to hovedspor: **klimaneutralitet** og **klimarobusthed**.

Hver især indeholder de en række fokusområder, som er udvalgt på baggrund af Svendborg Kommunes klimaregnskab og de lokale klimaudfordringer i relation til tilpasning og forebyggelse:

- Klimaneutralitet
    - Energi
    - Transport og mobilitet
    - Landbrug og skovbrug
    - Affald
    - Fødevarer
- Klimarobusthed
    - Vand (skybrud, stormflod, kysterosion)
    - Varme
    - Tørke

Inden for hvert fokusområde har vi udpeget, hvilke indsatser og delmål, der er nødvendige for at nå de langsigtede mål om at være en klimaneutral og klimarobust kommune senest i 2050.

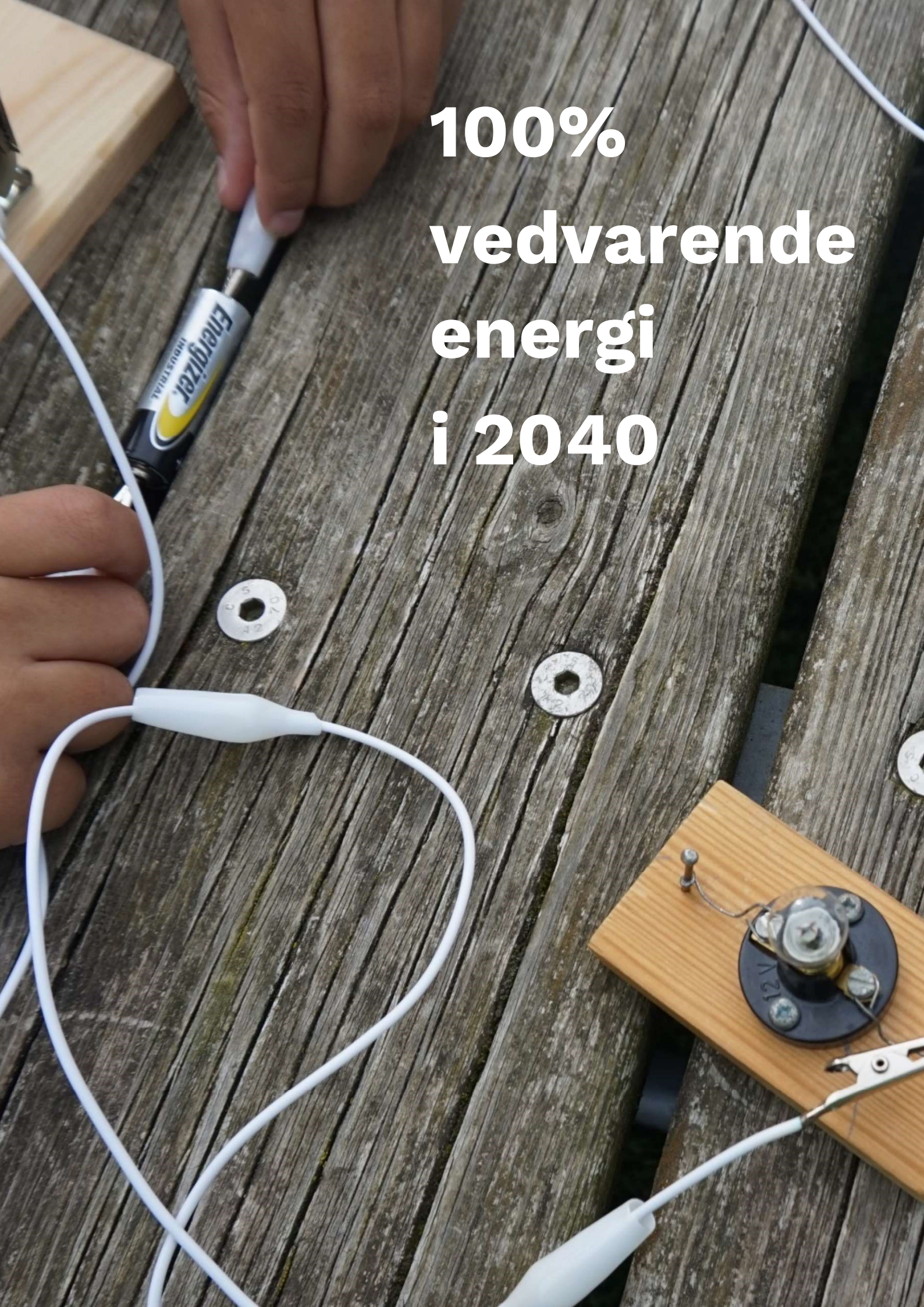
Endelig er der på tværs af de to hovedspor en række indsatser, som er fælles for de to spor.

Igangværende såvel som nye indsatser

Klimahandleplan 2022 peger både på en række indsatser, som kommunen selv skal stå for, og indsatser, som skal videreudvikles og implementeres i tæt samarbejde med lokale aktører og borgere.

Det er ikke alle 49 indsatser og de tilhørende handlinger, som forud for klimahandleplanen *er* politisk vedtaget og finansieret. Det fremgår under hvert enkelt fokusområde, hvilke handlinger der er i gang, og hvilke der endnu ikke er. Til Klimahandleplan 2022 hører der et indsatskatalog, hvori indsatser, der præsenteres her, er nærmere beskrevet.

100%
vedvarende
energi
i 2040

Klimaudfordringer: CO_2

Svendborg Kommune har i mange år arbejdet aktivt for at nedbringe CO_2-udledningen, især – men ikke kun – fra kommunens egen drift. Kommunens CO_2-udledning står dog kun for 2% af den samlede udledning inden for kommunegrænsen, så endnu flere skal bidrage, hvis vi skal nå i mål.

Svendborg Kommune bygger videre på et godt fundament. I mere end et årti har vi arbejdet seriøst med at nedbringe CO_2-udledningen, især fra egne aktiviteter, men også fra borgere og virksomheders aktiviteter og forbrug gennem samarbejde med lokale klimaaktører som GO2Green.

Siden 2013 har Svendborg Kommune haft fokus på både energibesparelser og omstilling til vedvarende energi. Kommunen har eksempelvis fra 2013 til 2020 investeret 58 mio. kr. i energioptimering af kommunale bygninger med en årlig CO_2-reduktion på 1.265 ton og en årlig besparelse på 3,3 mio. kr. Ligeledes er kommunen kommet godt i gang med omstillingen af de kommunale køretøjer til 100% el. Ved udgangen af 2022 er forventningen at runde 50 rene elbiler i kommunens bilpark, som i alt består af 234 biler. Endelig har kommunen givet tilskud til snart 500 energitjek af private boliger, hvoraf over halvdelen efterfølgende har gennemført energirenoveringer. Blot for at nævne nogle få eksempler.

Senest har vi i 2019 vedtaget en ambitiøs Klima- og Energipolitik med konkrete mål for, hvornår kommunen skal være omstillet til vedvarende energi. Det gælder for kommunen som virksomhed i 2030 og for kommunen som geografisk område i 2040. Tilsvarende har vi sammen med de fynske kommuner formuleret visionen ”Fyn 2030 – sammen om en bæredygtig fremtid” med fælles mål.

Svendborg Kommunes klimaregnskab

En internationalt udbredt og anerkendt måde at opgøre en virksomheds – eller en kommunes – drivhusgasudledning på er i de tre kategorier scope 1, 2 og 3:

- **Scope 1:** Energiforbrug fra bygninger, transport og industri (olie, benzin, diesel) samt landbrugets udledninger (dyr, gødning, jord)
- **Scope 2:** Energiforbrug fra forsyningsnettet (fjernvarme, el, gas)
- **Scope 3:** Udledning forbundet med forbrug af varer, som er produceret uden for kommunens grænser, men forbruges i kommunen (tøj, elektronik, møbler, fødevarer osv.)

Svendborg Kommunes klimaregnskab er udarbejdet med udgangspunkt i Energistyrelsens Energi- og CO_2-beregner, der måler udledningerne i de to første kategorier.

Der findes endnu ikke en fælles standard for, hvordan man beregner CO_2-udledningen fra forbrug, altså scope 3. Derfor kan vi ikke med sikkerhed sige, hvor stort et klimaaftryk vi i realiteten har i Svendborg Kommune. Dog giver CONCITO’s beregninger et kvalificeret bud på 17 ton CO_2 per dansker, hvilket tegner et alvorligt billede af danskernes reelle klimaaftryk.

Klimahandleplanen tager udgangspunkt i år 2019, som er vores seneste opgørelse for hele kommunens geografi. Baseret på den opgørelse og med effekter af de indsatser, denne klimahandleplan indeholder, har vi beregnet, hvad vores udledning i 2030 og 2050 vil være.

Samtidig skal vores delmål om 70% reduktion i CO_2-udledning ses i forhold til vores baseline, som er 1990.

CO_2-udledningen i Svendborg Kommune

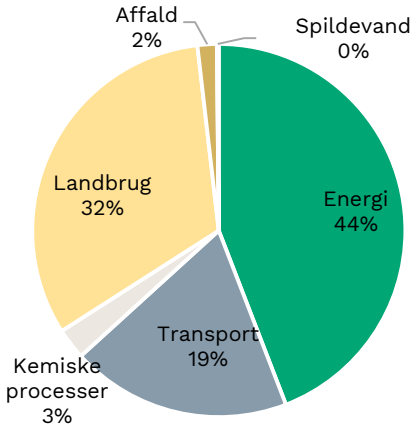
Den samlede CO_2-udledning er fra 1990 til 2019 reduceret med 49% fra 665.000 ton til 340.000 ton. Det svarer til, at vi udleder 5,8 ton CO_2 per indbygger i kommunen (uden scope 3).

Drivhusgasudledningen fra Svendborg Kommune som virksomhed, det vil sige kommunens

drift, indgår i det samlede klimaregnskab for kommunes geografi. Kommunens drift udledte 7.900 ton CO_2 i 2019 svarende til blot 2% af den samlede udledning. Udledningen kommer hovedsageligt fra bygningernes varme- og elforbrug samt brændstof til færger og busser.

Drivhusgasudledningerne i Svendborg Kommune som geografi kommer primært fra energi (kul, naturgas, affald, olie mv.), landbrug (dyrkning af jord, husdyrs fordøjelse, husdyrgødning mv.) og transport (primært personbilskørsel).

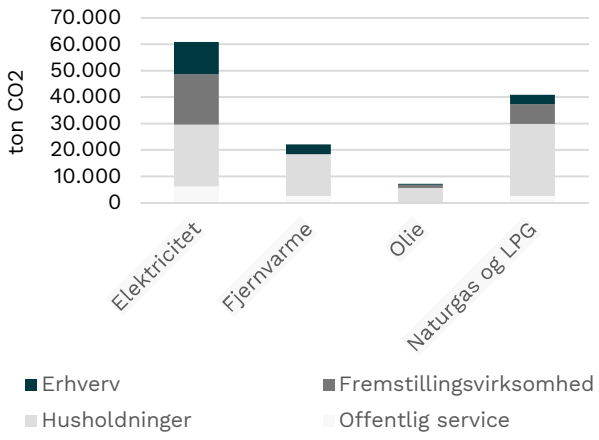
Drivhusgasudledningen i Svendborg Kommune som geografi i 2019 = 340.000 ton CO_2:

Energi

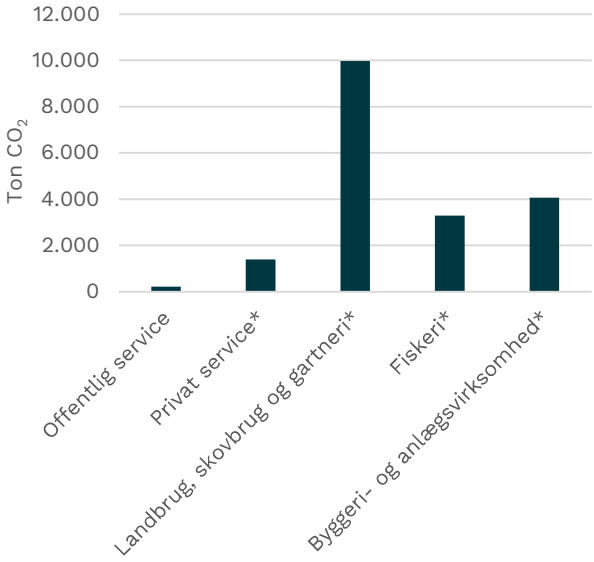
Drivhusgasudledningen fra energi stammer primært fra afbrænding af diverse brændsler til opvarmning og elforbrug i private husholdninger, virksomheder og offentlige bygninger.

Drivhusgasudledningen fra energi fordelt på forskellige udledningskilder og brændsler i 2019 (elektricitet indeholder varmebundet elproduktion):

Dertil kommer udledninger fra brændstoffer brugt til non-road maskiner, som også opgøres under energi.

Drivhusgasudledningen fra non-road (maskiner, som f.eks. bruges i landbrug, skovbrug, byggeri og fiskeri) i 2019:

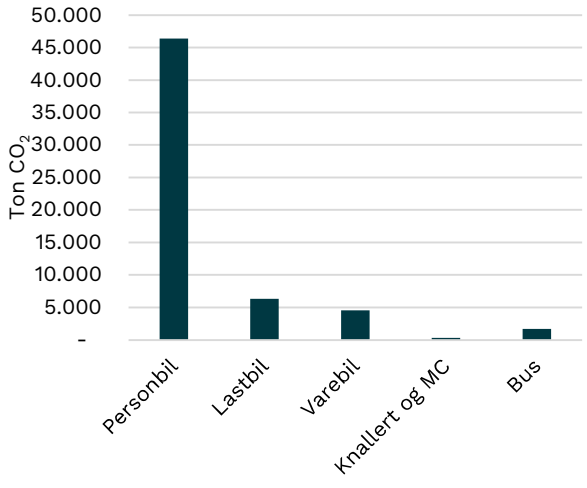

*Kategoriseret som erhverv

Transport

Drivhusgasudledningen fra transport, eksklusive udenrigsfly, udgør 65.100 ton CO_2. Vejtransport udgør 91% af denne udledning, og af vejtransporten stammer 70% af udledningen fra kørsel i personbiler.

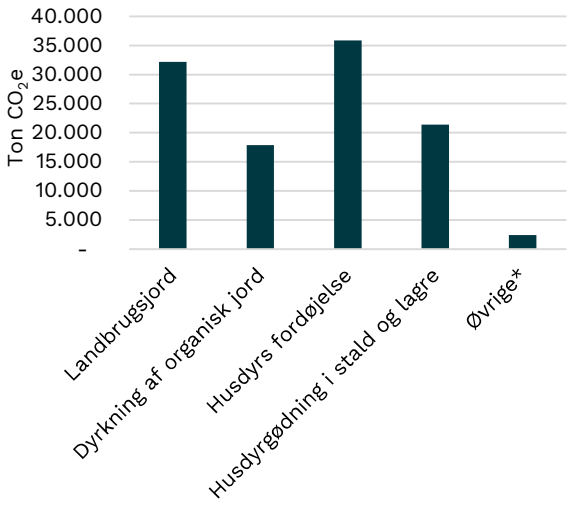
Drivhusgasudledningen fra vejtransporten fordelt på køretøjer i 2019:

Landbrug

Drivhusgasudledningen fra landbruget stammer fra flere forskellige kilder og drejer sig ikke kun om CO_2, men også om de kraftigere drivhusgasser metan og lattergas, som henholdsvis dyrene og jordene udleder.

Drivhusgasudledningen fra landbruget fordelt på forskellige udledningskilder i 2019:

*Inkl. gevinst ved bioforgasning af eventuel gylle

Hvor sætter vi ind?

Da den samlede udledning primært stammer fra forbrug af brændsler til el- og varmeforbrug, benzin- og diesel til personbiler samt fra landbrugsdrift, er det især disse områder, der fokuseres på i denne første klimahandleplan.

På nuværende tidspunkt indgår affald i CO_2-opgørelsen på to måder. Dels som et brændsel i kraftvarmeproduktionen og lagret i et deponi på Klintholm. Fra deponiet sker en metanudledning. Når affald i højere grad reduceres og genanvendes, vil det have en positiv effekt på drivhusgasudledningen. Derfor er affald også et centralt fokusområde for Svendborg Kommune. Særligt vigtigt bliver det at reducere affaldsmængderne, når Svendborg Kraftvarme inden for få år lukkes. Ellers eksporterer vi blot problemet til andre kommuner.

Inden for energi og transport fokuseres der på at opnå energieffektiviseringer og omstilling til ikke-fossile energikilder. Inden for landbrug fokuseres der på at omstille landbrugsdriften.

Desuden fokuseres der på tværgående emner som undervisning, grønne kommunale indkøb og turisme. Det er svært at estimere en reduktion i CO_2-udledning som følge af de tværgående indsatser, men de bidrager til en reduktion inden for forbruget af varer og tjenester (scope 3) gennem adfærdsændringer og øget bevidsthed om klimaudfordringerne. Derfor er de også vigtige.

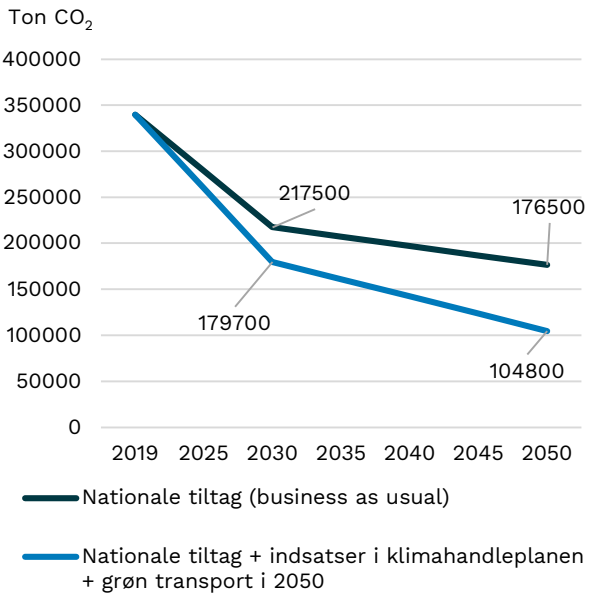
Endelig er der i klimahandleplanen også fokus på fødevarer. Det er valgt som et første fokusområde inden for forbrug af varer og tjenester (scope 3). Et øget forbrug af klimavenlige fødevarer kan hjælpe landbrugssektoren i deres omstilling, hvis der kan skabes større efterspørgsel på grøntsager, plantebaserede fødevarer og fødevarer i sæson.

Som den største arbejdsplads i kommunen og med en stor berøringsflade med borgerne har kommunen et særligt ansvar for at gå forrest med gode eksempler og reelle CO_2-reduktioner. Derfor indeholder klimahandleplanen også en række indsatser inden for kommunens egen drift.

Scenarier for reduktion af drivhusgasudledningen i Svendborg Kommune

Svendborg Kommune har foretaget scenariberegninger for, hvor langt vi kan nå i 2030 og 2050 med klimahandleplanens indsatser.

To scenarier for Svendborg Kommunes drivhusgasudledning – med og uden lokale indsatser samt grøn transport i 2050:

Det ene scenarie indeholder en udvikling baseret på nationale tiltag inklusive lovgivning og politiske aftaler per 1. januar 2021. Det andet scenarie indeholder de samme tiltag plus de indsatser, som denne klimahandleplan indeholder, samt en forudsætning om, at al transport i 2050 er grøn. Vi anser det for sandsynligt, at biler, varebiler, lastbiler, busser, færger, toge og indenrigsfly drives uden fossile brændsler til den tid. De vil i stedet være omlagt til vedvarende energikilder som el og biobrændsler.

Beregningerne viser, at indsatserne hjælper os til at nå 73% reduktion i CO_2-udledning i 2030 i forhold til 1990 og 84% reduktion i CO_2-udledning i 2050 i forhold til 1990.

Svendborg Kommune når 73% CO_2-reduktion i 2030 og 84% i 2050 i forhold til 1990.

Den såkaldte manko – det, vi mangler at reducere i 2050 – er på ca. 105.000 ton CO_2. Heraf stammer 98.000 ton fra landbrugets CO_2e-udledninger (husdyr, gødning og arealer).

Landbruget står for mere end 90% af CO_2-udledningen i 2050.

Udledningerne fra landbruget har kommunen ikke direkte indflydelse på. Desuden er udfordringen, at landbrugserhvervet på nuværende tidspunkt mangler redskaber og teknologier til at kunne reducere CO_2e-udledningen fra dyreholdet, gødningsopbevaringen og dyrkningen af markerne. Fremtiden bringer forhåbentlig løsninger på de udfordringer.

Mål for klimaneutralitet

Det langsigtede mål med klimahandleplanen er at opnå klimaneutralitet senest i 2050. For at holde os på sporet har vi i Svendborg Kommune desuden en række delmål.

Med vedtagelsen af Klimahandleplan 2022 sigter Svendborg Kommune efter at være klimaneutral senest i 2050.

Det betyder mere konkret, at vi inden for kommunegrænsen skal nedbringe vores CO_2-udledning til 0 eller som minimum optage lige så meget CO_2, som vi udleder. Det kan eksempelvis ske ved skovrejsning.

Udledningerne fra vores forbrug af varer og tjenester, som produceres uden for kommunegrænsen, f.eks. elektronik, fødevarer mv., tæller ikke i dag med i kommunens klimaregnskab, da der ikke på nuværende tidspunkt findes tilstrækkeligt præcise og anerkendte opgørelsesmetoder.

At vi ikke kan måle udledningerne, er dog langt fra ensbetydende med, at de ikke findes. Derfor har kommunalbestyrelsen besluttet også at gennemføre indsatser rettet mod et mere bæredygtigt forbrug. I denne første klimahandleplan er fødevarer i fokus.

Delmål frem mod 2050

Svendborg Kommune har forud for klimahandleplanen vedtaget en række mål for vedvarende energi og desuden sammen med de øvrige fynske kommuner vedtaget en Fyn2030-vision med mål for bl.a. den samlede CO_2-reduktion på Fyn. Disse delmål vil være vigtige pejlemærker for, hvordan det går med kommunens klimaindsats de kommende år.

- **100% vedvarende energi på virksomhedsniveau i 2030**
- **70% CO_2-reduktion i 2030 på geografisk niveau målt i forhold til 1990**
- **100% vedvarende energi på geografisk niveau i 2040**

Foruden de overordnede mål og delmål har vi opsat 2030-mål for de største af fokusområderne. Dem kalder vi vores sektormål.

Sektormål for 2030

ENERGI

- Fossilfri fjernvarme (spidsbelastning undtaget).
- Udfasning af 90% af oliefyrene i forhold til 2019.
- Udfasning af 65% af naturgasfyrene i forhold til 2019.
- Etablering af tre vindmøller på 150 meter og 84 ha solcelleanlæg.
- Stiftelse af mindst ét energifællesskab med kommunen som deltager.

TRANSPORT OG MOBILITET

- 100% eldreven kommunal bilpark.
- 100% eldrevne FynBus-ruter.
- Fossilfrie kommunalt ejede færger.
- Mobilitetsplan tæt på afsluttet.

LANDBRUG OG SKOVBRUG

- Etablering af 200 ha skov inden for Skovmølleværkets opland.
- Indgåelse af fælles fynsk samarbejdsaftale med landbruget.

AFFALD

- 80% genanvendelse af plastaffaldet fra husholdningerne.
- 70% genanvendelse af det øvrige husholdningsaffald.

Klimaudfordringer: Robusthed

Svendborg Kommune er med sin topografi og kystnære beliggenhed særligt udsat over for fremtidens ekstreme vejrhændelser. Især oversvømmelser fra skybrud og stormflod kan have store konsekvenser for både samfund, mennesker, økonomi, natur og miljø.

Klimaforandringerne ændrer livsvilkårene for mennesker, dyr og natur overalt på kloden. Det står ikke til diskussion.

Men hvor omfattende klimaforandringerne bliver, f.eks. stigningen i temperaturen og variationerne i nedbøren, kan vi ikke sige med sikkerhed. Det afhænger af, hvor store mængder drivhusgasser der bliver udledt. Vi ved altså, at klimaforandrer sig, men ikke hvor meget og i hvilket tempo.

Vi har i Svendborg Kommune opdateret vores kort for klimatrusler til den viden, vi har i dag, og planlægger at opdatere datagrundlaget ved fremtidige revisioner af kommuneplanen, hvor eksisterende prioritering for stormflod og skybrud også opdateres. For nuværende er Svendborg Havn det højest prioriterede område.

Fremtidens klima

På baggrund af de opdaterede data for nutid og fremtid kan vi overordnet pege på nedenstående forventede klimaændringer frem mod år 2100.

Forår Højere vandstand Tørke Højere temperatur	**Efterår** Højere vandstand Højere temperatur
Sommer Flere skybrud Flere hedebølger Højere vandstand Højere temperatur	**Vinter** Mere nedbør Oftere stormflod Højere vandstand Højere temperatur

Tabellen tager udgangspunkt i DMI's klimaforudsigelser og anbefalinger i forhold til valg af klimascenarier og tidshorisont.

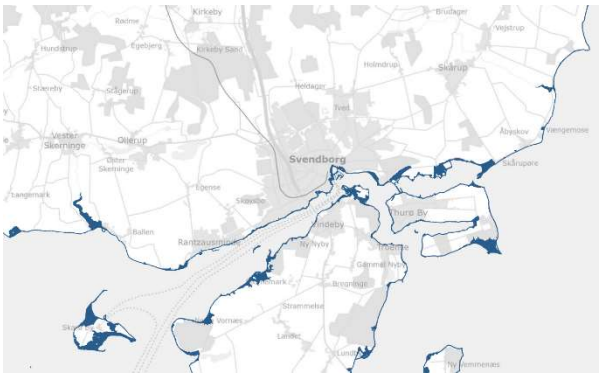
Svendborg Kommunes særlige klimaudfordringer

Kystdirektoratets prognoser for det sydlige Fyn viser, at havet forventes at stige op til 56 cm mod slutningen af århundredet. Det vil have stor indflydelse på forholdet mellem land og vand i Svendborg Kommune.

Storme vil erodere kyster, og den stigende vandstand vil skabe hyppigere oversvømmelser i de kystnære områder i kommunen.

Med andre ord vil Svendborg Kommune med sin topografi og kystnære beliggenhed i høj grad blive påvirket af fremtidens klimatrusler.

Klimatilpasning i Svendborg Kommune har derfor fokus på at sikre, at kystbyer og øvrige tætbeboede områder, kyststrækninger og det åbne land gøres mere robust over for en øget risiko for især oversvømmelser fra stormflod og skybrud, men også kysterosion og på længere sigt varme og tørke.

Den forventede vandstand ved stormflod, som kan indtræde hvert 50. år med nutidens klima.

Kortlægningen af klimatruslerne kan ses på Svendborg Kommunes hjemmeside.

Hvor sætter vi ind?

Den aktuelle og afgørende klimatrussel i Svendborg Kommune er **vand**. Det gælder både øgede nedbørsmængder, hyppigere og mere intense skybrud, og stormflod. På længere sigt – hen mod midten af århundredet – vil havvandsstigninger og det terrænnære grundvand også skulle håndteres.

I de kommende år skal byerne i Svendborg Kommune således tilpasses til at kunne håndtere øgede nedbørsmængder og skybrudshændelser, mens kystbyerne ydermere skal gøres robuste for at kunne imødegå havvandsstigninger og stormflod.

Tilsvarende forestår en klimatilpasningsopgave i at skabe robuste naturområder, ikke mindst i det åbne land, hvor vi i dag oplever, at vandløb og søer går over deres bredder med fare for vandskader på omkringliggende afgrøder og anlæg.

Vandet er dog ikke udelukkende en trussel. Vandet er også en ressource. I konkretisering af klimatilpasningsprojekterne skal vandet således bidrage med merværdi i form af nye rekreative funktioner, øget biodiversitet mv.

I den nærmeste fremtid vil der – ud fra oversvømmelseskort samt risikovurdering med tilhørende kortlægning af skadesberegninger – først og fremmest være fokus på forebyggelse og klimatilpasning af konkrete byer, kyststrækninger og naturområder samt optimering af beredskab i forhold til stormflod. Formålet er reduktion af risikoen for skader ved skybrud og stormflod med fokus på udsatte områder.

På sigt forventes **varme** også at udgøre en klimatrussel, som Svendborg Kommune skal have fokus på. Perioder med intens varme fordrer til, at byerne i højere grad skal gøres robuste mod overophedning, mens de grønne områder og strande skal tilpasses til at kunne imødegå en forventet øget anvendelse i forbindelse med hedebølger.

Forebyggelse af klimatrusler fra **tørke** er ikke aktuelt presserende i Svendborg Kommune, men vil dog fordre en stigende opmærksomhed. Med øget risiko for tørke vil der være øget risiko for naturbrande, som fordrer en optimering af beredskabet. Tørke vil også påvirke den naturlige vandcyklus og dermed skabe behov for indsatser, der skal sikre tilstrækkeligt rent drikkevand for borgere og virksomheder samt en stedvis tilpasning i forvaltningen af særlige naturområder, som skal sikre, at arealerne ikke udtørrer.

Vind vurderes ikke aktuelt at udgøre en klimatrussel i Svendborg Kommune, men kan medtages i senere revisioner af klimahandleplanen.

Klimatilpasning med flere formål

I klimatilpasningen bestræber Svendborg Kommune sig på at løse klimaudfordringer, samtidig med at der skabes merværdi i form af eksempelvis nye byrum og rekreative funktioner samt øget biodiversitet.

Det kommer eksempelvis til udtryk i det langsigtede og ambitiøse havneudviklingsprojekt Den Blå Kant. Svendborg Havn er i kommuneplanen udpeget som det mest udsatte område i hele kommunen, når man ser på risiko for skader ved både højvands- og regnvandshændelser. Havneområdet rummer store materielle og immaterielle værdier, herunder en meget rig kulturarv med mange fredede og bevaringsværdige bygninger. Den Blå Kant skal derfor gøre Svendborg Havn og de havnenære arealer robuste over for skybrud og stormflod. Samtidig skal den skabe forbindelse og byliv hele havnen rundt via stier, kajer, promenader og opholdsrum med rekreative aktiviteter og oplevelser.

Et andet eksempel er LAR-løsninger, som er en metode til håndtering af regnvand lokalt i stedet for at lede regnvandet i kloakken (lokal afledning af regnvand). Svendborg Kommune har i samarbejde med forsyningsselskabet Vand og Affald blandt andet etableret et offentligt LAR-anlæg i Strandhusekvarteret i Svendborg by, hvor fortovene i den ene side af vejene er sløjfet til fordel for grønne regntrug. Al regnvand, som falder på vejene, ledes i regntrugene i stedet for kloaksystemet, hvilket har reduceret antallet af overløb fra ca. 13 gange årligt til 7 gange, samtidig med de grønne indslag har en rekreativ værdi.

Vi har taget de første skridt

Svendborg Kommune har gennem en årrække arbejdet strategisk med at afbøde de forventede trusler fra fremtidens klimaforandringer. Allerede i 2013 blev klimatilpasningsplanen for Svendborg Kommune udarbejdet som tillæg til den daværende kommuneplan.

I den seneste kommuneplan for Svendborg Kommune 2021-2033 er de overordnede klimamål indarbejdet. Kommuneplanen fastsætter, hvordan kommunen vil imødekomme de udfordringer, som klimaforandringerne medfører.

Udover kommuneplanen er der i Spildevandsplan 2020-2030 ligeledes oplistet mål inden for klimarobusthed.

Uddrag fra Svendborg Kommunes kommuneplan 2021-2033:

- De negative påvirkninger af de globale klimaforandringer i Svendborg Kommune skal reduceres.
- Arbejde aktivt for at sikre, at foranstaltninger til klimatilpasningerne bliver implementeret i byerne og i det åbne land i hele Svendborg Kommune.
- I lokalplanlægningen, ved øvrig fysisk planlægning samt ved gennemførelsen af projekterne i spildevandsplanen, skal kommunen ligeledes bidrage til at opfylde målene i planen.
- Der skal informeres om effekterne af oversvømmelser, og Svendborg Kommune skal samarbejde med borgere og erhvervsliv om at mindske de negative konsekvenser af klimaforandringerne og udvikle innovative løsninger, der giver merværdi.
- Se vandet som en ressource og ikke alene som en udfordring.
- Indtænke klimahensyn i events og store arrangementer.
- Ved renovering og nyanlæg af skoler og institutioner, park- og vejanlæg m.m. skal kommunen tilsigte, at klimatilpasning indarbejdes i projekterne.

Uddrag fra Spildevandsplan 2020-2030:

Håndtering og behandling af spildevand og regnvand i kommunen skal ske på en stabil, effektiv og miljømæssig forsvarlig måde – herunder skal det sikres, at håndteringen af spildevand og regnvand er robust overfor klimaændringer

Havet ved Sydfyn forventes at stige op til 56 cm mod slutningen af århundredet

Mål for klimarobusthed

Svendborg Kommune skal ruste sig til at imødekomme fremtidens klimaforandringer ved at tilpasse byerne, kysterne og det åbne land, så vandet kan bruges som ressource og som et rekreativt element.

Klimaet forandrer sig, og ekstreme hændelser som skybrud, udbredt tørke og oversvømmelser fra havet er scenarier, som Svendborg – og alle andre kommuner – skal forholde sig til.

Aktuelt udgør skybrud og stormflod de væsentligste udfordringer for Svendborg Kommune. Håndtering af stigende grundvandsstand samt fremtidens forventede temperaturstigninger vil på længere sigt ligeledes blive en udfordring. De fylder således mindre i denne klimahandleplan.

I det følgende er opstillet både de langsigtede og kortsigtede mål for de tre fokusområder vand (herunder skybrud, stormflod og kysterosion), varme og tørke. Vind håndteres i senere klimahandleplaner.

SKYBRUD

2030

- Svendborg Kommune har i samarbejde med Vand & Affald identificeret niveauet for og udarbejdet en handleplan for klimatilpasning af de kloakerede områder samt kritisk infrastruktur med det formål at reducere oversvømmelser fra skybrud.
- Svendborg Kommune har identificeret niveauet for og udarbejdet en handleplan for klimatilpasningen af vandløbene, så oversvømmelse af bebyggede områder og kritisk infrastruktur reduceres.
- Alle klimatilpasningsprojekter er gennemført med fokus på at skabe grønne og rekreative løsninger med styrket biodiversitet
- Svendborg Kommune har identificeret risici for skred og erosion samt udarbejdet et indsatsprogram for de udsatte områder.
- Oversvømmelse og udtørring af naboarealer som følge af terrænændringer er reduceret gennem lokalplanlægning og i forbindelse med byggetilladelser i risikoområder.
- Svendborg Kommune har i samarbejde med vandforsyninger kortlagt risikoområder og udarbejdet en handleplan, der skal imødegå forurening af drikkevand og grundvand ved nedtrængning af overfladevand.
- Svendborg Kommune har kortlagt risikoområder, hvor der i fremtiden kan forventes terrænnært grundvand, som beslutningsgrundlag for lokalplanlægning.

2050

- Svendborg Kommune har reduceret risikoen for skader fra oversvømmelser fra regnvand på terræn ved at tilpasse relevante kloaksystemer og øge nedsivningen lokalt af regnvand.
- Oversvømmelse af vandløb med negative konsekvenser for bebyggede områder og kritisk infrastruktur til følge er reduceret.
- Der er færre skader som følge af erosion på bygninger og infrastruktur.
- Svendborg Kommune har i samarbejde med vandforsyninger sikret drikkevandsforsyninger og grundvand mod nedtrængning af overfladevand.

STORMFLOD

2030

- Svendborg Kommune har udarbejdet en opdateret, langsigtet handleplan og med afsæt heri igangsat de næste etaper for klimasikring af Svendborg Havn og den havnenære by.
- Svendborg Kommune har udpeget yderligere områder med risiko for oversvømmelse og udarbejdet en indsatsplan med stedsspecifikke løsningsforslag.
- Svendborg Kommune har kortlagt kulturmiljøer med risici for oversvømmelse ved stormflod samt udarbejdet stedsspecifikke løsningsforslag.

- Svendborg Kommune har kortlagt strandenge med sårbare dyrearter samt udarbejdet en handleplan for de udpegede områder.
- Svendborg Kommune har i samarbejde med øboerne på de mindre øer samt Beredskab Fyn kortlagt risici og handlemuligheder til sikring af de mindre beboede øer mod stormflod.

2050

- Svendborg Havn samt den havnenære by er klimatilpasset mod stormflod. Derudover er risikoen for oversvømmelse i de øvrige udpegede områder reduceret.
- Risikoen for oversvømmelse af kulturmiljøer ved stormflod er reduceret.
- Risikoen for oversvømmelse af udpegede strandenge er reduceret.
- Mindre, beboede øer er gjort mere robuste over for klimaforandringer ved at sikre øernes infrastrukturanlæg mod stormflod.

KYSTEROSION

2030

- Svendborg Kommune har kortlagt områder, der er udsat for erosion, samt udarbejdet stedsspecifikke løsningsforslag.

2050

- Risikoen for erosion i de udpegede områder er reduceret. Tilsvarende er den frie kystdynamik sikret på særligt interessante kyststrækninger med geologiske interesser.

VARME

2030

- Svendborg Kommune har kortlagt, i hvilke byer fremtidens hedebølger forventes at udgøre en risiko.
- Svendborg Kommune har kortlagt potentialet for reducering af befæstelsesgraden i forbindelse med renovering og nyanlæg i bymiljøer i Svendborg Kommune
- Svendborg Kommune har udarbejdet en strategi for øget begrønning samt udnyttelse af øgede nedbørsmængder for kommunale og private arealer.
- Klimarobusthed af de kommunale grønne arealer er sikret.
- Beredskabsplan for borgerrettet indsats med særlig fokus på sårbare samfundsgrupper i forbindelse med hedebølger er gennemført.
- Svendborg Kommune har gennemført kampagner for øget begrønning af private arealer.

2050

- Byerne i Svendborg Kommune er robuste i forhold til fremtidens hedebølger.

TØRKE

2030

- Svendborg Kommune har kortlagt risikoen for naturbrande.
- Beredskab Fyn har optimeret indsatsplanerne for bekæmpelse af naturbrande.
- Der er udviklet en proces for monitorering af risikoen for vandmangel.
- Svendborg Kommune har gennemført målrettede kampagner om at spare på vandet og forebygge af naturbrande.

2050

- Risikoen for naturbrande i Svendborg Kommune er reduceret.
- Tilstrækkeligt og rent drikkevand til borgere og virksomheder er sikret.
- Prioriterede naturområder er sikret mod vandmangel.

Principper for prioritering

Svendborg Kommune har prioriteret klimaindsatser i klimahandleplanen ud fra en række principper, der vægter både CO_2-reduktion og klimatilpasning såvel som bredere miljømæssige, sociale og økonomiske gevinster med mere.

Indsatserne er prioriteret efter deres potentiale for CO_2-reduktion og klimatilpasning, men også i forhold til andre faktorer såsom bredere gevinster og merværdi, dvs. når en klimaløsning samtidig bidrager til bedre sundhed, mindre luftforurening, øget biodiversitet osv. Principperne indgår i en samlet vurdering.

I indsatskataloget såvel som i oversigtsskemaerne under hvert fokusområde i klimahandleplanen vil man kunne genfinde principperne som ikoner.

CO_2-reducerende indsatser

- Har stort reduktionspotentiale på langt sigt
- Giver borgere, virksomheder, institutioner og foreninger incitamenter til at træffe klimavenlige valg
- Har bredere gevinster og merværdi
- Er knyttet til indsatser for klimarobusthed, hvor det er muligt

Robusthedsindsatser

- Forebygger skader i områder med høj samfundsøkonomisk værdi
- Beskytter områder eller lokationer, hvor særlige forhold, som ikke kan opgøres samfundsøkonomisk, gør sig gældende, f.eks. på de mindre, beboede øer eller kritisk infrastruktur
- Gør særligt værdifulde og udpegede naturområder modstandsdygtige
- Har bredere gevinster og merværdi
- Er knyttet til indsatser for klimaneutralitet, hvor det er muligt

Til opgørelse af samfundsøkonomisk værdi har GeoFyn i samarbejde med bl.a. de fynske kommuner videreudviklet et værktøj kaldet Skadeøkonomi. Værktøjet er anvendt, og vil i fremtiden blive anvendt til at udpege og prioritere områder for robusthedsindsatser i Svendborg Kommune.

DEL 2
INDSATSER

NEUTRALITET

Energi

Svendborg Kommune ønsker at bidrage til den nødvendige samfundsudvikling, som skal ske, for at der udelukkende produceres og forbruges vedvarende energi.

Inden for fokusområdet energi arbejder vi på tre fronter. For det første skal borgere og virksomheder forsynes med grøn varme. For det andet skal der produceres mere vind- og solenergi. Og endelig for det tredje er det helt essentielt, at der overalt energioptimeres så meget som muligt. Den grønneste energi er netop den, som ikke bruges.

Fra fossil til grøn varme

I Svendborg Kommune er der ca. 24.300 opvarmede bygninger. De opvarmes i dag med naturgas (36%), fjernvarme (24%) olie (12%), biomasse (8%) og el (20 %) (inkl. varmepumper). Tallene afspejler, at store dele af Svendborg by er opvarmet med individuelle naturgasfyr. Desuden re naturgas udbredt i mange af de mindre byer og landsbyer. Kommunen står derfor over for en væsentlig opgave i udfasningen af særligt naturgasfyr.

Kommunen har allerede – og vil fortsat have – løbende dialog med fjernvarmeværkerne om omstilling til vedvarende energikilder og udvidelse af deres forsyningsområder. Fjernvarme produceres i dag på tre fjernvarmeværker i henholdsvis Svendborg, Skårup og Stenstrup. De er helt og delvist omstillet til vedvarende energikilder og arbejder løbende på yderligere omstilling. Et fjerde fjernvarmeværk er stiftet og har modtaget projektgodkendelse til produktion og levering af varme fra primært en stor varmepumpe i Ollerup, Vester Skerninge og Ulbølle.

Biogas forventes i de kommende år at udgøre en voksende andel i gasforsyningen, som dermed bliver grønnere. Vi vil være opmærksomme på at understøtte og facilitere private initiativer om lokale biogasanlæg.

De steder, hvor fjernvarmeforsyning ikke er en mulighed, vil kommunen arbejde for at udbrede andre fælles eller individuelle løsninger baseret på eksempelvis varmepumper, jordvarme eller solceller. Kommunen vil understøtte og facilitere lokale initiativer, hvor det er muligt.

Mere vind og sol

Udfasningen af fossile brændsler til produktion af el og varme samt i transporten vil i de kommende år øge efterspørgslen på vedvarende energi, ikke mindst vind- og solenergi. Det gælder også i Svendborg Kommune, hvor det estimerede fremtidige elforbrug forventes at stige fra de nuværende 956 Terajoule (TJ) til 1390 TJ i 2030.

I 2019 blev der produceret 410 TJ fra vindmøller og solceller inden for kommunegrænsen svarende til ca. 43% af det samlede elforbrug. I 2030 forventes flertallet af de eksisterende vindmøller fortsat at være i drift, og derudover er der truffet beslutning om, at der kan igangsættes planlægning for yderligere tre vindmøller á 150 m samt 84 ha solceller. Det vil tilsammen dække ca. 52% af det samlede forventede elforbrug i 2030. Derudover vil kommunen importere strøm produceret andre steder i Danmark og på havet. Nationalt er der udmeldt planer om en stor udbygning af havvind de kommende år.

Energioptimering

For at forsyningen med grøn vedvarende energi skal slå til, er det ikke bare vigtigt, at der produceres mere grøn energi; vi skal også spare så meget som muligt på energien. Derfor har alle, inklusive det offentlige, borgerne og erhvervslivet et ansvar for at sikre, at alt forbrug er optimeret. Det sker ved at optimere bygningers klimaskærme og skifte til energieffektive energikilder og ved at lægge sit forbrug på tidspunkter, hvor produktionen er høj.

Svendborg Kommune har gennem flere år energioptimeret egne bygninger og tilbudt uvildig energirådgivning til husejere, afholdt møder og webinarer med inspiration til borgere og

virksomheder, blandt andet i forbindelse med den årlige klimauge. Det vil vi fortsætte med.

Forudsætninger og barrierer

For varmeområdet kan det være en barriere, hvis udvidelsen af fjernvarme går for langsomt, fordi mange borgere i et område i så fald kan nå at skifte til en individuel varmepumpe, inden fjernvarmeprojektet realiseres, hvormed det økonomiske grundlag forsvinder.

Udbygningen af vedvarende energianlæg som vindmøller og solceller møder ofte stor lokal modstand. Modstanden kan eventuelt minimeres, hvis projekterne baseres på andelsprincipper eller endog som energifællesskaber.

Energioptimeringer kan være dyre investeringer, både for borgere, virksomheder og kommunen. Det kræver, at investeringen kan betale sig.

Alle indsatserne er ressourcekrævende både for kommunen og for private aktører. De er afhængige af, at finansiering er mulig. Her er statslige tilskuds- og lånemulige afgørende for gennemførelsen. Desuden kan der være nogle lovgivningsmæssige barrierer.

PRIORITERING	HANDLINGER - EKSEMPLER	CO_2-REDUKTION (T/ÅR)	MERVÆRDI	PERIODE
N1: Konvertering af olie- og naturgasfyr til fjernvarme				
	Møder med fjernvarmeselskabernes bestyrelser med henblik på at udvide forsyningsområderne. Borgerinddragelse i lokalområder vedrørende valg af lokal varmeløsning samt vejledning i den efterfølgende proces. Afklaring af, om der skal udarbejdes strategisk varmeplan. Indgåelse af klimapartnerskabsaftaler.	33.700 i 2030 37.900 i 2050	Økonomisk besparelse for boligejere eller lejere. Forbedret synergi med elsystemet. Øget forsyningssikkerhed. Mindre luftforurening. Mulig indfasning af ny teknologi for mange forbrugere på én gang.	2022-2030
N2: Konvertering af olie- og naturgasfyr til individuelle varmepumper				
	Oplysningskampagner rettet mod boligejere med gas- eller oliefyr. Varmeplanlægning, herunder kortinformation til borgerne om fremtidig kollektiv varmeforsyning.	Indregnet i ovenstående indsats N1.	Økonomisk besparelse for boligejere eller lejere. Øget energieffektivitet og dermed energibesparelse. Øget forsyningssikkerhed. Mindre luftforurening.	2022-2030
N3: Fjernvarme uden fossil energi				
	Lukning af Svendborg Kraftvarme. Samarbejde med fjernvarmeselskaberne om udfasning af fossile brændsler. Varmeanalyser. Afklaring af, om der skal udarbejdes strategisk varmeplan. Indgåelse af klimapartnerskabsaftaler.	13.900 i 2030 16.800 i 2050	Forbedret synergi med elsystemet. Øget forsyningssikkerhed. Mindre luftforurening.	2022-2030
N4: Kommunale bygninger uden fossil energi				
	Digitaliseringsindsatser i kommunale bygninger samt opgradering og udvidelse af energistyring. Energibesparelser via energimærkning (2022 - 2025) og indregulering af varmeanlæg. Energioptimeringer i selvejende institutioner, klubber og foreninger. Konvertering af olie- og naturgasfyr til varmepumper.	7.500 i 2030 10.300 i 2050	Økonomisk besparelse. Kompetenceudvikling for personale. Mindre luftforurening. Øget forsyningssikkerhed.	2022-2030

N5: Energioptimeringer i erhvervslivet				
	Temamøder via Industrien Sydfyn rettet mod større virksomheder.** Temamøder rettet mod SMV'er.** Energirådgivning for virksomheder og samarbejdsprojekter. Undersøgelse af mulighederne for at etablere et grønt energinetværk.	7.500 tons i 2030 10.300 tons i 2050	Økonomisk besparelse for virksomheder. Konkurrencemæssig fordel. Fastholdelse/tiltrækning af arbejdskraft. Mindre luftforurening.	
N6: Energioptimeringer i boligmassen				
	Oplysningstiltag i samarbejde med GO2Green. Tilskud til energitjek ved uvildig energirådgiver. Fokus på energieffektivitet i nye lokalplaner for boligområder og nybyggeri. Samarbejde med ejer-, andels- og boligforeninger.	Reduktionen er indregnet i indsatserne for udfasning af olie- og naturgasfyr samt klimafremskrivningerne for vedvarende energi i elforbruget.	Økonomisk besparelse for boligejere og lejere. Øget komfort. Større salgsværdi. Mindre luftforurening. Øget forsyningssikkerhed.	2022-2030
N7: Udbygning af vedvarende energi – private aktører				
	Principbeslutning for udbygning med 84 hektar solceller og 3 vindmøller á 150 meter. Udarbejdelse af lokalplaner for udbygning med 84 hektar solceller. Udarbejdelse af lokalplaner for udbygning med 3 vindmøller á 150 meter. Fokus på opsætning af solceller på tage i nye lokalplaner. Etablering af nye biogasanlæg, herunder dialog med aktører og godkendelse af lokalplaner.	14.100-17.100 tons i 2030 ved opstilling af 84 ha solceller og 3 vindmøller.	Mindre luftforurening. Mulig positiv effekt af markanlæg på vandmiljø, grundvandsbeskyttelse og biodiversitet. Økonomisk gevinst for borgere og lokalområder ved energifællesskaber.	2022-2030
N8: Udbygning af vedvarende energi – Svendborg VE				
	Etablering af energifælleskaber, herunder solceller på kommunale tage (f.eks. gennem VE-fællesskaber), solcellemarkanlæg samt demonstrationsprojekter med lagring af el fra kommunale solceller.	2.800-5.700 i 2030. Afhænger af anlæggenes størrelse.	Mindre luftforurening. Mulig positiv effekt af markanlæg på vandmiljø, grundvandsbeskyttelse og biodiversitet. Økonomisk gevinst for borgere og lokalområder ved energifællesskab.	2023-2030

Indsatserne er ikke angivet i prioriteret rækkefølge. Perioden er angivet som det bedste bud for de handlinger, det er muligt at beskrive i denne første klimahandleplan.

**Handling er politisk vedtaget, men der er endnu ikke afsat økonomi til at gennemføre den.*

*** Handling er endnu ikke forelagt til politisk beslutning. Markeringen er status før vedtagelse af klimahandleplan 2022.*

Ingen stjerne: Handling er i gang.

Transport

Svendborg Kommune vil styrke elektrificeringen af især personbiler, sikre bedre og mere smidig mobilitet samt gøre den offentlige transport fossilfri.

I Svendborg Kommune udgør personbilskørsel næsten 80% af CO_2-udledningen fra vejtransporten og 70% af udledningen fra den samlede transport (indenrigsfly, tog, færger og vejtransport). Derfor vil vi rette fokus på elektrificering, og hvordan borgerne transporterer sig – samt hvad der skal til for at ændre det nuværende adfærdsmønster.

Som ejer og medejer af både offentlige busser og ø-færger har vi desuden et stort ansvar for at gøre den offentlige transport fossilfri.

Elektrificering

Ifølge Danmarks Statistik har ca. 68% af husstandene i Svendborg Kommune mindst én bil til rådighed. Landsgennemsnittet er ca. 62%. I en provinskommune med store afstande som i Svendborg Kommune er mange borgere afhængige af deres bil for at komme på arbejde, til uddannelse og fritidsaktiviteter. Behovet for privatbiler vil med al sandsynlighed også fremover være stort, og derfor finder vi det vigtigt at bidrage til en hurtig omstilling til elbiler.

Det kan ske ved at styrke ladeinfrastrukturen, så det bliver nemmere at transportere sig med elbil i Svendborg Kommune. Kommunen har på baggrund af data fra DTU og Dansk Elbil Alliance samt seneste Transportvaneundersøgelse konkluderet, at 81% af kommunens borgere parkerer på egen grund, mens 14% deler fælles parkering i bolig- og ejerforeninger, og kun 5% parkerer på vej eller offentligt parkeringsområde. De to sidstnævnte grupper har sammen med pendlere, gæster og turister behov for offentlig tilgængelig ladeinfrastruktur. Det vil vi være med til at sikre i dialog og samarbejde med ladeoperatører, boligforeninger og virksomheder.

Grøn offentlig transport

Inden for kommunegrænsen eksisterer tre regionale busruter, tre bybusruter, 13 lokalruter og otte uddannelsesruter. Alle ruter betjenes af konventionelle dieselbusser. Svendborg Kommune ønsker alle busserne udskiftet til elbusser og har igangsat arbejder herfor. Kommunen udbyder ruterne via et samarbejde med FynBus. I takt med at ruterne skal udbydes på ny, vil vi stille krav om, at ruterne skal betjenes af elbusser.

Svendborg Havn har en vigtig rolle som knudepunkt for ø-færgerne til Ærø, Drejø, Skarø og Hjortø. Svendborg Kommune ejer og driver ruterne til Drejø, Skarø og Hjortø samt veteranfærgen Helge, der sejler for turister i sommerhalvåret. Færgen Højestene sejler flere gange dagligt til Drejø og Skarø, mens Hjortø betjenes af en mindre færge, hvor ture for en stor del af året skal forudbestilles.

Ærøfærgerne ejes og drives af Ærø Kommune, som har besluttet, at færgerne skal erstattes af elfærger inden 2035. Svendborg Kommune har også planer om at indsætte nye fossilfrie færger til Drejø, Skarø og Hjortø inden 2030. Som udgangspunkt arbejder vi for, at det bliver elfærger. Desuden undersøger Svendborg Havn, hvilke muligheder der er for, at veteranfærgen Helge kan overgå til fossilfri drift inden 2030.

Bedre mobilitet

Det er ikke nok at satse på elektrificering af transporten. Bedre mobilitet er af stor betydning for både trængslen, klimabelastningen, borgernes sundhed og kommunens attraktivitet.

Mobilitet handler om muligheden for at bevæge sig over afstand, altså om at komme fra A til B. Mobilitet er grundlaget for vores hverdagsliv og vores muligheder for at komme i skole, til uddannelse, på arbejde, til fritidsaktiviteter, købe ind samt besøge venner og familie. Samtidig er mobiliteten afgørende for virksomhedernes muligheder for at få varer og tjenesteydelser bragt ud.

For at tilbyde en god og bæredygtig mobilitet vil vi undersøge transportstrømmene samt borgeres og virksomheders mobilitetsvaner og -behov. Undersøgelsen skal danne baggrund for en mobilitetsplan. I selve mobilitetsplanen beslutter vi, hvordan vi vil arbejde med og prioritere løsninger, som kan sikre, at mobilitet, bæredygtighed og det gode byliv kan kombineres.

Forudsætninger og barrierer

For transportområdet kan det være en barriere, hvis der er mangel på råvarer og komponenter til eldrevne biler, busser, færger og til ladestandere. Det kan forsinke udbredelsen af dem. For færgerne kan det desuden være en udfordring, hvis ikke alternative teknologier er tilstrækkeligt udviklet.

I forhold til at ændre borgernes mobilitetsvaner og behov er det en barriere, at minimering af personbilskørslen i høj grad afhænger af adfærdsændringer.

Alle indsatserne er ressourcekrævende både for kommunen og for private aktører. De er afhængige af, at finansiering er mulig.

PRIORITERING	HANDLINGER – EKSEMPLER	CO2-REDUKTION (T/ÅR)	MERVÆRDI	PERIODE
NR9: Omstilling til el i kommunale biler				
	Indledende udskiftningsplan for de 34 ældste køretøjer 2021-2022. Samlet plan for udfasning af alle diesel- og benzinbiler** Grøn flådeoptimeringsanalyse af kommunens kørsel i egne biler og i medarbejdernes private biler med udbetalt kørselsgodtgørelse til følge. Vedtagelse af flådestyringspolitik og principper, herunder fremtidig organisering.**	700 ton i 2030	Mindre støj. Mindre luftforurening. Forbedrede arbejdsforhold for kommunens ansatte, eks. hjemmeplejen. Medarbejderne motiveres for elbiler også privat.	2022-2030
N10: Ladeinfrastrukturplan og opstilling af ladestandere				
	Ekstern analyse af behovet for offentlig ladeinfrastruktur i Svendborg Kommune. Samarbejde med andre fynske kommuner under By-region Fyn om fælles strategi for fynsk ladeinfrastruktur. Løbende dialog med relevante samarbejdspartnere og aktører. Udrulning af offentlig tilgængelig ladeinfrastruktur via offentlige udbud**	Effekten kan ikke estimeres, men flere ladestandere vil øge andelen af elbiler, som vil resultere i en CO_2-gevinst.	Mindre støj. Mindre luftforurening. Kan bruges i turistmarkedsføring	2022-2030
N11: Omstilling til elbusser				
	Deltagelse i fælles fynsk udbud med kontraktstart i august 2024 med krav om el som drivmiddel. Fortsættelse af fælles fynsk samarbejde med Fynbus.	910 ton i 2030	Mindre støj. Mindre luftforurening. Lettere ombordstigning og udstigning.	2022-2024
N12: Omstilling til fossilfri færgedrift				
	Afklaring om anskaffelse af ny fossilfri Hjortø-færge og Højestene-færge. Løbende vurdering af alternative fossilfrie drivmidler. Undersøgelse mulighederne for, at veteranfærgen M/S Helge kan overgå til vedvarende energi.	970 ton i 2030	Mindre støj. Mindre luftforurening. Reduceret risiko for havforurening.	2023-2030
N13: Mobilitetsplan				
	Beslutning af mobilitetsplanens indhold og delmål* Udarbejdelse af en mobilitetsplan* Realisering af mobilitetsplan*	Planen vil ikke i sig selv have en CO_2-effekt, men have en afledte effekt, som dog pt. ikke kan estimeres.	Mindre luftforurening. Øget befolkningssundhed. Mindre støj.	2023-2030

N14: Alternativer til personbilskørsel				
	Undersøgelse af potentialet ved en række løsninger, f.eks. forbedring af cykelstinet, etablering af samkørselspladser, forbedring af skoleveje, bedre muligheder for at tage cyklen med i bussen samt prøvehandlinger for begrænsninger af biler**	Det er ikke muligt pt. at estimere CO_2-effekten af handlingerne, men der vil være en effekt, hvis flere vælger cykel og kollektiv transport.	Mindre luftforurening. Øget befolkningssundhed. Mindre støj.	2023-2030

Indsatserne er ikke angivet i prioriteret rækkefølge. Perioden er angivet som det bedste bud for de handlinger, det er muligt at beskrive i denne første klimahandleplan.

**Handling er politisk vedtaget, men der er endnu ikke afsat økonomi til at gennemføre den.*

*** Handling er endnu ikke forelagt til politisk beslutning. Markeringen er status før vedtagelse af klimahandleplan 2022.*

Ingen stjerne: Handling er i gang.

Landbrug

Svendborg Kommune vil i samarbejde med landbrugets organisationer og lokale landmænd afsøge muligheder for fælles indsatser. Desuden vil kommunen fortsætte sit arbejde for at omlægge landbrugsarealer til skov.

Svendborg er en landkommune, og landbrugets CO_{2e}-udledning udgør ca. en tredjedel af kommunens samlede udledning. Landbrug optager ca. 64% af kommunens areal, mens skovbrug udgør ca. 16%. Det er især husdyrenes fordøjelse og gødning samt dyrkningen af kulstofrige jorde, som giver anledning til udledning af drivhusgasser.

Mere skov

Skove i vækst optager og binder CO_2 både over og under jorden. Ved brug af tømmer til møbler og byggematerialer kan perioden for CO_2-bindingen forlænges og erstatte klimabelastende materialer som beton og stål. Skove kan også bidrage til fremme af grundvandsbeskyttelse, biodiversitet og rekreative formål. Derfor har Svendborg Kommune i flere år arbejdet for at rejse mere skov.

I 2020 indgik Svendborg Kommune en samarbejdsaftale med Naturstyrelsen og Svendborg Vand om skovrejsning på 540 ha skov på landbrugsarealer øst for Svendborg. De tre parter finansierer jordkøb og etablering af skoven. Naturstyrelsen skal stå for driften af skoven. Skoven etableres lysåbne naturarealer (enge, moser og overdrev) på omkring en tredjedel af arealet. De lysåbne arealer bidrager til en CO_{2e}-reduktion, når arealerne ikke længere dyrkes og gødes. Forventningen er, at første etape af skoven kan plantes i 2023 eller 2024.

Udtagning af lavbundsjorde

Svendborg Kommune vurderer, at der er gode muligheder for at udtage ca. 100 ha lavbundsjorde inden for landbrugsarealerne i kommunen. Ved vådlægning og ekstensivering af driften på lavbundsjordene reduceres CO_{2e}-udledningen, da omsætningsprocessen af det organiske materiale bremses eller stoppes. Stop for gødskning bidrager også til CO_{2e}-reduktion. Der vil desuden være en positiv effekt på det nærliggende vandmiljø, da udledningen af næringsstoffer reduceres.

Samarbejde med landbruget

Svendborg Kommune har som myndighed meget lidt indflydelse på landbrugets udledninger, da reguleringen er bundet til national lovgivning. I kommunen vil vi derfor gerne i så høj grad som muligt udnytte vores muligheder som facilitator. Det vil vi gøre ved i et samarbejde med de øvrige fynske kommuner om at indgå en partnerskabsaftale med landbrugets rådgivningsorganisationer og herigennem arbejde for fælles projekter med fokus på nedbringelse af drivhusgasudledning. Det kan eksempelvis være en koordineret udbygning af biogasproduktionen på Fyn og større udviklingsprojekter såsom pyrolyseanlæg til biokul m.v.

Desuden afholder vi årlige dialogmøder for alle landmænd i kommunen. Her orienterer vi om relevant lovgivning og tilsynskampagner og drøfter aktuelle emner med de fremmødte. Det er oplagt at inkludere viden og erfaringsudveksling om eksempelvis ændrede dyrkningsmetoder, ændret håndtering af husdyrgødning og muligheder for udtagning af kulstofrige lavbundsjorde.

Synergi med robusthedsindsatser

Landbrugets indsatser har i højere grad end de øvrige fokusområder for klimaneutralitet potentiale for at skabe synergi til klimarobusthed. Det kan eksempelvis ske ved, at indsatser som skovrejsning, udtagning af lavbundsjorde og

ændret dyrkning af landbrugsjorde bidrager til at tilbageholde vand og mindske udtørring.

Forudsætninger og barrierer

For landbrugsområdet er det en barriere, at flere af indsatserne primært baseres på frivillige aftaler med lodsejere. Det gælder eksempelvis skovrejsning og udtagning af lavbundsjorde.

For andre af indsatserne er de meget afhængige af yderligere forskning, før de kan anvendes i større stil. Det gælder eksempelvis brug af biokul og ændret fodersammensætning.

Flere af indsatserne kræver desuden store investeringer fra landmændenes side, hvilket kan bremse anvendelsen af teknologierne.

Endelig kan EU's landbrugsstøtte være en barriere for udbredelsen af indsatserne.

Landbrug optager 64% af arealet i Svendborg Kommune.

PRIORITERING	HANDLINGER – EKSEMPLER	CO2-REDUKTION (T/ÅR)	MERVÆRDI	PERIODE
N15: Skovrejsning				
	Realisering af samarbejdsaftale om skovrejsning øst for Svendborg. Undersøgelse af muligheder for nye MUFJO-projekter (Multifunktionel jordfordeling), hvor skovrejsning indgår.	1.200 ton i 2030 3.240 ton i 2050	Forbedret vandmiljø. Øget biodiversitet. Flere rekreative muligheder. Mindsket udtørring.	2022-2040
N16: Vådlægning og ekstensivering af kulstofrige landbrugsjorde				
	Igangsættelse af konkrete lavbunds- og vådområdeprojekter, hvor kommunen er projektansvarlig. Facilitering af indsatser, som lodsejerne selv står for, bl.a. gennem dialogmøde.** Undersøgelse af mulighederne for at etablere strandenge/saltmarsk på lavbundsarealer langs kysten.**	2.000 i 2030 Uvist, om der kan tilskrives en effekt i 2050.	Forbedret vandmiljø. Øget biodiversitet. Flere rekreative muligheder. Tilbageholdelse af regnvand.	2022-2030
N17: Ændret dyrkning af landbrugsjord				
	Dialogmøder med lokale landmænd. Fælles fynsk klimapartnerskab med landbruget.	2.500 i 2030 6.600 i 2050	Reduceret brændstofforbrug. Mindre pesticidforbrug. Forbedret jordstruktur.	2022-2030
N18: Marine indsatser				
	Samarbejde med jyske og fynske kommuner om godt marint liv med projektet Liv i Lillebælt. Etablering af ålegræsenge, stenrev, muslingebanker og lignende i sydfynske havmiljøer.	Kan ikke estimeres pt.	Øget biodiversitet i havet. Fodrede habitater for fiskeyngel. Bedre fiskeri. Høst af ålegræs til f.eks. isolering.	2023-2040
N19: Ændret fodersammensætning til kvæg				
	Dialogmøder med lokale landmænd. Fælles fynsk klimapartnerskab med landbruget.	1.600 tons i 2030 1.600 tons i 2050	Ingen.	2022-2030

N20: Ændret gødningshåndtering i stald og lagre				
	Dialogmøder med lokale landmænd. Fælles fynsk klimapartnerskab med landbruget.	5.200 i 2030 11.700 i 2050	Mindre ammoniakudledning. Færre lugtgener. Øget kvælstofudnyttelse.	2022-2030

Indsatserne er ikke angivet i prioriteret rækkefølge. Perioden er angivet som det bedste bud for de handlinger, det er muligt at beskrive i denne første klimahandleplan.

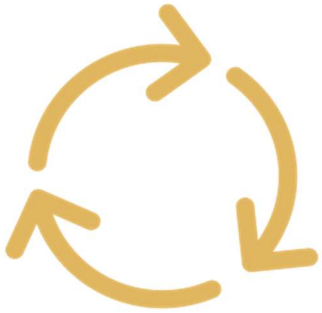
**Handling er politisk vedtaget, men der er endnu ikke afsat økonomi til at gennemføre den.*

*** Handling er endnu ikke forelagt til politisk beslutning. Markeringen er status før vedtagelse af klimahandleplan 2022.*

Ingen stjerne: Handling er i gang.

Affald

Hver dansker producerer ca. 800 kg affald om året. I Svendborg genanvender vi 56% af det affald, og resten deponeres eller afbrændes. Både den samlede affaldsmængde og andelen af deponeret og brændt affald skal nedbringes.

Store mængder af ressourcer ligger gemt i det affald, vi producerer. Med den rigtige affaldsbehandling kan man udnytte de ressourcer og herved ikke bare "spare" energi ved produktion af nye produkter, men også spare på ressourcerne til behandling og deponering.

Sortering i 10 fraktioner

I Svendborg Kommune er vi godt i gang med affaldssortering, genbrug og øget genanvendelse. Siden udgangen af 2020 har alle husstande fået indsamlet 9 affaldsfraktioner (mad, restaffald, pap, papir, metal, glas, plast, drikkekartoner og farligt affald). Det skal øges til 10 fraktioner, når tekstiler senest i 2023 også indsamles ved alle husstande. Samme affaldssortering foregår i alle kommunens skoler, institutioner og administrationsbygninger.

Affaldssortering er et vigtigt skridt i forhold til at kunne udnytte de enkelte fraktioner bedre enten til genbrug eller genanvendelse. De fynske kommuner arbejder for at etablere et fælles sorteringsanlæg, som automatisk kan sortere affaldet i mange fraktioner og formentlig gøre det bedre end den kildesortering, der lige nu sker hos borgerne. Men indtil sådan et anlæg eksisterer, er det vigtigt, at den enkelte husstand bidrager til affaldssorteringen. Svendborg Kommune vil arbejde for, at der også indføres udvidet sortering flere steder, blandt andet i det offentlige rum og i virksomhederne.

Forebyggelse af affald

I Danmark har vi et af verdens allerhøjeste materialeforbrug pr. person og genererer derfor alt for meget affald. Svendborg Kommune finder det vigtigt at bidrage til en langsigtet holdningsændring i samfundet, hvor bortskaffelse i højere grad fravælges til fordel for direkte genbrug og reparation. Derfor er det en indsats i klimahandleplanen at forebygge affaldsmængderne.

Det skal ske gennem målrettede kampagner med fokus på en eller flere affaldsfraktioner samt gennem partnerskaber med centrale aktører. Kommunen vil have et særligt fokus på affald genereret i eget regi og vil styrke medarbejdere og elevers bevidsthed om forbruget samt mulighederne for at genbruge og genanvende affald.

Ved at nedbringe mængden af affald vil vi have større mulighed for at opfylde delmålene om genanvendelse af 80% af plastaffaldet og 70% af det øvrige husholdningsaffald i 2030.

Stort potentiale i direkte genbrug af bygge- og anlægsaffald

Bygge- og anlægsaffald udgør ca. en tredjedel af alt verdens affald. I 2020 udgjorde bygge- og anlægsaffald, eksklusive jord, ca. 25% af alt indsamlet affald, hvoraf størstedelen bestod af beton, mursten, tegl samt sammenblandinger af disse. Fælles for fraktionerne er, at der er store CO_2-udledninger forbundet med produktionen af dem. I dag genanvendes størstedelen af fraktionerne, men i høj grad i form af genanvendelse som nedknust materiale i underlag til veje. Det efterlader stadig et behov for jomfruelige materialer til nye bygge- og anlægsprojekter. Derfor kan et øget fokus på direkte genbrug reducere forbruget af naturressourcer.

Svendborg Kommune vil have fokus på, at genbrugelige materialer genbruges i nyt byggeri. Det kan helt konkret være, ved at f.eks. teglsten bruges til et nyt tag, eller at mursten genbruges til nye mure. Vi kan først og fremmest starte

med egne projekter. Desuden kan vi formidle mulighederne mellem nedrivnings- og byggeprojekter.

Forudsætninger og barrierer

For affaldsområdet kan det være en barriere, hvis borgere, medarbejdere og virksomheder ikke sorterer korrekt i de fraktioner, som de er givet mulighed for med eksempelvis flere spande. Det kan også være en barriere, at der ikke findes tilstrækkelige muligheder for behandling og genanvendelse af de sorterede fraktioner. Det kan eksempelvis være, at teknologierne ikke følger med. Det kan også være en udfordring at finde plads på de eksisterende genbrugspladser til opbevaring af effekter, som afleveres til direkte genbrug mellem borgerne.

Endelig kan lovgivning spænde ben for kommunens og Vand og Affalds muligheder for at understøtte borgerinitiativer.

PRIORITERING	HANDLINGER – EKSEMPLER	CO_2-REDUKTION (T/ÅR)	MERVÆRDI	PERIODE
N21: Ny affaldsordning				
	Indsamling af 10 affaldsfraktioner ved alle husstande. Øget sortering i byrummet af udvalgte fraktioner.	Kan ikke estimeres.	Mindre luftforurening. Bedre ressourceforvaltning. Bedre mulighed for genanvendelse.	2022-2030
N22: Etablering af fælles fynsk affaldssorteringsanlæg				
	Analyse af optimal placering af et anlæg og mulige organisationsformer. Skitseprojekt for et konkret anlæg. Afdækning af væsentlige risici ved et eftersorteringsanlæg.	Kan ikke estimeres.	Mindre luftforurening. Bedre ressourceforvaltning. Bedre mulighed for genanvendelse. Økonomisk gevinst.	2022-2040
N23: Bedre sortering i virksomheder og kommunale bygninger				
	Sikring af, at alle kommunale bygninger sorterer affald korrekt. Understøttelse af renovatører i at tilbyde indsamlingsordninger. Dialog med virksomheder om genbrug og bedre sortering af affald.	Kan ikke estimeres.	Mindre luftforurening. Bedre ressourceforvaltning. Bedre mulighed for genanvendelse. Øget forretningsmulighed for lokale renovatører.	2023-2030
N24: Forebyggelse af affald				
	Udarbejdelse af skabeloner og modeller til opstart af arbejdet, herunder afklaring af jura.** Inspirationsarrangementer for borgere. Undersøgelse af muligheden for at indgå tværkommunalt partnerskab med Tingcentralen.** Større internt genbrug af møbler, it med mere i kommunen. Vejledning af alle kommunale medarbejdere i genbrug og affaldsforebyggelse.**	Kan ikke estimeres.	Mindre luftforurening. Bedre ressourceforvaltning. Mentalitetsændring i samfundet. Sociale fællesskaber (eks. Repair caféer)	2024-2030

N25: Genanvendelse og direkte genbrug af bygge- og anlægsmaterialer				
	Udarbejdelse af standarder for, hvordan kommunen kan arbejde med genbrug og genanvendelse (eks. Krav i udbud).** Understøttelse af private byggeprojekter.** Oprettelse af område, hvor håndværkere og private kan aflevere overskydende byggematerialer.** Facilitering af dialog mellem nedrivningsprojekter og byggeprojekter.**	Kan ikke estimeres.	Mindre luftforurening. Bedre ressourceforvaltning. Bedre mulighed for genanvendelse. Socialøkonomisk gevinst.	2023-2030

Indsatserne er ikke angivet i prioriteret rækkefølge. Perioden er angivet som det bedste bud for de handlinger, det er muligt at beskrive i denne første klimahandleplan.

**Handling er politisk vedtaget, men der er endnu ikke afsat økonomi til at gennemføre den.*

*** Handling er endnu ikke forelagt til politisk beslutning. Markeringen er status før vedtagelse af klimahandleplan 2022.*

Ingen stjerne: Handling er i gang.

Fødevarer

Svendborg Kommune vil gøre klimavenlig mad til det nemme valg. Det skal i første omgang ske i samarbejde med kommunens egne køkkener såvel som professionelle private køkkener, der har potentiale til at inspirere borgere, kunder og medarbejdere til at spise grønnere.

Når vi taler om grøn omstilling, handler det ofte om vindmøller, varmepumper og elbiler. Men klimaet har ikke kun brug for ny teknologi. Hvis vi skal nå i mål med omstillingen, skal vi også ændre adfærd. Kort sagt er der brug for en kulturforandring – og det gælder i særdeles i vores køkkener.

Ifølge CONCITO udleder hver dansker i snit 17 ton CO_2e om året, altså mere end dobbelt så meget som det globale gennemsnit på 8 ton per person. Ud af de 17 ton udgør mad og drikke hele 3 ton. Det er mere, end vi bruger på at opvarme vores huse, have strøm i stikkontakten og benzin til bilen. Der er altså god grund til at rette opmærksomheden mod vores madkultur.

I indsatsen for en mere klimavenlig madkultur fokuserer vi i første omgang på kommunens egne køkkener og professionelle private køkkener. Gennem de tusindvis af måltider, de serverer hver eneste dag, har de en enestående chance for at inspirere deres medarbejdere, kunder og borgere til at spise grønnere. Med andre ord er indsatsen målrettet de *få*, der kan nå de *mange*.

Mere plantebaseret mad

En klimavenlig madkultur handler både om den mad, vi spiser – og den, der aldrig ender på tallerkenen. Fokuserer vi på maden, drejer det sig først og fremmest om at spise mere plantebaseret, præcis som de officielle kostråd anbefaler. Det vil sige, at vi skal begrænse vores indtag af især rødt kød og i stedet spise flere bælgfrugter og nødder og vælge fisk eller skaldyr. Det vil ikke kun gavne klimaet, men også vores sundhed.

I Svendborg Kommunes køkkener er der i dag et stort fokus på økologi. Mere grøn mad er derfor en naturlig forlængelse af det arbejde, der allerede bliver gjort ude i køkkenerne.

Mindre madspild

Én ting er, hvad vi putter på tallerkenen – noget andet er al den mad, vi smider ud. I Danmark smider vi hvert eneste år mere end 800.000 ton mad ud, som kunne være spist. Det belaster atmosfæren med 1,8 mio. ton CO_2 – svarende til knap 3% af Danmarks samlede CO_2-udledning i 2021 (ca. 60 mio. ton). Og den mad, vi smider ud, har en værdi på 8,4 mia. kr. – svarende til mere end en hel måneds madbudget for en familie eller gratis mad i 36 dage (Tænketanken ONE/THIRD).

Indsatsen for mere klimavenlig mad handler derfor også om at reducere madspild – til gavn for både klima og økonomi.

Forudsætninger og barrierer

Manglende kompetencer, viden og tid kan være en barriere for at lave om på den sædvanlige praksis i køkkenerne. I den danske madkultur – og på den enkelte tallerken – har kødet en stor rolle, som kan være vanskelig at ændre. Det kræver både udvikling af nye retter og gentænkning af kendte retter, så de lever op til forventningerne om et velsmagende og mættende måltid.

Derfor vil utilstrækkelig økonomi til efteruddannelse, workshops, udvikling af idébank mv. være en barriere for at kunne servere grøn mad, der overbeviser. Og hvis kunderne ikke oplever, at den grønne mad lever op til forventningerne, vil det føre til mindre efterspørgsel med konsekvenser for køkkenernes indtjening.

PRIORITERING	HANDLINGER – EKSEMPLER	CO2-REDUKTION (T/ÅR)	MERVÆRDI	PERIODE
N26: Klimavenlig mad og mindre madspild				
  	Kommunale køkkener: Drøftelse og vedtagelse af konkrete mål. Opbygning af digital idébank med deling af tips, tricks og opskrifter. Gradvis omstilling til mindre kød, flere sæsonvarer og mindre madspild. Efteruddannelse af personale. Eksterne madaktører: Facilitering af netværk for madaktører, som har mulighed for at inspirere borgere, kunder m.fl. Samarbejde om at kommunikere de gode eksempler.	Kan ikke estimeres.	Øget befolkningssundhed. Mindre pres på naturen. Kompetenceudvikling for medarbejdere.	2022-2040

Indsatserne er ikke angivet i prioriteret rækkefølge. Perioden er angivet som det bedste bud for de handlinger, det er muligt at beskrive i denne første klimahandleplan.

**Handling er politisk vedtaget, men der er endnu ikke afsat økonomi til at gennemføre den.*

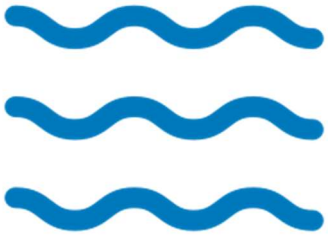
*** Handling er endnu ikke forelagt til politisk beslutning. Markeringen er status før vedtagelse af klimahandleplan 2022.*

Ingen stjerne: Handling er i gang.

ROBUSTHED

Vand

Den største klimatrussel i Svendborg Kommune er vand. Indsatserne vil dermed i høj grad sigte mod forebyggelse og tilpasning til øgede nedbørsmængder, hyppigere og mere intense skybrud, havvandsstigninger og stormflod.

Inden for fokusområdet vand sigter indsatserne især mod forebyggelse og tilpasning til øgede nedbørsmængder, hyppigere og mere intense skybrud og stormflod. Hen mod midten af århundredet vil havvandsstigninger og det terrænnære grundvand også skulle håndteres.

Skybrud

I byerne vil de kommende års klimatilpasningsprojekter, der skal håndtere fremtidens øgede nedbør og voldsommere skybrud, realiseres i form af løsninger, der skaber merværdi. Hvor det er muligt, skal de øgede vandmængder håndteres lokalt og udnyttes til rekreativt brug og tilbageholdes på overflader i enten LAR-løsninger eller andre rekreative anlæg, som kan bidrage til at forskønne byerne.

Alternativt skal der etableres tekniske løsninger, som skal forebygge, at kloakkerne bliver overbelastede. Dette kan enten ske ved at separatkloakere (ved at adskille rør for hhv. regnvand og spildevand) eller ved at udvide eksisterende kloakker, så de kan håndtere den øgede belastning. Udviklingen af disse projekter sker i samarbejde med forsyningsselskabet Vand og Affald.

Ved nyanlæg og ved udskiftning af befæstede arealer anbefales – hvor det er muligt – at anvende permeable, dvs. vandgennemtrængelige, belægninger.

Stormflod

Prognoser fra DMI forudsiger, at stormflodshændelser, der i dag statistisk forekommer hvert. 20. år, vil kunne ske hvert eller hver andet år i år 2100. Kombineret med den generelle vandstandsstigning i havene forventes konsekvenserne langs kommunes kyststrækning at blive alvorlige.

En kortlægning i 2022 af højvandsrisici og skadesvurderinger samt kommuneplanen 2021-2033 udpeger stormflodssikring af havnearealerne i Svendborg som en prioriteret indsats.

Kommuneplanen fastsætter dels, at bebyggelser på havnearealet i Svendborg generelt skal sikres mod oversvømmelser i form af løsninger, som ikke skæmmer og forringer oplevelsen af nærheden til vandet. Dels fastsætter den, at det ved lokalplanlægning for ny bebyggelse i områder med risiko for oversvømmelse sikres, at bebyggelsen ikke oversvømmes af havet ved en 100-årshændelse i 2100.

Det forventes i de kommende år, at arbejdet med øvrige truede områder i kommunen sættes i gang i samarbejde med relevante aktører.

Kysterosion

Med stigende havspejlsniveau og hyppigere stormfloder øges risikoen for kysterosion med ændringer af kysten til følge. Kystændringerne afhænger af kystens eksponeringsgrad, landhævning, kystens profilhældning og niveauet for klimaforandringer.

Klimahandleplanen anviser en strategisk indsats, som skal reducere risikoen for kysterosion i udsatte områder. Med afsæt i en kortlægning af kyststrækningerne udarbejdes stedsspecifikke løsningsforslag, som på nogle strækninger vil pege på foranstaltninger, som skal sikre kysten mod erosion – i modsætning til andre delstrækninger, hvor den frie kystdynamik skal sikres.

Forudsætninger og barrierer

Ændringer i planloven 2018 forpligter kommunerne til gennem planlægningen at forebygge skader som følge af oversvømmelse og erosion på grund af klimaændringer. Kommunen skal endvidere udpege områder, der kan blive udsat, samt indarbejde retningslinjer til håndtering af oversvømmelses- og erosionsrisiko i kommuneplanen.

Planlovsændringen medfører også, at kommunen i bestemte tilfælde får mulighed for at fravige kravet om lokalplanpligt ved etablering af et kystbeskyttelsesprojekt eller projekt om ændring af kystbeskyttelsesanlæg. Det påhviler kommunen, at afværgeforanstaltningerne kan opnå tilladelse og realiseres efter kystbeskyttelsesloven.

Mange af løsningerne vil være forbundet med store omkostninger og vil kræve, at der kan findes fælles finansiering med berørte borgere. Både for skybrud og stormflod findes der fælles løsninger, som inkluderer samfundsøkonomiske overvejelser og kan skabe merværdi i det lokale område.

PRIORITERING	HANDLINGER	EFFEKT OG MERVÆRDI	PERIODE
SKYBRUD			
R1: Reducering af risiko for skader ved skybrud i bebyggede områder			
	Identificering af niveauet for klimatilpasning af de kloakerede områder og kritisk infrastruktur samt udarbejdelse af handleplan. Tilpasning af relevante kloaksystemer samt øget nedsivning af lokalt regnvand. Indsatsen prioriteres og gennemføres i samarbejde med Vand og Affald.	Reducering af regnvand på terræn og overløb af spildevand til havet. Hvor det er muligt, kan håndtering af regnvand bidrage til øget biodiversitet og samtænkes med rekreative funktioner.	**2022** Opdatering af serviceniveau for vand på terræn og spildevandsselskabernes muligheder for medfinansiering. **2024 - 2040** Endelig prioritering af geografiske fokusområder og opdatering af Kommuneplan 2024 og andre relevante ramme- og sektorplaner.
R2: Klimasikring af vandløb			
	Kortlægning af rørlagte vandløb og tidligere vådområder/mølledamme under Svendborg by.** Kortlægning af dræn under veje i det åbne land, som er i risiko for ikke at kunne håndtere fremtidige nedbørshændelser.** Udarbejdelse af en indsatsplan, som skal forebygge oversvømmelser af vejarealer.** Kortlægning af karakteristiske afstrømningsforhold i vandløb. Robusthedsanalyser af hydraulisk kapacitet og sårbarhed over for erosion.** Prioritering og gennemførelse af konkrete anlægsindsatser, der forhindrer oversvømmelser.**	Reducering af oversvømmelse fra vandløb med negative konsekvenser for bebyggede områder og kritisk infrastruktur til følge. Etablering af vådområder kan begrænse oversvømmelse som følge af ekstrem regn, samtidig med at udledningen af CO_2 fra kulstofholdige jorder kan reduceres.	**2023 - 2026** Beskrivelse af vandløbenes placering, afstrømning og robusthed samt beskrivelse af konkrete klimaforebyggende anlægsindsatser. **2026 - 2040** Realisering af anlægstiltag.
R3: Reducering af erosion og jordskred ved skybrud			
	Kortlægning af risiko for erosion og jordskred.** Udarbejdelse af handleplan ud fra en omkostningseffektiv tilgang.** Prioritering og gennemførelse af konkrete klimaindsatser løbende og frem til 2040.**	Reducering af skader på bygninger og infrastruktur som følge af erosion og jordskred. Sikring af langsigtet og bæredygtig planlægning.	**2023 – 2026** Afdækning af vandløbenes placering, afstrømning og robusthed. Beskrivelse af konkrete klimaforebyggende anlægsindsatser. **2027 - 2040** Løbende realisering af anlægstiltag.

R4: Reducering af oversvømmelse eller udtørring i forbindelse med terrænændringer			
	Intern tværfaglig koordinering i Svendborg Kommune med henblik på at sikre, at der ikke gives tilladelse til at ændre på terrænet, hvis det har afvandingsmæssige konsekvenser på naboarealer. Kampagner rettet mod bygherrer og deres repræsentanter, hvor der oplyses om problemstillingen, eventuelt i samarbejde med de øvrige fynske kommuner** Fokus på problemet i forbindelse med vedtagelse af nye lokalplaner i risikoområder.	Reducering af uhensigtsmæssige terrænændringer i forbindelse med byggeri og anlægsarbejder, der har negative følgevirkninger på naboarealer.	**2022 –** Der bør løbende være fokus på indsatsen, som kan igangsættes straks.

R5: Sikring af drikkevand samt håndtering af terrænnært grundvand			
	Kortlægning af problemets – oversvømmelse og deraf følgende risiko for forurening og forsyningsnedbrug – mulige omfang i 2023** Udpegning af risikoområder for grundvandsstigninger med baggrund i beregnede klimascenarier, hvor grundvandet i forvejen står tæt på terræn i 2023** Udpegning af udsatte brønde og boringer, hvor der er behov for en opfølgende indsats inden 2026** Dialog med forsyningsejere af prioriterede brønde og boringer, som skal reducere risikoen for forureninger**	Sikring af rent drikkevand. Sikring af langsigtet og bæredygtig planlægning i områder, hvor der i fremtiden kan forventes terrænnært grundvamd.	**2023-2026** Kortlægning af antal brønde og boringer, der ligger i risikoområder, samt konkret vurdering af tilstand og prioritering af indsatsbehov. **2026-2030** Realisering af anlægstiltag. **2024-2040** Indarbejdelse og anvendelse af risiko-screeningsværktøj i fremtidig planlægning og byggeri.

STORMFLOD

R6: Reducering af risiko for oversvømmelser i bebyggede områder ved stormflod			
	Kortlægning af områder med risiko for oversvømmelse og udarbejdelse af handleplan med stedsspecifikke løsningsforslag.** Borgerinddragelse.** Prioritering og realisering af konkrete løsningsforslag.** Borgerinddragelse.	Reducering af risiko for oversvømmelse af de udpegede fokusområder. Kystbeskyttelsesprojekter kan typisk give reducerede vedligeholdelsesudgifter, færre skader på huse og infrastruktur og uændrede eller stigende ejendomspriser. Kystbeskyttelse kan desuden bidrage til oplevelsen af øget tryghed og større rekreative værdier.	**2024 – 2030** Kortlægning og indsatsplan forventes gennemført i perioden. Indsatsen gennemføres i samarbejde med berørte lodsejere.

R7: Reducering af risiko for oversvømmelser af Svendborg Havn			
	Risiko- og værdikortlægning. Genovervejelse af løsninger og alternativer. Borgerinddragelse. Valg af sikringsområde og sikringskote.	Helhedsorienteret og langsigtet planlægning for Svendborg Havn og den havnenære by. Sikring af havnemiljøet og de mange eksisterende bygninger, herunder den	**2021 – 2022** Revision af handleplanen startede august 2021 og fortsætter frem til ultimo 2022. **2022 – 2025 (etape 1)**

	Valg af etapeopdeling. Valg af finansiering og bidragsfordelingsmodel. Igangsætning af realisering af de næste anlægsetaper.**	maritime kulturarv på havnen. Klimatilpasningsløsninger kan have flere funktioner, som giver en merværdi, f.eks. højvandssikring, der også bliver en ny, offentlig stiforbindelse, eller en højvandsmur på kajen, der udformes til ophold.	Handleplanen er grundlag for realiseringen af anlægsetaper. Første anlægsetape er klimasikring af Søndre Havn.
R8: Beskyttelse af særligt bevaringsværdige kystkulturmiljøer			
	Kortlægning af de 20 udpegede kulturmiljøer i kommuneplanen samt udarbejdelse af en handleplan med stedsspecifikke løsningsforslag.** Borgerinddragelse.** Etablering af diger, højvandsmure, sluser, beskyttelse i facaden og lignende.** Fastlæggelse af en endelig sikringskote gennem en nærmere analyse med henblik på at minimere risikoen for oversvømmelser.**	Sikring af kulturmiljøer ved stormflod. Stormflodsbeskyttelse af de kystnære kulturmiljøer vil med stor fordel kunne tænkes sammen med forbedret rekreativ udnyttelse og forbedret formidling af kulturmiljøværdierne. Stormflodssikring indeholder endvidere en økonomisk merværdi, idet sikringen på sigt betyder, at der undgås bekostelige renoveringer af kulturarven.	**2028 – 2040**
R8: Beskyttelse af værdifuld flora og fauna på strandenge			
	Kortlægning af værdifulde strandenge, som er truede af permanent oversvømmelse.** Kortlægning af muligheder for at udlægge bagvedliggende arealer til udvikling af nye strandenge og planlægning af indsats.** Kortlægning truede levesteder for sårbare arter og potentielle muligheder for etablering af erstatningslevesteder samt planlægning af indsats.** Borgerinddragelse.** Prioritering og gennemførelse af projekter til udvikling af nye strandenge samt sikring af truede sårbare arter.**	Arealet med strandeng opretholdes, og levestederne for de sårbare arter udbygges, så bestandene kan sikres. Strandengene har desuden stor rekreativ værdi.	**- 2023** Delprojekt til klimasikring af bestanden af klokkefrø i Det Sydfynske Øhav. **2023 – 2025** Kortlægning af værdifulde strandenge som er oversvømmelses truet igangsættes. **2026 – 2050** Projekter til sikring værdifuld flora og fauna på strandenge samt etablering af nye levesteder som erstatning for de områder, som forsvinder.
R10: Reducering af risiko for oversvømmelse af infrastrukturanlæg på de mindre beboede øer			
	Udarbejdelse af stedsspecifikke risikovurderinger og skadesberegninger.** Klarlægning og formidling af de handlemuligheder, som øboerne selv har.** Borgerinddragelse.** Analyser og facilitering af fælles løsninger ud fra målsætninger udarbejdet sammen med øboerne.**	Sikring af øernes infrastrukturanlæg. Klimasikring af øerne udgør desuden beskyttelse af national kulturarv, samt lokal natur og dyreliv.	**2023** Udarbejdelse af stedsspecifikke risikovurderinger og skadesberegninger samt klarlægning og formidling af lokale handlemuligheder. **2024 –2028** Etablering af et varslingssystem i samarbejde med

	Understøttelse af beredskab og varsling i fremtiden.** Tilpasning/renovering af færgehavnene forud for indsætning af nye el-færger.** Indsatsen skal prioriteres og gennemføres i tæt samarbejde med øboerne og Beredskab Fyn.**		Beredskab Fyn og øboerne samt Sikring af et robust og lokalt beredskab. Anlæg til nye el-færger vil indgå i en samlet tidsplan for indsætning af disse.

KYSTEROSION

R11: Reducering af risiko for kysterosion i udsatte områder			
	Kortlægning af områder med risiko for kysterosion og udarbejdelse af handleplan med stedsspecifikke løsningsforslag.** Prioritering og realisering af konkrete løsningsforslag.**	Reducering af skader på bygninger og infrastruktur som følge af kysterosion. Sikring af langsigtet og bæredygtig planlægning. Kystbeskyttelsesprojekter kan typisk give reducerede vedligeholdelsesudgifter, færre skader på huse og infrastruktur og uændrede eller stigende ejendomspriser. Kystbeskyttelse kan desuden bidrage til oplevelsen af øget tryghed og større rekreative værdier.	**2025** Forundersøgelser og analyser. **2026 -2030** Realisering af løsningstiltag.
R12: Bevarelse af den frie kystdynamik på udpegede strækninger			
	Kortlægning af geologisk interessante kyststrækninger.** Kortlægning af strækninger med fri kystdynamik.** Kortlægning af særligt interessante kysttyper.** Udpegning af strækninger, hvor den frie kystdynamik ikke forhindres.**	Bevarelse af kommunens varierede kyst på udvalgte strækninger, hvor den frie kystdynamik med erosion nogle steder og pålejring andre steder ikke forhindres.	**2025-2030** Kortlægning og udpegning af strækninger.

Indsatserne er ikke angivet i prioriteret rækkefølge. Perioden er angivet som det bedste bud for de handlinger, det er muligt at beskrive i denne første klimahandleplan.

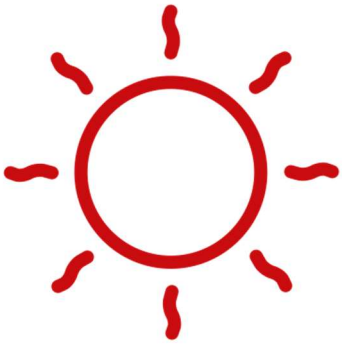
**Handling er politisk vedtaget, men der er endnu ikke afsat økonomi til at gennemføre den.*

*** Handling er endnu ikke forelagt til politisk beslutning. Markeringen er status før vedtagelse af klimahandleplan 2022.*

Ingen stjerne: Handling er i gang.

Varme

På længere sigt vil varme udgøre en klimatrussel i Svendborg Kommune. Derfor bør der allerede nu tænkes i, hvordan vi undgår overophedning i byerne, gør offentlige områder robuste og forbereder os på en længere vækstsæson.

Fremtidens vejr byder på højere temperaturer. Det vil mærkes på alle tider af året, men opvarmningen vil være størst sommer og efterår. Vi vil opleve flere og længere hedebølger og flere varme dage med temperaturer over 20 grader. På længere sigt vil varme således udgøre en klimatrussel i Svendborg Kommune.

Svendborg Kommune bør i fremtiden i endnu højere grad udnytte sin rolle som planlægger og myndighed, når der laves lokalplaner og gives tilladelser til byggeri, ligesom kommunen kan sikre, at de offentlige arealer er indrettet til at kunne håndtere og afbøde konsekvenserne af de varmere temperaturer.

Overophedning i byerne

Når temperaturen stiger i sommerhalvåret, vil det ramme hårdest i byerne, som i forvejen er varmere end omgivelser, fordi huse, mørke overflader og belægninger holder på varmen.

Det vil påvirke mange mennesker i Svendborg Kommune, da flertallet af borgerne bor i byerne. Men det vil i særdeleshed ramme ældre, spædbørn og svækkede, kronisk syge borgere. Senest så vi i 2018, hvordan den ekstraordinære varme i Danmark var medvirkende til 250 flere dødsfald end forventet hen over sommeren (SSI).

Det er derfor vigtigt, at der i fremtidens byudvikling og byggeri tænkes i løsninger, som ikke absorberer solens stråling, men derimod nedkøler byerne. Det kan eksempelvis ske med åbne vandløb og regnvandsbede, flere skyggegivende træer, facadebeplantning med videre. Desuden bør der være særlig opmærksomhed på at sikre, at sårbare borgergrupper får den rette hjælp til at klare sig igennem de varme perioder.

Øget pres på grønne områder

I varme perioder, særligt under hedebølger, søger mange borgere mod stranden, parker og andre grønne områder. Dels for at være sociale, men også for at køle af.

Med flere og længere hedebølger vil disse arealer derfor være under stort pres fra den øgede brug. Inventar som borde og bænke bliver lettere slidt, affaldsspande bliver hurtigere fyldt, og toiletterne skal rengøres oftere.

Svendborg Kommune skal derfor være opmærksom på, at offentlige strande, parker og andre grønne områder er robuste nok til at kunne imødekomme en forventet massiv brug i perioder med især hedebølge.

Længere vækstsæson

Fremtidens mildere vintre med færre frostdøgn og varmere temperaturer året rundt vil både forlænge vækstsæsonen og byde på længere perioder med tørke.

Udvalget af træer og anden vegetation bør således tilpasses det ændrede klima ved fremtidig planlægning. Ligeledes skaber den længere vækstsæson i fremtiden behov for en øget drift af kommunens beplantning.

Forudsætninger og barrierer

Der er flere udfordringer forbundet med indsatserne for at imødegå et varmere klima. I byerne kan det eksempelvis være en barriere at finde tilstrækkelig plads til grønne og blå anlæg. Desuden udgør økonomi en barriere, da den øgede drift, som flere af løsningerne kræver, udfordrer driftsbudgetterne.

PRIORI-TERING	HANDLINGER	EFFEKT OG MERVÆRDI	PERIODE
R13: Forhindring af overophedning i byerne			
	Kortlægning af, hvilke byer i Svendborg Kommune der vil være udsatte under fremtidens hedebølger.** Kortlægning af potentialet for reducering af befæstelsesgraden i forbindelse med renovering og nyanlæg i bymiljøer i Svendborg Kommune.** Udarbejdelse af strategi for øget begrønning, øget anvendelse af offentlige grønne arealer samt udnyttelse af øgede nedbørsmængder både for kommunale og private arealer.** Udarbejdelse af beredskabsplan for borgerrettet indsats med særligt fokus på sårbare samfundsgrupper.**	Sikring af et behageligt udeklima i de urbane områder i perioder med hedebølger. Mere grønt og blåt i byen vil have positive helbredsmæssige konsekvenser for borgerne. Fordampning og nedsivning af vand vil bidrage til aflastning af rørsystemet.	**– 2050** Indsatsen er fortløbende.
R14: Sikring af robuste offentlige arealer ved øget anvendelse			
	Opgradering af byrumsinventar i parker og grønne områder.** Projekter med fokus på øget badesikkerhed.** Udarbejdelse af strategi for øget begrønning, øget anvendelse af offentlige grønne arealer samt udnyttelse af øgede nedbørsmængder både for kommunale og private arealer.**	Tilstrækkelig robusthed for kommunens strande og grønne områder til at imødekomme en forventet øget anvendelse i perioder med hedebølger. Øget drift, herunder fokus på affaldshåndtering og sanitære forhold, kan være med til at forhindre, at plastik og andet affald efterlades i de grønne områder.	**– 2050** Indsatsen er fortløbende.
R15: Klimaoptimering af kommunens driftsplanlægning			
	Udarbejdelse af strategi for øget begrønning, øget anvendelse af offentlige grønne arealer samt udnyttelse af øgede nedbørsmængder både for kommunale og private arealer.* * Tilpasning af plantevalg og drift til en længere vækstsæson.**	Klimarobusthed af de kommunale grønne arealer. Øget rekreativ værdi af de kommunale grønne områder samt forventeligt en langsigtet reduktion af driftsudgifter.	**– 2050** Indsatsen er fortløbende.

Indsatserne er ikke angivet i prioriteret rækkefølge. Perioden er angivet som det bedste bud for de handlinger, det er muligt at beskrive i denne første klimahandleplan.

**Handling er politisk vedtaget, men der er endnu ikke afsat økonomi til at gennemføre den.*

*** Handling er endnu ikke forelagt til politisk beslutning. Markeringen er status før vedtagelse af klimahandleplan 2022.*

Ingen stjerne: Handling er i gang.

Tørke

Ligesom varme vil også tørke på sigt udgøre en trussel i Svendborg Kommune. Med mere tørke følger større risiko for naturbrande og vandmangel, som der bør sættes forebyggende ind over for.

Fremskrivningen af klimaet i Danmark viser, at sommervejret bliver mere ekstremt. Nedbørsmængden vil være den samme, men vil falde i kraftige skybrud, hvilket vil medføre længere perioder med tørke, samtidig med at vi vil opleve flere og længere hedebølger.

Det får ikke mindst indflydelse på tilstanden i økosystemer og for landbrugserhvervet. Eksempelvis havde tørken i sommeren 2018 negative konsekvenser for landbruget, som fik nedsat udbytte af høsten.

Ligeledes øger det risikoen for akutte hændelser som naturbrande og vandmangel, som Svendborg Kommune har en væsentlig rolle i at nedbringe.

Naturbrande

Forårs- og sommerperioden er i forvejen højsæson for naturbrande, og med længere tørkeperioder vil risikoen stige.

Derfor bør Svendborg Kommune i samarbejde med Beredskab Fyn kortlægge, hvilke områder i kommunen der er i særlig risiko for naturbrande, og hvor der er behov for at sætte ind.

Naturbrande skyldes oftest menneskelige aktiviteter såsom efterladte cigaret skodder, afbrænding af haveaffald eller tilberedning af mad, for eksempel over grill eller bål. Risikoen for brand kan derfor reduceres med adfærdsændrende tiltag på udvalgte lokationer.

Vandmangel

Udover at øge risikoen for naturbrande kan tørke også udfordre vandforsyningen. Længerevarende tørke og høje temperaturer vil medføre, at grundvandsstanden i både de øvre og dybere grundvandslag vil kunne falde i perioder, hvor vandbehovet samtidig vil stige.

Fremover bør der derfor være opmærksomhed på de forventede klimaforandringer, når der gives tilladelser til vandindvinding. Der skal være vand nok til forsyningen af borgere og erhverv. Samtidig må vandindvindingen ikke føre til, at søer, vandløb og anden vådnatur påvirkes i væsentlig grad. Endelig skal der være et skærpet fokus på at nedbringe vandforbruget.

Indsatsen består blandt andet i løbende overvågning af grundvandsniveauet og vandforbruget, sikring og eventuel udbygning af den decentrale vandindvinding samt samarbejde med meget vandforbrugende virksomheder om sikring af vandressourcerne.

Forudsætninger og barrierer

I relation til naturbrande er det en forudsætning, at der opnås bedre viden om, hvor indsatsen skal prioriteres.

Med hensyn til sikring af vandforsyningen kan især forsyningsejernes finansiering af større ændringer i vandindvindingsanlæggene være en barriere.

PRIORITERING	HANDLINGER	EFFEKT OG MERVÆRDI	PERIODE
R16: Reducering af risiko for naturbrande			
	Kortlægning af naturbrande i de sidste 20 år. Analyser af, hvor i landskabet der er risiko for brand.** Formidling til borgerne samt deling af nationale beredskabsmeldinger.** Indsatsen skal ske i samarbejde Beredskab Fyn.	Reduktion i antallet af naturbrande i kommunen og ødelæggelser forårsaget af brande. Færre naturbrande vil reducere de økonomiske omkostninger til selve brandslukningen og forhindre de store materielle ødelæggelser, som rammer de involverede. Færre naturbrande vil desuden reducere udledningen af CO_2, som udledes under brandene.	**2024 – 2026** Kortlægning og analyser. **2026 – 2050** Fortløbende formidling til borgerne samt sikring af beredskab
R7: Sikring af tilstrækkelig forsyning af rent drikkevand			
	Kortlægning og monitorering af grundvandsstanden.** Dialog med vandværkerne i forbindelse med tilsyn og fornyelse af vandindvindingstilladelser, herunder sikring af decentral vandindvinding.** Vejledning af private brønd- og boringsejere om mulighederne for at blive tilsluttet vandværksvand eller etablere en dybere vandindvinding.** Vandsparekampagner målrettet borgere og virksomheder.**	Forebyggelse af vandmangel hos borgere, virksomheder og i naturområder. Nedbringelse af vandforbruget og etablering af lokale vandindvindinger kan give energibesparelser. Spredning af vandindvindingen kan reducere negativ påvirkning af søer, vandløb og anden vådnatur.	**2023 – 2024** Kortlægning og monitorering af grundvandsstand igangsættes i samarbejde med vandforsyningerne. **2024 – 2050** Dialog med vandværkerne og borgerrettede vandsparekampagner er fortløbende.

Indsatserne er ikke angivet i prioriteret rækkefølge. Perioden er angivet som det bedste bud for de handlinger, det er muligt at beskrive i denne første klimahandleplan.

**Handling er politisk vedtaget, men der er endnu ikke afsat økonomi til at gennemføre den.*

*** Handling er endnu ikke forelagt til politisk beslutning. Markeringen er status før vedtagelse af klimahandleplan 2022.*

Ingen stjerne: Handling er i gang.

TVÆRGÅENDE

Tværgående

Flere indsatser i klimahandleplanen går på tværs af klimaneutralitet og klimarobusthed såvel som fokusområderne inden for de to spor. Det gælder især, men ikke kun, oplysning og undervisning.

De tværgående indsatser er fælles for hovedsporene klimaneutralitet og klimarobusthed. Enkelte tværgående indsatser nævnt i dette kapitel går dog på tværs af fokusområderne inden for ét af sporene. For eksempel knytter beredskab sig primært til robusthed og angår trusler fra vand såvel som tørke.

Undervisning i grundskolen

Børn og unge er fremtidens borgere og forbrugere. De kommer i endnu højere grad end de nuværende generationer til at mærke konsekvenserne af klimaforandringerne, samtidig med at de skal leve på en mere bæredygtig måde, end vi gør i dag, og desuden udvikle mange af de løsninger, vi endnu ikke kender. Det er derfor vigtigt, de får stor viden om klima og bæredygtighed.

Det får de blandt andet gennem undervisningen i grundskolen. Flere grundskoler i Svendborg Kommune har i flere år været såkaldt Grønne skoler og har derfor haft miljøråd og udvalgt årlige arbejdstemaer inden for klima, natur og miljø. Desuden har flere skoler tilbudt udskolingsklasser inden for lokale fødevarer (LOMA), globalt udsyn og outdoor. Endelig har Svendborg Kommune indgået et samarbejde med projektet Den Grønne Rygrad, som skal styrke Åben Skole og udvikle undervisningen i klima- og bæredygtighedstematikker.

Alt det skal fortsættes og gerne styrkes yderligere. Det sker via udbygning af undervisningsmaterialer og digitale portaler, hvor lærerne nemt kan få overblik og adgang til de mange tilbud, herunder tilbud fra eksterne samarbejdspartnere.

Bæredygtig turisme

Med sin centrale placering ved indgangen til Det Sydfynske Øhav tiltrækker Svendborg Kommune hvert år mange turister. Det gælder både Svendborg by, der med sit aktive og dynamiske by- og havnemiljø, tilbyder hyggelige handelsgader og intime kulturelle, rekreative og gastronomiske oplevelser og de små kystbyer langs den fynske kyst og øerne. Turismefremme er derfor en vigtig og voksende del af det samlede erhvervsliv i Svendborg Kommune.

Svendborg Kommune en del af Geopark Det Sydfynske Øhav, som har til formål bl.a. at udbrede kendskabet til områdets unikke geologi, natur- og kulturarv gennem viden og fortællinger og desuden skabe innovativ og bæredygtig udvikling og værdi i de fire kommuner.

Svendborg Kommune samarbejder med Destination Fyn og de fynske kommuner om en god placering på GDS-Indekset (Global Destination Sustainability Index). En god placering på GDS-Indekset skal samle og styrke den fynske bæredygtighedsindsats på især konference- og eventområdet. Derudover skal den bidrage til at synliggøre vores bæredygtige indsats i turismeerhvervet, f.eks. inden for hotel- og restaurationsbranchen.

Grønne og bæredygtige indkøb og udbud

De danske kommuner køber samlet ind for op imod 100 mia. kr. årligt. Heraf har Svendborg Kommune en årlig indkøbsvolumen på ca. 1. mia. kr. Det offentliges – herunder kommunernes – indkøb er dermed en væsentlig katalysator i at medvirke til at ændre måden, der produceres, indkøbes og forbruges varer og ressourcer på.

Den Fælleskommunale Indkøbsstrategi 2020-2024 har som en af sine tre grundsten fokus på bæredygtighed og er dermed en overliggende strategisk ramme for de kommunale indkøb. Særligt de store indkøbsområder som transport, driftskontrakter, køretøjer, it, fødevarer, energi og byggeri sætter løbende store klimaaftryk på

kommunernes indkøb og er derfor væsentlige at arbejde med.

For Svendborg Kommune er det målet, at der via en øget systematik med brug af grønne værktøjer i indkøb og udbud vil komme flere og mere grønne aftaler. Det gælder f.eks. brug af miljøcertificeringer, fokus på transport af varer og tjenesteydelser, og at indkøbene i større omfang bliver cirkulære. Det vil sige, at der tænkes i klimaeffekten fra produktion af varen over forbrug af varen til bortskaffelse af varen.

Oplysning, engagement og samskabelse

Svendborg Kommune har en aktiv rolle i at facilitere og understøtte det lokale engagement, dels ved at oplyse om klimaforandringernes udfordringer og løsninger, dels ved at mobilisere til handling.

Kommunen kan eksempelvis initiere og eventuelt deltage i lokale partnerskaber, yde faglig bistand til borgergrupper, oplysningskampagner, workshops, temauger m.m. Det kan være aktiviteter målrettet f.eks. boligejere, virksomheder, uddannelsesinstitutioner eller bilister såvel som landmænd m.fl.

Sikring af det nødvendige beredskab

I takt med at klimaforandringerne tager til, vil der være brug for en udvikling af beredskabet. Det skyldes ganske enkelt, at vejret bliver mere ekstremt, og konsekvenserne derfor større. Svendborg Kommune bør derfor imødegå skader fra ekstreme vejrhændelser gennem et endnu stærkere beredskab.

Beredskab skal forstås som indsatsplaner og varslinger, der er organiseret ved Svendborg Kommune og Beredskab Fyn – men også som vejledning til borgere og virksomheder, som har brug for at vide, hvad de selv kan gøre for at imødegå skader.

I den nærmeste fremtid er der ud fra en risikovurdering først og fremmest fokus på beredskab i forhold til stormflod.

Sikring af offentlige services og infrastruktur

Kommunen har en særlig rolle i klimatilpasningen af kommunale bygninger og matrikler, da de ofte bruges af mange mennesker, og en del af dem har særlige behov i forhold til f.eks. adgang.

Nogle bygninger bruges til pasning og pleje af sårbare grupper, som er de mest udsatte for klimatruslerne, både de ”akutte” som oversvømmelser fra skybrud og stormflod, da disse borgere kan være svære at flytte uden varsel, og også de længerevarende som hedebølger, hvor de kan få sundhedsmæssige problemer grundet varmen.

Tilpasningen af kommunale bygninger skal derfor i nogle tilfælde have ekstra fokus på, at løsningerne skal have en effekt over for flere klimatrusler. Det kan f.eks. være i form af blågrønne områder, der kan blive oversvømmet ved skybrud uden fare for oversvømmelse af bygninger. Samtidig kan blå-grønne områder give køligere forhold ved hedebølger.

Kommunen har også ansvaret for store dele af vejnettet. Dele af vejnettet kan være truet ved oversvømmelser. Det er især problematisk på øerne eller områder, hvor der kun er én vej frem og tilbage, da oversvømmelser og følgende skader af vejene kan isolere borgere og besværliggøre, at de kan få den fornødne hjælp.

PRIORITERING	HANDLINGER – EKSEMPLER	EFFEKT OG MERVÆRDI	PERIODE
T1: Oplysning, engagement og samskabelse			
	Eksempler på handlinger er facilitering af partnerskaber, understøttelse af lokale borgergrupper, workshops, temauger, oplysningskampagner m.m. Hver handling kan have forskellige formål, og flere vil være omtalt under de andre indsatser.	Indirekte effekter i forhold til CO2-reduktion og klimatilpasning via øget bevidsthed og adfærdsændringer hos borgere og virksomheder. Merværdi kan være øget sundhed, mindre luftforurening og mere biodiversitet m.m.	**2022 – 2050**
T2: Sikring af det nødvendige beredskab			
	For nuværende udarbejdelse af Action Cards (skiltning og levering af sand) til brug for stormflodshændelser. Implementering af varslingssystemer** I forbindelse med varsling af stormflodshændelser oplyses med skiltning, hvor det kan blive kritisk i forhold til højvande og hvor borgere kan hente sand, til brug for sikring af egen ejendom.	Reducering af risici for oversvømmelser. Forbedret sikring mod oversvømmelser, kan spare kommunen og borgere for skader på ejendomsværdier. I fremtiden udvikling af beredskabet til også at sikre for risici fra kommende klimatrusler der skyldes mere vand, vind, varme og tørke.	**2022 –** Action Cards for stormflod er implementeret og taget i brug. Der er løbende kontakt og møder med Beredskab Fyn om samarbejdet i forhold til optimering og udvikling af beredskabet.
T3: Sikring af offentlige services og infrastruktur			
	Undersøgelse af udsatte plejecentre, skoler, sundhedscentre og lignende, der kan være udsatte ved klimatrusler, og vurdering af deres behov for klimatilpasning samt udarbejdelse af løsninger på disse.** Undersøgelse af risikoen for oversvømmelse af veje, der bruges af mange borgere, eller af veje, der forbinder områder, vurdere deres behov for klimatilpasning og finde løsninger for dette.**	Øget robusthed af offentlige bygninger, services og infrastruktur. Klimatilpasning af kommunens bygninger, offentlige arealer og infrastruktur kan samtænkes med eksempelvis øget biodiversitet og nye rekreative funktioner.	**2024 - 2030** Kortlægning af plejecentre, skoler, sundhedscentre og lignende med risiko for trusler fra klimaforandringer, samt udarbejdelse af stedsspecifikke og indbyrdes prioriterede løsningsforslag. **2025 - 2050** Klimatilpasning af truede bygninger, arealer og veje gennemføres løbende.
T4: Fremme klimahensyn i turismesektoren			
	Årlig udfyldelse af Global Destination Sustainability-indekset. Øget samarbejde med Svendborg Event. Mere samarbejde med Geopark det Sydfynske Øhav om kommunikation. Fortsat samarbejde med Destination Fyn samt Byregion Fyn.	Øget bevidsthed om bæredygtighed hos turister. Brandingværdi.	Øget bevidsthed om bæredygtighed hos turister. Brandingværdi.

T5: Grønne og bæredygtige indkøb og udbud			
	Fastlæggelse af klima- og miljøkrav i udbud og aftaler. Omlægning til miljømærket sortiment inden for indkøbskategorien kontor- og skoleartikler. Udfasning af engangsservice (plast) og identificering af indkøbsområder, der kan omlægges til mere miljømærket indkøb. Intern kommunikation i organisationen om "Forbrug mindre – forbrug smartere".** Tilslutning til Partnerskabet for Grønne og Offentlige Indkøb (POGI). Undersøgelse og afprøvning af metoder til måling af miljøbelastningen**	Øget viden hos medarbejdere, så de privat forbruger mindre og anderledes. Mindre pres på verdens ressourcer.	**2022 – 2040**
T6: Undervisning i klima og bæredygtighed i grundskolen			
	Tilbud om eksisterende undervisningsmaterialer til alle udskolingsklasser. Tilbud om Grøn Skole-medlemskab til alle grundskoler. Samarbejdsaftale med Den Grønne Rygrad. LOMA-skoler og LOMA-undervisning. Inddragelse af skolernes elevråd samt Elevforum som aktive partnere.	Øget viden til at kunne træffe klimavenlige valg i elevernes familier. Kompetenceudvikling for undervisere.	**2022 – 2050**

Indsatserne er ikke angivet i prioriteret rækkefølge. Perioden er angivet som det bedste bud for de handlinger, det er muligt at beskrive i denne første klimahandleplan.

**Handling er politisk vedtaget, men der er endnu ikke afsat økonomi til at gennemføre den.*

*** Handling er endnu ikke forelagt til politisk beslutning. Markeringen er status før vedtagelse af klimahandleplan 2022.*

Ingen stjerne: Handling er i gang.

DEL 3
NÆSTE SKRIDT

Sådan følger vi op

Klimahandleplanens indsatser tager os en smule længere end 70% i 2030, men ikke helt i mål med klimaneutralitet i 2050.

Det, vi mangler for at nå i mål – mankoen

Hvis alle indsatser i klimahandleplanen gennemføres, viser vores beregninger, at Svendborg Kommune i 2030 vil kunne opnå ca. 73% reduktion i CO_2-udledning i forhold til 1990. Dermed vil delmålet om 70% reduktion i 2030 kunne nås. CO_2-udledningen i 2030 vil være ca. 180.000 ton.

I forhold til målet om klimaneutralitet i 2050 viser beregningerne, at der vil være en CO_2-udledning på ca. 105.000 ton. Indsatserne er dermed *ikke* nok til at opnå en 0-udledning af CO_2.

Mankoen på ca. 105.000 ton vil primært udgøres af CO_{2e}-udledninger fra landbruget (husdyr, gødning og arealer). Landbrugets udledning er beregnet til at være 98.000 ton CO_{2e} i 2050. Den øvrige beskedne udledning på ca. 7.000 ton stammer fra spildevand og affaldsdeponi.

Udledningerne fra landbruget har kommunen ikke direkte indflydelse på. Desuden er udfordringen, at landbrugserhvervet på nuværende tidspunkt mangler redskaber og teknologier til at kunne reducere CO_{2e}-udledningen fra dyreholdet, gødningsopbevaringen og dyrkningen af markerne. Fremtiden bringer forhåbentlig løsninger på de udfordringer. Det kunne være opskalering og videreudvikling af biokul og pyrolyseteknologien.

Alternativt kan udledningen modsvares af anlæg, som kan optage CO_2 fra luften og lagre det eksempelvis i undergrunden. Der er dog ingen konkrete planer om den slags anlæg i Svendborg Kommune, og derfor er teknologien ikke medtaget som en indsats i Klimahandleplan 2022.

Proces for opfølgning

For at sikre, at vi holder os på sporet, og at vi løbende tilpasser klimaindsatsen ud fra de nyeste forudsætninger, hvad angår både lovgivning, data mv., har vi planlagt følgende proces for kommunalbestyrelsens arbejde:

- Årlig opgørelse af CO_2-udledningen for kommunen som virksomhed.
- Hvert 2. år opgørelse af CO_2-udledningen på geografisk niveau via Energistyrelsens Energi- og CO_2-regnskab.
- Offentliggørelse af CO_2-udledning på Svendborg Kommunes hjemmeside og løbende kommunikation om resultater.
- Efter behov opdatering af CO_2-scenarierberegninger på geografisk niveau samt ajourføring af et skøn over mankoen, dvs. det, vi mangler for at komme i mål.
- Hvert 4. år eller når der er væsentlige opdateringer af data og klimaforudsigelser, opdatering af risikokortlægning af klimatrusler og på baggrund heraf opdatering af geografiske fokusområder for klimarobusthed i forbindelse med revision af kommuneplanen.
- Årlig opfølgning på fremdrift for besluttede og igangsatte indsatser med tilhørende handlinger og effekterne heraf. Der kan evt. udarbejdes en form, der er målrettet de ansvarlige politiske fagudvalg.
- Løbende udvikling af nye effektfulde indsatser i samarbejde med nøgleaktører eller partnerskaber m.m. Særligt i forbindelse med klimahandleplanens revision hvert 4. år, hvor der må forventes nye rammebetingelser, teknologisk udvikling mv., som giver nye muligheder.
- Løbende udvikling og integrering af klimakonsekvensvurderinger til brug for det politiske arbejde.

Revision af klimahandleplanen

Klimahandleplanen revideres hvert 4. år, hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at der er behov for en revision. Stillingtagen til, om planen skal revideres, sker på baggrund af en administrativ udarbejdet redegørelse. Revisionen foretages desuden så vidt muligt parallelt med revision af kommuneplanen og gerne først i hver kommunalbestyrelsesperiode.

Ordforklaring

CAPF The Climate Action Planning Framework. Internationale standard for ambitiøs klimaplanlægning, som bynetværket C40 Cities står bag.

CTS Central Tilstandskontrol og Styring. Herved kan man fra ét sted i en bygning kontrollere og overvåge, hvad der sker i bygningens lokaler.

DK2020 I alt 95 danske kommuner er en del af DK2020-projektet, hvor de følger i fodsporene på de mest klimaambitiøse byer i verden. Kommunerne skal arbejde med den samme standard for klimaplanlægning, som anvendes af nogle af verdens største og mest klimaambitiøse byer i det internationale bynetværk C40. Med DK2020 er det første gang, at C40's internationale standard 'The Climate Action Planning Framework' (CAPF) bliver brugt af og videreudviklet til brug i mindre byer og kommuner. Dermed er DK2020-kommunerne med til at skrive historie i kampen mod klimaforandringerne.

Fokusområder

Svendborg Kommunes klimahandleplan følger to hovedspor: klimaneutralitet og klimarobusthed.

Hver især indeholder de en række **fokusområder**, som er udvalgt på baggrund af Svendborg Kommunes klimaregnskab og de lokale klimaudfordringer i relation til tilpasning og forebyggelse:

- Klimaneutralitet
  - Energi
  - Transport og mobilitet
  - Landbrug og skovbrug
  - Affald
  - Fødevarer
- Klimarobusthed
  - Vand (skybrud, stormflod, kysterosion)
  - Varme
  - Tørke

Inden for hvert **fokusområde** har vi udpeget, hvilke indsatser og delmål, der er nødvendige for at nå de langsigtede mål om at være en klimaneutral og klimarobust kommune senest i 2050.

GDS Global Destination Sustainability – et samarbejdsinitiativ for turismeorganisationer.

IPCC The Intergovernmental Panel on Climate Change er FN's Klimapanel

LAR Lokal afledning af regnvand

LOMA **LOMA** står for Lokal Mad og er et projekt i samarbejde med University College Lillebælt (UCL) og Aalborg Universitet. I LOMA deltager skoleeleverne i planlægning, tilberedning og servering af mad og måltider, som et element i undervisningen i flere fag. Køkken og spisesal indgår i et udvidet læringsrum, der også omfatter et tæt samarbejde med lokale fødevareproducenter

LPG Liquefied Petroleum Gas (LPG), der dækker over en samlet betegnelse kulbrinterne propan og butan. Gassen kaldes også F-gas for flaskegas.

RCP	Representative Concentration Pathways, RCP er scenarier for hvordan klimaet vil udvikle sig i fremtiden modelleret ud fra forskellige antagelser om, hvor meget temperaturen på jorden vil stige. Se forklaringer til klimascenarier og brugen af dem på DMI's hjemmeside: https://www.dmi.dk/klimaatlas/
SMV	Små og mellemstore virksomheder.
TJ	Terajoule (energienhed)
VE	Vedvarende energi

Klimahandleplan 2022

UDKAST, juni 2022

Svendborg Kommune

Miljø og Teknik

Indsatserne er udarbejdet i arbejdsgrupper på tværs af fagområder i Svendborg Kommune med deltagelse af forsyningsselskabet Vand og Affald.

Foto: Svendborg Kommune (Geopark Det Sydfynske Øhav, s. 3, 43 og 58, Mads Claus Rasmussen, s. 26; Vand og Affald, s. 38)

Svendborg Kommunes drivhusgasudledning for 2019 er beregnet af rådgivervirksomheden Viegand-Maagøe. Beregningerne er foretaget med udgangspunkt i Energistyrelsens Energi- og CO_2-regnskab. Scenarieberegningerne for 2030 og 2050 er beregnet internt i kommunen med udgangspunkt i et beregningsværktøj udviklet af virksomheden Strategirummet. Det beregningsværktøj tager udgangspunkt i Viegand-Maagøes beregninger for 2019 samt Energistyrelsens Klimafremskrivning 21.

DK2020-netværket, Danmarks Grønne Tænketank CONCITO og Region Syddanmark har ydet rådgivning undervejs i udarbejdelsen af klimahandleplanen. DK2020-netværket er støttet af Realdania.

Klimahandleplan 2020 har et selvstændigt indsatskatalog, som giver et mere detaljeret overblik over alle indsatserne.

UDKAST

Indsatskatalog

Klimahandleplan 2022

Svendborg Kommune

Indhold

Introduktion **4**
Læsevejledning 5
Oversigtsskemaer **6**
NEUTRALITETSINDSATSER **23**
Energi **24**
INDSATS N1: UDBREDELSE AF FJERNVARME 25
INDSATS N2: UDBREDELSE AF INDIVIDUELLE VARMEPUMPER 29
INDSATS N3: FJERNVARME UDEN FOSSIL ENERGI 33
INDSATS N4: KOMMUNALE BYGNINGER UDEN FOSSIL ENERGI 36
INDSATS N5: ENERGIOPTIMERINGER I ERHVERVSLIVET 40
INDSATS N6: ENERGIBESPARELSER I BOLIGMASSEN 43
INDSATS N7: UDBYGNING AF VEDVARENDE ENERGI - PRIVATE AKTØRER 46
INDSATS N8: UDBYGNING AF VEDVARENDE ENERGI - SVENDBORG VE A/S 49
Transport og mobilitet **52**
INDSATS N9: OMSTILLING TIL EL I KOMMUNALE BILER 53
INDSATS N10: LADEINFRATRUKTURPLAN – OPSTILLING AF LADESTANDERE 56
FOKUSOMRÅDE: TRANSPORT OG MOBILITET **56**
INDSATS N11: OMSTILLING TIL ELBUSSER 59
INDSATS N12: OMSTILLING TIL FOSSILFRI FÆRGEDRIFT 62
INDSATS N13: MOBILITETSPLAN 65
INDSATS N14: ALTERNTIVER TIL PERSONBILSKØRSEL 68
Landbrug og skovbrug **71**
INDSATS N15: SKOVREJSNING 72
INDSATS N16: VÅDLÆGNING OG EKSTENSIVERING AF KULSTOFRIGE LANDBRUGSJORDE 75
INDSATS N17: ÆNDRET DYRKNING AF LANDBRUGSJORD 78
INDSATS N18: MARINE INDSATSER 81
INDSATS N19: ÆNDRET FODERSAMMENSÆTNING TIL KVÆG 84
INDSATS N20: ÆNDRET GØDNINGSHÅNDTERING I STALD OG LAGRE 87
Affald **90**
INDSATS N21: NY AFFALDSORDNING 91
INDSATS N22: ETABLERING AF FÆLLES FYNSK AFFALDSSORTERINGSANLÆG 94
INDSATS N23: BEDRE SORTERING I VIRKSOMHEDER OG KOMMUNALE BYGNINGER 97
INDSATS N24: FOREBYGGELSE AF AFFALD 100
INDSATS N25: GENANVENDELSE OG DIREKTE GENBRUG AF BYGGE- OG ANLÆGSMATERIALER 103

Fødevarer 106
INDSATS N26: KLIMAVENLIG MAD OG REDUCERET MADSPILD 107
ROBUSTHEDSINDSATSER 110
Vand 111
INDSATS R1: REDUCERING AF RISIKO FOR SKADER VED SKYBRUD I BEBYGGEDE OMRÅDER 112
INDSATS R2: KLIMASIKRING AF VANDLØB 114
INDSATS R3: REDUCERING AF EROSION OG JORDSKRED VED SKYBRUD 117
INDSATS R4: REDUCERING AF OVERSVØMMELSE ELLER UDTØRRING I FORBINDELSE MED TERRÆNÆNDRINGER 120
INDSATS R5: SIKRING AF DRIKKEVAND SAMT HÅNDTERING AF TERRÆNNÆRT GRUNDVAND 123
INDSATS R6: REDUCERING AF RISIKO FOR OVERSVØMMELSER I BEBYGGEDE OMRÅDER VED STORMFLOD 127
INDSATS R7: REDUCERING AF RISIKO FOR OVERSVØMMELSER AF SVENDBORG HAVN 130
INDSATS R8: BESKYTTELSE AF SÆRLIGT BEVARINGSVÆRDIGE KYSTKULTURMILJØER 133
INDSATS R9: BESKYTTELSE AF VÆRDIFULD FLORA OG FAUNA PÅ STRANDENGE 136
INDSATS R10: REDUCERING AF RISIKO FOR OVERSVØMMELSE AF INFRASTRUKTURANLÆG PÅ DE MINDRE BEBOEDE ØER 140
INDSATS R11: REDUCERING AF RISIKO FOR KYSTEROSION I UDSATTE OMRÅDER 144
INDSATS R12: BEVARELSE AF DEN FRIE KYSTDYNAMIK PÅ UDPEGEDE STRÆKNINGER 147
Varme 150
INDSATS R13: FORHINDRING AF OVEROPHEDNING I BYERNE 151
INDSATS R14: SIKRING AF ROBUSTE OFFENTLIGE AREALER VED ØGET ANVENDELSE 154
INDSATS R15: KLIMAOPTIMERING AF KOMMUNENS DRIFTSPLANLÆGNING 156
Tørke 158
INDSATS R16: REDUCERING AF RISIKO FOR NATURBRANDE 159
INDSATS R17: SIKRING AF TILSTRÆKKELIG FORSYNING AF RENT DRIKKEVAND 162
TVÆRGÅENDE INDSATSER 166
INDSATS T1: OPLYSNING, ENGAGEMENT OG SAMSKABELSE 167
INDSATS T2: SIKRING AF DET NØDVENDIGE BEREDSKAB 171
INDSATS T3: SIKRING AF OFFENTLIGE SERVICES OG INFRASTRUKTUR 174
INDSATS T4: FREMME KLIMAHENSYN I TURISMESEKTOREN 177
INDSATS T5: GRØNNE OG BÆREDYGTIGE INDKØB OG UDBUD 180
INDSATS T6: UNDERVISNING I KLIMA OG BÆREDYGTIGHED I GRUNDSKOLEN 183

Introduktion

Svendborg Kommune har som DK2020-kommune forpligtiget sig til at være klimaneutral og klimarobust senest i 2050. Foruden de langsigtede mål som DK2020-kommune har Kommunalbestyrelsen valgt at reducere klimaaftrykket fra fødevarer.

Dette indsatskatalog er et bilag til Svendborg Kommunes første klimahandleplan. Kataloget viser vejen til, hvordan kommunen sammen med borgere og virksomheder kan nå klimamålene. Med udgangspunkt i den viden, vi har i dag, kendte teknologier og andre virkemidler har administrationen udarbejdet indsatserne. Kataloget viser, hvad der er muligt at pege på af indsatser for nuværende ud fra de udfordringer, som Svendborg Kommune kender og skal håndtere, hvilke delmål de bidrager til, hvilken effekt og merværdi der opnås, hvem der kan bidrage, og et første overordnet bud på ressourcer og økonomi m.m.

Foruden de indsatser, som allerede er vedtaget af Kommunalbestyrelsen eller som borgere og virksomheder selv tager initiativ til, kræver det en række nye indsatser at indfri klimamålene. Både kommunale vedtagne indsatser og nye indsatser med kommunens medvirken fremgår af indsatskataloget. Der er tale om indsatser, hvor Svendborg Kommune har forskellige roller. Det er enten som myndighed, ejer af forsyningsselskaber, driftsherre for egne institutioner eller som samarbejdspartner og facilitator til initiativer hos borgere og virksomheder.

Indsatskataloget er afsæt for de næste politiske skridt og beslutninger for nye indsatser, som endnu ikke er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Og det danner grundlag for kommende samarbejder og kommunikation med virksomheder, borgere, uddannelsesinstitutioner og foreninger. Alle indsatser er i oversigter med i klimahandleplanen. Dette bilag giver en mere detaljeret beskrivelse af indsatser og tjener primært som grundlag for administrationens videre forberedelse forud for beslutninger i Kommunalbestyrelsen de kommende år.

Indsatskataloget er udarbejdet af arbejdsgrupper på tværs af kommunes administration med deltagelse af repræsentanter for forsyningsselskabet Vand og Affald. Indsatser for reduktion af CO2-udledninger er drøftet på et dialogmøde for nøgleaktører i kommunen den 30. marts 2022. På mødet var der temadrøftelser inden for energioptimering i erhvervslivet, fremtidig varmeplanlægning, landbrugets omstilling, alternativer til personbilskørsel samt lade-infrastruktur. De input, som kom frem på dialogmødet, er indarbejdet i indsatskataloget. Indsatsen for at reducere klimaaftrykket fra fødevarer er udarbejdet på baggrund af dels en intern workshop, dels en ekstern workshop med deltagelse af nøgleaktører. Det vil sige kommunes kantiner og leverandører samt repræsentanter fra restauranter, hoteller, kantiner på uddannelsesinstitutioner, Ungerådet m.fl.

Oversvømmelser, der kan forvolde skader efter skybrud og stormflod, er vægtet højst i denne første klimahandleplan. Det beror på en samlet risikovurdering af klimaforandringernes betydning set sammen med Svendborg Kommunes kontekst. Her har det f.eks. stor betydning, at Svendborg Kommune er en kommune med en lang kystlinje og beboede lave øer. For vind, varme og tørke vil den primære indsats i denne første klimahandleplan være at følge udviklingen med henblik på næste revision af klimaplanen. Indsatskataloget peger dog allerede nu på indsatser i forhold til mere varme og tørke. Klimaudfordringer, som med de nuværende forudsigelser forventes at blive mærkbare på længere sigt.

De aktører, som er nævnt under hver af de detaljerede indsatsbeskrivelser, skal betragtes som retningsgivende for de nye indsatser, som endnu ikke er endeligt fastlagte. Svendborg Kommune vil lægge stor vægt på involvering, inddragelse og kommunikation, når de enkelte handlinger under hver indsats bliver sat i gang.

Læsevejledning

Indsatskataloget indeholder først en samlet oversigt over alle indsatser. Det skal bemærkes at indsatserne ikke er angivet i en prioriteret rækkefølge. Oversigten og de efterfølgende detaljerede beskrivelser er inddelt i tre overordnede spor med en række fokusområder listet her:

- Klimaneutralitet nummeret med N*X*
  - Energi
  - Transport og mobilitet
  - Landbrug og skovbrug
  - Affald
  - Fødevarer
- Klimarobusthed nummeret med R*X*
  - Vand (skybrud, stormflod, kysterosion)
  - Varme
  - Tørke
- Tværgående indsatser nummereret med T*X*.

De tværgående indsatser er kategoriseret således, fordi de gælder for både klimaneutralitet og klimarobusthed, f.eks. oplysning, uddannelse mv.

Tidsperioden for indsatsen er angivet som det bedste bud for de handlinger, det er muligt at beskrive i denne første klimahandleplan.

I hver enkelt indsatsbeskrivelse vil man kunne læse flere eksempler på forslag til konkrete handlinger. Nogle af disse er allerede igangsat, mens andre er politisk vedtaget, uden at der er afsat økonomi, og atter andre er endnu ikke forelagt til politisk beslutning. I oversigtsskemaerne er disse distinktioner markeret med stjerner:

- Ingen stjerne: Handling er i gang.
- Én stjerne: Handling er politisk vedtaget, men der er endnu ikke afsat økonomi til at gennemføre den.
- To stjerner: Handling er endnu ikke forelagt til politisk beslutning. Markeringen er status før vedtagelse af klimahandleplan 2022.

I oversigtsskemaerne såvel som de enkelte indsatsbeskrivelser kan man desuden se, hvilke principper der ligger til grund for prioriteringen af den pågældende indsats. Ikonerne, som er brugt, er forklaret nedenfor.

Klimaneutralitet

Har stort reduktionspotentiale på langt sigt

Giver borgere, virksomheder, institutioner og foreninger incitamenter til at træffe klimavenlige valg

Har bredere gevinster og merværdi

Er knyttet til indsatser for klimarobusthed, hvor det er muligt

Klimarobusthed

Forebygger skader i områder med høj samfundsøkonomisk værdi

Beskytter områder eller lokationer, hvor særlige forhold, som ikke kan opgøres samfundsøkonomisk, gør sig gældende, f.eks. på de mindre, beboede øer eller kritisk infrastruktur

Gøre særligt værdifulde og udpegede naturområder modstandsdygtige

Har bredere gevinster og merværdi

Er knyttet til indsatser for klimaneutralitet, hvor det er muligt

Oversigtsskemaer

ENERGI

NR.	INDSATS	HANDLINGER - EKSEMPLER	CO2-REDUKTION (T/ÅR)	MERVÆRDI	PERIODE
N1	**Konvertering af olie- og naturgasfyr til fjernvarme.** Udfasning af olie- og naturgasfyr **Grundlag for prioritering** 	Møder med fjernvarmeselskabernes bestyrelser med henblik på at udvide forsyningsområderne. Borgerinddragelse i lokalområder vedrørende valg af lokal varmeløsning samt vejledning i den efterfølgende proces. Afklaring af, om der skal udarbejdes strategisk varmeplan. Indgåelse af klimapartnerskabsaftaler.	33.700 i 2030 37.900 i 2050	Økonomisk besparelse for boligejere eller lejere. Forbedret synergi med el-systemet. Øget forsyningssikkerhed. Mindre luftforurening. Mulig indfasning af ny teknologi for mange forbrugere på én gang.	2022-2030
N2	**Konvertering af olie- og naturgasfyr til individuelle varmepumper** Udfasning af olie- og naturgasfyr **Grundlag for prioritering** 	Oplysningskampagner rettet mod boligejere med gas- eller oliefyr. Varmeplanlægning, herunder kortinformation til borgerne om fremtidig kollektiv varmeforsyning.	Indregnet i ovenstående indsats N1	Økonomisk besparelse for boligejere eller lejere. Øget energieffektivitet og dermed energibesparelse. Øget forsyningssikkerhed. Mindre luftforurening.	2022-2030
N3	**Fjernvarme uden fossil energi** Udfasning af naturgas og affald i varmeproduktionen **Grundlag for prioritering** 	Lukning af Svendborg Kraftvarme. Samarbejde med fjernvarmeselskaberne om udfasning af fossile brændsler. Varmeanalyser. Afklaring af, om der skal udarbejdes strategisk varmeplan. Indgåelse af klimapartnerskabsaftaler.	38.500 i 2030 40.900 i 2050	Forbedret synergi med el-systemet. Øget forsyningssikkerhed. Mindre luftforurening.	2022-2030
N4	**Kommunale bygninger uden fossil energi**	Digitaliseringsindsatser i kommunale bygninger samt	7.500 i 2030 10.300 i 2050	Økonomisk besparelse.	2022-2030

	Energioptimering af bygningerne, forbedrede styringssystemer og konvertering af varmekilder. **Grundlag for prioritering** 	opgradering og udvidelse af energistyring. Energibesparelser via energimærkning (2022 - 2025) og indregulering af varmeanlæg. Energioptimeringer i selvejende institutioner, klubber og foreninger. Konvertering af olie- og naturgasfyr til varmepumper.		Kompetenceudvikling for personale. Mindre luftforurening. Øget forsyningssikkerhed.	
N5	**Energioptimeringer i erhvervslivet** Energibesparelser, udnyttelse af overskudsvarme, elektrificering, optimering af industrielle processer og opstilling af VE-anlæg **Grundlag for prioritering** 	Temamøder via Industrien Sydfyn rettet mod større virksomheder.** Temamøder rettet mod SMV'er.** Energirådgivning for virksomheder og samarbejdsprojekter. Undersøgelse af mulighederne for at etablere et grønt energinetværk.	7.500 tons i 2030 10.300 tons i 2050	Økonomisk besparelse for virksomheder. Konkurrencemæssig fordel. Fastholdelse/tiltrækning af arbejdskraft. Mindre luftforurening.	
N6	**Energioptimeringer i boligmassen** Fokus på private boliger og den almene boligsektor. **Grundlag for prioritering** 	Oplysningstiltag i samarbejde med GO2Green. Tilskud til energitjek ved uvildig energirådgiver. Samarbejde med ejer-, andels- og boligforeninger.	Reduktionen er indregnet i indsatserne for udfasning af olie- og naturgasfyr.	Økonomisk besparelse for boligejere og lejere. Øget komfort. Større salgsværdi. Mindre luftforurening. Øget forsyningssikkerhed.	2022-2030
N7	**Udbygning af vedvarende energi – private aktører** Facilitering af udbygning med VE-anlæg gennem planlægning og prioritering. **Grundlag for prioritering** 	Principbeslutning for udbygning med 84 hektar solceller og 3 vindmøller á 150 meter. Udarbejdelse af lokalplaner for udbygning med 84 hektar solceller 3 vindmøller á 150 meter. Fokus på opsætning af solceller på tage i nye lokalplaner. Etablering af nye biogasanlæg, herunder dialog med aktører og godkendelse af lokalplaner.	14.100-17.100 tons i 2030 ved opstilling af 84 ha solceller og 3 vindmøller.	Mindre luftforurening. Mulig positiv effekt af markanlæg på vandmiljø, grundvandsbeskyttelse og biodiversitet. Økonomisk gevinst for borgere og lokalområder ved energifællesskaber.	2022-2030

N8	**Udbygning af vedvarende energi – Svendborg VE** Aktivering af Svendborg VE i i forhold til solceller på kommunale tage eller på marker. **Grundlag for prioritering** 	Etablering af energifælleskaber, herunder solceller på kommunale tage (f.eks. gennem VE-fællesskaber), solcellemarkanlæg samt demonstrationsprojekter med lagring af el fra kommunale solceller.	2.800-5.700 tons i 2030. Afhænger af anlæggenes størrelse.	Mindre luftforurening. Mulig positiv effekt af markanlæg på vandmiljø, grundvandsbeskyttelse og biodiversitet. Økonomisk gevinst for borgere og lokalområder ved energifællesskab.	2023-2030

TRANSPORT OG MOBILITET

NR.	INDSATS	HANDLINGER – EKSEMPLER	CO2-REDUKTION (T/ÅR)	MERVÆRDI	PERIODE
N9	**Omstilling til el i kommunale biler** Alle fossile køretøjer udfases 2021-2030. **Grundlag for prioritering** 	Indledende udskiftningsplan for de 34 ældste køretøjer 2021-2022. Samlet plan for udfasning af alle diesel- og benzinbiler** Grøn flådeoptimeringsanalyse af kommunens kørsel i egne biler og i medarbejdernes private biler med udbetalt kørselsgodtgørelse til følge. Vedtagelse af flådestyringspolitik og principper, herunder fremtidig organisering.**	700 tons i 2030	Mindre støj. Mindre luftforurening. Forbedrede arbejdsforhold for kommunens ansatte, eks. hjemmeplejen. Medarbejderne motiveres for elbiler også privat.	2022-2030
N10	**Ladeinfrastrukturplan og opstilling af ladestandere** Opstilling og udbredelse af ladestandere til elbiler. Signaturprojekt i Fyn 2030-samarbejdet. **Grundlag for prioritering** 	Ekstern analyse af behovet for offentlig ladeinfrastruktur i Svendborg Kommune. Samarbejde med andre fynske kommuner under Byregion Fyn om fælles strategi for fynsk ladeinfrastruktur. Løbende dialog med relevante samarbejdspartnere og aktører. Udrulning af offentlig tilgængelig ladeinfrastruktur via offentlige udbud.**	Effekten kan ikke estimeres, men flere ladestandere vil øge andelen af elbiler, som vil resultere i en CO_2-gevinst.	Mindre støj. Mindre luftforurening. Kan bruges i turistmarkedsføring	2022-2030
N11	**Omstilling til elbusser** Kommende fælles kommunalt udbud med krav om el som drivmiddel.	Deltagelse i fælles fynsk udbud med kontraktstart i august 2024 med krav om el som drivmiddel.	910 tons i 2030	Mindre støj. Mindre luftforurening. Lettere	2022-2024

	Signaturprojekt i Fyn 2030-samarbejdet. **Grundlag for prioritering** 	Fortsættelse af fælles fynsk samarbejde med Fynbus.		ombordstigning og udstigning.	
N12	**Omstilling til fossilfri færgedrift** Udfasning af diesel senest i 2030. **Grundlag for prioritering** 	Afklaring om anskaffelse af ny fossilfri Hjortø-færge og Højestene-færge. Løbende vurdering af alternative fossilfrie drivmidler. Undersøgelse mulighederne for, at veteranfærgen M/S Helge kan overgå til vedvarende energi.	970 tons i 2030	Mindre støj. Mindre luftforurening. Reduceret risiko for havforurening.	2023-2030
N13	**Mobilitetsplan** Planlægning af hele transportsystemet med henblik på at skabe de mest optimale rejser fra dør til dør med alle de transportformer, der er til rådighed. **Grundlag for prioritering** 	Beslutning af mobilitetsplanens indhold og delmål.* Udarbejdelse af en mobilitetsplan.* Realisering af mobilitetsplan.*	Planen vil ikke i sig selv have en CO_2-effekt, men handlinger affødt af planen vil have en effekt, som ikke pt. kan estimeres.	Mindre luftforurening. Øget befolkningssundhed. Mindre støj.	2023-2030
N14	**Alternativer til personbilskørsel** Undersøgelse af løsninger, der gør det attraktivt for borgerne at vælge bilen fra. **Grundlag for prioritering** 	Undersøgelse af potentialet ved en række løsninger, f.eks. forbedring af cykelstinet, etablering af samkørselspladser, forbedring af skoleveje, bedre muligheder for at tage cyklen med i bussen samt prøvehandlinger for begrænsninger af biler**	Det er ikke muligt pt. at estimere CO_2-effekten af handlingerne, men der vil være en effekt, hvis flere vælger cykel og kollektiv transport.	Mindre luftforurening. Øget befolkningssundhed. Mindre støj.	2023-2030

LANDBRUG OG SKOVBRUG

NR.	INDSATS	HANDLINGER – EKSEMPLER	CO2-REDUKTION (T/ÅR)	MERVÆRDI	PERIODE
N15	**Skovrejsning** Øget areal med skov til CO_2-optag **Grundlag for prioritering** 	Realisering af samarbejdsaftale om skovrejsning øst for Svendborg. Undersøgelse af muligheder for nye MUFJO-projekter (Multifunktionel jordfordeling), hvor skovrejsning indgår.	1.200 tons i 2030 3.240 tons i 2050	Forbedret vandmiljø. Øget biodiversitet. Flere rekreative muligheder. Mindsket udtørring.	2022-2040
N16	**Vådlægning og ekstensivering af**	Igangsættelse af konkrete lavbunds- og	2.000 i 2030	Forbedret vandmiljø.	2022-2030

	kulstofrige landbrugsjorde Udtagning af op imod ca. 100 hektar, som tekniske forundersøgelser viser, at der er potentiale til. **Grundlag for prioritering** 	vådområdeprojekter, hvor kommunen er projektansvarlig. Facilitering af indsatser, som lodsejerne selv står for, bl.a. gennem dialogmøde.** Undersøgelse af mulighederne for at etablere strandenge/saltmarsk på lavbundsarealer langs kysten.**	Uvist, om der kan tilskrives en effekt i 2050.	Øget biodiversitet. Flere rekreative muligheder. Tilbageholdelse af regnvand.	
N17	**Ændret dyrkning af landbrugsjord** Understøttelse af nye dyrkningsmetoder som f.eks. præcisionslandbrug, pløjefri dyrkning og ”conservation agriculture”, som kan reducere drivhusgasudledningen. **Grundlag for prioritering** 	Dialogmøder med lokale landmænd. Fælles fynsk klimapartnerskab med landbruget.	2.500 i 2030 6.600 i 2050	Reduceret brændstofforbrug. Mindre pesticidforbrug. Forbedret jordstruktur.	2022-2030
N18	**Marine indsatser** Bevaring og reetablering af bl.a. ålegræsenge, som kan optage CO_2 **Grundlag for prioritering** 	Samarbejde med jyske og fynske kommuner om godt marint liv med projektet Liv i Lillebælt. Etablering af ålegræsenge, stenrev, muslingebanker og lignende i sydfynske havmiljøer.	Kan ikke estimeres pt.	Øget biodiversitet i havet. Fodrede habitater for fiskeyngel. Bedre fiskeri. Høst af ålegræs til f.eks. isolering.	2023-2040
N19	**Ændret fodersammensætning til kvæg** Øget andel af kraftfoder, fedt og letfordøjeligt grovfoder, som kan reducere udledningen fra kvægs fordøjelse. **Grundlag for prioritering** 	Dialogmøder med lokale landmænd. Fælles fynsk klimapartnerskab med landbruget.	1.600 tons i 2030 1.600 tons i 2050		2022-2030
N20	**Ændret gødningshåndtering i stald og lagre** Øget brug af løsninger som gylleforsuring, bioforgasning, hyppig	Dialogmøder med lokale landmænd. Fælles fynsk klimapartnerskab med landbruget.	5.200 i 2030 11.700 i 2050	Mindre ammoniakudledning. Færre lugtgener. Øget	2022-2030

	udslusning og gyllekøling, som kan reducere udledningen fra opbevaring af gylle i stald og lagre. **Grundlag for prioritering** 			kvælstofudnyttelse.	

AFFALD OG RESSOURCER

NR.	INDSATS	HANDLINGER – EKSEMPLER	CO2-REDUKTION (T/ÅR)	MERVÆRDI	PERIODE
N21	**Ny affaldsordning** Sortering og indsamling af affald fra husholdninger i 10 fraktioner samt øget genanvendelse af fraktionerne. **Grundlag for prioritering** 	Indsamling af 10 affaldsfraktioner ved alle husstande. Øget sortering i byrummet af udvalgte fraktioner.	Kan ikke estimeres.	Mindre luftforurening. Bedre ressourceforvaltning. Bedre mulighed for genanvendelse.	2022-2030
N22	**Etablering af fælles fynsk affaldssorteringsanlæg** Signaturprojekt i Fyn 2030-samarbejdet. **Grundlag for prioritering** 	Analyse af optimal placering af et anlæg og mulige organisationsformer. Skitseprojekt for et konkret anlæg. Afdækning af væsentlige risici ved et eftersorteringsanlæg.	Kan ikke estimeres.	Mindre luftforurening. Bedre ressourceforvaltning. Bedre mulighed for genanvendelse. Økonomisk gevinst.	2022-2040
N23	**Bedre sortering i virksomheder og kommunale bygninger** Senest d. 31. december 2022 bliver det lovkrav, at virksomheder sorterer deres husholdningslignende affald i 10 fraktioner. **Grundlag for prioritering** 	Sikring af, at alle kommunale bygninger sorterer affald korrekt. Understøttelse af renovatører i at tilbyde indsamlingsordninger. Dialog med virksomheder om genbrug og bedre sortering af affald.	Kan ikke estimeres.	Mindre luftforurening. Bedre ressourceforvaltning. Bedre mulighed for genanvendelse. Øget forretningsmulighed for lokale renovatører.	2023-2030
N24	**Forebyggelse af affald** Langsigtet holdningsændring, hvor bortskaffelse i højere grad fravælges til fordel for direkte	Udarbejdelse af skabeloner og modeller til opstart af arbejdet, herunder afklaring af jura.** Inspirationsarrangementer for borgere.	Kan ikke estimeres.	Mindre luftforurening. Bedre ressourceforvaltning.	2024-2030

	genbrug og reparation. **Grundlag for prioritering** 	Undersøgelse af muligheden for at indgå tværkommunalt partnerskab med Tingcentralen.** Større internt genbrug af møbler, it med mere i kommunen. Vejledning af alle kommunale medarbejdere i genbrug og affaldsforebyggelse.**		Mentalitetsændring i samfundet. Sociale fællesskaber (eks. Repair caféer)	
N25	**Genanvendelse og direkte genbrug af bygge- og anlægsmaterialer** Øget direkte genbrug af byggematerialer frem for blot at genanvende materialer i nedknust form. **Grundlag for prioritering** 	Udarbejdelse af standarder for, hvordan kommunen kan arbejde med genbrug og genanvendelse (eks. Krav i udbud).** Understøttelse af private byggeprojekter.** Oprettelse af område, hvor håndværkere og private kan aflevere overskydende byggematerialer.** Facilitering af dialog mellem nedrivningsprojekter og byggeprojekter.**	Kan ikke estimeres.	Mindre luftforurening. Bedre ressourceforvaltning. Bedre mulighed for genanvendelse. Socialøkonomisk gevinst.	2023-2030
FØDEVARER					
N26	**Klimavenlig mad og mindre madspild** Udbredelse af en klimavenlig madkultur med en mere plantebaseret kost og mindre madspild både i kommunens egne køkkener og hos virksomheder, institutioner og borgere. **Grundlag for prioritering** 	<u>Kommunale køkkener:</u> Drøftelse og vedtagelse af konkrete mål. Opbygning af digital idébank med deling af tips, tricks og opskrifter. Gradvis omstilling til mindre kød, flere sæsonvarer og mindre madspild. Efteruddannelse af personale. <u>Eksterne madaktører:</u> Facilitering af netværk for madaktører, som har mulighed for at inspirere borgere, kunder m.fl. Samarbejde om at kommunikere de gode eksempler.	Kan ikke estimeres.	Øget befolkningssundhed. Mindre pres på naturen. Kompetenceudvikling for medarbejdere.	2022-2040

VAND

NR.	INDSATS	HANDLINGER	EFFEKT OG MERVÆRDI	PERIODE
SKYBRUD				
R1	**Reducering af risiko for skader ved skybrud i bebyggede områder** **Grundlag for prioritering** 	Identificering af niveauet for klimatilpasning af de kloakerede områder og kritisk infrastruktur samt udarbejdelse af handleplan. Tilpasning af relevante kloaksystemer samt øget nedsivning af lokalt regnvand. Indsatsen prioriteres og gennemføres i samarbejde med Vand og Affald.	Reducering af regnvand på terræn og overløb af spildevand til havet. Hvor det er muligt, kan håndtering af regnvand bidrage til øget biodiversitet og samtænkes med rekreative funktioner.	**2022** Opdatering af serviceniveau for vand på terræn og spildevandsselskabernes muligheder for medfinansiering. **2024 - 2040** Endelig prioritering af geografiske fokusområder og opdatering af Kommuneplan 2024 og andre relevante ramme- og sektorplaner.
R2	**Klimasikring af vandløb** Kortlægning af udsatte vandløb med henblik på udarbejdelse og gennemførelse af konkrete anlægsindsatser. **Grundlag for prioritering** 	Kortlægning af rørlagte vandløb og tidligere vådområder/mølledamme under Svendborg by.** Kortlægning af dræn under veje i det åbne land, som er i risiko for ikke at kunne håndtere fremtidige nedbørshændelser.** Udarbejdelse af en indsatsplan, som skal forebygge oversvømmelser af vejarealer.** Kortlægning af karakteristiske afstrømningsforhold i vandløb. Robusthedsanalyser af hydraulisk kapacitet og sårbarhed over for erosion.** Prioritering og gennemførelse af konkrete anlægsindsatser, der forhindrer oversvømmelser.**	Reducering af oversvømmelse fra vandløb med negative konsekvenser for bebyggede områder og kritisk infrastruktur til følge. Etablering af vådområder kan begrænse oversvømmelse som følge af ekstrem regn, samtidig med at udledningen af CO_2 fra kulstofholdige jorder kan reduceres.	**2023 - 2026** Beskrivelse af vandløbenes placering, afstrømning og robusthed samt beskrivelse af konkrete klimaforebyggende anlægsindsatser. **2026 - 2040** Realisering af anlægstiltag.

R3	**Reducering af erosion og jordskred ved skybrud** Kortlægning af områder, som er i risiko for erosion og jordskred, samt udarbejdelse og gennemførelse af konkrete klimaindsatser med det formål at sikre eksempelvis vandløb, stier og veje samt byggeri og anlæg mod skader. **Grundlag for prioritering** 	Kortlægning af risiko for erosion og jordskred.** Udarbejdelse af handleplan ud fra en omkostningseffektiv tilgang.** Prioritering og gennemførelse af konkrete klimaindsatser løbende og frem til 2040.**	Reducering af skader på bygninger og infrastruktur som følge af erosion og jordskred. Sikring af langsigtet og bæredygtig planlægning.	**2023 – 2026** Afdækning af vandløbenes placering, afstrømning og robusthed. Beskrivelse af konkrete klimaforebyggende anlægsindsatser. **2027 - 2040** Løbende realisering af anlægstiltag.
R4	**Reducering af oversvømmelse eller udtørring i forbindelse med terrænændringer** Forebyggelse af negative konsekvenser af oversvømmelse eller udtørring ved terrænændringer gennem lokalplanlægning og i forbindelse med byggesagsbehandling. **Grundlag for prioritering** 	Intern tværfaglig koordinering i Svendborg Kommune med henblik på at sikre, at der ikke gives tilladelse til at ændre på terrænet, hvis det har afvandingsmæssige konsekvenser på naboarealer. Kampagner rettet mod bygherrer og deres repræsentanter, hvor der oplyses om problemstillingen, eventuelt i samarbejde med de øvrige fynske kommuner.** Fokus på problemet i forbindelse med vedtagelse af nye lokalplaner i risikoområder.	Reducering af uhensigtsmæssige terrænændringer i forbindelse med byggeri og anlægsarbejder, der har negative følgevirkninger på naboarealer.	**2022 –** Der bør løbende være fokus på indsatsen, som kan igangsættes straks.
R5	**Sikring af drikkevand samt håndtering af terrænnært grundvand** Sikring af vandforsyninger i Svendborg Kommune imod oversvømmelse og deraf følgende	Kortlægning af problemets mulige omfang i 2023.** Udpegning af risikoområder for grundvandsstigninger med baggrund i beregnede klimascenarier, hvor	Sikring af rent drikkevand. Sikring af langsigtet og bæredygtig planlægning.	**2023-2026** Kortlægning af antal brønde og boringer, der ligger i risikoområder, samt konkret vurdering af tilstand og prioritering af indsatsbehov.

	risiko for forurening og forsyningsnedbrud. Robust lokalplanlægning i områder, hvor der i fremtiden kan forventes terrænnært grundvand. **Grundlag for prioritering** 	grundvandet i forvejen står tæt på terræn i 2023.** Udpegning af udsatte brønde og boringer, hvor der er behov for en opfølgende indsats inden 2026.** Dialog med forsyningsejere af prioriterede brønde og boringer, som skal reducere risikoen for forureninger.**		**2026-2030** Realisering af anlægstiltag. **2024-2040** Indarbejdelse og anvendelse af risiko-screeningsværktøj i fremtidig planlægning og byggeri.
STORMFLOD				
R6	**Reducering af risiko for oversvømmelser i bebyggede områder ved stormflod** **Grundlag for prioritering** 	Kortlægning af områder med risiko for oversvømmelse og udarbejdelse af handleplan med stedsspecifikke løsningsforslag.** Prioritering og realisering af konkrete løsningsforslag.** Borgerinddragelse. **	Reducering af risiko for oversvømmelse af de udpegede fokusområder. Kystbeskyttelsesprojekter kan typisk give reducerede vedligeholdelsesudgifter, færre skader på huse og infrastruktur og uændrede eller stigende ejendomspriser. Kystbeskyttelse kan desuden bidrage til oplevelsen af øget tryghed og større rekreative værdier.	**2024 – 2030** Kortlægning og indsatsplan forventes gennemført i perioden. Indsatsen gennemføres i samarbejde med berørte lodsejere.
R7	**Reducering af risiko for oversvømmelser af Svendborg Havn** Udarbejdelse af en helhedsorienteret og langsigtet handleplan for en klimasikring af Svendborg Havn og den havnenære by samt igangsætning af de næste anlægsetaper. **Grundlag for prioritering** 	Risiko- og værdikortlægning. Genovervejelse af løsninger og alternativer. Borgerinddragelse. Valg af sikringsområde og sikringskote. Valg af etapeopdeling. Valg af finansiering og bidragsfordelingsmodel. Igangsætning af realisering af de næste anlægsetaper.**	Sikring af havnemiljøet og de mange eksisterende bygninger, herunder den maritime kulturarv på havnen. Klimatilpasningsløsninger kan have flere funktioner, som giver en merværdi, f.eks. højvandssikring, der også bliver en ny, offentlig stiforbindelse, eller en højvandsmur på kajen, der udformes til ophold.	**2021 – 2022** Revision af handleplanen startede august 2021 og fortsætter frem til ultimo 2022. **2022 – 2025 (etape 1)** Handleplanen er grundlag for realiseringen af anlægsetaper. Første anlægsetape er klimasikring af Søndre Havn.

R8	**Beskyttelse af særligt bevaringsværdige kystkulturmiljøer** I Kommuneplanen er der udpeget 20 særligt bevaringsværdige kulturmiljøer, som ligger ud til kysten og dermed kan blive berørt ved stormflod. De bør sikres mod skader, da de repræsenterer uerstattelig kulturarv. **Grundlag for prioritering** 	Kortlægning af de udpegede kulturmiljøer samt udarbejdelse af en handleplan med stedsspecifikke løsningsforslag.** Borgerinddragelse. ** Etablering af diger, højvandsmure, sluser, beskyttelse i facaden og lignende.** Fastlæggelse af en endelig sikringskote gennem en nærmere analyse med henblik på at minimere risikoen for oversvømmelser.**	Sikring af kulturmiljøer ved stormflod. Stormflodsbeskyttelse af de kystnære kulturmiljøer vil med stor fordel kunne tænkes sammen med forbedret rekreativ udnyttelse og forbedret formidling af kulturmiljøværdierne. Stormflodssikring indeholder endvidere en økonomisk merværdi, idet sikringen på sigt betyder, at der undgås bekostelige renoveringer af kulturarven.	**2028 – 2040**
R9	**Beskyttelse af værdifuld flora og fauna på strandenge** Beskyttelse af værdifuld flora og fauna på strandenge samt etablering af nye levesteder som erstatning for de områder, som forsvinder. **Grundlag for prioritering** 	Kortlægning af værdifulde strandenge, som er truede af permanent oversvømmelse.** Kortlægning af muligheder for at udlægge bagvedliggende arealer til udvikling af nye strandenge og planlægning af indsats.** Kortlægning truede levesteder for sårbare arter og potentielle muligheder for etablering af erstatningslevesteder samt planlægning af indsats.** Borgerinddragelse. ** Prioritering og gennemførelse af projekter til udvikling af nye strandenge samt sikring af truede sårbare arter.**	Arealet med strandeng opretholdes, og levestederne for de sårbare arter udbygges, så bestandene kan sikres. Strandengene har desuden stor rekreativ værdi.	**- 2023** Delprojekt til klimasikring af bestanden af klokkefrø i Det Sydfynske Øhav. **2023 – 2025** Kortlægning af værdifulde strandenge som er oversvømmelses truet igangsættes. **2026 – 2050** Projekter til sikring værdifuld flora og fauna på strandenge samt etablering af nye levesteder som erstatning for de områder, som forsvinder.
R10	**Reducering af risiko for oversvømmelse af infrastrukturanlæg på de mindre beboede øer**	Udarbejdelse af stedsspecifikke risikovurderinger og skadesberegninger.**	Sikring af øernes infrastrukturanlæg. Klimasikring af øerne udgør desuden	**2023** Udarbejdelse af stedsspecifikke risikovurderinger og skadesberegninger samt

	Grundlag for prioritering 	Klarlægning og formidling af de handlemuligheder, som øboerne selv har.** Borgerinddragelse. ** Analyser og facilitering af fælles løsninger ud fra målsætninger udarbejdet sammen med øboerne.** Understøttelse af beredskab og varsling i fremtiden.** Tilpasning/renovering af færgehavnene forud for indsætning af nye el-færger.** Indsatsen skal prioriteres og gennemføres i tæt samarbejde med øboerne og Beredskab Fyn.**	beskyttelse af national kulturarv, samt lokal natur og dyreliv.	klarlægning og formidling af lokale handlemuligheder. **2024 –2028** Etablering af et varslingssystem i samarbejde med Beredskab Fyn og øboerne samt Sikring af et robust og lokalt beredskab. Anlæg til nye el-færger vil indgå i en samlet tidsplan for indsætning af disse.
KYSTEROSION				
R11	**Reducering af risiko for kysterosion i udsatte områder** **Grundlag for prioritering** 	Kortlægning af områder med risiko for kysterosion og udarbejdelse af handleplan med stedsspecifikke løsningsforslag.** Prioritering og realisering af konkrete løsningsforslag.**	Reducering af skader på bygninger og infrastruktur som følge af kysterosion. Sikring af langsigtet og bæredygtig planlægning. Kystbeskyttelsesprojekter kan typisk give reducerede vedligeholdelsesudgifter, færre skader på huse og infrastruktur og uændrede eller stigende ejendomspriser. Kystbeskyttelse kan desuden bidrage til oplevelsen af øget tryghed og større rekreative værdier.	**2025** Forundersøgelser og analyser. **2026 -2030** Realisering af løsningstiltag.
R12	**Bevarelse af den frie kystdynamik på udpegede strækninger** Bevarelse af kommunens varierede kyst på udvalgte strækninger, hvor den frie kystdynamik med erosion nogle steder	Kortlægning af geologisk interessante kyststrækninger.** Kortlægning af strækninger med fri kystdynamik.** Kortlægning af særligt interessante kysttyper.**	Sikring af en fri kystdynamik for derigennem at skabe det geologiske grundlag for de mange kysttyper og naturtyper langs kysten.	**2025-2030** Kortlægning og udpegning af strækninger.

	og pålejring andre steder ikke forhindres. Kystbeskyttelse disse steder vil ændre på kystdynamikken og skal derfor ikke etableres. **Grundlag for prioritering** 	Udpegning af strækninger, hvor den frie kystdynamik ikke forhindres.**		

VARME

NR.	INDSATS	HANDLINGER	EFFEKT OG MERVÆRDI	PERIODE
HEDEBØLGER				
R13	**Forhindring af overophedning i byerne** **Grundlag for prioritering** 	Kortlægning af, hvilke byer i Svendborg Kommune der vil være udsatte under fremtidens hedebølger.** Kortlægning af potentialet for reducering af befæstelsesgraden i forbindelse med renovering og nyanlæg i bymiljøer i Svendborg Kommune.** Udarbejdelse af strategi for øget begrønning, øget anvendelse af offentlige grønne arealer samt udnyttelse af øgede nedbørsmængder både for kommunale og private arealer.** Udarbejdelse af beredskabsplan for borgerrettet indsats med særligt fokus på sårbare samfundsgrupper.**	Sikring af et behageligt udeklima i de urbane områder i perioder med hedebølger. Mere grønt og blåt i byen vil have positive helbredsmæssige konsekvenser for borgerne. Fordampning og nedsivning af vand vil bidrage til aflastning af rørsystemet.	**– 2050** Indsatsen er fortløbende.
R14	**Sikring af robuste offentlige arealer ved øget anvendelse** **Grundlag for prioritering**	Opgradering af byrumsinventar i parker og grønne områder.** Projekter med fokus på øget badesikkerhed.**	Tilstrækkelig robusthed for kommunens strande og grønne områder til at imødekomme en forventet øget anvendelse i perioder med hedebølger.	**– 2050** Indsatsen er fortløbende.

		Udarbejdelse af strategi for øget begrønning, øget anvendelse af offentlige grønne arealer samt udnyttelse af øgede nedbørsmængder både for kommunale og private arealer.**	Øget drift, herunder fokus på affaldshåndtering og sanitære forhold, kan være med til at forhindre, at plastik og andet affald efterlades i de grønne områder.	
R15	**Klimaoptimering af kommunens driftsplanlægning** **Grundlag for prioritering** 	Udarbejdelse af strategi for øget begrønning, øget anvendelse af offentlige grønne arealer samt udnyttelse af øgede nedbørsmængder både for kommunale og private arealer.* * Tilpasning af plantevalg og drift til en længere vækstsæson.**	Klimarobusthed af de kommunale grønne arealer. Øget rekreativ værdi af de kommunale grønne områder samt forventeligt en langsigtet reduktion af driftsudgifter.	**– 2050** Indsatsen er fortløbende.

TØRKE

NR.	INDSATS	HANDLINGER	EFFEKT OG MERVÆRDI	PERIODE
NATURBRANDE				
R16	**Reducering af risiko for naturbrande** **Grundlag for prioritering** 	Kortlægning af naturbrande i de sidste 20 år. Analyser af, hvor i landskabet der er risiko for brand.** Formidling til borgerne samt deling af nationale beredskabsmeldinger.** Indsatsen skal ske i samarbejde Beredskab Fyn.	Reduktion i antallet af naturbrande i kommunen og ødelæggelser forårsaget af brande. Færre naturbrande vil reducere de økonomiske omkostninger til selve brandslukningen og forhindre de store materielle ødelæggelser, som rammer de involverede. Færre naturbrande vil desuden reducere udledningen af CO_2, som udledes under brandene.	**2024 – 2026** Kortlægning og analyser. **2026 – 2050** Fortløbende formidling til borgerne samt sikring af beredskab
VANDMANGEL				
R17	**Sikring af tilstrækkelig forsyning af rent drikkevand** Sikring af tilstrækkelig forsyning af drikkevand, minimering af ressourceforbruget	Kortlægning og monitorering af grundvandsstanden.** Dialog med vandværkerne i forbindelse med tilsyn og fornyelse af vandindvindingstilladelser, herunder sikring af	Forebyggelse af vandmangel hos borgere, virksomheder og i naturområder. Nedbringelse af vandforbruget og etablering af lokale vandindvindinger kan give energibesparelser.	**2023 – 2024** Kortlægning og monitorering af grundvandsstand igangsættes i samarbejde med vandforsyningerne. **2024 – 2050**

	samt reducering af vandmangel i søer, vandløb og anden vådnatur i tørre perioder. **Grundlag for prioritering** 	decentral vandindvinding.** Vejledning af private brønd- og boringsejere om mulighederne for at blive tilsluttet vandværksvand eller etablere en dybere vandindvinding.** Vandsparekampagner målrettet borgere og virksomheder.**	Spredning af vandindvindingen kan reducere negativ påvirkning af søer, vandløb og anden vådnatur.	Dialog med vandværkerne og borgerrettede vandsparekampagner er fortløbende.

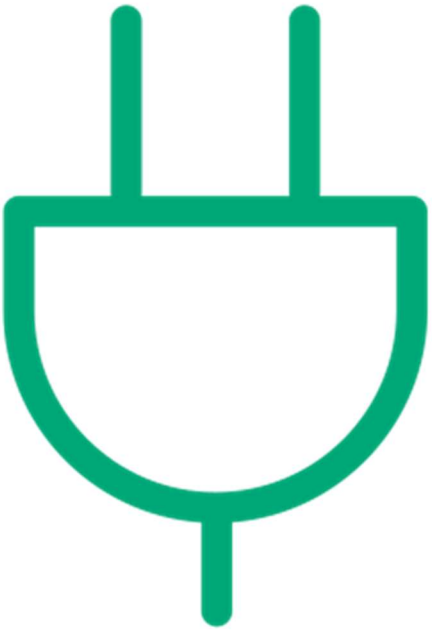
TVÆRGÅENDE

NR.	INDSATS	HANDLINGER (EKSEMPLER)	EFFEKT OG MERVÆRDI	PERIODE
T1	**Oplysning, engagement og samskabelse** **Grundlag for prioritering** 	Eksempler på handlinger er facilitering af partnerskaber, understøttelse af lokale borgergrupper, workshops, temauger, oplysningskampagner m.m. Hver handling kan have forskellige formål, og flere vil være omtalt under de andre indsatser.	Indirekte effekter i forhold til CO2-reduktion og klimatilpasning via øget bevidsthed og adfærdsændringer hos borgere og virksomheder. Merværdi kan være øget sundhed, mindre luftforurening og mere biodiversitet m.m.	**2022 – 2050**
T2	**Sikring af det nødvendige beredskab** Sikring af, at borgere og kommunen ved, hvad der skal eller kan gøres ved stormflod og andre ekstremhændelser, og at kommunen har det nødvendige beredskab. **Grundlag for prioritering** 	For nuværende udarbejdelse af Action Cards (skiltning og levering af sand) til brug for stormflodshændelser. Implementering af varslingssystemer** I forbindelse med varsling af stormflodshændelser oplyses med skiltning, hvor det kan blive kritisk i forhold til højvande og hvor borgere kan hente sand, til brug for sikring af egen ejendom.	Reducering af risici for oversvømmelser. Forbedret sikring mod oversvømmelser, kan spare kommunen og borgere for skader på ejendomsværdier. I fremtiden udvikling af beredskabet til også at sikre for risici fra kommende klimatrusler der skyldes mere vand, vind, varme og tørke.	**2022 –** Action Cards for stormflod er implementeret og taget i brug. Der er løbende kontakt og møder med Beredskab Fyn om samarbejdet i forhold til optimering og udvikling af beredskabet.
T3	**Sikring af offentlige services og infrastruktur** Klimatilpasning af kommunens arealer og bygninger. **Grundlag for prioritering** 	Undersøgelse af udsatte plejecentre, skoler, sundhedscentre og lignende, der kan være udsatte ved klimatrusler, og vurdering af deres behov for klimatilpasning samt udarbejdelse af løsninger på disse.** Undersøgelse af risikoen for oversvømmelse af veje, der bruges af mange borgere, eller af veje, der forbinder områder, vurdere deres behov for klimatilpasning og finde løsninger for dette.**	Øget robusthed af offentlige bygninger, services og infrastruktur. Klimatilpasning af kommunens bygninger, offentlige arealer og infrastruktur kan samtænkes med eksempelvis øget biodiversitet og nye rekreative funktioner.	**2024 - 2030** Kortlægning af plejecentre, skoler, sundhedscentre og lignende med risiko for trusler fra klimaforandringer, samt udarbejdelse af stedsspecifikke og indbyrdes prioriterede løsningsforslag. **2025 - 2050** Klimatilpasning af truede bygninger, arealer og veje gennemføres løbende.
T4	**Fremme klimahensyn i turismesektoren** Øget fokus på bæredygtighed i turismesektoren, blandt andet via medlemskab i GDS-index (Global Destination Sustainability	Årlig udfyldelse af Global Destination Sustainability-indekset. Øget samarbejde med Svendborg Event. Mere samarbejde med	Øget bevidsthed om bæredygtighed hos turister. Brandingværdi.	Øget bevidsthed om bæredygtighed hos turister. Brandingværdi.

	Index). **Grundlag for prioritering** 	Geopark det Sydfynske Øhav om kommunikation. Fortsat samarbejde med Destination Fyn samt Byregion Fyn.		
T5	**Grønne og bæredygtige indkøb og udbud** Indarbejdelse af klima- og miljøkrav i udbud og indkøbsaftaler. **Grundlag for prioritering** 	Fastlæggelse af klima- og miljøkrav i udbud og aftaler. Omlægning til miljømærket sortiment inden for indkøbskategorien kontor- og skoleartikler. Udfasning af engangsservice (plast) og identificering af indkøbsområder, der kan omlægges til mere miljømærket indkøb. Intern kommunikation i organisationen om ”Forbrug mindre – forbrug smartere”** Tilslutning til Partnerskabet for Grønne og Offentlige Indkøb (POGI). Undersøgelse og afprøvning af metoder til måling af miljøbelastningen**	Øget viden hos medarbejdere, så de privat forbruger mindre og anderledes. Mindre pres på verdens ressourcer.	**2022 – 2040**
T6	**Undervisning i klima og bæredygtighed i grundskolen** Løbende undervisning af børn og unge i klimarelaterede emner, herunder samspil mellem igangværende og nye tilbud: Grøn Skole, Haver til Maver, Den Grønne Rygrad, Klima til læring og debat, Loma mv. **Grundlag for prioritering** 	Tilbud om eksisterende undervisningsmaterialer til alle udskolingsklasser. Tilbud om Grøn Skole-medlemskab til alle grundskoler. Samarbejdsaftale med Den Grønne Rygrad. LOMA-skoler og LOMA-undervisning. Inddragelse af skolernes elevråd samt Elevforum som aktive partnere.	Øget viden til at kunne træffe klimavenlige valg i elevernes familier. Kompetenceudvikling for undervisere.	**2022 – 2050**

NEUTRALITETS-INDSATSER

Energi

INDSATS N1: KONVERTERING AF OLIE- OG NATURGASFYR TIL FJERNVARME

FOKUSOMRÅDE: ENERGI

Kort beskrivelse

Ifølge BBR-stamdata vurderes der at være ca. 8.742 naturgasopvarmede bygninger og ca. 3.526 olieopvarmede bygninger i Svendborg Kommune i 2019. En stor del forventes konverteret til fjernvarme frem mod 2030. Det forventes, at 38 % af gasfyrene og 14 % af oliefyrene bliver konverteret til fjernvarme senest i 2030. Procentsatserne er beregnet ud fra en antagelse om 60 % konverteringsgrad i de grønne indsatsområder i det politisk vedtagne kortgrundlag for udbredelse af fjernvarme: Byrådet - 21-09-2021 | Svendborg Kommune (punkt 10). Der forventes fuld udfasning af oliefyr i de grønne indsatsområder.

Indsatsen bidrager til omstilling til vedvarende energi og reduceret CO_2-udledning. Derved bidrager indsatsen til alle mål og delmål i klimahandleplanen på nær de delmål, som omhandler affald.

Eksempler på konkrete handlinger

- Vedtagelse af kortgrundlag, der prioriterer indsatsen med fjernvarme samt understøtter indsatsen og planlægningen i dialog med fjernvarmeselskaberne.
- Møder med fjernvarmeselskabernes bestyrelser med henblik på at udvide forsyningsområderne.
- Borgerinddragende processer i lokalområder vedr. valg af lokal varmeløsning samt understøttelse i den efterfølgende proces.
- Vedtagelse af fjernvarmeprojektet for Ollerup, V. Skerninge og Ulbølle.
- Varmeanalyser.
- Udarbejdes af strategisk varmeplan.
- Indgåelse af klimapartnerskabsaftaler.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Drivhusgaseffekten beregnes samlet for udfasningen af olie- og naturgasfyr. Derved puljes klimaeffekten ved denne indsats og indsatsen "Konvertering af olie- og naturgasfyr til individuelle varmepumper". Øgede mængder opgraderet biogas i gasnettet og lavere generelt gasforbrug vil også bidrage til lavere CO_2-udledning fra tilbageværende naturgasfyr. Den effekt er medregnet.

- I 2019 er udledningen fra olie- og naturgasfyr opgjort til ca. 37.900 tons CO_2 i det kommunale klimaregnskab for Svendborg Kommune.
- Den årlige reduktion fra udfasning af oliefyr kan estimeres til ca. 5.000 tons CO_2 i 2030 ift. 2019 og ca. 5.500 tons CO_2 i 2050 ift. 2019.
- Den årlige reduktion fra udfasning af gasfyr og øget opgraderet biogasforbrug for tilbageværende naturgasfyr kan estimeres til ca. 28.700 tons CO_2 i 2030 ift. 2019 og ca. 32.400 tons CO_2 i 2050 ift. 2019.
- Den samlede årlige klimaeffekt er estimeret til 33.700[1] tons CO_2 i 2030 og 37.900[1] tons CO_2 i 2050.

[1] Udledningen er opgjort på baggrund af klimaopgørelsen fra Viegand-Maagøe. Det betyder, at der for el er anvendt en metode, hvor det lokale elmix indgår, og for naturgas er anvendt en metode, hvor det nationale gasmix indgår.

AKTØRER

Samskabelse

Svendborg Kommune har som varmeplansmyndighed været primær udvikler af indsatsen. Der har været en tæt dialog med forsyningsselskaberne i forhold til at udvikle indsatsen og de konkrete handlinger. Her er der blandt andet afholdt et dialogmøde med forsyningsselskaberne d. 30/3 2022 med fokus på den fremtidige varmeplanlægning i Svendborg Kommune. Borgere har bidraget til udvikling af tiltaget via konkrete henvendelser omkring ønsker for udvidelsen af fjernvarmeforsyningen. Indsatsen vil yderligere udvikles i et samarbejde med de øvrige fynske kommuner og Erhvervshus Fyn.

Aktører og forankring

Indsatsen er forankret ved varmeplansmyndigheden i Svendborg Kommune. De enkelte forsyningsselskaber er de ledende parter i forbindelse med udførslen af fjernvarmeudvidelserne. Svendborg Kommune understøtter at disse potentielle fjernvarmeudvidelser bliver belyst og realiseret i samarbejde med forsyningsselskaberne. Blandt andet er kommunen ledende part i udarbejdelsen af varmeanalyser og i at afklare, om der skal udarbejdes strategisk varmeplan/energiplan.

Svendborg Kommune arbejder med indgåelse af klimapartnerskaber med forsyningsselskaberne. Disse klimapartnerskaber skal understøtte processen for realisering af målsætningerne for fjernvarmeudvidelser gennem fælles forståelse og forpligtelser mellem parterne. Klimapartnerskaberne vil ligeledes understøtte kommunikationen af fjernvarmeprojekterne ud til interesserede borgere.

Kommunens rolle

Kommunen har flere roller i forbindelse med indsatsen. Kommunen er myndighed i forbindelse med varmeplanlægningen og godkendelse af projektforslag. Her kan kommunen også allokere midler til varmeanalyser, som skal belyse potentialet for fjernvarme i bestemte områder. Det kan eksempelvis udmøntes via en strategisk varmeplan eller områdespecifikke varmeanalyser.

Kommunen har en rolle som facilitator i forbindelse med afholdelse af borgermøder, hvor der drøftes og informeres om mulige varmeløsninger med borgerne. Som virksomhedsejer kan kommunen i forbindelse med fjernvarmeprojekter vælge, om de kommunale bygninger skal tilsluttes fjernvarme.

Endelig har kommunen en rolle i forhold til at stille lånegaranti i forbindelse etableringen af produktionsanlæggene, hvorved kommunen bærer en økonomisk risiko som virksomhed.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret ved Team Landbrug og Energi i Miljø og Teknik. CETS kan ligeledes understøtte processen i forbindelse med konvertering af de kommunale bygninger.

Indsatskataloget er politisk vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Dog er dele af indsatsen forankret i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen i forbindelse med lånegarantier og godkendelser af projektforslag.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

- Varmeplan Danmark 2021 argumenterer for, hvordan fjernvarmesystemet bør udbygges i perioden fra 2020-2050: Varmeplan Danmark 2021 (Heat Plan Denmark 2021) – EnergyMaps (aau.dk)
- Argumenterne i Energiplan Fyn understøtter en lignende omstilling, men rapportens forudsætninger er blevet mindre aktuelle pga. rapportens alder: Rammeplan - Energiplan Fyn-Final.pdf (energiplanfyn.dk)
- Termonet belyser muligheden for en ny type kollektiv forsyning, hvor traditionel fjernvarme ikke er muligt: Termonet Danmark

Relevant lovgivning og planer

- Varmeforsyningsloven: Varmeforsyningsloven (retsinformation.dk)
- Projektbekendtgørelsen: Projektbekendtgørelsen (retsinformation.dk)
- Tilslutningsbekendtgørelsen: Tilslutningsbekendtgørelsen (retsinformation.dk)
- Endelig har Energistyrelsen nogle puljer (bygningspuljen, afkoblingspuljen), hvor boligejere kan søge tilskud et par gange årligt samt en pulje (fjernvarmepuljen), hvor fjernvarmeselskaber kan søge tilskud til konverteringsprojekter.

- Regeringens forventede udspil til "Grøn energi- og forsyningssektor" i 2022 forventes yderligere at kunne fremskynde indsatsen. Ligesom udmøntning af "Grøn Skattereform" vil kunne understøtte indsatsen.
- Svendborg Kommunes vedtagne kortgrundlag for prioriterede indsatsområder for fjernvarme og andre kollektive varmeløsninger: Byrådet - 21-09-2021 | Svendborg Kommune (punkt 10).
- Svendborg Kommunes Energi- og Klimapolitik 2020-2025: klima- og energipolitik 2019.pdf (svendborg.dk).

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen bidrager til at understøtte målsætningerne i visionen Fyn 2030, hvor energisektoren skal være fossilfri i 2030. Indsatsen understøtter også det overordnede nationale mål om at Danmark skal være uafhængig af kul, olie og gas i 2050.

Bæredygtighed

Muligheder: Fjernvarme giver afhængigt af udformningen en række fordele og synergieffekter. Fjernvarme vil i mange tilfælde give økonomiske besparelser overfor brugerne, når oliefyret og gasfyret udskiftes til fordel for en fjernvarmeunit. Fjernvarmesystemer bidrager til synergi med el-systemet (sektorkobling) via varmelagre, store elkedler og varmepumper. Det bidrager til forsyningssikkerhed og muliggør udnyttelse af den vedvarende energi ved lave elpriser. Hertil bidrager fjernvarmesystemerne til, at belastningen på de lokale elnet mindskes som følge af ellers øget lokalt elforbrug til luft-til-vandvarmepumper. Fjernvarmesystemer giver også mulighed for at indfase ny teknologi for mange forbrugerne på én gang og udnytte overskudsvarme fra virksomheder og andre varmekilder.

Da fjernvarmesystemerne typisk er baseret på flere energikilder, sker der en minimering af de økonomiske risici i forbindelse med udsving i energipriserne. Det giver robuste varmepriser for forbrugerne. For forbrugerne er der typisk minimalt besvær involveret med en fjernvarmeunit, der er lugtfri og har minimal støj. Ved udfasning af olie- og gasfyrene reduceres luftforureningen.

Udfordringer: Store luft-til-vand varmepumper i fjernvarmesystemerne kan bidrage til støjgener og kuldepåvirkning ved varmepumpens lokation. Benyttes bestemte kølemidler som eksempelvis ammoniak kan dette også være forbundet med risici, der skal tages højde for i planlægningen. I forbindelse med etableringen af fjernvarmeledningerne vil der være lokal gene af trafik på grund af gravearbejdet.

Barrierer og risici

Fjernvarme har behov for en vis tilslutningsgrad for at projektet er selskabsøkonomisk og samfundsøkonomisk rentabelt. Hvis for mange forbrugere i et område har konverteret til luft-til-vand varmepumper og andre varmeløsninger, så kan et område blive urentabelt og derved ikke muligt at fjernvarmeforsyne. Det skyldes, at et fjernvarmeprojekt skal være det samfundsøkonomiske mest rentable projekt for at kunne blive gennemført jf. varmeforsyningsloven og projektbekendtgørelsen.

Der er derfor behov for, at fjernvarmeselskaberne og Svendborg Kommune hurtigt får gennemført den relevante og nødvendige varmeplanlægning, der prioriterer fremtidige forsyningsområder, så de lokale forbrugere kan planlægge deres udfasning af olie- og naturgasfyr i overensstemmelse med det.

Der kan være en barriere vedrørende allokeringen af de nødvendige ressourcer til gennemførslen af varmeplanlægningen, der ofte vil være en omkostningstung proces. Det skyldes, at det kræver en række midler til konsulenter og teknisk bistand, når varmeanalyserne og de konkrete varmeforsyningsløsninger skal projekteres.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har et stort reduktionspotentiale på langt sigt. Den er desuden valgt fordi den bidrager til opfyldelse af målsætningerne i Svendborg Kommunes Klima- og Energipolitik.

IMPLEMENTERING

Indsatsen er tæt forbundet med indsatsen "Fjernvarme uden fossil energi". Derved vil de økonomiske behov være puljer for de to indsatser. Der er samlet for de to indsatser allokeret 1,0 årsværk og afsat 250.000 kr. i 2022. Der forventes et årligt behov for 100.000-250.000 kr. til målrettede varmeanalyser og ekstern bistand. Finansiering sker via anlægsbudgettet for klima i Miljø og Teknik.

Den strategiske varmeplan forventes finansieres af statslige midler.

Tidsramme

- 2022-2023: Handlingsplaner udarbejdes i samarbejde med forsyningsselskaberne.
- 2022-2023: Udarbejdelse af strategisk varmeplan.
- 2022-2030: Godkendelse af de konkrete projektforslag og implementering af produktionsanlæggene.

INDSATS N2: KONVERTERING AF OLIE- OG NATURGASFYR TIL INDIVIDUELLE VARMEPUMPER

FOKUSOMRÅDE: ENERGI

Kort beskrivelse

Ifølge BBR-stamdata vurderes der at være ca. 8.742 naturgasopvarmede bygninger og ca. 3.526 olieopvarmede bygninger i Svendborg Kommune i 2019. Her forventes særligt oliefyrene at blive konverteret til individuelle varmepumper frem mod 2030. 27 % af gasfyrene og 76 % af oliefyrene forventes konverteret til individuelle varmepumper i 2030. Procentsatserne er beregnet ud fra en målsætning om 90 % udfasning af oliefyrene i 2030 og en 65 % udfasning af gasfyr til alternative varmeløsninger i 2030 i Svendborg Kommune. De øvrige olie og gasfyr forventes konverteret til fjernvarme. Se indsats for "Konvertering af olie- og naturgasfyr til fjernvarme".

Indsatsen bidrager til omstilling til vedvarende energi og reduceret CO_2-udledning. Derved bidrager indsatsen til alle mål og delmål i klimahandleplanen på nær de delmål, som omhandler affald.

Eksempler på konkrete handlinger

- Oplysningskampagner rettet mod gas- og oliefyr
  - Webinarer
  - Borgermøder/temamøder
  - Boliganalysen (målrettet digitalt værktøj)
  - GO2Green
- Varmeplanlægning
  - Kortinformation til borgerne om fremtidig kollektiv varmeforsyning

Forventet reduktion af drivhusgasser

Drivhusgaseffekten beregnes samlet for udfasningen af olie- og naturgasfyr. Derved puljes klimaeffekten ved denne indsats og indsatsen "Konvertering af olie- og naturgasfyr til fjernvarme". Øgede mængder opgraderet biogas i gasnettet og lavere generelt gasforbrug vil også bidrage til lavere CO_2-udledning fra tilbageværende naturgasfyr. Den effekt er medregnet.

I 2019 er udledningen fra olie- og naturgasfyr opgjort til ca. 37.900 tons CO_2 i det kommunale klimaregnskab for Svendborg Kommune. Den årlige reduktion fra udfasning af oliefyr kan estimeres til ca. 5.000 tons CO_2 i 2030 ift. 2019 og ca. 5.500 tons CO_2 i 2050 ift. 2019.

Den årlige reduktion fra udfasning af gasfyr og øget opgraderet biogasforbrug for tilbageværende naturgasfyr kan estimeres til ca. 28.700 tons CO_2 i 2030 ift. 2019 og ca. 32.400 tons CO_2 i 2050 ift. 2019.

Den samlede årlige klimaeffekt er 33.700[1] tons CO_2 i 2030 og 37.900[1] tons CO_2 i 2050.

[1] Udledningen er opgjort på baggrund af klimaopgørelsen fra Viegand-Maagøe. Det betyder, at der for el er anvendt en metode, hvor det lokale elmix indgår, og for naturgas er anvendt en metode, hvor det nationale gasmix indgår.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i kommunens interne arbejdsgruppe om energi. Der har været en dialog med varmepumpeaktører og elnetselskaber i forhold til at udvikle indsatsen og de konkrete handlinger. Her er der blandt andet afholdt et dialogmøde d. 30/3 2022 med fokus på den fremtidige varmeplanlægning i Svendborg Kommune. Indsatsen vil yderligere udvikles i et samarbejde med de øvrige fynske kommuner og Erhvervshus Fyn.

Aktører og forankring

Svendborg Kommune er den ledende part i indsatsen og i alle tilhørende handlinger. Dog gennemføres flere af handlingerne i tæt samarbejde med GO2Green og fjernvarmeselskaber og elforsyningsselskaber, da der skal skabes overblik over hvilke områder, som i fremtiden ikke kan forsynes med fjernvarme.

Den konkrete implementering af indsatsen vil ske via boligejernes omstilling af deres varmeforsyning til varmepumper. Her vil de private varmepumpeaktører være interessenter i forhold til markedsføring, information og udførsel af de konkrete udskiftninger. Svendborg Kommune forventer at understøtte den udvikling via egne informationskampagner rettet mod boligejere med olie- og gasfyr. Indsatsen vil også blive understøttet af indsatsen "Energibesparelser i boligmassen".

Kommunens rolle

Kommunen er myndighed i forbindelse med varmeplanlægning. Her kan kommunen også allokere midler til varmeanalyser, som skal belyse potentialet for forskellige varmeløsninger i bestemte områder. Det kan eksempelvis udmøntes via en strategisk varmeplan eller områdespecifikke varmeanalyser. Formålet er at informere borgerne om, hvor de skal forvente kollektive varmeløsninger, og hvor der er lagt op til individuel forsyning fremadrettet. Kommunen er facilitator i forbindelse med afholdelse af borgermøder og informationskampagner, hvor der skal drøftes mulige varmeløsninger som varmepumper med borgerne. Som virksomhed har kommunen en rolle i at konvertere kommunale bygninger til fjernvarme eller varmepumper. Det er belyst i indsatsen for "Kommunale bygninger uden fossil energi'.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret ved Team Landbrug og Energi i Miljø og Teknik. Indsatskataloget er politisk vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Vidensgrundlaget viser, at der er en stor forventning til individuelle varmepumper i det fremadrettede energisystem. Informationen fra Energistyrelsens SparEnergi informerer konkret boligejerne med hensyn til skift af varmeløsning til en varmepumpe.

Energistyrelsens Klimafremskrivninger 2021 og 2022 beskriver hvilken udvikling der forventes frem mod 2030.

Varmeplan Danmark 2021 er Aalborg Universitets konkrete bud på, hvad der bør ske i varmesektoren for, at Danmark kan gennemføre den grønne omstilling på en teknisk, økonomisk og miljømæssig hensigtsmæssig måde i 2030: Varmeplan Danmark 2021 (Heat Plan Denmark 2021) – EnergyMaps (aau.dk)

Relevant lovgivning og planer

- Varmeforsyningsloven: Varmeforsyningsloven (retsinformation.dk)
- Tilslutningsbekendtgørelsen: Tilslutningsbekendtgørelsen (retsinformation.dk)
- Svendborg Kommunes vedtagne kortgrundlag for prioriterede indsatsområder for fjernvarme og andre kollektive varmeløsninger: Byrådet - 21-09-2021 | Svendborg Kommune (punkt 10).
- Svendborg Kommunes Energi- og Klimapolitik 2020-2025: klima- og energipolitik 2019.pdf (svendborg.dk).
- Endelig har Energistyrelsen nogle puljer (bygningspuljen, afkoblingspuljen), hvor boligejere kan søge tilskud et par gange årligt.

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen bidrager til at understøtte målsætningerne i visionen Fyn 2030, hvor energisektoren skal være fossilfri i 2030. Indsatsen understøtter også det overordnede nationale mål om at Danmark skal være uafhængig af kul, olie og gas i 2050.

Bæredygtighed

Muligheder: Varmepumper vil i mange tilfælde give økonomiske besparelser overfor brugerne, når oliefyret og gasfyret udskiftes. Varmepumper er energieffektive løsninger, som derved bidrager til, at det generelle energiforbrug til opvarmning mindskes. Individuelle varmepumper bidrager til elektrificering af varmesektoren og derved udnyttelse af den grønne strøm fra vedvarende energianlæg som solceller og vindmøller. Individuelle varmepumper kan også kombineres med solceller eller solvarme på boligens tag for yderligere optimering. Individuelle varmepumper kan hurtigt indfases i boliger og kræver ikke større anlægs- og gravearbejde som f.eks. fjernvarme. Ved udfasning af olie- og gasfyrene reduceres luftforureningen.

Udfordringer: Individuelle varmepumper kan give anledning til støjgener i tæt bebyggelse. Særligt mange varmepumper i et område kan aggregere en støjudfordring. Varmepumper indeholder typisk kølemidler, som kan have en drivhusgaseffekt, hvis der opstår lækage fra varmepumpeanlægget. Derfor er det vigtigt med korrekt håndtering vedr. vedligehold, montering og afmontering. Det kan desuden være en økonomisk belastning for visse boligejere at investere i en varmepumpe, som også nogle gange kræver yderligere investeringer i bedre isolering af klimaskærmen.

Barrierer og risici

Manglende økonomi til at investere i en varmepumpe kan være en barriere for at boligejere udskifter olie- eller gasfyr. Desuden kan opvarmning med varmepumpe kræve yderligere investeringer i bedre isolering af klimaskærmen. Det kan være en barriere, at banker ikke er villige til at udlåne penge til ejere af ældre boliger i landzone. Der findes alternative finansieringsformer i form af abonnementsløsninger. Den vil dog typisk være forbundet med højere årlige driftsomkostninger. Endelig er der en risiko for støjgener fra varmepumper i tæt bebyggelse.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har et stort reduktionspotentiale på langt sigt. Den er desuden valgt fordi den bidrager til opfyldelse af målsætningerne i Svendborg Kommunes Klima- og Energipolitik.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Der er allokeret 0,3 årsværk til indsatsen, og i 2022 er der afsat 15.000 kr.

Der forventes at skulle bruges yderligere 0,25 årsværk på afholdelse informationskampagner samt 25.000-50.000 kr. årligt til mere information for og flere møder med borgergrupper.

Indsatsens økonomi er i en vis grad forbundet med indsatser for ”Konvertering af olie- og naturgasfyr til fjernvarme” og ”Fjernvarme uden fossil energi”.

Boligejerne forventes selv at finansiere omkostningerne ved konvertering til varmepumper, hvor der via Bygningspuljen kan opnås tilskud til investering. Afkoblingspuljen kan benyttes til finansiering af afkoblingsomkostningerne ved afkobling af gasfyr.

Tidsramme

- 2022: Information til borgere om hvor der kan forventes individuel og kollektiv varmeforsyning fremadrettet.
- 2022-2023: Handlingsplaner udarbejdes i samarbejde med forsyningsselskaberne.
- 2022-2030: Informationskampagner/borgermøder.

INDSATS N3: FJERNVARME UDEN FOSSIL ENERGI

FOKUSOMRÅDE: ENERGI

Kort beskrivelse

Størstedelen af fjernvarmeværkernes varmeproduktion er baseret på CO_2-neutrale kilder, men blandt andet afbrænding af naturgas og affald via affaldskraftvarme udgør en CO_2-udledning. Lukning af Svendborg Kraftvarme, øget brug af opgraderet biogas i gasnettet, udnyttelse af overskudsvarme samt andre nye CO_2-neutrale varmeproduktionsanlæg til håndtering af spidslast vil bidrage til reduceret CO_2-udledning i 2030 og 2050. Indsatsen bidrager til alle mål og delmål på nær dem vedrørende affald.

Eksempler på konkrete handlinger

- Lukning af Svendborg Kraftvarme.
- Møder med fjernvarmeselskabernes bestyrelser med henblik på udfasning af fossile brændsler i produktionsmixet.
- Varmeanalyser.
- Udarbejdes strategisk varmeplan
- Indgåelse af klimapartnerskabsaftaler.

Forventet reduktion af drivhusgasser

I 2030 er det antaget, at der fortsat benyttes en vis mængde gas til spidslast i fjernvarmesystemet. Den gas vil ifølge Klimafremskrivning 21 ikke være fuldstændig konverteret til biogas i 2030. Den samlede årlige klimaeffekt[1] er 38.500 tons CO_2 i 2030 og 40.900 tons CO_2 i 2050 i forhold til 2019. Effekten er inklusive varmeproduktion og varmebundet elproduktion.

[1] Udledningen er opgjort på baggrund af klimaopgørelsen fra Viegand-Maagøe. Det betyder, at der for naturgas er anvendt en metode, hvor det nationale gasmix indgår. Udledningen er opgjort på baggrund af klimaopgørelsen fra Viegand-Maagøe. Det betyder, at der for el er anvendt en metode, hvor det lokale elmix indgår.

AKTØRER

Samskabelse

Kommunen har været primær udvikler af indsatsen. Dog i tæt dialog med forsyningsselskaberne. Her er der blandt andet afholdt et dialogmøde med forsyningsselskaberne d. 30/3 2022 med fokus på den fremtidige varmeplanlægning i kommunen. I forhold til lukning af Svendborg Kraftvarme har Svendborg Fjernvarme og Svendborg Kommune stået for processen. Forskellige erhvervsvirksomheder og Erhvervshus Fyn har været ledende i forhold til fremtidig udnyttelse af overskudsvarme til fjernvarme.

Aktører og forankring

Indsatsen er forankret i kommunen, og de enkelte forsyningsselskaber er ledende part i forbindelse med konverteringen af deres produktionsanlæg. Kommunen er ledende part i udarbejdelsen af varmeanalyser og i at afklare, om der skal udarbejdes strategisk varmeplan/energiplan. Svendborg Kommune arbejder med indgåelse af klimapartnerskaber med forsyningsselskaberne. Partnerskaberne skal understøtte processen for realisering af målsætningerne for udbygningen af grønne varmeproduktionsanlæg.

Kommunens rolle

Kommunen er myndighed i forbindelse med varmeplanlægningen og godkendelse af projektforslag. Her kan kommunen også allokere midler til varmeanalyser, som skal belyse potentialet for bestemte produktionsanlæg

og energiformer. Det kan eksempelvis udmøntes via en strategisk varmeplan. Kommunen er også myndighed for miljøgodkendelse og lokalplaner.

Kommunen har desuden en rolle i forhold til at stille lånegaranti i forbindelse etableringen af produktionsanlæggene, hvorved kommunen bærer en økonomisk risiko som virksomhed. Endelig har kommunen en rolle som facilitator for udvidelse af fjernvarmeområderne, eksempelvis ved mødeafholdelse og information til borgerne.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret ved Miljø og Teknik/Team Landbrug og Energi. Planafdelingen samt Team Industrimiljø i Miljø og Teknik understøtter den administrative proces.

Indsatskataloget er politisk vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Dog er dele af indsatsen forankret i Plan- og Lokalsamfundsudvalget (lokalplaner og KP-tillæg) samt Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen i forbindelse med lånegarantier og godkendelser af projektforslag.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

- Varmeplan Danmark 2021 argumenterer for, hvordan fjernvarmesystemet bør udbygges i perioden fra 2020-2050: Varmeplan Danmark 2021 (Heat Plan Denmark 2021) – EnergyMaps (aau.dk)
- Argumenterne i Energiplan Fyn understøtter en lignende omstilling, men rapportens forudsætninger er blevet mindre aktuelle pga. rapportens alder: Rammeplan_-_Energiplan_Fyn-Final.pdf (energiplanfyn.dk)

Relevant lovgivning og planer

- Varmeforsyningsloven: Varmeforsyningsloven (retsinformation.dk) og projektbekendtgørelsen: Projektbekendtgørelsen (retsinformation.dk)
- Energistyrelsen har udvidet rådgivningsindsats til grundbeløbsværkerne (grundbeløbsindsatsen) samt åbnet en pulje (fjernvarmepuljen), hvor fjernvarmeselskaber kan søge tilskud til konverteringsprojekter.
- Udmøntning af "Grøn Skattereform" vil kunne understøtte indsatsen.
- Svendborg Kommunes Klima- og Energipolitik 2020-2025: klima-_og_energipolitik_2019.pdf (svendborg.dk)

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen bidrager til at understøtte målsætningerne i visionen Fyn 2030, hvor energisektoren skal være fossilfri i 2030. Indsatsen understøtter også det overordnede nationale mål om at Danmark skal være uafhængig af kul, olie og gas i 2050.

Bæredygtighed

Muligheder: Fjernvarmesystemer bidrager til synergi med el-systemet (sektorkobling) via varmelagre, store elkedler og varmepumper. Det bidrager til forsyningssikkerhed og muliggør udnyttelse af den vedvarende energi ved lave elpriser. Grøn fjernvarme vil reducere luftforureningen. Fjernvarmesystemer giver også mulighed for at indfase ny teknologi for mange forbrugere på én gang og udnytte overskudsvarme fra eksempelvis virksomheder. Da fjernvarmesystemerne typisk er baseret på flere energikilder, sker der en minimering af de økonomiske risici, som giver robuste varmepriser.

Udfordringer: Store luft-til-vand varmepumper i fjernvarmesystemerne kan bidrage til støjgener og kuldepåvirkning ved lokationen. Benyttes bestemte kølemidler som f.eks. ammoniak kan det være forbundet med risici, der skal tages højde for i planlægningen. Havvandsvarmepumper kan have påvirkning af det lokale

vandmiljø gennem f.eks. lokale temperaturændringer. Desuden kan udfasning af fossile spidslastanlæg lede til lavere forsyningssikkerhed, hvis der bliver mangel på vedvarende energi.

Barrierer og risici

Lovgivning kan være en barriere for hurtige konverteringer og omstillinger i fjernvarmesystemet. Eksempelvis er der med den gældende lovgivning udfordringer i forhold til at godkende en lukning af Svendborg Kraftvarme. Der kan også være økonomiske barrierer i forbindelse med de alternative spids- og reservelastsystemer, hvis selskaberne ikke har råd til investeringen.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har et stort reduktionspotentiale på langt sigt.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Indsatsen er tæt forbundet med indsatsen for "Konvertering af olie- og naturgasfyr til fjernvarme". Derved vil de økonomiske behov være puljet for de to indsatser. Der er allokeret 1,0 årsværk og afsat 250.000 kr. i 2022. Der forventes et årligt behov for 100.000-250.000 kr. til målrettede varmeanalyser og ekstern bistand. Den strategiske varmeplan forventes finansieres af statslige midler.

Tidsramme

- 2022-2023: Handlingsplaner udarbejdes i samarbejde med forsyningsselskaberne.
- 2022-2023: Udarbejdelse af strategisk varmeplan.
- 2022-2030: Godkendelse af de konkrete projektforslag og implementering af produktionsanlæggene.

INDSATS N4: KOMMUNALE BYGNINGER UDEN FOSSIL ENERGI

FOKUSOMRÅDE: ENERGI

Kort beskrivelse

Kommunens bygningsmasse udgør en væsentlig andel af den totale bygningsmasse i Svendborg kommune som geografisk enhed. Her er der potentiale for energi- og CO_2-besparelser gennem indførslen af systematisk energiledelse samt konvertering fra oliefyr- og gasfyr til varmepumper og fjernvarme.

Indsatsen vil bidrage til arbejdet med opfyldelse af mål om klimaneutralitet i 2050 samt delmål om reduktion af CO_2-udledningen med 70 % i 2030 og delmål om 100 % omstilling til vedvarende energi i hhv. 2030 og 2040.

Eksempler på handlinger

- Digitaliseringsindsatser i kommunale bygninger i form af indførsel af energiledelse, opgradering og udvidelse af energistyring samt opgradering og udvidelse af CTS[1].
- Energibesparelser via energimærkning (2022 - 2025) og indregulering af varmeanlæg.
- Energioptimeringer i selvejende institutioner, klubber og foreninger.
- Konvertering fra naturgas til varmepumper[2].

[1] Central Tilstandskontrol og Styring.
[2] Handlingen kan evt. ske i regi af Svendborg VE A/S tiltænkes som et varmeforsyningsselskab, der sælger varme fra varmepumper til kommunes ejendomme. Formålet er enten at lade selskabet tjene penge på salg af varme til Svendborg kommunes ejendomme eller at reducere varmeudgiften for Svendborg kommune vha. en afgiftsreduktion. Kommunens eksisterende varmepumper tænkes overført til Svendborg VE A/S. Derudover tænkes selskabet fremadrettet at investere i varmepumper med Svendborg kommune som kunde.

Forventet reduktion af drivhusgasser

På baggrund af kommunens CO_2-opgørelse for de kommunale bygninger for 2019 kan der opgøres en CO_2-udledning for el- og varmeforbruget på ca. 5.100 tons CO_2[3]. Indsatsen vil resultere i en reduktion i energiforbruget og en konvertering til vedvarende energi. Det vil betyde, at CO_2-udledningen fra kommunale bygninger vil blive reduceret til tæt på 0. Reduktionen er overordnet set indregnet i indsatserne for Konvertering af olie- og naturgasfyr.

[3] Der er nogle metodeforskelle i opgørelsen fra kommunen selv i forhold til klimaopgørelsen for kommunen som geografisk enhed udarbejdet af Viegand & Maagøe

AKTØRER

Samskabelse

For alle handlingerne har kommunen været den primære udvikler af indsatsen. For handlinger vedrørende digitalisering og energistyring har det været Team Energi i Kommunale Ejendomme, som har stået for udviklingen. Der har været tæt dialog med andre fagområder, blandt andet med 'It, Data og Digitalisering', 'Natur og Miljø' samt 'Kultur og Fritid'. Desuden har en række eksterne aktører bidraget til udviklingen af indsatsen. Det drejer sig om forsyningsselskabet Svendborg Fjernvarme (i forhold til indregulering af varmeanlæg) og forsyningsselskabet Vand og Affald (i forhold til inddragelse af Svendborg VE A/S som kommende ejer af varmepumper og vedvarende energianlæg.

Aktører og forankring

Team Energi under Kommunale Ejendomme er den ledende part i indsatsen og samarbejder med andre afdelinger i kommunen, blandt andet Økonomi, Natur og Miljø samt Kultur og Fritid.

På nuværende tidspunkt er der ikke indgået partnerskaber omkring indsatsen. Eventuelt kunne der indgås partnerskaber med forsyningsvirksomhederne vedrørende deling af data til Energistyring samt diverse energimærkekonsulenter i forhold til at kunne fordele den relative store ejendomsportefølje i mindre dele. Hvis eksisterende og nye varmepumper kan driftes i regi af Svendborg VE A/S kan det også være et muligt partnerskab.

Kommunens rolle

Som virksomhed kan kommunen umiddelbart igangsætte indsatsens handlinger vedrørende digitalisering, energibesparelser og konvertering af gasfyr. I indsatsens handling vedrørende selvejende institutioner m. fl. er kommunens rolle som facilitator og virksomhed.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsens handlinger vedrørende digitalisering og energibesparelser er administrativt forankret i Team Energi under Kommunale Ejendomme. Indsatsens handling for selvejende institutioner, klubber og foreninger er forankret i Natur og Miljø i et tæt samarbejde med Kultur og Fritid.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Der vil dog være fokus på, at Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen inddrages, hvis eksisterende og nye varmepumper driftes af Svendborg VE A/S**.**

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Der findes en del viden, som indsatsens handlinger er baseret på. Energiledelse er et ledelsessystem, der favner både den tekniske optimering og den ledelsesmæssige styring af en virksomheds energiarbejde på tværs af organisationen. Energiledelse hjælper virksomheder med at identificere indsatsområder, og de opnår generelt større besparelser end ved en traditionel teknisk tilgang, både på kort og langt sigt:

- https://www.ds.dk/da/om-standarder/ledelsesstandarder/iso-50001-energiledelse
- https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjQ8qavgpj2AhWcSPEDHXBDC-oQFnoECBUQAQ&url=https%3A%2F%2Fens.dk%2Fsites%2Fens.dk%2Ffiles%2FEnergibesparelser%2Fdatabaseret_energiledelse_-_hvidbog_2020.pdf&usg=AOvVaw0hK44_BXv1G4gevkIAwG8E

Overvågning og styring af energiforbruget kan sikre at utilsigtet merforbrug kan opdages og eventuelle følgeskader ved rørbrud kan undgås: https://www.gate21.dk/databaseret-energistyring/

Energimærkningen udtrykker bygningens nuværende energiforbrug og giver et overblik over de mulige energiforbedringer: https://ens.dk/ansvarsomraader/energimaerkning-af-bygninger

Indregulering af varmeanlæg:
https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiFm-XYuJr2AhWMQvEDHTvkA6kQFnoECAcQAQ&url=https%3A%2F%2Fbyggeriogenergi.dk%2Fmedia%2F1712%2Findregulering-af-varmeanl-g.pdf&usg=AOvVaw0pkBdzUriUhfq6s00rdy3U

Relevant lovgivning og planer

- BEK nr. 793 af 07/08/2019. omhandler energimærkning af bygninger i medfør af lov om fremme af energibesparelser i bygninger: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/793
- LBK nr. 1321 af 26/08/2020 omhandler afgift af elektricitet: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1321
- Indsatsen bidrager desuden til opfyldelse af målsætninger i kommunens Energi- og Klimapolitik.

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen bidrager til at understøtte arbejdet med Databaseret Energiledelse og Nøgletalssamarbejdet med Kommunernes Landsforening. Indsatsen bidrager også til det overordnede nationale mål, at Danmark skal være uafhængig af fossil energi i 2050 ved at konvertere fra kul, olie og naturgas. Endelig bidrager indsatsen til kommunens forpligtelse i forhold til Fyn2030 om et klimaneutralt Fyn i 2040.

Bæredygtighed

Energiledelse vil kunne afdække og analysere nye muligheder på tværs af organisationen for at effektivisere energiforbruget og derved reducere driftsudgifterne samt CO_2-udledningen år efter år. Det tekniske servicepersonale vil opleve et kompetenceløft og dermed bidrage til faglig udvikling. Ved at reducere forbruget af naturgas vil indsatsen bidrage til mindre luftforurening samt fjerne risici for gaslækager.

Barrierer og risici

Ved at digitalisere mere bliver kommunen også mere sårbar over for hackerangreb. Programmeringssproget ”Java”, som kommunens nuværende CTS* benytter, er desuden under udfasning. Hvis ikke konverteringen er fuldendt før udfasningen, vil det bevirke, at adgangen til CTS’en helt eller delvist mistes. Derved kan det gå ud over varmeforsyningssikkerheden og energiforbruget. Manglende medarbejderressourcer kan hindre udarbejdelsen af et nyt paradigme. Global mangel på diverse komponenter som eksempelvis semiconductorer kan give store forsinkelser på leveringstiden på varmepumper.

*CTS-anlæg (Central Tilstandskontrol og Styring) anvendes til at styre og regulere bygningers varme- og ventilationsanlæg, så de fungerer optimalt med det mindst mulige energiforbrug.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har et stort reduktionspotentiale for kommunen som virksomhed. Den vil i mindre grad bidrage til en CO_2-reduktion på geografisk niveau. Indsatsen er desuden valgt fordi den i høj grad bidrager til målsætningerne i kommunens Klima- og Energipolitik, da den er et vigtigt led i 100 % omstilling til vedvarende energi på virksomhedsniveau. Endelig vil indsatsen gøre det lettere for medarbejdere at medvirke til reduktion af CO_2-udledning, når der inddrages smart teknologi og digitaliseres.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Til indførsel af energiledelse forventes der at skulle afsættes 0,5-1 ekstra årsværk til en kommunikationskoordinator samt 1,5 ekstra årsværk til energiledelse.

Gennem de seneste år er der afsat midler til en del af indsatsen, herunder konverteringer til fjernaflæste forbrugsmålere, opgraderinger af CTS-systemet, tilskud til energirenoveringer i institutioner, klubber og foreninger samt indkøb af varmepumper. Det forventes, at der kan ansøges midler via Energistyrelsens tilskud til digitale løsninger i kommunale bygninger.

Indsatsen kræver desuden følgende ekstra økonomi:

- 1.8 mio. kr. til projektledelse af energimærkningen, heraf 60 timer til konsulentbistand.
- 1,0 mio. kr. til en systematisk indregulering af de fjernvarmeanlæg, hvor den gennemsnitlige returtemperatur pt. ligger for højt, heraf 1 årsværk.
- Min. 1,0 mio. kr. til 1-2 årsværk samt tilførsel af midler til konsulentbistand eller udlicitering af opgraderingen.

De midler, som ikke pt. er afsat, skal bevilges politisk.

Tidsramme

- 2022-2023: Udarbejdelse af handlingsplaner for energistyring, CTS og energimærkning samt mulig overdragelse af varmepumper til Svendborg VE A/S.
- 2022-2030: Konvertering af gasfyr til varmepumper.
- 2022-2030: Energioptimeringer i selvejende institutioner, klubber og foreninger
- 2023-2024: Indførsel af energiledelse samt indregulering af varmeanlæg.
- 2023-2025: Energimærkning
- 2023-2030: Udvidelse af energistyring og CTS.

INDSATS N5: ENERGIOPTIMERINGER I ERHVERVSLIVET

FOKUSOMRÅDE: ENERGI

Kort beskrivelse

Virksomhederne i Svendborg Kommune har i flere år haft fokus på energibesparelser og energioptimering. Der vurderes fortsat at være et godt potentiale hos kommunens virksomheder for yderligere energioptimering, der kan bidrage til nedbringelse af CO_2-udledningen. Dette fokus på energioptimering vurderes ligeledes at kunne bidrage til lokal erhvervsvækst gennem affødte investeringer.

Energioptimeringen i virksomhederne skal bl.a. ske via fortsat indsats med energibesparelser, udnyttelse af overskudsvarme, elektrificering, optimering af industrielle processer og opstilling af vedvarende energi som bl.a. solceller. Virksomhedernes indsats understøttes af den øvrige udvikling i samfundet, hvor strøm, fjernvarme og gasnettet gøres grønnere frem mod 2030.

Derved bidrager indsatsen til alle mål og delmål i klimahandleplanen på nær de delmål, som omhandler affald.

Eksempler på konkrete handlinger

- Temamøder via Industrien Sydfyn rettet mod større virksomheder (Fremvisning af gode eksempler, grøn finansiering).
- Temamøder rettet mod SMV'er (Fremvisning af gode eksempler, grøn finansiering).
- Energirådgivning for virksomheder, samarbejdsprojekt.
- Undersøge mulighederne for at etablere et grønt energi-netværk.

Forventet reduktion af drivhusgasser

CO_2-udledningen fra industrielle processer og fossile brændsler i erhvervslivet i Svendborg Kommune udgjorde i 2019 ca. 11.200 tons CO_2[1]. Den samlede årlige klimaeffekt[2] er estimeret til 7.500 tons CO_2 i 2030 og 10.300 tons CO_2 i 2050.

[1] Udledningen er opgjort på baggrund af klimaopgørelsen fra Viegand og Maagøe. Af hensyn til dobbeltregning i de andre indsatser er udledningen via fjernvarme, elforbrug og naturgas (erhvervsliv eksl. fremstillingsvirksomheder) opgjort i andre indsatser. Der er ligeledes ikke inkluderet udledning fra non-road, kølemidler og opløsningsmidler.

[2] Effekten er baseret på fremskrivningerne og klimaopgørelsen udarbejdet af Viegand og Maagøe. Der forventes fortsat at være en udledning fra industrielle processer i 2050 ud fra nuværende fremskrivninger.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i kommunens interne arbejdsgruppe om energi med repræsentanter fra erhvervskontoret og virksomhedstilsyn. Der har været en dialog med enkelte industrivirksomheder i forhold til at udvikle indsatsen og de konkrete handlinger. Ved et afholdt dialogmøde d. 30/3 2022 deltog repræsentanter fra Erhvervshus Fyn.

Aktører og forankring

Forankringen af indsatsens handlinger er dels hos kommunen (Team Miljø og Erhvervskontoret) og dels hos Erhvervshus Fyn, der agerer som erhvervsrådgivning for hele Fyn. I forhold til organisering af temamøder/energimesse vil Svendborg Kommune være facilitator i samarbejde med interesserede virksomheder.

Kommunens rolle

Kommunens primære rolle vil være som facilitator i forhold til konkrete møder. Der er hos virksomhederne et ønske om, at møder afholdes på virksomheder og oplæg skal gerne tage udgangspunkt i virksomhedens egne lokale erfaringer og eksempler på energirigtige løsninger. Som myndighed har kommunen i forbindelse med miljøtilsyn mulighed for at bringe energioptimeringer i spil gennem dialog om frivillige indsatser (se uddybende i Miljøtilsynsplan 2021-24). Da der ofte er tale om lønsomme besparelser (på den korte eller længere bane), er der normalt stor lydhørhed omkring energioptimeringer. Kommunen virker som bindeled til Erhvervshus Fyn, som gennemfører energirådgivning og har specialviden om konkrete projekter over hele Fyn.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret ved Team Miljø i Miljø og Teknik samt erhvervskonsulenten i Erhvervskontoret. Indsatskataloget er politisk vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Handlingerne tager afsæt i en lang række energispareprogrammer lanceret af Energistyrelsen f.eks. "Kortlægning af energisparepotentialer i erhvervslivet – Slutrapport" Energistyrelsen, juni 2015. Samtidig bygger de videre på erfaringer fra Erhvervshus Fyns tidligere gennemførte kampagner for energikortlægning og energioptimeringer.

Relevant lovgivning og planer

- Svendborg Kommunes Klima- og Energipolitik 2020-2025: klima-_og_energipolitik_2019.pdf (svendborg.dk)
- Miljøtilsynsplan 2021-24: https://www.svendborg.dk/sites/default/files/miljoetilsynsplan_2021-2024_endelig_juni_2021.pdf_caseno21-17408_179392-21_0.pdf

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen bidrager til at understøtte målsætningerne i visionen Fyn 2030, hvor energisektoren skal være fossilfri i 2030. Indsatsen understøtter også det overordnede nationale mål om at Danmark skal være uafhængig af kul, olie og gas i 2050.

Bæredygtighed

Muligheder: Energioptimeringer vil normalt være direkte win-win for miljøet og virksomhedens indtjening. Det handler primært om at minimere tab og teknologiudvikle til mindre energibelastende produktionssystemer. Virksomheder der tidligt investerer i energioptimeringer, vil kunne opnå en konkurrencemæssig fordel i markedet. En aggressiv markedsføring omkring energioptimeringer vil yderligere kunne øge salget. Energistyring og -optimering som del af et ledelsessystem vil kunne virke motiverende for medarbejdere og være med til at tiltrække/fastholde arbejdskraft på virksomheden.

Udfordringer: Der bliver længere og længere mellem de lavthængende frugter, så mange optimeringsprojekter kræver større investeringer. Tilbagebetalingstiden (eller forrentningen) er derfor et væsentligt parameter.

Barrierer og risici

Udover de økonomiske barrierer ligger der en hindring i at viden ikke spreder sig automatisk. Ofte kender nabovirksomheder ikke til hinandens gode tiltag – uanset om man er konkurrent, kunde eller leverandør. Her kunne etablering af et energi-netværk på tværs af brancher være et løsningsforslag.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har et stort reduktionspotentiale på langt sigt (der er fortsat store potentialer for energioptimeringer i virksomhederne). Indsatsen er desuden valgt, fordi mange virksomheder er optagede af at energioptimere både for økonomiens, klimaets og markedsføringens skyld.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Den foreslåede indsats vurderes at kunne fortsætte uden flere tilførte midler gennem Erhvervshus Fyn.

Der vil være behov for begrænsede ressourcer til mødeafholdelse (lokaler og forplejning).

Ved konkrete implementeringsprojekter vil finansieringen ligge hos virksomhederne eller i ansøgte puljer under Erhvervshus Fyn/landsdækkende puljer.

Tidsramme

- 2021-2024: Fortsættelse af dialog om frivillige indsatser ved miljøtilsyn og -kampagner.
- 2022-2023: Afholde 1-2 temamøder årligt om energi og de skal foregå på virksomhederne.
- 2022-2030: Energirådgivning for virksomheder, samarbejdsprojekter med Erhvervshus Fyn.

INDSATS N6: ENERGIBESPARELSER I BOLIGMASSEN

FOKUSOMRÅDE: ENERGI

Kort beskrivelse

Der vurderes fortsat at være et potentiale for energibesparelser i den private boligmasse i Svendborg Kommune. Fokus er på både på husejere, boligforeninger og nye boligområder. Energibesparelser er nødvendige for at afdæmpe den forventede stigning i energiforbruget som følge af ny bygningsmasse, og det forventede øgede elforbrug i samfundet til elbiler, varmepumper, datacentre mm. Et relativt lavere energiforbrug mindsker nødvendigheden for udbygningen af vedvarende energianlæg som vind- og solcelleanlæg. På trods af, Energistyrelsen forventer energibesparelser på 5 % til varmeforbruget for enfamiliehuse frem mod 2030, og de forventer ikke energibesparelser til varmeforbruget fra etageboligerne (Klimafremskrivningen 21). Samlet vil den forventede stigning i bygningsmassen opveje effekten af energibesparelserne til varmeforbruget. Elforbruget forventes at stige med ca. 40 % hos husholdningerne frem mod 2030 som følge af bl.a. varmepumper og øget brug af applikationer i hjemmet.

Indsatsen bidrager til reelle energibesparelser hos de boligejere/-lejere, som vælger at udskifte varmekilde, energirenovere og energioptimere efter at have bestilt et energitjek, deltaget i arrangementer eller have modtaget materiale om energioptimeringer. Indsatsen bidrager til omstilling til vedvarende energi og mindre CO_2-udledning. Derved bidrager indsatsen til alle mål og delmål i klimahandleplanen på nær de delmål, som omhandler affald.

Eksempler på konkrete handlinger

- Oplysningstiltag i samarbejde med GO2Green (webinarer, borgermøder, kampagner via Boliganalysen (digitalt værktøj))
- Tilskud til energitjek ved uvildig energirådgiver via Energirenoveringshjulet
- Møder med ejer-/andels- og boligforeninger
- Løbende markedsføring af de forskellige tilbud til boligejere/-lejere via diverse trykte og digitale medier.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Fra husejeres dokumentation for gennemførte energirenoveringer og energivejleders beregninger ved vi, at alene projektet om tilskud til energitjek har ført til en årlig CO_2-besparelse på 85.300 ton. Det er ikke muligt at kvantificere CO2-effekten for den samlede indsats. Indsatsen spiller tæt sammen med indsatserne indenfor udbygning af vedvarende energi, konvertering af olie- og naturgasfyr samt fjernvarme uden fossile brændsler. Klimaeffekten er beskrevet og indregnet i de indsatser.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udviklet i samarbejde med GO2Green, Energistyrelsen, KL, en lokal borgergruppe og en lokal energirådgiver.

Aktører og forankring

Svendborg Kommune er den ledende part i indsatsen og i alle tilhørende handlinger. Dog gennemføres flere af handlingerne i tæt samarbejde med GO2Green og øvrige parter. Eksempelvis:

- Energitjek i private huse: kommunen har indgået aftale med en lokal energirådgiver, som forestår energitjek, skriver rapport til husejer samt dokumenterer energirenoveringer overfor kommunen.

- Webinarer, borgermøder og kampagner: kommunen koordinerer med GO2Green og eventuelt deltagende lokale håndværkere og varmepumpeleverandører. Energistyrelsen leverer energirådgiver.
- Temamøder med og for ejer-/andels- og boligforeninger: kommunen koordinerer i tæt dialog med de pågældende foreninger samt GO2Green og tilrettelægger fokus ud fra foreningernes ønsker. Energistyrelsen leverer energirådgiver.

Kommunens rolle

Kommunens rolle er at være facilitator, at tage initiativ til og forestå afholdelse af webinarer, borgermøder og kampagner samt indgå aftale med lokal energirådgiver og andre aktører.

Svendborg Kommune og GO2Green indgik i 2012 en partnerskabsaftale om, at vi vil arbejde for et fælles mål om at reducere energiforbruget, skabe grøn vækst og arbejdspladser på Sydfyn.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret i Teknik og Miljø og specifikt i Team Landbrug og Energi. Politisk er indsatskataloget vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Energistyrelsens hjemmeside for borgere, erhverv og kommuner med oplysning om energibesparelser, tilskudsordninger, varmepumper mm.: www.sparenergi.dk

Relevant lovgivning og planer

Indsatsen bidrager til opfyldelse af målsætninger i kommunens Bæredygtighedsstrategi 2020 og Klima- og Energipolitik.

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen har god sammenhæng med nationale og regionale forpligtelser, da den bidrager til CO_2-reduktion og energieffektivisering.

Bæredygtighed

Muligheder: Tilskud til energitjek giver alle husejere lige adgang til uvildig og billig energirådgivning. Ved at energirenovere boliger bliver borgernes udgifter til varme- og elforbrug reduceret. Når olie- og naturgasfyr udskiftes med vedvarende energikilder, resulterer det i mindre luftforurening og fjerner risici for olie- og gaslækager.

Udfordringer: Det er svært at få information og viden ud til alle borgere, eksempelvis om muligheden for et uvildigt energitjek. Begrænset økonomi kan være en hindring for at borgerne gennemfører de anbefalede energirenoveringer og/eller udskiftning af varmekilde.

Barrierer og risici

Hvis der ikke kan findes økonomi til energitjek, informationsmaterialer og -møder kan indsatsen ikke gennemføres. En pandemi som Covid-19 kan gøre det umuligt at gennemføre fysiske møder.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt fordi, den på langt sigt har et stort CO_2-reduktionspotentiale for de enkelte husejere og boligforeninger samt for kommunen som helhed, og fordi den bidrager til målsætningerne i kommunens Klima- og Energipolitik. Indsatsen er også valgt, fordi det bliver lettere for civilsamfundet at træffe det grønne valg, når de får viden om, hvad de selv kan gøre i deres bolig.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Der er årligt afsat 0,2 årsværk og 90.000 kr. til indsatsen. Økonomien kan tilpasses afhængig af, hvor omfattende indsatsen skal være. Eksempelvis kan der holdes få eller mange møder med målgrupperne samt laves PR-materiale i varierende omfang og til diverse medier.

Tidsramme

- 2022-2030: Alle handlinger på nær møder med ejer-/andels- og boligforeninger er opstartet og vil fremadrettet blive afholdt løbende.
- 2023-2030: Møder med ejer-/andels- og boligforeninger

INDSATS N7: UDBYGNING AF VEDVARENDE ENERGI - PRIVATE AKTØRER

FOKUSOMRÅDE: ENERGI

Kort beskrivelse

Udbygning med vedvarende energi som eksempelvis vindmøller, solceller og biogasanlæg er nødvendigt, hvis Danmarks elektricitetsmix skal være grøn i 2030. Her spiller kommunen en central rolle gennem lokalplanlægningen. Virksomheder spiller en central rolle ved at investere i anlæg eller via indgåelse af PPA'er (power-purchase agreements) med projektudviklere. Ligeledes kan borgere initiere udbygningen af vedvarende energi enten på egne tage og arealer eller ved at danne energifællesskaber. Svendborg Kommune ønsker at planlægge for 84 ha solceller og 3 vindmøller á 150 m (beslutning af 29.06.2021).

Indsatsen bidrager til alle mål og delmål i klimahandleplanen på nær de delmål, som omhandler affald.

Eksempler på konkrete handlinger

- Udarbejdelse af lokalplaner for udbygning med 84 hektar solceller.
- Udarbejdelse af lokalplaner for udbygning med 3 vindmøller á 150 meter.
- Fokus på opsætning af solceller på tage i nye lokalplaner.
- Etablering af nye biogasanlæg.
- Dialog med aktører.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Det er vanskeligt at kvantificere den præcise klimaeffekt i 2030 og 2050 ved opstilling af VE-anlæg i Svendborg Kommune. CO_2-udledningen fra elektricitetsforbruget i Svendborg Kommune som geografisk enhed udgjorde i 2019 ca. 71.800 tons CO_2. Det forventes, at Danmark vil producere mere elektricitet fra vedvarende energikilder end det samlede forbrug i 2030. Det kræver dog, at der fortsat udbygges med nye vedvarende energianlæg. Hvis der opstilles 84 hektar solceller og 3 vindmøller á 150 meter, kan den årlige klimaeffekt estimeres til at være 14.100-17.100 tons CO_2[1]. Potentialet for den fremtidige solcelleproduktion fra solceller på husstandstage og erhvervsbygninger er ukendt. Der er derfor ikke estimeret en klimaeffekt fra disse. Potentialet for øgning af biogasproduktionen fra husdyrbrug samt reduktionen i metanudledning ved bioforgasning er medregnet i landbrugets indsatser.

[1] Klimaeffekten er beregnet på baggrund af den nyeste gennemsnitlige CO_2-udledning fra el, Miljødeklaration 2020, Energinet, 200% metoden. Den årlige effekt vil falde afhængigt af, hvornår det vedvarende energianlæg opføres, da den gennemsnitlige strøm bliver grønnere frem mod 2030. Intervallet skyldes usikkerhed i produktionsestimaterne fra solceller. Lavt interval repræsenterer tal fra Energistyrelsens teknologiblad og højt interval repræsenterer produktionstal fra projektudviklere.

AKTØRER

Samskabelse

Kommunens administration har i samarbejde med Kommunalbestyrelsen udviklet indsatsen på baggrund af planprocesser og drøftelser med lodsejere, investorer i energianlæg, forsyningsselskaber og Energinet.

Aktører og forankring

Indsatsen er forankret dels i kommunen med hensyn til planlægning for store energianlæg og dels hos lodsejere, husdyrbrug, investorer, forsyningsselskaber og borgere. Alle kan indgå i energianlæggene som investorer, andelshavere, lodsejere og/eller leverandører af husdyrgødning. Det vil afhænge af projektets natur, hvem der er den ledende part.

Kommunens rolle

Som virksomhed kan kommunen investere i andele i energifællesskaber. Som myndighed skal kommunen udarbejde lokalplaner, kommuneplanstillæg, miljøredegørelser og byggetilladelser. I den forbindelse er kommunens rolle at inddrage hensyn til naboer, natur og miljø. Endelig har kommunen en rolle som facilitator i forhold til at oplyse interessenterne om muligheder for samarbejde og partnerskaber.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret i Miljø og Teknik. Indsatskataloget er politisk vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er overordnet forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Dog er dele af indsatsen forankret i Plan- og Lokalsamfundsudvalget (lokalplaner og KP-tillæg) samt Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen (hvis investering via andele i projekterne ønskes).

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Energistyrelsens teknologikatalog og virkemiddelsoversigt benyttes til beskrivelse af de tekniske og økonomiske konsekvenser ved solcelleanlæg:

- Energistyrelsens Teknologikatalog for produktion af el og fjernvarme.
- DK2020 – Virkemiddelsoversigt, oktober 2021.

Relevant lovgivning og planer

- Svendborg Kommunes Klima- og Energipolitik 2020-2025: klima-_og_energipolitik_2019.pdf (svendborg.dk)
- Politisk beslutning om udbredelse af vind- og solcelleanlæg i Svendborg Kommune 2021-2040: Byrådet - 29-06-2021 | Svendborg Kommune (punkt 20).
- Bekendtgørelse om fremme af vedvarende energianlæg (VE-loven): VE-loven (retsinformation.dk)

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen bidrager til at understøtte målsætningerne i visionen Fyn 2030. Indsatsen understøtter også det overordnede nationale mål om at Danmark skal være uafhængig af kul, olie og gas i 2050.

Bæredygtighed

Muligheder: Vedvarende energianlæg mindsker emissionen af miljøskadende partikler. Større solcellemarkanlæg kan have positive effekter på vandmiljø, grundvandsbeskyttelse og biodiversitet ved at landbrugsproduktionen ophører. Arealerne mellem solcellepanelerne vil typisk være græsarealer. Afhængig af elprisen vil der være økonomiske gevinster for projektudviklerne og for borgerne (ved energifællesskaber). Derudover sikrer VE-loven, at der er økonomisk kompensation til naboer. Etableringen af energifællesskaber kan bidrage til at mindske behovet for udbygningen af elnettet, da energifællesskaberne kan op- og nedjustere forbrug og produktion efter elnettets behov.

Udfordringer: Store vedvarende energianlæg kan have nogle negative konsekvenser visuelt i landskabet (støj, skyggevirkning og genskin). Det kan skabe modstand i lokalområderne. Solcellemarkanlæg på landbrugsjord vil betyde, at foder og fødevarer skal produceres andre steder. Det kan bidrage til rydning af regnskov og naturområder. Nye energianlæg kan medføre et behov for udbygning af elnettet, som skal bekostes af projektudviklerne, skatteborgerne eller elforbrugerne. Der er stor variation i klima- og miljøbelastningen ved produktion og bortskaffelse af solceller og vindmøller.

Barrierer og risici

Store VE-anlæg kræver stor investering og medfører en økonomisk risiko. Det kan være en barriere for at lodsejere og investorer igangsætter projekter. Desuden kan der være udfordringer med lokal modstand. Den

modstand kan eventuelt reduceres via en andelsbaseret tilgang. Etableringen af energifællesskaber er omfattet af ny lovgivning, hvor der ikke er klarhed omkring alle rammerne for aktørerne. Det kan bidrage til forvirring blandt aktørerne på grund af kompleksiteten ved at indgå i et energifælleskab.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har et stort reduktionspotentiale på langt sigt.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Kommunens økonomi vil i udgangspunktet være i form af medarbejderressourcer til udarbejdelse af lokalplaner, KP-tillæg, miljøvurderinger og byggetilladelser. Mængden af ressourcer afhænger af kompleksiteten af sagerne. Hvis kommunen ønsker at investere i andele i energifællesskaber skal der stilles økonomi til rådighed. Det vil i så fald formentlig ske i regi af selskabet Svendborg VE A/S, som beskrevet i "Indsatsen for udbygning af vedvarende energi via Svendborg VE A/S".

Tidsramme

- 2022-2023: Udarbejdelse af lokalplan mm. for 84 ha solceller og 3 vindmøller á 150 meter.
- 2022-2030**:** Fokus på opsætning af solceller på tage i nye lokalplaner.
- 2022-2030: Dialog med aktører omkring etablering af biogasanlæg.

INDSATS N8: UDBYGNING AF VEDVARENDE ENERGI - SVENDBORG VE A/S

FOKUSOMRÅDE: ENERGI

Kort beskrivelse

Udbygning med vedvarende energi som solceller har en central rolle, hvis Danmarks elektricitetsmix skal være grøn i 2030. Her kan kommunens virksomhed Svendborg VE A/S tage en aktiv rolle i forhold til etablering af energifællesskaber. Energifællesskaberne kan spille en rolle i forbindelse med etablering af solceller på kommunens bygninger (f.eks. gennem VE-fællesskaber) eller ved etablering af et eller flere andelsbaserede solcelle-markanlæg.

Indsatsen bidrager til at opfylde alle mål og delmål på nær dem vedrørende affald.

Eksempler på konkrete handlinger

- Etablere energifælleskaber, herunder
  - Etablere solceller på kommunale tage (f.eks. gennem VE-fællesskaber)
  - Etablere solcelleprojekt, markanlæg
  - Etablere demonstrationsprojekter med lagring af el fra kommunale solceller

Forventet reduktion af drivhusgasser

Det er vanskeligt at kvantificere den præcise klimaeffekt i 2030 og 2050 ved opstilling af solceller i Svendborg Kommune. CO_2-udledningen fra elektricitetsforbruget i Svendborg Kommune som geografisk enhed udgjorde i 2019 ca. 71.800 tons CO_2. Det forventes at Danmark vil producere mere vedvarende elektricitet end det samlede forbrug i 2030. Det kræver dog, at der fortsat udbygges med nye VE-anlæg.

Hvis der opstilles et markanlæg på 26 hektar solceller kan den årlige klimaeffekt estimeres at være 2.800-3.700 tons CO_2[1]. Opstilles et markanlæg på 40 hektar kan den årlige klimaeffekt estimeres at være 4.300-5.700 tons CO_2[1]

[1] Klimaeffekten er beregnet på baggrund af den nyeste gennemsnitlige CO_2-udledning fra el, Miljødeklaration 2020, Energinet, 200% metoden. Den årlige effekt vil falde afhængigt af, hvornår det vedvarende energianlæg opføres, da den gennemsnitlige strøm bliver grønnere frem mod 2030. Intervallet skyldes usikkerhed i produktionsestimaterne fra solceller. Lavt interval repræsenterer tal fra Energistyrelsens teknologiblad og højt interval repræsenterer produktionstal fra projektudviklere.

AKTØRER

Samskabelse

Bestyrelsen og medarbejdere i den kommunalt ejede virksomhed Svendborg Vand og Affald har været de primære udviklere af indsatsen, som er udarbejdet i samarbejde med kommunens interne arbejdsgruppe om energi.

Samarbejdet med erhvervsliv og civilsamfund er central i Svendborg VE's tilgang til arbejdet med udbygning af VE gennem energifællesskaber. Det betyder, at plantilgangen er anderledes end ved traditionelle anlægsprojekter, og at forskellige aktører inddrages tidligere i processen og er med til at forme projekterne. Inddragelsen forventes at give både miljømæssige og sociale gevinster, da

- Lokalsamfundet tilbydes en mulighed for at gå forrest i den grønne omstilling i et fællesskab om energi, som også kan knytte an til andre fællesskaber.
- Inddragelse og øget kapacitetsopbygning hos borgere kan føre til øget bevidsthed om energiforbrug og -produktion, samt opmuntre til andre klimaprojekter.

Der er forventning om større opbakning til projektet, når pengene forbliver lokalt og man opnår indflydelse på processen.

Aktører og forankring

Virksomheden Svendborg VE A/S, som er en del af den kommunale forsyningsvirksomhed Vand og Affald, er den ledende part i indsatsen. Civilsamfundet og erhvervslivet forventes at blive involveret i forbindelse med etablering af energifællеskaber.

Kommunens rolle

Som virksomhedsejer sætter kommunen retningen for hvilke projekter, som Svendborg VE A/S skal realisere. Som virksomhed ejer kommunen de tage, der kan anvendes til opstilling af solceller og kan som virksomhed indgå i et energifællesskab. Kommunen kan også have en rolle som facilitator i forbindelse med etablering af energifællesskaber ved eks. at afholde borgermøder. Det vil i så fald ske i samarbejde med i Svendborg VE A/S. Kommunens rolle som myndighed er at forestå planlægningen mm.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret ved den kommunale virksomhed Vand og Affald. Kommunale medarbejdere fra Miljø og Teknik/Team Landbrug og Energi samt Team Energi kan understøtte arbejdet.

Indsatskataloget er politisk vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er overordnet forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Dog er dele af indsatsen forankret i Plan- og Lokalsamfundsudvalget (lokalplaner) samt Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen (behandling af startkapital og finansiering af de vedvarende energiprojekter).

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Notater fra advokat- og konsulentfirmaerne BDO- og EBO Consult beskriver de organisatoriske og lovgivningsmæssige rammer, som firmaet Svendborg VE A/S skal operere ud fra:

- BDO-notat om aktivering af Svendborg VE A/S
- EBO Consult-notat om organisering af Svendborg VE A/S

Energistyrelsens teknologikatalog og virkemiddelsoversigt benyttes til beskrivelse af de tekniske og økonomiske konsekvenser ved solcelleanlæg:

- Energistyrelsens Teknologikatalog for produktion af el og fjernvarme
- DK2020 – Virkemiddelsoversigt, oktober 2021.

Relevant lovgivning og planer

- Svendborg Kommunes Klima- og Energipolitik 2020-2025: klima-_og_energipolitik_2019.pdf (svendborg.dk)
- Politisk beslutning om udbredelse af vind- og solcelleanlæg i Svendborg Kommune 2021-2040: Byrådet - 29-06-2021 | Svendborg Kommune (punkt 20).
- Bekendtgørelse om fremme af vedvarende energianlæg (VE-loven): VE-loven (retsinformation.dk)
- Bekendtgørelse om VE-fællesskaber og borgerenergifællesskaber: Retsinformation
- Danmark kan mere II: Danmark skal være grønnere og uafhængig af gas fra Rusland (kefm.dk)

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen bidrager til at understøtte målsætningerne i visionen Fyn 2030. Indsatsen understøtter også det overordnede nationale mål om at Danmark skal være uafhængig af kul, olie og gas i 2050.

Bæredygtighed

Muligheder: Emissionen af miljøskadende partikler reduceres. Større markanlæg kan desuden have positive effekter på vandmiljø, grundvandsbeskyttelse og biodiversitet ved at landbrugsproduktionen ophører. Arealerne mellem solcellepanelerne vil typisk være græsarealer. Afhængig af elprisen vil der være økonomiske gevinster for projektudviklerne og for borgerne (ved energifællesskaber). Derudover sikrer VE-loven, at der er økonomisk kompensation til naboer. Etableringen af energifællesskaber kan bidrage til at mindske behovet for udbygningen af elnettet, da energifællesskaberne kan op- og nedjustere forbrug og produktion efter elnettets behov. Involveringen af borgere i energifællesskaber kan desuden opmuntre til øget produktion af VE i andre VE-projekter (såsom ladestandere eller varmeprojekter) ligesom det giver øget bevidsthed om energiforbrug. Endelig kan det give en social gevinst gennem styrkelse af lokalsamfundet.

Udfordringer: Større markanlæg kan have nogle negative konsekvenser i form af genskin og ændring af udsigten i landskaberne. Det kan skabe modstand i lokalområderne. Markanlæg på landbrugsjord vil betyde, at foder og fødevarer skal produceres andre steder. Det kan bidrage til rydning af regnskov og naturområder. Nye energianlæg kan medføre et behov for udbygning af elnettet, som skal bekostes af projektudviklerne, skatteborgerne eller elforbrugerne. Der er stor variation i klimabelastningen ved produktion af solceller og bør være et opmærksomhedspunkt ved udbud.

Barrierer og risici

Etableringen af solceller på de kommunale tage er påvirket af økonomien i projekterne, som ved en lav elpris ikke nødvendigvis kan tjene sig selv hjem. Ved høje elpriser vurderes der at være et andet incitament for at etablere anlæggene. Nogle af tagene er ikke bygget til at kunne bære solcelleanlæg. Markanlæg kræver stor investering og medfører en øget økonomisk risiko, hvilket kan være en barriere for, om kommunen ønsker at være medejer. Ved markanlæg kan der desuden være udfordringer med lokal modstand. Den modstand kan eventuelt reduceres via en andelsbaseret tilgang til projekterne. Etablering af energifællesskaber er omfattet af ny lovgivning, hvor der ikke er klarhed omkring alle rammerne for aktørerne. Det kan bidrage til forvirring blandt aktørerne på grund af kompleksiteten.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har et stort reduktionspotentiale på langt sigt. Samtidig er den også valgt, fordi den kan være med til at skabe et lokalt engagement.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Der er ikke klarhed over omfanget af investeringer i solcelleanlæg på kommunale tage. For markanlæg er der usikkerhed om økonomien på grund af nuværende prisstigninger på materialer og arbejdskraft samt de nye regler for nettilslutning. Eksempelvis vil anlægsinvesteringen for et 40 MWp markanlæg udgøre ca. 130 mio. kr. jf. Energistyrelsens Teknologikatalog, hvor investeringen blandt andet medfinansieres via andele og tredjepartsinvestorer.

Tidsramme

- 2023-2024: Pilotprojekt med oprettelse af VE-fællesskab.
- 2025-2026: Etablering af et markbaseret solcelleanlæg.
- 2023-2030: Løbende implementering af solceller på kommunale tage (bl.a. gennem VE-fællesskaber).

Transport og mobilitet

INDSATS N9: OMSTILLING TIL EL I KOMMUNALE BILER

FOKUSOMRÅDE: TRANSPORT OG MOBILITET

Kort beskrivelse

Indsatsen omhandler omstilling af de kommunale køretøjer fra fossil drift til el-drift frem mod 2030 og blev officielt vedtaget som en del af CO_2-reduktionshandleplanen, jf. Budget 2021.

Som en indledende udmøntning af planen for el-biler blev der i 2021 etableret en flådestyringsfunktion, der skal professionalisere kommunens bilflåde og sikre omstilling til el-drift. Samme år blev der vedtaget en indledende udfasningsplan for 2021-2022, som skal sikre en hurtig udfasning af de ældste og mest forurenende køretøjer.

I 2022 foretages et større analysearbejde i forhold til den kommunale kørsel i både kommunale og private biler for at afdække mulige grønne optimeringspotentialer. Analysearbejdet skal danne grundlag for en samlet udfasningsplan for de fossile køretøjer frem mod 2030.

Indsatsen bidrager til mål om klimaneutralitet samt delmål om omstilling til vedvarende energi.

Eksempler på handlinger

- Indledende udskiftningsplan for de 34 ældste køretøjer 2021-2022
- Udfasning af diesel/benzin køretøjer af euronorm 3-4-5 inden 2024
- Samlet udfasningsplan med udfasning af diesel/benzinbiler af euronorm 6 (hybrid teknologi undtaget) inden udgangen af 2027
- Grøn flådeoptimeringsanalyse af kommunens kørsel i egne biler og i medarbejdernes private biler med udbetalt kørselsgodtgørelse til følge. Formålet er at opnå en bedre balance i og udnyttelse af bilflåden.
- Vedtagelse af flådestyringspolitik og principper, herunder fremtidig organisering og driftssetup på bilområdet.

Forventet reduktion af drivhusgasser

CO_2-reduktionen som følge af en gradvis elektrificering af den kommunale bilpark vil resultere i en samlet reduktion på ca. 700 tons i 2030. Herudover vil optimeringen af den kommunale kørsel have en positiv indvirkning på den CO_2-effekt, som stammer fra kørsel i medarbejdernes private biler, som også forventes nedbragt over de kommende år.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udviklet i kommunens økonomiområde. Den indledende udfasningsplan er tilvejebragt af kommunens flådestyringsfunktion i samarbejde med øvrige aktører på tværs af organisationen, herunder Natur og Miljø samt CETS. Det vil fortsat ske i det videre arbejde ligesom der inddrages relevant ekstern bistand for at kunne understøtte analysearbejdet omkring bilflåden.

Aktører og forankring

Indsatsen er forankret internt i den kommunale organisation med kommunens flådestyringsfunktion som central aktør.

Kommunens rolle

Som virksomhed er kommunens rolle at sikre omstilling af egen bilflåde til el hurtigst muligt frem mod 2030, herunder at flåden ligeledes professionaliseres driftsmæssigt og optimeres til gavn for hele organisationen og dets brugere. I omstillingen ligger ligeledes at kørte kommunale kilometer reduceres, herunder også kørte kilometer i privat bil og at udbetalt kørselsgodtgørelse dermed reduceres.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret i Staben - Udbud og kontraktstyring, som råder over flådestyringsfunktionen.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Der vil dog være fokus på, at Økonomiudvalget inddrages.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Ifølge Klimarådets rapport fra marts 2020 "Kendte veje og nye spor til 70 procents reduktion" bør alle danske kommuner udarbejde klimastrategier, der giver klare retningslinjer for klimavenlige valg i fx kantiner, transport, byggeri og indkøb.

Relevant lovgivning og planer

Svendborg Kommunes Klima- og Energipolitik 2020-2025: klima-_og_energipolitik_2019.pdf (svendborg.dk)

Bæredygtighed

Muligheder: Kommunens 234 biler er meget synlige i bybilledet. Den daglige eksponering af de nye elbiler forstærkes med grafisk udsmykning af bilerne samt omtale i medierne. Det kan medvirke til en hurtigere omstilling af privatbilismen. Yderligere vil den tilhørende opsætning af ladestandere på kommunale arbejdspladser også kunne give en positiv effekt i forhold til omstillingen af den private bilflåde hos både borgere og virksomheder.

Udfordringer: Elbiler er dyrere end tilsvarende benzin/dieselbiler, så der er en merudgift forbundet med omstillingen.

Barrierer og risici
Verdensomspændende mangel på råvarer giver lang leveringstid på nye elbiler, hvilket kan forsinke omstillingen til en fossilfri bilflåde. Yderligere kan udfordringer med kapacitet i elforsyningsnettet blive en udfordring i de førstkommende år.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har et stort reduktionspotentiale. Reduktionspotentialet for kommunen er på relativt kort sig. Sidegevinsten ved at elbiler og ladestandere bliver mere udbredte, inspirerer borgere til et skifte til elbiler. Indsatsen er derfor også valgt fordi, den medvirker til at gøre det lettere for borgere at træffe det grønne valg.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Indsatsen er i forhold til vedtagelse og udmøntning af den indledende udfasningsplan 2021-2022 finansieret via allerede afsatte budgetmidler fra drift og anlæg. Det forventes dog at en fuld udfasning af samtlige fossile køretøjer, jf. en samlet udfasningsplan, ikke vil være finansieret, da endnu ca. 175 køretøjer mangler at blive omstillet til el frem mod 2030. Det vil kræve en betragtelig merudgift til leasing, som ikke vil kunne findes fuld ud via driftsbesparelser. Omfanget af finansieringsbehovet kendes ikke for nuværende og vil afhænge af udfasningsplanens tempo.

Tidsramme

- 2022-2024: Indledende udfasningsplan med udskiftning af udpegede køretøjer til el.
- 2023-2025: Afdække mulige grønne optimeringspotentialer.
- 2023-2030: Udmøntning af resterende udfasningsplan for fossile køretøjer
- 2023-2030: Vedtagelse og implementering af optimeret flådestyringspolitik og driftssetup for kommunale biler.

Nationale eller regionale forpligtelser

Regeringen fremlagde i december 2020 en ny klimaaftale for grøn omstilling af vejtransporten, hvori der ligger en ambition om 1 mio. grønne biler i 2030: Microsoft Word - Aftaletekst - Grøn omstilling af vejtransporten.docx (fm.dk). Det samme kan genfindes i Regeringens Grønne Indkøbsstrategi, hvor der igangsættes et arbejde for at alle offentlige køretøjer skal være omstillet til el senest i 2030: Grønne indkøb for en grøn fremtid - strategi for grønne offentlige indkøb (fm.dk)

INDSATS N10: LADEINFRATRUKTURPLAN – OPSTILLING AF LADESTANDERE

FOKUSOMRÅDE: TRANSPORT OG MOBILITET

Kort beskrivelse

Indsatsen skal sikre koordinering og udrulning af tilstrækkelig ladeinfrastruktur i Svendborg kommune. Kommunen vil især have fokus på opsætning af kommunale ladestandere til kommunens egne tjenestebiler og semi-offentlige ladestandere, som vil være delt med offentligheden i perioder af døgnet. Desuden vil kommunen gå i dialog med og samarbejde med private ladeoperatører for at sikre at også mindre attraktive lokationer i yderområderne dækkes af ladestandere. Udrulningen skal ske i takt med omstillingen fra fossil- til elbiler.

Indsatsen bidrager til mål om klimaneutralitet samt delmål om omstilling til vedvarende energi.

Eksempler på handlinger

- Ekstern analyse af behovet for offentlig ladeinfrastruktur i Svendborg Kommune
- Udarbejdelse af forslag til udrulningsplan for offentlig tilgængelig ladeinfrastruktur
- Ved indkøb af kommunale biler opsættes tilstrækkelig antal ladestandere ved bilernes respektive afdelinger (evt. konverteres de senere til semi-offentlige ladestandere).
- Samarbejde med andre fynske kommuner under Byregion Fyn om fælles strategi for fynsk ladeinfrastruktur.
- Løbende dialog med relevante samarbejdspartnere og aktører.
- Udrulning af offentlig tilgængelig ladeinfrastruktur via offentlige udbud.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Indsatsen bidrager i sig selv ikke med CO_2-reduktion, men er et afgørende understøttende element i forhold til omstillingen til el-biler både blandt kommunens egne biler og hos borgere og virksomheder.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udviklet og iværksat i et tæt tværgående samarbejde internt i organisationen og efter rådgivning og sparring med ekstern ekspertbistand. Der har og er fortsat en stor grad af videndeling med øvrige fynske kommuner i forhold til indsatsområdet ligesom der løbende pågår dialog og sparring med elforsyningsselskab, private ladeoperatører og boligforeninger.

Aktører og forankring

Indsatsen er forankret internt og tværgående i den kommunale organisation. Der er desuden mange eksterne aktører og interessenter, som vi skal i dialog med, herunder:

- Elforsyningsselskaber
- Private udbydere af ladeløsninger
- Boligforeninger
- Virksomheder
- Interesseorganisationer fra erhverv, turisme mm.

Kommunens rolle

Kommunens rolle er, at facilitere og understøtte udbredelsen af offentlig tilgængelig ladeinfrastruktur, herunder at udpege kommunale arealer, hvor der bør opsættes ladeinfrastruktur samt sikre, at der i egen kommunal virksomhed sikres ladeinfrastruktur i henhold til egne biler, lovgivningen mv. Udbredelsen tilstræbes koordineret med øvrige relevante aktører, herunder særligt boligforeninger, elforsyningsselskab og lign. Herudover er kommunens rolle at sikre et samarbejde med de øvrige fynske kommuner således, at der også tilstræbes en fælles koordinering af fynsk ladeinfrastruktur.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret i Staben - Udbud og kontraktstyring, som har ansvar for flådestyringsfunktionen.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Der vil dog være fokus på, at Økonomiudvalget inddrages.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Ifølge Klimarådets rapport fra marts 2020 ”Kendte veje og nye spor til 70 procents reduktion” udgør utilstrækkelig ladeinfrastruktur en barriere for udbredelsen af el-biler, og derfor bør der iværksættes initiativer, der kan forbedre ladeinfrastrukturen, herunder bedre muligheder og rammevilkår for opsætning af ladestandere.

Relevant lovgivning og planer

Den 6. april 2022 trådte Lov om infrastruktur for alternative drivmidler til transport (AFI-loven) i kraft. Loven giver i modsætning til før kommunerne mulighed for lovligt at bidrage til udbredelsen af offentlig tilgængelige ladestandere. Det skal ske ved, at kommunerne udpeger kommunale arealer, hvor der kan opsættes ladestandere, og udbyde dem til det private marked. Herved kan der indgås aftale med en operatør for en nærmere angivet periode. Samtidig bliver det muligt for kommunerne at medfinansiere opsætning af ladestandere i tilfælde, hvor det private marked ikke finder det kommercielt attraktivt. Ligeledes bliver det også muligt at stille kommunal ladeinfrastruktur til rådighed for medarbejdere og gæster via semi-offentlige ladestandere.

Nationale eller regionale forpligtelser

Regeringen fremlagde i december 2020 en ny klimaaftale for grøn omstilling af vejtransporten, hvori der ligger en ambition om 1 mio. grønne biler i 2030: Microsoft Word - Aftaletekst - Grøn omstilling af vejtransporten.docx (fm.dk). En central forudsætning for at sikre mange elbiler er, at der findes tilstrækkelig ladeinfrastruktur.

Bæredygtighed

Muligheder: Kommunalt engagement i tilstrækkelig ladeinfrastruktur også i mere tyndt befolkede områder, er med til at sikre lige opladningsmuligheder for alle og til markedspriser. Ved at mange af kommunens godt 5000 ansatte får personlig erfaring med kørsel i elbil og opladning af elbil, vil det formodentlig have en positiv effekt i forhold til medarbejdernes valg af næste private bil.

Udfordringer: Ladestandere er dyre, så der er en merudgift forbundet med omstillingen.

Barrierer og risici

Verdensomspændende mangel på råvarer giver lang leveringstid på eksempelvis ladestandere, hvilket kan forsinke udbredelsen af ladestandere og dermed omstillingen til elbiler. Yderligere kan udfordringer med forsyningsnettet (el) blive en udfordring i de først kommende år.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er meget vigtig for understøttelsen af, at flere elbiler kommer i drift, og det bliver mere enkelt at kunne sikre tilstrækkelig opladningskapacitet.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Indsatsen er finansieret med et budget på 1,1 mio. kr. årligt frem til 2030, jf. budgetforlig 2021.

Tidsramme

- 2021: Analyse for at afdække behovet for ladeinfrastruktur.
- 2022-2023: Forslag til udrulningsplan for offentlig tilgængelig ladeinfrastruktur samt dialog og koordinering med øvrige fynske kommuner, private ladeoperatører, forsyningsselskaber, boligforeninger og virksomheder.
- 2023-2030: Udmøntning af udrulningsplan for offentlig tilgængelig ladeinfrastruktur.

INDSATS N11: OMSTILLING TIL ELBUSSER

FOKUSOMRÅDE: TRANSPORT OG MOBILITET

Kort beskrivelse

I forbindelse med det kommende udbud for kørsel af lokale busruter og bybuskørsel vil der være krav til, at busserne anvender el som drivmiddel. Udbuddet vil være en del af et fælles fynsk udbud igennem Fynbus og forventes at have kontraktstart i august 2024. Der bliver tale om en 8-årig kontrakt med mulighed for forlængelse i 2x2 år. Placering og opstilling af ladeanlæg besluttes som udgangspunkt af tilbudsgiver.

Indsatsen bidrager til mål om klimaneutralitet samt delmål om omstilling til vedvarende energi.

Eksempler på handlinger

- Svendborg Kommune deltager i det fælles fynske udbud med kontraktstart i august 2024 og stiller krav om el som drivmiddel.
- Det fælles fynske samarbejde med Fynbus fortsættes.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Svendborg Kommune har 13 lokalruter, hvis primære formål er at betjene folkeskoler og ungdomsuddannelser i kommunen. Fynbus oplyser, at CO_2-udledningen herfra i 2019 var ca. 910 tons. Desuden betjenes Svendborg Kommune af tre bybusruter, tre regionale ruter og otte uddannelsesruter. Udledningen herfra har ikke været mulig at estimere.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i kommunens interne arbejdsgruppe for transport med udgangspunkt i politiske beslutninger og rammerne for det fælles fynske udbud gennem Fynbus.

Aktører og forankring

Det fælles fynske udbud udarbejdes og styres igennem Fynbus.

Kommunens rolle

Som en del af processen for udbud gennem Fynbus, har kommunen vedtaget at deltage i det fælles fynske udbud, ligesom det også er kommunen, der har valgt type af drivmiddel, der skal indgå i udbuddet for Svendborg Kommune.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret i Fynbus.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget men vil også kræve godkendelse i Økonomiudvalget.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Indsatsen er udarbejdet på baggrund af følgende materiale fra Fynbus:

- Rammen for fælles udbud af buskørsel med grøn omstilling, fra marts 2021
- Grøn omstilling samt fælles udbud af buskørsel, fra juni 2020

Relevant lovgivning og planer

- EU's Clean Vehicles Directive (i forbindelse med EU-udbud af offentlig transport): Clean Vehicles Directive (europa.eu)
- Svendborg Kommunes Klima- og Energipolitik 2020-2025: klima-_og_energipolitik_2019.pdf (svendborg.dk)

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen er forankret i Fynbus ud fra de retningslinjer og mål der kommer fra regeringen. Bestyrelsen i Fynbus sætter rammerne i samarbejde med kommunerne.

Fyn 2030: Fyn 2030 (byregionfyn.dk)

Bæredygtighed

Muligheder: Elbusser er mere støjsvage end de traditionelle busser, hvilket kan give en støjmæssig gevinst for de omkringliggende beboelsesejendomme m.v., der f.eks. har et busstop i nærheden.

Tilgængeligheden i de nye elbusser og ved stoppestederne er også i fokus. Der er installeret el-ramper i de kommende elbusser som sikrer, at bevægelseshæmmede har bedre mulighed for at benytte kollektiv transport.

Udfordringer: I og med at elbusserne er mere støjsvage, vil det i opstarten kunne give udfordringer for trafikanterne, som ikke længere kan høre busserne, f.eks. i forbindelse med krydsning af kørebanen.

Barrierer og risici

Der kan være en barriere i forbindelse med de økonomiske rammer, hvis udbuddet bliver dyrere end forventet, hvilket kan afhjælpes ved korrigering af budgettet. Ligeledes er der en risiko for at udvikling og leverance ikke kan følge med ønsket om anvendelse af elbusser, hvilket vil give forsinket leveringstid.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har stort reduktionspotentiale på langt sigt og fordi den gør det lettere for borgerne at træffe det grønne valg.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Tidligere beregninger, foretaget af Cowi for Fynbus, har vist en meromkostning på cirka 10 % svarende til ca. 3 mio. kr. årligt i forbindelse med nyt udbud. Den endelige omkostning kendes først efter gennemført udbud. Udviklingen indenfor teknologi samt det globale marked kan trække de samlede omkostninger i begge retninger.
Tidsramme • 2023-2024: Fælles fynsk udbud for lokale busruter og bybusruter. • 2024: Elbusser indføres på lokale busruter og bybusruter.

INDSATS N12: OMSTILLING TIL FOSSILFRI FÆRGEDRIFT

FOKUSOMRÅDE: TRANSPORT OG MOBILITET

Kort beskrivelse

Indsatsen skal omstille de tre kommunalt ejede færger til el eller anden fossilfri drift senest i 2030:

- Højestene sejler på ruten Svendborg- Skarø - Drejø
- Hjortøboen sejler på ruten Svendborg - Hjortø
- Veteranfærgen M/S Helge sejler i Svendborg Sund i sommersæsonen.

Færgerne sejler på almindelig marinediesel og udleder tilsammen årligt ca. 1000 ton CO_2. Udledningen kan reduceres ved at sejle langsommere, ændre brændstof eller ombygge/udskifte færgerne til eldrift, eller andet fossilfrit drivmiddel. Svendborg Havn, Færge- og Sundfart har igangsat et arbejde for at vurdere, hvordan de enkelte færger bedst omstilles til fossilfri drift. Blandt andet er der bevilget tilskud fra den grønne pulje til 25 % af anskaffelsessummen til en ny Højestene færge. Svendborg Havn arbejder også med fleksible løsninger, hvor eksempelvis den mindre Hjortøbo kan afløse Højestenefærgen på afgange med få passagerer.

Indsatsen bidrager til mål om klimaneutralitet samt delmål om omstilling til vedvarende energi.

Eksempler på handlinger

- Afklaring omkring anskaffelse af ny fossilfri Hjortø-færge og Højestene-færge.
- Løbende vurdering af alternative fossilfrie drivmidler.
- Undersøgelse af hvilke muligheder der er, for at veteranfærgen M/S Helge kan overgå til vedvarende energi.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Estimater for CO_2-reduktion i 2030 er opgjort til i alt ca. 970 tons CO_2/år* (67 tons for Hjortøboen, 871 tons for Højestene og 35 ton for M/S Helge.

*Regeringens målsætning er, at al strøm produceret i DK fra og med 2030 er baseret på 100 % vedvarende energi, hvilket betyder en CO_2-udledning på 0 ton CO_2/år.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet af Svendborg Havn i samarbejde med Færgesekretariatet.

Aktører og forankring

Projektet er forankret i Svendborg Kommune med Færgesekretariatet, som en væsentlig samarbejdspartner.

Kommunens rolle

Som virksomhed ejer og drifter kommunen færgerne og beslutter derfor, hvilke drivmidler de anvender.

Administrativ og politisk forankring?

Administrativt er indsatsen forankret i Svendborg Havn, Færge- og Sundfart.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Erhverv- og Turismeudvalget. Der vil dog være fokus på, at Økonomiudvalget inddrages undervejs.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

N/A

Relevant lovgivning og planer

Svendborg Kommunes Klima- og Energipolitik 2020-2025: klima-_og_energipolitik_2019.pdf (svendborg.dk)

Nationale eller regionale forpligtelser

- Indsatsen bidrager til arbejdet med en ny standardiseret færgeløsning for de danske småøer iværksat af færgesekretariatet, som repræsenterer 18 kommuner.
- Indsatsen bidrager desuden til kommunens forpligtelse i vision Fyn 2030 om et klimaneutralt Fyn i 2040.

Bæredygtighed

Muligheder: Hvis færgerne omlægges til eldrift vil støjen blive reduceret. Der vil desuden ikke være luftforurening fra en elfærge. Endelig vil der ikke være risiko for forurening af havmiljøet ved en evt. grundstødning. Hvis færgerne omlægges til andre drivmidler som biodiesel vil der ikke være ændringer i støjen, men luftforureningen vil reduceres.

Udfordringer: Nye teknologier kan forårsage uregelmæssig drift i en opstartsfase.

Barrierer og risici

Der kan være usikkerhed omkring leveringstid og teknologisk modenhed.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har stort CO_2-reduktionspotentiale og fordi den har bredere gevinster og merværdi.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

- 130 mio. kr. til indkøb af to nye færger (Hjortøbo og Højestene).
- 10-15 mio. kr. til elektrificering af M/S Helge.

Tidsramme

- 2022-2024: Afklaring af proces og beslutning om teknologi for ny Højestene og ny Hjortøbo.
- 2024-2025: Idriftsætning af nye færger (Hjortøbo og Højestene).
- 2025-2030: Omstilling af M/S Helge til vedvarende energi.

INDSATS N13: MOBILITETSPLAN

FOKUSOMRÅDE: TRANSPORT OG MOBILITET

Kort beskrivelse

Det fremgår af Kommuneplan 2021-2033, at der skal udarbejdes en mobilitetsplan for målrettet at arbejde med en omstilling til god og bæredygtig mobilitet. Mobilitetsplanen skal danne et vigtigt vidensgrundlag blandt andet om Svendborg Kommunes nuværende situation og transportadfærd (modal split), og samtidig skal indsatser og tiltag på mobilitetsområdet fastlægges, koordineres og prioriteres. Mobilitetsplanen skal fungere som en paraply for alle planer og strategier omhandlende trafik og mobilitet, blandt andet også for indsatsen for minimering af personbilskørsel.

Mobilitetsplaner er et af de tiltag, EU-Kommissionen peger på som nødvendige for at sikre en bæredygtig udvikling af byer. En mobilitetsplan er en kommunal plan for, hvordan mobilitet, bæredygtighed og det gode byliv kan kombineres. I samarbejde med relevante aktører planlægges hele transportsystemet, så man får de mest optimale rejser fra dør til dør med alle de transportformer, der er til rådighed, dvs. biler, delebiler, tog, busser, cykler og gåben. Mobilitetsplaner er en oplagt måde at samtænke transport, trafik og byplanlægning i en tidssvarende, bæredygtig sammenhæng. En mobilitetsplan tager udgangspunkt i den nuværende situation, tegner visioner for fremtiden og indeholder forslag til konkrete tiltag.

Indsatsen skal lede til et minimeret transportbehov ved byomdannelse og byudvikling og sikre at byudviklingen understøtter bæredygtige mobilitetsløsninger. Desuden skal indsatserne øge antallet af kombinationsrejser ind og ud af kommunen ved at opgradere faciliteterne ved knudepunkter som samkørselspladser, togstationer og større busstoppesteder.

En mobilitetsplan vil også adressere eventuelle udfordringer med varetransport for virksomheder og forbrugere.

Indsatsen bidrager til mål om klimaneutralitet samt delmål om omstilling til vedvarende energi.

Eksempler på handlinger

- Politisk igangsættelse af arbejdet med en mobilitetsplan
- Forundersøgelser
- Beslutning af mobilitetsplanens indhold og delmål
- Udarbejdelse af en mobilitetsplan
- Efterfølgende realisering mobilitetsplanen

Forventet reduktion af drivhusgasser

Mobilitetsplanen vil i sig selv ikke give anledning til CO_2-reduktion. Mobilitetsplanen er dog en nødvendig plan for at få en samlet strategi og prioritering for fremtidige handlinger, som på sigt vil bidrage til en større CO_2-reduktion.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i kommunens interne arbejdsgruppe for transport. Indsatsen vil også udvikles i et samarbejde med de øvrige fynske kommuner og Erhvervshus Fyn om en fælles fynsk mobilitetsplan.

Aktører og forankring

Opgaven er forankret ved Svendborg Kommune. I forbindelse med udarbejdelse af en mobilitetsplan er det afgørende, at relevante aktører inddrages herunder borgere, lokalråd, uddannelsesinstitutioner transportudbydere og virksomheder.

Kommunens rolle

Svendborg Kommune er som virksomhed ansvarlig for udarbejdelsen og realisering af mobilitetsplanen. Når mobilitetsplanen bliver vedtaget, er kommunens rolle som myndighed at sikre, at administrationen vedrørende infrastruktur og trafik sker i overensstemmelse med planen. Endelig har kommunen en rolle som facilitator i forbindelse med formidling af mobilitetsplanens elementer.

Administrativ og politisk forankring

Mobilitetsplanen forventes forankret administrativt i "Trafik og Infrastruktur" med inddragelse af øvrige relevante faggrupper på tværs af organisationen.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Der vil dog være fokus på at Plan- og Lokalsamfundsudvalget og Økonomiudvalget inddrages undervejs. Ligeledes Det Grønne Råd, Handicaprådet, Ungepanelet og Seniorrådet.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Mobilitetsplaner er et af de tiltag EU-Kommissionen peger på, som nødvendige for at sikre en bæredygtig udvikling af byer. (Kilde: 'Guide til bæredygtige mobilitetsplaner i Danmark', Tetraplan og Formel M, 2014).

Relevant lovgivning og planer

- Kommunalbestyrelsen har med Kommuneplan 2021-2033 besluttet at udarbejde en mobilitetsplan.
- En mobilitetsplan kan bidrage til opfyldelse af målsætninger i kommunens Bæredygtighedsstrategi 2020 og Klima- og Energipolitik.

Nationale eller regionale forpligtelser

En mobilitetsplan kan på sigt bidrage til opfyldelse af nationale og regionale forpligtelser om CO_2-neutralitet.

Bæredygtighed

Muligheder: En realisering af mobilitetsplanens handlinger forventes at påvirke de sociale, miljømæssige og økonomiske parametre. Eksempelvis ved at de bløde trafikanter får bedre betingelser i byerne, blandt andet ved mere plads. Det kan have en effekt på det sociale liv. Bedre byrum skaber nye muligheder for ophold og udfoldelsesmuligheder. Samtidig vil indsatsen reducere luftforureningen og dermed forbedre menneskers sundhed. Sundheden forbedres, når flere bevæger sig aktivt fremfor at køre i bil.

Udfordringer: Bilister kan opfatte ændringerne som en forringelse af deres forhold og muligheder for at komme rundt i byen.

Barrierer og risici

Udarbejdelse og efterfølgende realisering af en mobilitetsplan er forbundet med store ressourcer og investeringer, som på nuværende tidspunkt ikke er kendt. Afsættes der ikke tilstrækkelig økonomi, vil mobilitetsplanen ikke kunne gennemføres. En realisering af mobilitetsplanen vil være afhængig af strukturelle forandringer samt adfærdsændringer ved borgere, virksomheder m.fl. Det er en udvikling, som kommunen ikke kan påvirke alene, og det må forventes, at en realisering af en mobilitetsplan tager lang tid.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den på langt sigt kan bidrage til et stort reduktionspotentiale, og fordi den vil bidrage til at gøre det grønne valg lettere for borgere m.fl. Indsatsen er desuden valgt fordi den har bredere gevinster og merværdi i forhold til borgernes sundhed samt oplevelse af byens rum.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Det er på nuværende tidspunkt ikke afklaret hvilken økonomi, som er nødvendig for at gennemføre indsatsen. Et bud er mellem 500.000-1.000.000 kr. og derudover 1-3 årsværk. Det vil afhænge af, hvor hurtigt planen ønskes realiseret. Midlerne skal bevilges politisk.

Tidsramme

- 2023-2024: Udarbejdelse af en mobilitetsplan under forudsætning af, at der afsættes finansiering til det.
- 2024-2030: Realisering af mobilitetsplanen i takt med at der økonomisk afsættes midler til handlingerne.

INDSATS N14: ALTERNTIVER TIL PERSONBILSKØRSEL

FOKUSOMRÅDE: TRANSPORT OG MOBILITET

Kort beskrivelse

For at minimere CO_2-udledningen fra bilkørsel undersøges mulighederne for handlinger, der understøtter, at bilisten vælger andre alternativer til bilen. Ligeledes udføres mindre handlinger, som kan indeholdes inden for eksisterende økonomi. Handlingerne kan være i form af fysiske tiltag, men også adfærdsændrende tiltag, som gør det lettere at vælge f.eks. cyklen, kollektiv trafik, samkørsel m.v.

Indsatsen har tæt sammenhæng med indsatsen for en mobilitetsplan. Denne indsats samt mobilitetsplanen skal lede til et minimeret transportbehov ved byomdannelse og byudvikling og sikre at byudviklingen understøtter bæredygtige mobilitetsløsninger. Desuden skal indsatserne øge antallet af kombinationsrejser ind og ud af kommunen ved at opgradere faciliteterne ved knudepunkter som samkørselspladser, togstationer og større busstoppesteder.

Indsatsen bidrager til mål om klimaneutralitet samt delmål om omstilling til vedvarende energi.

Eksempler på handlinger

Følgende muligheder undersøges for potentiale:

- Forbedring af cykelstinettet. Etablering af bedre cykelparkering. Udlån af elcykler.
- Etablering af samkørselspladser, der kan understøttes af app til samkørsel.
- Uddannelsesinstitutioner og skoler: Samarbejde og inddragelse, så alternativer til bilen bliver en del af undervisningen. Forbedring af skoleveje.
- Kollektiv trafik: Bedre mulighed for at tage cyklen med, og bedre transportmuligheder i yderområder. Fremkommelighed for busser.
- Planlægning: Forbedring af bymiljøet ved begrænsninger for biler samt f.eks. etablering af cykelgader. Sikring af de trafikale forhold i forbindelse med f.eks. etablering af nye boligområder. Prøvehandlinger.
- Adfærd: Kampagner f.eks. målrettet at få flere til at cykle.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Undersøgelserne vil i sig selv ikke give anledning til CO_2 reduktion, men vil på sigt bidrage til en større CO_2 reduktion.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i kommunens interne arbejdsgruppe for transport. Repræsentanter fra cyklistforbundet, lokalråd, uddannelsesinstitutioner, Ungepanelet og Seniorrådet har desuden været inddraget under udarbejdelsen, ved et afholdt dialogmøde.

Aktører og forankring

Opgaven er forankret ved Svendborg Kommune, men det er afgørende at borgere, virksomheder, uddannelsesinstitutioner, foreninger, lokalråd m.v. inddrages og deltager.

Kommunens rolle

Svendborg Kommune er som myndighed ansvarlig for de offentlige veje, stier og parkeringspladser. Kommunen har også en rolle som facilitator, hvor vi kan indgå i en dialog med eksempelvis skoler og uddannelsessteder om forbedrede skoleveje.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen forventes forankret administrativt i "Trafik og Infrastruktur" med inddragelse af øvrige relevante faggrupper på tværs af organisationen.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Der vil dog være fokus på at eksempelvis Børn-, Unge- og Uddannelsesudvalget inddrages undervejs samt Ungepanelet og Seniorrådet.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

-

Relevant lovgivning og planer

- Svendborg Kommunes Kommuneplan 2021-2033: Mobilitet (cowiplan.dk)
- Svendborg Kommunes Klima- og Energipolitik 2020-2025: klima-_og_energipolitik_2019.pdf (svendborg.dk)

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen har god sammenhæng med nationale og regionale forpligtelser, blandt andet Fyn 2030: Fyn 2030 (byregionfyn.dk)

Bæredygtighed

Muligheder: Foruden den forventede reduktion af drivhusgasser, vil indsatsen bidrage til færre biler med fossilt brændstof på vejene, mindre støj fra disse, samt bedre fremkommelighed og trafiksikkerhed generelt. Indsatsen er ligeledes med til at forbedre sundheden blandt borgerne, når de i stedet for bilen vælger at cykle eller gå.

Udfordringer: Det vil kræve en ændring for bilisterne at vælge alternativer til personbilen, hvilket kan være udfordrende, da bilen for mange er en nem, og hurtig løsning. I kommunen vil der årligt skulle afsættes økonomi for gennemførelse af bl.a. fysiske tiltag. Ligeledes ressourcer til adfærdsdesign indenfor de enkelte handlinger.

Barrierer og risici

Indsatsen kan kun gennemføres, hvis der findes økonomiske midler og ressourcer til handlingerne. Mange af handlingerne i indsatsen er betinget af, at der udarbejdes en mobilitetsplan, hvorfor prioritering og udarbejdelse af en mobilitetsplan er afgørende for gennemførelse af denne indsats.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har stort reduktionspotentiale på langt sigt, og fordi den har bredere gevinster i form af bedre sundhed for borgerne og bedre fremkommelighed i byen.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Det er på nuværende tidspunkt ikke afklaret hvilken økonomi, der er nødvendig for at gennemføre indsatsen, og en del af indsatsen forudsætter en mobilitetsplan. Hertil vurderes det, at der administrativt skal allokeres 0,5 årsværk årligt, til undersøgelser samt gennemførelse af handlingerne.

Tidsramme

2023-2030: Handlingerne kan opstartes i takt med, at der udarbejdes en mobilitetsplan samt støtte op om implementeringen af mobilitetsplanen.

Landbrug og skovbrug

INDSATS N15: SKOVREJSNING

FOKUSOMRÅDE: LANDBRUG OG SKOVBRUG

Kort beskrivelse

Skove i vækst optager og binder CO_2 i deres ved både over og under jorden. Derved kan skovrejsning være et godt virkemiddel til at optage CO_2 fra atmosfæren. Ved brug af tømmer til møbler og byggematerialer, kan perioden for CO_2-bindingen forlænges og erstatte klimabelastende materialer som beton og stål. Skove kan også bidrage til fremme af grundvandsbeskyttelse, biodiversitet og rekreative formål.

Svendborg Kommune har indgået samarbejdsaftale med Naturstyrelsen og Svendborg Vand om skovrejsning på 540 ha skov på landbrugsarealer øst for Svendborg. De tre parter finansierer jordkøb og etablering af skoven. Skoven etableres med lysåbne naturarealer (enge, moser og overdrev) på omkring 1/3 af arealet. De naturlige vandstandsforhold vil blive genskabt, hvor det er muligt af hensyn til afvanding af naboarealer. Mosaikken mellem skov og lysåbne naturarealer tager hensyn til udsigter og indkig i landskabet samt øger biodiversiteten. De lysåbne arealer bidrager til en CO_{2e}-reduktion, når arealerne ikke længere dyrkes og gødes.

Indsatsen bidrager til mål om klimaneutralitet.

Eksempler på konkrete handlinger

- Realisere samarbejdsaftale om skovrejsning øst for Svendborg
- Undersøge muligheder for nye MUFJO-projekter (multifunktionel jordfordeling) hvor skovrejsning indgår.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Der beregnes efter en gennemsnitlig årlig CO_2-reduktion på 9 tons CO_2 per hektar skov. Skovenes CO_2-optag afhænger af skovtype samt skovens alder. Det estimeres, at 200 ha af skovrejsningsprojektet bliver realiseret frem mod 2030 og derved etableres skov på ca. 133 hektar (77 ha er lysåbne arealer). Der forventes at blive frigjort 100-150 hektar til skovrejsning i den igangværende første jordfordelingsproces i området.

Den samlede årlige klimaeffekt estimeres til 1.200 tons CO_2 i 2030 og 3.240 tons CO_2 i 2050.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udviklet af Svendborg Kommune i samarbejde med Naturstyrelsen og Svendborg Vand.

Aktører og forankring

Svendborg Kommune har indgået en 20-årig samarbejdsaftale med Naturstyrelsen og Svendborg Vand om at finansiere og etablere skov på op til 540 ha. Naturstyrelsen er den ledende part i projektet og forestår udformningen af skoven, borgerinddragelse samt etablering og drift af skoven.

Kommunens rolle

Som myndighed skal kommunen planlægge for skovrejsning i kommuneplanen ved at udpege områder, hvor skovrejsning er uønsket i en afvejning med andre samfundsinteresser som f.eks. planlægning for infrastrukturanlæg, byudvikling, landskab og kulturmiljø. Kommunens planlægning styrer således til dels, hvilke lodsejere, der kan bidrage til skovrejsningen. Kommunen skal herudover lave en afgørelse om vvm-screening for

de konkrete projekter. Kommunen kan desuden påtage sig en rolle som facilitator i forhold til at oplyse private lodsejere om tilskudsmuligheder til skovrejsning, blandt andet ved staten.

Som virksomhed har kommunen en rolle i forhold til at afsøge muligheder for skovrejsning på egne arealer.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret i Natur og Miljø samt i Plan. Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er politisk forankret i Teknik- og Miljøudvalget samt i Plan- og Lokalsamfundsudvalget. Der vil desuden være fokus på at inddrage Det Grønne Råd.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Notat fra Københavns Universitet, 2020: Kulstofbinding ved skovrejsning 2020 - Ansatte i Sektion for Skov, natur & biomasse

Relevant lovgivning og planer

- Bekendtgørelse om tilskud til privat skovrejsning.
- Svendborg Kommunes kommuneplan (for udpegning af negative skovrejsningsområder).

Nationale eller regionale forpligtelser

Skovrejsning er et led i vandområdeindsatsen, hvor der til hvert vandområdeopland er fastlagt et indsatsniveau.

Bæredygtighed

Muligheder: Når landbrugsjord omlægges til statsskov, vil der være mindre udvaskning af næringsstoffer til vandmiljøet og ophør af brug af pesticider. Det vil have en positiv effekt på vandmiljøet, grundvandet og biodiversiteten. Skovrejsning langs vandløb kan medvirke til at hindre udtørring og forbedre vandmiljøet ved at holde temperaturen i vandløbet nede. Endelig er der forbedrede rekreative muligheder, da der anlægges stier og opholdspladser i skoven.

Udfordringer: Naboer til skov kan opleve skyggegener fra træerne.

Barrierer og risici

Projektet er afhængigt af frivillige aftaler med lodsejerne. Det er derfor en barriere, hvis ingen lodsejere vil afstå jord indenfor skovrejsningsområdet.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, da den har et stort reduktionspotentiale på sigt. Indsatsen har også bredere gevinster og merværdi i form af forbedret vandmiljø, biodiversitet og rekreative muligheder.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Det samlede skovrejsningsprojekt koster 121,5 mio. kr. Svendborg Kommunes andel er 20,79 mio. kr. Naturstyrelsen og Svendborg Vand betaler den øvrige del. Kommunens midler er afsat via Miljø- og Tekniks driftsbudget og betales i rater over 30 år til Naturstyrelsen.

Tidsramme

- 2020: Samarbejdsaftalen er indgået
- 2021-2023: Gennemførelse af første jordfordeling til erhvervelse af arealer til skovrejsning.
- 2023-2040: Etablering af skov på op til 540 ha.

INDSATS N16: VÅDLÆGNING OG EKSTENSIVERING AF KULSTOFRIGE LANDBRUGSJORDE

FOKUSOMRÅDE: LANDBRUG OG SKOVBRUG

Kort beskrivelse

Ved dræning og dyrkning af kulstofrige landbrugsjorde (organiske lavbundsjorde) sker der en frigivelse af CO_{2e} ved omsætning af det organiske materiale. Ved vådlægning og ekstensivering reduceres CO_{2e}-udledningen, da omsætningsprocessen af det organiske materiale bremses eller stoppes. Stop for gødskning af de jorde vil ligeledes reducere lattergasudledningen.

Landbrugsstyrelsen har opgjort, at der i Svendborg Kommune er cirka 670 hektar jorde med et kulstofindhold over 6%. Det er kommunens vurdering, at kun en del af arealerne vil kunne indgå i indsatsen, da en stor andel består af små parceller spredt rundt i forskellige marker. Hertil kommer, at en del af arealerne er beskyttede naturarealer, hvor gevinsten ved en vådlægning vil være af mindre betydning. Kommunen vurderer, at der maksimalt er potentiale for udtagning af ca. 195 hektar. Der foreligger allerede tekniske forundersøgelser for udtagning af 100 hektar (vådområdeprojekter og lavbundsprojekt).

Strandenge/saltmarsk kan være effektive kulstofdræn på kulstoffattige jorde, og derfor kan omlægning af lavbundsjorde langs kysten til saltmarsk være med til reducere CO_{2e}-udledningen. Nye strandenge vil også bidrage til at gøre landskabet og naturen mere robust overfor klimaforandringerne. De vil med tiden kunne erstatte oversvømmede strandenge og fungere som naturlige kystværn.

Indsatsen bidrager til mål om klimaneutralitet og klimarobusthed.

Eksempler på konkrete handlinger

- Igangsætte konkrete lavbunds- og vådområdeprojekter på kulstofrige landbrugsjorde, hvor kommunen er projektansvarlig.
- Facilitere indsatser, som lodsejerne selv står for bl.a. gennem dialogmøde.
- Undersøge muligheder for at etablere strandenge/saltmarsk på lavbundsarealer langs kysten.

Forventet reduktion af drivhusgasser

I Svendborg Kommunes klimaregnskab er udledningen fra dyrkning af organiske jorde opgjort til ca. 17.850 tons CO_{2e}. Kommunen vurderer, at det tal formentlig er lavere i virkeligheden, da det er opgjort efter tekstur2014-kortet. Derved medregnes små enkeltparceller af organisk jord, der ikke nødvendigvis har et højt indhold af kulstof.

Den samlede årlige klimaeffekt er 2.000 tons CO_{2e}/år i 2030 ved udtagning af de teknisk forundersøgte arealer (ved udtagning af alle potentielle arealer estimeres reduktionen til 4.100 tons CO_{2e}/år).

2050: Det er uvist om effekten af tiltagene fortsat kan medregnes i 2050, da udledningen fra ændret arealanvendelse regnes over en 20 års periode (Jf. FN's klimapanels retningslinjer for beregning af drivhusgasser: UN IPCC, 2006).

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet af kommunen, men indsatsniveauet besluttes af Folketinget. Vådlægning og ekstensivering af kulstofrige landbrugsjorde indgår i Folketingets aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021. Aftaleparterne er enige om, at der gøres status på indfrielsen af reduktionsmålet for CO_{2e} og for udtagning af lavbundsjorde i 2023/2024.

På dialogkonferencen den 30. marts 2022 opfordrede lodsejere kommunen til at tage initiativ til at forundersøge og gennemføre vådlægningsprojekter indenfor områder, hvor der er flere lodsejere.

Aktører og forankring

Indsatserne er baseret på national lovgivning samt statslige og EU-tilskudsordninger. Kommunerne og Naturstyrelsen kan gennemføre permanente vådområde- og lavbundsprojekter. Det er typisk større projekter med flere lodsejere. Udgangspunktet er frivillige aftaler med lodsejerne. Den enkelte lodsejer har også mulighed for selv at gennemføre projekter. Projekterne godkendes af Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen. Landbrugsstyrelsen står for jordfordelingen (hvis der er behov og mulighed for det). Lodsejere og forpagtere af landbrugsjord kan også søge tilskud til ekstensivering med årlig slæt på lavbundsarealer. Den ordning er en forberedende indsats og supplement til en senere permanent udtagning, hvor arealet omdannes til vådområder.

Kommunens rolle

Den nationale lovgivning beskriver rammerne for kommunens projektgennemførelse. EU- og statslige tilskudsordninger finansierer projekterne og stiller krav om omkostningseffektivitet. Kommunen kan som projektejer søge midlerne. Hvis projektet kan leve op til kravene, og der er lodsejeropbakning, kan kommunen rekvirere en jordfordeling og indgå aftaler med de lodsejere, der ikke ønsker erstatningsjord. Derudover kan kommunen have en rolle i form af at facilitere lodsejernes egne indsatser f.eks. ved at afholde dialogmøder.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret i Natur og Miljø/Team Natur. Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er politisk forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Der vil være fokus på også at inddrage Det Grønne Råd.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Ikke muligt at udfylde for nuværende.

Relevant lovgivning og planer

- Landbrugsstyrelsen 'Lavbundsordning' samt Miljøstyrelsens 'Klima-lavbundsordning'.
- Landbrugsstyrelsens ordning 'Ekstensivering med slæt.
- Lovgivning omkring vandområdeplanerne.

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatserne med vådlægning er led i vandområdeindsatsen, hvor der til hvert vandområdeopland er fastlagt et indsatsniveau for de forskellige virkemidler. Vandområdeplanerne har ophæng i EU's Vandrammedirektiv.

Bæredygtighed

Muligheder: Udtagning og ekstensivering af landbrugsjorde vil reducere udledningen af næringsstoffer og er derfor gavnligt for vandmiljøet. Der vil også være en forøgelse af biodiversiteten. Vådlægning af lavbundsjorde vil desuden bidrage til at reducere de negative effekter af øgede nedbørsmængder ved at tilbageholde regnvand og en langsom udsivning til vandløbene vil reducere risikoen for udtørring. Endelig kan der være rekreative værdier, hvis lodsejerne giver offentlig adgang til arealerne.

Udfordringer: Ved oversvømmelse af dyrkningsarealer er der risiko for frigivelse af fosfor til vandmiljøet. Det undersøges i den tekniske forundersøgelse og skal håndteres ved afværgeforanstaltninger.

Barrierer og risici

Når der arbejdes med ændrede vandstandsforhold, skal alle lodsejere i et område være med. Der er ofte mange lodsejere i et projektområde (pga. en ejendomsstruktur med mindre og spredtliggende arealer), og det kan være vanskeligt at opnå tilslutning fra alle. En væsentlig barriere for at opnå tilslutning er en usikkerhed hos lodsejerne om kommende krav på bedriftsniveau. Det kan afholde den enkelte lodsejer fra at indgå i projekter. Hertil er tilskudssatserne generelt for lave (er fastlagt i lovgivningen). Der kan også være tekniske udfordringer, der gør at projektets omkostningseffektivitet bliver for lav.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt fordi den har stort CO_2-reduktionspotentiale på sigt og fordi der er merværdier i form af forbedret vandmiljø og øgede naturværdier. Desuden er indsatsen knyttet til klimarobusthed.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Projekterne finansieres fuldt gennem statslige og EU-tilskudsordninger. Facilitering af lodsejernes egne indsatser vil skulle finansieres af kommunen.

Tidsramme

- De første forundersøgelser for 100 ha er gennemført.
- 2022-2030: Implementering, herunder tilslutning fra lodsejerne til at gennemføre projekterne. Der er forskellige vanskeligheder. Det tager normalt 3-5 år at gennemføre et projekt.

INDSATS N17: ÆNDRET DYRKNING AF LANDBRUGSJORD

FOKUSOMRÅDE: LANDBRUG OG SKOVBRUG

Kort beskrivelse

Det forventes, at der vil ske en ændring i dyrkningsformerne for landbrugsjorden fremadrettet. De forskellige dyrkningsformer dækker eksempelvis over præcisionslandbrug, pløjefri dyrkning, conservation agriculture, øgede mængder efterafgrøder og græs i sædskiftet, økologi m.m. Disse forskellige dyrkningsformer har både fordele og ulemper set i forhold til miljø og klima (isoleret og globalt).

I seneste vedtagne landbrugsaftale er der bl.a. en målsætning om fordobling af det økologiske areal og øget mængde græsproduktion til bioraffinering. Aftalen forventer også, at der skal benyttes biokul på en række landbrugsjorde frem mod 2030. Det vil være lokalt bestemt hvilken dyrkningsform, der vil være hensigtsmæssigt for den enkelte landmand. Kommunen vil via dialog med landbruget fremme ovenstående dyrkningsformer, hvor det er hensigtsmæssigt.

Indsatsen bidrager til mål om klimaneutralitet og klimarobusthed.

Eksempler på konkrete handlinger

- Dialogmøder med lokale landmænd med fokus på præcisionslandbrug, pløjefri dyrkning, conservation agriculture, efterafgrøder, øget dyrkning af græs, økologi m.m.
- Fælles fynsk klimapartnerskab med landbruget.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Udledningen fra dyrkningen af almindelig landbrugsjord udgjorde 34.600 tons CO_{2e} i 2019. Den samlede årlige klimaeffekt[1] er 2.500 tons CO_{2e} i 2030 og 6.600 tons CO_{2e} i 2050.

[1] Klimaeffekten er estimeret med udgangspunkt i fremskrivningerne fra klimaregnskabet udarbejdet af Viegand & Maagøe.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i kommunens interne arbejdsgruppe om landbrug. Der har efterfølgende været en dialog med centrale aktører indenfor landbruget gennem et dialogmøde d. 30/3 2022 for at kvalificere indsatsen.

Aktører og forankring

De fynske kommuner arbejder i fællesskab på at indgå en partnerskabsaftale med landbrugsorganisationerne. Aftalen besluttes i Tekniks Direktør Forum. Indsatsen vil tage udgangspunkt i den aftale. Svendborg Kommune vil have ansvaret for, at der afholdes årlige dialogmøder med lokale landmænd med fokus på relevante temaer indenfor indsatsen.

Kommunens rolle

Svendborg Kommunes rolle vil være som partner via det fælles fynske klimapartnerskab og som facilitator gennem de årlige dialogmøder med landbruget.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret i Natur og Miljø/Team Landbrug og Energi. Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Der vil være fokus på at inddrage Det Grønne Råd undervejs.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Nedenstående vidensgrundlag er primært brugt til diskussionen af fordele/ulemper i forbindelse med de forskellige dyrkningsformer samt deres forventede klimagevinst.

- Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug, 4. oktober 2021.
- Virkemidler til reduktion af klimagasser i landbruget, DCA-rapport fra 2018.
- Vidensyntese om Conservation Agriculture, DCA, udgivet 2020.
- Estimering af national klimaeffekt for omlægning til økologisk jordbrug, DCA, Udgivet 2020.
- Svendborg Kommunes Klimaregnskab 2019, udarbejdet af Viegand & Maagøe.

Relevant lovgivning og planer

Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug, 4. oktober 2021, EU's landbrugsstøtte samt Vandområdeplanerne 2021-2027.

Nationale eller regionale forpligtelser

Der er mål om at opnå god økologisk tilstand i de danske vandmiljøer jf. vandrammedirektivet.

Indsatsen bidrager også til opfyldelse af kommunens forpligtelser i Fyn 2030.

Bæredygtighed

Muligheder: Flere af de ændrede dyrkningsmetoder kan have synergieffekter i form af reduceret forbrug af brændstof (det gælder for reduceret jodbearbejdning og conservation agriculture), reduceret handelsgødningsforbrug (det gælder for økologi) og reduceret pesticidforbrug (det gælder for økologi og præcisionslandbrug). Ved reduceret jordbearbejdning, flere efterafgrøder og conservation agriculture kan der opnås forbedret jordstruktur, som gør, at vand nedsiver bedre i våde perioder og tilbageholdes i tørkeperioder. Ved præcisionslandbrug er der mulighed for at øge fødevareproduktionen, fordi gødningen op- og nedreguleres afhængigt af, hvor der kan opnås størst muligt udbytte på marken. Det kan lede til mindsket risiko for rydning af regnskove og naturarealer set i globalt perspektiv. Der er desuden en økonomisk gevinst, hvis der kan opnås større eller samme produktion med mindre input af materialer og hjælpestoffer. For biokul kan der være en mulighed i, at de kan bidrage til recirkulering af næringsstoffer.

Udfordringer: Nogle af de ændrede dyrkningsmetoder kan have negative effekter. Eksempelvis vil der være øgede omkostninger forbundet med etablering af efterafgrøder til såsæd, hjælpestoffer og brændstofforbrug ved såningen og nedmuldning af efterafgrøderne. Desuden vil reduceret jordbearbejdning og conservation agriculture i mange tilfælde føre til et øget forbrug af bekæmpelsesmidler til håndtering af skadedyr og ukrudt.

Barrierer og risici

De forskellige dyrkningsformer er afhængige af de enkelte landmænds landbrugsjord og know-how samt de økonomiske rammer for dyrkningen af de forskellige systemer. Her spiller den europæiske landbrugsstøtte en central rolle i udbredelsen af de forskellige dyrkningsformer. For udbredelsen af biokul er det nødvendigt med yderligere forskning i teknologien og etablering af de økonomiske rammer for udbredelsen af teknologien. Der er også behov for forskning i de kort- og langsigtede konsekvenser ved tilførsel af biokullet på landbrugsjorden i dansk kontekst.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har stort CO_{2e}-reduktionspotentiale på sigt, og fordi der er merværdier i form af forbedret vandmiljø og øgede naturværdier. Desuden har indsatsen mulige bredere gevinster og merværdi og endelig er indsatsen knyttet til klimarobusthed.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Indsatsen vurderes at kunne rummes af de nuværende medarbejderressourcer og vil udgøre under 0,1 årsværk. Der forventes at skulle bruges ca. 5.000-25.000 kr. årligt til finansiering af dialogmøderne afhængigt af oplægsholdere og de fysiske rammer for dialogmødet. Møderne kan rumme formidling af alle indsatserne for landbrug og skovbrug.

Tidsramme

2022-2030: Årlige dialogmøder med landbruget.

INDSATS N18: MARINE INDSATSER

FOKUSOMRÅDE: LANDBRUG OG SKOVBRUG

Kort beskrivelse

Forbedring af det marine miljø i Det Sydfynske Øhav kan bidrage til en klimaeffekt via bevaring og plantning af bl.a. ålegræs. Det kan også ske indirekte via miljøforbedrende tiltag, der forbedrer vandmiljøet og giver ålegræsengene bedre vækstbetingelser. Det kan eksempelvis ske ved etablering af stenrev og muslingebanker, der kan bidrage til at ændrede strømforholdene. Havbunden under ålegræsengene kan tilbageholde og optage markante mængder kulstof og derved reducere frigivelsen af CO_2 til atmosfæren.

Indsatsen bidrager til mål om klimaneutralitet.

Eksempler på konkrete handlinger

- Samarbejde med jysk/fynske kommuner om godt marint liv med projektet *Liv i Lillebælt*.
- Etablering af ålegræsenge, stenrev, muslingebanker ol. i Det Sydfynske Øhav.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at estimere den forventede reduktion, da det er usikkert, hvor store arealer, der kan etableres med ålegræs.

Det vurderes, at en hektar ålegræseng årligt kan optage 6-10 tons CO_2. Optaget af kulstof i ålegræsengene varierer, da det afhænger af blandt andet lokale strømforhold, organisk materiale i vandsøjlen og tætheden af ålegræsengen.

Svendborg Kommune har store lavvandede kystområder, hvor der kan være potentiale for ålegræsetablering. Eksempelvis ligger der omkring 1.100 hektar havbund med en dybde under 3 meter omkring Hundstrup Ås udløb. Det område alene har potentiale til at reducere udledningen med mellem 6.600-11.000 tons CO_2 årligt.

AKTØRER

Samskabelse

Der har været en lang række aktører involveret i udviklingen af indsatsen, herunder de 11 kommuner, som står bag det fælleskommunale projekt ”Liv i Lillebælt”. Ledelsesgruppen for projektet har tilkendegivet, at de er positive overfor at udvide den geografiske afgrænsning fra Lillebælt til også at omfatte Det Sydfynske Øhav. Det forventes derfor, at Svendborg Kommune og Langeland Kommune kan indgå i projektet på lige fod med de øvrige 11 kommuner.

Aktører og forankring

Indsatsen er forankret i den tværkommunale ledelsesgruppe for ”Liv i Lillebælt”. Her er kommunen partner. I de konkrete anlægsprojekter i det sydfynske nærområde vil kommunen være projektleder.

Kommunens rolle

Svendborg Kommunes rolle vil være partner i det tværkommunale projekt ”Liv i Lillebælt”.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret i Natur og Miljø/Team Natur.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete Indsats er politisk forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Der vil være fokus på, at Økonomiudvalget inddrages undervejs samt Det Grønne Råd.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Nedenstående vidensgrundlag dokumenterer nogle af de positive effekter og barrierer ved de marine virkemidler som reetablering af ålegræsenge og stenrev, inklusive de konkrete miljøtilstande i Øhavet.

- Marine virkemidler: Potentialer og barrierer, 2021. DTU Aqua.
- Stenrev som muligt virkemiddel – med fokus på Limfjorden, 2021. Limfjordsrådet.
- Rapport fra forprojekt for Lillebælt og Øhavet. Karen Timmermann, DTU Aqua.
- Moksnes et al, 2021. Major impacts and societal costs of seagrass loss on sediment carbon and nitrogen stocks

Relevant lovgivning og planer

EU's Vandrammedirektiv og de statslige krav i vandområdeplanerne om god økologisk tilstand i de marine vandmiljøer.

Nationale eller regionale forpligtelser

Målsætningen om god økologisk tilstand i de marine vandmiljøer jf. vandrammedirektivet.

Bæredygtighed

Muligheder: Etablering af stenrev og ålegræsenge forventes at have en markant positiv effekt på biodiversiteten, da der skabes nye habitater for fisk og andre marine dyr. Via binding af næringsstoffer vil ålegræs også forbedre vandmiljøet og mindske risikoen for iltsvind. Det vil desuden have en positiv betydning for fiskeri, turisme og bosætning. Desuden kan ålegræs høstes og benyttes som isoleringsmateriale, hvorved der vil være en ressource- og klimagevinst herved.

Udfordringer: Der er ingen garanti for at ålegræs kan etableres med succes. Arbejdet udføres typisk ved manuel udplantning, så arbejdsindsatsen er stor, og der er risiko for at ålegræsset efterfølgende dør.

Barrierer og risici

Tilstrækkelig økonomi og medarbejderressourcer er væsentlige barriere for at realisere indsatsen. På nuværende tidspunkt er der afsat midler til at opstille den organisatoriske ramme og ansætte en projektmedarbejder, som skal søge de økonomiske midler, der er nødvendig til etablering af stenrev og ålegræsenge. Om kommunen opnår succes med at opnå tilskud fra fonde/puljer vides ikke.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, da den vurderes at have et stort reduktionspotentiale på sigt selvom indsatsens CO_2-effekt ikke præcist kan kvantificeres på nuværende tidspunkt. Indsatsen har også bredere gevinster og merværdi i form af forbedret vandmiljø, biodiversitet og rekreative muligheder.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Kommunalbestyrelsen har bevilget 360.000 kroner årligt fra 2022 og frem til og med 2026. Af disse dækker 60.000 kroner udgifter til et fælles projektsekretariat, og 300.000 kroner dækker udgifter til et halvt årsværk i administrationen. Projektets anlægsomkostninger for alle 13 kommuner vurderes at beløbe sig til 67,2 millioner kroner. Projektledelsen er i tæt dialog med Velux Fonden med henblik på at sikre ekstern finansiering. April 2022 har kommunerne sendt fonden en ansøgning om 41,6 millioner kroner i støtte til etablering af konkrete projekter samt til projektledelse. Kommunernes egenfinansiering er 25,6 millioner kroner svarende til 38% af udgifterne.

I den videre proces, skal der træffes politisk beslutning om Svendborg Kommunes egenfinansieringsandel af de lokale indsatser.

Tidsramme

- 2023-2024: Planlægning og projektering af konkrete indsatser i farvande ud for Svendborg Kommune.
- 2024-2026: Anlægs- og implementeringsfase af de konkrete projekter.

INDSATS N19: ÆNDRET FODERSAMMENSÆTNING TIL KVÆG

FOKUSOMRÅDE: LANDBRUG OG SKOVBRUG

Kort beskrivelse

En del af drivhusgasserne fra landbruget stammer fra dyrenes fordøjelse. Her udleder særligt drøvtyggere (kvæg, får og geder) metan gennem deres fordøjelse. Århus Universitet vurderer, at øget andel af kraftfoder, fedt og letfordøjeligt grovfoder i foderrationen kan reducere udledning fra vomgasser fra konventionelt produceret malkekvæg med 8% og udledning fra opdræt af malkekvæg (kvier) og ammekvæg med 4%. For at tiltaget ikke forskubber metanudledningen til kvægets gylle, skal det kombineres med miljøteknologier som bl.a. bioforgasning. Der forskes også i andre fodertilsætningsstoffer og formentlig vil fremtiden byde på flere løsningsmuligheder.

Indsatsen bidrager til mål om klimaneutralitet.

Eksempler på konkrete handlinger

- Regulering via miljøgodkendelser og tilsyn, når kommende reduktionskrav implementeres i lovgivningen (jf. landbrugsaftalen).
- Dialogmøder med lokale landmænd med fokus på ændrede foderrationer.
- Fælles fynsk klimapartnerskab med landbruget.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Antallet af kvæg i Svendborg Kommune er i 2019 opgjort til følgende: 4.110 malkekvæg, 5.087 kvier og 408 ammekvæg. Metanudledningen fra fordøjelsen af disse dyretyper er opgjort til ca. 23.900 tons CO_{2e}.

Den præcise fordeling mellem konventionelle og økologiske kvæg kender kommunen pt. ikke. Klimaeffekten er derfor beregnet med en antagelse om 100% konventionelt kvæg og herefter beregnet ud fra en reduktion af vomgasser fra malkekvæg med 8% og fra kvier og ammekvæg med 4%.

Den samlede årlige klimaeffekt er estimeret til 1.600 tons CO_{2e} i både 2030 og 2050.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i kommunens interne arbejdsgruppe om landbrug. Der har efterfølgende været en dialog med centrale aktører indenfor landbruget gennem et dialogmøde d. 30/3 2022 for at kvalificere indsatsen. Udviklingen af det fælles fynske partnerskab er et samarbejde mellem de fynske kommuner.

Aktører og forankring

De fynske kommuner arbejder i fællesskab på at indgå en partnerskabsaftale med landbrugsorganisationerne. Aftalen besluttes i Tekniks Direktør Forum. Indsatsen vil tage udgangspunkt i den aftale. Svendborg Kommune vil have ansvaret for, at der afholdes årlige dialogmøder med lokale landmænd med fokus på relevante temaer indenfor indsatsen.

Kommunens rolle

Svendborg Kommunes rolle vil være som partner via det fælles fynske klimapartnerskab og som facilitator gennem de årlige dialogmøder med landbruget. Desuden har kommunen en rolle som

myndighed for husdyrbrug, hvor kommunen skal sikre, at vilkår i miljøtilladelser og -godkendelser samt gældende lovgivning er overholdt.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret i Natur og Miljø/Team Landbrug og Energi. Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Der vil være fokus på at inddrage Det Grønne Råd undervejs.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

- Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021.
- DCA rapport fra 2018: Virkemidler til reduktion af klimagasser i landbruget: https://dcapub.au.dk/djfpublikation/djfpdf/DCArapport130.pdf

Relevant lovgivning og planer

Husdyrbrugloven, husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, husdyrgødningsbekendtgørelsen og miljøtilsynsbekendtgørelsen.

Nationale eller regionale forpligtelser

- Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021.
- Indsatsen bidrager også til opfyldelse af kommunens forpligtelser i Fyn 2030.

Bæredygtighed

Udfordringer: Ændringer i foderrationerne kan påvirke dyrenes sundhed og produktivitet og dermed landmandens økonomi. Ændret fodersammensætning kan også give større metanudledning fra gødningslageret. Det kan dog modvirkes med bioforgasning eller forsuring af gyllen.

Barrierer og risici

Aktuelt er der ikke lovhjemmel i husdyrbrugloven til at stille vilkår om reduktion af drivhusgasser i forbindelse med miljøgodkendelser og -tilladelser af husdyrbrug. Der kan være en frygt blandt landmænd for at indføre frivillige tiltag, hvis der kommer lovkrav senere. Endelig kan en risiko for lavere produktivitet påvirke landmændenes økonomi negativt.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har stort CO_{2e}-reduktionspotentiale på sigt.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Indsatsen vurderes at kunne rummes af de nuværende medarbejderressourcer og vil udgøre under 0,1 årsværk. Der forventes at skulle bruges ca. 5.000-25.000 kr. årligt til finansiering af dialogmøderne afhængigt af oplægsholdere og de fysiske rammer for dialogmødet. Møderne kan rumme formidling af alle indsatserne for landbrug og skovbrug.

Tidsramme

2022-2030: Årlige dialogmøder med landbruget.

INDSATS N20: ÆNDRET GØDNINGSHÅNDTERING I STALD OG LAGRE

FOKUSOMRÅDE: LANDBRUG OG SKOVBRUG

Kort beskrivelse

Der udledes markante mængder drivhusgasser fra opbevaring af gylle i stald og lagre i form af metan og lattergas. De kan reduceres ved hjælp af miljøteknologier som gylleforsuring, bioforgasning, hyppig udslusning og gyllekøling. Ved bioforgasning vil der ligeledes blive produceret biogas, der kan bruges til at fortrænge naturgas i gasnettet.

Indsatsen bidrager til mål om klimaneutralitet.

Eksempler på konkrete handlinger

- Regulering via miljøgodkendelser og tilsyn, når kommende reduktionskrav implementeres i lovgivningen (jf. landbrugsaftalen).
- Dialogmøder med lokale landmænd.
- Fælles fynsk klimapartnerskab med landbruget.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Udledningen af drivhusgasser fra gødningsopbevaring i stald og lagre udgjorde 21.400 tons CO_{2e} i 2019.

I klimafremskrivningerne forventes 62% af alt gylle at blive bioforgasset i 2030. Der skønnes at ske mere end en fordobling af andelen af dyr, som er i stalde med gylleforsuring frem mod 2030.

Den samlede årlige klimaeffekt[1] er estimeret til 5.200 tons CO_{2e} i 2030 og 11.700 tons CO_{2e} i 2050.

[1] Klimaeffekten er estimeret med udgangspunkt i fremskrivningerne fra klimaregnskabet udarbejdet af Viegand & Maagøe.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i kommunens interne arbejdsgruppe om landbrug. Der har efterfølgende været en dialog med centrale aktører indenfor landbruget gennem et dialogmøde d. 30/3 2022 for at kvalificere indsatsen. Udviklingen af det fælles fynske partnerskab er et samarbejde mellem de fynske kommuner.

Aktører og forankring

De fynske kommuner arbejder i fællesskab på at indgå en partnerskabsaftale med landbrugsorganisationerne. Aftalen besluttes i Tekniks Direktør Forum. Indsatsen vil tage udgangspunkt i den aftale. Svendborg Kommune vil have ansvaret for, at der afholdes årlige dialogmøder med lokale landmænd med fokus på relevante temaer indenfor indsatsen.

Kommunens rolle

Svendborg Kommunes rolle vil være som partner via det fælles fynske klimapartnerskab og som facilitator gennem de årlige dialogmøder med landbruget. Desuden har kommunen en rolle som myndighed for husdyrbrug, hvor kommunen skal sikre, at vilkår i miljøtilladelser og -godkendelser samt gældende lovgivning er overholdt.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret i Natur og Miljø/Team Landbrug og Energi.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Der vil være fokus på at inddrage Det Grønne Råd undervejs.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

- Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021.
- DCA-rapport fra 2018: Virkemidler til reduktion af klimagasser i landbruget: https://dcapub.au.dk/djfpublikation/djfpdf/DCArapport130.pdf

Relevant lovgivning og planer

Husdyrbrugloven, husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, husdyrgødningsbekendtgørelsen og miljøtilsynsbekendtgørelsen.

Nationale eller regionale forpligtelser

- Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021.
- Indsatsen bidrager også til opfyldelse af kommunens forpligtelser i Fyn 2030.

Bæredygtighed

Muligheder: Teknologierne gylleforsuring og gyllekøling reducerer også ammoniakfordampningen fra stald og lager. Gyllekøling reducerer desuden lugtgener for naboerne. Kvælstofudnyttelse på arealer øges med afgasset gylle og bioforgasset gylle og kan derfor reducere kvælstofudvaskningen. Bioforgasning medfører produktion af biogas, der kan bruges til at fortrænge naturgas i gasnettet.

Udfordringer: Implementering af teknologierne gylleforsuring og gyllekøling er omkostningstunge for de involverede landmænd og er derfor kun relevant ved opførsel af nye stalde. Ved gylleforsuring kan håndteringen af koncentreret svovlsyre have en helbredsmæssig påvirkning for landmændene. Anlæg til bioforgasning kan skabe gener for naboerne i form af lugt og trafik.

Barrierer og risici

Aktuelt er der ikke lovhjemmel i husdyrbrugloven til at stille vilkår om reduktion af drivhusgasser i forbindelse med miljøgodkendelser og -tilladelser af husdyrbrug. Der kan være en frygt blandt landmænd for at indføre frivillige tiltag, hvis der kommer lovkrav senere. Nogle af teknologierne eksempelvis gylleforsuring og gyllekøling er dyre at implementere og derfor kun relevante i nye stalde. Endelig kræver forgasning af gylle anlæg, der både er omkostningstunge og kan indebære planlægningsmæssige udfordringer.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har stort CO_{2e}-reduktionspotentiale på sigt og samtidig er der potentiale for merværdier i form af reduceret ammoniakfordampning samt øget kvælstofudnyttelse på arealerne.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Indsatsen vurderes at kunne rummes af de nuværende medarbejderressourcer og vil udgøre under 0,1 årsværk. Der forventes at skulle bruges ca. 5.000-25.000 kr. årligt til finansiering af dialogmøderne afhængigt af oplægsholdere og de fysiske rammer for dialogmødet. Møderne kan rumme formidling af alle indsatserne for landbrug og skovbrug.

Tidsramme

2022-2030: Årlige dialogmøder med landbruget.

Affald

INDSATS N21: NY AFFALDSORDNING

FOKUSOMRÅDE: AFFALD OG RESSOURCER

Kort beskrivelse

Fra og med 2020 er der indført nye affaldsordninger i Svendborg Kommune, så der ved husstandene bliver indsamlet mad, restaffald, pap, papir, metal, glas, plast, drikkekartoner og farligt affald. Dvs. der indsamles alle de lovpligtige fraktioner ved husstandene. Tekstilaffald indsamles senest fra 1. juli 2023 jf. affaldsaktørbekendtgørelsen.

Indsatsen er central i forhold til klimahandleplanens delmål om 80 % genanvendelse af plastaffald og 70 % genanvendelse af husholdningsaffald. Indsatsen vil her igennem også bidrage til CO_2-reduktion.

Eksempler på handlinger

- Indsamling af 10 affaldsfraktioner ved alle husstande
- Øget sortering i byrummet af udvalgte fraktioner

Forventet reduktion af drivhusgasser

Det er for nuværende ikke muligt at estimere en CO_2-reduktion som følge af øget sortering. Affald medregnes kun i meget begrænset omfang i de kommunale Energi- og CO_2-regnskaber (affaldsdeponi).

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udviklet og udarbejdet af forsyningsselskabet Vand og Affald samt Natur og Miljø i Svendborg Kommune. Forud for igangsætningen af indsatsen blev der gennemført forsøg i forskellige boligtyper for at vurdere potentialet. Desuden har der været afholdt borgermøder forud for udrulningen af den nye indsamlingsordning og regulativet, hvori de nye ordninger er beskrevet har været i offentlig høring. Indsatsen er tilrettet undervejs som følge af erfaringer og input fra borgere.

Aktører og forankring

Implementering af indsatsen er forankret i Vand og Affald, da de står for drift af affaldsordningerne.

Kommunens rolle

Som myndighed har kommunen et ansvar for, at borgerne kan sortere affald korrekt og i overensstemmelse med den nationale plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032. Som virksomhedsejer af Vand og Affald har vi overdraget opgaven til dem og skal derfor sikre, at Vand og Affald varetager opgaven tilfredsstillende. Som myndighed har vi ansvar for at udarbejde en affaldsplan og et affaldsregulativ. Desuden skal vi godkende Vand og Affalds budget og takstfastsættelse.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret i forsyningsselskabet Vand og Affald samt i Natur og Miljø/Team Miljø i Svendborg Kommune. Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Faktaark fra miljøministeriet om de nationale planer og målsætninger: https://mim.dk/miljoe/handlingsplan-for-cirkulaer-oekonomi/

Relevant lovgivning og planer

- Affaldsbekendtgørelsen: Affaldsbekendtgørelsen (retsinformation.dk)
- Affaldsaktørbekendtgørelsen: Affaldsaktørbekendtgørelsen (retsinformation.dk)
- Svendborg Kommunes Affaldsplan 2022-2033 (Under udarbejdelse)
- Bæredygtighedsstrategi 2020: baeredygtighedsstrategi_2020.pdf (svendborg.dk)

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen har god sammenhæng med nationale og regionale forpligtelser, herunder den nationale plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032 samt visionen for Fyn 2030.

Bæredygtighed

Muligheder: Indsatsen vil gennem reduceret affaldsforbrænding bidrage til reduceret luftforurening. Desuden vil øget affaldssortering bidrage til en bedre ressourceforvaltning, herunder en reduktion i brugen af jomfruelige materialer. Øget sortering vil medføre øget mulighed for genanvendelse af fraktionerne. Det kan medføre reducerede omkostninger til indkøb af nye materialer.

Udfordringer: Indsatsen er afhængig af, at borgere bakker op og ønsker at udsortere. Forkert udsortering kan forringe genanvendelsesgraden. Øget sortering vil betyde at større mængder af de enkelte fraktioner skal håndteres. Det kan betyde øgede udgifter til håndtering og transport af fraktionerne.

Barrierer og risici

Der opleves nogle barrierer i form af manglende udsortering hos nogle borgergrupper, dog er det et fåtal i forhold til dem, som udsorterer korrekt. Det kan også være en barriere, hvis økonomien ikke kan findes, eller hvis teknologier mangler til at håndtere og udnytte de enkelte fraktioner.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har et stort reduktionspotentiale på langt sigt.

Desuden betyder indsatsen, at det er lettere for borgerne at træffe det grønne valg, når de har mulighed for sortering i mange fraktioner ved husstanden i forhold til at skulle køre til genbrugsstationen. Endelig er indsatsen valgt, fordi den har bredere gevinster og merværdi ved at borgere aktivt kan gøre noget forebyggende for klimaforandringerne hjemme samt ved at affaldsforbrændingen og dermed luftforureningen mindskes.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Fremtidig økonomi for husstandsindsamling af affald finansieres gennem opkrævning af restaffaldsgebyr og boligbidrag hos borgerne.

Tidsramme

- 2022: Fuld implementering af indsamling af 9 affaldsfraktioner ved samtlige husstande.
- 2023: Implementering af indsamling af tekstiler ved alle husstande.
- 2024-2030: Implementering af øget sortering af udvalgte fraktioner i byrummet.

INDSATS N22: ETABLERING AF FÆLLES FYNSK AFFALDSSORTERINGSANLÆG

FOKUSOMRÅDE: AFFALD OG RESSOURCER

Kort beskrivelse

På Fyn er alle 10 kommuner og deres respektive affalds-/forsyningsselskaber gået sammen i et unikt samarbejde om at undersøge mulighederne for at etablere et centralt eftersorteringsanlæg til håndtering af det fynske restaffald. De fynske affaldsselskaber og kommuner har gennem flere år erfaringsudvekslet og samarbejdet om strategi for affaldshåndtering og ressourcegenvinding og drøftet mulige fordele ved en delvis fælles indsats. Samarbejdet udspringer af de tidligere projekter herunder Energiplan Fyn (2013-2015), FUNwaste (2015), MUDP-projekt SYFRE I (2016), og senest SYFRE II (2017, baseret på 2013 data), hvor bl.a. Syddansk Universitet har været en aktiv part. Det overordnede formål med samarbejdet er at øge genanvendelsen på Fyn med udgangspunkt i de lovgivningsmæssige krav, herunder at sikre mest mulig plast til genanvendelse.

Indsatsen bidrager til klimahandleplanens delmål om 80 % genanvendelse af plastaffald og 70% genanvendelse af husholdningsaffald. Indsatsen bidrager her igennem også til CO_2-reduktion.

Eksempler på handlinger

Følgende projektkomponenter (arbejdspakker) belyses jf. projektets kommissorium:

- Lokaliseringsanalyse for bestemmelse af en optimal placering af et eventuelt anlæg.
- Analyse af mulige organisationsformer for etablering og drift af et anlæg.
- Skitseprojekt for et konkret anlæg, som kan udsortere plast, mad- og drikkekartoner, metal og papir fra restaffaldet, samt ydermere raffinere plast i polymerfraktioner med henblik på at skabe gode råvarer til plastgenbrug.
- Afdække væsentlige risici ved et eftersorteringsanlæg, herunder at udarbejde en strategi for håndtering af plast (nu og i fremtidige scenarier)

Forventet reduktion af drivhusgasser

Det er for nuværende ikke muligt at estimere en CO_2-reduktion som følge af øget sortering. Affald medregnes kun i meget begrænset omfang i de kommunale Energi- og CO_2-regnskaber (affaldsdeponi).

AKTØRER

Samskabelse

Nøgleaktørerne i udviklingen af indsatsen er de fynske kommuner. Derudover har SDU også været indblandet.

Aktører og forankring

Der er tale om et fælles fynsk partnerskab. Den endelige organisationsform er ikke besluttet.

Forsyningsselskaberne får en nøglerolle, hvis anlægget etableres, da de forsyner det med dagrenovation.

Kommunens rolle

Svendborg Kommunes rolle vil være som medejer af anlægget. Andre roller er på nuværende tidspunkt ikke afklaret.

Administrativ og politisk forankring

Den fremtidige administrative forankring er endnu ikke afklaret. I den nuværende udviklingsfase er indsatsen politisk forankret i det fynske Borgmesterforum. Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats vil, hvis der etableres et fælles fynsk affaldssorteringsanlæg, blive forankret i Teknik- og Miljøudvalget.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

- Faktaark fra miljøministeriet om de nationale planer og målsætninger: https://mim.dk/miljoe/handlingsplan-for-cirkulaer-oekonomi/
- Erfaringer fra SYFRE-projekterne: https://www.svendborg.dk/sites/default/files/acadre/Files_4692_6121295/bilag_1_-_bilag_-_proces_fyn_-_sammenfatning.pdf

Relevant lovgivning og planer

- Affaldsbekendtgørelsen: Affaldsbekendtgørelsen (retsinformation.dk).
- Affaldsaktørbekendtgørelsen: Affaldsaktørbekendtgørelsen (retsinformation.dk).
- Svendborg Kommunes Affaldsplan 2022-2032 (Under udarbejdelse).
- Bæredygtighedsstrategi 2020: baeredygtighedsstrategi_2020.pdf (svendborg.dk)

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen har god sammenhæng med nationale og regionale forpligtelser, herunder den nationale plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032 samt visionen for Fyn 2030.

Bæredygtighed

Muligheder: SYFRE-projekterne påpeger en betydelig økonomisk og miljømæssig gevinst ved at lade maskiner udsortere og raffinere plast og andre genanvendelige materialer fra restaffaldet, når borgerne har kildesorteret madaffald, papir og pap samt glas og metal fra restaffaldet. Det vil bidrage til en bedre ressourceforvaltning, herunder en reduktion i brugen af jomfruelige materialer.

Udfordringer: et fælles sorteringsanlæg kan være dyrt at etablere og det kan medføre øget transport af restaffaldet fra kommunerne til anlægget.

Barrierer og risici

Det kan være en barriere, hvis økonomien ikke kan findes, eller hvis der mangler teknologier til korrekt udsortering og behandling af de enkelte fraktioner.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har et stort reduktionspotentiale på langt sigt – resulterer i bedre udsortering af plast, som derved medfører potentielt højere reel genanvendelse. Desuden betyder indsatsen, at det er lettere for borgerne at træffe det grønne valg, hvis de ikke selv skal tænke over, hvilke fraktioner, der skal i hvilken spand. Det vil også betyde færre spande i hjemmet, hvis borgere kan bortskaffe flere fraktioner i restaffaldet. Endelig har indsatsen bredere gevinster og merværdi i form af stordriftsfordele og en ensartning over hele Fyn samt en mulig større borgeropbakning, hvis det er lettere for borgerne at sortere.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Der vil være tale om fælles fynske udgifter. Økonomien er dog endnu ikke afklaret, og de vil skulle bevilges politisk i fremtidige budgetforhandlinger.

Tidsramme

Tidsrammen ligger endnu ikke fast og kan være følgende:

- 2022-2025: Undersøgelse af muligheder for at etablere et centralt eftersorteringsanlæg, herunder afdækning af økonomi.
- 2025-2040: Etablering af centralt eftersorteringsanlæg.

INDSATS N23: BEDRE SORTERING I VIRKSOMHEDER OG KOMMUNALE BYGNINGER

FOKUSOMRÅDE: AFFALD OG RESSOURCER

Kort beskrivelse

I den seneste affaldsbekendtgørelse blev der stillet krav om udsortering af 10 fraktioner i husholdninger samt kommunale institutioner. Senest d. 31. december 2022 bliver det lovkrav, at virksomheder udsorterer deres husholdningslignende affald i samme antal fraktioner.

Indsatsen er central i forhold til klimahandleplanens delmål om 80 % genanvendelse af plastaffald og 70 % genanvendelse af husholdningsaffald. Indsatsen vil her igennem også bidrage til CO_2-reduktion.

Eksempler på handlinger

- Sikre at alle kommunale bygninger, både institutioner og kontorer, udsorterer affald korrekt. Det gælder både de 10 lovpligtige fraktioner samt frasortering af direkte genbrugelige materialer, eksempelvis via "Affaldsambassadører", som er medarbejdere, der klædes på til at sikre affaldet sorteres korrekt.
- Understøtte renovatører i at tilbyde indsamlingsordninger, som lever op til kommende krav om udsortering og mærkning.
- Gå i dialog med virksomheder om genbrug og bedre udsortering af affald. Det kan eksempelvis foregå ude ved virksomheder i forbindelse med tilsyn og som kampagner på genbrugspladserne.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Det er for nuværende ikke muligt at estimere en CO_2-reduktion som følge af øget sortering. Affald medregnes kun i meget begrænset omfang i de kommunale Energi- og CO_2-regnskaber (affaldsdeponi).

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet af kommunens interne arbejdsgruppe om affald. Nøgleaktører kan være:

- Skoler – inddragelse af lærere og elever i læring om affaldssortering.
- Vand og Affalds skoletjeneste.
- "Affaldsambassadører" - medarbejdere rundt om i de enkelte kommunale bygninger.
- Private renovatører som kan hjælpe deres kunder med at få den lovpligtige sortering.

Aktører og forankring

Den ledende part i indsatsen er Team Miljø i Natur og Miljø. Der vil være et tæt samarbejde med forsyningsselskabet Vand og Affald, som står for drift af affaldsordningerne.

Kommunens rolle

Kommunens rolle er som myndighed at føre tilsyn med virksomheder og sikre, at de sorterer i de lovpligtige fraktioner. Som facilitator har kommunen en rolle i at kommunikere til renovatører, at de skal hjælpe deres kunder med at få en affaldsløsning, der lever op til lovgivningen. Endelig har kommunen en rolle som virksomhed, som skal sikre, at der sorteres korrekt i alle kommunale bygninger.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret i Natur og Miljø/Team Miljø. Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er politisk forankret i Teknik- og Miljøudvalget.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Faktaark fra miljøministeriet om de nationale planer og målsætninger: https://mim.dk/miljoe/handlingsplan-for-cirkulaer-oekonomi/

Relevant lovgivning og planer

- Affaldsbekendtgørelsen: Affaldsbekendtgørelsen (retsinformation.dk)
- Affaldsaktørbekendtgørelsen: Affaldsaktørbekendtgørelsen (retsinformation.dk)
- Svendborg Kommunes Affaldsplan 2022-2023: (Under udarbejdelse)
- Bæredygtighedsstrategi 2020: baeredygtighedsstrategi_2020.pdf (svendborg.dk)
- Regulativ for erhvervsaffald: https://www.svendborg.dk/sites/default/files/PDF/regulativ_for_erhvervsaffald_24-01-2017.pdf
- Regulativ for husholdningsaffald: https://www.svendborg.dk/sites/default/files/PDF/regulativ-for-husholdningsaffald-gaeldende-fra-030420_0.pdf

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen har god sammenhæng med nationale og regionale forpligtelser, herunder den nationale plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032 samt visionen for Fyn 2030.

Bæredygtighed

Muligheder: Indsatsen vil gennem øget sortering medføre en miljøgevinst samt en mulig økonomisk gevinst for virksomhederne, da kildesortering kan højne afsætningsværdien for flere affaldsprodukter.

Øget sortering i virksomheder giver en øget forretningsmulighed for lokale renovatører, i form af flere og renere fraktioner hos alle virksomheder, som skal indsamles og efterfølgende afsættes.

Øget sortering i skoler og kommunale institutioner kan skabe en bevidsthed omkring affald som tages med videre ud i samfundet.

Udfordringer: Hvis affaldet ikke sorteres korrekt, vil det forringe genanvendelsesgraden og betyde at genanvendeligt materiale afbrændes. Det kan også betyde øgede udgifter til håndtering af affaldet.

Barrierer og risici

Indsatsen er meget afhængig af, at medarbejdere i institutioner og virksomheder gør en indsats for at sortere affald korrekt og smide det i de korrekte spande. Derfor er det en barriere, hvis medarbejderne ikke tager ansvar for korrekt sortering.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har et stort reduktionspotentiale på sigt og gør det lettere for medarbejdere og elever at træffe det grønne valg, når de har mulighed for sortering i mange fraktioner. Endelig er indsatsen valgt, fordi den har bredere gevinster og merværdi ved at medarbejdere og elever aktivt kan gøre noget forebyggende for klimaforandringerne også udenfor hjemmet.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

For den del, som vedrører dialog med virksomhederne, kan det indgå i det miljøtilsyn, kommunen foretager i dag. Det vil ikke kræve øgede ressourcer. Økonomi til de øvrige handlinger er ikke afklaret. Det vedrører korrekt sortering af affald i alle kommunale bygninger, oplæring af medarbejdere og samarbejde med renovatører. Handlingerne vil kræve øget årsværk. En eventuel budgetudvidelse vil skulle bevilges politisk i fremtidige budgetforhandlinger.

Tidsramme

- 2023: Implementering af sortering i 10 fraktioner ved alle virksomheder.
- 2023-2030: Understøtte renovatører i at tilbyde indsamlingsordninger, som lever op til kommende krav om udsortering og mærkning.
- 2023-2030: Dialog med virksomheder om genbrug og bedre udsortering af affald.
- 2024-2030: Mere information til medarbejdere om korrekt sortering, evt. uddannelse af ”affaldsambassadører”.

INDSATS N24: FOREBYGGELSE AF AFFALD

FOKUSOMRÅDE: AFFALD OG RESSOURCER

Kort beskrivelse

I Danmark har vi et af verdens allerhøjeste materialeforbrug pr. person og genererer derfor alt for meget affald. Tiltaget går ud på at skabe en langsigtet holdningsændring i samfundet, hvor bortskaffelse i højere grad fravælges til fordel for direkte genbrug og reparation.

Indsatsen vil bidrage til klimahandleplanens delmål om 80 % genanvendelse af plastaffald og 70 % genanvendelse af husholdningsaffald. Indsatsen vil her igennem også bidrage til CO_2-reduktion.

Eksempler på handlinger

- Udarbejde skabeloner og modeller til opstart af arbejde for at understøtte initiativer for direkte genbrug og reparation.
- Afklare juridiske rammer for private initiativer.
- Afholde inspirationsarrangementer for borgere
- Undersøge muligheden for at indgå tværkommunalt partnerskab med Tingcentralen.
- Facilitere et større internt genbrug af møbler, IT mm. i kommunens afdelinger. Der er allerede en intern genbrugsplads for møbler men store mængder kasseres p.t.
- Informere alle kommunale medarbejdere i genbrug og affaldsforebyggelse.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Det er for nuværende ikke muligt at estimere en CO_2-reduktion som følge af øget sortering. Affald medregnes kun i meget begrænset omfang i de kommunale Energi- og CO_2-regnskaber (affaldsdeponi).

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i kommunens interne arbejdsgruppe for affald

Aktører og forankring

Indsatsen er forankret i kommunen, som også vil være den ledende part. Alle kommunens ansatte vil blive involveret, da de skal informeres om genbrug og affaldsforebyggelse, så de kan gå foran med et godt eksempel. Derudover vil forsyningsselskabet Vand og Affald formentlig have kommunikative opgaver vedrørende direkte genbrug.

Kommunens rolle

Som virksomhed har kommunen et ansvar for en adfærdsændring hos de ansatte og borgere generelt.

Administrativ og politisk forankring

Under implementeringen er den administrative forankring delt mellem Natur og Miljø/Team Miljø, som skal sikre, at de ansatte informeres korrekt og CETS/Ejendomsservice, som driver den interne genbrugsplads, og derigennem faciliterer affaldsforebyggelse i kommunens egen virksomhed.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Der vil dog være fokus på at alle fagudvalg inddrages undervejs, da indsatsen skal udbredes til alle kommunens ansatte. Desuden vil Ungepanelet og Seniorrådet blive inddraget undervejs.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Faktaark fra miljøministeriet om de nationale planer og målsætninger:

https://mim.dk/miljoe/handlingsplan-for-cirkulaer-oekonomi/

Relevant lovgivning og planer

- Affaldsbekendtgørelsen: Affaldsbekendtgørelsen (retsinformation.dk)
- Affaldsaktørbekendtgørelsen: Affaldsaktørbekendtgørelsen (retsinformation.dk)
- Svendborg Kommunes Affaldsplan 2022-2032 (Under udarbejdelse)
- Bæredygtighedsstrategi 2020: baeredygtighedsstrategi_2020.pdf (svendborg.dk)

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen har god sammenhæng med nationale og regionale forpligtelser, herunder den nationale plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032 (Handlingsplan for cirkulær økonomi) samt visionen for Fyn 2030.

Bæredygtighed

Muligheder: At stimulere direkte genbrug kan skabe en mentalitetsændring i samfundet samtidig med, at det kan skabe et socialt fællesskab bl.a. i form af repair cafeer. Genbrug på arbejdspladsen kan skabe en viden og en ansvarsfølelse, som man tager med sig videre ud i samfundet.

Udfordringer: Manglende opbakning og motivation, både internt og eksternt.

Barrierer og risici

Det er endnu uafklaret, hvor meget Vand og Affald og kommunen ifølge lovgivningen må støtte op omkring tiltag fra borgere.

En barriere er, at der er begrænset plads på den interne genbrugsplads, så det må løbende prioriteres, hvilke møbler og udstyr, der opbevares og dermed gøres tilgængelig for genbrug.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har et stort CO_2-reduktionspotentiale på langt sigt. Indsatsen er også valgt, fordi, fordi medarbejdere, skoler, uddannelsesinstitutioner og borgere generelt er særligt engagerede i affaldssortering og genbrug. Endelig er indsatsen valgt, fordi den har bredere gevinster og merværdi ved at medarbejdere og borgere aktivt kan gøre noget forebyggende for klimaforandringerne hjemme samt ved at affaldsforbrændingen og dermed luftforureningen mindskes.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Økonomien er endnu ikke afklaret. Der kan potentielt være en besparelse ved øget brug af den interne genbrugsplads, men det vil kræve en større lagerplads, da den på nuværende tidspunkt er en begrænsende faktor for internt genbrug. Der vil desuden blive tale om en forøgelse af årsværk til at informere alle medarbejdere i forebyggelse af affald og muligheder for genbrug. En eventuel budgetudvidelse vil skulle bevilges politisk i fremtidige budgetforhandlinger.

Tidsramme

- 2025 - 2030: Afklare juridiske rammer for private initiativer og udvikle startpakker
- 2024 – 2030: Inspirationsarrangementer for borgere
- 2024 - 2025: Undersøge muligheden for at indgå tværkommunalt partnerskab med Tingcentralen.
- 2024-2025: Kommunens interne genbrugsplads og affaldsforebyggelse

INDSATS N25: GENANVENDELSE OG DIREKTE GENBRUG AF BYGGE- OG ANLÆGSMATERIALER

FOKUSOMRÅDE: AFFALD OG RESSOURCER

Kort beskrivelse

Indsatsen fokuserer på at opnå en større andel af genanvendte materialer og direkte genbrug i byggeprojekter og derved reducere forbrug, udvinding og bearbejdning af råstoffer. Bygge- og anlægsaffald udgør ca. 1/3 af alt verdens affald. I 2020 udgjorde bygge- og anlægsaffald, eksklusive jord, ca. 25 % af alt indsamlet affald, hvoraf størstedelen bestod af beton, mursten, tegl samt sammenblandinger af disse. Fælles for disse fraktioner er, at der er store CO_2-udledninger forbundet med produktionen af disse. I dag genanvendes størstedelen af disse fraktioner. Genanvendelsen er i høj grad i nedknust form som underlag til veje og lignende former for downcycling, som stadig efterlader behov for jomfruelige materialer til nye bygge- og anlægsprojekter. Forsøgsprojekter har vist, at ved at bruge 40% genanvendt beton kan der opnås en CO_2-besparelse på ca. 17%. Desuden er Aalborg Portland er begyndt at markedsføre et genanvendt cementprodukt med en reduktion i CO_2-udledningerne på 30%. Ved at arbejde målrettet med genanvendelse og direkte genbrug af byggematerialer er der derfor potentielt betydelige CO_2-besparelser at hente. Indsatsen vil have særligt fokus på asfalt, beton og cement.

Eksempler på handlinger

- Skabe standarder for hvordan kommunen kan arbejde med genbrug og genanvendelse i egne fremtidige nedrivnings-, bygge- og anlægsprojekter (eks. krav i udbud).
- Understøtte private byggeprojekter i at sikre affald sorteres korrekt og genbrugelige materialer ikke bortskaffes
- Oprettelse af område, hvor håndværkere og private kan aflevere overskydende mængder byggematerialer.
- Facilitere dialog mellem nedrivningsprojekter og byggeprojekter, så materialerne mest muligt cirkuleres indenfor kommunegrænsen og mindske transport.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Det er for nuværende ikke muligt at estimere en CO_2-reduktion som følge af øget sortering. Affald medregnes kun i meget begrænset omfang i de kommunale Energi- og CO_2-regnskaber (affaldsdeponi).

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i kommunens interne arbejdsgruppe om affald.

Aktører og forankring

Aktørerne i indsatsen er kommunen ved Team Miljø og CETS. Desuden forsyningsselskabet Vand og Affald, som forestår driften af affaldshåndteringen. Endelig er Unicon, diverse bygherrerog nedbrydere vigtige aktører. Indsatsen er forankret i kommunen, hvor Team Miljø er ansvarlige for at kontrollere nedrivninger og affaldssortering i byggeprojekter. Derudover skal der i samarbejde med CETS udfærdiges krav til genbrug og genanvendelse i fremtidige udbud.

Indretning af et område på genbrugspladserne til direkte genbrug af byggematerialer vil være forankret i Vand og Affald.

Der har været en indledende dialog med Unicon om et partnerskab. Unicon producerer beton og arbejder med at øge andelen af genanvendt beton i deres produkter. Det kan være interessant i forbindelse med kommunale anlæg og byggeri.

Kommunens rolle

Kommunens rolle som myndighed er at føre tilsyn med byggeprojekter og sikre, at ressourcer udsorteres til genanvendelse og genbrug. Derudover kan kommunen som virksomhed stille krav til genanvendelse og genbrug i udbud af kommunale bygge- og nedrivningsprojekter. Kommunen kan derved gå forrest og belyse mulighederne f0r øget anvendelse af genbrug og genanvendte materialer i bygge- og anlægsprojekter.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret i Natur og Miljø/Team Miljø i Svendborg Kommune. Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

- Faktaark fra miljøministeriet om de nationale planer og målsætninger: https://mim.dk/miljoe/handlingsplan-for-cirkulaer-oekonomi/
- Rapport om genanvendelse af beton i nyt byggeri: https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2018/08/978-87-93710-69-6.pdf

Relevant lovgivning og planer

- Affaldsbekendtgørelsen: Affaldsbekendtgørelsen (retsinformation.dk)
- Affaldsaktørbekendtgørelsen: Affaldsaktørbekendtgørelsen (retsinformation.dk)
- Svendborg Kommunes Affaldsplan 2022-2023 (Under udarbejdelse)
- Bæredygtighedsstrategi 2020: baeredygtighedsstrategi_2020.pdf (svendborg.dk)

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen har god sammenhæng med nationale og regionale forpligtelser, herunder den nationale plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032 (handlingsplan for Cirkulær Økonomi) samt visionen for Fyn 2030.

Bæredygtighed

Muligheder: Indsatsen kan skabe synergieffekter mellem nedrivninger og bygge- og anlægsprojekter, hvor materialer i højere grad recirkuleres lokalt. Miljømæssigt er der muligheder for at reducere mængden af jomfruelige materialer, hvilket derved mindsker CO_2-udslip. Der kan også være en mulig social-økonomisk gevinst ved at ansætte socialt udsatte til at drive et genbrugsområde på genbrugspladserne.

Udfordringer: Indsatsen kan betyde øgede udgifter til materialeindkøb.

Barrierer og risici

I forbindelse med genanvendelse af beton kan sporbarheden være en barriere. Det er vigtigt at vide, hvor materialerne kommer fra i forhold til betonens kvalitet. Derudover er det også for at sikre, at det ikke indeholder uønskede stoffer som f.eks. PCB eller tungmetaller der kan forringe kvaliteten af det genanvendte beton.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har et stort reduktionspotentiale på langt sigt. Desuden betyder indsatsen valgt fordi den bidrager til at gøre det grønne valg lettere for bygherrer og nedbrydere, når de har nem adgang til viden og mulighed for korrekt sortering og genanvendelse.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Øget sortering og genbrug af byggematerialer ved kommunale nedrivninger samt anvendelse af genbrugte byggematerialer i kommunale projekter, vil forventeligt medføre øgede udgifter. Omfanget vil variere for de enkelte projekter og kan ikke for nuværende estimeres. Der vil desuden skulle allokeres medarbejderressourcer til at udarbejde standarder samt øge dialogen med private bygherrer og nedbrydere. En eventuel budgetudvidelse som følge af indsatsen vil skulle bevilges politisk i fremtidige budgetforhandlinger.

Tidsramme

- 2023-2024: Udarbejde kommunale standarder for selektiv nedrivning samt genbrug af byggematerialer.
- 2024-2030: Oprettelse af genbrugsområde for byggematerialer.
- 2025-2030: Understøtte private byggeprojekters affaldssortering og genanvendelse samt facilitere dialog mellem nedrivningsprojekter og byggeprojekter.

Fødevarer

INDSATS N26: KLIMAVENLIG MAD OG REDUCERET MADSPILD

FOKUSOMRÅDE: FØDEVARER

Kort beskrivelse

Kommunalbestyrelsen godkendte den 2. november 2021 fødevarer som første fokusområde indenfor forbrug af varer og tjenester (scope 3) i klimahandleplanen.

Indsatsen fokuserer på at mindske CO_2-aftrykket og madspildet fra alle køkkener, der producerer mad til mange mennesker. Det gælder både offentlige og private køkkener. Dermed kan indsatsen være med til at skabe inspiration for borgere i Svendborg Kommune og fremme en mere klimavenlig madkultur. Mere klimavenlig mad vil desuden kunne gavne sundheden. Derved bidrager indsatsen til alle mål og delmål i klimahandleplanen.

Eksempler på handlinger

Kommunale køkkener

- Drøftelse af konkrete mål for mere klimavenlig mad i køkkenerne.
- Opbygning af digital idébank med deling af tips, tricks og opskrifter.
- Adgang til brugervenlig CO_2-beregner, så klimaaftrykket per ret kendes.
- En gradvis omstilling af køkkener til mindre kødforbrug og mindre madspild.
- Efteruddannelse af personale.
- Kommunikation af de gode eksempler til inspiration for køkkenerne og borgerne.

Eksterne madaktører

- Facilitering af et netværk for madaktører, der ønsker at reducere klimaaftrykket fra deres produktion.
- Medvirken til at kommunikere de gode eksempler.
- Facilitering af workshop med deltagelse af madaktører, lokale fødevareproducenter og engrosforhandlere.

Der vil være opmærksomhed på, hvor der kan skabes et samspil mellem handlingerne for de kommunale køkkener og de eksterne madaktører.

Handlinger vedrørende udbud medtages i en indsats om grønne indkøb og udbud. Handlinger vedrørende læringsaktiviteter medtages i en indsats om undervisning i grundskolen.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Det er for nuværende ikke muligt at estimere en CO_2-reduktion. CO_2-reduktionen indgår i scope 3 (forbrug af varer og tjenester). Scope 3 medregnes ikke i de kommunale Energi- og CO_2-regnskaber. Energistyrelsen arbejder på at udbygge Energi- og CO_2-regnskabet med disse beregninger. Til den tid vil administrationen estimere en mulig CO_2-reduktion.

AKTØRER

Samskabelse

Der har været afholdt to workshops med nøgleaktører (internt og eksternt). På begge workshops blev det drøftet, hvad der skal til for at få mere klimavenlig mad på menuen, hvordan det kan gøres nemmere for kunderne at vælge klimavenligt, og hvad kommunen kan gøre for at understøtte udviklingen. Input fra begge workshops er brugt til at formulere handlinger i indsatsen. Efterfølgende har nogle af aktørerne fra begge workshops været inddraget i sparring omkring udvikling af indsatsen.

Aktører og forankring

Implementering af handlingerne vil ske i samarbejde med de interne køkkener og relevante eksterne aktører. Indsatsen er forankret i kommunen og udover administrative medarbejdere i kommunen, vil køkkenpersonale i både kommunale og eksterne køkkener være involveret i indsatsen. Til de eksterne madaktører kommunikeres og sparres med brancheorganisationer og netværk.

Kommunens rolle

Kommunens rolle som virksomhed er at indkøbe råvarer med så lavt et CO_2-aftryk som muligt samt at efteruddanne personale, så de er i stand til at stå for en omstilling af køkkenerne. Desuden har kommunen en rolle som facilitator både i forhold til de interne og de eksterne køkkener, eksempelvis være ved at formidle adgang til en CO_2-beregner for madvarer samt initiere netværk.

Administrativ og politisk forankring

Det er ikke besluttet, hvor indsatsen skal forankres administrativt. Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Der vil være fokus på, at alle fagudvalg inddrages undervejs samt Det Grønne Råd, Ungepanelet og Seniorrådet.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

- CONCITO: CO_2-udledningen fra danskernes forbrug af mad og drikkevarer udgør 17 % af den samlede udledning. Heraf stammer 75 % fra kød og mejeriprodukter.
  Klimarådet: offentlige køkkener har mulighed for at introducere klimavenlig mad for mange mennesker og dermed være en vigtig løftestang (Klimavenlig mad og forbrugeradfærd, Klimarådet dec. 2021).
- De officielle danske kostråd: Spis planterigt, varieret og ikke for meget (Fødevarestyrelsen).
- COWI for ONE/THIRD: En tredjedel af al mad produceret i verden går til spilde.

Relevant lovgivning og planer

Udbredelse af klimavenlige fødevarer og mindre madspild bidrager til opfyldelse af målsætninger i kommunens Bæredygtighedsstrategi 2020 og Klima- og Energipolitik 2020-25.

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen har god sammenhæng med nationale og regionale forpligtelser, da klimavenlige fødevarer og mindre madspild bidrager til CO_2-reduktion og affaldsminimering.

Bæredygtighed

Muligheder: Indsatsen kan have synergieffekter i forhold til sundhed, miljø og økonomi. Et øget forbrug af klimavenlige fødevarer som bælgfrugter, grøntsager og frugt vil være positivt for folkesundheden, da de fødevarer indeholder lidt fedt og mange vitaminer og antioxidanter. Desuden er de fødevarer billigere end kød og dermed kan der være en økonomisk gevinst.

Udfordringer: Der kan være en økonomisk udfordring i form af behov for øgede ressourcer til efteruddannelse af personale og mere tid brugt på forberedelse af fødevarerne.

Barrierer og risici

Barrierer for indsatsen er, hvis køkkenpersonalet ikke har ressourcer til at opbygge ny viden om opskrifter og menuplaner samt deltage i efteruddannelse. Det er også en barriere, hvis der ikke kan findes tilstrækkelig økonomi til at udvikle en idébank eller afholde workshops for deltagende køkkener.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har et stort reduktionspotentiale og samtidig er indenfor et område, hvor borgerne har indikeret, at de er meget interesseret i at omstille deres forbrug. Endelig er indsatsen valgt, fordi den har bredere gevinster og merværdi.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

0,3 årsværk forventes anvendt i administrationen til at koordinere, igangsætte og kommunikere handlingerne og kan muligvis nedjusteres efter 2023. Det er ikke muligt at estimere årsværk anvendt i køkkenerne, men det forventes at blive en del af den daglige drift.

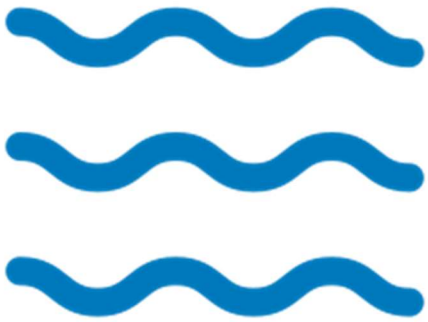
50.000-100.000 kr. årligt forventes anvendt til implementering af indsatsen til konsulentbistand, afholdelse af workshops og netværksmøder, udvikling af idébank samt adgang til CO_2-beregner. En eventuel budgetudvidelse som følge af indsatsen vil skulle bevilges politisk i fremtidige budgetforhandlinger.

Tidsramme

- 2022-2023: Planlægning og igangsætning af indsatsen, herunder opstart af idébank, adgang til CO_2-beregner og facilitering af netværk for køkkener og leverandører.
- 2024-2040: Implementering af indsatsen, herunder efteruddannelse af køkkenpersonale og kommunikation af de gode eksempler. Det forventes, at der gradvis vil kobles flere og flere køkkener på indsatsen.

ROBUSTHEDSINDSATSER

Vand

INDSATS R1: REDUCERING AF RISIKO FOR SKADER VED SKYBRUD I BEBYGGEDE OMRÅDER

FOKUSOMRÅDE: VAND (SKYBRUD)

Kort beskrivelse

Målsætningen er at minimere oversvømmelse af bebyggede områder og kritisk infrastruktur ved skybrud.

Delmålsætninger er:

- At have beskrevet risikoen for skader som følge af oversvømmelser ved skybrud for byerne i Svendborg Kommune inden 2026.
    - Herunder kvalificering af geografiske fokusområder på baggrund af konkrete, og model-opdaterede (kloakmodel) risikovurderinger ift. hvor regnen giver aktuelle udfordringer.
        - Vandløbsmodeller indarbejdes i opdateret kloakmodel for at give et mere præcist oversvømmelsesrisikoprofil.
    - Dette indarbejdes i Masterplan for Regn og Spildevand i Svendborg Kommune.
- Der udarbejdes planer for fornyelse af kloaksystemer inden 2026.
- På baggrund af ovenstående beskrivelse prioriteres udsatte områder i Kommuneplanrevision og Spildevandvandsplanrevision inden 2030.
- Relevante kloaksystemer klimatilpasses.
    - Prioriterede udsatte områder klimatilpasses inden 2050.

Eksempler på handlinger

- Opdatering af serviceniveau for vand på terræn (Skrift 31 analyse) med ny lovgivning (Spildevandsselskabernes finansiering af klimatilpasning) for byerne i Svendborg Kommune.
- Prioritering af alle oplande i henhold til en samfundsøkonomisk vurdering, samt risiko for oversvømmelse fra kloaksystemet ved ekstremregn.
- Udarbejdelse af fornyelsesplaner for kloaksystemer på baggrund af følgemde:
  - fysisk og hydraulisk tilstandsvurdering
  - oversvømmelsesrisiko
  - afkobling af overfladevand jf. Spildevandsplan 2020-2031.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Ikke beregnet.

AKTØRER

Samskabelse

Svendborg Kommune og Vand og Affald.

Aktører og forankring

Svendborg Kommune og Vand og Affald.

Kommunens rolle

Indsatsen skal indarbejdes i Kommuneplanrevision samt Spildevandsplan 2020-2031 eller som et tillæg til spildevandsplanen.

Administrativ og politisk forankring

- Kommuneplan 2021-2033, hhv. 2024-2036 og 2028-2040.
- Masterplan for Regn og Spildevand i Svendborg Kommune.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Skrift 31 analyse af serviceniveau for vand på terræn.

Relevant lovgivning og planer

- Miljøbeskyttelsesloven, spildevandsbekendtgørelsen, serviceniveaubekendtgørelsen.
- Kommuneplan og Spildevandsplan.

Nationale eller regionale forpligtelser

Bæredygtighed

Endnu ikke beskrevet.

Barrierer og risici

Nye regler for spildevandsselskabers klimatilpasning.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Ikke udarbejdet. Dette afhænger af valg af løsninger for de enkelte projekter.

Tidsramme

- Opdatering af serviceniveau for vand på terræn (Skrift 31 analyse) med ny lovgivning (Spildevandsselskabernes finansiering af klimatilpasning) af Svendborg By og for de resterende byområder forventes gennemført i løbet af 2022.
- Endelig prioritering af geografiske fokusområder overføres til Kommuneplan 2024, og efterfølgende opdatering af andre relevante ramme- og sektorplaner.

INDSATS R2: KLIMASIKRING AF VANDLØB

FOKUSOMRÅDE: VAND (SKYBRUD)

Kort beskrivelse

Oprindeligt er vandløbssystemerne dimensioneret til at kunne tage den naturlige afstrømning fra oplandet. Men med de øgede nedbørsmængder er klimasikringer af vandløb nødvendige tilpasninger, som kommunen er nødt til at foretage i takt med, at klimaet ændrer sig. Kraftigere nedbørsmængder, som ved skybrud, er skyld i oversvømmelser af åbne og rørlagte vandløb og omkringliggende områder. Oversvømmelserne opstår naturligt, og fordi vandløbene ikke har kapacitet nok som følge af dræning, regulering, og fordi de modtager store mængder vand fra befæstede arealer og spildevand. Oversvømmelser kan også skyldes gamle og dårligt vedligeholdte rørlagte vandløb.

Målsætningen er at undgå oversvømmelse af vandløb med negative konsekvenser for bebyggede områder og kritisk infrastruktur til følge.

Delmålsætninger er:

- Rørlagte vandløb i Svendborg by kortlægges i 2023.
- At opstille målestationer og indsamle afstrømningsdata i vandløb inden 2025.
- På baggrund af indsamlede data beskrives udvalgte vandløbs karakteristiske afstrømningsforhold inden 2025.
- Robusthedsanalyser af vandløb, som er følsomme for ekstremregn foretages inden 2025 eller løbende i forbindelse med ændret tilledning af spildevand.
- Vandløb, som er i risiko for at forårsage oversvømmelse nær bebyggede områder og kritisk infrastruktur udpeges og prioriteres inden 2025.
- Vandløbs- eller spildevandsindsatser, som kan reducere risikoen for oversvømmelser realiseres løbende og inden 2040.

Eksempler på handlinger

- Rørlagte vandløb og tidligere vådområder/mølledamme under Svendborg by kortlægges ud fra historiske kort og evt. fysisk opsporing. Deres stand, kapacitet og risikoen for oversvømmelse vurderes.
- Dræn under veje i det åbne land og som er i risiko for ikke at kunne håndtere de fremtidige nedbørshændelser kortlægges. Herefter laves en indsatsplan, som skal forebygge oversvømmelser af vejarealer, for eksempel ved at kapaciteten af dræn øges.
- Karakteristiske afstrømningsforhold i vandløb beskrives ved opstilling af målestationer, som automatisk og kontinuerligt måler afstrømningen. Ved hjælp af lange tidsserier udarbejdes karakteristiske afstrømningsværdier for forskellige statistiske scenarier, for eksempel i forbindelse med ekstrem regn.
- Robusthedsanalyser, der vurderer vandløbets hydrauliske kapacitet og sårbarhed over for erosion skal gennemføres for risikovandløb blandt andet med henblik på vurdering af konkrete afgørelser om udledningstilladelser.
- Konkrete anlægsindsatser gennemføres for at hindre oversvømmelse. Det kan f.eks. ske ved at vandføringskapaciteten i rørlagte strækninger øges med en større rørdimension, ved at de frilægges eller ved at forlænge vandets opholdstid i oplandet ved at anlægge vådområder eller genslynge vandløbet. Nedsivning af regnvand i oplandet eller ved at øge kapaciteten i regnvandsbassiner kan også være indsatser, som hindrer oversvømmelser. Regnvandsbassiner dimensioneres, således de har en tilstrækkelig tilbageholdelseskapacitet, både hydrauliske set og i forhold til mængden af forurenede stoffer i regnvandet.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Etablering af vådområder er et virkemiddel i forhold til at begrænse oversvømmelse som følge af ekstrem regn. Samtidig med kan vådområder reducere udledningen af CO_2 fra kulstofholdige jorder.

AKTØRER

Samskabelse

Kortlægning af vandløb/dræn, beskrivelse af afstrømningskarakteristika og robusthedsanalyser er en kommunal opgave, som evt. kan løftes i samarbejde med Vand & Affald. Opgaverne er dog så komplekse og omfangsrige, at de vil kræve bistand fra eksterne rådgivere. Konkrete anlægsprojekter vil også være en kommunal opgave som skal gennemføres med bistand fra rådgiver. Ofte skal projekterne foregå på private arealer, og deres realisering kræver en aftale (og evt. medfinansiering) med de pågældende lodsejere.

Aktører og forankring

Svendborg Kommune vil være hovedansvarlig for at løse opgaverne. I noget omfang vil Vand & Affald, eksterne rådgivere og private lodsejere være involveret.

Kommunens rolle

Kommunen vil være projektansvarlig og skal sikre involvering af kompetent ekstern faglig ydelse. Ved anlægsprojekter skal lodsejeren involveres.

Administrativ og politisk forankring

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. De konkrete indsatser er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Den praktiske implementering ligger i Natur og Miljø hos Team Natur og hos Trafik og Infrastruktur.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

-

Relevant lovgivning og planer

- Oversvømmelsesproblemer centralt i Svendborg by kan løses med projektet genåbning af Kobberbækken, som allerede er under udvikling.
- I begrænset omfang vil indsatser jf. de statslige vandområdeplaner bidrage til at opnå indsatsens mål.

Nationale eller regionale forpligtelser

-

Bæredygtighed

- Indsatser i vandløb, som forhindrer oversvømmelser, har en miljøgevinst, idet ekstreme afstrømninger belaster vandløbene med sand og jord, primært som følge af erosion fra brinker. Sand og jord i vandløb skader levesteder for smådyr og fisk.
- Vandløbsindsatser vil styrke gyde- og opvækstområder for ørreder. En stor naturlig ørredproduktion vil understøtte biodiversiteten generelt og det fælles fynske erhvervsfremmeprojekt Havørred Fyn.
- Ved åbning af rørlagte vandløb eller genslyngning af udrettede vandløb øges de rekreative værdier.
- Anlæg i vandløbene vil give øgede driftsudgifter til vedligeholdelse.

Barrierer og risici

Umiddelbart ses følgende barrierer:

- Der skal sikres finansiering til administration, rådgivning og anlæg.
- Om der kan indgås frivillige aftaler med de involverede lodsejere.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Vurdering af økonomi bag indsatsen (administration, rådgivning og anlæg). Overslaget er det bedste bud på nuværende tidspunkt:

- Kortlægning og diverse beskrivelser af rørlagte vandløb under Svendborg by: Omkostning: 0,1 årsværk i Natur og Miljø og 0,1 årsværk i Vand & Affald.
- Eventuel klimasikring af rørlagte vandløb under Svendborg by: Opgaven løses hos Natur og Miljø eller hos Vand og Affald. Omkostning til administration, rådgivning og anlæg afklares under det ovenstående punkt.
- Kortlægning af dræn under veje i det åbne land og indsatsplan: Omkostning 0,1 årsværk i Trafik og Infrastruktur.
- Eventuel klimasikring af dræn og rørlagte vandløb under veje: Opgaven løses hos Trafik og Infrastruktur evt. hos Natur og Miljø. Omkostning afklares under det ovenstående punkt.
- Beskrivelse af de karakteristiske afstrømningsforhold i vandløb. Omkostning 0,1 årsværk og opgaven løses af Natur og Miljø med bistand fra ekstern rådgiver. Der forventes udgifter til rådgiverberegninger, målestationer og robusthedsanalyser. Disse er ikke mulige at fastsætte på nuværende tidspunkt.
- Konkrete anlægsindsatser, som skal hindre oversvømmelse. Omkostning 0,5 årsværk i Natur og Teknik hertil kommer anlægsudgifter til klimasikring. Budgetbehov afhænger af de konkrete behov fast lagt ved undersøgelsen beskrevet ovenfor.

En eventuel budgetudvidelse som følge af indsatsen vil skulle bevilges politisk i fremtidige budgetforhandlinger.

Tidsramme

- Beskrivelse af vandløbenes placering, afstrømning og robusthed samt beskrivelse af konkrete klimaforbyggende anlægsindsatser skal gennemføres i perioden 2023-2026.
- Realisering af anlægstiltag skal foregå løbende fra 2026 og frem til 2040.

INDSATS R3: REDUCERING AF EROSION OG JORDSKRED VED SKYBRUD

FOKUSOMRÅDE: VAND (SKYBRUD)

Kort beskrivelse

Klimasikring er nødvendige tilpasninger, som skal foretages, i takt med at klimaet ændrer sig. Kraftigere nedbørsmængder med skybrud er skyld i oversvømmelser af åbne og rørlagte vandløb. Oversvømmelserne opstår naturligt, og fordi vandløbene ikke har kapacitet nok som følge af dræning, regulering, og fordi de modtager store mængder vand fra befæstede arealer og spildevand.

Målsætningen er at undgå skader som følge af erosion på bygninger og infrastruktur.

Delmålsætninger er:

- Områder, som er i risiko for skred og erosion kortlægges inden 2027.
- Indsatsprogram udarbejdes inden 2027.
- Eventuelle konkrete anlægsindsatser, som skal forhindre skred og erosion gennemføres løbende frem til 2040.

Eksempler på handlinger

- Risiko for erosion og skred beskrives på baggrund af kortmateriale/gis-analyse samt administrationens erfaringer.
- Indsatsprogram udarbejdes ud fra en omkostningseffektiv tilgang.
- Konkrete klimaindsatser gennemføres løbende og frem til 2040 med det formål at sikre eksempelvis vandløb, stier/veje samt byggeri og anlæg mod skred og erosion.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Indsatser, som forhindrer erosion, forventes ikke at have nogen effekt på muligheden for reduktion af drivhusgasser.

AKTØRER

Samskabelse

-

Aktører og forankring

Svendborg Kommune vil være hovedansvarlig for at løse opgaven.

Kommunens rolle

- Kommunen vil være projektansvarlig, men skal sikre involvering af kompetent ekstern faglig rådgivning, særligt i forbindelse med gennemførsel af anlægsprojekter. Ved anlægsprojekter skal lodsejere involveres.

Administrativ og politisk forankring

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. De konkrete indsatser er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Den praktiske implementering ligger i Natur og Miljø, CETS og Trafik og Infrastruktur.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Nationale og kommunale GIS-data.

Relevant lovgivning og planer

-

Nationale eller regionale forpligtelser

-

Bæredygtighed

-

Barrierer og risici

Der skal sikres finansiering til administration, rådgivning og anlæg.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Vurdering af økonomi bag indsatsen (administration, rådgivning og anlæg): Overslaget er det bedste bud på nuværende tidspunkt:

- Kortlægning af områder, som er i risiko for skred og erosion samt udarbejdelse af indsatsprogram. Omkostning: Administrationen: 0,3 årsværk.
- Realisering af konkrete anlægsindsatser. Omkostning: Administrationen: 0,3 årsværk. Rådgivning og anlæg: Kan først vurderes når indsatsprogrammet er udarbejdet.
- Der vil være behov for budget til gennemførelse af den beskrevne indsats. Umiddelbart ses ingen eksterne finansieringskilder til dækning af udgifterne. Midlerne skal således bevilges politisk.

En eventuel budgetudvidelse som følge af indsatsen vil skulle bevilges politisk i fremtidige budgetforhandlinger.

Tidsramme

- Beskrivelse af vandløbenes placering, afstrømning og robusthed samt beskrivelse af konkrete klimaforebyggende anlægsindsatser skal gennemføres i perioden 2023-2026.

- Realisering af anlægstiltag skal foregå løbende fra 2027 og frem til 2040.

INDSATS R4: REDUCERING AF OVERSVØMMELSE ELLER UDTØRRING I FORBINDELSE MED TERRÆNÆNDRINGER

FOKUSOMRÅDE: VAND (SKYBRUD)

Kort beskrivelse

I områder, hvor terrænet er kuperet, skal der være særlig fokus på, at terrænændringer kan ændre vandstrømme over og under terræn, med negative konsekvenser for naboerne til følge. Kommunen kan stille krav om en plan for håndtering af vand i forbindelse med udarbejdelse af lokalplaner og ved terrænændringer ved byggeri jf. planlovens regler. Kommunen kan også undersøge eller sikre at ejere af området undersøger drænforhold i forbindelse med at der udarbejdes lokalplaner.

Målsætningen er at undgå oversvømmelse/udtørring af naboarealer som følge af terrænændringer.

Delmålsætninger er:

- At administrationen styrker fokus på vandløbsloven, der som udgangspunkt ikke tillader at en grundejer ændrer på terrænet, hvis det påvirker afstrømningsforholdene hos naboerne.
- At bygherrerådgivere og bygherrer har kendskab til, at det ikke er tilladt at ændre på terrænet for eksempel i forbindelse med byggeri, uden tilladelse fra vandløbsmyndigheden.
- At i konkrete tilfælde, for eksempel i kuperede og skrående områder, hvor der er særlig risiko for, at terrænændringer vil forårsage ændrede afstrømninger, skal kommunen understøtte, at terrænændringer ikke påvirker naboer negativt.

Eksempler på handlinger

- Natur og Miljø (vandløbsmyndigheden) orienterer Byg og BBR samt Plan og Udvikling om at det ikke er lovligt at ændre på terrænet hvis det har afvandingsmæssige konsekvenser hos naboerne.
- Der gennemføres kampagner rettet mod de fynske bygherrer og deres repræsentanter, hvor der oplyses om problemstillingen. Det kan ske via hjemmeside, artikler eller oplæg på diverse møder med lokale rådgivere, eventuelt i samarbejde med de øvrige fynske kommuner for eksempel via erfa-samarbejdet.
- I forbindelse med vedtagelse af nye lokalplaner i risikoområder bør problemet understreges. Der kan evt. stilles krav om plan for vandhåndtering i forbindelse med byggemodning.
- Når der træffes afgørelse om tilladelse til at bygge, eller når der gives tilladelse efter reglerne om landzone bør der være særlig opmærksomhed på problemet hos Byg og BBR samt hos Natur og Miljø.

Forventet reduktion af drivhusgasser

- Indsatsen forventes ikke at have nogen effekt på muligheden for reduktion af drivhusgasser.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen kan løftes af de relevante afdelinger i Svendborg Kommune i samspil med private bygherrer og deres rådgivere og evt. i samarbejde med de øvrige fynske kommuner.

Aktører og forankring

Svendborg Kommune vil være ansvarlig for at løse opgaven med særlig fokus på opgaven i afdelingerne: Plan og Udvikling, Byg og BBR og Natur og Miljø.

Kommunens rolle

Kommunen er vandløbsmyndighed og derfor ansvarlige i forhold til vandløbslovens bestemmelser vedr. terrænændring og ændrede afstrømningsforhold.

Administrativ og politisk forankring

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Den praktiske implementering ligger i afdelingerne: Plan og Udvikling, Byg og BBR og Natur og Miljø.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

-

Relevant lovgivning og planer

Vandløbslovens § 6 og lokalplaner.

Nationale eller regionale forpligtelser

-

Bæredygtighed

I de tilfælde hvor der (ulovligt) foretages terrænændringer med negative konsekvenser for naboerne, opleves det ofte, at den som har ændret på terrænet, må bruge ekstra unødvendige ressourcer på at reetablere forholdene. Sagerne er tunge at løfte administrativt for kommunen, og de kan være kimen til nabostridigheder. Derfor vil en forbyggende indsats kunne spare borgerne, kommunen og miljøet for unødvendig belastning og brug af ressourcer.

Barrierer og risici

-

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen bør prioriteres højt, da konsekvenserne ved manglende overholdelse af vandløbslovens bestemmelser om terrænændringer kan være store, i forhold til den indsats som kommunen skal yde, for at forhindre at det sker.

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Der vil være udgifter til implementering af indsatsen. Bærer indsatsen frugt vil kommunen formentlig opleve et mindre tidsforbrug på lovliggørelsessager. På den korte bane vil der formentlig være en ekstra udgift til indsatsen, mens der på den lange bane vil være en besparelse for administrationen i forhold til lovliggørelse.
Tidsramme Der bør løbende være fokus på indsatsen, som kan igangsættes straks.

INDSATS R5: SIKRING AF DRIKKEVAND SAMT HÅNDTERING AF TERRÆNNÆRT GRUNDVAND

FOKUSOMRÅDE: VAND (SKYBRUD)

Kort beskrivelse

Kommunens almene vandforsyningsboringer skal sikres imod oversvømmelse og deraf følgende risiko for forurening og forsyningsnedbrud. Tilsvarende er der behov for hensigtsmæssig planlægning i områder, hvor der er risiko for, at en fremtidig stigning i grundvandsspejlet vil give udfordringer for visse aktiviteter eller anlæg.

Klimaændringer kan medføre nye problemstillinger indenfor vandforsyningssikkerhed og for planlægning af nye aktiviteter og anlæg. Kommunen kan forebygge dette ved at udpege de potentielle problemområder og give eksempler på, hvilke handlinger der kan iværksættes indenfor de allerede bebyggede områder i forhold til kommunens borgere, forsyninger og bygherrer.

Mere pludselig nedbør giver risiko for flere og større oversvømmede områder, og i nogle områder vil der samtidigt være en stigende grundvandsstand. Der hvor grundvandet allerede står tæt på terræn, kan der opstå problemer for uheldigt placerede eller dårligt indrettede vandforsyningsinstallationer, og det kan samtidigt være uheldigt at planlægge for nye aktiviteter uden at tage forholdsregler, der imødegår de fremtidige vandbetingede udfordringer.

Omfanget af udfordringerne er endnu ukendte. Det vil i udgangspunktet være borgere og forsyninger, der er ansvarlige for at sikre deres eksisterende installationer mod forurening. Kommunens indsats vil derfor primært handle om kortlægning af problemets omfang og en opfølgende dialog med borgere og forsyninger.

Ved planlægning for ny bebyggelse eller anlæg vil det være hensigtsmæssigt at tage hensyn til mulige fremtidige problemer med højtstående grundvand og oversvømmelser. Herunder vil det være uhensigtsmæssigt at planlægge for nedsivning af tag- og overfladevand, hvis der er risiko for, at nedsivningspotentialet forsvinder.

Målsætningen er at undgå forurening af drikkevand og grundvand ved nedtrængning af overfladevand i brønde og boringer i forbindelse med oversvømmelser og stigende grundvandsstand. Oversvømmelser kan desuden medføre skader på boringsinstallationer og potentielt give forstyrrelser af forsyningen på vandværker.

Det er desuden en målsætning at undgå planlægning for nye aktiviteter, der med tiden kan blive udfordret af stigende grundvand.

Delmålsætninger er:

- GIS-analyse af problemets mulige omfang i 2023.
- Udpegning af risikoområder for grundvandsstigninger med baggrund i beregnede klimascenarier, hvor grundvandet i forvejen står tæt på terræn i 2023.
- Udpegning af udsatte brønde og boringer, hvor der er behov for en opfølgende indsats inden 2026.
- Dialog med forsyningsejere af prioriterede brønde og boringer, som skal reducere risikoen for forureninger realiseres løbende og inden 2030.

Eksempler på handlinger

- Oversvømmelseskort sammenstilles med statens klimaprognoser for stigende grundvand, og særlige risikoområder undersøges for forekomster af vandforsyninger.
- Brønde og boringer, som er i risiko for at blive forurenet ved oversvømmelser udpeges og prioriteres til opfølgning.
- I områder, hvor der kan være risiko for væsentlige forureningsrisici eller væsentlige forsyningssikkerhedsudfordringer, kan der være behov for myndighedshåndhævelse.
- Ved lokalplanlægning i risikoområder, skal forholdet belyses yderligere. Der indgås dialog imellem plan- grundvands- og spildevandsmyndigheder om muligheder for hensigtsmæssig planlægning. Det kan eventuelt besluttes, at der ikke må planlægges for nedsivning. Det skal kunne afgøres, at bygninger og anlæg ikke må opføres eller skal opføres på bestemte vilkår.
- Risikoværktøjet kan indgå i screeningsværktøjet for byggeri, der ikke kræver planlægning. Der indgås dialog imellem plan- grundvands- og spildevandsmyndigheder om muligheder for hensigtsmæssig planlægning. Det kan besluttes, at forholdet skal belyses yderligere, og at byggeriet skal udføres på nærmere bestemte vilkår.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Ingen.

AKTØRER

Samskabelse

Kortlægning af omfanget af opgaven er en administrativ indsats, der udarbejdes i kommunens interne arbejdsgruppe om grundvand og vandforsyning med bistand fra IT, Data og Digitalisering.

Koordinering af en hensigtsmæssig gennemførelse af fremtidige projekter kræver et tæt samarbejde imellem planlægnings-, bygge-, grundvands- og spildevandsmyndigheder. Der kan også være et behov for at inddrage bygge- og anlægsbranchen og rådgivningsbranchen.

Gennemførsel af konkrete indsatser på boringsniveau vil være en opgave, der påhviler borgere og forsyninger. Opgaven vil derfor blive gennemført i et samarbejde imellem kommunen og de enkelte forsyningsejere.

Forsyningsejerne vil oftest have en væsentlig interesse i at gennemføre indsatserne, men der kan i yderst konsekvens meddeles påbud om sikring af vandindvindinger efter den relevante lovgivning.

Aktører og forankring

Svendborg Kommune vil være ansvarlig for at kortlægge risikoområder. Vand og Affald, kommunens private vandværker og øvrige forsyningsejere vil være ansvarlige for gennemførsel af konkrete indsatser for sikring af de enkelte brønde og boringer.

Kommunens rolle

Indsatsen skal indarbejdes i den kommende revision af kommuneplanen. Kommunen vil være ansvarlig for at sikre, at der sker en tilstrækkelig indsats så forurening af grundvandet og vandforsyningerne af almen interesse hindres.

Det vil desuden være kommunens rolle at bidrage til, at fremtidige bygge- og anlægsprojekter sker under en rimelig hensyntagen til den forventede udvikling i grundvandsstanden.

Administrativ og politisk forankring

Kommuneplan.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. De konkrete indsatser er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Den praktiske implementering ligger i Natur og Miljø hos Team Miljø.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

- Miljøstyrelsens Klimatilpasning - udvikling af klimafremskrevne grundvandskort
- KAMP – Danmarks Miljøportal og Miljøstyrelsens klimatilpasnings- og arealanvendelsesværktøj
- Kort fra Dataforsyningen (HIP – Hydrologisk Informations- og prognosesystem)
- DHM/Bluespot oversvømmelseskort
- Oversvømmelseskort fra COWI
- Oversvømmelseskort fra Vand og Affald

Relevant lovgivning og planer

- Kommuneplan og Vandforsyningsplan.
- Sløjfning af overflødige brønde og boringer er et indsatsområde i kommunens vandforsyningsplan, og det er desuden omfattet af Vand og Affalds "Strategi for grundvandsbeskyttelse - 2022"
- Planlægning af aktiviteter vil være styret igennem lokalplaner. Der vil være et behov for en revision af Kommuneplanen.
- Det forventes at der senest i 2023 kommer en ny klimalov, der bl.a. giver nye regler for håndtering af terrænnært grundvand. Hvis dette er tilfældet, vil denne indsats blive revideret, så det følger den nye lovgivning.

Nationale eller regionale forpligtelser

Der er ingen nationale eller regionale forpligtigelser.

Bæredygtighed

- Forbedring af dårligt indrettede brønde og boringer vil bidrage til en generel forbedring af drikkevandskvaliteten.
- Kortlægning af områder, hvor der både er oversvømmelsesrisiko og risiko for højtstående grundvand kan bidrage til beslutningsgrundlaget for planlægning af områder for nedsivning af overfladevand og for en hensigtsmæssig etablering af bygge- og anlægsprojekter.

Barrierer og risici

- Der skal sikres finansiering eller prioritering af indsatsen
- Der vil være brønd- og boringsejere, der enten ikke formår eller prioritere at sikre vandindvindingerne.
- Klimascenarierne er prognoser, der bygger på forskellige antagelser. Det vil være dyrt at tage fejl. Det gælder både, hvis projekter styres for restriktivt, og hvis grundvandet stiger mere end beregnet.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Vurdering af økonomi bag indsatsen (administration, rådgivning og anlæg): Overslaget er det bedste bud på nuværende tidspunkt:

- Kortlægning og udarbejdelse af omfangsbeskrivelse af antal brønde og boringer, der ligger i risikoområder: Omkostning: 0,1 årsværk i Natur og Miljø.
- Konkret vurdering af tilstand og prioritering af indsatsbehov vil være stærkt afhængig af ovenstående analyse. Omkostning: 0,1 årsværk i Natur og Miljø.
- Opfølgende dialog med forsyningsejere og implementering af indsatser. Afhænger af punkt 1 og 2. Selve indsatsen finansieres af ejer af brønd/boring. Omkostning: 0,2 årsværk i Natur og Miljø.
- Indarbejdelse og anvendelse af screeningsværktøj i planudarbejdelse og byggetilladelser: Omkostning 0,1 årsværk i Byg, Plan og Udvikling.

En eventuel budgetudvidelse som følge af indsatsen vil skulle bevilges politisk i fremtidige budgetforhandlinger.

Tidsramme

- Kortlægning og udarbejdelse af omfangsbeskrivelse af antal brønde og boringer, der ligger i risikoområder, samt konkret vurdering af tilstand og prioritering af indsatsbehov skal gennemføres i perioden 2023-2026.
- Realisering af anlægstiltag skal foregå løbende fra 2026 og frem til 2030.
- Indarbejdelse og anvendelse af risiko-screeningsværktøj i fremtidig planlægning og byggeri fra 2024 eller ved næste kommuneplansrevision.

INDSATS R6: REDUCERING AF RISIKO FOR OVERSVØMMELSER I BEBYGGEDE OMRÅDER VED STORMFLOD

FOKUSOMRÅDE: VAND (STORMFLOD)

Kort beskrivelse

Der er fokus på 10 geografisk udpegede fokusområder for stormflod fra Svendborg Kommunes kommuneplan 2021-2033. Områderne er udpeget på baggrund af forventet skadesomkostninger omregnet til kr./år. Udpegningen vil blive opdateret med afsæt i nye data for risikovurderinger samt nye opgørelser af skade i den kommende revision af kommuneplanen.

Målsætningen er klimarobusthed i 2050, hvor der forventes skadesomkostninger for perioden 2022-2050 på 3.427.433 kr./år, hvis fokusområderne *ikke* beskyttes mod oversvømmelse/stormflod. Dette estimat er for nuværende behæftet med meget stor usikkerhed.

Målgruppen er private ejendomme ud til kysten.

De udarbejdede projektforslag om kystbeskyttelse vil være 'kommunale fællesprojekter' jf. kystbeskyttelseslovens § 1a med et nærmere defineret procesforløb.

Delmålsætninger er:
Der skal udarbejdes individuelle løsningsforslag til nedenstående 10 kystområder med fokus på størst skade. Dette vil indebære en vurdering samt beslutning om hvilken handling der skal igangsættes for at minimere risiko for oversvømmelse fra havet. Hertil vil Kystplanlægger fra Kystdirektoratet og deres vejledende løsningsforslag med fordel kunne benyttes. Bemærk at udpegningen herunder er det bedste for nuværende, men at den er foreløbig og vil kunne ændre sig med nye opdateringer af data og opgørelse af skader.

- Svendborg Havn
- Troensevej (Vindeby)
- Christiansminde
- Niels Juels Vej
- Smørmosen
- Kaldetmose
- Lundeborg By
- Sætting Strandvej
- Vesterrøn Havn
- Valdemar Slot

Kommunen er samtidig den administrerende myndighed og skal bl.a. træffe den endelig afgørelse om tilladelse til kystbeskyttelse de konkrete steder.

Eksempler på handlinger

Proces ift. kystbeskyttelsesanlæg og behandling efter kystbeskyttelsesloven (KYBL):

- Processtart, hvor kommunen af egen drift tager initiativ til at igangsætte en proces (KYBL§ 1a)
- Kommunen indhenter en udtalelse fra Kystdirektoratet / en eventuel udtalelse fra de berørte ejendomme, der opnår beskyttelse (KYBL § 1 a)
- Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om hvorvidt projektet skal fremmes (KYBL § 2)
- Projektudarbejdelse ved rådgiver – kommunen skal løbende informere om forventet tidsplan samt sagsproces ved offentliggørelse på hjemmesiden (KYBL § 4)
- Gennemføre borgerinddragelse
- Høringsfase af det konkrete projekt (KYBL § 5)
- Afgørelse om det konkrete projekt (KYBL § 3) indeholder afgørelse om VVM-pligt, afgørelse om konsekvensvurdering, inklusion af anden lovgivning, bidragsfordeling og redegørelse for denne.

Kobling og synergi med andre indsatser/aktiviteter/projekter

-

Merværdi
Forventet minimeret risiko for oversvømmelse af de udpegede fokusområder og private lodsejeres ejendom.

Nettoeffekter ved kystbeskyttelsesprojekter kan være både materielle og immaterielle. Materielle effekter af et kystprojekt omfatter typisk ændrede vedligeholdelsesudgifter, sparede skader på huse og infrastruktur og uændrede eller stigende ejendomspriser. Immaterielle effekter kan ofte ikke værdisættes men er eksempelvis tryghed, adgang til at kunne færdes langs kysten og områdets omdømme.

Succeskriterier

Hvis den valgte løsning af kystbeskyttelse, er den rette og rigtigt opbygget, skulle det gerne give mindre risiko for oversvømmelse af de enkelte ejendomme.

AKTØRER

Ansvarlig

Kommunen, rådgiver/bygherre, lodsejer

Samskabelse

Indsatsen udarbejdes af rådgiver/bygherre med råd fra Kystdirektoratet, med inddragelse af de berørte borgere. Kommunen administrerer processen og lovgivningen.

Aktører og forankring

Kommunen og borgerne via eks. kystbeskyttelseslag.

Kommunens rolle

Kommunen er myndighed og styrer processen. De konkrete indsatser på de 10 fokusområder vil være meget forskellige og vil afhænge af lokale forhold og ønsker.

Administrativ og politisk forankring?

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Myndighedsbehandling af kystbeskyttelse ligger pt. forankret i Natur og Miljø, Team Natur.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Løbende risikokortlægning samt andre kommuners erfaring med igangsættelse af et kommunalt fællesprojekt (KYBL § 1a)

Relevant lovgivning og planer
Lovbekendtgørelse om kystbeskyttelse, LBK nr. 705 af 29/05/2020, § 3, stk. 1
Bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter, BEK nr. 244 af 22/02/2021,

bilag 2, pkt. 10k
Bekendtgørelse om kysthabitat, Bek nr. 654 af 19/05/2020, § 3, stk. 1
Lov om klageadgang LOV nr. 646 af 19/05/2020

Inklusion af anden lovgivning som:
Bekendtgørelse af lov om planlægning LBK nr. 287 af 16/04/2018
Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr. 240 af 13/03/2019
Bekendtgørelse af lov om skove LBK nr. 315 af 28/03/2019
Bekendtgørelse af lov om vandløb LBK nr. 1217 af 25/11/2019

Nationale eller regionale forpligtelser

Danmarks Havplan – havplan.dk
Projekter på søterritoriet eller ved/på kysten skal tjekkes ift. havplan.

Bæredygtighed

- Reducering af risiko for oversvømmelse.
- Mulighed for tilpasning af evt. natur før og efter kystbeskyttelsesanlæg.

Barrierer og risici

Ressourcer, økonomi, det forpligtende samarbejde med berørte borgere.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Økonomi

Kommunen er myndighed og træffer afgørelse om tilladelse til de enkelte indsatser. Afhængigt af valgte indsats skal påregnes et antal årsværk i administrationen til dette.

Der skal påregnes udgifter til rådgivere til forundersøgelser, projektering, udførelse og tilsyn.

Derudover vil der være udgifter til drift, vedligeholdelse og andre løbende foranstaltninger, ekspropriation (KYBL § 6), finansiering- bidragsfordeling (KYBL § 9). Der kan for nuværende ikke sættes et beløb på denne udgift, da kommunen ikke før har arbejdet med kommunale fællesprojektet.

Erfaringer fra andre kommuner (eks. Kerteminde Kommune) viser, at kommunale fællesprojekter (KYBL § 1a) kan være yderst tidskrævende, konfliktskabende ift. de berørte borgere og den valgte bidragsfordeling.

Midlerne skal bevilges politisk.

Driftsudgifter

Hvis kommunen drager nytte af indsatsen, skal der påregnes udgifter til etablering, drift m.m.

Tidsramme

Opstart af udvalgte fokusområder forventes i 2024 med afslutning i 2030.

INDSATS R7: REDUCERING AF RISIKO FOR OVERSVØMMELSER AF SVENDBORG HAVN

FOKUSOMRÅDE: VAND (STORMFLOD)

Kort beskrivelse

Svendborg Havn er det mest udsatte område i hele kommunen i forhold til risiko for oversvømmelser, både fra havet og ved skybrud. Det er det område hvor flest værdier risikerer at gå tabt ved højvands- og regn hændelser. Svendborg Kommune arbejder derfor med en samlet plan for en helhedsorienteret klimatilpasning af Svendborg Havn.

Det sker som pilotkommune i projektet 'Byerne og det stigende havvand'. Projektets resultat bliver en handleplan for realisering. Målgrupperne er grundejere, boligejere, virksomheder på havnen, rekreative brugere og borgere generelt. Handleplanen skal bidrage til at realisere en klimatilpasning af havnen, der vil gøre området robust overfor fremtidens klima.

Eksempler på handlinger

- Gennemføre risiko- og værdikortlægning
- Genoverveje løsninger og alternativer gennem en DAPP-analyse
- Gennemføre borgerinddragelse
- Valg af sikringsområde og sikringskote
- Valg af etapeopdeling
- Valg af finansiering og bidragsfordelingsmodel
- Igangsætte realisering af første anlægsetape (klimasikring af Søndre Havn)

AKTØRER

Samskabelse

Projekt 'Byerne og det stigende havvand' gennemføres med støtte fra og i samarbejde med Realdania og Kystdirektoratet. Derudover har kommunen løbende sparring og erfaringsudveksling med de ni øvrige pilotkommuner og et tilknyttet nationalt forskernetværk. Projektgruppen består af kommunale fagmedarbejdere og medarbejdere fra forsyningsselskabet Vand og Affald.

Derudover udvikles projektet gennem borgerinddragelse, der på sigt forventes at resultere i et digelag, der vil blive projektejer for de projekter der realiseres.

Aktører og forankring

Svendborg Kommune er projektejer og den ledende part i udviklingen af projektet. Projektet gennemføres i et forpligtende samarbejde med ovenfor nævnte samskabelsesaktører. Et fremtidigt digelag vil være projektejer for realisering af indsatsen.

Kommunens rolle

Kommunen er tovholder på udviklingen af projektet. Det er kommunens rolle at samle relevante parter (grundejere og andre der drager nytte af løsningerne) og facilitere en proces for en fælles løsning med tilhørende økonomi, realiseringstakt og bidragsfordelingsmodel. Derudover er det kommunens rolle at informere om projektet undervejs og tilvejebringe relevant materiale, der gøres tilgængelig for alle interesserede parter.

Administrativ og politisk forankring?

Plan og Lokalsamfundsudvalget og Teknik og Miljøudvalget orienteres gennem projektet og træffer vigtige, strategiske valg undervejs. Kommunalbestyrelsen orienteres ved større milepæle og træffer beslutning på baggrund af projektets resultater.

En administrativ styregruppe kvalificerer valg i projektet og sikrer de fornødne ressourcer.

Styregruppe:

- Mikkel Suell Henriques, projektchef fra Realdania,
- Carlo Sørensen, projektansvarlig fra Kystdirektoratet
- Erik Meldgård Bendorf, Kommunaldirektør, Svendborg Kommune
- Rikke Berg, Teknisk direktør, Svendborg Kommune
- Anders Tang Kjærved, Planchef, Svendborg Kommune
- Peter Mouritsen, Chef for Center for Ejendomme og Teknisk service, Svendborg Kommune
- Jens Otto Kromann, Økonomichef, Svendborg Kommune
- Projektledelsen varetages af Plan og Udvikling.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Projektet anvender viden indsamlet af partnerskabet. Partnerskabet har indsamlet viden om klimatilpasning ift. det stigende havvand gennem flere år. Alt materiale kan findes på partnerskabet hjemmeside: https://realdania.dk/projekter/byerne-og-det-stigende-havvand

Herunder findes et inspirationskatalog – Kompas til kystbyer i forandring, der har været anvendt til at stille skarpt på de temaer som pilotkommune projektet skal behandle: https://realdania.dk/publikationer/faglige-publikationer/et-kompas-til-kystbyer-i-forandring

Relevant lovgivning og planer

Projektet bidrager til realisering af såvel Svendborg Kommunes Klima- og Energipolitik og kommunens Bæredygtighedsstrategi.

Handleplanen forventes integreret i den næste kommuneplanrevision.

Handleplanen skal forholde sig til og overholde kystbeskyttelsesloven. Derudover skal der udarbejdes en miljøvurdering af det samlede projekt og evt. ifm. de enkelte deletaper

Nationale eller regionale forpligtelser

Pilotkommuneprojektet udvikles ved erfaringsudveksling med ni andre pilotkommuner.

Svendborg Kommune planlægger at søge den nationale kystpulje om medfinansiering til realisering af den første deletape.

Klimatilpasning af havnen skal ses i sammenhæng med aktuelle drøftelser om nye eldrevne færger, der vil få konsekvenser for disponering af arealer på Havnepladsen. Her overvejer Ærø Kommune om færgerne til Ærø skal øges til dobbelt kapacitet. Derfor kræver realisering af klimatilpasning af dele af havneområdet et regionalt samarbejde om afklaring af fremtidige færgeforhold.

Bæredygtighed

Projektet giver mulighed for at udarbejde en fælles plan for klimatilpasning på havnen sammen med grundejere og andre, der får fordel af løsningerne. De har en særlig interesse da de forventes at bidrage økonomisk via et digelag.

Projektet giver mulighed for at udvikle klimatilpasningsløsninger, der skaber merværdi. Det er f.eks. en højvandssikring, der også bliver en ny, offentlig stiforbindelse eller en højvandsmur på kajen, der udformes til ophold og samtidig opdeler parkeringsarealer og rekreative arealer.

Barrierer og risici

En central udfordring er, at tidsplanen for realisering af en klimatilpasning i høj grad afhænger af, i hvilken takt der kan sikres den nødvendige finansiering til projektet. Det økonomiske overslag for en samlet realisering udgør jf. vinderforslaget op til 680 mio. kr. hvoraf udgiften til etablering af tre sluseelementer i vinderforslaget udgør ca. 450 mio. kr. Overslaget er behæftet med en vis usikkerhed, men viser dog en meget lang realiseringshorisont. Det kommunale anlægsbudget vil ikke kunne finansiere løsningen indenfor en overskuelig årrække og der er pt. ikke drøftet finansieringsmodeller, som involverer berørte grundejere eller byens øvrige interessenter.

Derudover kan højvandsbeskyttelsen opleves som fysiske barrierer på havnen uanset hvor sikringslinjen placeres.

Der kan opstå en barriere, hvis hovedparten af de bidragsydende parter er modstandere af projektet.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Kommunalbestyrelsen har foreløbigt investeret ambitiøst i gennemførelsen af projektkonkurrencen samt realisering af de første anlægsetaper, der omfatter byrumsudvikling og ikke klimatilpasning. Kommunalbestyrelsen har afsat 800.000 kr. til en egenfinansiering af pilotkommune projektet. Partnerskabet bag kampagnen ”Byerne og det stigende havvand” (Realdania og Kystdirektoratet) bidrager med 800.000 kr.

Tidsramme

Projektet startede august 2021 og fortsætter frem til ultimo 2022. Efter handleplanen er politisk vedtaget starter realisering af de enkelte deletaper. Den første anlægsetape bliver klimasikring af Søndre Havn. Projektet forventes at starte primo 2022 og forventes anlagt 2025. Der er stor usikkerhed behæftet denne tidsplan.

INDSATS R8: BESKYTTELSE AF SÆRLIGT BEVARINGSVÆRDIGE KYSTKULTURMILJØER

FOKUSOMRÅDE: VAND (STORMFLOD)

Kort beskrivelse

I Kommuneplanen er der udpeget en lang række kulturmiljøer. Kulturmiljøerne findes indenfor fire temaer:

- Svendborg bymidte og havn
- Byområder
- Kyst
- Land

For hvert kulturmiljø er der defineret en række mål og bærende bevaringsværdier. Sidstnævnte må iht kommuneplanens retningslinjer ikke tilsidesættes ifm. etablering af byggeri eller anlæg indenfor det enkelte kulturmiljø.

Der er ved en første vurdering identificeret 20 kulturmiljøer, som ligger ud til kysten og dermed kan blive berørt ved stormflod. I en videre proces bør stormflodstruslen for de enkelte kulturmiljøer vurderes ud fra forskellige stormflodsscenarier (eksempelvis en 100-års hændelse i dag og i år 2100). Endvidere bør det enkelte kulturmiljøs sårbarhed vurderes ift. en stormflodshændelse. Der er således stor forskel mellem et kulturmiljø i en bymæssig sammenhæng med mange bevaringsværdige bygninger og et kulturmiljø på landet, måske helt uden bebyggelse.

Indsatsen går ud på at sikre de udpegede 20 kulturmiljøer mod skader ved stormflod. Indsatsen bidrager dermed til at sikre klimarobusthed i 2030. Målgruppen for indsatsen er såvel kommunens egne borgere, samt turister og andre gæster, idet kulturmiljøerne bidrager til dels at sikre den lokale kulturelle identitet, dels at fastholde interessen for Sydfyn som turistområde.

Eksempler på handlinger

- Gennemføre borgerinddragelse.
- Etablering af diger, højvandsmure, sluser, beskyttelse i facaden og lignende.

Kobling og synergi med andre indsatser/aktiviteter/projekter

En sikring af kulturmiljøer mod stormflod vil ofte kunne etableres som led i en samlet stormflodsbeskyttelse, som retter sig mod sikring af såvel materielle som immaterielle værdier.

Merværdi

Kulturmiljøerne bør beskyttes mod stormflod da de repræsenterer umistelige værdier af kulturarv af national, regional og/eller lokal betydning.

Stormflodsbeskyttelse af de kystnære kulturmiljøer vil med stor fordel kunne tænkes sammen med forbedret rekreativ udnyttelse og forbedret formidling af kulturmiljøværdierne.

En stormflodssikring indeholder endvidere en økonomisk merværdi, idet sikringen på sigt betyder, at der undgås bekostelige renoveringer af kulturarven.

Succeskriterier

Succeskriteriet er fravær af oversvømmelse af kulturmiljøer ved stormflod. Ved en nærmere analyse bør der fastsættes en endelig sikringskote, som sikringen skal leve op til, for at minimere oversvømmelser.

AKTØRER

Ansvarlig

Som udgangspunkt er den enkelte grundejer ansvarlig for etablering af kystbeskyttelse, men ofte vil kommunen stå for gennemførelse af fællesprojekter, hvor der fastlægges en bidragsfordeling.

Når der er fælles hensyn som eksempelvis hensynet til kulturmiljøer, vil det være naturligt, at kommunen indledningsvis foretager en samlet planlægning herfor.

Samskabelse

Konkrete indsatser er endnu ikke fastlagt.

Aktører og forankring

Indsatsen skal gennemføres i et forpligtende samarbejde mellem private lodsejere, virksomheder, lokale foreninger og Svendborg Kommune – med lodsejere og foreninger som de primære aktører.

Kommunens rolle

Svendborg Kommunes rolle vil være som facilitator for indsatsen.

Administrativ og politisk forankring?

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. De konkrete indsatser er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Den praktiske implementering ligger i Natur og Miljø, CETS og Trafik og Infrastruktur.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Løbende risikokortlægning samt andre kommuners erfaring med igangsættelse af et kommunalt fællesprojekt (KYBL § 1a)

Relevant lovgivning og planer
Lovbekendtgørelse om kystbeskyttelse, LBK nr. 705 af 29/05/2020, § 3, stk. 1
Bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter, BEK nr 244 af 22/02/2021, bilag 2, pkt. 10k
Bekendtgørelse om kysthabitat, Bek nr. 654 af 19/05/2020, § 3, stk. 1
Lov om klageadgang LOV nr. 646 af 19/05/2020

Inklusion af anden lovgivning som:
Bekendtgørelse af lov om planlægning LBK nr. 287 af 16/04/2018
Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr. 240 af 13/03/2019
Bekendtgørelse af lov om skove LBK nr. 315 af 28/03/2019
Bekendtgørelse af lov om vandløb LBK nr. 1217 af 25/11/2019

Nationale eller regionale forpligtelser

- Sikring af den nationale kulturarv
- Danmarks Havplan – havplan.dk. Projekter på søterritoriet eller ved/på kysten skal tjekkes ift. havplan.

Bæredygtighed

Reducering af risiko for oversvømmelse af særligt bevaringsværdige kystkulturmiljøer har stor betydning for sikring af den nationale kulturarv – såvel den fysiske som den immaterielle kulturarv.

Barrierer og risici

Ressourcer, økonomi, de berørte borgere.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Økonomi

Kommunen faciliterer indsatserne og er desuden myndighed ift. de enkelte indsatser. Afhængigt af den valgte indsats, skal der påregnes et antal årsværk i administrationen til dette.

Der skal påregnes udgifter til rådgivere til detailplanlægning, projektering og bidragsfordeling i løbet af processen samt et antal administrative årsværk. Udgift til rådgivere vil afhænge af de enkelte indsatser. Der skal aftales en finansieringsmodel i forbindelse hermed.

Erfaringer fra andre kommuner (eks. Kerteminde Kommune) viser, at kommunale fællesprojekter (KYBL § 1a) kan være yderst tidskrævende, konfliktskabende ift. de berørte borgere og den valgte bidragsfordeling.

Driftsudgifter

Hvis kommunen drager nytte af indsatsen, skal der påregnes afledte driftsudgifter.

Tidsramme

Indsatsen vil indgå i en samlet politisk prioritering og vil blive gennemført løbende gennem en længere årrække. Forventeligt tænkes indsatsen igangsat ca. 2028 og forventes afsluttet i 2040.

INDSATS R9: BESKYTTELSE AF VÆRDIFULD FLORA OG FAUNA PÅ STRANDENGE

FOKUSOMRÅDE: VAND (STORMFLOD)

Kort beskrivelse

Naturområder kan indeholde værdifuld flora og fauna, som kan gå tabt ved oversvømmelse af arealer. Særligt strandengene er som naturtype udsat, da de kan blive permanent oversvømmet som følge af den generelle havstigning. Der er registreret 571 ha strandenge i Svendborg Kommune. Strandengene og andre kystnære naturområder er også levested for arter, der er sårbare overfor oversvømmelse med saltvand, f.eks. klokkefrø.

Kysten gennemgås for at finde arealer, hvor der kan udvikles nye strandenge, som kan erstatte de oversvømmede strandenge. Dette kan indebære fjernelse af diger. Ligeledes kortlægges sårbare arters levesteder – f.eks. padder og ynglefugle - og potentielle muligheder for at etablere erstatningslevesteder.

Strandenge og nye strandenge er også med til at oplagre CO2 selv på kulstoffattige jorde og samtidig bidrager de til kystsikring.

Eksempler på handlinger

- Kortlægge værdifulde strandenge som er truede af permanent oversvømmelse.
- Kortlægge muligheder for at udlægge bagvedliggende arealer til udvikling af nye strandenge og planlægge en indsats.
- Kortlægge truede levesteder for sårbare arter og potentielle muligheder for etablering af erstatningslevesteder samt planlægge en indsats.
- Gennemføre borgerinddragelse
- Gennemføre projekter til udvikling af nye strandenge.
- Gennemføre projekter til sikring af truede sårbare arter.

Svendborg Kommune er i gang med at oprense syv vandhuller og etablere seks nye vandhuller samt overvintringssteder på Skarø for at sikre en levedygtig bestand af klokkefrø i Det Sydfynske Øhav. Klokkefrøens nuværende levesteder er truet af oversvømmelse pga. den generelle havstigning og kraftigere storme.

Kobling og synergi med andre indsatser/aktiviteter/projekter?

Sikring af strandenge og levesteder for sårbare arter indgår som led i Natura 2000-indsatsen.

Merværdi

Svendborg Kommune rummer væsentlige og værdifulde strandenge, og mange af dem indgår i Natura 2000-området Det Sydfynske Øhav, f.eks. Monnet. Kommunen er forpligtet til at sikre en god bevaringsstatus for disse strandengene. Dette gælder også for udvalgte arter som f.eks. klokkefrø, vadefugle og terner med levested indenfor Natura 2000-området.

Strandengene har en stor rekreativ værdi.

Succeskriterier

Arealet med strandeng opretholdes og levestederne for de sårbare arter udbygges, så bestandene kan sikres.

AKTØRER

Ansvarlig

Kommunen er ansvarlig for kortlægning samt for gennemførelse af projekter, i dialog med lodsejerne.

Samskabelse

Sikring af strandenge og sårbare arter i Det Sydfynske Øhav indgår i Natura 2000-indsatsen, der har ophæng i EU-habitatdirektivet og -fuglebeskyttelsesdirektivet. Kommunen er nøgleaktør. Der er tilskudsordninger til forskellige indsatser, som lodsejerne selv kan søge og derved bidrage til indsatsen.

Aktører og forankring

Miljøstyrelsen fører tilsyn med Natura 2000-områdernes tilstand og afrapporterer hvert 6. år (basisanalyse).

Kommunen udfører supplerende kortlægning og undersøgelser.

Det Grønne Råd inddrages i planlægningen af indsatsen.

Kommunen og lodsejere gennemfører indsatser.

Kommunens rolle

Kommunen udfører kortlægning og planlægger indsatserne.

Kommunen gennemfører indsatser og kan facilitere private indsatser.

Kommunen har også en myndighedsrolle, hvor indsatser kræver tilladelser og dispensationer.

Administrativ og politisk forankring

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Den konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget.

Administrativt er indsatsen forankret i Natur og Miljø.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Rapporter fra universiteter.

Relevant lovgivning og planer

- Miljømålsloven (Natura 2000) og naturbeskyttelsesloven.
- Natura 2000-planen og -handleplanen for Det Sydfynske Øhav.
- Natur og Friluftsliv i Svendborg Kommune – strategi og handlinger 2019-2030.

Nationale eller regionale forpligtelser

Natura 2000-planen for Det Sydfynske Øhav.

Bæredygtighed

Strandenge og nye strandenge er med til at oplagre CO2 selv på kulstoffattige jorde og samtidig bidrager de til kystsikring.

Strandenge er værdifulde for friluftslivet. Strandengenes dynamik omkring kystdannelse bidrager til oplevelsesværdierne i Geopark Det Sydfynske Øhav sammen med den specielle flora og det rige dyreliv.

Barrierer og risici

Indsatsen vil være baseret på frivillige aftale med lodsejerne. Når der arbejdes med ændrede vandstandsforhold, skal alle lodsejere i et område være med. Der er ofte mange lodsejere i et projektområde (pga. en ejendomsstruktur med mindre og spredtliggende arealer), og det kan være vanskeligt at opnå tilslutning fra alle.

Effekten af at fjerne kystdiger (som kan være nødvendigt for at etablere nye strandenge) skal nøje undersøges for at være sikker på konsekvensen for bygninger, infrastruktur og dyrkningsarealer.

Transparens i forhold til prioritering

Etablering af nye strandenge vil også bidrage til CO2-reduktion og styrke Geopark Det Sydfynske Øhav.

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Økonomi

Kortlægning af værdifulde strandenge samt potentielle arealer til udvikling af nye strandenge og levesteder for sårbare arter i hele kommunen vurderes at koste 250.000kr. i konsulentbistand.

Omfanget af indsatserne og dermed økonomien kan først vurderes, når kortlægningen er gennemført.

Etablering af nye strandenge på omdriftsarealer kompenseres i forhold til værditabet på arealet. Kommunen har tidligere indgået lignende aftaler (permanente) mod en kompensation i størrelsesorden 100.000 kr. pr ha. Kompensationens størrelse afhænger af den aktuelle jordpris. Det er muligt, at der kommer statslige tilskudsordninger til udtagning af lavbundsarealer langs kysten.

Gennemførelse af projekter til udvikling af ny strandeng vil kræve en forudgående teknisk forundersøgelse, hvor konsekvenserne kortlægges af en konsulent, udarbejdelse af detailprojekt (konsulent), indgåelse af aftaler med lodsejerne, myndighedsbehandling og gennemførelse. Udgiften varierer ud fra arealets størrelse og kompleksitet.

Omkostningerne forbundet med etablering af nye levesteder vil variere, alt afhængigt af de lokale forhold.

Oprensning og etablering af i alt 13 vandhuller samt overvintringssteder på Skarø koster 833.000kr. Der er opnået 60 % medfinansiering fra EU-Life.

Driftsudgifter

-

Tidsramme

Klimasikring af bestanden af klokkefrø i Det Sydfynske Øhav afsluttes i 2023.

Kortlægningen kan igangsættes fra 2023 og gennemføres på 1-2 år.

Etablering af nye strandengsarealer kan sammenlignes med gennemførelse af lavbunds- og vådområdeprojekter. De tager typisk flere år at gennemføre.

Mindre projekter med nye levesteder for arter kan gennemføres på kortere tid. Etabling af vandhuller tager f.eks. omkring 1-2 år med indgåelse af aftale med lodsejer, myndighedsbehandling og etablering.

INDSATS R10: REDUCERING AF RISIKO FOR OVERSVØMMELSE AF INFRASTRUKTURANLÆG PÅ DE MINDRE BEBOEDE ØER

FOKUSOMRÅDE: VAND (STORMFLOD)

Kort beskrivelse

De tre små øer Drejø, Skarø og Hjortø er en del af Svendborg Kommune. Øerne, som ligger i Svendborg Sund, har færgeforbindelse til Svendborg.

Landbrug og turisme er de dominerende erhverv på øerne, der ligesom de fleste andre danske småøer, er udfordret af et svagt faldende indbyggertal. Dertil kommer, at gennemsnitsalderen på øerne er højere end landsgennemsnittet, mens indbyggertallet ligeledes udfordres ved at en del boliger er ændret fra helårs- til fritidsboliger.

Naturen med de flade landskaber og nærheden til vandet er øernes store styrke. På samme tid udgør fremtidens stigende havvand en trussel mod øernes fortsatte udvikling.

Historisk set, har øboerne sikret øerne mod oversvømmelser ved at bygge diger af tang, sten og sand –, altså af de naturmaterialer, der var til rådighed. Bygninger, dyr og landbrugsjord blev således sikret ved fælles hjælp med diger, der blev bygget på tværs af matrikelskel.

Livet på øerne har ændret sig i takt med samfundets generelle udvikling og i dag udgør øernes infrastruktur - havne, veje og forsyningsnet – essentielle forudsætninger for livet på øerne. Der er således både nye udfordringer og muligheder, som skal indtænkes i en strategi, for at sikre øerne bedst muligt mod truslen om stigende havvand og stormflodshændelser.

Nærværende indsats sigter således mod at gøre småøerne mere robuste overfor klimaforandringer gennem sikring af øernes infrastrukturanlæg mod stormflod – både på kort og på længere sigt.

Eksempler på handlinger

Nedenstående handlinger vil blive udviklet med afsæt i et tæt samarbejde med øboerne og med viden fra det igangværende forskningsprojekt ClicNord – Climate Change Resilience in Small Communities in the Nordic Countries. Se https://www.clicnord.org/:

- Udarbejdelse af stedsspecifikke risikovurderinger og skadesberegninger – herunder fremskrevne beregninger, der viser risici for oversvømmelser og afledte skader ved forskellige vandstandshøjder og sikringskoter og deres forventede hyppighed.
- Klarlægning og formidling af de handlemuligheder som øboerne selv har. Hvad siger lovgivningen? Hvad er mulige virkemidler – eksempelvis forhøjelse af diger, kystbeskyttelse m.m. og hvilke er mulige at tage i anvendelse konkret for øerne?
- Gennemføre borgerinddragelse.
- Analyser og facilitering af fælles løsninger ud fra målsætninger udarbejdet sammen med øboerne.
- Behov og understøttelse af beredskab og varsling i fremtiden. Se indsatsbeskrivelse vedr. udvikling af beredskabet.

Kobling og synergi med andre indsatser/aktiviteter/projekter?

Indsatsen fordrer et tæt samarbejde mellem Svendborg Kommune, øboerne og Beredskab Fyn. Udvikling af indsatsen tænkes således formidlet gennem Ø-udvalget.

Indsatsen fordrer understøttelse og varsling af Beredskab Fyn. Se indsats T1_TVÆRGÅENDE INDSATSER_ Sikre det nødvendige beredskab.

Der er ligeledes sammenfald med indsats R8_STORMFLOD_ Beskyttelse af særligt bevaringsværdige kystkulturmiljøer.

Merværdi

De danske småøer har stor kulturhistorisk betydning. Sikring af øerne mod klimatrusler i form af stigende havvand og stormflod har dermed ikke kun kommunal betydning. Stormflodssikring, som forudsætning for øernes fortsatte udvikling, udgør i høj grad en beskyttelse af national kulturarv.

Succeskriterier

- Succeskriterie 1: Der er udarbejdet stedsspecifikke risikovurderinger og skadesberegninger – herunder fremskrevne beregninger, der viser risici for oversvømmelser og afledte skader ved forskellige vandstandshøjder og sikringskoter og deres forventede hyppighed.
- Succeskriterie 2: Der er skabt overblik over øboernes handlemuligheder ift. gældende lovgivning.
- Succeskriterie 3: Analyser og facilitering af fælles løsninger ud fra målsætninger udarbejdet sammen med øboerne er beskrevet tydeligt og, hvor muligt, gennemprøvet med succes.
- Succeskriterie 4: Samarbejde med Beredskab Fyn ift. varsling og understøttelse af beredskab er aftalt og i drift.

AKTØRER

Ansvarlig

Svendborg Kommune har ansvaret for projektledelsen af den strategiske indsats, heriblandt udarbejdelse af stedsspecifikke risikovurderinger, skadesberegninger og analyser.

Afdækning af den lovgivningsmæssige rammesætning ift. kystbeskyttelse varetages ligeledes af Svendborg Kommune; mens aftaler om varsling og konkrete handlinger udarbejdes i et forpligtende samarbejde mellem Svendborg Kommune, øboerne og Beredskab Fyn.

Samskabelse

Svendborg Kommune, øboerne og Beredskab Fyn samarbejder omkring udviklingen af indsatsen.

Nina Baron, Københavns Produktionshøjskole, projektleder for forskningsprojekt ClicNord leverer input til indsatsen. *Se https://www.clicnord.org/: for nærmere information om forskningsprojektet.*

Aktører og forankring

Svendborg Kommune, øboerne og Beredskab Fyn er alle primære aktører i indsatsen.

Udvikling af indsatsen er forankret i Svendborg Kommune, som varetager projektledelsen heraf.

Den konkrete indsats vil dels være forankret i Svendborg Kommune og dels hos hhv. øboerne og Beredskab Fyn.

Kommunens rolle

Svendborg Kommune har ansvaret for projektledelsen af den strategiske indsats, heriblandt udarbejdelse af stedsspecifikke risikovurderinger og skadesberegninger, samt afdækning af handlemuligheder for kystbeskyttelse.

Svendborg Kommune vil efterfølgende facilitere det forpligtende samarbejde mellem kommunen, øboerne og Beredskab Fyn om implementering af de forskellige aktiviteter.

Administrativ og politisk forankring

Administrativt vil indsatsen forankres i Miljø- og Teknik Forvaltningen, Svendborg Kommune. Tilsvarende vil indsatsen politisk blive forankret i Teknik- og Erhvervsudvalget samt i Ø-udvalget.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Oversvømmelseskort for stormflod.

Relevant lovgivning og planer

- Kystbeskyttelsesloven.
- Miljøbeskyttelsesloven.

Nationale eller regionale forpligtelser

-

Bæredygtighed

Bedre beskyttelse af øerne, kan være med til at beskytte den lokale natur og dyrelivet.

Barrierer og risici

Mangel på ressourcer ved opførsel af kystbeskyttelsesanlæg.

Transparens i forhold til prioritering

Tiltagene vil blive udført i den rækkefølge, som det aftales mellem Svendborg Kommune, øboerne og Beredskab Fyn.

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Økonomi

Projektledelsen af indsatsen forankres i Miljø- og Teknikforvaltningen, Svendborg Kommune.

Udvikling af indsatsen (rådgiverhåndtering ifm. risikovurderinger og skadesberegninger; afdækning af handlemuligheder for kystbeskyttelse; samarbejde med øboerne og Fyns Beredskab om konkrete handling og varslingsaftaler foruden den politiske sagsbehandling) vurderes at tage ca. 8 mdr. Ressourcebehovet er anslået til 160 timer.

Udgift til rådgiverydelser vedr. risikovurdering + skadesomkostninger anslås til at være 200.000 kr.

Udgifter til realisering af indsatsen vil blive afdækket ifm. analysernes anbefalinger til aktiviteter. Udgifterne forventes at omfatte sikring af færgehavne (ombygning / renovering) samt renovering af diger og kystsikring

generelt. Dertil kommer udgifter til den håndholdte indsats på øerne i form af leverancer af sand og sandsække, samt udgifter til årlige beredskabsøvelser.

Indsatsen vil indgå i en politisk prioritering af de samlede indsatser formuleret i Klimahandleplanen for Svendborg Kommune. En eventuel budgetudvidelse som følge af indsatsen vil skulle bevilges politisk i fremtidige budgetforhandlinger.

Driftsudgifter

De afledte udgifter tænkes at omfatte tilpasning af færgehavnenes tilstødende kajarealer.

Der vil ligeledes være løbende driftsudgifter i tilknytning til færgehavnene samt til kystbeskyttelse / vedligehold af diger.

Tidsramme

Indsatsen vil indgå i en samlet politisk prioritering af de mange indsatser, som er formuleret i Klimahandleplanen for Svendborg Kommune.

Udviklingsfasen forventes at tage ca. 8 mdr.

Implementeringen vil ske løbende derefter. Indledningsvist med A: Etablering af et varslingssystem i samarbejde med Beredskab Fyn og øboerne samt B: Sikring af et robust og lokalt håndholdt beredskab med sandsække som sikring mod stormflod.

Renovering af diger forventes at være næste skridt i implementeringen.

Tilpasning/renovering af færgehavnene vil ske som forberedelse til indsætning af de forventede nye el-færger, som skal betjene færgefarten mellem øerne og Svendborg. Tidsplanen for denne del af indsatsen vil således indgå i en samlet tidsplan for indsætning af el-færgerne.

INDSATS R11: REDUCERING AF RISIKO FOR KYSTEROSION I UDSATTE OMRÅDER

FOKUSOMRÅDE: VAND (KYSTEROSION)

Kort beskrivelse

Svendborg Kommune har for nu ikke en strategiplan for kommunens kyster i forhold til klimarobusthed.

For at udvikle en strategiplan skal kommunens kyststrækninger først analyseres ved hjælp af tilgængelige data og registrerede hændelser i forhold til kortlægning af strækninger, som er særligt udsatte overfor erosion.

Det skal her overvejes, om det kun er bebyggede kyststrækninger med infrastruktur, forsyning mv. som er i risiko for erosion eller om alle kyster skal medtages.
Områder med uacceptabel risiko for erosion kan herefter udpeges ved hjælp af beskrevne strategiplaner og værktøjer i Kystplanlægger fra Kystdirektoratet.

Målgruppen vil typisk være private ejendomme ud til kysten.

Der er i Svendborg Kommune generelt ikke problemer med erosion.

Erosion ses typisk meget lokalt og i forbindelse med østlige storme med større bølgepåvirkning.

Eventuelt udarbejdede projektforslag om kystbeskyttelse vil være 'kommunale fællesprojekter' jf. kystbeskyttelseslovens § 1a med et nærmere defineret procesforløb (se nedenfor under handlinger).

Delmålsætninger er:
Når der er fundet en række områder, som er meget udsatte for erosion på både kort, mellemlang og lang sigt, skal der udarbejdes individuelle løsningsforslag for de områder, som er mest udsatte.

Dette vil indebære en vurdering samt beslutning om hvilke handlinger der skal igangsættes for at minimere risikoen for erosion fra havet. Hertil vil Kystplanlægger fra Kystdirektoratet og deres vejledende løsningsforslag med fordel kunne benyttes.

Kommunen er samtidig den administrerende myndighed og skal bl.a. træffe den endelig afgørelse om tilladelse til kystbeskyttelse de konkrete steder.

Eksempler på handlinger

Proces ift. kystbeskyttelsesanlæg og behandling efter kystbeskyttelsesloven (KYBL)

- Processtart, hvor kommunen af egen drift tager initiativ til at igangsætte en proces (KYBL§ 1a).
- Kommunen indhenter en udtalelse fra Kystdirektoratet / en eventuel udtalelse fra de berørte ejendomme, der opnår beskyttelse (KYBL § 1a).
- Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om hvorvidt projektet skal fremmes (KYBL § 2).
- Projektudarbejdelse ved ekstern rådgiver – kommunen skal løbende informere om forventet tidsplan samt sagsproces ved offentliggørelse på hjemmesiden (KYBL § 4).
- Høringsfase af det konkrete projekt (KYBL § 5).
- Afgørelse om det konkrete projekt (KYBL § 3) indeholder afgørelse om VVM-pligt, afgørelse om konsekvensvurdering, inklusion af anden lovgivning og bidragsfordeling med redegørelse.

Kobling og synergi med andre indsatser/aktiviteter/projekter

-

Merværdi
Forventet minimeret erosion af de udpegede områder.

Forventet mindsket økonomisk skade som følge af erosion.

Derudover:

Nettoeffekter ved kystbeskyttelsesprojekter kan være både materielle og immaterielle. Materielle effekter af et kystprojekt omfatter typisk ændrede vedligeholdelsesudgifter, sparede skader på huse og infrastruktur og uændrede eller stigende ejendomspriser. Immaterielle effekter kan ofte ikke værdisættes men er eksempelvis tryghed, adgang til at kunne færdes langs kysten og områdets omdømme.

Succeskriterier

Hvis den valgte løsning af kystbeskyttelse, er den rette og rigtigt opbygget, skulle det gerne reducere risikoen for erosion ved de enkelte ejendomme/kyststrækninger.

AKTØRER

Ansvarlig

Kommunen, rådgiver/bygherre, lodsejere.

Samskabelse

Indsatsen udarbejdes af rådgiver/bygherre med råd fra Kystdirektoratet, med inddragelse af de berørte borgere, hvor kommunen administrerer processen og lovgivningen.

Aktører og forankring

Kommunen og borgerne via eks. kystbeskyttelseslag.

Kommunens rolle

Kommunen er myndighed og styrer processen. De konkrete indsatser vil typisk være meget forskellige og helt afhængige af lokale forhold.

Administrativ og politisk forankring

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Myndighedsbehandling af kystbeskyttelse ligger pt. forankret i Natur og Miljø, Team Natur.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Andre kommuners erfaring med igangsættelses af et kommunalt fællesprojekt (KYBL § 1a)

Relevant lovgivning og planer
Lovbekendtgørelse om kystbeskyttelse, LBK nr. 705 af 29/05/2020, § 3, stk. 1
Bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter, BEK nr 244 af 22/02/2021, bilag 2, pkt. 10k
Bekendtgørelse om kysthabitat, Bek nr. 654 af 19/05/2020, § 3, stk. 1
Lov om klageadgang LOV nr. 646 af 19/05/2020

Inklusion af anden lovgivning som:
Bekendtgørelse af lov om planlægning LBK nr. 287 af 16/04/2018
Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr. 240 af 13/03/2019
Bekendtgørelse af lov om skove LBK nr. 315 af 28/03/2019
Bekendtgørelse af lov om vandløb LBK nr. 1217 af 25/11/2019

Nationale eller regionale forpligtelser

Danmarks Havplan – havplan.dk
Projekter på søterritoriet eller ved/på kysten skal tjekkes ift. havplan.

Bæredygtighed

Reducering af risiko for erosion.

Barrierer og risici

Ressourcer, økonomi, de berørte borgere og drift.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Økonomi

Udgifter til: sagens forberedelse, forundersøgelser, projektering, udførelse og tilsyn, drift, vedligeholdelse og andre løbende foranstaltninger, ekspropriation (KYBL § 6), finansiering og bidragsfordeling (KYBL § 9).

Kommunen er myndighed og træffer afgørelse om tilladelse til de enkelte indsatser. Afhængigt af valgte indsats skal påregnes et antal årsværk i administrationen til dette.

Erfaringer fra andre kommuner (eks. Kerteminde Kommune) viser, at kommunale fællesprojekter (KYBL § 1a) kan være yderst tidskrævende, samt konfliktskabende ift. de berørte borgere og den valgte bidragsfordeling.

Midlerne skal bevilges politisk.

Driftsudgifter

Hvis kommunen drager nytte af indsatsen, skal påregnes udgifter til drift mm. og medbetaling i bidragsfordelingen.

Tidsramme

Igangsættelse af analysearbejdet indenfor 4 år med eventuel opstart af indsats i udvalgte fokusområder i 2026 og forventes afsluttet i 2030.

INDSATS R12: BEVARELSE AF DEN FRIE KYSTDYNAMIK PÅ UDPEGEDE STRÆKNINGER

FOKUSOMRÅDE: VAND (KYSTEROSION)

Kort beskrivelse

Svendborg Kommune har for nu ikke en strategiplan for kommunens kyster med naturlig og geologisk dynamik.

For at udvikle en strategiplan, skal kommunens kyststrækninger først analyseres ved hjælp af tilgængelige data og registrerede hændelser i forhold til kortlægning af strækninger med naturkyst og strækninger, hvor de kystmorfologiske processer kan iagttages.

Kortlægningen af disse områder kan bl.a. udpeges ved hjælp af beskrevne strategiplaner og værktøjer i Kystplanlægger fra Kystdirektoratet. De udpegede geologiske kyst-hotspot fra Geopark skal medtages i denne kortlægning.

Målgruppen kan både være kommunen selv, eller private borgere.

Svendborg Kommune har i alt 170 km varieret kyststrækning.

Der er både kyster med tæt bebyggelse, mange broer, havne og anlæg, samt lange kyststrækninger, hvor den frie kystdynamik, med erosion nogle steder og pålejring andre steder, skaber et geologisk grundlag for spændende kysttyper med krumodder, nor og sandstrande samt naturtyper, som strandenge og kystskrænter.

Delmålsætninger er:
Når der er fundet en række kystområder, med naturlig og uberørt kystdynamik, kan handlingen være, at 'sikre' disse steder mod fremtidig kystbeskyttelse. Disse områder kan indskrives i kommuneplanen ved førstkommende kommuneplanrevision.

Hertil vil Kystplanlægger fra Kystdirektoratet og tilhørende vejledende løsningsforslag med fordel kunne benyttes.

Kommunen er den administrerende myndighed og skal bl.a. træffe den endelig afgørelse om evt. afslag til kystbeskyttelse de konkrete steder.

Eksempler på handlinger

- Kortlægning af geologisk interessante kyststrækninger.
- Kortlægning af strækninger med fri kystdynamik.
- Kortlægning af særligt interessante kysttyper.

Kobling og synergi med andre indsatser/aktiviteter/projekter

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

Merværdi

Merværdien omfatter bevaring af kysttyper og kystnaturtyper, hvor de kystmorfologiske processer kan iagttages, og hvor den frie kystdynamik kan udfolde sig.

Kystbeskyttelse disse steder vil ændre på kystdynamikken og skal derfor *ikke* etableres.

Succeskriterier

Fri kystdynamik og mulighed for at følge dennes udvikling som rekreativ bonusvirkning, i de udpegede områder.

AKTØRER

Ansvarlig

Kommune og lodsejere.

Samskabelse

-

Aktører og forankring

Kommune og borgere.

Udarbejdelse af strategiplan.

Kommunens rolle

Kommunen er myndighed og styrer en eventuel proces i forhold til bevaring af de konkrete steder.

Administrativ og politisk forankring

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Myndighedsbehandling af kystbeskyttelse ligger pt. forankret i Natur og Miljø, Team Natur.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Andre kommuners erfaring med bevaring af kystens frie dynamik.

Relevant lovgivning og planer
Lovbekendtgørelse om kystbeskyttelse, LBK nr 705 af 29/05/2020, § 3, stk. 1
Bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter, BEK nr 244 af 22/02/2021, bilag 2, pkt. 10k
Bekendtgørelse om kysthabitat, Bek nr 654 af 19/05/2020, § 3, stk. 1
Lov om klageadgang LOV nr 646 af 19/05/2020

Inklusion af anden lovgivning som:
Bekendtgørelse af lov om planlægning LBK nr 287 af 16/04/2018
Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 240 af 13/03/2019
Bekendtgørelse af lov om skove LBK nr 315 af 28/03/2019
Bekendtgørelse af lov om vandløb LBK nr 1217 af 25/11/2019

Nationale eller regionale forpligtelser

Danmarks Havplan – havplan.dk
Projekter på søterritoriet eller ved/på kysten skal tjekkes ift. havplan.

Bæredygtighed

Kysten beholder dens naturlige dynamik.

Barrierer og risici

Kan være berørte borgere, som gerne vil kystbeskytte deres ejendom eller naturarealer.

Transparens i forhold til prioritering

IMPLEMENTERING

Økonomi

Kommunen er myndighed og træffer afgørelse om tilladelse/afslag i de konkrete tilfælde.

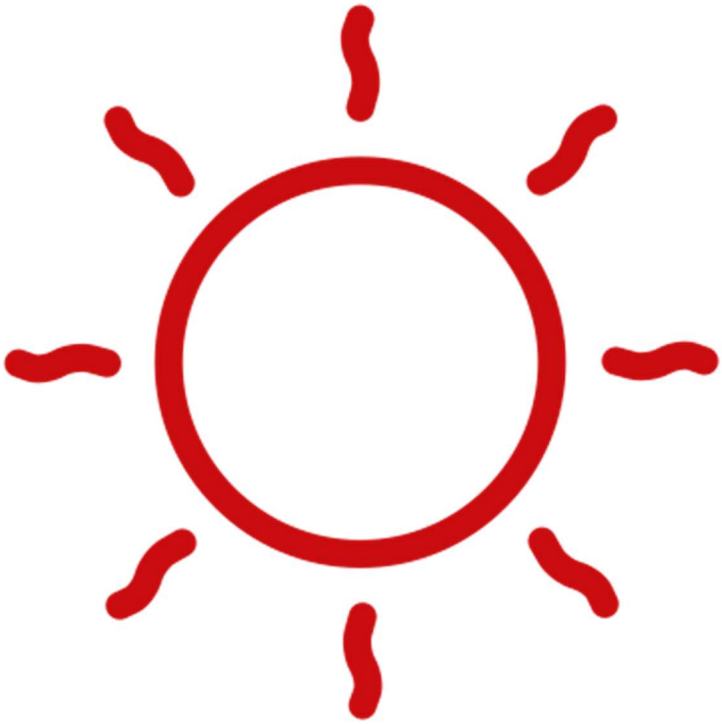
Driftsudgifter

-

Tidsramme

Igangsættelse af analysearbejdet forventes startet indenfor 4 år, med forventet afslutning i 2030.

Varme

INDSATS R13: FORHINDRING AF OVEROPHEDNING I BYERNE

FOKUSOMRÅDE: VARME

Kort beskrivelse

Prognoserne fortæller, at klimaet i Danmark bliver varmere. Det er derfor vigtigt, at der i byerne tænkes i løsninger, som ikke absorberer solens stråling. Valg af rette byggematerialer, farver, grønne facader og beplantning, kan bidrage til et behageligt udeklima i byerne i varme perioder.

De sårbare grupper i samfundet er særlig udsatte ved varmebølger. Det kan være hjemløse, ældre borgere, gravide, børn eller kronisk syge.

De øgede temperaturer i de urbane områder kan minimeres med indslag af åbne grønne og blå elementer, samt permeable arealer som nedkøler byen ved fordampning.

Eksempler på handlinger

- Kortlægning af hvilke byer i Svendborg Kommune, hvor fremtidens hedebølger forventes at udgøre en risiko.
- Kortlægning af potentialet for reducering af befæstelsesgraden ifm. renovering og nyanlæg i bymiljøer i Svendborg Kommune.
- Udarbejdelse af strategi for øget begrønning samt udnyttelse af øgede nedbørsmængder i Svendborg Kommune – for kommunale og private arealer.
- Revision af plan for grønne områder 2014-18 (kommunale arealer).
- Kampagner for øget begrønning af private arealer
- Udarbejdelse af beredskabsplan for borgerrettet indsats, med særlig fokus på sårbare samfundsgrupper, ifm. hedebølger
- Fokus på robusthed ifm. udarbejdelse af lokalplaner. Eksempelvis bestemmelser vedr. beplantning, belægningers permeabilitet, grønne facader, byggematerialer, åbne vandflader mv.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Indsatsen kan bidrage til reduktion af drivhusgasser ved at antallet af træer og planter til optagelse af CO_2 øges.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i kommunens interne arbejdsgruppe om Varme.

Aktører og forankring

- Plan og Byg i Svendborg Kommune.
- Trafik og Infrastruktur i Svendborg Kommune.
- Vand og Affald.

Kommunens rolle

Ved lokalplanlægning og som myndighed på byggesagsområdet, kan kommunen stille krav til udearealer samt valg af byggematerialer ved opførelse af nye byggerier og ændringer i eksisterende.

På kommunale områder, kan Svendborg Kommune plante flere træer og buske – og generelt sikre en øget begrønning, udnyttelse af øgede nedbørsmængder og øget anvendelse af permeable belægninger.

Svendborg Kommune har ansvaret for kortlægning af potentialer og udvikling / revision af strategier, der sigter mod at skabe et robust mikroklima i byerne.

Vand og Affald kan hjælpe til med oplysningskampagner om håndtering af regnvand.

Administrativ og politisk forankring

Plan, Byg og Trafik og Infrastruktur i Svendborg Kommune.

Vand og Affald.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget samt Plan- og Lokalsamfundsudvalget.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Fagfolk på området må løbende indhente viden, når denne bliver tilgængelig.

Relevant lovgivning og planer

- Lokalplaner.
- Den fortløbende drift.

Nationale eller regionale forpligtelser

-

Bæredygtighed

Mere grønt og blåt i byen vil have positive helbredsmæssige konsekvenser for borgerne i byerne.

Vand, der fordamper eller nedsiver, vil aflaste eksisterende rørsystemer og forhindre yderligere overbelastning af kloaknettet fra de stadigt øgede m2 faste belægninger i byerne.

Barrierer og risici

Udfordringen er bl.a. at skabe tilstrækkeligt plads i byen til grønne og blå anlæg.

Der er desuden en økonomisk udfordring, idet kommunen ikke aktuelt har en pulje til renovering/udvikling af det grønne i byen og de nuværende driftskonti rummer ikke drift af nye tiltag.

Driften af grønne og blå anlæg samt permeable belægninger kan være en økonomisk udfordring.

Indsatsen stiller krav til myndighedens viden om byggematerialernes egenskaber.

Der er risiko for, at byggerier bliver dyrere eller at bæredygtigheden ikke tænkes ind samtidig i materialevalget.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Det har for nuværende ikke været muligt at opgøres ressourceforbruget, men der må forventes at skulle anvendes et antal årsværk samt budgetmidler til opgaven.

En eventuel budgetudvidelse som følge af indsatsen vil skulle bevilges politisk i fremtidige budgetforhandlinger.

Tidsramme

Kort sigt: 2026

Indsatsen kan sættes i gang og implementeres med det samme. Den har ingen slutdato, da den er fortløbende – også efter klimarobusthed er opnået.

INDSATS R14: SIKRING AF ROBUSTE OFFENTLIGE AREALER VED ØGET ANVENDELSE

FOKUSOMRÅDE: VARME (HEDEBØLGER)

Kort beskrivelse

Ved hedebølger søger borgerne mod stranden og de grønne områder - dels for at være sociale, men også for at køle af. Det er derfor vigtigt, at disse områder er robuste nok til at imødekomme en forventet massiv brug i perioder med hedebølger**.**

Eksempler på handlinger

- Øget slid afføder behov for øget vedligeholdelse, herunder affaldshåndtering, i parker/grønne områder og på strande.
- Opgradering af byrumsinventar i parker og grønne områder.
- Aktiviteter / projekter med fokus på øget badesikkerhed.
- Revision af plan for grønne områder 2014-18 (kommunale arealer).

Forventet reduktion af drivhusgasser

Indsatsen reducerer ikke drivhusgasser.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i kommunens interne DK2020 arbejdsgruppe om fokusområdet varme.

Aktører og forankring

Trafik og Infrastruktur - Park og vejdrift. Evt. Trygfondens Kystlivredning.

Kommunens rolle

Som lodsejer drifter vi områderne.

Administrativ og politisk forankring

Trafik og Infrastruktur.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Fagfolk på området må løbende indhente viden, når denne er tilgængelig.

Relevant lovgivning og planer

Driften tilrettes løbende indenfor budgetrammerne.

Nationale eller regionale forpligtelser

-

Bæredygtighed

Øget fokus på affaldshåndtering på grønne områder, kan være med til at undgå at plastik og andet affald, som efterlades i de grønne områder.

Barrierer og risici

Indsatsen udfordrer kommunens driftsbudgetter for grønne områder.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Kendes ikke på nuværende tidspunkt.

Tidsramme

Kort sigt: 2026

Indsatsen kan sættes i gang og implementeres med det samme. Den har ingen slutdato, da den er fortløbende – også efter klimarobusthed er opnået.

INDSATS R15: KLIMAOPTIMERING AF KOMMUNENS DRIFTSPLANLÆGNING

FOKUSOMRÅDE: VARME (HEDEBØLGER)

Kort beskrivelse

Forlænget vækstsæson skaber behov for øget indsats for pleje af vegetation (træer, hegn, rabatter mv.). Udvalget af relevante træarter og anden vegetation ændres ved fremtidig plantning, så de er mere robuste til det nye klima. En klimaoptimering af driften kan også gælde vintertjenesten.

Målsætning

klimarobusthed i 2050.

Eksempler på handlinger

- Tilpasning af driften til en længere vækstsæson.
- Tilpasset plantevalg, til det nye klima.
- Revision af plan for grønne områder 2014-18 (kommunale arealer).

Forventet reduktion af drivhusgasser

Indsatsen reducerer ikke drivhusgasser – tværtimod. Hvis serviceniveauet skal holdes over en længere periode, vil der blive behov for mere kørsel med driftsmaskiner.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i kommunens interne DK2020 arbejdsgruppe om fokusområdet varme.

Aktører og forankring

Trafik og Infrastruktur - Park og vejdrift.

Kommunes rolle

Svendborg Kommune er lodsejer og har dermed ansvaret for driften af områderne.

Administrativ og politisk forankring

Den administrative forankring er placeret hos Trafik og Infrastruktur.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Fagfolk på området må indhente viden.

Relevant lovgivning og planer

Driften tilrettes løbende indenfor budgetrammerne.

Nationale eller regionale forpligtelser

Nej

Bæredygtighed

Indsatsen giver arbejde til de grønne entreprenører en større del af året og bidrager derved til at skabe gode arbejdsforhold og fastholdelse af dygtige medarbejdere.

Udgifterne til driften bliver større.

Barrierer og risici

Indsatsen udfordrer kommunens driftsbudgetter for grønne områder.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

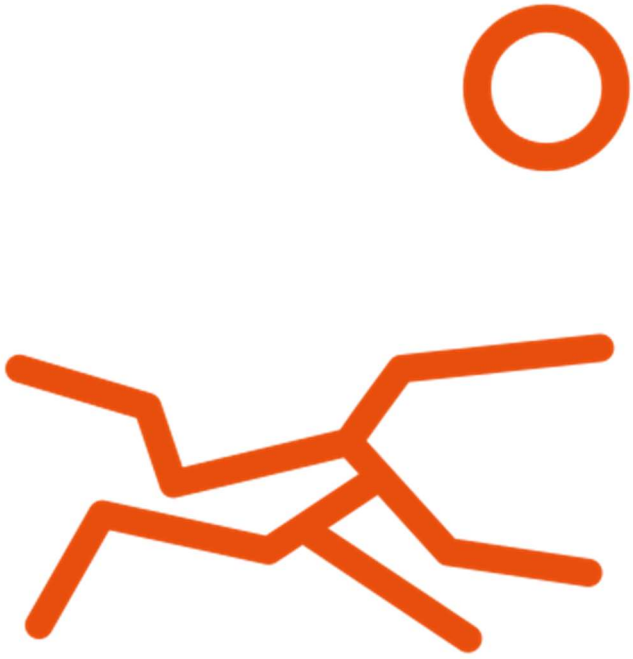
Økonomien kendes ikke på nuværende tidspunkt. Dette vil afhænge af de konkrete driftsændringer – herunder mandetimer, valg af planter og hvor store arealer der skal have ny beplantning.

Tidsramme

2022 –

Indsatsen kan sættes i gang og implementeres med det samme. Den har ingen slutdato, da den er fortløbende – også efter klimarobusthed er opnået.

Tørke

INDSATS R16: REDUCERING AF RISIKO FOR NATURBRANDE

FOKUSOMRÅDE: TØRKE (NATURBRANDE)

Kort beskrivelse

Fremtidens klima vil byde på flere ekstreme vejrhændelser. Den reelle udvikling vil afhænge af niveauet for den fortsatte globale opvarmning. Modelfremskrivninger for klimaets udvikling viser ikke et entydigt billede.

Det forventes, at der om sommeren i Danmark vil forekomme hyppigere og voldsommere regnhændelser samt længere perioder uden nedbør.

Forårs- og sommermånederne er i forvejen højsæson for naturbrande, der som ofte skyldes menneskelige aktiviteter, som efterladte cigaret skodder, afbrænding af haveaffald eller tilberedning af mad.

Det er sandsynligt, at vi ser ind i en fremtid med flere naturbrande, hvorfor det er afgørende at kortlægge risikoen for dette i Svendborg Kommune, så vi kan igangsætte handlinger for at minimere denne risiko.

Indsatsen består i at foretage en risikovurdering for at identificere, hvor i kommunen der evt. er en særlig risiko for naturbrande og behov for en særlig indsats.

Eksempler på handlinger

- Analyser af lokaliteter for kendte naturbrande i de sidste 20 år.
- Landskabsanalyser af risikoparametre for brand.
- Bruge den erhvervede viden til at kommunikere vigtige budskaber til borgerne: skiltning og deling af nationale beredskabsmeldinger, samt gode råd fra beredskaberne på Facebook.
- Vurdering behov for øget kommunikation om risikoen for naturbrande

Kobling og synergi med andre indsatser/aktiviteter/projekter

- Kan kobles sammen med revision af beredskabsplanen eller den risikobaserede dimensionering
- Brandfare.dk som oplyser om brandfare i naturen i et samarbejde mellem KL og DMI.
- Anbefalinger fra Danske Beredskaber.

Merværdi

Det er ressourcekrævende at slukke brande og de kan potentielt forårsage store materielle og naturmæssige ødelæggelser samt koste menneskeliv. Gennemførslen af indsatsen vil reducere denne risiko.

Succeskriterier

Reduktion i antallet af naturbrande i kommunen og ødelæggelser forårsaget af brande. Antallet af brande skal monitoreres over en længere periode, for at tage højde for den årlige variation i vejrliget. Efter en 10 til 15-årig periode kan det vurderes, om der er en sket en ændring i antallet af naturbrande.

AKTØRER

Ansvarlig

Det er kommunerne der er ansvarlige for, at der er en beredskabsplan for kommunernes samlede beredskab, herunder det afhjælpende beredskab og eventuelt at uddelegere kompetencen til et selskab.

Formelt er beredskabet bundet op på beredskabsloven og derved under Beredskab Fyn, som har fået overdraget kompetencen. Dette betyder også, at beredskabet af egen drift min. én gang pr. valgperiode kigger beredskabet efter i sømmene, herunder også for naturbrande og tilpasser beredskabet gennem det der kaldes den risikobaserede dimensionering af beredskabet (bestemt i beredskabsloven). Opgaven og kompetencen er formelt overdraget til Beredskab Fyn.

Skal der ske omprioriteringer i beredskabets prioriteter skal emnet tages op i beredskabskommissionen (bestående af 9 fynske borgmestre).

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i kommunens interne DK2020 arbejdsgruppe om fokusområdet 'TØRKE'. Beredskab Fyn har bidraget med input.

Aktører og forankring

Indsatsen vil blive gennemført som et samarbejde mellem kommunen og beredskabet. Dette samarbejde er ikke formaliseret. Kommunen vil være den primære aktør og ledende part.

Kommunens rolle

Kommunens rolle vil blive at fremskaffe de informationer som skal ligge til grund for, at der kan tages beslutninger om hvor og hvordan brandindsatsen skal prioriteres. Beredskab Fyn leverer data om forekomst af og udvikling i naturbrande, samt en faglig vurdering i forhold til den forebyggende eller afhjælpende indsats.

Administrativ og politisk forankring

Kommunernes beredskab er Forsvarsministeriets resort område og Beredskabstyrelsen er tilsynsmyndighed.

Det samlede beredskab for kommunerne på Fyn (undtagen Middelfart) er uddelegeret til selskabet Beredskab Fyn. Denne struktur er bundet op i Kommunalbestyrelsesloven, som giver kommunerne mulighed for at uddelegere beredskabet til et selskab. Hvis der skal ske ændringer i beredskabets prioriteter, træffes beslutningen af beredskabskommisionen, bestående af de 9 fynske borgmestre, som kan tage et givent emne op og indstille til, at der tages en beslutning i pågældende kommuners kommunalbestyrelser.

Internt i kommunen er den administrative forankring i Svendborg Kommunes Center for Ejendomme og Teknisk Service, som forvalter kommunens arealer og infrastruktur. Der kan samarbejdes med afdelingen Natur og Miljø, hvor dette er relevant. Det vurderes, at der kan være behov for bistand fra IT i forhold til at lave landskabsanalyser af kortmateriale.

Politisk er forankringen i "Teknik og Miljøudvalget".

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

- https://www.dmi.dk/fileadmin/klimaatlas/rapporter/DMI_Klimaatlas_Danmark_rapport_v2020a.pdf
- https://www.klimatilpasning.dk/viden-om/fremtidens-klima/klimaaendringeridanmark/%C3%A6ndringer-i-toerke/
- https://danskeberedskaber.dk/naturbrand/

Relevant lovgivning og planer

- Det fremgår af beredskabsloven, at kommunerne skal have en plan for det samlede beredskab i kommunerne.

- Beredskabet har myndighed til i akutte situationer at agere på bestemte § i flere love bl.a. miljøbeskyttelsesloven, vejloven, jordforeningsloven og byggeloven.

Nationale eller regionale forpligtelser

Det er et lovkrav i beredskabsloven, at kommunerne har en beredskabsplan.

Bæredygtighed

Tilstedeværelsen af dødt plantemateriale i og omkring naturområder er fremmende for biodiversiteten, men kan være en risikofaktor for naturbrande.

Såfremt der er færre naturbrande, vil de økonomiske omkostninger både til selve indsatsen, som varetages af danske beredskaber (den danske stat) og ødelæggelser, som rammer de involverede borgere, blive reduceret.

Naturbrande kan ødelægge naturområder, men kan også skabe mulighed for nye biotoper.

Færre naturbrande vil reducere udledningen af CO_2, som udledes under brandene.

Barrierer og risici

Aktuelt mangler der viden om hvor indsatsen skal prioriteres.

Transparens i forhold til prioritering

Færre naturbrande vil reducere udledningen af CO_2.

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Økonomi

Driftsudgifter til analyser og kommunikation. Kan ikke opgøres nærmere for nuværende.

En eventuel budgetudvidelse som følge af indsatsen vil skulle bevilges politisk i fremtidige budgetforhandlinger.

Tidsramme

Indsatsen vil indgå i en samlet politisk prioritering af de mange indsatser, som er formuleret i Klimahandleplanen for Svendborg Kommune.

Kortlægning af risici for naturbrande i Svendborg Kommune, kampagner der skal reducere risici for naturbrande samt optimering af Beredskab Fyn indsatsplaner for bekæmpelse af naturbrande forventes gennemført i perioden 2025-2026.

INDSATS R17: SIKRING AF TILSTRÆKKELIG FORSYNING AF RENT DRIKKEVAND

FOKUSOMRÅDE: TØRKE (VANDMANGEL)

Kort beskrivelse

Klimatilpasning ifm. indvindingstilladelser skal bidrage til, at der i fremtiden vil være tilstrækkelig vandforsyning med de forventede ændringer i klimaet og samtidig en minimering af ressourceforbrug. Der skal være vand nok til forsyningen af borgere og så vidt muligt også erhverv. Samtidigt må vandindvindingen ikke medføre, at søer, vandløb og anden vådnatur påvirkes væsentligt.

Den menneskabte klimaændring forventes at give en samlet set større årlig nedbørsmængde. Nedbøren forventes imidlertid at blive voldsommere og især i vinterhalvåret. Udover perioder med store nedbørsmængder forventes også, at perioder med tørke og høje varmegrader vil blive både hyppigere og længerevarende. Længere perioder med tørke og høje varmegrader vil medføre, at grundvandsstanden i de overfladenære grundvandsmagasiner i perioder vil kunne falde og vandbehovet i disse perioder vil stige.

I første omgang vil udfordringen især ramme de private vandforsyninger, hvor vandet ofte indvindes fra brønde og boringer i de øverste grundvandslag. Her vil det opleves, at brøndene kan løbe tør for vand. Det vil for disse være muligt at blive tilsluttet det lokale vandværk. Denne mulighed er der i hele Svendborg Kommune.

Længerevarende tørre perioder vil også kunne påvirke dybereliggende grundvandsmagasiner. Det er derfor vigtigt, at vandværker med store indvindinger og/eller indvinder i områder, hvor der er kontakt til naturområder, har spredt deres vandindvinding. Der skal derfor være skærpet fokus på, at vandressourcen beskyttes og ikke overudnyttes. Dette kan overvåges gennem de pejlinger af grundvandsstanden, som vandværkerne allerede foretager. Viser det sig, at der sker en negativ udvikling i grundvandsstanden, må vandværkerne etablere nye boringer, så vandindvindingen spredes mere ud. Decentral vandindvinding er allerede et af målene i kommunens vandforsyningsplan. Derudover skal der stadig arbejdes på besparelser af vandforbruget, genanvendelse af vand hvor muligt, ligesom det kan overvejes, om erhverv med et stort vandforbrug skal have mulighed for og opfordres til at etablere egen vandindvinding.

Indsatserne:

- Overvågning af grundvandsniveauet i vandværksboringer og af vandforbruget.
- Sikre at den decentrale vandindvinding bibeholdes og eventuelt udbygges.
- Gennem udviklingsprojekter med meget vandforbrugende virksomheder sikre fokus på den lokale påvirkning af vandressourcer – herunder afdækning af muligheden for eventuel etablering af egen vandboring.

Målsætningen er, at forbrugerne skal sikres en tilstrækkelig vandforsyning samt at vandindvindingerne påvirker søer, vandløb og anden vådnatur i mindst muligt omfang.

Delmålsætninger er:

- Løbende overvågning af grundvandsstanden og vandforbruget.
- Redegøre for udviklingen i forbindelse med de kommende revisioner af Klimahandleplanen og tilpasse eventuelle tiltag til udviklingen.
- Dialog med vandværkerne om at sikre den fremtidige forsyningssikkerhed ved i god tid at sikre, at vandindvindingen sker fra et tilstrækkeligt antal af boringer, som ligger spredt. En spredning af vandindvindingerne vil også skabe en større forsyningssikkerhed i forbindelse med evt. pesticidforureninger, samt mindske evt. påvirkning på søer og vandløb.
- Dialog med borgere om at spare på vandet og hjælp til at blive tilsluttet vandværksvand eller etablere en dybere vandindvinding.

Eksempler på handlinger

- Redegøre for grundvandsudviklingen i vandværksboringerne og vandforbruget i forbindelse med de kommende revisioner af Klimahandleplanen.
- Dialog med vandværkerne i forbindelse med tilsyn og fornyelse af indvindingstilladelser, for at sikre at den fremtidige forsyningssikkerhed er god. Herunder om vandværket indvinder fra et tilstrækkeligt antal af boringer, som ligger spredt.

- Sammen med vandværkerne facilitere dialogen med borgerne om at spare på vandet.
- Vejledning af private brønd- og boringsejere om mulighederne for at blive tilsluttet vandværksvand eller etablere en dybere vandindvinding.

Kobling og synergi med andre indsatser/aktiviteter/projekter

Indsatsen vil blive inddraget i det myndighedsarbejde, som kommunen foretager efter Vandforsyningsloven og Vandområdeplanerne. Desuden beskrives retningslinjer for kommunens vandforsyning i kommuneplanen.

Indsatsen kan styrkes af, at der ifm. lokalplanlægning med udlægning af store vandforbrugende aktiviteter, koordineres mellem Planafdelingen og Natur og Miljø, således klimarobuste indvindingsløsninger sikres.

Merværdi

- Nedbringelse af vandforbruget vil udover at spare på vandet også spare energi.
- Etablering af større vandindvindinger lokalt kan ligeledes spare på energien, da vandet skal transporteres over en kortere strækning.
- Spredning af vandindvindingen kan også nedsætte påvirkningen på søer, vandløb og anden vådnatur.

Succeskriterier

- At få afklaret hvor og for hvem vandmangel kan blive et problem.
- At kunne forudsige og dermed forhindre, at der opstår vandmangel hos borgere, virksomheder og i naturområder.

AKTØRER

Ansvarlig

Det er kommunerne, der via forvaltningen skal sikre, at grundvandet ikke overudnyttes - herunder, at vandindvindingen ikke medfører at søer, vandløb og våd natur ikke opnår Vandområdeplanens miljømål, eller at tilstanden forringes til lavere end målsætningen. Etableringen af nye boringer og andre udgifter til ændringer, afholdes af vandforsyningerne og dermed forbrugerne.

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i kommunens interne arbejdsgruppe om tørke.

Aktører og forankring

Det er kommunen, der skal igangsætte og facilitere indsatserne, hvorefter det bliver pålagt Vand og Affald, kommunens private vandværker og øvrige forsyningsejere at realisere de konkrete anlæg og aktiviteter.

Kommunens rolle

Svendborg Kommune skal sikre det samlede overblik samt iværksætte og facilitere indsatsen.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er forankret i Natur og Miljø/Team Miljø. Derudover vil Natur og Miljø/Team Landbrug og Team Natur blive inddraget. Derudover vil Planafdelingen kunne inddrages. Undervejs ville det være oplagt at inddrage Vandværkernes talerør: Vandrådet samt evt. Det grønne Råd.

Politisk er indsatsen forankret i Teknik- og Miljøudvalget.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

- Miljøstyrelsens Klimatilpasning - udvikling af klimafremskrevne grundvandskort.
- Kort fra Dataforsyningen (HIP – Hydrologisk Informations- og prognosesystem).

Relevant lovgivning og planer
Vandforsyningsloven fastsætter, at udnyttelsen af vandforekomster bl.a. skal ske med hensyntagen til:

- Vandforekomsternes omfang
- Befolkningens og erhvervslivets behov for en tilstrækkelig og kvalitetsmæssigt tilfredsstillende vandforsyning
- Miljøbeskyttelse og naturbeskyttelse, herunder bevarelse af omgivelsernes kvalitet.

Kommunens administration af området styres overordnet af Kommuneplanen og Vandforsyningsplanen. Derudover sætter Vandområdeplanerne miljømålene for grundvand, søer og vandløb.

Kommuneplanen indeholder retningslinjer for hvordan vandressourcen skal prioriteres. Hvis vandressourcen begrænses, kan der være behov for en ændring af retningslinjerne.

Indsatserne understøttes af kommunens Vandforsyningsplan, som har retningslinjer, der støtter op om en indsats overfor bl.a. vandmangel. En af målsætningerne indeholder ønsket om bibeholdelse af den decentrale vandindvinding og vandbesparelse. Tilsvarende Kommuneplanen, kan der blive behov for at ændre målsætninger og retningslinjer i Vandforsyningsplanen, hvis grundvandsressourcen mindskes.

Nationale eller regionale forpligtelser

Hvis vandressourcen mindskes, vil det være et regionalt eller et nationalt problem.

Bæredygtighed

- Nedbringelse af vandforbruget vil udover at spare på vandet også spare energi.
- Etablering af større vandindvindinger lokalt kan ligeledes spare på energien, da vandet skal transporteres over en kortere strækning.
- Spredning af vandindvindingen kan nedsætte påvirkningen på søer, vandløb og anden vådnatur. Dette understøtter vandplansindsatserne og bidrager til forbedrede levevilkår for fisk og andre marine arter.

Barrierer og risici

Der kan være udfordringer med både at få forsyningsejerne til at erkende nødvendigheden af større ændringer i indvindingsanlæggene, ligesom de kan have problemer med finansiering af disse projekter.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er indledningsvist at få kortlagt, om der er en udfordring med vandmangel i fremtiden. Viser den nationale og/eller den lokale overvågning, at der er en aftagende grundvandsressource, er næste skridt at iværksætte de nødvendige tiltag til afhjælpning af nedgangen i grundvandsressourcen.

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Økonomi

Overvågning af grundvandsressourcen er en del af det nuværende arbejde, om end det overvejende er i forbindelse med ændringer af et vandværks vandindvinding, at der vurderes på virkning på ressourcen. Fremadrettet vil denne overvågning bliver intensiveret. Det vurderes, at indsatsen afføder mindre end 0,1 årsværk.

Vandforsyningerne vil først blive påvirket, hvis klimaændringer fordrer ændringer i vandindvindingen, som kræver større investeringer.

Tidsramme

Arbejdet med overvågning sættes i gang i 2023. Kortlægning af udviklingen i grundvandsstand og vandindvindinger i de almene vandværker vil blive udarbejdet forud for den kommende Kommuneplan.

TVÆRGÅENDE INDSATSER

INDSATS T1: OPLYSNING, ENGAGEMENT OG SAMSKABELSE

FOKUSOMRÅDE: TVÆRGÅENDE

Kort beskrivelse

Målene for klimaneutralitet og klimarobusthed senest i 2050 gælder for hele Svendborg Kommunes geografi og ikke kun for Svendborg Kommune som virksomhed. Derfor er det afgørende at, at borgere, virksomheder, institutioner m.fl. også medvirker og gør en indsats. Kommunens rolle er i den forbindelse at facilitere og understøtte lokale handlemuligheder og engagement og desuden at klæde folk på til at træffe klimavenlige valg ved at oplyse om både udfordringer og løsninger.

Til det formål er initiering og eventuel deltagelse i lokale partnerskaber, faglig bistand til borgergrupper, oplysningskampagner, workshops, temauger, m.m. i bred forstand et velegnet værktøj. Det kan være aktiviteter målrettet f.eks. boligejere, virksomheder, uddannelsesinstitutioner eller bilister såvel som landmænd m.fl. For hver enkelt aktivitet er det afgørende at definere et klart formål og indkredse målgruppen derefter. Hertil samarbejder i fælles partnerskaber og projekter mellem de fynske kommuner i regi af Fyn2030. Her er der for nuværende særligt fokus på 4 prioriterede indsatser: bæredygtig mobilitet, Fyn uden affald, en klimaneutral varmesektor samt landbruget og det åbne land.

I beskrivelsen af de andre indsatser i indsatskataloget er der flere steder peget på initiativer i form af oplysning og samskabelse. Denne indsatsbeskrivelse skal ses som en paraply på tværs af indsatserne både for klimaneutralitet og klimarobusthed med det formål at bidrage til oplysning og globalt engagement og samskabelse.

Eksempler på handlinger

Her er eksempler på formål med de forskellige initiativer:

- At tilskynde til og udvikle bæredygtig mobilitet
- At inspirere til energioptimeringer i virksomheder
- At understøtte etablering af grønne energifællesskaber
- At inspirere borgere til, hvordan de enten selv eller sammen med andre kan klimasikre eget hus og grund
- At tilskynde borgere til at foretage energiforbedringer
- At udbrede viden om klimavenlige fødevarer og madvaner
- At bidrage til praktisk viden om genbrug og genanvendelse i borgernes hverdag
- At inspirere landmænd til, hvordan de kan nedbringe klimagas-udledningen fra arealer og stalde
- At forhindre naturbrande ved at få borgere til at ændre adfærd
- At reducere vandforbrug både hos virksomheder og i private husholdninger

Afhængigt af initiativernes formål og målgruppe, kan der udvikles mange forskellige kommunikationskoncepter, der involverer f.eks.:

- Sociale medier
- Video
- Trykt materiale som flyers eller plakater
- Workshops og debatter
- Events enten alene eller koblet til f.eks. kulturelle events
- Temauger
- Årlig klimauge
- Presse

Hertil kommer en årlig uddeling af Svendborg Kommunes klimapris, som første gang påregnes uddelt i efteråret 2022.

Kobling og synergi med andre indsatser/aktiviteter/projekter

Aktiviteterne vil typisk indgå som del af en handling inden for de enkelte fokusområder med tilhørende indsatser beskrevet i klimahandleplanens indsatskatalog. Se f.eks. indsats om energibesparelse i boligmassen.

Forventet effekt

Det er ikke muligt for nuværende at estimere en CO_2-reduktion eller effekt i forhold til klimarobusthed som følge af denne indsats. Det skyldes at indsatsen kun indirekte skaber effekter gennem at skabe bevidsthed om klimatiltag hos borgere og virksomheder samt bidrage til mere klimavenlig adfærd. Dog vil Svendborg Kommune ikke kunne indfri målene om klimaneutralitet og klimarobusthed på geografisk niveau, uden at borgere, virksomheder, institutioner m.fl. også bidrager. Der kan være merværdi i forhold til f.eks. sundhed, biodiversitet m.m.

Succeskriterier

Der vil blive defineret specifikke succeskriterier og mål, hvor det er muligt for de aktiviteter, der gennemføres.

AKTØRER

Ansvarlig

Initiativer til at igangsætte aktiviteterne er primært hos Svendborg Kommune, men kan også komme fra borgere og virksomheder, eksempelvis under den årlige klimauge, hvor alle interesserede kan oprette et arrangement.

Samskabelse

Indsatsen er udarbejdet i Miljø og Teknik i Svendborg Kommune. I de enkelte aktiviteter vil relevante aktører – både internt i kommunen og eksternt – blive involveret. For eksempel er den nuværende klimauge et samarbejde med GO2Green med inddragelse af Vand og Affald, SEF, Biblioteket, Fremtidsfabrikken, skoler, gymnasier, Radio Diablo.

Aktører og forankring

Forankringen vil være knyttet til den fremtidige organisering af klimaarbejdet i Svendborg Kommune. De enkelte initiativer vil blive tilknyttet relevante faglige medarbejdere fra hele organisationen i samarbejde med kommunens kommunikationsmedarbejdere.

Kommunens rolle

Kommunen er initiativtager i samspil med borgere og virksomheder og som udgangspunkt også ansvarlig eller medansvarlig for at idéudvikle og gennemføre aktiviteterne. Kommunen kan også agere som partner og facilitator for andre aktørers initiativer.

Administrativ og politisk forankring

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Teknik- og Miljøudvalget. Der vil være fokus på, at Det Grønne Råd, Ungepanelet m.fl. inddrages undervejs.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

https://realdania.dk/publikationer/faglige-publikationer/climate-action-planning-framework-2020

Relevant lovgivning og planer

Indsatsen bidrager foruden implementeringen af indsatserne i klimahandleplanen, til opfyldelse af målsætninger i flere af kommunens strategier og politikker, f.eks. Bæredygtighedsstrategi 2020: baeredygtighedsstrategi_2020.pdf (svendborg.dk) og Klima- og Energipolitik: klima-_og_energipolitik_2019.pdf (svendborg.dk).

De enkelte initiativer kan tage afsæt i fagspecifik regulering og planer. F.eks. vil oplysningskampagner for husdyrbrug falde ind under bekendtgørelsen om miljøtilsyn, som fastsætter regler for tilsynskampagner efter husdyrbrugsloven.

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen kan understøtte nationale og regionale forpligtelser, eksempelvis visionen for Fyn 2030: Fyn 2030 (byregionfyn.dk) samt den nationale plan for forebyggelse og håndtering af affald 2020-2032: Bilag 1. Handlingsplan for cirkulær økonomi_Endelig030721_TB_IMS 050721 (mim.dk).

Bæredygtighed

Generelt kan siges, at der med initiativerne søges at opnå en bred social forankring af de planlagte indsatser inden for de specifikke udvalgte målgrupper. Indsatsen kan desuden bidrage til en øget bæredygtighed og spiller direkte ind i kommunens arbejde med FN's verdensmål i 11 og 13 om bæredygtige byer og lokalsamfund samt klimaindsatser.

Barrierer og risici

At udvikle målrettede initiativer og måle effekten af dem kan være en omfattende opgave, og der skal internt i kommunen afsættes både tid og ressourcer, hvis de skal have de bedste forudsætninger for at lykkes. Det kræver dels et grundigt forarbejde, dels kompetencer til at eksekvere initiativerne og ikke mindst redskaber til at måle effekten.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er først og fremmest valgt, fordi den medvirker til at styrke det brede lokale engagement og klæde borgere, virksomheder, institutioner m.fl. på til at træffe klimavenlige valg. Aktiviteter vil blive prioriteret ud fra de samlede principper for prioritering både hvad angår klimaneutralitet og klimarobusthed. Det vil sige at aktiviteter der har stort reduktionspotentiale eller som kan bidrage til at forebygge skader i områder med høj samfundsøkonomi vil blive vægtet højest.

IMPLEMENTERING

Økonomi

Som et groft estimat kan aktivisterne alt afhængigt af ambitionsniveau gennemføres for et budget på 10.000-200.000 kr./år. Det brede spænd skyldes, at prisen på den enkelte aktivitet afhænger af formål, målgruppe og de produkter, der skal udvikles, hvilket er vanskeligt at anslå et prisestimat for. Beløbet kan dække produktion og informationsmateriale, video, annoncering mv., aflønning af oplægsholdere og forplejning til arrangementer mv.

Det forventes, at det primære timeforbrug vil gå fra de relevante fag- og kommunikationsmedarbejdere i kommunen. Timeforbruget vil forud for beslutning om hver enkelt aktivitet blive estimeret.

En eventuel budgetudvidelse som følge af indsatsen vil skulle bevilges politisk i fremtidige budgetforhandlinger.

Driftsudgifter

Det kan være afledte driftsudgifter, men de kan ikke estimeres for nuværende.

Tidsramme

Aktiviteterne vil kunne gennemføres fra nu og løbende frem mod 2050. Varigheden af den enkelte aktivitet vil variere. De bliver valgt og tilpasses efter en prioritering af, hvad der giver mest effekt, samt hvad der er økonomiske midler til og eventuelt efterspørges på det pågældende tidspunkt.

INDSATS T2: SIKRING AF DET NØDVENDIGE BEREDSKAB

FOKUSOMRÅDE: TVÆRGÅENDE

Kort beskrivelse
Fremtidens klima vil byde på flere ekstreme vejrhændelser. Den reelle udvikling vil afhænge af niveauet for den fortsatte globale opvarmning. For nuværende forventes klimaforandringerne at medfører mere vand (stormflod og ekstrem regn), vind, varme og tørke i fremtiden.

Med afsæt i forudsigelse for klimaændringerne vil der være brug for en løbende udvikling over tid af beredskabet. Formålet er at imødegå skader fra ekstreme vejrhændelser, hvor det er muligt via et godt beredskab.

Beredskab forstået som handlinger (Actions Cards), indsatsplaner og varslinger der er organiseret ved Svendborg Kommune og Beredskab Fyn. Men også som vejledning til borgere og virksomheder i forhold til, hvad de selv kan gøre for at imødegå skader.

I den nærmeste fremtid er der ud fra en risikovurdering først og fremmest fokus på beredskab i forhold til stormflod. Formålet er reduktion af risici ved højvande med fokus på udsatte områder jf. oversvømmelseskort. Samt at sikre at borgere og kommunen ved hvad der skal/kan gøres ved stormflod, og at kommunen har det nødvendige beredskab i forbindelse med stormflodshændelser.

Eksempler på handlinger

For nuværende er der udarbejdet to Action Cards (skiltning og levering af sand) til brug for stormflodshændelser. Der bliver i forbindelse stormflodshændelser varslet ved skiltning, hvor det kan blive kritisk i forhold til højvande, samt oplyst hvor borgere kan hente sand, til brug for sikring af egen ejendom.

I fremtiden vil der løbende blive taget stilling til udviklingen af beredskabet. Det kunne f.eks. være udvikling af lokale og digitale varslingssystemer til borgerne. Udvikling af beredskabet på de mindre beboede øer. Samt udvikling af beredskab under hedebølger for udsatte borgere og beredskab ved naturbrande. Behovet for udviklingen af beredskabet vil tage afsæt i analyser m.m., hvor der er behov for det som et beslutningsgrundlag.

Kobling og synergi med andre indsatser/aktiviteter/projekter

Kan kobles til f.eks. anbefalinger fra Danske Beredskaber.

Konkret i forhold til stormflod, så indkalder Fyns Politi Svendborg Kommunens ansvarlige til beredskabsmøde for hele Fyn i forbindelse med varsling af stormflod. Beredskab Fyn varsler kommunens vintervagt, når de leverer sandsække og der er behov for at kommunens entreprenør leverer sand til de af kommunen udpegede steder til formålet.

Kommunens vintertjeneste er en del af det nuværende beredskab.

Merværdi

For at minimere person- og tingskade.

Succeskriterier

At de udarbejdede Action Cards virker for beredskab ved stormflod. At beredskabet rettidigt udvikles til at bidrage til at mindske skade som følge af de kommende klimaforandringer.

AKTØRER

Ansvarlig

Det er kommunerne der er ansvarlige for, at der er en beredskabsplan for kommunernes samlede beredskab, herunder det afhjælpende beredskab og eventuelt at uddelegere kompetencen til et selskab.

Formelt er beredskabet bundet op på beredskabsloven og derved under Beredskab Fyn, som har fået overdraget kompetencen. Dette betyder også, at beredskabet af egen drift min. én gang pr. valgperiode kigger beredskabet efter i sømmene og tilpasser beredskabet gennem det der kaldes den risikobaserede dimensionering af beredskabet (bestemt i beredskabsloven). Opgaven og kompetencen er formelt overdraget til Beredskab Fyn.

Skal der ske omprioriteringer i beredskabets prioriteter skal emnet tages op i beredskabskommissionen (bestående af 9 fynske borgmestre).

Samskabelse

Natur og Miljø udarbejder og opdaterer risikokort herunder oversvømmelseskort til brug for indsatsen.

Aktører og forankring

- Fyns Politi/Beredskab Fyn
- Svendborg Kommune: Direktionssekretariatet og Trafik og Infrastruktur
- Natur og Miljø, Team Miljø
- Andre aktører: Kommunens vintertjeneste og entreprenør

Kommunens rolle

Kommunen sørger for nuværende for skiltning og levering af sand til udpegede steder, ifølge de af kommunen udarbejdede Action Cards.

Kommunens rolle vil blive at medvirke til at fremskaffe de informationer som skal ligge til grund for, at der kan tages beslutninger om og hvordan beredskabet skal udvikles i forhold til de kommende klimatrusler.

Administrativ og politisk forankring?

- Administrativt: Direktionssekretariatet, Trafik og Infrastruktur, Kommunes Center for Ejendomme og Teknisk Service samt Natur og Miljø
- Politisk: Kommunalbestyrelsen samt Teknik- og Miljøudvalget

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

- Risikokort, herunder oversvømmelseskort.
- Action Cards.

Relevant lovgivning og planer

- Beredskabsloven
- Delplan for stormflodshændelser.
- Beredskabet har myndighed til i akutte situationer at agere på bestemte § i flere love bl.a. miljøbeskyttelsesloven, vejloven, jordforeningsloven og byggeloven.

Nationale eller regionale forpligtelser

Det er et lovkrav i beredskabsloven, at kommunerne har en beredskabsplan, som Beredskab Fyn har ansvaret for på Fyn. De respektive kommuner på Fyn udarbejder, i samarbejde med Beredskab Fyn, de forskellige delplaner til Beredskabsplanen.

Bæredygtighed

For nuværende at sikre mod skader fra oversvømmelser. Dermed at kan spare kommunen og borgere for skader på ejendomsværdier.

Barrierer og risici

Organiseringen og ansvarsfordelingen ved en kommende udvidelse af beredskabet skal være præcist beskrevet. Borgerne skal kende til deres rolle og være opdateret herpå.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt på baggrund af følgende politisk vedtagne prioriteringer:

IMPLEMENTERING

Økonomi

Indsatsen for stormflod er gennemført og der vil løbende være driftsudgifter efter behov. Der bliver brugt årsværk af involverede medarbejdere.

Det er for nuværende ikke muligt at estimere udgifter til udviklingen af beredskabet for kommende klimatrusler.

Driftsudgifter

Der er for nuværende driftsudgifter til håndtering af beredskabet for stormflod. Der er tale om udgifter til entreprenør og til sand i forhold til vejrudviklingen og højvandssituationen.

Tidsramme

Action Cards for stormflod er implementeret og taget i brug. Der er løbende kontakt og møder med Fyns Politi/Beredskab Fyn om samarbejdet i forhold til optimering af beredskabet.

2022-

Vurdering af behovet for udviklingen af beredskabet vil foregå løbende f.eks. i forbindelse med opdatering af risikokort m.m.

INDSATS T3: SIKRING AF OFFENTLIGE SERVICES OG INFRASTRUKTUR

FOKUSOMRÅDE: TVÆRGÅENDE

Kort beskrivelse
Ligesom borgere og virksomheder skal tilpasse deres bygninger og matrikler til klimatruslerne, skal kommunen også tilpasse deres områder til klimatruslerne.

Kommunen har en særlig rolle i klimatilpasningen af bygninger og matrikler, da disse ofte bruges af mange mennesker, og en del af disse har særlige behov i forhold til adgang eller andre forhold.

Nogle bygninger bruges til pasning og pleje af sårbare grupper, som er de mest udsatte for klimatruslerne, både de "akutte" som oversvømmelser fra skybrud og stormflod, da disse borgere kan være svære at flytte uden varsel, men også de længerevarende som hedebølger, hvor de kan få sundhedsmæssige problemer grundet varmen.

Tilpasningen af kommunale bygninger skal derfor i nogle tilfælde have ekstra fokus på, at løsningerne skal have en effekt over for flere klimatrusler. Dette kan f.eks. være i form af blå-grønne områder, der kan blive oversvømmet ved skybrud, uden fare for oversvømmelse af bygninger, men også bruges til at give køligere forhold, ved hedebølger.

Kommunen har også ansvaret for store dele af vejnettet. Dele af vejnettet, kan være truet ved oversvømmelser. Dette er især problematisk på øerne eller områder, hvor der kun er en vej frem og tilbage, da oversvømmelser og følgende skader af disse veje kan isolere borgere og besværliggøre at de kan få den fornødne hjælp.

Eksempler på handlinger

- Undersøgelser af udsatte plejecentre, skoler, sundhedscentre og lignende, der kan være udsatte ved klimatrusler, og vurdere deres behov for klimatilpasning, samt finde løsninger på disse.
- Undersøge risikoen for oversvømmelse af veje, der bruges af mange borgere, eller af veje der forbinder områder, vurdere deres behov for klimatilpasning og finde løsninger for dette.
- Indlede en dialog med vejdirektoratet, om klimatilpasning af de større vejanlæg, hvor vejdirektoratet er myndighed.
- For begge områder kan der laves en indsatsplan for rækkefølge og forslag til løsninger.

Kobling og synergi med andre indsatser/aktiviteter/projekter

Klimatilpasning af kommunens arealer og bygninger, kan kombineres med andre projekter, f.eks. projekter for biodiversitet, oprettelse af en legeplads og lignende.

Klimatilpasning af veje kan f.eks. kombineres med øget biodiversitet i vejgrøfter.

Merværdi

For at give borgere en sikkerhed for, at de kan bruge offentlige funktioner og vejnettet, også under og efter klimahændelser.

Succeskriterier

At kommunens arealer kan bruges til hjælp, hvis der er borgere der har brug for det, samt at kommunen kan vise vejen for klimatilpasning af veje og bygninger.

AKTØRER

Ansvarlig

- Svendborg Kommune står for kortbilag og udpegning af områder der er truet.
- For kommunens arealer står Svendborg Kommune selv for projektering og udførelse af klimatilpasningen.
- Svendborg Kommune står for klimatilpasning af de mindre veje. For hovedveje er vejdirektoratet myndighed.

Samskabelse

Klimatilpasning af kommunens arealer og veje, kan koordineres med andre projekter som beplantning af arealer, asfaltering af veje, omlægning af ledninger eller lignende.

Aktører og forankring

Svendborg Kommune:

- CETS
- Trafik og Infrastruktur
- Andre aktører: Vejdirektoratet

Kommunes rolle

Svendborg Kommune står for klimatilpasningen af kommunale bygninger og arealer.

Administrativ og politisk forankring?

- Administrativt: Trafik og Infrastruktur, CETS
- Politisk: Kommunalbestyrelsen og Teknik- og Miljøudvalget

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Kort over klimatrusler, der løbende opdateres.

Relevant lovgivning og planer

-

Nationale eller regionale forpligtelser

-

Bæredygtighed

At klimatilpasning tænkes sammen med andre projekter, som alligevel skal udføres og kan være med til at give dem større rekreativ værdi.

Barrierer og risici

Der kan være problemer med at skaffe økonomi til klimatilpasningen.

Nogle kommunale bygninger og arealer har nogle meget specifikke behov ved anvendelse, der kan være svært at imødegå ved klimatilpasningsprojekter.

Transparens i forhold til prioritering

De områder med de største nutidige klimatrusler, prioriteres først.

IMPLEMENTERING

Økonomi

Der forventes at skulle bruges 1-2 årsværk, samt 0,5 mio. til rådgiverbistand til udpegning af truet infrastruktur, samt forslag til afværgeforanstaltninger.

For kommunens arealer, forventes det at der skal bruges ½ årsværk til screening/udpegning af problematiske arealer og at der løbende skal bruges 1 årsværk, for at få indarbejdet klimatilpasning i projekter for kommunens arealer og bygninger.

Udgifterne til klimatilpasning, vil fremgå af de enkelte projekter.

Driftsudgifter

De fleste klimatilpasninger vil kræve løbende vedligehold i forskellig grad.

Tidsramme

- Udpegning af truede bygninger, arealer og veje, samt indsatsplan for disse forventes klar til 2030.
- Klimatilpasning af truede bygninger, arealer og veje forventes udført i 2050.

INDSATS T4: FREMME KLIMAHENSYN I TURISMESEKTOREN

FOKUSOMRÅDE: TVÆRGÅENDE

Kort beskrivelse

Indsatsen er primært båret af Global Destination Sustainability indekset. Indekset samler en række målepunkter/spørgsmål inden for kategorierne Enviromental, Social, Destination management og Supplier, og skal besvares årligt med udgangspunkt i Svendborg Kommunes arbejde indenfor områderne. Visse spørgsmål – særligt indenfor kategorien Destination management – bliver besvaret med udgangspunkt i det arbejde Destination Fyn udfører. Formålet er at styrke og motivere arbejdet med bæredygtighed.

Indsatsen bidrager til klimahandleplanens mål om klimaneutralitet og klimarobusthed i 2050.

Eksempler på handlinger

- Årlig udfyldelse af Global Destination Sustainability indekset.
- Øget samarbejde med Svendborg Event .
- Mere samarbejde (kommunikativt) med Geopark det Sydfynske Øhav.
- Fortsat samarbejde med Destination Fyn samt Byregion Fyn.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Det er ikke muligt at estimere en CO_2-reduktion som følge af indsatsen.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen blev sat i gang på opfordring af Destination Fyn, som startede arbejdet op, og inviterede Odense, Nyborg og Svendborg med.

Aktører og forankring

Indsatsen er et partnerskab mellem Destination Fyn og Svendborg, Nyborg, Odense og Middelfart Kommuner, hvor Svendborg Kommune har forpligtet sig til at levere på indekset årligt. Indsatsen er initieret af Destination Fyn. Destination Fyn er tovholder, og sørger for at levere input til de dele af rapporteringen, der ikke kan laves meningsfuldt på kommunalt niveau. Fx hjælp til certificeringer af hoteller på Fyn.

Målgruppen er turismeerhvervene ift. at tiltrække konferencer og events til Svendborg Kommune.

Kommunens rolle

Der er store krav fra event- og konferencearrangører om, at man kan levere på bæredygtighedsparametre. Ved at gå med i arbejdet er vi med til at synliggøre, at Svendborg Kommune/Sydfyn er et muligt sted at lægge sine events/konferencer.

Kommunens rolle er at indsamle materiale/information til udfyldelse af skemaet, samt sørge for at få skemaet indsendt rettidigt. Desuden deltager kommunen i et ERFA-netværk som Destination Fyn er tovholder på.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er forankret i Erhvervskontoret. Udfyldelsen af skemaet sker i tæt samarbejde med Svendborg Event, samt med hjælp fra medarbejdere fra Byg, Natur og Miljø.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Erhvervs- og Turismeudvalget.

Indsatsen er vedtaget af Kommunalbestyrelsen den 26-05-2020.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

https://www.gds.earth/index/ indeholder information om Global Destination Sustainability Index og deres arbejde ift. at være med til at understøtte bæredygtige og cirkulære strategier og destinationer indenfor turisme og event-industrien.

Relevant lovgivning og planer

Ikke muligt at udfylde for nuværende

Nationale eller regionale forpligtelser

Svendborg Kommune har overfor de øvrige kommuner og Destination Fyn forpligtet sig til at levere på GDS-indekset årligt.

Bæredygtighed

Via indsatsen vil der være øget fokus på bæredygtighed. GDS-indeksets primære fokus er at højne bevidstheden blandt turisme- og eventaktører om vigtigheden – og fordelen - ved at tænke bæredygtighed ind i deres tiltag, konferencer og events. Derfor er der en forventning om, at indsatsen kan understøtte kommunens eksisterende arbejde med bæredygtighed, samt bidrage til at bane vej for et yderligere fokus på bæredygtighed.

Barrierer og risici

Det kan være en barriere, hvis der fremadrettet ikke er økonomi til at fortsætte indsatsen.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt fordi den har et CO_2-reduktionspotentiale på langt sigt og fordi den kan give turismeerhvervet og turisterne incitamenter til at træffe det klimavenlige valg.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Medlemskab af GDS-netværket koster årligt 3500 euro i kontingent.

Indsatsen kræver under 0,1 årsværk (bruges ift. at udfylde GDS-skemaet, indhente relevante tal og mødes med det fynske GDS-netværk).

Tidsramme

- 2022-2040: Årlig deltagelse i Global Destination Sustainability netværket.
- 2022-2030: Udbygning af samarbejdet med Geopark Det Sydfynske Øhav og Svendborg Event.

INDSATS T5: GRØNNE OG BÆREDYGTIGE INDKØB OG UDBUD

FOKUSOMRÅDE: TVÆRGÅENDE

Kort beskrivelse

De danske kommuner køber samlet ind for op imod 100 mia. kr. årligt, heraf har Svendborg Kommune en årlig indkøbsvolumen på ca. 1. mia. kr. Derfor er kommunernes og det offentliges indkøb en væsentlig katalysator i at medvirke til at ændre måden, der produceres, indkøbes og forbruges varer og ressourcer på. Den Fælleskommunale Indkøbsstrategi 2020-2024 har som en af sine tre grundsten, fokus på bæredygtighed, og er dermed en overliggende strategisk ramme for det kommunale indkøb. Store indkøbsområder som transport, driftskontrakter, køretøjer, IT, fødevarer, energi og byggeri sætter løbende store klimaaftryk på kommunens indkøb og er derfor væsentlige at arbejde med.

Det er målet, at der via en øget systematik med brug af grønne værktøjer i indkøb og udbud over tid vil komme flere og mere grønne aftaler. Det gælder fx brug af miljøcertificeringer, fokus på mindre transport af varer og tjenesteydelser samt at indkøbene og udbuddene i større omfang bliver cirkulære.

Indsatsen vil bidrage til opfyldelse af mål og delmål vedrørende klimaneutralitet samt til delmål om minimering af affaldsmængder og større genanvendelsesgrad.

Eksempler på handlinger

- Fra indkøbsområde til indkøbsområde fastlægges klima- og miljøkrav i udbud og aftaler via et 360 graders bæredygtighedsblik.
- Omlægning til miljømærket sortiment indenfor indkøbskategorien kontor- og skoleartikler.
- Udfasning af engangsservice (plast) samt fokus på forbrugsartikler og identificering af øvrige indkøbsområder der med fordel kan omlægges til mere miljømærket indkøb.
- Kommunikation ud i organisationen omkring "Forbrug mindre – forbrug smartere", herunder fortælling af de gode historier.
- Tilslutning til Partnerskabet for Grønne og Offentlige Indkøb (POGI) og de 11 indkøbsmål.
- Undersøgelse og afprøvning af metoder til måling af miljøbelastningen ved kommunens indkøb.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Indarbejdelse af POGI's indkøbsmål samt øvrige indsatser vil samlet set have en positiv effekt på kommunens klimaregnskab i forhold til CO_2-udledningen fra indkøbet af varer og tjenesteydelser. Der arbejdes på udvikling af målemetoder så klimaaftrykket for det kommunale indkøb kan måles, men for nuværende er det ikke muligt at estimere en CO_2-reduktion.

AKTØRER

Samskabelse

Indsatsen er udviklet i samarbejde med andre kommuner og indkøbsfællesskaber om bæredygtig transformation. Der har været en stor grad af videndeling mv. Desuden har der været et samarbejde/møder med leverandører af specifikke indkøbskategorier med henblik på en omstilling til at blive mere grønne. Denne samskabelse vil fortsætte kontinuerligt mellem kommune og leverandører.

Aktører og forankring

Indsatsen er forankret internt i den kommunale organisation, dog med væsentlige samarbejdsrelationer til partnerskabet POGI og leverandører.

Kommunens rolle

Kommunens rolle er som virksomhed at holde sig opdateret og forholde sig til den eksplosive udvikling, som sker indenfor bæredygtighed. Det gælder både i forhold til udviklingen på de forskellige leverandørmarkeder, men også i forhold til den udvikling, der sker i de øvrige kommuner og KL, således at vi er i tråd med de kommuner, vi normalt sammenligner os med. Desuden er vores rolle som virksomhed at efterspørge varer og tjenesteydelser med så lavt et CO_2-aftryk som muligt.

Administrativ og politisk forankring

Administrativt vil indsatsen være forankret i Kommunaldirektørens område Staben – Udbud og Kontraktstyring, som koordinerer og har ansvaret for kommunens indkøb og udbud.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Økonomiudvalget, da indsatsen primært reguleres af Svendborg Kommunes Indkøbs- og Udbudspolitik. Dog med et tæt koordinerende samarbejde med de øvrige fagudvalg, når der indkøbes varer og tjenesteydelser rundt om i organisationen.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Ifølge Klimarådets rapport fra marts 2020 ”Kendte veje og nye spor til 70 procents reduktion” bør alle danske kommuner udarbejde klimastrategier, der giver klare retningslinjer for klimavenlige valg i fx kantiner, transport, byggeri og indkøb. Strategierne bør følges op af monitorering, så det er tydeligt, om strategierne følges og målsætningerne nås.

Relevant lovgivning og planer

Indsatsen er en integreret del af Svendborg Kommunes Klima- og Energipolitik samt Indkøbs- og Udbudspolitik.

Nationale eller regionale forpligtelser

Den fælleskommunale indkøbsstrategi ”Indkøb med mening” udpeger bæredygtighed som et af tre centrale temaer i strategiperioden 2020-2024 og omhandler fremme af den grønne omstilling i kommunernes indkøb via et øget fokus på bæredygtigt forbrug og indkøb.

Regeringens grønne indkøbsstrategi ”Grønne indkøb for en grøn fremtid” lægger op til, at den offentlige sektor skal være i front med den grønne omstilling, hvor indkøbet skal have et markant lavere klimaaftryk.

Bæredygtighed

Indsatsen kan bidrage til adfærdsændringer hos medarbejdere, så de både på arbejde og privat forbruger mindre og anderledes. Indsatsen kan have et økonomisk og socialt potentiale, hvis et mindre forbrug af nye varer leder til, at der spares penge, og at eks. genbrug bliver in. Omvendt kan indsatsen også have den udfordring, at bæredygtigt producerede varer ofte er dyrere i indkøb. Indkøb af bæredygtige varer vil udover en CO_2-reduktion også lede til et mindre pres på verdens ressourcer og biodiversitet.

Barrierer og risici

Tilstrækkelige ressourcer i form af medarbejdertimer er en barriere, da det vil kræve flere timer. Det vil være til at få viden og kendskab ud i hele organisationen, så den grønne omstilling ikke kun er en viden, som udelukkende findes i dele af administrationen. Det kræver en ændring af kultur og vaner.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen er valgt, fordi den har et stort reduktionspotentiale på langt sigt og bidrager til målsætningerne i Svendborg Kommunes Klima- og Energipolitik. Endelig vil indsatsen gøre det grønne valg lettere for medarbejderne, når indkøbs- og udbudsaftaler kan indgås efter nye standarder, hvor klimaaftryk og bæredygtighed er væsentlige parametre.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Årsværk = 0,80 ekstra til koordinering og implementering af indsatsen.

Driftsmidler og anlægsmidler: Der vil være en afledt økonomi fra indkøbsområde til indkøbsområde som følge af grønnere indkøb og skærpede krav til leverandørerne. Det vil skulle afklares med de pågældende fagudvalg og de budgetansvarlige i de kommende års budgetforhandlinger.

Tidsramme

- 2023: Tilslutning til POGI, udfasning af engangsservice (plast) og omlægning til miljømærket sortiment indenfor indkøbskategorien kontor- og skoleartikler samt vurdering af øvrige indkøbsområder i forhold til øget miljømærket indkøb.
- 2023-2040: Løbende fokus på indkøbs- og udbudsaftaler for at sikre en så høj grad af grønne og bæredygtige indkøb som muligt. Kommunikation ud i organisationen omkring ”Forbrug mindre – forbrug smartere”, herunder fortælling af de gode historier.
- 2023-2030: Undersøgelse og afprøvning af metoder til måling af miljøbelastningen ved kommunens indkøb.

INDSATS T6: UNDERVISNING I KLIMA OG BÆREDYGTIGHED I GRUNDSKOLEN

FOKUSOMRÅDE: TVÆRGÅENDE

Kort beskrivelse

Indsatsen vil igennem konkrete undervisningsforløb samt styrkede rammer for at arbejde med klima og bæredygtighed i undervisningen give eleverne viden, værktøjer og handlekompetencer der støtter op om en aktiv deltagelse i Svendborg kommunes klimaomstilling.

Eksempler på handlinger

Indsatsen "Undervisning i klima og bæredygtighed i grundskolen" omfatter:

- *Konkrete indsatser som*: Undervisningsmaterialer som "Verden er vores" (udviklet i forbindelse med DGI Landsstævne 2022) og "Klima til læring og debat" tilbydes alle udskolingsklasser, undervisningsmaterialer og lokaliteter i forbindelse med Geopark Det Sydfynske Øhav (fokus på klima/bæredygtighedstematikker), samling af lokale Åben skole undervisningstilbud i en digital søgbar portal.
- *Strukturelle og organisatoriske indsatser som*: Grøn Skole-medlemskab tilbydes alle grundskoler, kommunal samarbejdsaftale med "Den Grønne Rygrad" (projekt under Den grønne tænketank Concito) gældende for perioden 2021 – 2023, grundskolernes satsning på udvikling af STEM-området (Science, Technology, Engineering & Matemathic) kobles til klima- og bæredygtighedstematikker.

Indsatser med fokus på grøn dannelse som: LOMA-skoler og LOMA-undervisning (Lokal Mad) - fortsat udvikling af undervisningsforløb og samarbejder med fokus på bæredygtighed/madspild, inddragelse af skolernes elevråd samt det fælles elevråd (Elevforum) som aktive partnere i arbejdet med adfærdsændringer på skolerne, fortsat udvikling af udskolingslinjer: Sciencelinjen, Verdenslinjen og Outdoorlinjen, der alle har profiler i forhold til klima/bæredygtighed.

Forventet reduktion af drivhusgasser

Det er ikke muligt at lave et beregningsoverslag for en forventet CO_2-reduktion på undervisningstiltag, da de primært har en indirekte indflydelse på CO_2-udledningen igennem en øget bevidsthed om mulige tiltag til CO_2-reduktion/-optag, og en øget motivation for at bidrage til en grøn omstilling blandt børn og forældre.

AKTØRER

Samskabelse

Følgende har bidraget: SEF, Go2Green, Den Grønne Rygrad/Concito, Friluftsrådet.

Aktører og forankring

Flere aktører er involveret i indsatsen. Det gælder Friluftsrådet i forbindelse med indsatsen "Grøn skole", Den grønne tænketank Concito i forbindelse med samarbejdsaftale med "Den Grønne Rygrad" samt SEF og Go2Green i forbindelse med udvikling af undervisningsmaterialer og afholdelse af workshops for undervisere.

Kommunens rolle

Kommunen kan i forhold til folkeskolerne betegnes som virksomhedsejer. Kommunen skal indenfor denne indsats både tilbyde/fastlægge fælles kommunale indsatser og tiltag, samt sikre de lokale skolers eget råderum indenfor indsatsen. Kommunen skal herunder understøtte de enkelte skolers arbejde med indsatsen, efter deres ønsker og behov.

Administrativ og politisk forankring

Indsatsen er administrativt forankret i "Skole og Uddannelse", under direktørområdet Børn, Unge, Kultur og Fritid.

Indsatskataloget er vedtaget af Kommunalbestyrelsen. Denne konkrete indsats er forankret i Børne- Unge- og Uddannelsesudvalget. Der vil være fokus på at inddrage Elevforum og Ungepanelet undervejs.

KVALIFICERING

Vidensgrundlag

Dele af indsatsen tager udgangspunkt i Den Grønne Rygrads kortlægning af undervisningstilbud samt interviews med lærere, skoleledere og eksterne undervisningsaktører i Svendborg Kommune.

Øvrig viden: *"Bæredygtig pædagogik i skolen",* Liv i skolen, nr. 4, november 2021. 23. årgang. VIA University College. *"Håbets og handlingens pædagogik"*, Kathrine Dahl Madsen, Andy Højholt og Jeanette Ringgaard Svendsen mfl., Hans Reitzel 2021. *"Bæredygtig undervisning",* Suna Christensen, Aarhus Universitetsforlag 2019.

Relevant lovgivning og planer

Undervisning i klima og bæredygtighed bidrager til opfyldelse af målsætninger i flere af kommunes strategier og politikker. Eksempelvis Bæredygtighedsstrategi 2020, Klima- og Energipolitik, Uddannelsespolitik, STEM-indsats samt Sciencestrategi for 0-18 år.

Nationale eller regionale forpligtelser

Indsatsen har god sammenhæng med nationale og regionale forpligtelser, da undervisning i klima og bæredygtighed potentielt kan bidrage til bæredygtig adfærd, CO_2-reduktion og affaldsminimering.

Bæredygtighed

Indsatsen giver mulighed for værdiskabelse i en større kæde, da viden og kompetencer fra undervisningen - via eleverne – kan viderebringes til familierne, med deraf følgende mulige adfærdsændringer for mange. Indsatsen gennem undervisning skaber yderlige værdi, da den formidles gennem skolens fag og tilbud, en arena hvor **alle** elever møder viden og kompetencer indenfor klima- og bæredygtighedstematikker - ikke kun de elever der i forvejen er motiverede for emnet, og selv ville opsøge det.

Barrierer og risici

Indsatser på skoleområdet vil altid støde på barrierer i form af de mange forskellige indholdsområder skolen er forpligtet af via national lovgivning og mål, samt af de mange uformelle krav og ønsker til skolens ansvarsområder. Der kan således være en barriere i form af manglende ressourcer til indsatsen grundet andre prioriteringer.

Transparens i forhold til prioritering

Indsatsen kan have et stort reduktionspotentiale ved at bidrage til at Svendborg Kommunes elever bliver klædt på med viden og handlekompetencer til at bidrage til kommunens grønne omstilling. Den giver desuden en forståelse for vigtigheden af kommunens arbejde mod klimaneutralitet og klimarobusthed, og har potentiale til at skabe større folkelig opbakning om kommunens planer og indsatser på klimaområdet. Indsatsen er desuden valgt, fordi skolerne generelt allerede er meget engagerede i klima- og bæredygtighedsdagsordenen. Via blandt andet de eksterne undervisningsaktiviteter samlet i Den Grønne Rygrad bliver det lettere for lærerne at få overblik og tilgå undervisningstilbud og -materialer. Det vil give mulighed for, at de oftere vil vælge undervisning med fokus på klima- og bæredygtighed samt integrere eksterne parter i undervisningen.

IMPLEMENTERING

Forventet økonomi

Der vil være behov for økonomi til, kompetenceudvikling og netværksdannelse for undervisere, afholdelse af arrangementer og workshops, både for undervisere og elever, transport af klasser til diverse lokaliteter af relevans for undervisningen, udvikling af lokale materialer og udvikling og opbygning af eventuelle lokale undervisningslokaliteter, såsom økobaser, halmhus, haver, udekøkkener, etc. For at sikre indsatsens udbredelse og konsolidering vil der være behov for ressourcer svarende til i alt 1 årsværk udover de årsværk, som allerede er afsat til opgaven på de enkelte skoler og i administrationen.

Det vil sandsynligvis være muligt at søge fondsfinansiering til dele af ovenstående, samt at indgå i samarbejder med eksterne partnere. Der vil dog med stor sandsynlighed blive behov for politisk bevilling til dele af finansieringen. Det vil blive afklaret og foreslået som budgetbevillinger i de kommende år.

Tidsramme

Indsatsen er påbegyndt 2021, sluttidspunkt er ikke defineret.

Indsatskatalog

Klimahandleplan 2022

UDKAST, juni 2022

Svendborg Kommune

Miljø og Teknik

Indsatserne er udarbejdet i arbejdsgrupper på tværs af fagområder i Svendborg Kommune med deltagelse af forsyningsselskabet Vand & Affald samt i samråd med eksterne nøgleaktører.

Svendborg Kommunes drivhusgasudledning for 2019 er beregnet af rådgivervirksomheden Viegand-Maagøe. Beregningerne er foretaget med udgangspunkt i Energistyrelsens Energi- og CO_2-regnskab. Scenarie-beregningerne for 2030 og 2050 er beregnet internt i kommunen med udgangspunkt i et beregningsværktøj udviklet af virksomheden Strategirummet. Det beregningsværktøj tager udgangspunkt i Viegand-Maagøes beregninger for 2019 samt Energistyrelsens Klimafremskrivning 21.

DK2020-netværket, Danmarks Grønne Tænketank CONCITO og Region Syddanmark har ydet rådgivning undervejs i udarbejdelsen af Klimahandleplan 2022. DK2020-netværket er støttet af Realdania.

Indsatskataloget giver en mere detaljeret beskrivelse af indsatser omtalt i Klimahandleplan 2022.

Klimaaftale om grøn strøm og varme 2022

Et grønnere og sikrere Danmark

Danmark kan mere II

(25. juni 2022)

Stemmeaftale mellem

Regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet og Kristendemokraterne

Delaftale om mere grøn strøm 2022

Danmark og Europa skal være sikrere og grønnere. Det kræver en markant udbygning af vedvarende energikilder – både frem mod 2030 og i årene efter. Solcelleparker og landvindmøller kan levere billig, grøn energi hurtigt i årene frem mod 2030. Samtidig giver Danmarks store havarealer, med gode vind- og havbundforhold, ideelle betingelser for også i fremtiden at høste havvinden og gevinster i Nordsøen, og de danske farvande har potentiale til at blive et grønt kraftværk ikke bare for Danmark, men også for Europa.

Med *Delaftale om mere grøn strøm 2022* er aftalepartierne enige om at sikre rammevilkår, der kan muliggøre en firedobling af den samlede elproduktion fra solenergi og landvind frem mod 2030. Parterne er herudover enige om at muliggøre udbud af mindst 4 gigawatt (GW) havvind til realisering senest i 2030 under den forudsætning, at havvinden ikke belaster statens finanser negativt over projektperioden. Danmark producerer i dag 2,3 GW grøn strøm fra havvind. Det er forventningen, at strømmen fra parkerne bl.a. kan anvendes af PtX-anlæg i Danmark og derigennem potentielt bidrage til grøn omstilling af vores fly og tunge transport mv. Der er indgået politiske aftaler om havvindmølleparker, der skal sikre yderligere lidt over 16 GW, heraf to energiøer. Det svarer til strømforbruget hos mere end 23 mio. husstande i Europa. Men mulighederne er langt fra udtømte.

Den markante udbygning af vedvarende energi kan bidrage med grøn strøm til både det direkte elforbrug i Danmark, eksport til resten af Europa og grøn strøm til produktionen af grønne brændstoffer til fx fly, skibe og tung transport.

Mere havvind

Aftalepartierne ønsker at høste Danmarks fulde havvindpotentiale og det indebærer mere havvind både på den korte bane frem mod 2030 og på den lange bane frem mod 2050. Det vurderes foreløbigt, at der alene i den danske del af Nordsøen kan være potentiale for at udnytte mindst 35 GW havvind frem mod 2050 *jf. Danmark kan mere II*. Det er 15 gange så meget havvind, som er installeret i Danmark i 2022. Hvis forholdene og efterspørgslen i Europa tilsiger, at det er klogt at udnytte mere end 35 GW, skal vi gøre det.

En stor del af havvindsudbygningen vil være med eksport til Europa for øje. Aftalepartierne er enige om, at Danmark skal gå til opgaven på en måde, der forener ambitionerne om massiv grøn omstilling med godt købmandskab. Det skal sikre, at Danmarks havarealer og havvindsressourcer bidrager til fremtidens velfærd og velstand, og at Danmark opnår størst mulig indtægt og gevinst for det danske samfund, borgere og virksomheder i respekt for natur og biodiversitet. Havvindsudbygningen skal samtidig gå hurtigere, og nye modeller skal derfor også undersøge, hvordan tempoet kan øges samtidig med, at markedets innovative kompetencer aktiveres til fordel for at fastholde en høj forsyningssikkerhed i en fremtid, hvor vores energiforsyning bliver mere afhængig af det danske vejrs luner.

Nærværende aftale vedrører yderligere havvind frem mod 2030, hvor der kræves beslutninger her og nu. Aftalepartierne noterer sig, at realiseringen af de langsigtede ambitioner frem mod 2050 kan kræve yderligere initiativer, herunder for at sikre en udbygning af havvind, der lever op til Esbjerg-erklæringen, fremmer nye energiøer og bidrager til at sikre den rette balance mellem natur og VE-udbygning samtidig

med at den grønne omstilling forenes med godt købmandskab. Regeringen vil fremlægge forslag til realisering af de langsigtede ambitioner frem mod 2050, herunder bl.a. vedr. VE-planlægning med naturinteresser for øje via fx sikring af ny naturdata og viden, der kan danne grundlag for bedre sameksistens, så både klima og biodiversitet kan tilgodeses.

Aftalepartierne noterer sig, at der i tillæg til statslige udbud af havvind også er mulighed for og stor interesse i at opstille VE projekter på havet via den såkaldte åben-dør-ordning, hvor markedsaktører på eget initiativ kan etablere VE på havet på en selvvalgt placering. Regeringen vil i første halvår af 2023, som aftalt med *Aftale om Udvikling of fremme af brint og grønne brændstoffer af 15. marts 2022*, præsentere analysen af, hvorvidt det måtte være relevant inden for rammerne af åben dør-ordningens formål om at fremme små og kystnære projekter at introducere en undtagelse fra ordningens afstandsbegrænsning på 15 km for projekter, der måtte involvere PtX-anlæg eller andet elforbrug med direkte tilkobling til store havvindmølleprojekter. Regeringen vil i efteråret 2022 offentliggøre, hvilke statslige arealreservationer, der ophæves. En ophævelse af arealreservationerne vil frigive områder til udbygning med VE via åben dør-ordningen.

Aftalepartierne noterer sig i øvrigt, at det i regi af *Aftale om grøn skattereform for industri mv.* fremgår, at *"Aftalepartierne ser et stort potentiale i at styrke rammevilkårene for udvikling af fremtidens havvindmøller, og er derfor enige om at etablere en pulje på 100 mio. kr. til test af havvindmøller med udbetaling i 2024 finansieret af det grønne råderum."*

Aftalepartierne er enige om at sætte tempoet op og øge havvindsudbygningen yderligere frem mod 2030. Konkret er aftalepartierne er enige om, at:

- Der udbydes områder, der kan rumme yderligere mindst 4 GW havvind til etablering inden udgangen af 2030. Områderne udbydes under forudsætning af, at havvindmølleparkerne ikke belaster statens finanser negativt over projektperioden, og at der i relevant omfang er plads i elnettet. Staten garanterer ikke realisering af de 4 GW, men giver mulighed for en realisering på markedsvilkår, dvs. støttefrit eller mod kompensation til staten. Staten bærer dermed ikke omkostninger for udbuddene ud over de administrative omkostninger ved at forberede og gennemføre udbuddene. Aftalepartierne er enige om at afsætte 114 mio. kr. i alt i perioden 2022-2026 til forberedelse og gennemførsel af udbuddene. Placering og de nærmere udbudsrammer udvikles til politisk stillingtagen inden udgangen af 2022 i kredsen bag denne aftale. Der skal sikres øget bæredygtighed i udbuddene under iagttagelse af principperne i EU's taksonomi for miljømæssig bæredygtighed og de danske klimamålsætninger, samt redskaber som ESG- og livscyklusvurderinger. Beslutningsgrundlaget skal bl.a. også belyse muligheder for og konsekvenser af at inkludere forhold som bl.a. systemintegration og innovation, sociale klausuler og sikkerhedsaspekter i udbudsrammerne, ud over muligheden for kompensation til staten.

- Der inden 1. juli 2022 igangsættes forundersøgelser af finscreenede og attraktive havvindområder, der kan rumme mindst 6 GW havvind. Forundersøgelserne finansieres af koncessionsvinderen/erne og forventes at beløbe sig til 2,3 mia. kr. samlet. Gennemførelse af forundersøgelser er et nødvendigt første skridt i retning mod realisering af mere havvind og igangsættelse inden 1. juli

2022 sikrer mulighed for realisering af mere havvind inden udgangen af 2030. Hvis der viser sig at være forundersøgte områder, hvor der ikke i sidste ende bliver etableret havvind, kan udgifterne skulle afholdes af staten. Aftalepartierne er derfor enige om at afsætte en VE-reserve på ca. 20 pct. af udgifterne til forundersøgelser, svarende til 150 mio. kr. årligt i perioden 2025-2027. VE-reserven kan anvendes til øvrige tiltag, der fremmer VE-udbygningen, såfremt der ikke er behov for midlerne til forundersøgelser. Aftalepartierne forpligter sig til at finde finansieringen, såfremt de statslige udgifter til forundersøgelser overstiger den afsatte VE-reserve.

- Der igangsættes et servicetjek og analysearbejde for at fjerne barrierer i lovgivningen samt skabe smidigere sagsbehandling og forkorte godkendelses- og tilladelsesprocesser ifm. havvindmølleparker, der etableres efter udbud og via åben dør-ordningen, herunder også tilladelsesprocesser for repowering og levetidsforlængelser. Servicetjekket vil kunne resultere i anbefalinger til en lovrevision, og forventes at kunne nedbringe sagsbehandlingstiden og mindske risikoen for klager. Klare rammer for repowering mv. forventes at gøre det nemmere og mere attraktivt at forny og levetidsforlænge eksisterende havvindmølleparker, så de kan levere grøn strøm i længere tid. Der afsættes 8 mio. kr. i perioden 2022-2024 til initiativet.

- Der igangsættes analysearbejder, der hurtigst muligt skal belyse og udfolde, hvordan nyttiggørelsen af Danmarks havarealer og havvindsressourcer skal gennemføres i fremtiden. Analyserne skal bl.a. afdække den forventede markedsudvikling og mulighederne for kommerciel værdiskabelse. Der skal udvikles modeller for nyttiggørelse af ressourcerne, som kan forene ambitionerne om massiv grøn omstilling med "godt købmandsskab" og samspillet med andre vigtige samfundshensyn som forsyningssikkerhed, øget tempo i udbygningen, systemintegration og innovation, borgerhensyn, bæredygtighed og sameksistens med natur-, miljø- og erhvervsinteresser samt hensyn til kritisk infrastruktur. Der afsættes 14 mio. kr. i perioden 2022-2024 til arbejdet.

- Aftalepartierne er desuden enige om at afsætte yderligere 498 mio. kr. i alt i perioden 2023-2026 til arbejdet med implementeringen af aftalte energiøer i Nordsøen og ved Bornholm i henhold til gældende politiske aftaler, herunder om delt ejerskab fsva. Energiø Nordsøen. Bevillingen skal finansiere årsværk i primært Energistyrelsen og ekstern rådgivning ifm. særligt forberedelse og gennemførsel af udbud, miljøundersøgelser, tværnationale indsatser, juridiske, tekniske- og finansielle analyser, og øvrige administrative opgaver. Bevillingen dækker ikke eventuel forberedelse af nye energiøer.

- Aftalepartierne er endvidere enige om, at park 2 besluttet med *Energiaftale 2018* omplaceres til området syd for Hesselø mhp. realisering i 2029. Der afsættes 169 mio. kr. i 2022 til at finansiere forundersøgelserne af den oprindelige placering.

Mere solenergi og landvind

Staten skal hjælpe med realisering af store energiparker
En firedobling af den samlede produktion fra solenergi og landvind kræver, at en meget omfattende arealplanlægning falder på plads i de kommende år, og at arealplanlægningen bliver fulgt op af en hurtig VE-udbygning på landet og i byerne.

Aftalepartierne ønsker, at staten frem mod 2030 skal spille en aktiv rolle i planlægningen af energiparker på land, dvs. større, statsligt udpegede områder, hvor der kan ske en hurtig udbygning af flere forskellige vedvarende energiteknologier, herunder vindmøller, solceller og PtX-anlæg mv. Udbygningen af parkerne skal være markedsdrevet og dermed varetages af private udviklere, mens staten bidrager via planlægning mv. for at fjerne barrierer herfor. Energiparkerne vil være et supplement til den kommunale planlægning af VE-projekter og kan f.eks. også gå på tværs af kommunegrænser.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om følgende med henblik på at sikre et grundigt beslutningsgrundlag:

- Igangsættelse af screening: Bolig- og Planstyrelsen, med inddragelse af Energistyrelsen og Miljøstyrelsen, igangsætter en screening for at identificere et antal større områder – fx 10-15 områder – der er egnede til energiparker og kan dække en væsentlig del af behovet for VE-udbygning på land frem mod 2030. Screeningen baseres på objektive kriterier, herunder bl.a. energiparkernes placering ift. boliger, el-nettet og anden kritisk infrastruktur, natur- og miljøinteresser, lavbundsjorder, områder med særlige drikkevandsinteresser. Aftalepartierne lægger vægt på, at der screenes for placeringer til energiparker i hele landet, herunder også i hovedstadsområdet. Screeningen gennemføres i dialog med bl.a. kommunerne, VE-opstillerne, netvirksomhederne og Energinet. I forbindelse med screeningen vil kommunerne og VE-branchen få mulighed for at bringe forslag om udpegning af konkrete energiparker i spil inden 1. oktober 2022. Der gennemføres en offentlig høring af screeningresultaterne i 4 uger.

- Modeller for statsligt engagement: Der udarbejdes modeller for omfanget af det statslige engagement i planlægningen af energiparkerne, herunder arbejdsdelingen mellem stat og kommuner. Aftalepartierne understreger i den forbindelse vigtigheden af at sikre en hurtig VE-udbygning i energiparkerne, og at de er villige til at gennemføre statslig planlægning via anlægslovgivning og/eller landsplandirektiver mv., hvor der er behov. Aftalepartierne bemærker, at et statsligt engagement i energiparker afpasses til forholdene i de enkelte energiparker, og ikke skal fortrænge eller forsinke allerede påtænkte VE-projekter. Aftalepartierne er endvidere optaget af borgernes retskrav ved overtagelse af ejendomme.

- Modeller for lokale udviklingsperspektiver: Der belyses forskellige modeller, der kan give berørte lokalområder og kommuner et tydeligt udviklingsperspektiv, lokale gevinster, eventuelt nye muligheder for udvikling af fx landsbyer, samt styrkelse af natur, biodiversitet og rekreative muligheder i de områder, hvor energiparkerne placeres. Det kan også være modeller, som på anden vis understøtter lokal udvikling – fx fravigelse af planloven til omplaceringer af nærliggende

boliger i det åbne land. Det forudsættes, at midler til lokal udvikling genereres fra energiparkerne, og at der ikke tilføres statslige midler.

Resultatet af screeningen, anbefalinger til udpegning af energiparker mv. forelægges aftalepartierne ultimo 2022 sammen med modeller for det statslige engagement i udviklingen af parkerne. Parterne vil på den baggrund tage stilling til den konkrete udpegning af større energiparker, omfanget af statsligt engagement i de enkelte parker, samt hvilke lokale udviklingsperspektiver der skal følge parkerne.

Kommunerne skal fremme vedvarende energi i hele landet
Kommunerne har fortsat hovedansvaret for at fremme og vedtage lokalplaner for nye solcelle- og vindmølleprojekter. En markant udbygning af vedvarende energi på land forudsætter en omfattende arealplanlægning i hele landet, både i og uden for byerne, og det kræver, at kommunerne arbejder målrettet og effektivt med at sikre den nødvendige planlægning af vedvarende energi.

Aftalepartierne noterer sig, at regeringen i efteråret 2022 vil invitere KL til drøftelser om forpligtende målsætninger for kommunernes arealplanlægning for vedvarende energianlæg, der skal understøtte, at der er tilstrækkelige arealer til rådighed for at firedoble den samlede produktion fra solenergi og landvind frem mod 2030. Det kan fx ske ved at tidoble kapaciteten af solceller til ca. 20 GW ultimo 2030 og fordoble kapaciteten af landvind til ca. 8,2 GW ultimo 2030. Målsætningen knyttes op på, at udbygningen af grøn strøm ud over Danmarks behov skal opføres støttefrit, og forbrugere og virksomheder ikke skal pålægges væsentlige omkostninger.

Aftalepartierne er enige om, at der afsættes 22 mio. kr. i alt i 2022-2023 til identificering og screening af 10-15 områder, efterfølgende lovgivning samt opfølgning på forpligtende målsætninger for kommunerne. Aftalepartierne noterer sig, at der hertil vil være et yderligere finansieringsbehov, der afhænger af det konkrete omfang af statsligt engagement, samt udgifter til fremme af vedvarende energi i hele landet fra 2024 og frem. Regeringen forelægger oplæg til finansiering sammen med det konkrete oplæg ultimo 2022.

Lempelse af arealbegrænsninger
Der er i dag konkrete VE-projekter, der ikke realiseres eller som forsinkes pga. restriktioner i forhold til miljø, landskab, natur og kultur. For at muliggøre den store udbygning af vedvarende energi på land frem mod 2030, er der behov for at reducere arealbegrænsninger for nye VE-projekter. Samtidig er det afgørende at sikre natur-, miljø-, og biodiversitetshensyn. Aftalepartierne er enige om, at Miljøstyrelsen skal iværksætte en styrket vejledning til kommunerne om miljøvurderinger og naturdirektiverne, for bl.a. at undgå hjemvisning af sager fra klagenævnene med længere processer til følge, og for at sikre kortere processer og balance mellem naturdirektiverne og hensynet til udbygningen af vedvarende energi.

Der forventes frem mod 2040 en betydelig nedtagning af gamle landvindmøller. Nye og moderne møller har en større effekt og selv med en fordobling af landvindmøllekapaciteten forventes omtrent en halvering af antallet af landvindmøller i 2040. Aftalepartierne er enige om at vende tilbage i 3. kvartal og drøfte muligheden for at fjerne landvindmølleloftet.

Aftalepartierne noterer sig desuden, at der den 15. juni 2022 er indgået aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti om opfølgning på evaluering af planloven mv., der giver kommunerne nye muligheder for at varetage klimahensyn og understøtte grøn omstilling i deres planlægning:

- Planlovens formålsbestemmelse udvides til at omfatte klima på linje med miljø, natur samt vækst og udvikling

- Der udarbejdes en bekendtgørelse og vejledning for opstilling af store solcelleanlæg i det åbne land, herunder om de særlige regler i kystnærhedszonen. For at støtte en forudsigelig og helhedsorienteret tilgang til kommunernes lokalplanlægning for solcelleanlæg kan der indføres bestemmelser ift. kommuneplanens retningslinjer og rammer for lokalplanlægning, borgerinddragelse, beskyttelse af nabointeresser samt varetagelse af jordbrugs- og naturinteresser, herunder opførelse af solceller på lavbundsarealer.

- Der nedsættes et tværministerielt udvalg, der skal samle erfaringer og afdække muligheder for helhedsorienteret kommunal planlægning for arealanvendelsen i det åbne land, herunder arealanvendelsen til VE-anlæg

- Der er behov for klarere rammer for udbygningen af VE-anlæg. Det kræver bl.a. en styrket planlægning af, hvor der skal placeres vedvarende energi, og en fokusering af det statslige tilsyn med kommunernes planlægning, herunder at der sikres klare rammer for Stiftsøvrighedens indsigelsesret, så der i loven fx fastsættes et afstandskrav for indsigelsesrettens rækkevidde. Lovforslaget forelægges plankredsen til godkendelse.

Aftalepartierne er enige om, at der afsættes 16,0 mio. kr. i alt i 2022-2026 til *lempelse af arealbegrænsninger.* Heraf afsættes der i alt 4,3 mio. kr. i 2022-2026 til styrket vejledning om miljøvurderinger og naturdirektiverne. Formålet med nærværende aftale er bl.a. at sikre hurtigere kommunale planprocesser for at muliggøre en firedobling af den samlede elproduktion fra solenergi og landvind frem mod 2030. Aftalepartierne ønsker derfor at sikre en ambitiøs anvendelse af de nye redskaber i planloven. Der afsættes derfor 11,7 mio. kr. i alt i 2022-2026 med henblik på, at der i den nye vejledning om opstilling af solceller i det åbne land og i byerne kan udarbejdes en eksempelsamling som bl.a. vil indeholde gode eksempler på fx etablering af naturhegn, faunakorridorer og placeringshensyn m.m., samt at Energistyrelsen som led i fokuseringen af det statslige tilsyn med kommunernes planlægning kan varetage klima som en national interesse, jf. bilag 1.

Med henblik på at fjerne yderligere barrierer for opsætning af vedvarende energi er aftalepartierne herudover enige om, at der skal gennemføres en ændring af planloven, der muliggør opsætning af VE-anlæg i såkaldte herregårdslandskaber, således at der sikres, at flere arealer i det åbne land kan anvendes til produktion af vedvarende energi. Indenrigs- og boligministeren vil kunne gøre indsigelse, hvis der er tale om et herregårdslandskab af en særlig kvalitet. Det vil i sådanne tilfælde være indenrigs- og boligministerens kompetence at afveje den nationale interesse i bevarelse af et særligt herregårdslandskab over for den nationale interesse i udbygning af vedvarende energi.

Der er endvidere enighed, om der skal udarbejdes en analyse, der belyser, hvilke beskyttelseslinjer og regler der begrænser det tilgængelige areal til opsætning af VE, herunder betydningen af bl.a. skovloven, sø- og å-beskyttelseslinjer, beskyttelse af diger, støjgrænser, landskabsudpegninger mv. Aftalepartierne anerkender dog også, at disse beskyttelser har betydning.

Lokal forankring og hurtigere planlægningsprocesser i kommunerne
Lokal opbakning og vellykkede myndighedsprocesser er afgørende for at realisere udbygningen af vedvarende energi på land. Aftalepartierne er enige om følgende initiativer, der skal styrke den lokale forankring og understøtte hurtigere processer:

- Det eksisterende beredskab til klagesagsbehandling af sol- og vindprojekter styrkes og forlænges med 5 mio. kr. i 2024 og der tilføres 25,5 mio. kr. årligt i 2025 og 2026, så klagesager vedrørende sol- og vindprojekter fortsat kan afgøres inden for seks måneder. Der igangsættes derudover en undersøgelse af mulighederne for styrket VE-faglighed i klagenævnene

- Der etableres et VE-rejsehold, der bl.a. skal sikre udbredelse af gode eksempler i forbindelse med realisering af VE-projekter i kommunerne

- Der tilføres 10 mio. kr. årligt i 2023 og 2024 til Landdistriktspuljen til projekter, der har til formål at kompensere lokalsamfund med mange landvindmøller og solcelleanlæg i nærområdet

- Kortdata til brug for den kommunale planlægning og udvikleres projektering af VE-anlæg forbedres og sammenstilles i Plandata.dk

- Der igangsættes en analyse af mulighederne for radarstyret lysafmærkning på vindmøller

Med *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020* blev der taget en række skridt for at sikre, at VE-opstillerne betaler en væsentlig økonomisk kompensation til naboer til VE-anlæg og lokalsamfund, bl.a. via ordningen Grøn Pulje. Aftalepartierne er enige om, at kommunalbestyrelserne skal vejledes om mulighederne for at koble udmøntningen af Grøn Pulje tættere sammen med lokalsamfundets prioriteringer, herunder muligheden for inddragelse af lokale råd. Der igangsættes ligeledes en analyse af mulighederne for, at midler i Grøn Pulje også kan anvendes af kommunerne selv til projekter. Aftalepartierne anerkender behovet for lokal og kommunal forankring, og der er enighed om, at der skal være lokale og kommunale gevinster, hvor der bliver opstillet solcelleparker og landvindmøller. Aftalepartierne forelægges ultimo 2022 redegørelse om mulige yderligere tiltag til lokal og kommunal opbakning herunder eventuelle justeringer af eksisterende VE-ordninger.

Aftalepartierne er enige om, at der i alt afsættes 139,2 mio. kr. i 2022-2026 til *lokal forankring og hurtigere planlægningsprocesser i kommunerne,* jf. bilag 1.

Udbygning af elnettet og fleksibelt forbrug
Et velfungerende elnet og samplacering af elproduktion og -forbrug som fx PtX-anlæg er centrale forudsætninger for en grøn omstilling og realiseringen af 70 pct.-målsætningen, og skal ses i sammenhæng med udviklingen af nye grønne brændsler og brintinfrastruktur. Flere og flere dele af samfundet skal elektrificeres med grøn strøm, der skal transporteres sikkert og effektivt gennem elnettet. Aftalepartierne noterer sig, at der allerede er gennemført væsentlige tiltag for at aflaste elnettet ved at understøtte samplacering af elproduktion og -forbrug, herunder mulighed for direkte linjer og geografisk differentierede tariffer.

For bedre at kunne håndtere elektrificeringen er der med stemmeaftale af 4. juni 2021 om et fremtidssikret elnet besluttet, at netvirksomhedernes indtægtsrammer skal tilpasses med et elektrificeringstillæg i form af en automatisk indikator og et ansøgningsbaseret tillæg. Aftalepartierne lægger vægt på, at aftalen fortsat implementeres med inddragelse af netvirksomhederne og understøtter stabile og forudsigelige rammer. Den grønne omstilling vil medføre en omfattende elektrificering af samfundet. Aftalepartierne noterer sig, at regeringen vil igangsætte et uvildigt eftersyn af benchmarkingmodellen i lyset af behovet for hurtig og omkostningseffektiv netudbygning og -tilslutning. Resultatet af eftersynet forelægges aftalepartierne i 2. kvartal 2023.

Aftalepartierne er enige om, at regeringen for at sikre en mere proaktiv og omkostningseffektiv udbygning af elnettet i tillæg hertil igangsætter analysearbejder vedrørende mere proaktiv udbygning af transmissionsnettet, hvor der også tages hensyn til den fremtidige udvikling, sikring af arealer til udbygning af elnettet og bedre borgerbeskyttelse (afrapporteres i 2023) samt modeludvikling for bedre monitorering og fremskrivning af elnetkapaciteten i Danmark (færdigudviklet i 2025). For at sikre hurtigere processer igangsættes dertil analyser om incitamenter til hurtig nettilslutning i eldistributionsnettet samt optimering af processen for tilslutning af VE-anlæg og netudbygning (afrapporteres i 1. kvartal 2024). Der igangsættes ligeledes et analysearbejde vedrørende fremme af fleksibilitetsmarked, fleksible nettilslutningsvilkår og netprodukter (afrapporteres i 2024), samt indsats for hurtigere implementering af tarifmodeller (afrapporteres i 2023) og analyse af tariffer til fremme af fleksibilitet (afrapporteres i 2024). Parterne er enige om at drøfte og følge op på analyserne, så snart de foreligger.

Aftalepartierne er enige om, at der i alt afsættes 32,0 mio. kr. i 2022-2026 til tiltag og analyser vedrørende *udbygning af elnettet og fleksibelt forbrug*, jf. bilag 1.

Lovforslag om bl.a. geografisk differentierede forbrugstariffer, lokal kollektiv tarifering og direkte linjer forventes vedtaget inden udgangen af 2022. Aftalepartierne noterer sig, at klima-, energi- og forsyningsministeren et år efter lovens ikrafttrædelse vil præsentere aftalepartierne bag PtX-aftalen for en status for udmøntningen af initiativerne og om tiltagene understøtter formålene i aftalen.

Ny pulje til vedvarende energi på mindre tilgængelige arealer
Der er et betydeligt teknisk potentiale for solceller på tagflader og der opsættes i dag også solcelleanlæg på kommercielle vilkår på tage og andre mindre tilgængelige arealer. Energistyrelsen vurderer at det *tekniske* potentiale kan være op til 5,5 GW på store tagflader. Solceller på tage kan bidrage til elproduktion i byerne, ligesom sol på tage udnytter arealer, der ofte ikke anvendes til andre formål. Aftalepartierne er enige om at

reservere i alt 354,7 mio. kr. til en ny støtteordning målrettet VE-produktion på mindre tilgængelige arealer, såsom større tagarealer, langs motorveje mm.

Aftalepartierne forelægges i 2023 udbudsvilkår for puljen og træffer beslutning om endelig udmøntning. Der tages forbehold for, at en ny støtteordning skal statsstøttegodkendes og tidligst kan have effekt fra ultimo 2023. Aftalepartierne er enige om, at ordningen finansieres fuldt ud ved at reducere bevillingen til de teknologineutrale udbud i 2023 og 2024 tilsvarende. Midler til udvikling og administration herudover på 3,4 mio. kr. finansieres som en del af *delaftale om Delaftale om mere grøn varme og udfasning af naturgas 2022*. Den nye støtteordning følger tidsprofilen for de teknologineutrale udbud.

Solcellestrategi
Aftalepartierne noterer sig, at regeringen vil fremlægge en solcellestrategi i ultimo 2022. Som en del af solcellestrategien skal barrierer adresseres, herunder potentielle barrierer i bygningsreglementet. Resultaterne forelægges aftalepartierne. Solcellestrategien vil følge op på allerede implementerede tiltag samt tiltag i nærværende aftale og lave et servicetjek, der afdækker barrierer for opstilling af solceller, herunder de særlige forhold på bl.a. lavbundsjorde, tage og offentlige bygninger. Regeringen vil identificere eventuelle barrierer i dialog med relevante interessenter. Aftalepartierne noterer sig, at regeringen vil afdække, hvorvidt der er udfordringer i forhold til tinglysning af rettigheder over solcelleanlæg og vender tilbage til aftalepartierne i 3. kvartal 2022.

De teknologineutrale udbud
Der er med *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020* reserveret midler til teknologineutrale udbud i 2022-2024. Udbuddene for 2020 og 2021 endte uden bud, hvilket kan ses i lyset af, at vedvarende energi på land i vidt omfang kan opføres støttefrit. Aftalepartierne er enige om, at midlerne fra 2022-2024-udbuddene omprioriteres til andre tiltag i indeværende aftale, jf. tabel 1.

Omlægning af støttemodel til forsøgsvindmøller på land og ny støtte til testvindmøller på hav
Der er med *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020* reserveret midler til forsøgsmøller i 2022-2024 for at styrke forskning- og udviklingsaktiviteter inden for vindenergi. Aftalepartierne er enige om, at støtten til forsøgsmøller i 2023-2024 omlægges fra driftsstøtte til investeringsstøtte som anbefalet i Forsøgsmølleanalysen fra 2021, jf. tabel 1. Aftalepartierne er derudover enige om, at der samtidig sikres den nødvendige lovhjemmel til, at støtte kan omfatte test på hav.

Aftalepartierne noterer sig i øvrigt, at det i regi af *Aftale om grøn skattereform for industri mv. (24. juni 2022)* fremgår, at *"Aftalepartierne ser et stort potentiale i at styrke rammevilkårene for udvikling af fremtidens havvindmøller, og er derfor enige om at etablere en pulje på 100 mio. kr. til test af havvindmøller med udbetaling i 2024 finansieret af det grønne råderum."*

Økonomi
Med aftalen prioriteres 1,7 mia. kr. frem mod år 2027 til VE, jf. tabel 1. Initiativet *Redskabskatalog til understøttelse af VE på land* består af en række initiativer, hvor økonomi er uddybet i bilag 1 til aftaleteksten.

Tabel 1 [1)]

Udgifter og finansiering

2022-priser, mio. kr.	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Opfølgning på DKMII									
Havvind									
Forundersøgelse 6 GW (VE-reserve)	-	-	-	150	150	150	-	-	-
Udbud af 4 GW havvind	20	30	30	18	16	-	-	-	-
Diverse havvindsinitiativer	5	11	7						
VE på land									
Statslig engagement i nye energiparker og fremme af VE i hele landet [2)]	8	14	-	-	-	-	-	-	-
Redskabskatalog til understøttelse af VE på land [3)]									
- Lempelse af arealbegrænsninger	*1*	*6*	*4*	*3*	*3*	-	-	-	-
- Lokal forankring og hurtigere planlægningsprocesser i kommunerne	*2*	*28*	*33*	*39*	*38*	-	-	-	-
- Udbygning af elnettet og fleksibelt forbrug	*0*	*9*	*11*	*9*	*3*	-	-	-	-
I alt (afrundet)	3	43	47	50	44	-	-	-	-
Forsøgsmøller (finansieringsbehov)	-	81	81	0	0	0	0	0	0
Ny pulje til VE på mindre tilgængelige arealer			1	10	18	19	19	19	19
Ny pulje til VE på mindre tilgængelige arealer (administration)	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Opfølgning på tidligere aftaler									
Havvind									
Placering af park 2 fra EA18	169	-	-	-	-	-	-	-	-
Videre arbejde med energiøer	-	180	150	138	30	-	-	-	-
I alt	**204**	**360**	**317**	**366**	**258**	**169**	**19**	**19**	**19**
Finansiering									
Indtægter fra salg af VE-andele	104	126	126	126	158	-	-	-	-
Rammen til offentlige investeringer	-	160	121	161	53	74	-	-	-
Reserve til målrettede energieffektiviseringer	-	71	51	40	-	-	-	-	-
Erhvervspuljen	100	-	-	-	-	-	-	-	-
Forsøgsmøller	-	2	7	16	18	14	9	7	7
Omprioritering af midler fra TNU 2022-24	-	2	12	23	29	29	28	28	29
I alt	**204**	**360**	**317**	**366**	**258**	**118**	**37**	**35**	**36**
Balance	0	-1	0	0	0	-52	18	17	17

1) Grundet afrundinger kan der være afgivelser mellem summen af delkomponenter og den samlede sum.

2) Udgifter til statsligt engagement og fremme af VE i hele landet afspejler udgifter til identificering og screening af 10-15 områder samt udgifter til fremme af VE i hele landet i 2022-2023. Der vil hertil være et yderligere finansieringsbehov, der afhænger af det konkrete omfang af statsligt engagement, samt udgifter til fremme af VE i hele landet fra 2024 og frem. Regeringen forelægger oplæg til finansiering sammen med det konkrete oplæg ultimo 2022.

3) Dele af tiltagene vedrører planloven. Finansiering af tiltagene anvises med nærværende aftale.

Vedrørende indtægter fra salg af VE-andele budgetteres der med, at Danmark har et overskud af VE-andele, og at der indgås aftaler med Belgien, Flandern og Luxembourg om statistiske overførsler af overskydende VE-andele (salg) svarende til en provenuvirkning på 104 mio. kr. i 2022, 126 mio. kr. årligt i 2023-2025 og 158 mio. kr. i 2026. Aftalepartierne er enige om, at såfremt der mod forventning ikke indgås aftale om salg af VE-andele, vil partierne skulle tilvejebringe anden finansiering.

Vedrørende reserve til målrettede energieffektiviseringer omprioriteres 71 mio. kr. i 2023, 51 mio. kr. i 2024 og 40 mio. kr. i 2025 fra § 29.11.79.46. Reserve til tilskudspulje til grøn omstilling og målrettede energieffektiviseringer afsat i *Aftale om grøn skattereform mv. (24. juni 2022)*.

Aftalens karakter
Parterne er enige om, at følgende dele af aftalen er omfattet af forlig:

- Omplacering af park 2 fra *Energiaftale 2018*
- Udbud af 4 GW havvind

Resten af aftalen har karakter af en stemmeaftale. Aftalepartierne forpligter sig til at stemme for de lovforslag og bevillingsmæssige hjemler, der udmønter aftalens indhold. Aftalepartierne står derfor frit, når den nødvendige lovgivning er vedtaget, med mindre der er tale om aftaleelementer omfattet af forlig.

Denne aftale udgør opfølgning på *Energiaftale 2018,* hvor det fremgik, at regeringen 2 år før aftalens udløb ville tage initiativ til drøftelse af den videre energipolitik efter 2024. Delaftalen er ligeledes et genbesøg af *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020*, den grønne delaftale til Finansloven 2022 *Investeringer i et fortsat grønnere Danmark (4. december 2021)* og vedtagelsestekst af 21. december 2021. Aftalen følger ligeledes op på de dele af *Danmark Kan Mere II* som vedrører et udspil om grøn strøm.

Delaftale om mere grøn varme og udfasning af naturgas 2022

Danmark skal udfase anvendelsen af naturgas hurtigt. Det er den politiske ambition, at der ikke skal anvendes gas til rumvarme i danske husstande fra 2035, samt at Danmark senest i 2030 vil være 100 pct. forsynet med grøn gas. Det er en del af svaret på klimakrisen og afgørende for at sikre uafhængighed af russisk naturgas. Samtidig er gaspriserne mangedoblet det seneste år. Med *Delaftalen om mere grøn varme og udfasning af naturgas 2022* er aftalepartierne enige om at øge farten på den grønne omstilling og give adgang til billig fjernvarme.

Mere grøn varme. Naturgas skal udfases
Omtrent 400.000 danske hjem opvarmes i dag med naturgas, og omtrent 50.000 danske hjem opvarmes med oliefyr. Der skal langt mere fart på udrulningen af fjernvarme i alle de områder, hvor det er hensigtsmæssigt. I områder, hvor der fx er langt mellem husene, skal det understøttes, at fyret udskiftes med en elektrisk varmepumpe.

I denne sammenhæng skal det offentlige gå forrest og vise vejen til en fremtid uden anvendelse af gas til rumvarme. Derfor skal der i foråret 2023 fremlægges en plan for udfasning af den fossile opvarmning fra olie- og gasfyr i statens bygninger. Regeringen har i forbindelse med ØA23 aftalt med Danske Regioner og Kommunernes Landsforening, at der også på kommunalt og regionalt plan vil blive fremlagt en plan i foråret 2023 for udfasning af den fossile opvarmning fra olie- og gasfyr i hhv. kommunale og regionale bygninger.

Gasfyr i danske husstande skal udfases, *jf. Aftale om målrettet varmecheck og udfasning af sort varme*. Det forventes, at der med de tiltag, der allerede er aftalt politisk, vil være ca. 200.000 husstande, der opvarmes med gasfyr i 2030 faldende til ca. 100.000 husstande i 2035. Med denne aftale besluttes en række initiativer, der kan understøtte udfasningen yderligere.

Det er aftalepartiernes politiske ambition, at der fra 2035 ikke længere skal være boliger i Danmark, der opvarmes af gasfyr. Som en overgangsordning ind til gasfyrene i husholdningerne bliver udfaset og erstattet med fjernvarme eller varmepumper, skal gasforbruget gøres grønt. Det er ambitionen, at Danmark senest i 2030 vil være 100 pct. forsynet med grøn gas. Regeringen vil i 2026 – når vi har et bedre overblik over, hvor mange husstande og virksomheder, der er tilbage på gasnettet – fremlægge mulige initiativer samt den finansiering, der skal til for at indfri ambitionen om udfasning af gasfyr i 2035 og 100 pct. grøn gas i 2030. Aftalepartierne er enige om, at der i den forbindelse skal findes løsninger til borgere, der ikke har andre muligheder for opvarmning end naturgasfyr, og der skal afdækkes løsninger for borgere, hvis gasfyr har lang restlevetid. Partierne er samtidig enige om at begrænse produktionen af støttet biogas, såfremt den indenlandske produktion af støttet biogas overstiger forbruget. Partierne noterer sig i den forbindelse, at der den 24. juni er indgået *Aftale om grøn skattereform for Industri mv. (24. juni 2022).*

Aftalepartierne er enige om, at der skal arbejdes med følgende konkrete værktøjer til at understøtte en hurtigere udfasning af gas til opvarmning i danske husstande og udrulningen af fjernvarme og andre grønne varmeløsninger:

- Det er aftalepartiernes politiske ambition, at der fra 2035 ikke længere skal være boliger i Danmark, der opvarmes af gasfyr. Regeringen er i dialog med Europa-Kommissionen med henblik på at sikre hurtig opbakning til konkrete tiltag, der kan muliggøre et stop for nyinstallation af gasfyr, og har leveret bidrag i forbindelse med revision af bygningsdirektivet. Regeringen forventer at kunne give et bud på en model i november 2022. Aftalekredsen holdes orienteret om processen. Den endelige fortolkning af, om et tiltag er i overensstemmelse med det reviderede bygningsdirektiv vil i sidste ende være op til Europa-Kommissionen og EU-domstolen. De konkrete modeller for stop for nyinstallationer af gas- og oliefyr er under udarbejdelse. Modellerne vil skulle håndtere udfordringer med husholdninger, hvor det er problematisk at vælge en alternativ løsning, hvis boligens gas- eller oliefyr skal udskiftes.

- Derudover skal en planlagt nedlukning eller konvertering af dele af gasdistributionsnettet understøtte en hurtigere udfasning af gas. Evida pålægges derfor at lave en kortlægning af områder, hvor det vurderes hensigtsmæssigt at lukke for gassen, blandt andet under hensyntagen til gasforbrugende virksomheder. Aftalekredsen præsenteres for kortlægningen primo 2023. Parallelt udarbejdes en model for, hvordan den konkrete nedlukning eller konvertering kan finde sted bl.a. i henhold til dansk og europæisk lovgivning. Modellen vil kræve dialog med Europa-Kommissionen og vil skulle implementeres med lovgivning.

- Styrket rådgivning til forbrugerne igangsættes allerede i 2022. Uvildig rådgivning om reduktion af gasforbruget samt tidshorisonter og muligheder for grøn varme skal udvides og gøres lettere tilgængelig for borgerne via telefon og e-mail. Derudover tilbydes det digitale værktøj Boliganalysen gratis til alle kommuner i 2022-25. Dette gør det nemt for kommunerne at lave målrettede informationsindsatser via digital post.

- Aftalepartierne noterer sig, at når kommunen har godkendt et fjernvarmeprojekt og dertil hørende periode med forsyningspligt for fjernvarmeselskabet, kan fjernvarmeselskabet tilbyde fremtidige kunder en midlertidig varmeforsyning i tilfælde af, at deres gasfyr bryder sammen mens de venter på, at fjernvarmen udrulles.

- Myndighederne skal afklare, hvorvidt støjkrav kan være en forhindring for etablering af varmepumper mhp en politisk drøftelse heraf.

Partierne noterer sig, at der med *Delaftale om disponering af midler fra aftale om målrettet varmecheck og udfasning af sort varme* er afsat 30 mio. kr. blandt andet til at understøtte og udvikle mindre, fælles varmeløsninger. Det kan være attraktivt, hvor fjernvarme ikke bliver udrullet. Støtten vil tilrettelægges i overensstemmelse med EU-retten og statsstøttereglerne, og det vil blive undersøgt, om det inden for rammerne heraf er muligt at begrænse støtten, så den ikke omfatter fælles varmeforsyningsløsninger baseret på træpiller eller anden træbiomasse. Der tages endvidere stilling til, om løsninger som termonet bedst håndteres i varmeforsyningsloven eller andre steder.

Aftalepartierne er enige om vigtigheden i klar kommunikation til både borgere og virksomheder og det store potentiale, der er i at sænke energiforbruget. Derfor noterer aftalepartierne også, at der med

Delaftale om disponering af midler fra aftale om målrettet varmecheck og udfasning af sort varme afsættes 45 mio. kr. til energispareaktiviteter allerede i 2022, heraf er er der afsat 25 mio. kr. til energisparekampagner i 2022. Partierne er enige om at drøfte status på denne indsats og eventuelt behov for yderligere tiltag i 3. kvartal. Derudover følger ministeriet løbende udviklingen på det europæiske gasmarked og drøfter eventuelle yderligere indsatser med partierne.

Bedre vilkår for investeringer i – og udrulning af – grøn fjernvarme
Der skal langt mere fart på udrulningen af fjernvarme. Derfor er aftalepartierne enige om en række justeringer, som vil fremme udrulning af grøn fjernvarme.

- Borgerne i områder, hvor der planlægges fjernvarme, vil i det brev, de modtager i 2022, få mulighed for at trykke på link, hvor de kan udtrykke tilsagn om, at de er interesseret i at modtage yderligere information om tilslutning til fjernvarme. Samtidig oplyses borgerne om, at ejendomsejerne efter ønske kan få tilsendt et tilbud om tilslutning fra fjernvarmeselskabet, når projektet er godkendt, samt hvornår dette forventes at ske. Der nedsættes en hurtigarbejdende task-force, der skal udbore mulighederne og konsekvenserne ved en automatisk ja-tak-ordning inden for rammerne af EU-retten og national lovgivning.

- Godkendelsesprocessen for fjernvarmeprojekter forenkles i 2022 og 2023. Konkrete projektforslag, der indfrier den samlede varmeplan, kan undtages fra projektbekendtgørelsens samfundsøkonomikrav, hvis den samlede varmeplan er samfundsøkonomisk fordelagtig, har været i offentlig høring, og er godkendt af kommunalbestyrelsen.

- Aftalepartierne er derudover enige om at afskaffe samfundsøkonomikravet i forbindelse med indførelse af et prisloft*, jf. afsnit 4.*

- Afskrivningsperioden for investeringer skal afspejle investeringernes forventede levetid og dermed mulighed for længere afskrivningsperiode.

- Selskaberne gives mulighed for, at underdækning og overdækning udlignes over en længere periode end i dag.

- Selskaberne skal have bedre finansieringsvilkår for investeringer i den grønne omstilling gennem justering af eksisterende forrentningsregler og fjernelse af henlæggelsesregler.

- Sektorens gennemsigtighed styrkes gennem løbende indberetning af data om klimaaftryk, forsyningssikkerhed og omkostninger.

- Der arbejdes for et forbud mod godkendelse af nye projekter for fjernvarmeanlæg, der anvender fossile brændsler som hovedbrændsel til grund-, mellem- og spidslast til fjernvarme.

- Fjernvarmeselskaberne skal inden udgangen af 2023 fremlægge en plan for udfasning af ledningsgas på deres egne rent varmeproducerende anlæg (gaskedler). Klima-, energi- og forsyningsministeren vil arbejde på en aftale med KL herom, *jf. varmeforsyningsloven*.

- Varmeforsyningsloven underkastes et serviceeftersyn, så den bliver nemmere for selskaber og interessenter at forstå og mindre bureaukratisk. Formålsparagraffen skal afspejle relevante målsætninger fx klimamål.

Derudover noterer aftalepartierne sig, at kommunale fjernvarmeselskaber har gode muligheder for at udlægge fjernvarme i nabokommuner, hvor også kommercielle og forbrugerejede selskaber kan udlægge fjernvarme.

Aftalepartierne noterer sig endvidere, at der skal igangsættes et analysearbejde af sektorens finansieringsvilkår, *jf. ØA22*.

Øget forbrugerbeskyttelse
Aftalepartierne er enige om, at udrulning af grøn fjernvarme skal ske for at understøtte lavere priser på varme. Der er en stor variation i den pris, som fjernvarmeforbrugere betaler for varme på tværs af landet. Den laveste pris var 4.191 kr. om året pr. husstand, mens den højeste pris var 25.893 kr. om året for en standardhusstand i 2021. Gennemsnitsprisen er 12.739 kr. om året pr. husstand. En analyse af Forsyningstilsynet fra april 2020 peger endvidere på, at der er et effektiviseringspotentiale i fjernvarmesektoren.

Derfor er partierne enige om, at:

- Indføre et prisloft på forbrugerpriserne på fjernvarme, som sættes ud fra en individuel VE-varmeforsyningsløsning, fx en varmepumpe. Der skal være en tilpasningsperiode, som tager hensyn til grønne varmeplaner og andre særlige individuelle rammevilkår.

- Regeringen præsenterer et oplæg til indførsel af prisloft inden udgangen af 2022 ud fra hensyn til forbrugerbeskyttelse, stabilitet over tid, produktivitetsudviklingen, strandede omkostninger, sektorens effektiviseringspotentiale og administrerbarhed.

- Aftalepartierne er enige om, at såfremt et selskab inden for en rimelig periode ikke kan holde sig under prisloftet, vil forbrugerne få bedre mulighed for at vælge anden varmekilde. Forsyningstilsynet skal føre et forstærket tilsyn med de selskaber, der ligger over prisloftet.

- Selskaber, der er underlagt tilstrækkelig konkurrencepres fra andre opvarmningsformer, kan efter ansøgning undtages fra nuværende prisregulering ud fra kriterier, som fastlægges af Forsyningstilsynet med inddragelse af branchen og erhvervs- og forbrugerorganisationer.

- Fastholde den omkostningsbestemte regulering af sektoren, men øge investeringssikkerheden for nye grønne investeringer gennem en justering af substitutionsprisen, så den ikke gælder med bagudrettet virkning. Varmeproducenter kan under visse betingelser få en lempeligere regulering.

- Udviklingen i prisen på varme fra individuelle varmepumper følges systematisk med henblik på transparens om konkurrencen på varmemarkedet.

- I de kommunale fjernvarmeselskaber skal der være en klar adskillelse af myndighed og drift, og bestyrelsen skal bestå af mindst to uafhængige bestyrelsesmedlemmer.

- Forsyningstilsynet skal foretage en evaluering af den nye regulering tre år efter implementering, herunder om reguleringen giver tilstrækkeligt stabile rammer for investeringer.

Aftale med KL
Aftalepartierne har noteret sig, at regeringen vil indgå en konkret aftale med kommunerne om følgende tiltag, der skal sikre, at borgere med gasfyr hurtigt vil få klar besked om, hvordan de kan få udskiftet deres gasfyr.

- At kommuner med gasforsynede områder inden udgangen af 2022 skal have udarbejdet og godkendt varmeplaner. Alle ejendomsejere med gas- eller oliefyr får inden udgangen af 2022 klar besked om udrulning af fjernvarme, herunder om de i stedet skal overveje at udskifte til en anden løsning som fx varmepumpe.

- Brevet vil også beskrive andre grønne muligheder, fx en varmepumpe. De enkelte ejendomsejere vil ligeledes få information om støttemuligheder og yderligere rådgivning.

- Inden udgangen af 2023 skal der i udgangspunktet udarbejdes og godkendes de projektforslag for fjernvarme, der skal indfri varmeplanen. Med godkendelse af projektforslagene etableres grundlaget for, at fjernvarme er udrullet inden udgangen af 2028.

- I kommuner med gasforsynede områder oprettes et koordinationsforum, hvor kommuner, fjernvarmeselskaber, eldistributionsselskaber, Evida og andre relevante aktører kan have en dialog og koordinere deres planer. Etablering af et koordinationsforum vil understøtte, at kommunerne og fjernvarmeselskaberne får det fornødne grundlag for at sikre en lokal koordinering af varmeplanlægningen.

Partierne noterer sig, at der med *Delaftale om disponering af midler fra aftale om målrettet varmecheck og udfasning af sort varme* er afsat 55 mio. kr. til lokale koordinationsfora for varmeplanlægning i kommunerne samt 40 mio.kr. til kommunernes udarbejdelse af varmeplaner.

Hvis kommunerne ikke lever op til aftalen om at udsende brev i 2022, vil partierne bag denne aftale træde sammen og drøfte håndteringen.

Økonomisk hjælp
For de fleste husholdninger med olie- eller gasfyr vil det med de nuværende høje gaspriser være en økonomisk fordel at skifte til grøn opvarmning. Men for nogle boligejere og bygningsejere kan udskiftningen være en stor enkeltudgift i budgettet, også selv om udskiftning af varmekilde kan tjene sig ind over nogle år. De skal derfor have mulighed for at søge støtte. For at sætte fart på udfasningen er der med *Energiaftale 2018, Klimaaftale for energi og industri mv. 2020* og *Finansloven 2021* afsat 4,13 mia. kr. til tilskudspuljer målrettet bl.a. udfasning af olie- og gasfyr. Der er allerede i dag givet tilsagn til støtte til ca. 40.000 hjem til udskiftning af fyr.

Aftalepartierne er derfor enige om følgende konkrete tiltag:

- At gennemføre et serviceeftersyn af tilskudspuljerne fra *Energiaftale 2018* målrettet udfasning af olie- og gasfyr. Serviceeftersynet skal pege på, hvordan det gøres mere enkelt for den enkelte borger og almene boligorganisationer at søge om støtte til at udskifte olie- og gasfyr, samt hvordan sagsbehandlingstiderne kan nedbringes.

- En opsplitning af Bygningspuljen i to mhp en pulje målrettet hhv. konverteringer og energirenoveringer. Fordelingen mellem disse vil i 2023 være 70-30 af de allokerede midler. Opsplitningen vil reducere stop-go-effekter samt betyde en markant reduktion af sagsbehandlingstiden for ansøgninger om konverteringer. I 2023 vil der blive gjort status på efterspørgslen og de fremtidige forventninger, og på den baggrund vil parterne beslutte fordelingen for et eller flere af de efterfølgende år.

- Der igangsættes en analyse af mulighederne for målretning af tilskudspuljerne, som partierne kan drøfte inden udgangen af 2022.

- Det undersøges, hvordan flere bygningsejere kan søge om støtte til en fælles varmeløsning, der omlægger varmeforsyningen væk fra gas.

Aftalepartierne noterer sig, at regeringen og Finans Danmark har etableret partnerskabet "Fyr dit fyr", der skal muliggøre billig finansiering til grønne varmekilder. For at understøtte udskiftning af olie- og gasfyr er aftalepartierne i forlængelse heraf enige om at afgiftsfritage tinglysning af pant for lån til udskiftning af olie- og gasfyr til andre opvarmningskilder i perioden 2023-2028 samt etablere en ordning, hvor det bliver muligt at optage lån med statsgaranti til skift til andre opvarmningskilder i boliger i landdistrikter, der ikke kan tilkobles fjernvarmenettet, og hvor der er usikkerhed om værdiansættelsen af boligen og dermed friværdien.

Regeringen fremsætter lovforslag vedr. begge ovennævnte initiativer (fritagelse for tinglysningsafgift og statsgaranti) i efteråret 2022. Partierne er enige om, at initiativerne finansieres ved en omprioritering af erhvervspuljen på 57 mio. kroner i perioden 2022-2023 samt 397 mio. kroner af grøn fond i perioden 2024-2029.

Mere grøn gas
Biogas er en grøn, klimaneutral gas. Den nuværende situation gør yderligere produktion af biogas endnu mere aktuelt. Allerede i dag dækkes 25 pct. af det danske gasforbrug af dansk produceret biogas. Det er en afgørende styrke i den aktuelle konflikt med Rusland. I Danmark produceres biogas primært af biomasse bestående af restprodukter fra landbrug, industri og husholdninger.

For at fremrykke og øge biogasproduktionen i Danmark er aftalepartierne enige om allerede nu:

- At indføre en regulering af metantab fra biogasproduktion, som begrænser metantabet. Kilderne til metantab på hvert anlæg skal identificeres og udbedres, og der indføres derfor ny regulering baseret på årlig, ekstern anlægsgennemgang med krav om udbedringer, forbedringer på anlæggene, egenkontrolprogram og en punktkildegrænse på højst 1 pct. fra bestemte punktkilder. Reguleringen træder i kraft d. 1. januar 2023.

- Udbygningen af biogas fremrykkes ved at fremrykke andet udbud. Med *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020* blev der indgået en aftale om afholdelse af støtteudbud til biogas og andre grønne gasser med en samlet støtteramme på ca. 13,6 mia. kr. frem mod 2050. I december 2021 blev der indgået aftale om udmøntning af det første støtteudbud, som forventes afholdt 2023 med produktion og afløb fra 2024. Biogasproduktionen fremrykkes ved at fremrykke andet udbud på 150 mio. kr. et år, som reduceres til 120 mio. kr. mhp at finansiere regulering af metantab. Umiddelbart efter første udbud er afsluttet gennemføres en evaluering, *jf. Opfølgende aftale ifm. Klimaaftale for energi og industri mv.af 21. december 2021*. Efterfølgende afholdes andet udbud i 2024, med afløb fra 2025.

- At undersøge om energiafgrødegrænsen kan sænkes yderligere og se på mulighederne for at øge anvendelsen af halm til produktion af biogas. Halm har højt gaspotentiale sammenlignet med andre biomassetyper og kan derfor potentielt bidrage til at opretholde en stor biogasproduktion, når anvendelse af energiafgrøder udfases.

Overkompensationsvurderinger på biogas udarbejdes, når årsregnskaberne foreligger, og regeringen vil på den baggrund fremlægge konkret forslag til håndtering af eventuel overkompensation.

Justering af Erhvervspuljen
Aftalekredsen er enige om at omprioritere dele af Erhvervspuljen til finansiering af initiativer i *Delaftale om mere grøn varme og udfasning af naturgas 2022.* For at understøtte en større klimaeffekt af de resterende midler er aftalepartierne enige om at justere søgekriterierne i Erhvervspuljen, således at virksomhedernes incitament i højere grad understøtter en konvertering til grøn energi. Der igangsættes i alt syv konkrete tiltag, der skal sikre et større afløb fra Erhvervspuljen:

1) *Indførelse af CO_2 som supplerende tildelingskriterie, som vil åbne for, at projekter, der sparer CO_2 men ikke energi, kan opnå støtte via Erhvervspuljen, fx støtte til konvertering væk fra fossil gas til fx biobrændsel eller fjernvarme.*
2) *Fjerne krav om konkurrenceudsættelse, så støtten kommer hurtigere ud at virke*
3) *Mulighed for igangsættelse af projekter efter indsendelse af ansøgning.*

4) *Positivliste med tiltag som modtager en fastsat støttesats for at lette administrationen*
5) *Højere støttesats til investeringer i grøn omstilling inkl. energisparende initiativer*
6) *Stop for tilskud til installation af nye gaskedler*
7) *Prioriteringsfaktor for gaskonverteringer, så det økonomiske incitament til ansøgning om gasreducerende projekter øges.*

Aftalepartierne noterer sig, at når man fjerner konkurrenceudsættelsen bliver det en pulje med løbende ansøgninger. Det vil dog være nødvendigt at lukke for ansøgninger ultimo 3. kvartal for at kunne færdigbehandle alle sager senest medio december. Det forventes, at muligheden for løbende ansøgninger samt muligheden for igangsættelse af projekter efter ansøgning vil nedsætte sagsbehandlingstiden.

Aftalepartierne noterer sig, at muligheden for igangsættelse af projekter umiddelbart efter indsendelse af ansøgning medfører, at virksomhederne ikke påvirkes i samme grad af eventuelle prisstigninger i deres projekter.

Aftalekredsen orienteres løbende om afløb og sagsbehandlingstiden for Erhvervspuljen.

Aftalepartierne noterer sig, at der omprioriteres 100 mio. kr. fra Erhvervspuljen til *delaftale om mere grøn strøm 2022*.

Reduktioner som følge af denne aftale
Aftalen medfører følgende reduktioner:

- Regulering af metantab skønnes at reducere CO_2-udledningerne med 0,36 mio. ton CO_2e i 2025 og 0,45 mio. ton CO_2e i 2030. Effekten af reguleringen vil først fremgå direkte af Klimafremskrivningen, når DCE har foretaget nye målinger forventeligt fra 2025. Aftalepartierne er dog enige om, at den skønnede effekt lægges til grund for mankoopgørelser for 2025 og 2030, fra aftalen er indgået og indtil nye målinger indgår i Klimafremskrivningen.

- Fremrykningen af andet biogasudbud skønnes at reducere CO_2-udledningerne med 0,1 mio. ton CO_2e i 2025, men vil ikke have nogen effekt i 2030.

Finansiering via Erhvervspuljen reducerer puljens skønnede effekt. Med en antagelse om fuldt afløb for de afsatte midler skønnes omprioriteringen, med betydelig usikkerhed at reducere puljens effekt med 0,02 mio. ton i 2025 og 0,02 mio. ton CO_2e i 2030.

Samlet forventes aftalen at medføre konkrete reduktioner i de nationale CO_2-udledninger med 0,44 mio. ton CO_2e i 2025 og 0,43 mio. ton CO_2e i 2030.

Endvidere bemærkes, at indfrielse af ambitionen om 100 pct. grøn gas i 2030 isoleret set skønnes at kunne bidrage med en CO_2e-reduktion på ca. 0,45 mio. ton i 2030. Effekten afhænger dog af de konkrete initiativer og finansiering, der evt. besluttes ved genbesøget i 2026.

Offentlige finanser

Med delaftalen prioriteres ca. 1,1 mia. kr. frem mod år 2030, hvoraf ca. 165 mio. kr. er omprioriteret fra Erhvervspuljen i årene 2022-2023. Aftalepartierne noterer sig, at det fremgår af *Aftale om grøn skattereform for industri mv. (2022)*, at der afsættes ca. 625 mio. kr. fra grønt råderum til finansiering af indeværende aftale.

Tabel 2
Grøn varme og mere grøn gas

Mio. kr. (2022-PL)	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2022-2030
1) Grøn varme. Naturgas skal udfases										
Planlagt nedlukning/konvertering af gasdistributionsnettet	3	5	1	1	0	0	0	-	-	12
Styrket rådgivning til forbrugerne	-	5	5	5	-	-	-	-	-	15
Ja-tak-ordning	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2
Forenklet godkendelsesproces for fjernvarmeprojekter	1	3	-	-	-	-	-	-	-	4
Analyse af fjernvarmesektorens finansieringsvilkår	2	4	2		-	-	-	-	-	8
Aftale med KL	96	59	12	6	-	-	-	-	-	173
Øget forbrugerbeskyttelse	2	7	6	4	-	-	-	-	-	19
Justering af borgerrettede puljer*	0	4	3	3	3	2	2	1	2	21
Fritagelse for tinglysningsafgift	0	37	42	44	46	48	50	15	12	294
Statsgaranterede lån	0	20	20	20	20	20	20	20	20	160
Plan for udfasning af gas i fjernvarmen	0	0	-	-	-	-	-	-	-	1
Forbud mod nye gasfyrede anlæg i fjernvarmen	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2
Plan for udfasning af gas i offentlige bygninger	0	3	1	0						4
I alt	106	148	93	83	69	71	72	36	34**	712
Finansiering (omprioritering af Erhvervspuljen)	*11*	*148*	-	-	-	-	-	-	-	*159*
Finansiering (midler fra aftale om målrettet varmecheck)	*95*	-	-	-	-	-	-	-	-	*95*
Finansiering (Aftale om grøn skattereform for industri mv. 2022)	-	-	*93*	*83*	*69*	*71*	*72*	*70*	-	*458*
Balance	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2) Mere grøn gas. Mere gas til Europa										
Regulering af metantab	1	5	13	34	31	30	30	30	30	205
Fremrykning af andet biogasudbud				155						155
I alt	1	5	13	189	31	30	30	30	30	360
Finansiering (omprioritering af Erhvervspuljen)	*1*	*5*	-	-	-	-	-	-	-	*6*
Nedskalering af andet støtteudbud	-	-	*13*	*30*	*30*	*30*	*30*	*30*	*30*	*193*
Finansiering (Aftale om grøn skattereform for industri mv. 2022)	-	-	-	*159*	*1*	*0*	*0*	*1*	-	*161*
Balance	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3) Mere grøn strøm										
Ny pulje til VE på mindre tilgængelige arealer (administration)	-	-	2	2	-	-	-	-	-	4
Finansiering (Aftale om grøn skattereform for industri mv. 2022)	-	-	2	2	-	-	-	-	-	*4*

Anm.: Midler i erhvervspuljen er anført inkl. adminsistrative udgifter, men ekskl. afledt afgiftstab. Midler er afrundet til nærmeste mio. kr. 2022-2030 summerer ikke pga. afrunding. Erhvervspuljemidlerne før DKMII initiativerne er fratrukket allerede aftalt finansiering af midlertidig fastholdelse af energiafgrødegrænsen samt finansiering af PtX-strategien.* Finansiering baseret på en antagelse om en fordelingsnøgle på 70/30 af Bygningspuljen.
** Indeholder også afledte afgiftstab i 2031 og 2032.
*** Udgifter til tiltagene i 2030 og efter foreslås finansieret med midler fra Grøn fond i 2029.

Kilde: KEFM og SKM.

Aftalens karakter
Aftalen har – med undtagelse af dele af afsnit 3 og 4 – karakter af en stemmeaftale, idet partierne forpligter sig til at stemme for de lovforslag og bevillingsmæssige hjemler, der udmønter aftalens indhold. Aftalepartierne står derfor frit, når den nødvendige lovgivning er vedtaget. Det bemærkes, at udbud for at fremme biogas og andre grønne gasser er forligsbelagt, *jf. Klimaaftale for energi og industri mv. 2020.*

Denne aftale udgør sammen med *Delaftale om mere grøn strøm 2022* opfølgning på *Energiaftale 2018,* hvor det fremgik, at regeringen to år før aftalens udløb ville tage initiativ til drøftelse af den videre energipolitik efter 2024. De to delaftaler er ligeledes et genbesøg af *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020* og leverer således også på regeringens grønne energi- og forsyningsudspil, der er beskrevet i *Køreplan for et grønt Danmark*, aftale om *Udvikling og fremme af brint og grønne brændstoffer (Power-to-X strategi) (15. marts 2022)*, den grønne delaftale til *Finanslov 2022, Investeringer i et fortsat grønnere Danmark (4. december 2021),* samt vedtagelsestekst af 21. december 2021.

De dele af afsnit 3 og 4, der omhandler en ny økonomisk regulering af fjernvarme, er omfattet af forlig. Det drejer sig om hele afsnit 4 og følgende dele af afsnit 3:

- Samfundsøkonomikravet
- Forlængelse af afskrivningsperioden
- Længere periode til over- og underdækning
- Ændringer i varmeforsyningslovens formålsparagraf
- Justering af eksisterende forrentningsregler og fjernelse af henlæggelser

Partierne er enige om, at forligsbindingerne gælder for perioden 2022-28, hvorefter aftalens forligsbindinger betragtes som udløbet. Afsnit 3 og 4 erstatter tidligere aftaler om økonomisk regulering af fjernvarme nærmere bestemt: *Klimaaftale for energi og industri mv. 2020*, *Reformopfølgningsaftale af 22. marts 2000 (S, RV, V, SF, CD, KF)*, *Reformopfølgning – regulering af fjernvarme 2016 (V, S, RV, SF, K) og Økonomisk regulering af fjernvarmesektoren 2017 (V, LA, K, S, DF, RV, SF).*

Initiativerne i denne aftale skal gennemgøres i overensstemmelser med EU-retlige forpligtelser, herunder statsstøtteregler, og i overensstemmelse med anden national lovgivning.

Bilag 1. Økonomiske konsekvenser af redskabskatalog til VE på land

De økonomiske konsekvenser af redskabskatalog til understøttelse af VE på land fremgår af tabel 1 nedenfor.

Tabel 3

Økonomiske konsekvenser af redskabskatalog til understøttelse af VE på land

2022-priser, mio. kr.	2022	2023	2024	2025	2026	2022-26[2]
Lempelse af arealbegrænsninger						
- Styrket vejledning til kommunerne om miljøvurderinger og naturdirektiverne	0,3	2,0	1,0	0,5	0,5	4,3
- Eksempelsamling for planlægning af solceller i det åbne land	0,3	2,0	0,9	0,9	0,9	4,9
- Klima som national interesse[1]	0,0	1,7	1,7	1,7	1,7	6,8
- VE-anlæg i herregårdslandskaber[1]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt[2]	0,6	5,7	3,6	3,1	3,1	16,0
Lokal forankring og hurtigere planlægningsprocesser i kommunerne						
- Styrkelse af klagesagsbehandling	0,0	0,0	5,0	25,5	25,5	56,0
- VE-rejsehold	0,0	10,2	9,8	9,8	9,5	39,3
- Midler til lokalsamfund (landdistriktspuljen)	0,0	10,0	10,0	0,0	0,0	20,0
- Styrket datagrundlag for udbygning af VE	1,7	4,1	3,9	2,3	2,3	14,2
- Radarstyret lysafmærkning på landvindmøller	0,0	2,4	2,4	0,0	0,0	4,8
- Målrettet udnyttelse af Grøn Pulje	0,3	1,4	1,4	0,9	0,9	4,9
I alt[2]	2,0	28,1	32,5	38,5	38,2	139,2
Udbygning af elnettet og fleksibelt forbrug						
- Hurtigere processer for nettilslutning og netudbygning	0,1	1,9	1,7	1,7	0,0	5,4
- Mere proaktiv udbygning af elnettet	0,1	4,0	6,2	3,9	2,6	16,8
- Optimeret udnyttelse af elnettet	0,0	3,4	3,4	3,0	0,0	9,8
I alt[2]	0,2	9,3	11,3	8,6	2,6	32,0
Redskabskatalog i alt[2]	**3**	**43**	**47**	**50**	**44**	**187,2**

1) Initiativet vedrører planloven, som er omfattet af forlig. Finansiering af tiltagene anvises med nærværende aftale.
2) Tal er afrundet.

Kilde: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet